***ἐγκαταδείκνυμι**, *indicate*, *Orac.Sib.*8.359.

***ἐγκαταδεσμεύ-ω**, *bind fast in*, met. τοῖς τῆς ἁμαρτίας ~εσθαι ζυγοῖς Cyr.*ador.*5(1.161E).

***ἐγκαταδέχομαι**, *receive*, *accept*, Epiph.*anc.*107(p.130.17; M.43.212A).

ἐγκαταδέ-ω, *bind fast in*; met., *link closely with* τῇ ὑποθέσει τῶν ἑορτῶν ἐγκατέδησε τῶν δωρεῶν τὰ ὑπομνήματα ὁ θεός Chrys.*prod.Jud.*1.4(2.382D); id.*hom.82.1 in Mt.*(7.783B); Isid.Pel.*epp.*2.116(M.78.557B); τὸν τοῖς τῆς δουλείας ~οντα ζυγοῖς Cyr.*ador.*1(1.37B); id.*Is.*3.3(2.434B).

***ἐγκαταθάπτω**, *bury in*, Athenag.*leg.*36.1(M.6.969B).

***ἐγκαταθετέον**, *one must assign*, Or.*or.*31.1(p.395.19; M.11.549B).

***ἐγκαταθρέω**, *gaze into*, Cyr.*ador.*1(1.6D).

***ἐγκατακαί-ω**, *burn into*; met., *inflame* τοῦ ἁγίου πνεύματος...τοῖς ἐσωτάτοις τῆς διανοίας μυχοῖς οἱονεί πως ~οντος Cyr.*Is.*3.4(2.504A).

ἐγκατάκλειστος, *imprisoned* παῖς ὀφείλει ἐ. εἶναι *T.Jos.*14.6; *A.Thom.*A 122(p.232.6); Jo.Mosch.*prat.*150(M.87.3016A); of soul ψυχὴ γὰρ ἐλεύθερον καὶ οὐκ ἐγκατάκλειστον οὐδενὶ τρόπῳ Gr.Thaum.*pan.Or.*6(p.17.18; M.10.1072C); Epiph.*haer.*66.44(p.81.18; M.42.96B).

ἐγκατακλεί-ω, *shut in*; met., *enclose* ἐν ἡσυχίᾳ διεκαρτέρουν ἐκεῖναι, καὶ τῇ ψυχῇ τὴν ὀδύνην ~ουσαι Gr.Nyss.*v.Macr.*(p.400.1; M.46.985D).

ἐγκατακλώθω, *intertwine*, *insert*; ref. Mosaic laws as used by pagan philosophers τοῖς ἰδίοις λόγοις ἐγκατακλώσαντας Cyr.*Juln.*1(6^{2}.7E).

ἐγκατακρούω, *hammer in*, Clem.*paed.*2.11(p.226.21; M.8.537A).

***ἐγκατακύπτω**, *look down on*, Bas.*hom.in Ps.*32(1.140A; M.29.344A).

ἐγκαταλέγ-ω, **1.** *admit*, *include*; demons, in second rank inferior to gods, Clem.*prot.*2(p.30.16; M.8.121B); Christians as sons of God, id.*str.*1.27(p.107.27; M.8.921A); *ib.*6.9(p.469.26; M.9.297A); in true Church, *ib.*7.17(p.76.6; 552A) cit. s. ἐκκλησία; among living, Or.*enarr.in Job* 3(M.17.68B); man in second rank to angels, Meth.*res.*1.35(p.273.13; M.41.1100A); among virgins of Church, Bas.*ep.*199 can.18(3.292B; M.32.720B); S. Paul among witnesses of Resurrection, Chrys.*hom.38.4 in 1Cor.*(10.356C); S. Matthias among apostles, id.*hom.5.1 in 1Tim.*(11.574C); things, Clem.*paed.*2.1(p.156.18; M.8.385A); in canon of scripture, Eus.*h.e.*3.38.2(M.20.293C); in a volume, *ib.*4.23.7(385B); in one's writings, Socr.*h.e.*3.23.27(M.67.441C); of sin as included in works of Devil, Cyr.H.*catech.*19.5; *ib.*19.7; **2.** *reckon*, *comprise in* εἰς...τὰ ἑκατὸν ἔτη τρεῖς ~ονται γενεαί Clem.*str.*1.21(p.85.2; M.8.872B); **3.** *impart*, Clem.*paed.*2.9(p.207.27; M.8.496C).

ἐγκατάλειμμα, τό, 1. *remnant*, *remains*, *rest*, ref. idolatrous cult τὰ ἐ. τῶν εἰδώλων (Lat. *reliquias idolorum*) *Cod.Afr.*58; ἐνθύμιον, καὶ ἐ. ἐνθυμίου Niceph.Ur.*v.Sym.*69(M.86.3052A); ‡Gr.Naz.*Chr.pat.*795(M.38.200A); **2.** *moral defect*, *fault* τῶν ἐννοιῶν τῶν παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, τῶν ἐ. Clem.*ecl.*62(p.155.2; M.9.728C).

ἐγκαταλείπ-ω, *abandon*, *forsake*, *desert*; **1.** ref. Mt.27:46, ‡Dion.Al.*fr.in Lc.22:42*(p.239.11); Cyr.*Pulch.*(p.35.2; 5^{2}.141A); **2.** of God abandoning men τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ' αὐτὸν οὐκ ~ει *1Clem.*11.1; Herm.*sim.*2.9; id.*mand.*9.2; Or.*Cels.*5.31(p.33.4; M.11.1228B); to divine judgement, id.*princ.*3.1.13(p.217.4; M.11.273A); Jews to captivity, id.*hom.1.3 in Jer.*(p.2.20; M.13.257A); pass., of soul deserted by God, Bas.*hom.*7.7(2.60A; M.31.300B); v. ἐγκατάλειψις; **3.** of man forsaking God, *Hom.Clem.*10.4; Chrys.*poenit.*8.3(2.345B); commandments, *Did.*4.13; virtue, *1Clem.*33.1; **4.** in Basilides' system ἐγκαταλελειμμένης υἱότητος Hipp.*haer.*10.14(p.275.25; M.16.3430C).

ἐγκατάλειψις, ἡ, A. act., *forsaking*, *abandonment*; **1.** in gen.; of a wife, for Christ's sake, ‡Just.*qu.et resp.*110(M.6.1357D); of the good, †Bas.*Is.*17(1.389A; M.30.144C); **2.** of man by God προαναφωνεῖ...οὐ...ἐ. οὐδαμοῦ, ἀλλὰ βοήθειαν Chrys.*hom.2.3 in 2Cor.*(10.432A); exeg. Ps.41:10 λήθην δὲ ἐπὶ θεοῦ μὴ πάθος εἶναι νόμιζε, ἀλλὰ τὴν ἐ. Cyr.*Ps.*41:10(M.69.1009D); ἡ ὀργὴ τῆς ἐ. †Cyr.*coll.VT*(6^{4}.65E; M.77.1273B); *ib.*(66B; M.1273C); ref. Christ on Cross οὐκ ἄνθρωπος θεοῦ ἐχωρίζετο οὔτε θεὸς πρὸς ἄνθρωπον ἐ. διηγεῖτο ‡Ath.*Apoll.*2.15(M.26.1157A).

B. pass., *being forsaken*, *abandonment*, *dereliction*; **1.** of human nature in gen.; forsaken by God because of Fall, Cyr.*Pulch.*(p.35.1; 5^{2}.141A); ransomed by Christ, id.*Chr.un.*(5^{1}.756E); **2.** as spiritual state of individuals; **a.** in gen., Chrys.*hom.15.4 in Rom.*(9.598E); Oecum.*Heb.*4:12(p.463.18); **b.** as state of sinners, †Bas.*Is.*77(1.433B; M.30.245C); τοῦ δὲ ἁμαρτωλοῦ διὰ τὴν ἐ. περιαιρεῖται πᾶσα ἀσφάλεια *ib.*146(482A; M.356D); cf.Chrys.*hom.12.2 in Col.*(11.414E); **c.** as salutary punishment τὴν αἰτίαν τῆς ἐ. ἀποθέμενος, τουτέστι τὸν τῦφον...πᾶσα οὖν πτῶσις...πρὸς τὴν ἀναλογίαν τῆς ὑπερηφανίας κατ' ἐγκατάλειψιν γίνεται, θεοῦ φειδομένου τῶν ἐγκαταλιμπανομένων Pall.*h.Laus.*47(p.140.6ff.; M.34.1202A,B); ‡Proc.G.*Pr.*11:28(M.87.1333A); **d.** as spiritual trial, exeg. Ps.41:10f., Or.*exc.in Ps.*41:10f.(M.17.136D); Chrys.*hom.9.1 in 2Cor.*(10.498E); πρὸς τὸ...ὠφέλιμον ἡ ἐ. τοῦ θεοῦ Nil.*epp.*3.88(M.79.428B); †Nil.*mal.cog.*10(M.79.1212C); γίνονται γὰρ ἐ., πρὸς τὸ μὴ τοὺς ἁγίους ἐπαίρεσθαι Proc.G.*1Reg.*25:18(M.87.1113A); οἶδε γεννᾶν φόβος...καὶ αἱ ὑπὸ θεοῦ ἐ. ... συνέχειαν ἐπιστατικὴν προσοχῆς ἐν τῷ ἡγεμονικῷ τοῦ ἀνθρώπου πειρωμένου τὴν πηγὴν φράξαι τῶν κακῶν λογισμῶν...δι' ἣν καὶ ἐ. ... πρὸς τὴν ἡμῶν τοῦ βίου διόρθωσιν, καὶ μάλιστα τοῖς γευσαμένοις τὴν ἀνάπαυσιν Hesych.S.*temp.*1.7(M.93.1484A); opp. illumination, Diad.*perf.*69(p.86.4); of Job, as proving his virtue, Chrys.*fr.Job* 40:4(M.64.652D); **e.** various forms τέσσαρές εἰσι γενικοὶ ἐ. τρόποι. ἡ μὲν οἰκονομική, ὡς ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἵνα διὰ τῆς δοκούσης ἐ. οἱ ἐγκαταλελειμμένοι σωθῶσιν· ἡ δὲ πρὸς δοκιμήν, ὡς ἐπὶ τοῦ Ἰώβ...ἡ δὲ πρὸς παίδευσιν πατρικήν, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀποστόλου...ἡ δὲ κατὰ ἀποστροφήν, ὡς ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων ‡Ammon.*Mt.*27:46(M.85.1389C); τῶν ἐ., ἡ μέν ἐστι διὰ κεκρυμμένην ἀρετήν, ἵνα φανερωθῇ, ὡς ἡ τοῦ Ἰώβ· ἡ δὲ δι' ἀποτροπὴν ὑπερηφανίας, ὡς ἐπὶ τοῦ Παύλου· ἡ δὲ πρὸς διόρθωσιν ἄλλου, ὡς ἐπὶ τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου...ἡ δὲ εἰς ἄλλου δόξαν, ὡς ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός, εἰς δόξαν Χριστοῦ. ἡ δὲ εἰς ἄλλου ζῆλον, ὡς ἐπὶ τὴν μαρτυρίαν. καὶ ἁπλῶς τῆς ἐ. εἰσὶν εἴδη δύο· ἔστι γὰρ ἐ. οἰκονομικὴ καὶ παιδευτική, καὶ ἔστιν ἐ. τελεία ἀπογνωστική Jo.D.*fr.Mt.*27:5(M.96.1412A); id.*f.o.*2.29(M.94.968A,B) cit. s. ἀνιάτρευτος; **f.** S. Peter's denial due to ἐ., Chrys.*hom.12.3 in Heb.*(12.288A); Πέτρος...πρὸς μικρὸν ἐγκαταλειφθεὶς οἰκονομικῇ τινι ἐ. †Jo.D.*B.J.*11(M.96.960A).

ἐγκαταλιμπάνω, = ἐγκαταλείπω, Chrys.*hom.5.4 in Mt.*(7.79B) al.; Pall.*h.Laus.*47(p.138.12; M.34.1201A).

[*]**ἐγκαταλίμπ-ω**, prob. error for foreg. ~ονται οἱ δίκαιοι πρὸς καιρόν Or.*Ps.*36:25(p.12).

ἐγκαταμίγνυμι, [pres. ἐγκαταμίσγειν Ath.*h.Ar.*34, v. 2 infra]; **1.** *mix*, *associate with*, Clem.*ecl.*36(p.148.4; M.9.717A); angels in prayer, Chrys.*hom.19.3 in Mt.*(7.248C); Cyr.*Jo.*1.6(4.49E); **2.** *mix up* incompatibles: false with true prophets, Clem.*str.*1.17(p.54.27; M.8.800B); Church and State, Ath.*h.Ar.*34(p.202.9; M.25.732D); pagan opinions in thought of Arians, Gr.Nyss.*Eun.*12(2 p.289.20; M.45.901C); **3.** met., *blend with*, *infuse* Χριστιανῶν [sc. πολιτεία] δέ, ᾗ ⟨ὁ⟩ χρυσὸς ὁ βασιλικὸς ἐγκαταμέμικται, τὸ ἅγιον πνεῦμα Clem.*str.*5.14(p.391.5; M.9.148A); of divine love infusing its own goodness into mind of sinners, Isid.Pel.*epp.*5.307(M.78.1516A); **4.** *introduce*, Ath.*h.Ar.*41(p.206.10; M.25.741B); **5.** *insert* in a book, Socr.*h.e.*4.23.14(M.67.512B).

***ἐγκαταμικτέον**, *one must mingle with*, Clem.*paed.*2.2(p.170.16; M.8.416B).

ἐγκαταμίσγω, v. ἐγκαταμίγνυμι.

ἐγκαταπαίζ-ω, *mock*, *deride*; exeg. Job 40:14 ὥστε τὸν διάβολον πρῶτον κτίσμα εἶναι λέγει, ἑαυτὸν ποιήσαντα ~εσθαι ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀγγέλων Didym.*Trin.*1.17(M.39.341B); of heretics σεσωρευμέναις γυναιξὶν ~όντων Eus.*h.e.*2.13.8(M.20.169B).

***ἐγκαταπείρω**, *pierce through*, Cyr.*Jo.*5.2(4.481B); id.*hom.pasch.*7(5^{2}.87C).

ἐγκαταπήγνυμι, met., *implant* ἵνα...τὴν ἀσέβειαν ἐγκαταπήξωσι Ath.*apol.sec.*17(p.99.39; M.25.276B); ἐγκαταπέπηκται...τῷ ἐν ἡμῖν λογικῷ...ἡ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πρακτέων ὀρθὴ...κρίσις Cyr.*ador.*11(1.383D).

***ἐγκαταπηδάω**, *leap down into*; met., Cyr.*Is.*5.2(2.761D).

ἐγκαταπνίγ-ω, *suffocate*; met., of mortification ψυχὰς ἑαυτοῖς ~οντες ‡Caes.Naz.*dial.*140(M.38.1048).

***ἐγκαταπραγματεύομαι**, *be occupied with*, Euthal.Diac.*Ac.* proem.(M.85.632A).

***ἐγκαταρριζόω**, *implant*, *infix*, met. τὸ κέντρον τοῦ θανάτου ἐγκατερριζῶται ἡμῖν Mac.Aeg.*hom.*25.4(M.34.669B); ἣν [sc. παράδοσιν] οἱ ἐξ ἀρχῆς διαταξάμενοι παραδιδόντες τοῖς ἐφεξῆς...ταῖς ἐκκλησίαις ἐγκατερρίζωσαν Bas.*Spir.*71(3.60B; M.32.200C).

***ἐγκαταρρωστέω**, *be sick with*, met. πολλὴν ἐγκατηρρωστηκότας τὴν ἐν ἁμαρτίαις φθοράν Cyr.*ador.*15(1.523A).

ἐγκατασκευάζω, pass., *be constituted*, Gr.Nyss.*Apoll.*15(M.45.1152A).

***ἐγκατασκεύαστος**, *fittingly constituted*, Iren.*haer.*4.38.3(M.7.1107C).

ἐγκατασκήπτω, *fall upon*; of lightning or epidemics, *LS*; met. κατῆλθεν [sc. Logos] ἐνταῦθα καὶ προσεκολλήθη καὶ ἐγκατέσκηψεν ἐνανθρωπήσας εἰς αὐτήν [sc. τὴν σάρκα] Meth.*symp.*7.8(p.78.19, v.l. ἐγκατεσκήνωσεν; M.18.136A).

***ἐγκατασπάω**, *draw down into*, Gr.Nyss.*ordin.*(M.46.552D).

ἐγκατασπείρ-ω, *sow, implant*; **1.** in begetting, Epiph.*haer*.26.5 (p.282.2; M.41.340B); **2.** fig., Gr.Nyss.*or.catech*.23(p.88.15; καταστ- M.45.61D); in Gnost. eucharistic invocation χάρις...~ουσα τὸν κόκκον τοῦ σινάπεως εἰς τὴν ἀγαθὴν γῆν Iren.*haer*.1.13.2(M.7.581A); τὰ δὲ πνευματικά, ἃ ~ει ἡ Ἀχαμώθ *ib*.1.7.5 ap.Epiph.*haer*.31.23 (p.421.17) for ἃ ἂν κατασπείρῃ Iren.*haer*.1.7.5(M.7.520A, M.41.520B); **3.** met.; **a.** of natural implanting: Gnost. of πρόνοια in οὐσίαι, Clem.*str*.4.12(p.287.2; M.8.1296C); σπερματικοὶ λόγοι in soul, Or.*Jo*. 20.2(p.328.17; M.14.573C); soul in animals and men, Epiph.*haer*. 26.9(p.286.6; M.41.345A); powers in soul, ‡Bas.*const*.2.1(2.541B; M. 31.1340A); immortality in body through soul, Aen.*dial*.(M.85.932C); Zach.Mit.*opif*.(M.85.1124B); knowledge of existence of God φυσικῶς ἡμῖν ἐ. ‡Cyr.*Trin*.1(6^2.1C; M.77.1121A) = Jo.D.*f.o*.1.3(M.94.793C); **b.** of intellectual implanting; teaching in mind, *A.Jo*.34(p.168.20); Clem.*str*.7.18(p.78.21; M.9.556C); Hipp.*antichr*.1(p.3.13; M.10.728A); Chrys.*hom.8.4 in 1Thess*.(11.484D); Isid.Pel.*epp*.1.415(M.78.413A); **c.** of moral implanting; virtue in soul, Clem.*paed*.2.10(p.213.30; M.8.509A); Chrys.*hom.23.3 in Eph*.(11.178B); **4.** *introduce* heresy in Church, Socr.*h.e*.2.37.89(M.67.320C); pass., of Trin. doctrine in OT, Isid.Pel.*epp*.2.143(M.78.585B); **5.** *overwhelm* ~εσθαι συμφοραῖς τὸν ὑπερόπτην Cyr.*hom.pasch*.11(5^2.157D).

***ἐγκατασπορά, ἡ**, *implanting* τὴν τῶν δογμάτων ἐ. Clem.*str*.7.18 (p.79.5; M.9.557A).

ἐγκαταστηρίζω, *fix firmly in*, c. dat., *Diogn*.7.2.

***ἐγκατασφραγίζω**, *seal up in* ἡ διαθήκη...Ἰησοῦ ἐγκατασφραγισθῇ εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν *Barn*.4.8.

ἐγκατασχάζω, f.l. for ἐγκαγχάζω, Bas.*reg.fus*.17.1 ap.*Schol*.5 in Jo.Clim.*scal*.7(M.88.820B).

ἐγκατατάσσω, **1.** *include*; **a.** persons τὸν ἐγκαταταγέντα τῇ ἐκλεκτῇ υἱοθεσίᾳ Clem.*str*.1.27(p.107.29; M.8.921A); ἐγκαταταγῆναι τῷ πρεσβυτερίῳ *ib*.6.13(p.486.1; M.9.329A); Chrys.*hom.4.1 in Col*.(11.351D); Max.*ambig*.(M.91.1277D); c. εἰς, Or.*mart*.26(p.23.5; M.11.596A); **b.** things ἐγκατατέτακται τοῖς εὐαγγελίοις Or.*Jo*.1.11(12; p.17.5; M.14.44D); ‡Proc.G.*Pr*.25:1(M.87.1472C); **2.** *admit, sanction*; pass., Clem.*paed*.2.10(p.214.21; M.8.512A); **3.** *relegate*; pass., Pall.*v.Chrys*. 12(p.70.17; M.47.39); **4.** *put in charge of* ἐπίσκοπον ἐγκατατάξας κωμυδρίῳ *ib*.7(p.38.20; M.47.23).

***ἐγκατατείνω**, *increase, intensify*, Cyr.*ador*.1(1.37A).

ἐγκατατίθημι, *place within, instil*, med.; met., esp. ref. soul τὸ μέγιστον...τῶν πρὸς τὴν ζωὴν μαθημάτων...ἐ. τῇ ψυχῇ δεῖ Clem. *q.d.s*.7(p.164.15; M.9.612B); Gr.Thaum.*pan.Or*.8(p.22.14; M.10. 1077C); Chrys.*hom.4.3 in Tit*.(11.753D); Cyr.*Lc*.14:28(M.72.796B).

***ἐγκατατρίβομαι**, *be well versed* ἐν πράγμασιν Synes.*ep*.121(M.66. 1500D).

***ἐγκατατρύχω**, *wear out, exhaust*, Cyr.*ador*.1(1.34A); id.*Jo*.9 (4.743E).

***ἐγκαταυγάζω**, *enlighten*, Epiph.*anc*.103(p.124.11; M.43.204A).

***ἐγκαταυλίζ-ομαι**, *shelter, find refuge in*, met. ταῖς διὰ Μωσέως ἐντολαῖς...~εσθαι Cyr.*ador*.3(1.86C).

***ἐγκαταφέρομαι**, *be brought down to*, Gr.Nyss.*or.catech*.24(p.94. 16; M.45.65C).

ἐγκαταφύομαι, *grow up within*, c. dat., Cyr.*Jo*.2.5(4.202C).

***ἐγκαταφύρομαι**, *be mixed up with*, Cyr.*Jo*.4.7(4.437B).

ἐγκαταφυτεύω, *implant*; met., Clem.*prot*.2(p.12.17; M.8.73B); ⟨ἐγ⟩καταφυτευθεὶς γνώσει id.*str*.6.15(conj. p.491.13 for καταφυτευθεὶς M.9.341B); Or.*Jo*.20.38(30; p.379.11; M.14.664A); ἐγκαταφυτεύσῃ ἐν αὐτοῖς τὸν ἁγνὸν...φόβον *Lit*.ap.*Const.App*.8.6.5.

***ἐγκαταχρώννυμι**, *give colour* to; fig., Christol., Cyr.*inc.unigen*. (5^1.691D) cit. s. ἴδιος.

ἐγκαταχώννυμι, *smother, bury* καθάπερ σπινθῆρα πυρὸς ἐγκαταχώσας αὐτοῖς τὴν ζωοποιὸν τοῦ πνεύματος δύναμιν Cyr.*Jo*.4.1(4.340D, conj. ἐγκαταχύσας Aubert).

ἐγκαταχωρίζω, *include*; pass., Or.*comm.in Rom*.1:1(*JTS* 13 p.211; M.14.842C).

ἐγκατοικέω, *indwell*, *Barn*.1.4; Didym.(‡Bas.)*Eun*.5(1.310A; M. 29.744A).

ἐγκατορύσσω, *bury in*, met. τὸν νοῦν ἐγκατορύξας τῇ κοιλίᾳ Clem.*paed*.2.1(p.167.8; M.8.408B); id.*str*.7.15(p.65.34; M.9.528C); λέγει δὲ Πυθαγόρας...τὰς ψυχὰς...εἶναι...θνητὰς μέν, ὅταν ὦσιν ἐν τῷ σώματι, οἱονεὶ ἐγκατορωρυγμένας ὡς ἐν τάφῳ Hipp.*haer*.6.25(p.152. 18; M.16.3231C); *ib*.5.8(p.93.13; 3146B); Or.*exc.in Ps*.77:31(M.17. 141A); Chrys.*hom.div*.1.1(12.324C).

ἐγκαυστικός, *burnt in, encaustic*, Jo.Mal.*chron*.12 p.294(M.97. 445A); ‡Jo.D.*ep.Thphl*.28(M.95.381A).

ἐγκαυχ-άομαι, *glory, exult*; **1.** in God and divine things, Clem. *paed*.1.6(p.119.24; M.8.309A); abs. μὴ ἐπαισχυνθῇς τὸν σταυρὸν ὁμολογεῖν· ἄγγελοι γὰρ ~ῶνται Cyr.H.*catech*.13.22; *M.Ner.et Ach*.9 (p.8.15); **2.** in bad things, exeg. Ps.51:3 οὐ γὰρ εἶπε, 'τί καυχᾷ;' ἀλλά, 'τί ~ᾷ;' οὐδέποτε δὲ ἐν ἀγαθῷ λέγεται τὸ '~ᾶσθαι'· ἀλλ' εἴ τις ἁμαρτάνει, ~ᾶται Or.*sel.in Ps*.51:3(M.12.1457A); φαῦλον μὲν τὸ '~ᾶσθαι', μέσον δὲ τὸ 'καυχᾶσθαι' *ib*.l.c.; but cf. κἂν γένῃ...ἀγαθός, ~ήσεταί [sc. θεός] σοι id.*exc.in Ps*.36:6(M.17.124A); Ath.*ep.encycl*. 5(p.174.13; M.25.233A); Bas.*reg.fus*.2.4(2.339D; M.31.916B); id.*reg. br*.247(2.498D; M.31.1248C); abs., *boast, exalt oneself*, Jo.Eub.*concept. BMV* 19(M.96.1492C); Thphn.*chron*.p.416(M.108.985C).

ἔγκειμαι, **1.** *be in, be innate* τοῖς ἀνθρώποις ὀρέξεις ἔγκειται Clem. *prot*.10(p.67.4; M.8.204A); Or.*Jo*.13.41(p.267.25; M.14.472D); Meth. *res*.2.8(p.344.17; M.18.308A); τὸν ἐγκείμενον τῇ φύσει τῆς κτίσεως λόγον Gr.Nyss.*hex*.26(M.44.88D); **2.** theol., *inhere*, in Trin. context νοῦς ἐστιν οἷον λόγος ἐγκείμενος Dion.Al.ap.Ath.*Dion*.23(p.63.18; M.25.513C); Christol. τὸ σῶμα κύριος λέγεται διὰ τὴν ἐγκειμένην θεότητα Gr.Nyss.*ep*.3(M.46.1021D); **3.** *be prone, addicted* to, gen. bad things, c. dat., Or.*Jo*.2.3(p.57.19; ἐκκ- M.14.113C); Gr.Nyss. *fat*.(M.45.148C); c. ἐπί, Cyr.*Ps*.50:13(M.69.1100C); **4.** τὰ ἐγκείμενα; **a.** *matters, concerns*, Or.*Cels*.3.54(p.249.27; M.11.992B); Meth.*res*.1. 54(p.312.10; M.41.1145D); **b.** *passages* of scripture, Hipp.*fr.Cant*. (p.343.11; M.10.629A); μὴ μόνον τὰ ἐγκείμενα εἰδέναι, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν τῶν γεγραμμένων Chrys.*hom.8.4 in Heb*.(12.91B).

***ἐγκειμένως**, *insistently, eagerly*, Const.ap.Eus.*v.C*.3.60(p.107.11, v.l. ἐγκειμένους M.20.1129B).

***ἐγκεκαλυμμένως**, *secretly*, Ammon.*Ac*.17:30(M.85.1568A).

ἐγκέλευσις, ἡ, *command*, Thphl.Ant.*Autol*.3.25(M.6.1160B); Clem.*paed*.3.12(p.290.24; M.8.680B).

ἐγκεντρίζ-ω, **1.** *goad, spur on*; met., ‡Meth.*Sym.et Ann*.2(M.18. 353A); **2.** *engraft, implant*, fig., Clem.*str*.1.1(p.8.13; M.8.697A); Ath.*Dion*.4(p.49.9; M.25.485B); Mac.Aeg.*pat*.28(M.34.888D); ref. Rom.11:17, Clem.*str*.6.15(p.490.31; M.9.341A); so also met. ἡ κλῆσις ἡ ἐξ ἐθνῶν...ἐπὶ τὸ ξύλον τοῦ κυρίου ἐγκεντρισθεῖσα Hipp.*fr.41 in Gen*.(p.67.3; M.10.597C); Gr.Naz.*or*.7.3(M.35.757C); Gr.Nyss.*hom.4 in Cant*.(M.44.844B); Isid.Pel.*epp*.1.64(M.78.225A); of creation engrafted into Christ, Cyr.*thes*.25(5^1.238D); similarly, †Gregent.*disp*. (M.86.704B); ref. Cross στελέχῃ δὲ πικρὰ ἐγκεντρίσαντες [sc. Devil and Hades] αὐτῷ Rom.Mel.(*AS* 1 p.58); theol. ἕκαστον τῶν περὶ τὸ θεῖον ὀνομάτων τῇ οὐσίᾳ τοῦ θεοῦ ~οντος [sc. Eunomius] Gr.Nyss. *Eun*.12(1 p.385.30; M.45.1113D); in gen., Synes.*insomn*.7(p.157.18; M.66.1293C).

ἐγκεντρισμός, ὁ, *grafting*; fig., ref. Rom.11:17, four methods described and applied to 'grafting' of faith on different categories of converts, Clem.*str*.6.15(p.491.18ff.; M.9.341Cff.); contrasted with θεμέλιον of Eph.2:20, Chrys.*hom.6.1 in Eph*.(11.39C); cf.Vict.*Mc*. 11:13(p.393.5); ref. heret. sect ὥσπερ δι' ἐγκεντρισμοῦ...ἕτερα σώματα παραφθείρεσθαι Epiph.*haer*.25.7(p.274.14; M.41.329C); of soul φυτὸν οὐράνιον, ἐ. ἀλλότριον οὐ δεξάμενον Synes.*provid*.1.10(p.85.4; M.66. 1232C).

***ἐγκεντρῶς**, *pointedly, clearly*; comp., Pall.*v.Chrys*.3(p.19.5; M. 47.13).

ἐγκεράννυμι, *mix in, immingle*, Clem.*prot*.1(p.4.21; M.8.56A); Hipp.*haer*.5.21(p.123.9; M.16.3187C); theol., of God ἐγκέκραται ἡμῖν ὡς συνέχων ἐν τῷ εἶναι τὴν φύσιν Gr.Nyss.*or.catech*.25(p.96.3; M.45.65D); of relationship of δύναμις τοῦ ὑψίστου to human nature in Inc., id.*ep*.3(M.46.1021D).

ἐγκινδυνεύω, *run a risk in*; c. dat., Gr.Nyss.*Eun*.4(2 p.71.2; M. 45.644C).

ἐγκισσάω, **1.** *conceive*, cf.Gen.30:38f.; cited Just.*dial*.86.2(M.6. 680C); cf.Hipp.*haer*.5.17(p.114.26; M.16.3175C); Gnost. conception of aeons, Iren.*haer*.1.4.5(M.7.489A); Epiph.*haer*.25.5(p.273.2; M.41. 328B); fig. ἐ. ἡ γαστήρ μου φρόνησιν Ephr.2.293A; met. ὁ διάβολος ...φθόνον ἐ. καθ' ἡμῶν Meth.*res*.1.37(p.278.11; M.18.293B); *ib*.2.1 (p.330.14; 297B); Epiph.*haer*.31.4(p.389.23; 480D); *ib*.76.7(p.348.6; M.42.528C); *Max.invect*.(M.90.204C); **2.** met., *engender*, Hipp.*Dan*. 1.18.4(M.10.693B); Epiph.*haer*.39.9(p.78.20; M.41.673D); Anast.S. *haer*.(p.260).

***ἐγκίσσημα, τό**, *sexual desire, lust*, Gnost. κατὰ τὸ ἐ. τῆς δυνάμεως τῆς ἀπὸ τῶν ῥάβδων ἐπὶ τὰ ἐγκεκισσημένα Hipp.*haer*.5.17 (p.114.27; M.16.3175C); τὸ ἐ. τοῦ ξύλου Epiph.*haer*.79.7(p.482.20; M. 42.752B).

ἐγκλεισμός, ὁ, *enclosure*; eremitical and monastic, Pall.*h.Laus*. 45(p.133.3; M.34.1217C); Nil.*epp*.2.96(M.79.244A).

***ἐγκλειστήριον, τό**, **1.** *prison*, Chrys.*fr.in Jer*.20:2(M.64.925D); **2.** *cell* of hermit, Cyr.S.*v.Sab*.87(p.195.23); Jo.Mosch.*prat*.69(M.87. 2921B).

***ἐγκλειστικός**, *of a recluse* ἐ. ζωή Thdr.Stud.*or*.11.32(M.99.836A).

***ἔγκλειστος**, *enclosed*; **1.** masc. as subst., *hermit, anchorite*, Jo.Mosch.*prat*.45(M.87.2900B); *ib*.69(2921B); Thphn.*chron*.p.195(M.108.505D); *ib*.p.367(880B); **2.** fem. as subst., *enclosed nun*, Max.*ep*.31(M.91.625B).

***ἐγκλείστρα**, ἡ, *hermit's cell* τοὺς...ἐν ἐ. βουλομένους ἀναχωρεῖν...πρότερον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι δεῖ CTrull.*can*.41; Andr.Cr.*or*.19(M.97.1245B); Thphn.*chron*.p.367(M.108.880B); eccl. *prison*, Ath.Scholast.*coll*.1.15(p.22).

***ἔγκλειστρον**, τό, *hermitage*, Steph.Diac.*v.Steph*.(M.100.1148C).

ἐγκλείω, *shut up, confine* ἐν αἰωνίῳ πυρὶ ἐ. Just.*2apol*.8.3(M.6.457B); reflex., of withdrawal for prayer, Eus.*v.C*.4.22(p.125.22; M.20.1169A); hence of recluses μονάζοντα ἐγκεκλεισμένον Chrys.*ep*.221(3.722B); Pall.*h.Laus*.35(p.100.14; M.34.1107D); *Apophth.Patr*.(p.404.7; M.65.120B); Jo.Mosch.*prat*.70(M.87.2924A).

ἔγκλημα, τό, **1.** *accusation, charge*; legal, of pagans against Christians, Athenag.*leg*.1.4(M.6.893B); τρία ἐπιφημίζουσιν ἡμῖν ἐ., ἀθεότητα Θυέστεια δεῖπνα Οἰδιποδείους μίξεις *ib*.3.1(896C); *Ep.Lugd*.ap.Eus.*h.e*.5.1.35(M.20.421B); of Jews against Christ, Chrys.*hom.83.4 in Jo*.(8.495C); *ib.84.2*(500B); gen. of prophets against sinners, Or.*hom.14.4 in Jer*.(p.109.14; M.13.408D); Meth.*symp*.4.4(p.50.9; M.18.92D); hence **2.** *ground of complaint, fault, crime* τοὺς διακόνους ...δέον...φυλάσσεσθαι τὰ ἐ. ὡς πῦρ Ign.*Trall*.2.3; Meth.*res*.1.31(p.266.1; M.41.1141C); συγχωρῆσαι ἐ. Chrys.*hom.in Mt.18:23*(3.9C); id.*hom.in Mt.26:39*(3.23E).

ἐγκληματικῶς, **1.** *by way of accusation* τοῦτο ἐ. διηγεῖται Epiph.*haer*.66.63(p.102.16; M.42.128A); **2.** *criminally, on a criminal charge*, Ath.Scholast.*coll*.5.5(p.76); Phot.*nomoc*.9.27(M.104.777A).

ἔγκλησις, ἡ, *charge, accusation* ἐ. δέ ἐστι ψόγος ἀδικούντων Clem.*paed*.1.9(p.137.1; M.8.345B); Eus.*v.C*.3.60(M.20.1132B; ἐγκλήματος p.109.8); ‡Jo.D.*Artem*.54(p.90.17; M.96.1301B).

ἔγκλητος, *liable to a charge, blameworthy*; neut. as subst. τὸ ἐ. τῶν λόγων Or.*enarr.in Job* 22:2(M.17.80C); plur., id.*Cels*.2.24(p.153.12; M.11.844A).

***ἐγκλήτως**, *faultily, in blameworthy manner*, Or.*Cels*.5.35(p.38.12; M.11.1233D).

ἐγκλώθω, *intertwine, combine* παραίνεσιν εὐφυεστάτοις ἐλέγχοις ἐγκεκλωσμένην ποιεῖται θεός Cyr.*Is*.4.2(2.583C).

ἐγκοίμησις, ἡ, *sleeping in* or *on*, Clem.*paed*.2.9(p.204.25; M.8.489B).

***ἐγκοίμισμα**, τό, ? *sarcophagus* ἔχεις τάφον ἔχοντά τι ἔξωθεν ἐ. πάνυ θαυμαστόν..., ἔσωθεν δὲ δυσωδίας...γέμει Barth.Edess.*Agar*.(M.104.1413D).

***ἐγκοιτάω**, *lie inside*, *Pers*.(p.45.15).

ἐγκολάπτω, *carve upon a stone*; met., *inscribe, engrave* divine teaching in the heart, Chrys.*hom.6.6 in Gen*.(4.47A); the Cross in the mind, id.*hom.54.5 in Mt*.(7.552B); scripture, id.*hom.32.3 in Jo*.(8.188B); Synes.*ep*.44(M.66.1369C).

ἐγκολλ-άω, *glue to*; pass., met., *be united, adhere to* τὰ τῆς ψυχῆς ...μέρη τῇ τοῦ θείου πόθου...~ᾶσθαι χρηστότητι Diad.*perf*.34(p.38.27).

ἐγκολπίζω, med., **1.** *embrace, carry in one's arms*; met., of God ἐ. τὰ πάντα Clem.*str*.5.12(p.380.13; M.9.121A); *ib*.2.2(p.115.24; M.8.936B); τοὺς μὲν πονηροὺς ὁ διάβολος ἐ., τοὺς δὲ δικαίους ὁ κύριος Or.*exp.in Pr*.16:33(M.17.197A); Areth.*Apoc*.12(M.106.584B); *enclose*, Chrys.*hom.7.3 in 1Thess*.(11.474F); *contain*; of stone containing a colour, Areth.*Apoc*.67(M.106.773B); *surround*; of sky surrounding earth, Cyr.H.*catech*.6.3; **2.** *receive, possess* in one's heart, Nil.*epp*.1.27(M.79.96B); *ib*.2.183(296B); *ib*.3.51(416C); Ph.Carp.ap.Jo.D.*parall*.(M.95.1381B).

ἐγκόλπιος, **1.** *in the breast* ἐγκόλπιός με τρώσῃς Gr.Naz.*carm*.2.1.88.140(M.37.1440A); met. τὸ δὲ ἐ. ἡμῶν κακὸν ὁ Εὐνόμιος id.*ep*.202(M.37.332A); ἐ. τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμίας Gr.Nyss.*v.Mos*.(M.44.424C); μητρικῆς κοιλίας ἐγγάστριος ὁ τοῦ ἀιδίου πατρὸς ἐ. Sophr.H.*ep.syn*.(M.87.3161A); πέτρα σχισθεῖσα, ἐ. τὴν ἀμνάδα εἰσδέχεται Jo.D.*hom*.12.10(M.96.793D); **2.** *in the womb*, ref. BMV τὴν θεὸν ἐ. ὑποδέχεσθαι μέλλουσαν Jo.D.*f.o*.4.14(M.94.1160A); τὴν ἐ. ὡς βρέφος τὸν κτιστὴν βαστάσασαν id.*hom*.9.14(M.96.741B).

***ἔγκολπον**, τό, *what is in the breast*; of Son in bosom of Father, Anast.S.*hod*.17(M.89.264B).

ἐγκόλπω, med., *put in the fold of one's robe*; hence **1.** *enclose, embrace*, Mac.Mgn.*apocr*.4.11(p.172.19); Philost.*h.e*.3.8(M.65.489C); met., of God and creatures, Cyr.*glaph.Ex*.2(1.300E); Leont.H.*Nest*.2.30(M.86.1589A); Eustrat.*v.Eutych*.2(M.86.2276D); **2.** *pocket, appropriate*, *M.Ariadn*.7(p.128.21); *Chron.Pasch*.p.46(M.92.164D).

ἐγκομβ-όομαι, *be clothed with, gird oneself with*; met., cf.1Petr.5:5; πάσας ἐκκεκομβωμένος...τὰς ἀρετάς Nil.*epp*.2.126(M.79.253C (sic)); πάσας τὰς ἀρετὰς ὁ τοῦ ἀγῶνος ἄνθρωπος ~ώσοιτο Diad.*perf*.85(p.116.9); Ant.Mon.*hom*.127(M.89.1829A).

***ἐγκομίζω**, *carry in* or *on*, *M.Ner.et Ach*.12(p.11.23).

ἔγκομμα, τό, *obstacle*, Eus.*v.C*.3.54(p.102.4; M.20.1117C) = id.*l.C*.8(p.216.4; M.20.1360A).

***ἐγκομπάζω**, *boast about*, Hipp.*haer*.4.13(p.45.17; M.16.3078A).

***ἐγκονίζομαι**, *take part in a contest*, Gr.Nyss.*usur*.(M.46.436A).

ἐγκόπτω, **1.** *wound, mutilate*, Athenag.*leg*.26.1(M.6.952A); **2.** *check* ἱδρῶτας Chrys.*hom.58.5 in Jo*.(8.343D); **3.** *interrupt* an argument or speech, Just.*dial*.45.1(M.6.572B); *Hom.Clem.2.2*; *ib*.19.1; an action, Chrys.*hom.16.9 in Mt*.(7.216D); **4.** *hinder, check, thwart*, *Ep.Lugd*.ap.Eus.*h.e*.5.1.11(M.20.413A); Gr.Naz.*or*.14.31(M.35.900B); Chrys.*hom.62.5 in Jo*.(8.374D); Thdr.Mops.*Gen*.3:7(M.66.640B); pass., *be deprived of* ὁ μαθητὴς οὐκ ὠφελεῖται, ἀλλὰ τὸν καρπὸν ἐγκόπτεται Chrys.*hom.9.6 in Phil*.(11.273F).

ἐγκορδυλέω, *wrap up in*, Synes.*regn*.15(p.33.1; M.66.1080B).

***ἐγκορυφόομαι**, *lift* waves *into a crest*, Gr.Nyss.*hom.11 in Cant*.(M.44.996B).

ἐγκόσμιος, *mundane, of this world*; **1.** in gen. νοῦς ἐ. Dion.Ar.*d.n*.4.6(M.3.701A); Melet.*nat.hom*.synops.(M.64.1101C); *Rit.Sacr*.(p.413); pejorative τὸ ἐ. πνεῦμα τῆς πλάνης Mac.Aeg.*libert.ment*.11(M.34.944A); τὴν ἐ. καὶ δαιμονιώδη...σοφίαν Cyr.*Ps*.9:23(M.69.780A); neut. plur., Tat.*orat*.18(M.6.848A; v.l. ἐγκωμίων p.20.22); **2.** *physical* opp. spiritual and eternal, ἐ. opp. ἀγγελικὴ κτίσις, Gr.Nyss.*Eun*.4(2 p.59.18; M.45.629D); id.*Maced*.14(M.45.1317B); φῶς ἐ. opp. φῶς θεῖον καὶ νοητόν, Cyr.*ador*.8(1.264A); cf.id.*Jo*.2.1(4.148C); Dion.Ar.*d.n*.4.16(M.3.713B); Leont.B.*Nest.et Eut*.1(M.86.1284C); neut. plur. παριστῶν ἐκ τῶν ἐ. ... τὰ ὑπερκόσμια ‡Hipp.*fr.32 in Pr*.(p.170.3); ‡Meth.*Sym.et Ann*.13(M.18.380A); ‡Max.*cap.al*.81(M.90.1417C); **3.** ref. God; pagan, distinguishing creator from ἐ. gods, Cyr.*Jo*.8(4.700A); Christian, *immanent* θεὸς ἐ. Synes.*insomn*.14(p.176.13; M.66.1309A); Dion.Ar.*d.n*.1.6(M.3.596B); **4.** *living in this world* ὁ χθὲς ἐ. ἐγκλίνεται τῇ σήμερον *Hymn*.(*AS* 1 p.500).

ἐγκοσμογενής, *of earthly existence* υἱὸν...ἀγαθῶν παροχὰν ἐ. Synes.*hymn*.4.224(p.32; M.66.1607).

ἐγκοτέω, pass.; *be regarded with anger*, Epiph.*haer*.30.11(p.346.18; M.41.424B); *ib*.51.27(p.298.17; 936C).

ἐγκράτεια, ἡ, *temperance, continence, abstinence*; **1.** definitions and scope ἐ. διάθεσίς ἐστιν ἀνυπέρβατος τῶν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον φανέντων Clem.*str*.2.18(p.155.4; M.8.1020A); ἐ. ... σώματος ὑπεροψία κατὰ τὴν πρὸς θεὸν ὁμολογίαν. οὐ μόνον γὰρ περὶ τὰ ἀφροδίσια, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ ἄλλα, ἃ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ κακῶς οὐκ ἀρκουμένη τοῖς ἀναγκαίοις, ἡ ἐ. ἀναστρέφεται. ἔστι δὲ καὶ περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ περὶ τὴν κτῆσιν καὶ περὶ τὴν χρῆσιν καὶ περὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἐ. οὐ διδάσκει δ' αὕτη σωφρονεῖν μόνον, ἧγε παρέχει σωφροσύνην ἡμῖν, δύναμις οὖσα καὶ θεία χάρις *ib*.3.1(p.197.3ff.; 1104B); *ib*.3.6(p.218.19; 1152B); *ib*.3.7(p.223.5ff.; 1161B,C); ἐ. δὲ λέγομεν οὐ πάντως τὴν παντελῆ ἀποχὴν τῶν βρωμάτων..., ἀλλὰ τὴν ἐπὶ καθαιρέσει τοῦ φρονήματος τῆς σαρκὸς πρὸς τὸν τῆς εὐσεβείας σκοπὸν ἐπιτετηδευμένην ἀποχὴν τῶν ἡδέων Bas.*reg.fus*.16.2(2.359A; M.31.960A); *ib*.16.3(359B; M.960B); ἔστιν οὖν ἡ ἐ., ἁμαρτίας ἀναίρεσις, παθῶν ἀπαλλοτρίωσις, σώματος νέκρωσις μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν φυσικῶν παθημάτων...ζωῆς πνευματικῆς ἀρχή, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν πρόξενος, ἐν ἑαυτῇ τὸ κέντρον τῆς ἡδονῆς ἀφανίζουσα *ib*.17.2(360C; M.964A); *ib*.19.1(362B; M.968A); ἐ. δὲ ἡγούμεθα ὁρίζεσθαι, οὐ μόνον τὴν τῶν βρωμάτων ἀποχήν (τοῦτο γὰρ πολλοὶ καὶ τῶν παρ' Ἕλλησι φιλοσόφων κατώρθωσαν), ἀλλὰ πρό γε πάντων τὸν τῶν ὀφθαλμῶν ῥεμβασμόν ‡Bas.*const*.19(2.564B; M.31.1389B); Ast.Am.*hom*.14(M.40.372C); τοῦτο γάρ ἐστιν ἐ., τὸ μηδενὶ ὑποσύρεσθαι πάθει Chrys.*hom.2.2 in Tit*.(11.739D); *Doct.Patr*.33(p.258.3); two kinds ἐ. αἰσθητή ἐστιν ἔκκλισις ἀπὸ πάντων τῶν διὰ σαρκὸς ἐνεργουμένων παραλόγων πράξεων. ἐ. δὲ νοητή ἐστιν ἔκκλισις νοῦ ἀπὸ ἡδονῆς νοημάτων ἐμπαθῶν *Schol*.7 in Jo.Clim.*scal*.15(M.88.905B); ‡Max.*cap.al*.51(M.90.1412C); cf.*ib*.54(1413A); summary ἡ ἐ. πᾶσι μὲν ἁρμόδιος...ἐ. δέ φαμεν οὐ τῶν βρωμάτων μόνον, ἀλλὰ τὴν περιεκτικήν τουτέστι, τὴν ἀποχὴν πάντων τῶν ἀπηγορευμένων...ἐ. γὰρ ἔργον ἐστὶ τὸ ἀπέχεσθαι πάσης ἀλόγων ἡδονῆς, καὶ μηδὲν παρὰ τὸ βούλημα ἐντολῶν τοῦ θεοῦ πράττειν. ἐ. ἐστι χαλινὸς ἄρχων τὴν ἐπὶ βρώματα, ἢ χρήματα, ἢ δόξαν, τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ὁρμήν. οὐ γάρ ἐστι τι τῶν ἀγαθῶν τίκτεσθαι ἄνευ... ἐ. Ant.Mon.*hom*.6(M.89.1449A,B); **2.** necessity ἡ δὲ ἡμετέρα φύσις ἐμπαθὴς οὖσα ἐ. δεῖται, δι' ἧς πρὸς τὸ ὀλιγοδεὲς συνασκουμένη συνεγγίζειν πειρᾶται κατὰ διάθεσιν τῇ θείᾳ φύσει Clem.*str*.2.18(p.155.15; M.8.1020B); Bas.*reg.fus*.16.1(2.358A,C; M.31.957A,B) al.; **3.** in conjunction with other virtues and spiritual activities: θεωρία, Clem.*str*.4.3(p.252.2; M.8.1221A); prayer, Ant.Mon.*hom*.6(M.89.1449B); humility, Jo.Clim.*scal*.15(M.88.888C); *Schol.22 ib*.(912B); obedience, Thdr.Stud.*or*.1(M.99.689C); as quality of Christian love, Polyc.*ep*.

4.2; Clem.*str*.3.7(p.222.30; M.8.1161B); personified as daughter of Faith, Herm.*vis*.3.8.4; **4.** Christian ἐ. dist. from pagan *ἡ...ἀνθρωπίνη ἐ., ἡ κατὰ τοὺς φιλοσόφους λέγω τῶν Ἑλλήνων, τὸ διαμάχεσθαι τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ μὴ ἐξυπηρετεῖν αὐτῇ εἰς τὰ ἔργα ἐπαγγέλλεται, ἡ καθ' ἡμᾶς δὲ τὸ μὴ ἐπιθυμεῖν, οὐχ ἵνα τις ἐπιθυμῶν καρτερῇ, ἀλλ' ὅπως καὶ τοῦ ἐπιθυμεῖν ἐγκρατεύηται. λαβεῖν δὲ ἄλλως οὐκ ἔστι τὴν ἐ. ταύτην ἢ χάριτι τοῦ θεοῦ...ὡς δὲ ὑγιαίνειν ἄμεινον τοῦ νοσοῦντα περὶ ὑγιείας διαλέγεσθαι, οὕτω...ἡ κατὰ ἀλήθειαν ἐ. τῆς ὑπὸ τῶν φιλοσόφων διδασκομένης* Clem.*str*.3.7(p.222.14ff.; M.8.1161A); *ἔστι...ἃ καὶ κατὰ ἰδιωτισμὸν πρός τινων κατορθοῦται, οἷον ἡδονῶν ἐ. ὡς γὰρ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔκ τε τοῦ μὴ δύνασθαι τυχεῖν ὧν ἐρᾷ τις καὶ ἐκ τοῦ πρὸς ἀνθρώπων φόβου, εἰσὶ δ' οἱ διὰ τὰς μείζονας ἡδονὰς ἀπέχονται τῶν ἐν τοῖς ποσὶν ἡδέων, οὕτως κἂν τῇ πίστει ἢ δι' ἐπαγγελίαν ἢ διὰ φόβον θεοῦ ἐγκρατεύονταί τινες. ἀλλ' ἔστι μὲν θεμέλιος γνώσεως ἡ τοιαύτη ἐ. καὶ προσαγωγή τις ἐπὶ τὸ βέλτιον ib.*7.12(p.50.14ff.; M.9.497A); and from heret. ἐ.: *οἴνου δὲ καὶ κρεωφαγίας ἀποχήν, καὶ τὴν ἄλλην ἐ., οὐ τοῖς αἱρετικοῖς παραπλησίως ἀσπάζεται. οἱ μὲν γὰρ ὡς βδελυκτῶν τούτων νομοθετοῦσιν ἀπέχεσθαι. ἡ δὲ ἐκκλησία, οὐδὲν περὶ τούτων νενομοθέτηκεν* Thdt.*haer*.5.29(4.479); **5.** practice of ἐ., esp. in abstinence from food; moderation counselled, ‡Bas.*const*.4.1(2.544E–545B; M.31.1348A,B); *ib*.4.2(546A; M.1350B) cit. s. *ἀσκητής*; should become habitual, Ast.Am.*hom*.14(M.40.381D–384A); different applications *ἄλλη ἡ τοῖς ἀνευθύνοις, καὶ ἑτέρα τοῖς ὑπευθύνοις, ἁρμόζουσα ἐ.· οἱ μὲν γὰρ τὴν τοῦ σώματος κίνησιν εἰς σημεῖον κέκτηνται· οἱ δὲ μέχρι θανάτου...πρὸς τοῦτο...ἀδιαλήκτως διάκεινται* Jo.Clim.*scal*.14(M.88.865C); **6.** to be treated as gift of God *ὁ ἁγνὸς ἐν τῇ σαρκὶ μὴ ἀλαζονευέσθω, γινώσκων, ὅτι ἕτερός ἐστιν ὁ ἐπιχορηγῶν αὐτῷ τὴν ἐ.* *1Clem*.38.2; *ib*.35.2; *ib*.64; to be obtained through prayer, Ant.Mon.*hom*.6(M.89.1449B); **7.** foundation of virtues, cf. Philo ap.Eus.*h.e*.2.17.16(M.20.180B) followed by Clem.*str*.2.20(p.170.18; M.8.1049A); Eus.*d.e*.3.6(p.135.15; M.22.228D); Ast.Am.*hom*.14(M.40.372A); *ἀρχὴ καρποφορίας, ἄνθος, καὶ ἀρχὴ πρακτικῆς, ἐ.* Nil.*spir.mal*.1(M.79.1145A); ‡Nil.*perist*.2.1(M.79.817B); ref. monks, Hyper.*mon*.45(M.79.1477C); **8.** weapon against attacks of sensuality, *Hom.Clem*.19.19; Bas.*renunt*.5(2.207A; M.31.637A); **9.** *chastity*, as state of life; **a.** dist. from *παρθενία* and *γάμος*, *Hom.Clem*.3.26; *παρθενίαν ἀσκεῖν...καὶ ἁγνείαν καὶ ἐ., τὴν δὲ μονογαμίαν τιμᾷ* Epiph.*haer*.48.9(p.231.12; M.41.868C); **b.** of practice of continence by widow(er)s *καλὸν μὲν γὰρ ἡ ἐ.... συγγνωστὸν δὲ καὶ τῷ δευτέρῳ γάμῳ προσελθεῖν* Cyr.H.*catech*.4.26; *ib*.6.35; *κἂν ἀπολέσῃς γυναῖκα, δόξαζε. ἴσως σε εἰς ἐ. ἀγαγεῖν βούλεται ὁ θεός* Chrys.*hom.41.5 in 1Cor.*(10.394C); *μηδεὶς δὲ αὐτὸν* [sc. S. Paul] *οἰέσθω τὴν μὲν ἀγαμίαν τοῖς ἀνδράσι, τὴν δέ γε μετὰ τὸν γάμον ἐ. ταῖς γυναιξὶ μόναις νομοθετεῖν* Thdt.*1Cor*.7:8(3.203); **c.** of living continently in marriage; Noah as practising this for a time, *Apoc.Paul*.50(p.68); *μετὰ ταύτην* [sc. *μονότητα*] *ἐ. ἔπειτα δὲ χηροσύνη* Epiph.*fid*.21(p.523.1; M.42.824A); *Lit*.ap.*Const.App*.8.10.11; **d.** in gen. of chaste life; ref. S. Paul, Chrys.*hom.19.2 in 1Cor*.(10.160E); id.*comm.in Gal*.2:4(10.681A); praise of chastity, Ath.*virg*.24(p.59.14; M.28.280C); **10.** effects; **a.** salvation *συμβουλίαν ἐποιησάμην περὶ ἐ., ἣν ποιήσας τις οὐ μετανοήσει, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν σώσει κἀμὲ τὸν συμβουλεύσαντα* *2Clem*.15.1; Herm.*vis*.2.3.2; *ἐ. σωτηρία ἐστὶν ψυχῆς ὁδηγοῦσα εἰς φῶς εἰσάγουσα εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν* Anton.Hag.*v.Sym.Styl*.2(p.20.22); Thdr.Stud.*or*.1(M.99.689B); **b.** spiritual effects; friendship of angels, Ast.Am.*hom*.14(M.40.373B); *σωφροσύνην τίκτει ἐ.* Nil.*spir.mal*.4(M.79.1148C); *διὰ τοῦτο καλὸν ἡ ἐ., ὅτι τὸ φλεγμαῖνον τῶν παθῶν...καταστέλλει, καὶ ταπεινοῖ πρὸς τὸ ἐπιεικέστερον* ‡Nil.*perist*.3.5(M.79.821A); *οἱ γὰρ τῆς ἐ. ἐρασταί, ἀριδήλως τῷ μὲν σώματι ἄρτιοι ὑπάρχουσι, τὴν δὲ φρένα ὑγιεῖς, τὴν ψυχὴν τῇ εἰς θεὸν θυμηδίᾳ εὐφραινόμενοι, τὸν νοῦν τῶν γηΐνων μὲν ἀφιστάμενον, καὶ τῶν ἄνω ὀρεγόμενον* Ant.Mon.*hom*.6(M.89.1449C); Max.*ascet*.23(M.90.920B); **c.** physical effects, Bas.*reg.fus*.16.1(2.358B; M.31.957B); *αἱ...λοιπαὶ ἀρεταὶ ἐν τῷ κρυπτῷ κατορθούμεναι, ὀλιγάκις διαφαίνονται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ ἐ. ... γνώριμον ποιεῖ τὸν ἔχοντα...χαρακτηρίζει...τὸν Χριστιανὸν τὸ κατεσκληκὸς τοῦ σώματος, καὶ ἡ ἐκ τῆς ἐ. ἐπανθοῦσα ὠχρία δείκνυσιν* *ib*.17.2(361A; M.964C); as ornament of body, Clem.*paed*.3.2(p.237.28; M.8.560A); **11.** in dualist heresies; **a.** Gnost. (Saturninus), Iren.*haer*.1.24.2(M.7.675A); **b.** Hieracites *ἓν δὲ μόνον τοῦτο κατορθῶσαι ἦλθε* [sc. Christ], *τὸ τὴν ἐ. κηρῦξαι ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἑαυτῷ ἀναλέξασθαι...ἐ.· ἄνευ δὲ τούτου μὴ δύνασθαί ⟨τινα⟩ ζῆν* Epiph.*haer*.67.1(p.134.7f.; M.42.173B); **c.** Encratites *τοῖς δὲ εὐφήμως δι' ἐ. ἀσεβοῦσιν εἴς τε τὴν κτίσιν καὶ τὸν...θεὸν καὶ διδάσκουσι μὴ δεῖν παραδέχεσθαι γάμον* refuted by 1Jo.2:18f., Mt.5:17 etc., Clem.*str*.3.6(p.216.30; M.8.1148D); *ib*.3.18(p.244.23; 1208C); *ἔμψυχα δὲ βδελύσσονται, ἀπαγορεύοντες οὐχ ἕνεκεν ἐ. ... ἀλλὰ κατὰ φόβον καὶ ἰνδαλμὸν τοῦ μὴ καταδικασθῆναι ἀπὸ τῆς τῶν ἐμψύχων μεταλήψεως* Epiph.*haer*.47.1(p.216.8; M.41.852B); *διὰ μὲν κοινωνίας ὁ κόσμος τὴν ἀρχὴν ἔσχε· διὰ δὲ τῆς ἐ. τὸ τέλος θέλει λαβεῖν* Mac.Mgn.*apocr*.3.43(p.151.30); **d.** others, Chrys.*hom.4.3 in Tit*.(11.752D); *ἡ ἐ. ... εἰς κραιπάλην...λογίζεται τῷ κατὰ τοὺς Ἕλληνας νηστεύοντι, καὶ τῷ κατὰ τοὺς Μανιχαίους ἀσιτοῦντι, καὶ τὰ καλὰ κτίσματα τοῦ θεοῦ βδελυττομένῳ* Nil.*epp*.2.10(M.79.205B); *ib*.2.11(205B); **12.** Lent as time of ἐ., Ast.Am.*hom*.14(M.40.377C); Lenten fare as *τὰ ὄψα τῆς ἐ.* *ib*.(380D); **13.** *περὶ ἐ.* title of work by Clem. mentioned, Clem.*paed*.2.10(p.213.33; M.8.509A) (possibly, however, alluding to discussion in *str*.2–4); also of Gnost. work by Cassian, id.*str*.3.13(p.238.10; M.8.1192C).

ἐγκρατεύ-ομαι, 1. *practise self-restraint, abstain*; def. *~εται δὲ ὁ κατέχων τὰς παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον ὁρμὰς ἢ ὁ κατέχων αὑτὸν ὥστε μὴ ὁρμᾶν παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον* Clem.*str*.2.18(p.155.5; M.8.1020A); **a.** in gen. *τὸ πονηρὸν ~ου...τὸ δὲ ἀγαθὸν μή* Herm.*mand*.8.2 et passim, cf.‡Ath.*doct.Ant*.8(M.28.565A et passim); Arist.*apol*.15.6; *~εσθαι...ἀγαθοεργίας κακίας ἔργον* Clem.*str*.4.3(p.251.16; M.8.1220B); *~ονται δὲ ὁπότε τὸ σῶμα ὑποτάσσουσι (ἄλλως γὰρ ~εσθαι ἁμαρτίας ἀδύνατον)* Meth.*res*.1.59(p.323.14f.; M.41.1156C); **b.** from sensuality *πρό γε πάντων χρὴ μοναχὸν ~εσθαι ἀπὸ συντυχίας γυναικῶν, καὶ οἰνοποσίας* Bas.*ascet.disc*.2(2.212E; M.31.652A); Ammonas *opusc*.2.19(p.471.1); Ant.Mon.*hom*.6(M.89.1449C); **2.** *live in chastity*; **a.** in gen., Just.*1apol*.29.1(M.6.373A); *ἢ δι' ἐπαγγελίαν ἢ διὰ φόβον θεοῦ ~ονταί τινες* Clem.*str*.7.12(p.50.18; M.9.497A); Or.*princ*.3.1.4(p.199.1; M.11.253A); *κρείσσων ἄρα ἡ ἐπιθυμοῦσα καὶ ~ομένη τῆς μὴ ἐπιθυμούσης ἐστὶν...καὶ ~ομένης* Meth.*symp*.11(p.140.30f.; M.18.220C); Ath.*ep.Drac*.7(M.25.532B); **b.** of widowed persons (consecrated widows), Ath.*virg*.2(p.37.5; M.28.253C); Thdt.*haer*.26(4.469); priests *τὰ χαρίσματα τῆς ἱερωσύνης διὰ τῶν ἀπὸ μονογαμίας ~ομένων καὶ τῶν ἐν παρθενίᾳ διατελούντων τῷ κόσμῳ προδιετύπου* Epiph.*haer*.48.9(p.231.14; M.41.868D); **c.** of married persons living in continence *πείσασα* [sc. Melania] *αὐτὸν καὶ ~εσθαι μετὰ τῆς ἰδίας γυναικός* Pall.*h.Laus*.54(p.147.2; M.34.1227A); legislation for priests and other orders *εἰ δὲ μὴ εἶεν ἱκανοὶ εἰς ὑπηρεσίαν ἀπὸ μοναζόντων, ἐξ ~ομένων τῶν ἰδίων γυναικῶν ἢ χηρευσάντων ἀπὸ μονογαμίας. δευτερόγαμον δὲ οὐκ ἔξεστι δέχεσθαι ἐν αὐτῇ εἰς ἱερωσύνην, κἄν τε ~όμενος εἴη ⟨ἢ⟩ χῆρος* Epiph.*exp.fid*.21(p.522.10ff.; M.42.824B); *τὸν ἔτι ⟨συμ⟩βιοῦντα...μιᾶς γυναικὸς ὄντα ἄνδρα, οὐ δέχεται, ἀλλὰ ἀπὸ μιᾶς ἐγκρατευσάμενον ἢ χηρεύσαντα διάκονόν τε καὶ πρεσβύτερον καὶ ἐπίσκοπον καὶ ὑποδιάκονον* id.*haer*.59.4(p.367.18; M.41.1024A); id.*exp.fid*.21(p.522.21; M.42.825B); **d.** *οἱ ~όμενοι* as order besides clergy *κληρικοὶ ἢ ἐ. πρὸς χήρας ἢ παρθένους...μὴ εἰσίτωσαν* *Cod.Afr*.38; cf.Phot.*nomoc*.8.15(M.104.1092D); dist. from monks, *Didasc.patr*.7(p.17.7); ranking after virgins and widows, *Lit.Jac*.(p.218.16); **3.** *fast*, cf. *μέλλων ὁ ἱερεὺς τὴν θείαν ἐπιτελεῖν μυσταγωγίαν ὀφείλει...~εσθαί τε μικρὸν ἀφ' ἑσπέρας* *Lit.Chrys*.(p.353.4); **4.** *practise abstinence*, of Essenes *μετὰ γὰρ τὸ δεῖξαι εἰ ~εσθαι δύναται* [sc. aspirant to sect] Hipp.*haer*.9.23(p.258.16; M.16.3399B); Adamites, Epiph.*anac*.52(p.212.10; M.41.848B); Hieracites, *ib*.67(p.2.1; M.42.12A); Jo.D.*haer*.67(M.94.717B); condemned *εἴ τις...~εται, ὡς ἂν βδελύττιον τῶν γάμων ἀναχωρήσας...ἀ. ἔ.* CGangr.*can*.9.

ἐγκρατευτής, *temperate*, Jo.Mosch.*prat*.69(M.87.2921B); *Lit.Chrys*.(p.331.18).

ἐγκρατής, 1. *temperate*; **a.** of Christians; in gen., Herm.*vis*.1.2.4; *2Clem*.4.3; deacons, Polyc.*ep*.5.2 cit. s. *διάκονος*; martyrs, *Const.App*.2.49.4; **b.** in rel. to *ἀπάθεια*: *ἀνενδεὲς...τὸ θεῖον καὶ ἀπαθές, ὅθεν οὐδὲ ἐ. κυρίως* Clem.*str*.2.18(p.155.14; M.8.1020B); *οὐκ ἐ. οὗτος* [sc. *τέλειος ἄνθρωπος*] *ἔτι, ἀλλ' ἐν ἕξει γέγονεν ἀπαθείας, σχῆμα θεῖον ἐπενδύσασθαι ἀναμένων* *ib*.4.22(p.309.11; M.1348B); *οὐδὲ ὁ ἐ. ἐστιν ἀπαθής, κρατῶν οὐκ ἀπόνως τῶν παθῶν· ὅταν δὲ ἕξις γένηται, οὐκέτι ἐ.* id.*ecl*.45(p.149.20f.; M.9.720A); **c.** ref. non-material things *ταπεινόφρων...ἐστιν ὁ περὶ δόξαν ἐ.* Bas.*reg.fus*.16.3(2.359C; M.31.960C); *δεῖ γὰρ τὸν ἐ., πάσης αἰσχίστης ἡδονῆς, καὶ ἐπιθυμίας ἀνώτερον εἶναι* Ant.Mon.*hom*.6(M.89.1449C); **2.** *continent*; **a.** orthodox; of ascetics, Bas.*renunt*.6(2.208B; M.31.640B); as subst. masc., dist. from monks, *Didasc.patr*.1(p.11.2); subst. fem., prob. widows, dist. from *παρθένοι*, Ath.*ep.encycl*.3(p.172.20; M.25.229B); of either sex *τῶν μοναζόντων, τῶν ἁγίων παρθένων, τῶν ἐ., τῶν ἐν γάμῳ σεμνῷ* Cyr.*hom.div*.17(M.77.1097D); **b.** heret. *ἀπὸ Σατουρνίνου καὶ Μαρκίωνος οἱ καλούμενοι ἐ., ἀγαμίαν ἐκήρυξαν* Iren.*haer*.1.28.1(M.7.690A); of Marcionites *οὐ τῇ προαιρέσει γίνονται ἐ., τῇ δὲ πρὸς τὸν πεποιηκότα ἔχθρᾳ, μὴ βουλόμενοι χρῆσθαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσιν* Clem.*str*.3.3(p.201.4; M.8.1113B); Adamites, Epiph.*haer*.52.2(p.313.6; M.41.956D); Hieracites *οὐδεὶς δὲ μετ' αὐτῶν συνάγεται, ἀλλὰ εἰ εἴη παρθένος ἢ μονάζων ἢ ἐ. ἢ χήρα* *ib*.67.2(p.135.8; M.42.176A).

[*]**ἐγκρατηταί**, οἱ, = *ἐγκρατῖται* q.v.

*ἐγκρατητικός, of continence, Epiph.haer.46.2(p.205.7; M.41.840C).

*ἐγκρατικός, continent, Pall.h.Laus.36(M.34.1180C).

*ἐγκρατιστής, ὁ, one who practises self-control, ascetic, Hipp. haer.9.26(p.260.23; M.16.3403C).

ἐγκρατῖται ([*]ἐγκρατηταί), οἱ, Encratites, sect who abstained from marriage and use of flesh-meat and wine, basing their asceticism on dualist doctrine of evil of matter, cf.Iren.haer.1.28.1 (M.7.690A); Clem.str.7.17(p.76.25; M.9.553A); their re-baptism defended, Bas.ep.199 can.47(3.296D; M.32.729C) cit. s. ἀναβαπτίζω; arguments to be used in controversy with them, ib.236.4(363C; M. 881C); ἐγκρατηταὶ...οὐ Χριστιανοί τινες...πίστεως μὲν εὐαγγελικῆς ἀποστάται...Δοσίθεος ὁ κορυφαῖος παρ' αὐτοῖς...δι' ὀκτὼ βιβλίων ὅλων κρατύνει τὸ δόγμα Mac.Mgn.apocr.3.43(p.151.23); full description of tenets, origin being ascribed to Tatian, Epiph.haer.47.1–3 (pp.215.1ff.; M.41.849Dff.); followed by Thdt.haer.1.20(4.311ff.); Tim.CP haer.(M.86.16C) cit. s. σακκοφόροι; Chron.Pasch.p.260(M. 92.633C); Isid.H.etym.8.5.25; a different view ἕτεροι δὲ ἑαυτοὺς ἀποκαλοῦντες ἐ. τὰ μὲν περὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ ὁμοίως καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ὁμολογοῦσι, περὶ δὲ πολιτείαν πεφυσιωμένοι ἀναστρέφονται Hipp.haer.8.20(p.238.26; M.16.3367A).

[*]ἐγκρέμαμαι, be hung up in ψυχαὶ δὲ ἐνεκρέμαντο ἐν τοῖς τροχοῖς A.Thom.A 55(p.171.20).

*ἐγκρεμής, hanging upon, Vict.Mc.9:14ff.(p.359.17).

*ἐγκρημνίζ-ω, hurl down into, met. ἀπωλείας ~ονται φάραγξιν Jo.Eleem.v.Tych.(p.114).

ἐγκρίν-ω, 1. select, admit, accept persons, of God παῖδας ἀκάκους ἐ. Clem.prot.10(p.77.3; M.8.225A); πάντα πράττωμεν πρὸς τὸ ἐγκριθῆναι τῇ αὐτοῦ [sc. Χριστοῦ] ἀγάπῃ Or.Jo.32.21(13; p.463.12; M.14. 801B); into kingdom of heaven, Meth.res.2.4(p.337.6; M.41.1169B); into number of apostles, Chrys.hom.30.1 in Mt.(7.348A); to eccl. dignities, id.sac.3.15(p.77.4; 1.393A); 2. accept, approve; of God approving mercy, Clem.str.1.11(p.33.26; M.8.749B); Chrys.hom. 30.3 in Mt.(7.350E); scripture as canonical τὰ μὲν τῶν γεγραμμένων ~ουσι [sc. heretics], τινὰ δὲ ἀποδοκιμάζουσιν...εἰσιν οἵ τε τὴν μὲν καινὴν ~οντες, τὴν δὲ παλαιὰν ἀποδοκιμάζοντες διαθήκην Or.fr. comm.in Ezech.(p.60.22; M.13.664B); ib.(p.61.28; 665A); 3. reckon, sum up in, ‡Nil.perist.12(M.79.964B); 4. τὰ ~όμενα things admitted into the body, ‡Caes.Naz.dial.140(M.38.1077).

ἔγκριτος, 1. admitted, chosen τῶν...φίλων τοὺς ἐ. Eus.v.C.2.5 (p.42.22; M.20.984B); ib.2.8(p.44.12; 988B); οἱ ἔ. of those admitted to knowledge of mysteries by faith, Clem.str.6.15(p.495.23; M.9. 349B); ib.7.10(p.41.12; 480B); to secret science of Egyptians, ‡Just. qu.et resp.25(M.6.1272D); εἷς τῶν δώδεκα, τουτέστι, τῶν ἐ. Chrys. prod.Jud.2.2(2.389C); id.ap.cat.Jo.1:44(p.196.5) for ἐκκρίτους id.hom. 20.1 in Jo.(8.115D); 2. approved, authoritative ἔστω [sc. he who baptizes] τις τῶν ἐ. Gr.Naz.or.40.26(M.36.396B); of orthodox Fathers πατέρες ἔ. Oecum.Apoc.proem.(p.30); Anast.S.hod.33(M. 89.296D); Gr. language, Areth.Apoc.7(M.106.549D); hence established, settled, ref. alternative of apostasy or martyrdom ἐν πράγματι οὕτως ἐγκρίτῳ οὐδεμία καθίσταται βουλὴ ἢ διάσκεψις M. Scill.11(p.25.15); 3. chosen, excellent, of S. Peter ὁ ἔ. τῶν ἀποστόλων †Bas.bapt.1.2.13(2.638C; M.31.1548A); of H. Ghost ἡ...ἔ. ... δόξα Didym.Trin.2.1(M.39.452C); πόλεις...αἱ ἔ. Thdt.Am.6:2(2.1435); Isid.Pel.epp.5.109(M.78.1389A); 4. real, genuine τῶν πνευματικῶν... ἔ. ἐραστής Cyr.Ps.33:2(M.69.885A).

ἔγκρυμμα, τό, 1. ambuscade, Geo.Pis.Pers.2.297(M.92.1230A); 2. secret attack; met., Eus.v.C.1.38(p.25.19; M.20.953A); Mac.Aeg. cust.cor.11(M.34.832B); ἡ κακία ἔ. ποιοῦσα ib.9(829A) = †Marc.Er. temp.28(M.65.1069B); σκόπει κατευχόμενος λογισμῶν...μὴ ἐ. πάθῃς Evagr.Pont.or.133(M.79.1169B); 3. secret gathering τὰ τῶν ἑτεροδόξων ἐ. βασιλικῷ προστάγματι διελύοντο Eus.v.C.3.66(p.113.4; M. 20.1141D).

*ἐγκρυπτάζ-ομαι, lurk τὸ φιλήδονον πνεῦμα τὸ ~όμενον ἐν τοῖς τοῦ σώματος μέλεσι Nil.epp.4.2(M.79.552B).

ἐγκρύπτ-ω, intrans., hide in, met. ἁμαρτία τοῖς μὲν ζῶσιν...~ει Serap.ep.Eudox.(M.40.925A); pass., be hidden, concealed, ref. pagan mysteries γοητείαν τὴν ἐγκεκρυμμένην αὐτοῖς Clem.prot.2(p.11.12; M.8.69B); of power of faith hidden in soul, id.str.5.12(p.379.26; M.9. 120B); of soul in body, id.exc.Thdot.51(p.124.1; M.9.684B); ἐγκρυβεῖσα ἡ κακία Mac.Aeg.hom.27.6(M.34.628B); of hidden meaning of scripture, Chrys.hom.13.2 in Gen.(4.100A).

ἐγκρύφιος, hidden σπινθὴρ τῆς θεοσεβείας ἐ. ἐγεγόνει πυρσός Sophr. H.v.Anast.(M.92.1689B).

ἐγκτίζ-ω, create within οὐ γὰρ ἡ ἐν κόσμῳ σοφία κτίζουσά ἐστιν, ἀλλ' ἡ ~ομένη τοῖς ἔργοις Ath.Ar.2.79(M.26.313C); ib.2.80(316C); ib. 2.81(317B).

ἐγκυβιστ-άω, plunge into, Bas.Sel.v.Thecl.2.3(M.85.569C); Sophr. H.mir.Cyr.et Jo.53(M.87.3620D); met., Synes.ep.73(M.66.1437B); βυθῷ θαυμάτων ~ῶν Antip.Bost.Jo.Bapt.3(M.85.1765C).

ἐγκυέω, engender, met. πένθος...ὁ διάβολος ἐνεκύησεν ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων διανοίᾳ Epiph.haer.52.1(p.312.23, v.l. ἐνοίκησεν M.41. 956C).

ἐγκυκλ-έω, introduce μεθίσταται μὲν ὁ νοῦς εἰς τὸν λόγον, ὁ δὲ λόγος τὸν νοῦν εἰς τοὺς ἀκροατὰς ~εῖ Dion.Al.ap.Ath.Dion.23(p.63. 20; M.25.513C); v. ἐκκυκλέω.

*ἐγκύκλησις, ἡ, v.l. for ἐκκύκλησις q.v.

*ἐγκυκλητής, ὁ, one who moves round, hence contemplates τοῖς τῆς ἀληθείας ἐ. Epiph.anc.103(p.124.11; M.43.204A).

ἐγκύκλιος, circular; ἐπιστολὴ ἐ. circular letter, encyclical; of Clement of Rome, Epiph.haer.30.15(p.352.7; M.41.432A); of Alexander, ib.69.4(p.155.26; M.42.209A); ib.69.9(p.159.26; 217A); ref. 1Petr., cat.1Petr.1:1(p.41.27); synodal letter, Thphn.chron.p.17(M. 108.101A) etc.

*ἐγκυλινδ-έομαι, be involved, wallow in, Epiph.haer.66.88(p.131. 24; M.42.172A); ~ούμενος βορβόρῳ Chrys.hom.in 1Cor.7:39(3.210D); †Cyr.hom.div.14(5^2.412A); τῷ βορβόρῳ τῶν τῆς ἀτιμίας παθῶν ~ούμενος cat.Lc.15:13(p.118.17); †Jo.D.B.J.19(M.96.1037B).

*ἐγκυμαίν-ω, wave hither and thither λήια...~οντα Bas.hex. 2.3(1.15B; M.29.36B); id.ep.210.3(3.314E; M.32.772B); met. ~ονται... αἱ ὀρέξεις περὶ τὰ τῆς μέθης ναυάγια Clem.paed.2.2(p.169.20; M.8. 413C).

*ἐγκυματόομαι, be tossed about in, c. dat., Gr.Nyss.or.catech.39 (p.156.13; M.45.100C).

ἐγκυμον-έω, 1. become pregnant, conceive μήτε μὴν ~ούσαις ὁμιλείτωσαν Const.App.6.26.8; Epiph.haer.26.5(p.282.3; M.41.340B); Anast.S.hod.7(M.89.116A); of BMV, Just.dial.78.3(M.6.657C); ‡Meth.Sym.et Ann.9(M.18.369C); pass., of Christ, Epiph.inc.1 (p.228.1; M.41.273C); met. λογισμοὺς ἀθεμίτους...τοῖς τῆς καρδίας ταμείοις ἐ. Gr.Agr.Eccl.9.8(M.98.1093C); 2. carry in the womb; pass., of Christ, Epiph.haer.30.27(p.370.6; M.41.452C); ib.51.29(p.300.20; 940A); reality stressed against Apollinarians, ib.77.26(p.438.26; M.42.677C); met. ταῖς ~ούσαις...τὸν θεῖον ἔρωτα ψυχαῖς Isid.Pel. epp.1.211(M.78.316C).

*ἐγκυμόνησις, ἡ, impregnation, pregnancy, Epiph.haer.63.1 (p.399.23; M.41.1064C); ib.77.28(p.441.5; M.42.681C).

*ἐγκυμονικός, belonging to pregnancy, Epiph.ep.Arab.ap.haer. 78.12(p.463.7; M.42.717B).

*ἔγκυμος, conceived, Orac.ap.‡Ath.templ.(p.109.7, v.l. ἔγγ- M.28. 1429A).

*ἐγκυοφορέω, carry in the womb, ‡Petr.I Al.phys.22(p.53).

ἐγκύπτω, 1. peep into; a place, A.Xanthipp.6(p.61.25); a book, Gel.Cyz.h.e.2.8.2(M.85.1244B); hence 2. search, penetrate into, study, 1Clem.40.1; ref. books, Cosm.Ind.top.proem.(M.88.53A); Anast.S. haer.(p.257); esp. scripture, 1Clem.45.2; ib.53.1; Polyc.ep.3.2; Arist.apol.16(p.111.25); Meth.res.1.45(p.294.17; M.41.1116C); ‡Bas. struct.hom.1.1(1.324B; M.30.12A); Chrys.hom.72.4 in Mt.(7.706E); 3. prob. f.l. for ἐκκύπτω, Jo.D.hom.8.11(M.96.716D).

*ἐγκύτιον, τό, prob. for ἐγκοίτιον, plur., bedclothes, †Gregent. leg.Hom.53(M.86.609A).

*ἐγκωμίδιον, τό, inadequate encomium, paltry praise, Thdr.Stud. cant.6.4(p.347).

ἐγκώμιον, τό, 1. praise, T.Job 18(p.114.20); ἐ. τοῦ ἑαυτοῦ βίου Or. Cels.proem.2(p.52.11; M.11.644C); μυρμήκων ἐ. ib.4.83(p.353.3; 1156B); ὁ ὑπὸ τῶν πολλῶν ψόγος αὐτῷ ἐ. παρὰ θεῷ id.hom.20.9 in Jer. (p.192.21; M.13.524A); Eus.Marcell.2.4(p.58.6,21; M.24.821D,824B); ref. false praise of pagan gods, Ath.gent.16(M.25.36A); ib.17(36B,C); ἐ. τῆς παρθενίας id.virg.24(p.59.11; M.28.280C); self-praise, Const. ap.Ath.apol.sec.62(p.142.1; M.25.361A); Const.App.2.45.1; ground, matter for praise πολλοὶ ταπεινοὶ...βιαζόμενοι...οὐδὲ τοῦτο ἐ. Chrys. hom.15.1 in Mt.(7.185E); 2. eulogy, panegyric, song of praise Χριστὸς ταῖς ἐπὶ πέρατα παρθενίας ἐλθούσαις τὰ ἐ. ψάλλει Meth.symp.7.1(p.72. 10; M.18.125B); t.t. for praise of saints and other famous dead, T.Job 43(p.132.19); ref. BMV, Procl.CP or.6.17(M.65.753B); iron., ‡Jo.D.ep.Thphl.22(M.95.373C); also in titles of hymns etc.

*ἐγκωφόω, be dumb, say nothing about, c. πρός, Thdot.Anc.hom. BMV et Sym.1(M.77.1389D).

ἐγρεσίκωμος, stirring up to revelry, Gr.Naz.carm.1.1.7.77(M.37. 444A).

[*]ἐγρηγόρησις, ἡ, waking, wakefulness σημαίνει...ὁ ὕπνος...τὴν ἀπροσεξίαν τῆς ψυχῆς· τῆς προσοχῆς ἐ. καλουμένης Or.sel.in Ps.3:6 (M.12.1128A); Serap.ep.mon.3(M.40.929A); Gr.Nyss.hom.10 in Cant. (M.44.992C).

ἐγρήγορος, *wakeful, watchful, vigilant*; **1.** in gen. ἐ. ὀφθαλμῷ *M.Perp.*18(p.87.24); ref. Cyril ἐ. τῷ ὄμματι περιεπατήσας Alyp.*ep.*(p.74.30; M.77.145D); Melet.*nat.hom.*9(M.64.1188B); **2.** spiritually; of indwelling Logos, Clem.*paed.*2.9(p.207.11; M.8.496B); of angels, *A.Thom.*A 36(p.154.1); νοῦς ἐ. *Const.App.*7.45.3; Epiph.*haer.*66.65 (p.105.32; M.42.132C); *ib.*69.68(p.216.5; 312A); Chrys.*hom.47.2 in Mt.*(7.489D); **3.** as subst., name for angels ἐ. ἡ γραφὴ τοὺς ἀγγέλους καλεῖ, ὡς παρὰ τῷ Δανιὴλ Or.*fr.109 in Lam.*(p.274.8; M.13.656C); ref. Gen.6:4, *T.Reub.*5.6f.; *T.Neph.*3.5; *Apoc.En.*1.5,10.7; Clem.*paed.*2.9(p.206.2; M.8.493A).

ἐγρήγορσις, ἡ, *waking, watchfulness*; **1.** as Christian practice; means of using life more fully, Clem.*paed.*2.9(p.207.15; M.8.496B); assimilating believers to angels, *ib.*(p.207.28; 496C); necessary, esp. for monks, Isid.Pel.*epp.*1.130(M.78.269A); as weapon against passions, Hyper.*mon.*91(M.79.1481C); of watchfulness of mind (in def. of φρόνησις), Thdt.*provid.*6(4.566) cit. s. φρόνησις; *rousing* of mind against evil thoughts, Hesych.H.*temp.*76(M.93.1537A); symbolized by καρυΐνη [sc. ῥάβδος], Cyr.*glaph.Gen.*5(1.148D); †Cyr. *coll.VT*(6⁴.34E; M.77.1228A); λύχνοι, Cyr.ap.*cat.Lc.*12:35(p.103.1; for γρηγόρησιν M.72.744D); myst. ἡ ψυχὴ...καθαρᾷ τῇ διανοίᾳ διὰ τῆς θείας ἐ. δέχεται τοῦ θεοῦ τὴν ἐμφάνειαν Gr.Nyss.*hom.10 in Cant.*(M.44.993D); λεπτὴν ἐνετίθει ἐ. τῷ προφήτῃ θεός Cyr.*Zach.*23(3.682B); **2.** of God in 'symbolic' theology τοῦ θεοῦ...ἐ. δέ, τὴν εἰς τὸ προνοεῖν αὐτοῦ τῶν παιδείας ἢ σωτηρίας δεομένων προσοχήν Dion.Ar.*ep.*9.6(M.3.1113B); id.*myst.*3(M.3.1033B); **3.** of eternal *vigil* of future life, Clem.*paed.*2.9(p.206.18; M.8.493B); cf.*ib.*(p.207.29; 498A).

ἐγχαλκεύ-ω, *impress as on brass*, met. φρόνημα τὸ νεανικὸν καὶ φιλόθεον ~οντος Cyr.*Jo.*10.2(4.887B).

***ἐγχαραδρ-όω,** *furrow*, met. σὰρξ...ῥεύματι τῶν παθῶν ~ωθεῖσα Max.*qu.Thal.*47(M.90.425A).

ἐγχαράσσ-ω, 1. *engrave*; **a.** lit., of Law of Moses engraved on tables, Hipp.*Dan.*3.14.7; Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.397A); names of patriarchs on stones of priest's ephod (Ex.28:9f.), *ib.*(320B); hence **b.** met., name of God engraved on heart of priest, cf. Ex.28:36, Clem.*exc.Thdot.*27(p.115.24,27; M.9.672C); cf.Andr.Caes. *Apoc.*68(M.106.444D); ὅταν γένῃ τῶν σῶν καρδιῶν λατόμος, ὥστε ἐν ταύταις τὰ θεῖα λόγια ἐγκεχαράχθαι παρὰ τοῦ θεοῦ Gr.Nyss. *v.Mos.*(M.44.428C); id.*hom.14 in Cant.*(M.44.1076B); ὁ τῆς φιλοστοργίας τοὺς νόμους ~ων τῇ φύσει Cyr.*Mich.*65(3.460B); **c.** and in gen. of spiritual teaching, virtues etc., Or.*Apoc.*21(p.30); Chrys. *hom.5.4 in 2Thess.*(11.543C); Cyr.*Ps.*44:3(M.69.1029C); of divine image impressed on soul, Chrys.*hom.2.4 in 2Thess.*(11.520E); cf. Cyr.*glaph.Gen.*1(1.5D); of teachings of demons, Gr.Nyss.*virg.*8 (p.282.17; M.46.353B); evil imaginings, Nil.*epp.*3.288(M.79.525D); theol. οὐ...ἐπιτάττει τῷ λόγῳ ὁ...πατήρ...ὡς δὲ νοῦς ἀδιαστάτως...τῷ ἐγκεχαραγμένῳ...λόγῳ φανερούμενος Cyr.*Jo.*1.5(4.48B); **2.** *inscribe*, fig. τὸν...ἐγκεχαραγμένον τῷ πόλῳ κύκλον Gr.Nyss.*fat.*(M.45.152C); id.*virg.*11(p.295.4; M.46.365D); Firm.*ep.*38(M.77.1508B); Nil.*epp.* 3.43(M.79.408D); **3.** εἰς γραφὴν ἐ. *commit to writing*, Clem.*str.*6.1 (p.422.9; M.9.208A); so *record*, Alex.Al.*ep.Alex.*55(13; p.28.20; M.18.569A); Eus.*h.e.*10.2.2(M.20.845C); Ath.*ep.Serap.*1.33(M.26.605C); id. *apol.sec.*19(p.101.29; M.25.280C); Ephr.1.201E; **4.** *paint*, Chrys.*hom.14.1 in Jo.*(8.79C); **5.** *outline*, Eus.*v.C.*4.30(p.129.19; M.20.1180B); οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς τῷ δακτύλῳ ~ειν αὐτὸν [sc. sign of cross] δεῖ, ἀλλὰ πρότερον τῇ προαιρέσει μετὰ πολλῆς τῆς πίστεως Chrys.*hom.54.4 in Mt.*(7.551D).

ἐγχάσκω, *gape*; *hold in the open mouth*, ref. Mt.17:27 τὴν ἅλωσιν τοῦ ζῴου τὸν στατῆρα ἐγκεχαμμένου ‡Caes.Naz.*dial.*182(M.38.1156).

***ἐγχαυνόομαι,** *be filled with conceit*, Gr.Nyss.*hom.8 in Cant.*(M.44.944B).

ἐγχειμάζω, pass., *be storm-tossed*, met. τὴν ψυχὴν...ταῖς τοῦ βίου ζάλαις ἐγχειμασθεῖσαν Gr.Nyss.*v.Mos.*13(M.44.304A).

ἐγχείρησις, ἡ, 1. *undertaking*; hence *duty* διατηρεῖν τὰς τῆς ἱερωσύνης ἐ. CNic.(787)*can.*14; **2.** *argument, proposition*, Clem. *str.*3.8(p.224.15; M.8.1104C); *ib.*6.2(p.423.30; M.9.212A); **3.** *deceitful enterprise, machination*, Eus.*h.e.*3.27.6(M.20.273C); *Hom. Clem.*2.28; **4.** *instigation* ἐ. τῆς ἀσεβείας Bas.*Eun.*1.5(1.216A; M.29.520A).

ἐγχειρίδιον, τό, *maniple* τὰ ἐ. ἅπερ βαστάζουσιν οἱ διάκονοι, εἰσὶ τὰ σουδάρια τοῦ χρωτὸς τῶν ἀποστόλων ‡Sophr.H.*liturg.*8(M.87.3988D).

ἐγχειρίζω, A. *put into one's hands, entrust*; **1.** of God entrusting government etc. to men; **a.** orthodox, Clem.*str.*7.7(p.32.13; M.9.460A); knowledge of divine things to those who are worthy, *ib.*7.10(p.41.6; 480A); prophetic ministry, Ath.*ep.Drac.*5(M.25.529B); church government, *ib.*6(l.c.); kingship, id.*h.Ar.*44(p.208.20; M.25.745D); judgement to Son, and thence to apostles (ref. Mt. 18:18), Chrys.*sac.*3.5(p.54.21; 1.383D); of Christ οὐδὲ ἐνεχείριζε πάντα τὰ δόγματα *cat.Jo.2*:20(p.202.19); **b.** Arian ὁ θεὸς...τὸν μὲν υἱὸν μόνον εἰργάσατο, τὰ δὲ ἄλλα τῷ υἱῷ ἐνεχείρισεν ὡς βοηθῷ Ath. *Ar.*2.25(M.26.200B); **2.** of men; **a.** eccl. government οἱ...ἀπόστολοι ...Λίνῳ τὴν τῆς ἐπισκοπῆς λειτουργίαν ἐνεχείρισαν Iren.*haer.*3.3.3(M.7.849A); **b.** met. ὁσίαις τῶν ἀκουόντων γνώμαις ἐγχειρίζων τὸν λόγον Const.ap.Eus.*v.C.*2.68(p.68.13; M.20.1041A); **3.** pass., *be entrusted* to τὰ λοιπὰ τῶν ἐθνῶν...ἀγγέλοις τισὶν ἐγκεχειρισμένα Eus. *d.e.*4.8 tit.(p.148.18, conj. for ἐγκεχωρισμένα M.22.269B); ἕκαστος... τῶν ἐγχειρισθέντων αὐτῷ λόγον ἀποδώσει Ath.*ep.Drac.*6(M.25.529C); **4.** pass., *be entrusted with*; **a.** angels with worship, Or.*Jo.*10.39(23; p.216.18; M.14.381D); with care of men, Eus.*theoph.fr.*8(p.21.23; M.24.629C); Proc.G.*Num.22*:22(M.87.864A); of demons τὰς ὠδῖνας ἐγκεχειρισμένοι παρὰ τοῦ διαβόλου δαίμονες Nil.*epp.*3.42(M.79.408C); **b.** of bishops with eccl. government, Or.*hom.11.3 in Jer.*(p.81.6; M.13.369D); *ib.14.14*(p.120.9; 421D); Ἰάκωβον, ὃν...τὸν τῆς ἐπισκοπῆς ἐγχειρισθῆναι θρόνον Eus.*h.e.*2.1.2(M.20.136A); with care of flock Εὐδοξίου τὴν Ἀντιόχειαν ἐγχειρισθέντος Philost.*h.e.*4.6(M.65.520C); *ib.*8.2(557A); with other eccl. functions, e.g. ministry of word, Chrys.*hom.in Mt.18*:23(3.7C); id.*comm.in Gal.*1:1(10.659E); **5.** of men, *entrust, commit* cares to God, Thdt.*ep.*14(4.1074).

B. *recommend* a person, Gr.Naz.*ep.*150(M.37.256B).

***ἐγχείριον, τό, 1.** *handkerchief*, Procl.CP *annunt.*6(M.85.448C); Niceph.Ur.*v.Sym.*6(M.86.2992C); **2.** *maniple*, ‡Sophr.H.*liturg.*7 (M.87.3988B); *V.Amph.*5(M.39.24B).

***ἐγχειρουργ-έω,** *model, execute in* εἶδος ~ήσας τῇ ὕλῃ Gr.Nyss. *hom.opif.*30.30(M.44.253C).

ἐγχορεύ-ω, *dance upon*, met.; **1.** *play about, amuse oneself with*; ref. Manicheans οἱ δὲ εἰληφέναι δοκοῦντες [sc. τὰ εὐαγγέλια]...~ουσι τοῖς γράμμασι Serap.*Man.*36(p.53; M.18.1213B); **2.** *triumph in*, Procl. CP *or.*17.4(M.65.813A).

***ἔγχριμψις, ἡ,** *attack*, Areth.*Apoc.*26(M.106.621D).

ἔγχρονος, *conditioned by time, temporal*; ref. God, in controversy with pagans whether world is uncreated; pagan argument οὐδὲν ἔ. ἐστι παρὰ τῷ θεῷ. εἰ δὲ μηδὲν ἔ. ... δῆλον ὡς οὔτε τὸ παρεληλυθὸς τοῦ χρόνου ἁρμόζει ἐπιφέρειν τῷ θεῷ. εἰ δὲ τοῦτο μὴ ἁρμόζει, καὶ τὸ πεποιηκέναι τὸν θεὸν τὸ ὁτιοῦν οὐχ ἁρμόττει λέγειν ‡Just.*qu.Chr.*2 (M.6.1416B); refuted by Christian, *ib.*(1417A et passim); ὁ αὐτὸς... μένων οὐδὲν ἔχει ἔ. ποιεῖ τοίνυν τὸν κόσμον τάττων αὐτὸν ἀεί *ib.*(1425D); ref. creatures ἔργα τῶν γεννητῶν ἔ. *ib.*3(1437A); ἔ. αἰών Dion.Ar.*d.n.* 10.3(M.3.937D).

***ἐγχρόνως,** *in time*, ‡Just.*qu.Chr.*3(M.6.1437B); Leont.H.*Nest.* 1.39(M.86.1500C).

***ἐγχρωμάτιστος,** *coloured*, Leont.H.*Nest.*2.13(M.86.1560B).

ἐγχώννυμι, 1. *bury in the earth*, Cyr.*Lc.*8:9(M.72.625A); Dion.Ar. *d.n.*4.2(M.3.696D); **2.** hence *bury in* τὰ μικρὰ τῶν βοτρυδίων...τοῖς φύλλοις ἐγκεχωσμένα Cyr.*Soph.*36(3.613B); met. τοῖς...εἰρημένοις ἱστορικῶς ἡ μυστικὴ...ἐγκέχωσται θεωρία id.*Ag.*1(3.627E); ἐγκεχωσμένον τῷ γράμματι νοῦν id.*Is.*3.1(2.356B); ὁ ταῖς τῶν δαιμονίων ἀπάταις ἐγκεχωσμένος *ib.*2.1(2.211B); Ἰσραὴλ...τῇ τοῦ γράμματος ἐνεχώσθη σκιᾷ id.*Jo.*6.1(4.621D); [sc. λογισμός] ῥίζα πονηρίας ἐγκεχωσμένος ἐν ἡμῖν Eulog.*fr.Novat.*(M.104.348D).

ἐγχωρ-έω, τὸ ~οῦν *that which is allowable, fitting* δεῖν τὸ ἐ. ὁδῷ καὶ τάξει περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ Ἰησοῦ ᾠκονομῆσθαι Or.*Cels.*1.66 (p.120.11; M.11.784C); *possibility* τὸ ἐ. διὰ τῆς παραγγελίας ἀναιροῦντες Serap.*Man.*10(p.34; M.40.909A); κατὰ τὸ ἐ. *as far as possible*, Epiph.*haer.*proem.1(p.169.8; M.41.173A); Chrys.*hom.32.5 in Mt.*(7.372D); plur., *things that are possible*, *ib.23.7*(7.294A); *ib.72.1*(701C).

***ἐγχωριάζω,** *reside among*, c. dat., Eus.*Hierocl.*21(525A; M.22.828A); c. παρά, Men.*exc.Rom.*8(p.194.3; M.113.885D).

***ἐγχωρίζω,** v. ἐγχειρίζω.

***ἐγχωρίτης, ὁ,** *rough countryman*, Nil.*epp.*3.230(M.79.489C).

ἐδαφίζ-ω, met., *dash to the ground, destroy* τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἐδαφισθεῖσαν Bas.*Spir.*25(3.21C; M.32.112C); οἷον ~ομένης τῆς ψυχῆς †Bas.*Is.*19(1.392A; M.30.152A); Nil.*exerc.*58(M.79.792B); *Pers.*(p.14.8; M.10.104A).

ἐδάφιον, τό, *foundation, base*; met., *sacred text* πρόσταξον αὐτῷ τὸ ἐ. τοῦ ἀποστόλου ἀναγνωσθῆναι Adam.*dial.*5.23(p.224.8; M.11.1865A); ἐκ τοῦ ἐ. διδασκόμεθα ‡Ath.*dial.Trin.*3.12(M.28.220C); Didym.*Trin.*1.27(M.39.404A).

ἔδαφος, τό, *foundation, pavement*; hence **1.** *earth*, Eust.*fr.*(M.18.688C); **2.** *sacred text* ὁ φιλόπονος ἀναγνοὺς τῆς θείας γραφῆς τὰ ἔ. Gr. Nyss.*Eun.*3(2 p.22.25; M.45.588B); Epiph.*mens.*7(M.43.248B); Cyr. ap.*cat.Mt.*proem.(p.4.22,24).

ἔδεσμα, τό, *meat, food*; prob. eucharistic πνευματικὰ ἐ. Meth. *arbitr*.1(p.147.19; M.18.241C).

***ἔδικτον, τό,** (Lat. *edictum*) *edict*, Ath.Scholast.*coll*.3.4(p.47); *ib*.5.2(p.72).

***ἑδνοφόρος, ὁ,** *bearer of wedding gift*, Gr.Nyss.*hom.1 in Cant.* (M.44.772C).

ἑδράζ-ω, *cause to sit*; hence **1.** *fix, establish*, of creation by God (cf. Pr.8:25) ὁ δημιουργὸς...γῆν...ἥδρασεν ἐπὶ τὸν ἀσφαλῆ τοῦ ἰδίου βουλήματος θεμέλιον *1Clem*.33.3; *ib*.60.1; *Orac.Sib*.1.9; Athenag. *leg*.13.1(M.6.916B); Ath.*gent*.36(M.25.72C); Cyr.*Ps*.8:5(M.69.760A); Cosm.Ind.*top*.2(M.88.80B); **2.** *establish, confirm* ἡδρασμένους ἐν ἀγάπῃ Ign.*Smyrn*.1.1; *ib*.13.2; id.*Polyc*.1.1; ὁ νεὼς τοῦ θεοῦ [i.e. holy man], τρισὶν ἡδρασμένος θεμελίοις, πίστει, ἐλπίδι, ἀγάπῃ Clem. *str*.5.1(p.334.28; M.9.29A); Or.*Pr*.3:19(M.17.168D); of a priest τοὺς δὲ ἑστῶτας ~ει Chrys.*ep*.126(3.672A); **3.** *establish, found*, Church ἐκκλησίᾳ...ἡδρασμένῃ ἐν ὁμονοίᾳ θεοῦ Ign.*Philad*.proem.; τὰ...τῶν Ἰουδαίων λέλυται...τὰ δὲ τῆς ἐκκλησίας ἥδρασται ‡Ath.*Ar*.4.34(p.83.17; M.26.520C); Gnost. περὶ τοῦ Ὅρου αὐτῶν...δύο ἐνεργείας ἔχειν...τὴν ἑδραστικὴν καὶ τὴν μεριστικήν· καὶ καθὸ μὲν ~ει...Σταυρὸν εἶναι Iren.*haer*.1.3.5(M.7.476A); **4.** *anchor, berth*, *A.Jo*.89(p.194.20).

ἑδραῖος, *steadfast, firm*; met., esp. in rel. to faith ὁ δὲ ἅπαξ πιστὸς...τὸ πιστὸν τῆς ὁμολογίας ἐν...ἑ. δείκνυσι βίῳ Clem.*str*.7.8 (p.37.25; M.9.472A); ἑ. οὖν γενοῦ...μήποτε τῇ πίστει βαμβαίνων Hipp.*Dan*.2.37.5; Ath.*ep.Aeg.Lib*.4(M.25.548A); ἑδραῖα μένειν...τῆς μακαρίας ἐκείνης ψυχῆς τὰ ἔργα Bas.*ep*.29(3.109D; M.32.312C); neut. as subst., Ath.*syn*.55(p.277.28; M.26.789D); τὸ ἑ. ... τῆς εἰς Χριστὸν δηλοῦται πίστεως Oecum.*Apoc*.1:15(p.42); *established* ἑ. τὸν νοῦν τῆς...γραφῆς Cyr.*Jo*.5(4.448A).

ἑδραιότης, ἡ, *stability, steadfastness* ἐκ τῆς κατ' ἀλήθειαν ἑ. Clem. *str*.1.19(p.62.6; M.8.813A); *ib*.7.7(p.35.7; M.9.565C); *ib*.7.18(p.77.8; 556A); of Satan's fall ἦν ποτε ἐν...ἑ. Tit.Bost.*Man*.1.35(M.18.1128D); of the divine, Cyr.*inc.unigen*.(5^{1}.683E); of faith, *ib*.(686E); spiritual stability, id.*hom.pasch*.7(5^{2}.91B); id.*ador*.11(1.400A); id.*Os*.167(3.194A); ἑ. τὴν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ Proc.G.*Is*.12:1–6(M.87.2064C).

ἑδραιόω, *establish, confirm*; pass., of faith, Epiph.*haer*.76.15 (p.361.16; M.42.548A); in solitary life, *Apophth.Patr*.(M.65.188B).

ἑδραίωμα, τό, 1. lit., *foundation, base* ἑ. τοῦ χερουβικοῦ θρόνου ‡Sophr.H.*liturg*.8(M.87.3988C); **2.** met., *firm base, support*; **a.** of persons Ἄτταλον Περγαμηνὸν τῷ γένει...ἑ. τῶν ἐνταῦθα ἀεὶ γεγονότα *Ep.Lugd*.ap.Eus.*h.e*.5.1.17(M.20.416A); of a bishop, Bas.*ep*.29(3.109B; M.32.312A); defenders of true faith, *ib*.214.4(323A; M.789C); of Christ ἑ. λαμπρὸν ἑαυτὸν...ἀναθείς, φωτίζοντα τοὺς ἐν σκότῳ Cyr. *Zach*.91(3.779C); of S. Peter, Jo.Thess.*dorm.BMV* B 6(p.415.26); **b.** of truths of faith, ref. 1Tim.3:15 πῆξις ἑ. ἀληθείας Epiph. *haer*.44.4(p.196.7; M.41.828C); *ib*.55.9(p.337.12; 988D); *ib*.56.3(p.342.22; 993C); Chrys.*hom.11.1 in 1Tim*.(11.605E); ‡Proc.G.*Pr*.14:26(M.87.1365D).

ἕδρασμα, τό, *seat*; met., *support*, Clem.*str*.2.6(p.129.9; M.8.965B) cit. s. ἀντεπάγω; ξύλον τοῦ σταυροῦ...ψυχῶν ἡμῶν...ἕ. ἀσφαλές Mac. Aeg.*hom*.47.16(M.34.808A); of S. Basil, Thdr.Stud.*cant*.6.3(p.347) cit. s. στῦλος.

ἑδρασμός, ὁ, *a sitting down*, Or.*comm.in Mt*.16.4(p.477.27; M.13.1377B).

***ἑδραστήριος,** *of the seat* or *buttocks*, Isid.Pel.*epp*.4.114(M.78.1188B).

***ἑδρεύω,** *be seated, established* πνεῦμα ἕδρευσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου Procl.CP *or*.16.1(M.65.808A).

***ἐδῶ,** = ἔσω, *inside*, *Exorc*.23(p.340); *Mir.Geo*.14(p.135.16).

ἐδωδή, ἡ, *food*, *LS*; *taste* ἐ. δ' ὥσπερ φορολογοῦσα Dion.Al.ap. Eus.*p.e*.14.26(779C; M.21.1281C).

***ἑές,** (Lat. *heus*) *hey!* ἑ., ἄνελθε εἰς τὸν ἄμβωνα CCP(536)*act*.5 (H.2.1333C).

ἐθελακρίβεια, ἡ, *would-be accuracy, hankering after exact definition*, *Schol.Clem.paed*.(p.336.22; M.9.792C); ref. Nestorian exegesis, Cyr.*ep*.55(p.61.4; 5^{2}.190E).

***ἐθελοακρότης, ἡ,** *desire for excess*, ref. pagans δι' ἐθελοακρότητα δεισιδαιμονίας Didym.*Trin*.3.24(M.39.937A); ref. schismatics οὐ διὰ πίστιν ἀφηνιαζόντων...ἀλλὰ κατὰ ἐθελοακρότητα δικαιοσύνης...σχιζόντων ἑαυτούς Epiph.*anc*.14(p.22.23; M.43.41B).

***ἐθελοβλέπω,** *seek one's own will*, ‡Ath.*polit*.(M.28.1408D).

***ἐθελοδιδάσκαλος, ὁ,** *self-appointed teacher*, Herm.*sim*.9.22.2; ‡Ath.*synops*.(M.28.377C).

***ἐθελοδικαιοσύνη, ἡ,** *affected righteousness*; of Montanists, Epiph.*haer*.48.14(p.239.15; M.41.877B); of Meletius, *ib*.69.3(p.155.1; M.42.208A).

***ἐθελοδόκησις, ἡ,** *arbitrary opinion* or *interpretation*, ref. Marcion ἐν ἐ. τῶν τοῦ...Παύλου ἐπιστολῶν Epiph.*haer*.42.11(p.117.14; M.41.720C).

***ἐθελοδοξία, ἡ,** *self-opinionatedness*, Mac.Aeg.*pat*.1(M.34.868A).

***ἐθελοευλάβεια, ἡ,** *self-chosen piety*, ‡Bas.*const*.25(2.575E; M.31.1413C).

ἐθελοθρησκεία, ἡ, *self-chosen worship, superstition*; **1.** of Jewish worship ἐκπεπτωκότα...ἀπὸ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἐπὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἐ. Eus.*h.e*.6.12.1(M.20.545A); id.*d.e*.1.2(p.9.2; M.22.25B); *ib*.1.6 (p.25.14; 52C); id.*qu.Steph*.6(M.22.904C); id.*Is*.1:16f.(M.24.96C); of Scribes, Epiph.*anac*.14(p.167.5; M.41.172A); τῆς ἐ. τῆς κατὰ τὸν σωματικὸν νόμον Proc.G.*Is*.1:20(M.87.1849A); *ib*.49:14ff.(2477D); **2.** of heresy ἐν ἐ. εἰκῇ φυσιούμενος κατὰ τοῦ διδάξαντος τὴν καλὴν ὁμολογίαν ‡Ath.*dial.Trin*.2.16(M.28.1184A); Gr.Nyss.*Eun*.1(1 p.204.6; M.45.452B); *ib*.12(1 p.296.23; 1008A); Epiph.*haer*.42.11(p.133.11; M.41.740C); **3.** of pagan worship, Cyr.*Juln*.2(6^{2}.43E).

***ἐθελοθρησκευτικός,** *of self-chosen worship, superstitious*, Epiph. *anac*.15(p.167.15; M.41.172B); Jo.D.*haer*.15(M.94.688A).

***ἐθελοθρησκεύω,** *worship according to one's fancy*; ref. heretics, Epiph.*haer*.61.1(p.380.17; M.41.1040C).

***ἐθελόθυτος,** *self-immolated*; ref. religious life, Dan.Raith.*v.Jo. Clim*.(M.88.597A); of a martyr, *Hymn*.(*AS* 1 p.594).

ἐθελοκακ-έω, 1. *do evil deliberately, be ill-disposed*, Athenag.*leg*. 31.4(M.6.964A); of Jews against Christ, Ammon.ap.*cat.Jo*.8:14 (p.273.35); esp. ptcpl., Meth.*res*.1.45(p.295.6; M.41.1116C); ~οῦντας τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους Pall.*v.Chrys*.3(p.21.26; M.47.15); Cyr. *Am*.30(3.279E); id.*Jo*.3.4(4.271C); Evagr.*h.e*.3.25(p.122.15; M.86.2648C); **2.** *play the coward, lose heart* μὴ τὴν ἑαυτῶν ~οῦντες ἀπογινώσκωμεν σωτηρίαν Mac.Aeg.*elev*.11(M.34.897D); Evagr.*h.e*. 3.43(p.145.11; M.86.2696A).

ἐθελοκακία, ἡ, *wilful wickedness*, Constantius Imp.ap.Ath.*apol. sec*.55(p.136.1; M.25.349B); Mac.Aeg.*pat*.2(M.34.868A); ‡Bas.*struct. hom*.1.20(1.333B; M.30.29D).

ἐθελόκακος, *malevolent, wilfully bad*; **1.** of character προαιρέσεως ἐ. Bas.*reg.br*.19(2.421C; M.31.1096B); φρονιμότης, *M.Tar*.5 (p.459); γνώμη, Cyr.*Ps*.31:2(M.69.868A); μανία, Cosm.Ind.*top*.10 (M.88.436A); **2.** of persons τοὺς ἐ. ἐν Ἰουδαίοις Or.*fr.29 in Jo*.(p.505.22); †Bas.*hom.in Ps*.37(1.369A; M.30.97D); Petr.Full.*ep.Acac*. (p.116.10; M.86.2632A); Anast.S.*Ps*.6(M.89.1108B).

***ἐθελοκακουργία, ἡ,** *wilful wickedness*; of heretics, Leont.H. *Nest*.2.3(M.86.1537B).

***ἐθελοκακοῦργος,** *wilfully doing evil*; masc. as subst., *A.Jo*.16* (p.160.23); neut. as subst., Eust.Mon.*ep*.(M.86.920C).

ἐθελοκάκως, *wickedly*, Isid.Pel.*epp*.4.213(M.78.1308B); Areth. *Apoc*.71(M.106.784D).

ἐθελοκίνδυνος, *ready to face danger*; neut. as subst., Men.*exc. Rom*.19(p.219.28; M.113.924D).

ἐθελοκωφ-έω, *affect deafness, shut one's ears deliberately*; ref. scriptural evidence, Eus.*e.th*.3.3(p.156.23; M.24.1001A); of heretics, Chrys.*comm.in Gal*.1:1–3(10.661C); id.*hom.div*.9(12.384B); ὥσπερ οὖν ἀκούοντες, μᾶλλον δὲ ~οῦντες Cyr.*deip.BMV*(p.26.9; M.76.273C); of idolaters, Proc.G.*Is*.42:16(M.87.2373B); trans., *shut one's ears to* truth, Clem.*str*.6.8(p.465.22; M.9.289A).

ἐθελοκωφία, ἡ, *wilful deafness*, Thdr.Heracl.*Is*.50:2(M.18.1349C).

ἐθελοντής, ὁ, *voluntary agent*; as adv., *willingly*; **1.** of Christ; of his voluntary κένωσις (in reply to Nestorian assertion that ἕνωσις φυσική implies that κένωσις was οὐχ ἑκούσιος): κεκένωκεν ἑαυτὸν οὐκ ἀβουλήτως, ἀλλ' ἐ. ὁ μονογενὴς γέγονεν ἄνθρωπος Cyr.*apol.Thdt*.3 (p.119.22; 6^{1}.213C); of his will to suffer ἐ. τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων σωτηρίας ὑπομεμένηκε τὸν σταυρόν id.*Os*.34(3.61D); οὐ γὰρ ἐκ πλεονεξίας Ἰουδαϊκῆς, ἀλλ' ἐ. ἐπὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν...ἀνέβη σταυρόν id.*Jo*.5.1 (4.452A); *ib*.5.3(498E); **2.** ref. generation of Son acc. Arians ἑκουσίως αὐτὸν [i.e. the Father] καὶ ἐ. τὸν υἱὸν γεγεννηκέναι...ὑπειλήφαμεν Symb.Ant.(345)8(p.253.27; M.26.733A).

ἐθελοντί, *voluntarily* ἐ. κατώλισθον εἰς ἀπόστασιν Cyr.*Mich*.21 (3.409E); id.*Juln.11–19 fr*.(M.76.1060C).

***ἐθελοπερισσοθρησκεία, ἡ,** *excessive religious observance*; of Pharisees, Epiph.*haer*.16.1(p.211.9; M.41.249A).

***ἐθελοσοφία, ἡ,** *would-be wisdom*, of heretics ἐν σπηλαίῳ ἀναχωρῶν δι' ὑπερβολὴν ἐ. Epiph.*haer*.13(p.206.11; M.41.237B); *ib*.69.28(p.178.7; M.42.248B); *ib*.76.35(p.384.23; 588A).

***ἐθελόσοφος,** *would-be wise*, of pagans ἐθελόσοφε καὶ γνῶσιν ἀνθρώποις ἐπαγγελλόμενε Epiph.*haer*.5.2(p.184.22; M.41.204A); Sabellius, *ib*.62.6(p.394.24; 1057B); Origen, *ib*.64.72(p.522.6; 1197B); of Corinthians, Chrys.ap.*cat.1Cor*.11:13–16(p.213.18).

***ἐθελοταπεινοφροσύνη, ἡ,** *would-be humility*, †Bas.*contub*.11(M.30.828A).

***ἐθελότρεπτος**, *changeable*, Nil.*epp*.2.124(M.79.253B); of angelic nature, Jo.D.*f.o*.2.3(M.94.868A).

ἐθελουργέω, *act freely*, Dion.Al.ap.Eus.*p.e*.14.25(776B; M.21.1277A); Cyr.*Ag*.10(3.637D).

***ἐθελουργία**, ἡ, *freedom of action*, Cyr.*Juln*.3(6[2].79A).

ἐθελουργός, *acting of one's own free will, voluntary* ῥοπῇ διανοίας ἐθελουργῷ τῆς ἑαυτῶν καταθλῆσαι ζωῆς Cyr.*hom.pasch*.11(5[2].143D); *ib*.16(213C).

***ἐθελοφίλεχθρος**, *deliberately quarrelsome*, Ph.Carp.ap.Cosm. Ind.*top*.10(M.88.436A).

ἐθελοφιλόσοφος, ὁ, *would-be philosopher*, Pall.*h.Laus*.proem. (p.12.26; M.34.1003).

***ἐθελοφρονημότης**, ἡ, *stubbornness, wilfulness*, *M.Tar*.1(p.453).

***ἐθικῶς**, *customarily* τὸ ἐσφραγίσθαι ἢ τὸ κεχρίσθαι ἐ. τέθεικε Cyr.ap.*cat.Jo*.6:27(p.247.18) om. id.*Jo*.3.5(4.300C).

ἔθμη, ἡ, *hot air* for heating a building (*ἐθμή LS*), Epiph.*haer*. 52.2(M.41.956C; v.l. for αἴθμη p.312.30).

***ἐθναγός**, ὁ, *leader of a people*, Dion.Ar.*c.h*.9.4(M.3.261C).

ἐθνάρχης, ὁ, *ruler*; of God of Israel, Dion.Ar.*c.h*.9.4(M.3.261C); pagan national gods, Cyr.*Juln*.4(6[2].132D); Oecum.*Apoc*.19:10 (p.204); *ib*.(p.205); as adj., *ruling over nations* ἀξίωμα τοῦ ἐ. ἀγγέλου Bas.*Eun*.3.1(1.272C; M.29.656B).

ἐθναρχία, ἡ, **1.** *governmental district, petty state* τῶν ἀνθρώπων γένος εἰς ἐπαρχίας καὶ ἐ. ... κατετέτμητο Eus.*l.C*.16(p.248.29; M.20.1421B); id.*p.e*.5.1(179A; M.21.312A); id.*d.e*.3.7(p.146.6; M.22.245B); **2.** *office of governor* ὑπὲρ ἀρχιερωσύνης καὶ ἐ. ἐφιλονείκουν Dion.Ar. *ep*.8.1(M.3.1085A); *ib*.(1089B).

ἐθνικός, *national*; **1.** *gentile* opp. Jewish, Heracleon ap.Or.*Jo*. 13.16(p.239.36; M.14.421C); *Hom.Clem*.2.19; Ath.*ep.encycl*.3(p.172.2; M.25.228C); **2.** *pagan* opp. Christian φιλία ἐ. Herm.*mand*.10.1.4; ἐ. ὄντας αὐτοὺς Χριστὸς οὐδὲν ὠφελήσει Hipp.*haer*.7.19(p.195.18; M.16.3302B); Clem.*paed*.3.8(p.261.20; M.8.613B); id.*str*.2.13(p.143.17; M.8.993B); Or.*hom.1.7 in Jer*.(p.6.3; M.13.261C); δόγμα ἐ. id.*Jo*. 13.52(51; p.280.14; M.14.493C); Ath.*ep.encycl*.4(p.173.15; 232A); τῶν ἐ. βιβλίων πάντων ἀπέχου *Const.App*.1.6.1; cf.*ib*.5.10.2; opp. πιστός, *ib*.1.10.1; ἐ. ἐπιθυμίαι *ib*.2.6.3; μὴ ἐρχέσθω ἐπὶ κριτήριον ἐ. *ib*.2.45.1; †Bas.*Is*.191(1.522A; M.30.448B); as subst., Clem.*str*.6.6(p.457.11; M.9.272C); τῷ ἐ. ἐθνικῶς...ἕκαστα ἀποδίδοται *ib*.7.7(p.34.23; 465B); Or.*Jo*.28.7(6; p.398.4; 696B); Ath.*apol.sec*.14(p.98.12; M.25.272B); coupled with Arians, id.*ep.Adelph*.3(M.26.1073D); **3.** *ordinary, common* ἐ. [sc. ἄνθρωπον] καὶ ἀπαίδευτον Clem.*paed*.2.6(p.187.11; M.8.452B); neut. as adv. τὸ ἐ. ζῆν opp. τὸ εὖ ζῆν *ib*.1.13(p.152.4; 376B).

ἐθνικῶς, **1.** *in gentile fashion* τὸν ἐ. ζῶντα Bas.*hom.in Ps*.48 (1.183C; M.29.445C); **2.** *in pagan fashion, like the heathen*, *A.Jo*.27(p.166.1); Clem.*str*.6.5(p.452.20; M.9.261A); *ib*.7.14(p.62.25; 521B).

***ἐθνίον**, τό, *small nation, tribe*, Hier.H.*bapt*.(M.40.864C).

***ἐθνιστί**, *like a heathen*, *Didasc.Jac*.1.53(p.777.6).

***ἐθνόμυθος**, *of pagan fables, mythological* ἐ. πλάνη Epiph.*haer*.3 (p.179.3; M.41.189B); *ib*.62.7(p.396.15; 1060C); ἡ ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐ. διδασκαλία *ib*.64.65(p.505.10; 1184A); neut. as subst., *Const.App*. 1.6.2.

***ἐθνοπάτωρ**, ὁ, *father of nations*; of Abraham, ‡Jo.D.*hom*.5(M.96.649B).

ἔθνος, τό, **1.** *nation, people*; opp. λαός, ref. Jo.11:50 ἀπέθανεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ διὰ τοῦτον οὐχὶ ὅλον τὸ ἔ. ἀπώλετο, καὶ ἐπίστησον εἰ δύνασαι τὸ μὲν ὄνομα τοῦ λαοῦ λαβεῖν εἰς τοὺς ἐκ περιτομῆς, τὸ δὲ τοῦ ἔ. εἰς τοὺς λοιπούς. ἀπέθανεν γὰρ οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐ μόνον ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἵνα καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔ. ἀπόληται, ὡς εἰ ἔλεγεν τὸ χρηματίζον ἔ. καὶ πάντες οἱ ἐθνικοὶ ἀπόλωνται Or.*Jo*. 28.19(14; p.414.14ff.; M.14.721D–724A); ref. Church (cf. 1Petr.2:9) καινὸν καὶ ξένον ἔ. *A.Jo*.3(p.152.10); Eus.*d.e*.3.6(p.137.28; M.22.232D); **2.** plur., *gentiles* opp. Jews εἴτε ἐν Ἰουδαίοις εἴτε ἐν ἔ. Ign.*Smyrn*.1.2; *Barn*.16.2; Just.*1apol*.49.1(M.6.400C); *Hom.Clem*.2.19; of gentile Christians, Just.*dial*.29.1(M.6.537A); myst. exeg. Lam. 1:10 ἔ. δὲ κατὰ τὸν τόπον ἀλληγορητέον τὸν ὄχλον τῶν κακιῶν Or.*fr*. *27 in Lam*.(p.248.7; M.13.624A); **3.** plur., *pagans* opp. Christians τὰ ἔ. γὰρ ἀκούοντα ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ *2Clem*. 13.3; *M.Polyc*.9.2; Herm.*sim*.1.10; Iren.*haer*.2.32.4(M.7.830A); Or.*hom.5.3 in Jer*.(p.33.19; M.13.300C); id.*Jo*.6.54(36; p.163.1; M.14.293C); *Hom.Clem*.13.4.

***ἐθνόφρονες**, οἱ, *Ethnophrones*, Christian heretics ἐ.· οἱ ταῖς συνηθείαις τῶν ἐθνῶν ἐπακολουθοῦντες, Χριστιανοὶ τἄλλα ὑπάρχοντες Jo.D.*haer*.94(M.94.757C).

ἔθος, τό, *custom, habit*; eccl. *custom, tradition* τὰ ἀρχαῖα ἔ. κρατείτω CNic.(325)*can*.6; ref. paschal controversy οὐκ ἔ. ὄντος τοῦτον ἐπιτελεῖν τὸν τρόπον ταῖς...ἐκκλησίαις ἐξ ἀποστολικῆς παραδόσεως τὸ... ἔ. φυλαττούσαις Eus.*h.e*.5.23.1(M.20.492A); ref. prohibition of marrying deceased wife's sister τὸ παρ' ἡμῖν ἔ. ... νόμου δύναμιν ἔχον Bas.*ep*.160.2(3.249C; M.32.624B); *ib*.188 *can*.2(268C; M.664C); of liturg. practice εἰ γὰρ ἄχρηστος μὲν ἡ τῶν σεμνῶν...τῆς ἁγίας τριάδος ὀνομάτων ὁμολογία, ἀνόητα δὲ τὰ ἔ. τῆς ἐκκλησίας, ἐν δὲ τοῖς ἔ. τούτοις ἐστὶν ἡ σφραγίς, ἡ προσευχή, τὸ βάπτισμα κτλ. Gr.Nyss.*Eun*. 11(2 p.270.30; M.45.880C).

εἰδαίνω, *know*, ‡Ath.*proph*.2(M.28.1065A).

***εἰδεάρχις**, ἡ, *source of form, formal principle*, Dion.Ar.*d.n*.2.10 (M.3.648C).

εἰδέχθεια, ἡ, *ugliness*, lit. and met. ἡ ψυχὴ ἐνοῦσα μὲν αὐτῷ [sc. σώματι], καλὸν αὐτὸ δείκνυσιν, ὅταν δὲ αὐτὸ ἐρημώσῃ τῆς οἰκείας ἐνεργείας...εἰ. γίνεται πολλή·...οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα ὅταν ἔρημον καταλίπῃ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, χείρων γίνεται...ἡ εἰ. Chrys.*hom.5.4 in Eph*.(11.37A,B); met. ἐλεπρώθη τῇ εἰ. ... τῆς ἁμαρτίας †Cyr.*coll.VT* (6[4].9A; M.77.1188B); Max.*ep*.4(M.91.417C); *cat.Apoc*.6:16(p.420.9).

εἰδεχθής, *ugly*; met., *vile, repulsive* ὁ δὲ ἐπὶ γαστέρα...βίος... εἰ. Clem.*prot*.3(p.258.9; M.8.608B); of actions of heretics, Eus.*v.C*. 3.64(p.111.34; M.20.1140D); Bas.*hom.in Ps*.29(1.129C; M.29.317C); Gr.Nyss.*hom.2 in Cant*.(M.44.789C); neut. as subst., Chrys.*hom. 34.4 in Mt*.(7.395B); of grave τοῦ τόπου τὸ εἰ. id.*Thdr*.1.9(1.12D); Cyr.*Ps*.41:6(M.69.1005A); id.*Is*.5.4(2.822E); Thdt.*ep*.49(4.1108).

***εἰδεχθῶς**, *repulsively*, Gr.Nyss.*prof.Chr*.(p.132.23; M.46.241A).

εἴδησις, ἡ, *knowledge*; **1.** of religious knowledge, exeg. Mt.19:29 γνῶσιν γὰρ σημαίνει ἡ τοῦ ὀνόματος εἴ. καὶ ἡ τοῦ εὐαγγελίου νόησις Clem.*str*.4.4(p.255.23; M.8.1229A); τὴν τῶν θείων εἴ. *ib*.5.7(p.354.6; M.9.68B); *ib*.6.8(p.464.11; 285C); ἐν τούτῳ γὰρ ἡ ἀληθής ἐστιν εἴ. τοῦ ζητουμένου, τὸ ἐν τούτῳ τὸ ἰδεῖν, ἐν τῷ μὴ ἰδεῖν· ὅτι ὑπέρκειται πάσης εἴ. τὸ ζητούμενον Gr.Nyss.*v.Mos*.(M.44.377A); Epiph.*haer*. 69.43(p.191.17; M.42.269C); exeg. Jo.10:14f. τὴν γνῶσιν ἐν τούτοις οὐχ ἁπλῶς τὴν εἴ. λέγει Cyr.*Jo*.6.1(4.652C); id.*ador*.10(1.360B); of divine knowledge, Dion.Ar.*d.n*.7.2(M.3.869A) cit. s. νοῦς; **2.** of different kinds of knowledge; ref. Gen.4:1 τὴν μὲν πρώτην εἴ. ... περὶ εἴ. καὶ ὁράσεως συνισταμένης λέγει καὶ διὰ ἐννοίας, περὶ δὲ τῆς δευτέρας γνώσεως περὶ εἴ. διὰ χρήσεως ἀπαγγέλλει Epiph.*haer*.69.46 (p.193.17ff.; M.42.273B); **3.** ἐν εἴ. *knowingly* ὁ ἐν εἴ. ἐκδοὺς αἱρετικῷ ἰδίαν κτῆσιν Ath.Scholast.*coll*.2.3(p.37); c. genit., *with the knowledge of*, Phot.*nomoc*.3.14(M.104.609A).

***εἰδογραφία**, ἡ, *painting of figures*, Gr.Naz.*carm*.1.2.29.287(M.37.905).

εἰδοποι-έω, **1.** *endue with form* τὸ εἶδος, καθ' ὃ ~εῖται ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος Meth.*res*.1.22(p.245.10; M.41.1092A); *ib*.1.23(p.247.4, v.l. ἰδιοποιοῦντος 1092C); as a divine activity τὴν ὕλην προϋποστήσας, εἰ. ὕστερον Gr.Naz.*or*.44.4(M.36.609D); τὸ ἀνείδεον εἰ. Dion.Ar.*d.n*. 4.3(M.3.697A); τὰς ἀμόρφους ~ῶν οὐσίας Geo.Pis.*hex*.1643(M.92.1563A); cf.Max.*ambig*.(M.91.1228A); ref. clothing of newly-baptized τὸ ἀνείδεον ~εῖται Dion.Ar.*e.h*.2.3.8(M.3.404C); Christol. ὁ γὰρ ἀσώματος, ἑαυτὸν τῇ προσλήψει τῆς σαρκὸς ~ήσας Diad.*ascens*.5(M.65.1145C); Χριστὸν...τῇ...ἐνανθρωπήσει...ἐξ ἡμῶν ~ούμενον Dion. Ar.*e.h*.3.3.13(M.3.444C); ~εῖται γὰρ νοητῶς τὸ θεῖον οὕτως [sc. in Christ] Cyr.Is.4.4(2.658E); Nestorian εἰδοποιηθέντα θεόν, οὐκ ὄντα δὲ τοῦτο..., ἄνθρωπον id.*Chr.un*.(5[1].731E); **2.** *fashion in the pattern of*, Cyr.*Juln*.5(6[2].172E); of contemplatives πρὸς τὴν...νοητὴν εὐπρέπειαν...τὸ νοερὸν ἑαυτῶν ἀμεταστρέπτως ~οῦντες Dion.Ar.*e.h*.4.3.1 (M.3.473C); **3.** *constitute a species* οὐκ ἀνάγκη δὲ πάσας λέγειν ἑκάστου τὰς διαφοράς, ἀλλὰ τὰς ~ούσας Clem.*str*.8.6(p.91.9; M.9.584B); pass., *be divided into species* μίαν μὲν εἶναι τῇ φύσει τὴν ἀρετήν, ~εῖσθαι δὲ αὐτὴν ἐν ταῖς δυνάμεσι τῆς ψυχῆς Evagr.Pont. *cap.pract*.B 98(M.40.1252A).

εἰδοποίησις, ἡ, *making of a form, fashioning to a pattern*, ‡Just. *confut*.51(M.6.1544C); Cyr.*ador*.15(1.555C).

εἰδοποιΐα, ἡ, **1.** *production of forms, engraving images*, as divine activity; in met. interpretation of tables of decalogue θεοῦ... γραφὴ καὶ εἰ. ἐναποκειμένη τῇ πλακὶ δημιουργία τοῦ κόσμου τυγχάνει Clem.*str*.6.16(p.499.18; M.9.357C); Dion.Ar.*d.n*.4.3(M.3.697A); **2.** *characteristic formation, structure*, Max.*schol.c.h*.2.5(M.4.48C); ref. Son ἀπάσης τῆς εἰ. δημιουργός id.*schol.d.n*.2.10(M.4.229A).

εἰδοποιός, *creating* or *giving form*, of Son ἀόρατον λόγον τὸν δὴ τοῦ παντὸς εἰ. Eus.*l.C*.11(p.227.5; M.20.1381A); τοῦ Ἰησοῦ θεότης... εἶδος εἰ. ἐν τοῖς ἀνειδέοις Dion.Ar.*d.n*.2.10(M.3.648C); *ib*.4.18(716A); *ib*.4.35(736B); Zach.Mit.*opif*.(M.85.1101C); Leont.H.*Nest*.1.52(M.86.1524B); of Devil ὁ εἰ. τῶν παθῶν †Cyr.*coll.VT*(6[4].65E; M.77.1269D).

εἶδος, τό, *form*; **1.** def. οὐσία δέ ἐστιν, ἤτοι φύσις, παρ' αὐτοῖς [sc. fathers], ὅπερ οἱ φιλόσοφοι λέγουσιν εἶ. εἶ. δέ, τὸ κατὰ πολλῶν καὶ

διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ λεγόμενον †Leont.B.*sect*.1.1(M.86.1193A); *Doct.Patr*.33(p.258.15); **2.** *material shape, form*; denied of God, *Hom.Clem*.17.10; **3.** *shape, form, expression*, Christol. εἰ. τοῦ θεοῦ (ref. Gen.32:20) identified with Christ, Cyr.*thes*.12(5[1].117E); τὸ εἰ. αὐτοῦ τοῦ γεγεννηκότος id.*dial.Trin*.5(5[1].558D); Manich., opp. reality ὁ υἱὸς μετεσχηματίσεν ἑαυτὸν εἰς ἀνθρώπου εἰ. ... μὴ ὢν ἄνθρωπος Hegem.*Arch*.8(p.12.11; M.10.1440B); **4.** *kind, species* τὸ τῆς συμβολικῆς ἑρμηνείας εἰ. Clem.*str*.5.8(p.357.4; M.9.73B); εἰ. εὐχῆς *ib*.7.7 (p.30.12; 456A); οὐ μόνον περί τι ἓν εἰ. τὴν ἐγκράτειαν συνορᾶν προσήκει *ib*.3.7(p.223.5; M.8.1161B); *Hom.Clem*.11.27; Serap.*Man*.45(p.63; M.18.1232D); **5.** κατ' εἶδος *according to species*, Cyr.H.*catech*.19.5; hence *individually, in detail*, *Hom.Clem*.4.24; Chrys.*hom.26.8 in Mt*.(7.325B); **6.** ref. 2Cor.5:7, *sight* ἀπὸ τῆς ἐν πίστει χάριτος, εἰς τὴν κατ' εἶδος χάριν Max.*myst*.24(M.91.705A); **7.** *party* ἐκτιθέσθωσαν τὰ ὁμολογηθέντα ἀμφοτέροις εἰ. *Pers*.(p.44.15).

εἴδω, v. ὁράω, οἶδα.

εἰδωλεῖον, τό, *idol temple*, *A.Jo*.38(p.170.1); *ib*.39(p.170.15); *A. Thadd*.5(p.275.15); Afric.*ep.Arist*.4(p.60.19; M.10.60A); λατρεία δέ ἐστι διαβόλου, ἡ ἐν εἰδωλείοις εὐχή Cyr.H.*catech*.19.8; met. εἴ που εἰ. ᾠκοδόμηται εἰς τὴν καρδίαν Or.*hom.1.16 in Jer*.(p.16.7; M.13.276C).

***εἰδωλιανός**, '*idolian*', derogatory name with pun on emperor Julian, Gr.Naz.*or*.4.77(M.35.604A).

εἰδωλικός, 1. *pertaining to idols, of idols*, of worship εἰ. πανηγύρεις Cyr.H.*catech*.19.7; εἰ. θυσίαι ‡Just.*qu.et resp*.83(M.6.1324C); †Jo.D. *B.J*.1(M.96.864A); of sanctuaries, Chrys.*hom.8.5 in 2Tim*.(11. 713B); Thdt.*h.e*.3.3.2(3.913); †Jo.D.*B.J*.2(877B); *Exorc*.(p.344); of names, Eus.*m.P*.11(p.937.1; M.20.1504A); **2.** *worshipping idols, idolatrous* ποιητὴς εἰ. Clem.*prot*.2(p.13.22; M.8.77A); εἰ. πλάνη Eus. *v.C*.4.37(p.132.13; M.20.1185C); Cyr.*ador*.14(1.484C); Thdt.*h.e*.5.22.1 (3.1059); Bas.Sel.*or*.27.2(M.85.313A); Jo.Eleem.*v.Tych*.(p.113); Jo. V H.*icon*.2(M.96.1349D); iconoclastic view [εἰκονικῆς ἀναστηλώσεως] ...μεταληφθείσης...εἰς εἰ. προσκύνησιν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ Thdr. Stud.*antirr*.1.2(M.99.329B); masc. as subst., Petr.II Al.*encycl*.6 (M.33.1285B)ap.Thdt.*h.e*.4.22.22; neut. as subst. τι τῶν εἰ. πρᾶξαι Chrys.*hom.3.5 in 1Thess*.(11.447E); **3.** *idol-like*, alluding to Arian theories, ref. Is.43:10 οὐκ ἐκβάλλων τὸν υἱόν, τοῦτό φησιν, ἀλλ' ὅτι θεὸς εἰ. μετ' ἐμὲ οὐκ ἔστιν Chrys.*hom.4.2 in Jo*.(8.29D); *ib*.(29E).

εἰδωλικῶς, 1. *in a certain form* or *image*, opp. λογικῶς, ‡Just. *qu.Gr*.5(M.6.1473B); **2.** *idolatrously*, Thdr.Stud.*antirr*.3.3.14(M.99. 425D).

***εἰδωλογραφέω**, *represent*, Nil.*praest*.11(M.79.1073A).

***εἰδωλογραφία, ἡ,** *painted idol*, ref. iconoclastic controversy μὴ λέγε ταύτας...στηλογραφίας, ἀλλ' εἰ. Steph.Diac.*v.Steph*.(M.100. 1157B).

***εἰδωλοθύτης, ὁ,** *one who sacrifices to idols, idol-worshipper* οὐκ αἰσχύνονται οἱ Ἰουδαῖοι εἰ. ἡμᾶς...ὀνομάζοντες *Dial.Christ.et Jud*.13 (p.74.10) ∞ ‡Anast.S.*Jud.disp*.2(M.89.1233B).

εἰδωλόθυτον, τό, *meat sacrificed to idols*, use forbidden to Christians, cf.Ac.15:29; ἀπὸ δὲ τοῦ εἰ. λίαν πρόσεχε *Did*.6.3; Just.*dial*.34. 8(M.6.549B); *ib*.35.1(l.c.); Clem.*paed*.2.1(p.159.12; M.8.392A); *ib*. (p.166.14; 405B); Or.*comm.11.12 in Mt*.(p.54.1; M.13.941C); Ast. Am.*hom*.14(M.40.384C); but allowed by Valentinians εἰ. ἀδιαφόρως ἐσθίουσι Iren.*haer*.1.6.3(M.7.508A); and Basilides, Eus.*h.e*.4.7.7(M. 20.317A).

εἰδωλολατρ(ε)ία, ἡ, *idolatry*; **1.** definitions and scope εἰ. ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπινέμησίς ἐστι θεούς Clem.*str*.3.12(p.237.10; M.8.1189B); a species of fornication, *ib*.6.16(p.507.14; M.9.377B); *ib*.7.12(p.54.10; 504B); opp. γνῶσις τοῦ θεοῦ, Meth.*symp*.7.6(p.77.7; M.18.132C); greatest sin, *Const.App*.2.23.1; incl. use of charms, Chrys.*hom.8.5 in Col*.(11.387A,C); **2.** in gen., *Barn*.16.7; *ib*.20.1; Just.*dial*.22.1(M.6.521B); Iren.*haer*.5.29.2(M.7.1202A); Clem.*paed*. 2.10(p.210.28; M.8.504A); Or.*Cels*.1.5(p.58.21; M.11.664A); Cyr.H. *catech*.4.6; **3.** causes: drunkenness and other vices, *Did*.3.4; covetousness, *T.Jud*.19.1; sin in gen., ‡Hipp.*fr.21 in Pr*.(p.163.19; M.10.621A); Ath.*gent*.8(M.25.17A); τὰ ἐθνικὰ ἐπιτηδεύματα ἀπὸ κληδονισμῶν τὴν ἀρχὴν λαβόντα, διὰ φιλαργυρίας καὶ ἱππομανίας προκόψαντα, εἰς εἰ. ἐξώκειλε †Bas.*Is*.82(1.436A; M.30.252D); hero-worship, Chrys.*hom.26.4 in 2Cor*.(10.623E); plots of Devil, Bas.Sel. *or*.23.1(M.85.272A); **4.** prohibitions, Clem.*prot*.8(p.61.19; M.8.192A); id.*str*.6.16(p.501.13; M.9.364A); Bas.Sel.*or*.6.2(M.85.89B); εἵλετο [sc. a mother] μᾶλλον νεκρὸν τὸ παιδίον ἰδεῖν, ἢ εἰδωλολατρείας ἀνασχέσθαι Chrys.*hom.8.5 in Col*.(11.386E); **5.** denounced even by pagans, Clem.*str*.5.14(p.401.1; M.9.168B); for whose salvation its rejection is necessary, *ib*.6.6(p.454.4; 265B); **6.** effects οἱ ἐν τῇ εἰ. κατορωρυγμένον ἔχοντες τὸ ἡγεμονικόν Clem.*str*.6.6(p.453.27; M.9.265A); men's perdition, Ath.*gent*.29(M.25.60B); **7.** its destruction by Christ, *ib*.1 (5A); id.*inc*.30.6(M.25.148D); esp. through Resurrection, *ib*.50.6 (185D); through baptism, Chrys.*hom.in 1Cor.10:1*(3.235A); through death of a martyr, *M.Thdot*.3(p.131.18); **8.** metaphors ἐξ εἰ. ... ἣν καλεῖ Βαβυλῶνα Or.*fr.32 in Jer*.(p.215.21); likened to cloud, †Bas. *Is*.224(1.547C; M.30.508D); **9.** exeg. Col.3:5 αὐτὸ [sc. φιλαργυρίαν] εἰ. ἐκάλεσεν ὁ Παῦλος...διατί δὲ εἰ. φησίν; ἔχουσι πολλοὶ χρήματα, καὶ χρήσασθαι αὐτοῖς οὐ τολμῶσιν, ἀλλὰ ἀφιεροῦσιν...καθάπερ τινῶν ἀναθημάτων οὐ τολμῶντες ἅψασθαι Chrys.*hom.65.3 in Jo*.(8.392D); **10.** eccl. legislation, on whether post-baptismal idolatry can be absolved οὐκ οἶδ' ὅπως ἑαυτοῖς τινες ἐπιτρέψαντες τὰ ὑπὲρ τὴν ἱερατικὴν ἀξίαν...αὐχοῦσιν ὡς δυνάμενοι καὶ εἰ. συγχωρεῖν Or.*or*.28.10(p.381.14; M.11.529B); but cf. id.*Cels*.3.51(p.247.22ff.; M.11.988B,C); οἱ δὲ ἐλεύθεροι ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐξετασθήσονται ἐν μετανοίᾳ...τοὺς δὲ συνδούλους ἑαυτῶν ἑλκύσαντες ἐπὶ εἰ. Petr.I Al.*ep.can*.7(M.18.480B); anathematized, CLaod.*can*.35; **11.** heret., Simon Magus' teaching ἐνδιαφορεῖν...πρὸς τὴν εἰ. Or.*Cels*.6.11(p.81.23; M.11.1308A); Arianism πᾶσαν τὴν διὰ τῶν σοφισμάτων κατασκευὴν τὴν περὶ τοῦ μὴ εἶναί ποτε τὸν ὄντως ὄντα...τροπὴν εἰς εἰ. εἶναι διοριζόμεθα Gr.Nyss.*Eun*. 8(2 p.179.1; M.45.772B); called νέα εἰ., *ib*.11(2 p.271.28; 881A); **12.** iconoclasts' fear that veneration of icons might lead to εἰ., Thdr.Stud.*antirr*.2 proem.(M.99.352D).

***εἰδωλολατρεύω**, *worship idols*, †Hipp.*theoph*.10(p.263.2; M.10. 860D); Eus.*e.th*.2.22(p.132.19; M.24.960A).

***εἰδωλολατρ-έω**, *worship idols*; **1.** in gen., *T.Lev*.17.11; Just. *dial*.19.6(M.6.517A); Clem.*paed*.1.10(p.143.4; M.8.357A); Or.*mart*.17 (p.16.1; M.11.584C); opp. θεολατρέω, Meth.*res*.2.4(p.335.18; M.41. 1168D); Eus.*v.C*.2.20(p.49.14; M.20.997B); **2.** οἱ ~οῦντες condemned by scripture, †Bas.*Is*.219(1.544B; M.30.500A); Chrys.*hom.35.1 in Mt*.(7.399B); **3.** of Christians; through cowardice, Herm.*mand*.11.4; id.*sim*.9.21.3; πεῖσαι μὲν ὁ ἐχθρὸς οὐ δύναται πρὸς τὸ ~εῖν βιάσασθαι δὲ βούλεται...προσέχωμεν οὖν, μήποτε ~ήσωμεν Or.*mart*.32(p.28. 3ff.; M.11.604A,B); Chrys.*hom.8.5 in Col*.(11.388A); **4.** of heretics: Samaritans ἡ αἵρεσις...ἐν ἑαυτῇ δὲ ~οῦσα κατ' ἄγνοιαν Epiph.*haer*. 9.2(p.199.3,9; M.41.224B,C); Arians μήτε διὰ τῆς τοῦ κτίσματος προσκυνήσεως τῷ πτώματι τῶν ~ούντων συγκαταπίπτοντες Gr.Nyss. *Eun*.4(2 p.71.8; M.45.644C); τί οὖν ποιοῦσιν οἱ λέγοντες, ὅτι κτιστός [sc. Son] ἐστι;...εἰ...προσκυνοῦσιν, ~οῦσι id.*fid*.(M.45.137A); **5.** fig., of addiction to material beauty, Clem.*paed*.2.10(p.220.17; M.8. 524A); cf.*ib*.2.12(p.233.8; 552A).

εἰδωλολάτρης, ὁ, *idol-worshipper, idolater* καὶ αὐτοὺς [sc. gentiles] εἰ. ὄντας κατηξίωσε [sc. God] γνῶναι τὴν βουλὴν αὐτοῦ Just. *dial*.130.4(M.6.780B); Jews charged with being εἰ., *ib*.93.4(697C); Clem.*prot*.8(p.61.1,5; M.8.189C); Eus.*d.e*.1.6(p.32.28; M.22.64C); †Bas.*Is*.260(1.577A; M.30.573D); tolerated by God's patience, Cyr. H.*catech*.8.4; of persons consulting soothsayers, Herm.*mand*.11.4; avaricious people, Gr.Naz.*carm*.1.2.28.372(M.37.883A); εἰ. δ' Ἄρειος μιμούμενος Amph.*Seleuc*.205(M.37.1590A); εἰ δέ τις υἱοῦ ὄνομα τῇ κτίσει τίθεται, ἐν τοῖς εἰ. τετάξεται Gr.Nyss.*Eun*.4(2 p.90.24; M.45. 668A); Cyr.*Pulch*.(p.60.23; 5[2].179A); orthodox called εἰ. by iconoclasts, †Gr.II Papa *ep.Leon*.1(H.4.4A).

***εἰδωλολατρικῶς**, *idolatrously*, *M.Pion*.16.1.

***εἰδωλολάτρις, ἡ,** *idolatress*, Chrys.*hom.19.3 in 1Cor*(10.162D, v.l. -ης); id.*hom.8.5 in Col*.(11.386F, vv.ll. -εία, -ία); ‡Jo.D.*fid.dorm*.9 (M.95.253D); as adj. πόλις...πικρὰ καὶ εἰ. Cyr.*Mich*.14(3.403C).

***εἰδωλολατρισμός, ὁ,** *idolatry*, *Apoc.Bar*.13(p.93.18).

***εἰδωλομανέω**, *be idol-mad*, Gr.Nyss.*v.Mos*.(M.44.393A); id.*or. dom*.1(p.22.3; M.44.1132D); of Athenians, id.*deit*.(M.46.557A); id. *Eun*.5(2 p.100.1; M.45.677A); Evagr.*h.e*.1.11(p.18.16; M.86.2449A); ‡Caes.Naz.*dial*.111(M.38.989).

***εἰδωλομανής**, *idol-mad, idolatrous* τῆς ψυχῆς κινήσεις εἰ. Athenag. *leg*.27.1(M.6.953A); Marc.Diac.*v.Porph*.40; εἰ. πλάνη ‡Chrys.*pasch*. 6.2(p.141.5; 8[2].267D); Cyr.*Os*.1(3.8E); ἀπάτη εἰ. id.*Zach*.59(3.739A); as subst., *Asen*.12(p.56.2); Ph.Carp.*Cant*.11(M.40.45C); Marc.Diac. *v.Porph*.75.

***εἰδωλομανία, ἡ,** *idol-madness, madness of idolatry*, freq.= εἰδωλολατρία, *A.Barn*.16(p.298.1); *A.Thom*.B 2(p.28.16); εἴθε μέχρις ἀρρένων εἱστήκει...ἡ εἰ., καὶ μὴ εἰς θηλείας κατέφερον τὴν θείαν προσηγορίαν Ath.*gent*.10(M.25.21C); εἰ. καὶ ἀθεότης id.*inc*.14.3(M. 25.120D); Αἰγυπτιακὴ εἰ. †Bas.*Is*.6(1.382E; M.30.129A); demons working through it, Gr.Nyss.*or.catech*.18(p.75.3; M.45.53C); id.*v. Gr.Thaum*.(M.46.913D); Epiph.*haer*.32.3(p.442.19; M.41.548C); Nil. *epp*.1.75(M.79.116A); ‡Jo.D.*Artem*.69(p.100.33; M.96.1317A).

εἰδωλόμορφος, *idol-shaped* εἰ. ὗλαι Eust.*engast*.25(p.55.28; M.18. 665A); †Bas.*contub*.7(M.30.821C).

εἴδωλον, τό, A. *false god, idol*, def. *εἶδος graece formam sonat, ab eo per diminutionem εἰ. deductum, aeque apud nos formulam fecit.*

igitur omnis forma vel formula idolum se dici exposcit, Tert.*de idololatria* 3(M.PL.1.665A); **1.** of pagan gods, *Barn.*4.8; *ib.*9.6; Just.*1apol.*64.1(M.6.425C); id.*2apol.*12.5(M.6.464C); Athenag.*leg.* 15.1(M.6.920A); Iren.*haer.*1.6.3(M.7.508A); *Hom.Clem.*10.2; Ath. *gent.*15(M.25.32B); **2.** rejected; **a.** by pagan thinkers, Clem.*str.*5.14 (p.402.15; M.9.169B); **b.** by Christians, *2Clem.*17.1; πῶς...θεοὶ τὰ εἴ. ... ἀκάθαρτα πνεύματα; Clem.*prot.*4(p.43.25; M.8.152C); τὰ εἴ. τῶν ἐθνῶν δαιμόνια Or.*mart.*32(p.28.8; M.11.604B); *Hom.Clem.*8.23; οὐκ ἔστι σώφρων ἐν τοῖς εἰ. Ath.*gent.*25(M.25.49D); **c.** pagan objections to Christian attitude καταγέλαστοι, τοὺς μὲν ἄλλους...θεοὺς ὡς εἴ. βλασφημοῦντες, τὸν δὲ καὶ αὐτῶν ὡς...εἰ. ἀθλιώτερον καὶ μηδὲ εἴ. ἔτι ἀλλ' ⟨ὄντ⟩ως νεκρὸν σέβοντες Cels.ap.Or.*Cels.*7.36(p.186.24ff.; M.11. 1472A,B); refusal to worship idols discussed, Cels.*ib.*8.24(p.240.28ff.; 1553A,B); **3.** special characteristics; idols dead, hence crowned with flowers, crown being symbol of freedom from care, Clem. *paed.*2.8(p.202.1; M.8.484B); εἴ. ... τῇ φύσει ἐστὶ ψευδῆ Or.*hom.16.8 in Jer.*(p.140.23; M.13.449B); being nothing, *Hom.Clem.*11.13; restricted to certain localities and nations, Ath.*inc.*46.5(M.25.180A); no resurrection for them, *ib.*50.6(185C); **4.** liberation from them by Christ, Just.*dial.*113.6(M.6.737A); Ath.*inc.*31.2(M.25.149B); **5.** their pretended powers discussed, Athenag.*leg.*23.1(M.6.941A,B); **6.** their worship instigated by demons, *ib.*26.1(949D) cit. s. δαίμων; cf. ἄνισα εἴ. ... ἐν τῇ...ῥυπώσῃ ψυχῇ κατακέκρυπται Clem.*prot.*6(p.53. 2; M.8.176A); **7.** opp.; **a.** εἰκών: οὐδὲ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ τὴν ζῶσαν δίκην εἰ. τῶν νεκρῶν καταστεπτέον Clem.*paed.*2.8(p.202.6; M.8. 485A); *Hom.Clem.*11.4; **b.** ἀλήθεια, Clem.*prot.*1(p.6.19; M.8.60A); *ib.*7 (p.56.16; 181B); Ath.*inc.*11.4(M.25.116B); **c.** God πιστεύετε μὲν τοῖς εἰ. ... ἀπιστεῖτε δὲ τῷ θεῷ Clem.*prot.*4(p.47.17; M.8.160C); Meth.*res.* 1.32(p.268.14; M.41.1144C); *Hom.Clem.*16.14; Ath.*inc.*55.5(M.25. 193D); **8.** heret.; **a.** Gnost. τὴν μὲν Ἀλήθειαν ὁρῶν εἰ. ὑπὸ Μάρκου γεγονυῖαν Iren.*haer.*1.15.4(M.7.624A); **b.** Sabellian conception of God called εἰ., Eus.*e.th.*20.1(p.99.12; M.24.900B); **c.** iconoclast τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου...εἴ. πλάνης βλασφήμως ἀποκαλοίη Thdr.Stud. *antirr.*2 proem.(M.99.352C); **9.** sts. = εἰδωλεῖον: τῶν ἐν Αἰγύπτῳ οἰκοδομηθέντων εἰ. Epiph.*haer.*22.2(p.247.2; M.41.297A); Chrys.*hom. 20.1 in 1Cor.*(10.168D).

B. *phantom of the mind*, so prob. ref. pagan god εἴτε χρόνος ἐστὶν ὁ Κρόνος, μεταβάλλει, εἴτε καιρός, τρέπεται...οὔτε ἄρα ὁ Κρόνος οὔτε τὸ ἐπ' αὐτῷ εἰ. θεός Athenag.*leg.*22.5(M.6.937C); of mental illusions in pagan worship, *ib.*27.1(952D); with play on double meaning of word, ref. golden calf τὸ γοῦν ἐκπορνεῦσαν τῆς ἐπιθυμίας εἰς χρυσίον εἰ. γίνεται βασανιζόμενον πυρί, ᾧ μόνῳ τηρεῖται τρυφὴ καθάπερ εἰ., οὐκ ἀλήθεια Clem.*paed.*2.12(p.232.32; M.8.549C); this Platonic term said to be abandoned by Christians because of meaning A, Or.*Cels.*6.9(p.79.20f.; M.11.1304B); εἴ. opp. ἀλήθεια, Meth.*symp.*6.2(p.66.4; M.18.116B); id.*res.*1.52(p.308.12; M.41. 1128B); ἐσκιαγραφημένα...εἰ. opp. ἐμφανεῖς εἰκόνες, Synes.*insomn.*15 (p.178.7; M.66.1312A); ref. contemplation ἐφορείας ἀξιοῦσθαι νοῦ καὶ θεοῦ, ἀλλὰ μὴ δεξαμενὴν εἶναι τῶν ἀορίστων εἰ. *ib.*16(p.178.13; 1312A); Serap.*Man.*44(p.62; M.18.1229D); ref. Manichean theory ...ὅτε κατὰ τὴν ὀφθεῖσαν ἐν ἡλίῳ εἰκόνα τῆς ὕλης τὸν ἄνθρωπον δημιούργημα εἶναι λέγουσιν· καὶ γὰρ εἰκόνες εἴ. εἰσι τῶν ἀρχετύπων ...εἴδωλον εἰδώλου τὸν ἄνθρωπον ὑπάρχειν οὕτω γε κατ' αὐτοὺς καὶ μηδεμίαν ἔχειν ὑπόστασιν Alex.Lyc.*Man.*23(pp.32.13,33.2; M.18. 441B,C).

C. *phantom, ghost*, cf. παῖδες...ὥσπερ εἰ. κατὰ τὰς ἀγορὰς ἀνειλοῦντο Josephus ap.Eus.*h.e.*3.6.12(M.20.228B); Eus.*v.C.*1.58(p.35.19; M.20. 973A); Chrys.*hom.73.3 in Mt.*(7.711B).

D. *image, likeness*, opp. ἀπεικονίσματα...ἀειδῆ Meth.*symp.*8.3 (p.84.1; M.18.141B); ἀπατηλὸν εἴ. [sc. ἁγνείας] *ib.*10.2(p.123.26; 196B); id.*res.*1.28(p.257.5; M.41.1136A); Chrys.*hom.17.2 in Mt.*(7. 224A).

E. *illustration, example* κἂν τοῖς φυτοῖς τῶν νῦν λεγομένων εἴδωλα φαίνεται Aen.*dial.*(M.85.953B).

εἰδωλοπλαστέω, *make idols*, ‡Epiph.*epit.haer.*(pp.342.17,21; 344.27).

εἰδωλοποι-έω, **1.** *make into an idol*, Gr.Nyss.*hom.14 in Cant.*(M. 44.1021B); fig., ref. persons holding false opinions on God νοητὴν εἰδωλολατρείαν ~οῦντες ἐν ἑαυτοῖς †Bas.*Is.*96(1.446D; M.30.276C); of Arians ~οῦντες ἑαυτῶν τὴν ὑπόνοιαν Gr.Nyss.*Eun.*12(1 p.245.1; M. 45.944C); διὰ τῶν Ἀρείου δογμάτων ~οῦντας τὴν κτίσιν id.*ep.*3(M.46. 1017B); of Apollinarius ἐν τῷ σαρκίνῳ θεῷ, ὃν...~ήσας ἀνέπλασε id. *Apoll.*19(M.45.1160C); **2.** *express by images* τὰ ἐκ τῆς ἐνθυμήσεως καὶ ~εῖσθαι ‡Ath.*Ar.*4.11(p.55.2; M.26.481A).

εἰδωλοποίησις, ἡ, *making of idols*, Eus.*Is.*19:14(M.24.229A); Cyr.*Am.*68(3.326A).

εἰδωλοποιΐα, ἡ, *manufacture of idols*, ‡Just.*monarch.*1(M.6.313A); Ath.*gent.*24(M.25.48C); Gr.Nyss.*Eun.*12(2 p.289.21; M.45.901C).

εἰδωλοποιός, *idol-making, idolatrous*; of heresies, ref. Basilides εἰ. ... διδασκαλία Epiph.*haer.*24.7(p.264.8; M.41.316B); ref. Collyridians εἰ. ... αἵρεσις *ib.*79.1(p.476.22; M.42.741A); *ib.*79.4(p.479.8; 745B); as subst., of Marcus, who made ἀλήθεια into an idol (v. εἴδωλον), Iren.*haer.*1.15.6(M.7.628A); *Const.App.*4.6.5; *ib.*8.32.8.

***εἰδωλοπρεπής**, *befitting idol-worship* ἔθη...εἰ. Cyr.*ador.*7(1.229C); *ib.*10(360E).

[*]εἰδωλοχαρής, *delighting in idols*, Synes.*hymn.*3.92(p.9; M.66. 1595).

εἰθισμένως, *in the accustomed way*, Geo.Pis.*Pers.*1.175(M.92. 1209B).

***εἴθοις**, = εἴθε, *would that!* εἴ. Σαββάτης μὴ ἐγεννήθη Thphn. *chron.*p.155(M.108.421B); *ib.*p.287(705A).

εἰκαιοβουλία, ἡ, *rashness, recklessness*; of worshipping idols, Cyr.*Os.*85(3.117C); *ib.*146(180B); id.*Zach.*90(3.778C); of heret. views, id.*ep.*1(p.16.32; 5^{2}.10D); of Judas ἐπιμένοντα...τῇ εἰ. τῆς προδοσίας Procl.CP *or.*10.3(M.65.781A).

***εἰκαιόβουλος**, *rash, reckless*, also *stupid*; of opinions etc., Cyr. *Os.*proem.(3.1A); id.*Zach.*95(3.785D); id.*Juln.*2(6^{2}.39E); of heretics εἰ. καὶ ματαιόφρονας ‡Caes.Naz.*dial.*9(M.38.868); of superstitious people, *ib.*117(1001).

***εἰκαιοδάπανος**, *extravagant*, *Const.App.*2.24.5.

***εἰκαιολατρεία**, ἡ, *vain worship* of idols, Cyr.*ador.*6(1.181D).

***εἰκαιολέσχης**, ὁ, *vain babbler*, ‡Caes.Naz.*dial.*153(M.38.1108).

***εἰκαιολεσχία**, ἡ, *foolish babble*, ‡Caes.Naz.*dial.*170(M.38.1133).

εἰκαιολογέω, *speak aimlessly, talk nonsense*, Cyr.*apol.Thdt.*1 (p.112.9; 6^{1}.206A); Dion.Ar.*d.n.*3.2(M.3.681A); v. εἰκοτολογέω.

εἰκαιολογία, ἡ, *rash talk*; of heret. opinions, Cyr.*Jo.*1.2(4.14D).

εἰκαιομυθέω, *talk nonsense*, Cyr.*glaph.Gen.*2(1.29A); id.*Os.*64(3. 97D); id.*Juln.*6(6^{2}.212E); id.*apol.Thdt.*5(p.126.24; 6^{1}.220D).

εἰκαιομυθία, ἡ, *foolish talk, babble*; of views of opponents, heretics etc., Cyr.*apol.orient.*(p.34.2; 6^{1}.158D); id.*Ps.*33:14(M.69. 889D); pagan myths, id.*Juln.*2(6^{2}.44C); Germ.CP *syn.haer.*3(M.98. 41B); *ib.*9(48A); ‡Meth.*Sym.et Ann.*1(M.18.349B).

***εἰκαιόμυθος**, *talking to no purpose*, Cyr.*Nest.*2.12(p.51.17; 6^{1}. 58D); id.*hom.pasch.*16(5^{2}.217C); neut. as subst., id.*Os.*118(3.149D); id.*Soph.*41(3.620A).

***εἰκαιοπονέω**, *give needless trouble*, Cyr.*Jo.*6.1(4.612D; ματαιοπ- Aubert).

***εἰκαιοπονία**, ἡ, *vain toil, vanity* Ἑλλήνων εἰ. Cyr.*Jo.*4.5(4.405E).

***εἴκασις**, ἡ, *vain idea, opinion*; of Adam's hope of becoming like God, ‡Ath.*qu.script.*59(M.28.737A).

εἰκασμός, ὁ, *idea, imagining*, Anton.Hag.*v.Sym.Styl.*8(p.28.18).

εἰκονίζ-ω, **1.** *fashion*, Meth.*arbitr.*11(p.174.10; cf.M.18.260B); **2.** *represent, portray*; **a.** lit., in gen. παντὸς ~ομένου, οὐχ ἡ φύσις, ἀλλ' ἡ ὑπόστασις ~εται Thdr.Stud.*antirr.*3.34(M.99.405A); of sacred images; **i.** portrayal of God impossible, Jo.D.*imag.*1.7(M.94.1237C); πάλαι μὲν ὁ θεός, ἀσώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος, οὐδαμῶς ~ετο *ib.*1.16 (1245A); **ii.** God incarnate may be portrayed οὐ τὴν ἀόρατον ~ω θεότητα, ἀλλ' ~ω θεοῦ τὴν ὁραθεῖσαν σάρκα *ib.*1.4(1236C); ~ω θεοῦ τὸ ὁρώμενον *ib.*1.16(1245A); **iii.** portrayal of Christ forbidden ἕτερον πρόσωπον διδόντες τῇ σαρκί, ὅπερ ~ειν λέγουσιν CCP(754)*decr.*(H.4. 365A); in gen. εἴ τις τὸν Χριστὸν εἰκονίσει σταυρούμενον Jo.D.*imag.*1. 27(1281C); v. εἰκών; **b.** met., pass., *be reflected*, of divine image in Christ ἐν τῷ μόνῳ σου ἀνθρώπῳ ~όμενον *A.Jo.*109(p.208.10); **3.** *typify* Ἰακὼβ πρῶτος προσκυνήσας τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου Ἰωσήφ, τὸν σταυρὸν εἰκόνισε Jo.D.*f.o.*4.13(M.94.1132C); τοῦτον τὸν ἄρτον οἱ ἄρτοι ~ον [l. ~ουσι] τῆς προθέσεως *ib.*(1149C); **4.** *symbolize, signify* τὰς ἐν τῷ νόμῳ σκιάς, αἵτινες ~ουσι τὴν ἀλήθειαν Cyr.*Ps.*24:4(M.69.848B); Max.*qu.Theop.*(M.90.1397B); ὁ διπλοῦς στέφανος ἐκ τῆς τῶν τριχῶν σημειώσεως, ~ει τὴν τοῦ κορυφαίου ἀποστόλου τιμίαν κάραν ‡Sophr.H. *liturg.*6(M.87.3985D); **5.** *imitate, express nature of* τὸν ἀπαθῶς υἱὸν ~ων ἐν πάθεσιν Bas.Sel.*or.*1.3(M.85.36C); Geo.Pis.*Pers.*1.135(M.92. 1207A); *Lit.Marc.*(p.122.19); **6.** med., *imagine, form mental picture of* τῆς θείας χάριτος μορφὴν ~όμενος...χαίρω Max.*ep.*2(M.91.393A).

εἰκονικός, **1.** *of* or *pertaining to an image, pictorial* οὓς οὐ βλέπεις σαρκικῶς...τούτους ὁρᾷς πνευματικῶς διὰ εἰ. τυπώσεως ‡Jo.D.*Const.* 10(M.95.328B); εἴ τις καὶ τὰς εἰ. ἀναζωγραφήσεις οὐκ ἀποδέχεται, ἀ. ἔ. CNic.(787)*act.*7(H.4.432D); *ib.*(444B); ‡Jo.D.*ep.Thphl.*21(M.95. 373A); **2.** *pertaining to* or *consisting in the image of God* διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐπρεπεστάτην ὁμοίωσιν καὶ εἰ. περιφάνειαν Sophr.H.*or.*2.12 (M.87.3229D); ref. Son, Acac.Caes.*fr.Marcell.*ap.Epiph.*haer.*72.9 (p.264.17; M.42.396B); **3.** *symbolical* τὰ παρ' ὑμῖν εἰκοσιτέσσαρα γράμματα ἀπορροίας ὑπάρχειν...τῶν τριῶν δυνάμεων εἰκονικά Iren.*haer.*

1.14.5(M.7.604A); **4.** *typical*, Eus.*h.e.*1.3.7(M.20.72A) cit. s. ἀπεργάζομαι; σκιώδη καὶ εἰ., ἀλλ' οὐκ ἀληθῆ Χριστὸν καὶ ἀρχιερέα id.*d.e.*4.15 (p.180.22; M.22.300D); *ib.*5.3(p.221.9; 364D); τὴν υἱῶν προσηγορίαν ἔσχον εἰ. Proc.G.*Is.*1:3(M.87.1829A); **5.** *representative* ἐκ τῆς περὶ αὐτοὺς εἰ. τοῦ Χριστοῦ προσρήσεως Χριστιανοὺς ἐπεφήμισεν Eus.*h.e.* 1.3.10(M.20.72C); **6.** *representative* of an ideal reality, *derivative* δύναται δὲ ἀληθὴς δικαιοσύνη πρὸς ἀντιδιαστολὴν λέγεσθαι τῆς εἰ. Or.*fr.Pr.*1:1(M.17.153A); id.*fr.6 in Jo.*1:8(p.488.14); **7.** *imitative, counterfeit* εἰ. χειροθεσίᾳ Corn.ap.Eus.*h.e.*6.43.9(M.20.620B); Eus.*d.e.* 4.15(p.180.22; M.22.300D) cit. s. ἀντίμιμος.

εἰκονικῶς, *symbolically, figuratively*; **1.** of scriptural types πάσχα...Ἑβραίων παισὶν εἰ. παραδεδομένου Eus.*pasch.*1(M.24.693A); προλαβὼν τὸ μέλλον ὁ θεὸς διὰ συμβόλων εἰ. *ib.*6(700D); ἡ δὲ πέτρα ἦν εἰ. ὁ Χριστός ‡Anast.S.*Jud.disp.*3(M.89.1244C); **2.** in gen., *figuratively* ἐπ' ὀνόματι Βαβυλῶνος εἰ. Ῥώμην σημαίνων Hier.*vir.ill.*(tr. Sophr.Pal.)8(p.9.1; M.*PL*.23.622B).

εἰκόνισμα, τό, 1. *image*, Thdr.Mops.*Am.*6:24–7(M.66.280B); **2.** *likeness*; **a.** of children resembling parents ποίησον αὐτοὺς πατρὸς εἰ. Geo.Pis.*hex.*1845(M.92.1576A); **b.** of ideas in Platonic doctrine of creation τὸ δὲ παράδειγμα τὴν διάνοιαν τοῦ θεοῦ εἶναι, ὃ καὶ ἰδέαν καλεῖ οἷον εἰ. τι ᾧ προσέχων ἐν τῇ ψυχῇ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐδημιούργει Hipp.*haer.*1.19(p.19.10; M.16.3041B); **c.** of earthly reflections of supramundane realities, Max.*schol.c.h.*1.3(M.4.33A); **3.** *type* τὰ κρυπτὰ τοῦ μέλλοντος εἰ. Geo.Pis.*hex.*855(M.92.1500A); τῆς ἀδιαφθορίας προϋπεχάραττεν εἰκονίσματα Germ.CP *or.*2(M.98.264C); Jo.D.*f.o.*4.13(M.94.1149C).

εἰκονισμός, ὁ, 1. *likeness* οὐ πάντως ἀπαράλλακτον ἡμῖν εἰσφέρει τὴν ἰσότητα, ὁμοιότητα δὲ μᾶλλον καὶ εἰ. Cyr.*Jo.*2.8(4.227D); *ib.*3.3 (265D); **2.** *symbol* τύπον...καὶ εἰ. οὐρανοῦ τὸ γράμμα...ποιεῖται...τὴν λίθον Cyr.*ador.*11(1.381B); **3.** divine *image*, Clem.*str.*6.9(p.468.5; M.9.293B); τὸ πνεῦμα...μεταπλάττον...τὰς...ψυχὰς...καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας ἀποσημαίνεται τὸν εἰ. Cyr.*Jo.*11.11(4.995D); ἐσμὲν εἰ. θεοῦ id.*dogm.*3(6[2].372A; codd. εἰκόνες p.555.7); Geo.Pis. *carm.*26 tit.

***εἰκονιστικός**, *significant, representative* of, as a shadow or reflection ὁ χρόνος...καθ' ὃν ἐκράτει...ὁ νόμος, οὐκ ἦν δικαιοσύνης καρπῶν, ἀλλ' εἰ. τῶν ἐν δικαιοσύνῃ καρπῶν Max.*qu.Thal.*20(M.90.309C).

εἰκονογραφ-έω, 1. *make images* πῶς μὴ ~εῖν ὁ νόμος διακελεύεται; Jo.D.*imag.*1.15(M.94.1245A); **2.** *paint a picture of, delineate*, of fashioning of soul after divine image ἔστι δὲ ταῦτα τὰ χρώματα ἅπερ σοι λέγει ζωγραφεῖν πίστις..., γνῶσις, εὐλάβεια,...καὶ ὅλος ὁ τῶν χρωμάτων χορὸς ὁ ~ῶν σου τὴν ψυχήν *A.Jo.*29(p.166.25); of 'portrayal' of Christ by ἁγιωσύνη, ἀμεριμνία, πραότης, *A.Thom.*A 86 (p.202.7); **3.** *present a picture of, portray* ἡ δὲ [sc. πανήγυρις] ὑδάτων ἁγιασμὸν καὶ βαπτίσματος ~εῖ μήτραν Procl.CP *or.*3.2(M.65. 705B).

εἰκονογραφία, ἡ, 1. *making of images* τῆς εἰδωλολατρείας ἕνεκα ἀπαγορεύει τὴν εἰ. Jo.D.*imag.*1.7(M.94.1237C); Thdr.Stud.*antirr.*3.1 (M.99.389C); **2.** *description, representation* τὰς τῶν ἁγίων νόων ἐν τοῖς λογίοις εἰ. Dion.Ar.*c.h.*2.2(M.3.137C); *ib.*(140B); τῶν ἱερῶν λογίων ἀγγελοειδεῖς εἰ. *ib.*2.5(145B); *ib.*15.9(337D); τῆς θεαρχικῆς εἰ. id.*e.h.*3.3.3(M.3.429A); *ib.*4.3.10(481C); *ib.*4.3.11(484C); Max.*ambig.* (M.91.1213C); **3.** *picture* προσκυνοῦμεν εἰκονογραφίας ‡Jo.D.*hom.*5(M. 96.657A).

***εἰκονοθραύστης, ὁ,** *iconoclast*, Jo.VI H.*v.Jo.D.*19(M.94.457D).

***εἰκονοκαύστης, ὁ,** *burner of images*; of Constantine Copronymus, Steph.Diac.*v.Steph.*tit.(M.100.1069A).

εἰκονοκλάστης, ὁ, *iconoclast*, Germ.CP *ep.*4(M.98.189B); εἰ. δέ, ὅτι τὰς...ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας...πυρὶ παραδεδώκασιν Jo.D.*haer.* 102(M.94.773A); τοῖς Χριστιανοκατηγόροις, ἤγουν εἰ., ἀνάθεμα Bas. Anc.al.*libell.*(H.4.41D).

***εἰκονοκτίστης, ὁ,** *image-maker*, Agath.*v.Gr.Ill.*34(p.20).

***εἰκονολάτρης, ὁ,** *image-worshipper*, Agath.*v.Gr.Ill.*34(p.20).

***εἰκονομαχέω,** *war against images*, Thdr.Stud.*or.*10.24(M.99. 828A).

***εἰκονομαχικός,** *warring against images*, Thdr.Stud.*antirr.*2.7(M. 99.356D); id.*or.*11.17(M.99.820B); *Schol.*in CNic.(787)*can.*1(*Mon.*2 p.647).

***εἰκονομάχος,** *hostile to images*; as subst., of iconoclasts, ‡Gr. Nyss.*hom.7.155 in Jo.*(p.279.25); CNic.(787)*act.*1(H.4.60E); Germ. CP *or.*1(M.98.232A); ‡Jo.D.*Const.*10(M.95.328B); Thdr.Stud.*antirr.* 2.1(M.99.353B).

***εἰκονοπερίγραπτος,** *depictable in an icon*; of Christ, *Nomoc.*336.

***εἰκονοποιέω,** *fashion, give form to*, Just.*1apol.*19.1(M.6.356C).

εἰκονοποιός, *making an image* or *likeness* θεῖος δὲ χαρακτὴρ... ὄντως ὢν εἰκὼν εἰ. Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.302A; M.29.724C).

***εἰκονουργία, ἡ,** *representation*, Thdr.Stud.*antirr.*3.2(M.99. 417C).

***εἰκονοφίλης, ὁ,** *lover of images*, Agath.*v.Gr.Ill.*34(p.20).

***εἰκοσάδρομος,** *having run twenty times* πεντὰς γὰρ αὐτὸν εἰκοσαδρόμον χρόνου μετῆρεν Geo.Pis.*Sev.*353(M.92.1648A).

***εἰκοσαετηρικός,** *for the twentieth anniversary*, i.e. of Constantine's accession εἰ. ὕμνοι Eus.*v.C.*1.1(p.7.4; M.20.912A); *ib.*4.40 (p.133.6; 1188C).

εἰκοσαετηρίς, ἡ, *twentieth year*; *vicennalia*, festival celebrated on twentieth anniversary of a reign, Eus.*v.C.*4.47(p.137.10; M.20. 1197B); id.*h.e.*8.13.9(M.20.777A); id.*m.P.*2(p.909.27; M.20.1468A); Socr.*h.e.*1.16.1(M.67.116B); *Chron.Pasch.*p.282(M.92.704B).

***εἰκοσαόμβη, ἡ,** *sacrifice of twenty*, sc. 12 apostles, 7 deacons, and S. Paul, word formed on analogy of hecatomb Παῦλος ὁ τῆς θείας εἰ. ἐξαίρετος ‡Caes.Naz.*dial.*193(M.38.1176).

***εἰκοσιοκταετηρίς, ἡ,** *period of twenty-eight years*, Max.*comput.* (M.19.1260A).

εἰκοσιπέντε, *twenty-five*, Philost.*h.e.*10.11(M.65.592B *divisim*).

εἰκοσιτρεῖς, *twenty-three*, Socr.*h.e.*2.6.2(M.67.192C).

***εἰκοστοδεύτερος,** *twenty-second*, CTrull.*act.*11(H.3.1253A).

εἰκοτολογέω, *reason from probabilities*, Pall.*v.Chrys.*19(conj. p.121.12 for εἰκαιολογοῦντες M.47.67).

[*]εἴκριον, τό, v. ἴκριον.

εἰκών, ἡ, *likeness, image, picture*;

I. lit.; **A.** def. εἰ. ... ἐστιν ὁμοίωμα καὶ παράδειγμα, καὶ ἐκτύπωμά τινος, ἐν ἑαυτῷ δεικνύον τὸ εἰκονιζόμενον,...πᾶσα εἰ. ἐκφαντορικὴ τοῦ κρυφίου ἐστὶ καὶ δεικτική...διαφοραὶ δὲ εἰκόνων εἰσί· πρώτη...εἰ. ἐστιν ἡ φυσική. ... δεύτερος τρόπος εἰκόνος, ἡ ἐν τῷ θεῷ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐσομένων ἔννοια, τουτέστιν ἡ προαιώνιος αὐτοῦ βούλησις...τρίτος τρόπος ...ὁ κατὰ μίμησιν ὑπὸ θεοῦ γενόμενος, τουτέστιν ὁ ἄνθρωπος...τέταρτος τρόπος εἰ. τῆς γραφῆς, σχήματα...καὶ τύπους ἀναπλαττούσης τῶν ἀοράτων...πέμπτος...ὁ προεικονίζων καὶ προδιαγράφων τὰ μέλλοντα, ὡς ἡ βάτος...τὴν παρθένον...ἕκτος...ἡ πρὸς μνήμην τῶν γεγονότων... πρὸς τὴν εἰς ὕστερον τῶν θεωμένων ὠφέλειαν...διπλῆ δὲ αὕτη· διά τε λόγου ταῖς βίβλοις ἐγγραφομένου...καὶ διὰ θεωρίας αἰσθητῆς Jo.D. *imag.*3.16–23(M.94.1337A–1341D).

B. of imperial pictures or statues; **1.** permission to erect image a mark of imperial favour, Juln.Imp.*ep.*58(p.64.19); images of unpopular or deposed rulers overthrown, *Chron.Pasch.*p.391(M.92. 1004C); **2.** represent emperor and receive reverence καὶ γὰρ βασιλέως ἀπόντος, εἰ. βασιλέως πληροῖ χώραν βασιλέως· καὶ προσκυνοῦσιν ἄρχοντες...καὶ δῆμοι προσκυνοῦσιν, οὐ πρὸς τὴν σανίδα βλέποντες, ἀλλὰ πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ βασιλέως †Sever.*cruc.*(p.898. 42); **3.** as object of adoration imposed on Christians θῦσον...τῇ εἰ. τοῦ αὐτοκράτορος *M.Apollon.*7; **4.** in similes illustrating theol. truths ὥσπερ γὰρ καὶ βασιλέως καταπεμφθεῖσαν εἰ. τιμῶντες τὸ πρωτότυπον τῆς εἰ. αὐτὸν ἂν τιμήσαιμεν τὸν βασιλέα, τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ πατὴρ ἂν εἴη διὰ τοῦ υἱοῦ τιμώμενος Eus.*e.th.*2.7(p.106.13; M.24. 912D); ἐν γὰρ τῇ εἰ. τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφὴ τοῦ βασιλέως ἐστί...ἐκ δὲ τοῦ μὴ διαλλάττειν τὴν ὁμοιότητα...εἴποι ἂν ἡ εἰ.· ἐγὼ καὶ ὁ βασιλεὺς ἕν ἐσμεν Ath.*Ar.*3.5(M.26.332A); ὃν τρόπον εἴ τις βασιλέως εἰκόνος, καλῶς κατασκευασαμένης...μετενέγκοι τὰς ψηφῖδας...καὶ μεθαρμόσαι, καὶ ποιήσειεν ἐξ αὐτῶν μορφὴν κυνός...καὶ λέγοι ταύτην εἶναι τὴν τοῦ βασιλέως,...τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ αἱρεσιάρχαι...ἐφαρμόζειν βιάζονται τοῖς ἑαυτῶν μύθοις τὰ λόγια τοῦ θεοῦ Nil.*epp.*1.247(M.79.173B); Justn. *conf.anath.*11(p.92.30; M.86.1017B).

C. of images of pagan deities; forbidden by Numa as a Pythagorean, Clem.*str.*1.15(p.45.14; M.8.777A); Pythagoras forbidding all such representations, *ib.*5.5(p.344.7; M.9.49A); cf.Zeno, *ib.*5.11 (p.377.2; 113B); worship of Nebuchadnezzar's image likened to submission to Arian persecution, Bas.*ep.*243.2(3.373D; M.32.905A); worship of pagan images contrasted with Christian prohibition of their use, Clem.*prot.*4(p.47.9; M.8.160B); cause of pagan idolatry ἐπειδὴ ἀπώλεσε τὸ κατ' εἰκόνα...τοῦ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, διὰ τοῦτο κατ' εἰ. καὶ ὁμοίωσιν ἀνθρώπου γέγονεν ὁ θεός Eulog.*fr.Trin.*3.8(p.368).

D. Christian attitude to use of images; **1.** forbidden by Moses ἵνα μηδεμία πρόφασις ᾖ τῆς τῶν ἀγαλμάτων κατασκευῆς, τοὺς ἀνοήτους τῶν ἀνθρώπων...καθελκούσης ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς γῆν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς...νόμος...μὴ ποιήσητε...πᾶσαν εἰ. Or.*Cels.*4.31(p.301. 18; M.11.1076A); Thdt.*affect.*2(p.51.19; 4.742); **2.** use disapproved, esp. images of God or Christ [cf.Iren.*haer.*1.25.5(M.7.685B) infra 3.c; Clem.*prot.*4(p.47.28; M.8.161B); id.*str.*7.5(p.20.18; M.9.436B)]; ὁρᾷ εἰ. περιεστεμμένην πρεσβύτου καὶ παρακειμένους λύχνους...καὶ εἶπε· ...τί βούλεταί σοι τὸ τῆς εἰ. ταύτης;...ὁρῶ γάρ σε ἔτι ἐθνικῶς ζῶντα. καὶ...ἀπεκρίνατο...σὺ εἶ, πάτερ, ὁ ἐν τῇ εἰ. γεγραμμένος μοι, ὃν στέφω καὶ φιλῶ καὶ σέβομαι *A.Jo.*27(p.165.27) [cited by iconoclasts, cf.

CNic.(787)*act*.5(H.4.296D); cf. *εἰσφέρει τὸν Λυκομήδην στεφανοῦντα τὴν εἰ. τοῦ ἀποστόλου, ὥσπερ καὶ οἱ Ἕλληνες τὰ εἴδωλα. Βασίλειος... εἶπε· μὴ γένοιτο, ὅτι...Ἰωάννης...ἐναντίον τῷ εὐαγγελίῳ αὐτοῦ ἐφθέγξατο ib.*(300C)]; Christians worship Christ as image of invisible God, instead of ἀγάλματα, Or.*Cels*.8.17(p.235.5; M.11.1544B); *τίνα λέγεις καὶ ποίαν ταύτην, ἣν φῂς τοῦ Χριστοῦ εἰ.; οὐκ οἶδα πόθεν αὐτὴ ὁρμηθεῖσα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν διαγράψαι εἰ. προστάττεις. ποίαν τοῦ Χριστοῦ εἰ. ἐπιζητεῖς;...ἔστιν ὅτε ἐν ἐκκλησίᾳ τὸ τοιοῦτον ἢ αὐτή, ἢ παρ' ἄλλου τοῦτο ἤκουσας;* Eus.*ep.Constant*.(M.20.1545A,1548C); *ἡμεῖς διὰ τῶν...γραφῶν τῆς τῶν ἁγίων ἀπολαύομεν συνουσίας, οὐχὶ τῶν σωμάτων αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν ψυχῶν τὰς εἰ. ἔχοντες* Chrys.*hom. in Ps.145*:2(5.527C) cited at CCP(754)*decr*.(H.4.396B), but v. *ib.* infra; cf. *inveni velum pendens in foribus ejusdem ecclesiae...et habens imaginem quasi Christi, vel sancti cujusdam;...cum ergo vidissem, et detestatus essem in ecclesia Christi contra auctoritatem scripturarum hominis pendere imaginem, scidi illud*, Epiph. *ep*.(M.43.390C,391A); *μνήμην ἔχετε...τοῦ μὴ ἀναφέρειν εἰκόνας ἐπ' ἐκκλησίας, μήτε ἐν τοῖς κοιμητηρίοις τῶν ἁγίων...οὐκ ἔξεστι γὰρ Χριστιανῷ δι' ὀφθαλμῶν μετεωρίζεσθαι* CNic.(787)*refut*.(H.4.389D); [cf. *εἰ δὲ φῂς...Ἐπιφάνιον...ταύτας ἀπαγορεῦσαι,...παραγεγραμμένος καὶ ἐπίπλαστος ὁ λόγος, ἄλλου μὲν ὢν πόνος...δεύτερον...τάχα τοιοῦτό τι καὶ ὁ...Ἐπιφάνιος ἐπιδιορθώσασθαι θέλων, τὸ μὴ χρῆναι ποιεῖν εἰ. ἐνομοθέτησεν, εἴ γε καὶ αὐτοῦ δῶμεν εἶναι τὸν λόγον* Jo.D. *imag*.1.25(M.94.1257A,B); *ib*.2.18(1305A)]; *ὅσοι δὲ...τῶν πλουτώντων ...τὴν εὐαγγελικὴν ἱστορίαν τοῖς ὑφανταῖς παρέδωκαν...ἐκεῖνα πωλήσαντες, τὰς ζώσας εἰ. τοῦ θεοῦ τιμησάτωσαν. μὴ γράφε τὸν Χριστὸν ...ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς...τὸν ἀσώματον λόγον περίφερε* Ast.Am.*hom*.1 (M.40.168A,B), but v. *ib.* infra; *τὰς τῶν ἁγίων ἰδέας οὐκ ἐν εἰ. ... ἀναμορφοῦν παρειλήφαμεν, ἀλλὰ τὰς τούτων ἀρετὰς...οἱόν τινας ἐμψύχους εἰ. ἀναμάττεσθαι δεδιδάγμεθα* Thdot.Anc.ap.CNic.(787)*act.* 6(404E); prohibited by Philoxenus, Jo.Diacr.*fr.h.e*.(H.4.305D); Thphn.*chron*.p.115(M.108.325C); portrayal of God always disallowed, cf.†Gr.II Papa *ep.Leon*.1(H.4.5D); cf.Jo.D.*imag*.1.4(M.94. 1236C), *ib*.1.16(1245A) citt. s. *εἰκονίζω*; *θεοῦ μὲν γὰρ τοῦ ἀσωμάτου καὶ ἀοράτου...ἀδύνατον ποιεῖν εἰ. ib*.2.7(1289C); **3.** use of *εἰκόνες*; **a.** of cross or sign of cross, cf.Eus.*v.C*.3.49(p.98.19; M.20.1109B); Juln. Imp.ap.Cyr.*Juln*.6(6².194C) cit. s. *σταυρός*; cf. *ἀθανάτου βασιλέως εἰ. ὁ σταυρός* †Sever.*cruc*.(p.899.2); cf.Nil.*epp*.4.61(M.79.577D); **b.** Christian symbols on signet-rings, cf.Clem.*paed*.3.11(p.270.7; M. 8.633A); v. *σφραγίς*; **c.** in Gnost. cults (Carpocratian) cf. *imagines quasdam depictas...habent, dicentes formam Christi factam a Pilato ...et has coronant, et proponunt eas cum imaginibus mundi philosophorum...et observantiam circa eas, similiter ut gentes, faciunt*, Iren.*haer*.1.25.5(M.7.685B); Epiph.*haer*.27.6(p.310.14; M.41.373C); Simonian, cf.Eus.*ep.Constant*.(M.20.1548D); Manich. *τὸν τῆς μανίας ἐπώνυμον ὑπὸ τῶν Μανιχαίων εἰκόνι δορυφορούμενον ib.*; **d.** orthodox legend of portrait of Christ obtained by Abgar and preserved at Edessa, *Ep.Abg*.5(p.282.23); *A.Thadd*.3(p.274.17); [cf.Evagr.*h.e.* 4.27(p.175.7; M.86.2748C); Jo.D.*imag*.1.27(M.94.1261B); ‡Jo.D.*ep. Thphl*.5(M.95.352C)]; cf. *τὰς μὲν ἀπὸ χρυσοῦ κατεσκευασμένας εἰ. τοὺς αὐτοῦ ἀγγέλους* [cited by Jo. D. as *τῶν ἀγγέλων*]...*εἰς τιμὴν καὶ δόξαν αὐτοῦ ποιηθέντας νοοῦμεν* [where no reference to actual images] Meth. *res*.2.24(p.379.17; M.18.289B)ap.Jo.D.*imag*.3.42(1420B); supposed image of Christ at Paneas, Eus.*h.e*.7.18.3(M.20.680C); [cf.Philost. *h.e*.7.3(M.65.537Cff.); Gr.II Papa *ep.Germ*.(M.98.149C); Germ.CP *ep.dogm*.4(M.98.185D)]; early images of apostles, Eus.*h.e*.7.18.4 (680C) v. infra 4; martyr's picture *ἀνάστητε...ζωγράφοι· τὴν τοῦ στρατηγοῦ κολοβωθεῖσαν εἰ. ... μεγαλύνατε τέχναις...ἐγγραφέσθω τῷ πίνακι καὶ ὁ...ἀγωνοθέτης Χριστός* Bas.*hom*.17.3(2.141B; M.31.489A); †Bas.*ep*.360(3.463A; M.32.1100B); cf. *ὁ ἅγιος Βασίλειος, τί εἶχεν ἀνάγκην...καταβαλέσθαι εἰς Καισάρειαν, ἵνα ἱστορήσῃ τὴν εἰ. τοῦ Χριστοῦ;* ‡Jo.D.*Const*.6(M.95.321D); picture of Abraham's sacrifice, Gr.Nyss.*deit*.(M.46.572C); cf.Germ.CP *ep.dogm*.4(176C); of martyr *ἐπέχρωσε...ζωγράφος...ἐν εἰ. διαγραψάμενος, τὰς ἀριστείας τοῦ μάρτυρος* Gr.Nyss.*Thdr*.(M.46.737D); *ἐν δακτυλίων σφενδόναις καὶ ἐν ἐκτυπώμασι, καὶ ἐν φιάλαις, καὶ ἐν θαλάμων τοίχοις, καὶ πανταχοῦ τὴν εἰ. τὴν ἁγίαν ἐκείνην διεχάραξαν πολλοί* Chrys.*pan.Melet*.1(2. 519D); cf.Ast.Am.*hom*.11(M.40.337A); legend of S. Luke's portrait of BMV, Thdr.Lect.*h.e*.1.1(M.86.165A); cf.‡Jo.D.*Const*.6(M.95. 321C); ‡Jo.D.*ep.Thphl*.4(M.95.349C); portrait of Christ fashioned by pagan duplicity in style of Zeus, Thdr.Lect.*h.e*.1.15(M.86. 173A); picture of a miracle, Evagr.*h.e*.4.26(p.173.26; M.86.2745B); of a saint, Niceph.Ur.*v.Sym*.171(M.86.3144B); of Christ, CTrull.*can.* 82 cit. s. *ἀμνός*; religious images before imperial palace, Germ.CP *ep.dogm*.4(M.98.185A); 'holy images', *1 Apoc.Jo*.13(p.80); images of bishops etc. in churches, Thdr.Lect.*h.e*.2.29(200A); id.*fr*.(M. 86.220Aff.); cf. Manich. use (v. c supra); **4.** veneration of images; Gnost., Iren.*haer*.1.25.5(M.7.685B); *A.Jo*.27(p.166.5); cf.Eus.*h.e*.7. 18.4(M.20.680C); *τοὺς χαρακτῆρας τῶν εἰ. αὐτῶν τιμῶ καὶ προσκυνῶ* †Bas.*ep*.360(3.463A; M.32.1100C); prayer before image, Helladius *v.Basilii* ap.Jo.D.*imag*.1.27(M.94.1277B); of Theodosius I *προσκυνητὴς τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ τῆς Χριστοῦ εἰ.* ‡Jo.D.*ep.Thphl*.28(M. 95.381A); *ὁρῶ...εἰ. τῆς...θεοτόκου ἑστῶσαν, καί φημι πρὸς αὐτήν· παρθένε, κτλ.* ‡Sophr.H.*v.Mar.Aeg*.23(M.87.3713B); *προσκυνήσας* [sc. Abgar] *τὴν εἰ. ... ἰάθη A.Thadd*.4(p.275.1); *ῥίψας ἑαυτὸν ἔμπροσθεν τῆς εἰ. τῆς θεοτόκου...ἔλεγε v.Danieli* ap.Jo.D.*imag*.3.42(1416D); cf. *πόσης...ἄξιοί εἰσι καταδίκης...οἱ εἰς τὴν εἰ. τοῦ υἱοῦ...καὶ τῆς...θεοτόκου...τετολμηκότες;* Sym.Styl.J.*ep.Just*.(M.86.3217A); cf.id.*imag*. (M.86.3220A); *λέγει...ὁ δαίμων, μὴ προσκυνήσῃς ταύτῃ τῇ εἰ., καὶ οὐκ ἔτι σε πολεμῶ. εἶχεν δὲ ἡ εἰ. τὸ ἐκτύπωμα τῆς δεσποίνης* Jo. Mosch.*prat*.45(M.87.2900B); Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo*.36(M.87.3557D); *ἀχράντῳ καὶ τιμίᾳ εἰ. σου...Χριστέ* ‡Ath.*imag.Beryt*.6(M.28.801D); *τὰς θείας μορφώσεις τῶν ἁγίων εἰ. ... ἀσπάζεσθαι* Anast.S.*synax*.(M. 89.832C); Leont.N.*serm*.3(M.93.1604C); †Gr.II Papa *ep.Leon*.1(H.4. 5C); prayers offered to Christ, BMV, and saints before their pictures, *ib*.(8A,B); with lights and incense *ἔμπροσθεν τῶν εἰ. τῶν ἁγίων φωταγωγίαν γίνεσθαι καὶ εὐώδη θυμίασιν* Germ.CP *ep.dogm*.4(M.98. 184B); cf.Niceph.Ur.*v.Sym*.170(M.86.3144A); Steph.Diac.*v.Steph.* (M.100.1076B–D); *ib*.(1080A); **5.** miraculous images, Thdr.Lect.*fr.* (M.86.225C); *ἔχρισεν ἀμφοτέρους τῷ ἁγίῳ ἐλαίῳ, τοῦ τε τιμίου σταυροῦ, τοῦ τε τῆς ἁγίας...Μαρίας, τοῦ βρύοντος ἐκ τῆς ἁγίας εἰ. αὐτῆς τῆς οὔσης ἐν Σωζοπόλει* Eustrat.*v.Eutych*.45(M.86.2328A); miracles of Abgar's picture of Christ, Evagr.*h.e*.4.27(p.175.8; M.86.2749A); of Symeon Junior's portrait, Niceph.Ur.*v.Sym*.171(M.86.3144B); *ἔρριψεν εἷς ἐξ αὐτῶν* [sc. *Σαρακηνῶν*] *σαγίταν κατὰ τῆς εἰ. τοῦ ἁγίου Θεοδώρου,...καὶ ἐξῆλθεν αἷμα, καὶ κατῆλθεν ἕως κάτω τῆς εἰ.* Anast. S.ap.Jo.D.*imag*.3.42(M.94.1393A); *πόσαι ἀναβλύσεις, πολλάκις δὲ καὶ αἱμάτων ῥύσεις ἐξ εἰ. ... γεγόνασι;* Leont.N.*serm*.3(M.93.1601D); *μύρα πολλάκις ἔβλυσαν αἱ ἅγιαι εἰ.* ‡Ath.*qu.Ant*.39(M.28.621C); *αὐτὴν* [sc. *λόγχην*] *ἄραντες...ἐκέντησαν κατὰ τῆς πλευρᾶς τῆς εἰ. τοῦ σωτῆρος. παρευθὺ δὲ ἐξέβλυσεν αἷμα καὶ ὕδωρ* ‡Ath.*imag.Beryt*.4(M. 28.801A); Germ.CP *ep.dogm*.4(M.98.185B); of S. Luke's portrait of BMV *πολλὰ σημεῖα καὶ...τέρατα ἐν τῇ τῆς...θεομήτορος εἰ. ... διαδείκνυνται* ‡Jo.D.*ep.Thphl*.4(M.95.352B); **6.** iconoclasm and protests against cult of images; by Philoxenus, v. supra 2; images of Christ and BMV removed by Jezid II (720–4) at instigation of Jews, Thphn.*chron*.p.336(M.108.812A); cf.‡Jo.D.*ep.Thphl*.9(M.95. 356D); cf. *ψιλῇ τῇ τοῦ γράμματος θεωρίᾳ ἐν τῇ τῶν...γραφῶν ἀναγνώσει προσκεχηνώς* [sc. Constantine, bishop of Nacoleia],...*σύνδρομοι καὶ ἕτεροι τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου γεγόνασιν...κακουργότατα πειρῶνται τοὺς τῶν ἁγίων χαρακτῆρας μεταφέρειν ἐπὶ τὰ εἴδωλα* Germ.CP *syn.haer*.40(M.98.77A–C); proceedings of Leo III *σὺ εἶ ὁ διώκτης τῶν εἰ. καὶ ὑβριστὴς καὶ καταλυτής* †Gr.II Papa *ep.Leon*.1(H.4.9D); Thphn.*chron*.p.339(M.108.817A); *θὴρ καὶ λεοντώνυμος...εἶπεν· εἰδωλικῆς τεχνουργίας ὑπαρχούσης τῆς τῶν εἰ. ἀνατυπώσεως, οὐ δεῖ ταύτας προσκυνεῖν* Steph.Diac.*v.Steph*.(M.100.1084C); cf.‡Jo.D.*ep. Thphl*.12(360B); *πυρπολεῖ* [sc. Constantine Copronymus] *ἅπασαν ἁγίων εἰ. θέαν ib*.(360C); iconoclasts' anathema *ὁ δὲ τολμῶν... κατασκευάσαι εἰ., ἢ προσκυνῆσαι, ἢ στῆσαι ἐν ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐν ἰδιωτικῷ οἴκῳ...ἀναθεματιζέσθω...ὡς ἐναντίος τῶν τοῦ θεοῦ προσταγμάτων, καὶ ἐχθρὸς τῶν πατρικῶν δογμάτων* CCP(754)*decr*.(H.4.417B); *ib.* (425A); *εἴ τις τῆς τοῦ θεοῦ λόγου φύσεως καὶ τῆς σαρκὸς τὴν ἀδιαίρετον καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν...ἐν εἰ. πειρᾶται γράφειν, ὀνομάζων αὐτὴν Χριστόν...ἀνάθεμα ib*.(425D); **7.** iconoclastic arguments; **a.** man alone the earthly image of God, CNic.(787)*act*.6(H.4.333A); **b.** portrayal of Christ implies Nestorian separation of humanity from divinity, *ib*.(353D); cf.‡Jo.D.*Const*.4(M.95.317D); **c.** portrayal of Christ implies monophysite confusion of humanity and deity, latter being uncircumscribed, CNic.(787)*refut*.(H.4.361C); *ib*.(424E); **d.** eucharistic elements the only proper image of Christ, CCP(754) *decr*.(H.4.369A); **e.** purport of second commandment, cf.Jo.D.*imag.* 1.7(M.94.1288D); **8.** use and veneration defended; **a.** veneration offered not to images but to those whom they depict, Sym.Styl.J. *imag*.(M.86.3220A); *οὐδὲ παρ' ἡμῖν ὡς θεοὶ προσκυνοῦνται οἱ τῶν ἁγίων...εἰ. ... ὡς δὲ φίλους αὐτοῦ* [sc. *προσκυνοῦμεν*] *τοὺς ἀποστόλους ...καὶ λοιποὺς ἁγίους* Leont.N.*serm*.3(M.93.1597C,1600A); *ἐγὼ μὲν προσκυνῶν εἰ. λέγω δόξα σοι ὁ θεὸς τῶν ἁγίων, καὶ οὐ λέγω δόξα σοι ξύλον ἢ ζωγραφία Dial.Christ.et Jud*.(p.74.16); Germ.CP *ep.dogm*.4 (M.98.181D); Jo.Thess.*fr*.(H.4.292D); ‡Ath.*qu.Ant*.39(M.28.621B); *ἡ γὰρ τιμὴ τῆς εἰ. εἰς Χριστὸν ἀνατρέχει* ‡Jo.D.*Const*.3(M.95.317C); *εἴ τις τὴν κατὰ τὴν εἰ. σχετικὴν προσκύνησιν τοῦ Χριστοῦ, εἰδώλων προσκύνησιν...ἀποφαίνοι, καὶ οὐκ αὐτοῦ Χριστοῦ...αἱρετικός ἐστιν* Thdr.Stud.

*antirr.*1.20(M.99.349C); *ib.*3.3.14(425D); id.*ep.imag.*(M.99.504C); Bas. *Spir.*45(3.38C; M.32.149C) [ἡ τῆς εἰ. τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει (which really refers to honours paid to emperor's image as illustrating Trin. worship)] cited to support above doctrine, Jo.D. *imag.*1.21(M.94.1252D); *ib.*1.27(1261D); *ib.*3.42(1361B); Gr.II Papa *ep.Germ.*(M.98.149B); CNic.(787)*refut.*(H.4.360C); ‡Jo.D.*Const.*3 (317B); ‡Jo.D.*ep.Thphl.*30(M.95.384C); Steph.Diac.*v.Steph.*(M.100. 1113B); Thdr.Stud.*antirr.*1.8(337D); **b.** veneration offered is relative, and not λάτρεια, †Gr.II Papa *ep.Leon.*1(H.4.5C); cf.Jo.D.*imag.* 1.8(M.94.1240B); *ib.*1.14(1244A); *ib.*3.41(1357Aff.); Taras.*ep.*1(M.98. 1433B,C); Thdr.Stud.*ep.imag.*(M.99.504B); id.*epp.*2.85(M.99.1329A); **c.** purpose of images; **i.** to arouse devotion οὐ προσκυνεῖς εἰ., μηδὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ προσκύνει, ὅς ἐστιν εἰ. τοῦ ἀοράτου θεοῦ ζῶσα... προσκυνῶ Χριστοῦ εἰ., ὡς σεσαρκωμένου θεοῦ· τῆς δεσποίνης...οἷα μητρὸς τοῦ υἱοῦ...τῶν ἁγίων ὡς φίλων θεοῦ...τούτων τὰς ἀριστείας... ἀναγράπτους καθίστημι, ὡς δι' αὐτῶν ἁγιαζόμενος, καὶ πρὸς ζῆλον μιμήσεως ἀλειφόμενος Jo.D.*imag.*1.21(M.94.1252C,D); ‡Jo.D.*Const.*10 (M.95.328A,B); θύρα δὲ ἡ εἰ. λέγεται, ἥτις διανοίγει τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα νοῦν ἡμῶν πρὸς τὴν ἔνδον τοῦ πρωτοτύπου καθομοίωσιν Steph.Diac.*v.Steph.*(M.100.1113A); ὅταν δὲ ἴδω εἰ. ἀποστόλου ἢ μάρτυρος...ἱστορίαν τῶν παθημάτων αὐτῶν...λέγω· δόξα σοι, ὁ θεὸς τοῦδε ἀποστόλου Jo.V H.*icon.*15(M.96.1360D); τὸ αἰσθητὸν ὄμμα πρὸς τὴν εἰ. ἀτενῶς βλέπων, τὸ νοητὸν τῆς καρδίας ὄμμα σὺν τῷ νῷ εἰς τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ἀκοντίζω *ib.*13(1360B); **ii.** to instruct ζωγράφος...ἐν εἰ. διαγραψάμενος τὰς ἀριστείας τοῦ μάρτυρος ...πάντα...ὡς ἐν βιβλίῳ τινὶ γλωττοφόρῳ...τεχνουργησάμενος Gr. Nyss.*Thdr.*(M.46.737D); cf.Jo.D.*imag.*1.27(M.94.1281C); εἰκόνας... βίβλους τῶν ἀγραμμάτων *ib.*2.10(1293C); τοῦτο δ' ἂν καὶ διὰ τοῦ προσέχειν τῇ εἰ. κατὰ τὸν τοῦ εἰ. λόγον γενήσεται. ἃ γὰρ ὁ λόγος τῆς ἱστορίας διὰ τῆς ἀκοῆς παρίστησι, ταῦτα γραφὴ σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσι Germ.CP *ep.dogm.*4(M.98.172C); **d.** use of images necessitated by practice of invocation of saints, cf.‡Jo.D.*Const.*22(340D); **e.** iconoclasm involves Manichean depreciation of matter, Jo.D. *imag.*1.16(1245Bff.); **f.** veneration of images justified by reference to cult of relics, *ib.*2.19(1305B); and likened to Jewish veneration of roll of Law, Leont.N.*serm.*3(M.93.1600B); **g.** second commandment a temporary, 'paedagogic' law directed agst. Jewish tendency to idolatry; not to be lit. observed by Christians, Jo.D.*imag.*1.8(M. 94.1237C,D); did not exclude making of brazen serpent etc., cf. Sever.ap.Jo.D.*imag.*1.27(1276C); Thdr.Stud.*antirr.*1.6(336A); iconoclasts pervert scripture, ‡Jo.D.*ep.Thphl.*21(M.95.373A); **h.** grace of H. Ghost persists in saints' images, Jo.D.*imag.*1.19(M.94.1249D); ἐν εἰ. εἶναι τὴν θεότητα εἰπών τις οὐκ ἂν ἁμάρτῃ τοῦ δέοντος...ἀλλ' οὐ φυσικῇ ἑνώσει Thdr.Stud.*antirr.*1.12(344B); but εἴ τις προσκυνῶν τὴν εἰ. Χριστοῦ, ἐν αὐτῇ φυσικῶς τὴν θεότητα προσκυνεῖσθαι λέγοι, ἀλλὰ μὴ καθ' ὅσον ἐστὶ σκιὰ τῆς ἑνωθείσης αὐτῇ σαρκός, ἐπεὶ καὶ πανταχοῦ τὸ θεῖον, αἱρετικός ἐστιν *ib.*1.20(349D); **i.** tradition adduced in support, cf.Germ.CP *haer.syn.*41(M.98.77D); from Constantine's time ἐν σανίσιν ἀεὶ...τοῦ ποθουμένου μάρτυρος τὴν εἰ. ἐστηλογράφουν, ἢ καὶ...Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐν ἱεραῖς ἐσθῆσι καὶ ἐν κειμηλίοις αἱ εἰ. παρά τε τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν...ἀνεζωγράφηνται CNic.(787)*refut.*(H.4.336C,D); cult of images, like many other practices, rests upon tradition, not express words of Christ, ‡Jo.D.*Const.*5(M.95.320B); tradition alleged to go back to apostolic age, Jo.V H.*icon.*16(M.96.1361A); and practice of universal Church, Thdr.Stud.*epp.*2.8(M.99.1132C); **j.** refutation of objections on ground of Nestorianism οὐδείς ποτε...ἰδὼν ἀνθρώπου εἰ. ἐλογίσατο ὅτι χωρίζεται διὰ τοῦ ζωγράφου ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς ψυχῆς CNic.(787) *refut.*(H.4.353D); and of monophysitism εἰ συμπεριεγράφη ἀνακειμένου...ἐν φάτνῃ τῇ φύσει τῆς ἀνθρωπότητος ἡ φύσις τῆς θεότητος αὐτοῦ, συμπεριγράφεται καὶ ἐν τῇ...εἰ. τῆς ἀνθρωπότητος...ἡ ἀπερίγραπτος θεότης αὐτοῦ *ib.*(361C); and on ground that eucharistic elements alone are Christ's image οὔτε ὁ κύριος, οὔτε οἱ ἀπόστολοι...εἰ. εἶπον τὴν...θυσίαν, ἀλλὰ αὐτὸ σῶμα καὶ αὐτὸ αἷμα *ib.*(369D); **k.** accusation of idolatry implies failure to distinguish Christian from pagan images, *ib.*(328E); **l.** iconoclasts deny Christ's true humanity, Jo.V H.*icon.*2(M.96.1349C); **m.** Christ's attitude to Caesar's image adduced in support, Jo.D.*imag.*3.11(M.94.1333C); ‡Jo.D.*ep.Thphl.* 24(M.95.376C); Thdr.Stud.*icon.*2(M.99.492C); **n.** possibility of idolatry among ignorant discounted, ‡Jo.D.*Const.*13(M.95.329B,C); **9.** veneration of images officially approved; cf.CNic.(787)*refut.* (H.4.352A); καλῶς εἶναι τὴν τῶν σεπτῶν εἰ. ἀνάθεσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ πνευματικῶς δι' αὐτῶν ἀνάγεσθαι ἐπὶ τὴν τῶν πρωτοτύπων αὐτῶν ἀνάμνησιν...καὶ τὴν ὀφειλομένην προσκύνησιν ἀπονέμειν...εἰ μή που τὴν κατὰ λατρείαν προσκύνησίν τις ἐννόησεν *ib.*(441C); *Symb.Nic.*(787) (H.4.456A).

II. met.;

A. image as representing a reality; **1.** material likenesses reflecting spiritual realities ἡ σήμερον γὰρ ἀιδίου αἰωνός ἐστιν εἰ. Clem.*prot.* 9(p.64.6; M.8.196C); ἡ δεκάλογος δὲ κατὰ μὲν οὐράνιον εἰ. περιέχει ἥλιον καὶ σελήνην...ἡ δὲ τῆς γῆς εἰ. περιέχει ἀνθρώπους, κτήνη, κτλ. id.*str.*6.16(p.499.19,21; M.9.357C); ἀπὸ...τῶν σωματικῶν, ὡς ἐξ εἰ. ἐναργεστάτης ἀναφοιτᾶν ἀναγκαῖον ἐπὶ τὰ πνευματικά Cyr.*Os.*30(3. 55B); εἰ. ... οὐρανοῦ τὴν λίθον ποιεῖται τὸ γράμμα τὸ ἱερόν id.*ador.*10 (1.380E); τῆς ἀΰλου φωτοδοσίας εἰ., τὰ ὑλικὰ φῶτα Dion.Ar.*c.h.*1.3 (M.3.121D); ταῖς αἰσθηταῖς εἰ. τοὺς ὑπερουρανίους ἀνεγράψατο νοάς *ib.* (124A); id.*d.n.*4.4(M.3.697C); which man needs to lead him to contemplation, id.*e.h.*1.2(M.3.373B); *ib.*1.5(376D); whereas highest angelic orders do not need them, id.*c.h.*7.2(208C) al.; heret. εἰ. δὲ ἐν ἡλίῳ ἑωρᾶσθαι τοιαύτην, οἷόν ἐστι τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος Alex.Lyc. *Man.*4(p.7.6; M.18.416D); **2.** of non-material realities of a lower order reflecting those of a higher, Clem.*str.*1.2(p.13.30; M.8.709B) cit. s. φιλοσοφία; *ib.*4.8(p.278.10; 1277B) cit. s. ἐκκλησία; *Hom.Clem.* 2.25; εἰ. ὄντως τῶν ψυχῶν εἰσιν οἱ λόγοι Bas.*ep.*9.1(3.90B; M.32.268C); **3.** of OT as type of NT realities; Jewish and pagan ablutions as image of baptism, Clem.*str.*4.22(p.311.2; M.8.1352B); τὸ θυόμενον πρόβατον Χριστοῦ περιέχει εἰ. Or.*Jo.*10.16(13; p.186.29; M.14.333B); *ib.*13.13(p.237.19; 417C) cit. s. Ἰουδαῖος; τὸν ναὸν εἰ. τυγχάνοντα τοῦ σωτῆρος Heracleon ap.Or.*Jo.*10.38(22; p.214.32; 380B); id.*ib.*10.33 (19; p.206.27; 365C); ὁ τοῦ Ναυὴ Ἰησοῦς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν τὴν εἰ. ἔφερεν Eus.*h.e.*1.3.4(M.20.69B); *ib.*1.3.15(73B); ἐκείνη [sc. OT] μὲν ἐν εἰ. τὴν ἀλήθειαν ἔγραψεν Dion.Ar.*e.h.*3.3.5(M.3.432B); sometimes = τύπος and σύμβολον, Eus.*h.e.*1.3.2(69A) cit. s. τύπος; Χριστός... οὐκέτι τύπους οὐδὲ εἰ., ἀλλ' αὐτὰς γυμνὰς ἀρετὰς...παραδοὺς *ib.*1.3.13 (73A); *ib.*1.2.22(64B); τῶν προφητῶν οἱ μὲν λόγῳ τὸν Χριστὸν προεκήρυξαν...ἄλλοι τῆς οἰκονομίας τύπος ἐγένοντο, ὡς ἐν σκιαγραφίᾳ τὴν εἰ. προδεικνύντες τοῦ μέλλοντος Bas.Sel.*or.*10.1(M.85.137B); **4.** of NT as reflecting divine realities in contrast to mere shades and outlines of OT, Meth.*symp.*5.7(p.62.10; M.18.109C); *ib.*9.2(p.115. 26f.; 180C) cit. s. ἀλήθεια; Cosm.Ind.*top.*5(M.88.193C) cit. s. σκιά; Max.*schol.e.h.*3.3.2(M.4.137D) cit. s. ἀλήθεια; of the Law οὐδὲ εἰ. ἦν ὁ νόμος, ἀλλ' εἰ. προσκίασμα Jo.D.*imag.*1.15(M.94.1244D); **5.** of images in NT; of scourge made by Christ, Heracleon ap.Or.*Jo.* 10.33(19; p.207.10ff.; M.14.368A) cit. s. φραγέλλιον; εἰ. εἰσὶν ὥσπερ αἱ παραβολαὶ [sc. of Christ] πραγμάτων οὐχ ὁρατῶν Cyr.*Lc.*8:4(M. 72.624C); **6.** in gen. of scriptural types, Or.*Jo.*13.59(58; p.290.26; M.14.512B); †Sever.*cruc.*(p.899.21); Jo.D.*imag.*3.22(M.94.1341C) etc.; **7.** liturg.; **a.** of Church and hierarchy (angelic and eccl.) as images of the divine ὁ λεγόμενος ἱεραρχίαν...δηλοῖ εἰ. τῆς θεαρχικῆς ὡραιότητος Dion.Ar.*c.h.*3.2(M.3.165B); αὗται [sc. eccl. hierarchies] δέ εἰσιν αἱ τελεσιουργοὶ τῆς θεαρχικῆς δυνάμεως εἰ. id.*e.h.*5.1.5(M.3. 505B); *ib.*5.1.17(508C); priest as Christ's image, Thdr.Stud.*icon.*4 (M.99.493C,D); bishop, Max.*ep.*30(M.91.624B); ἔστι...ἡ ἁγία ἐκκλησία τύπος, ὡς εἴρηται, καὶ εἰ. τοῦ μὲν θεοῦ id.*myst.*24(M.91.705A); **b.** of sacraments ἡ παροῦσα νῦν ἱερὰ τελετουργία, μόναις ἐν εἰ. ὁρωμένη Dion.Ar.*e.h.*4.3.4(M.3.477B); ἐπὶ τὰς τῶν τελουμένων ἀρχὰς ἀναβλέψαντες...ἐπιγνωσόμεθα τίνων εἰσὶ χαρακτήρων τὰ ἐκτυπώματα, καὶ τίνων ἀφανῶν αἱ εἰ. *ib.*2.3.2(397C); of baptism ἡ δι' ὕδατος ὁλικὴ κάλυψις εἰς τὴν τοῦ θανάτου...εἰ. παρείληπται *ib.*2.3.7(404B); cf. ἀπεδύεσθε τὸν χιτῶνα. καὶ τοῦτο ἦν εἰ. τοῦ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον ἀποδύεσθαι σὺν ταῖς πράξεσιν Cyr.H.*catech.*20.2; of eucharist τὴν εἰ. τοῦ ἰδίου σώματος ποιεῖσθαι παρακελευόμενος Eus.*d.e.*7.1(p.366.21; M.22.596A); μετὰ τὰς εἰ. ... ἐπὶ τὴν θεοειδῆ τῶν ἀρχετύπων ἀλήθειαν Dion.Ar.*e.h.*3.3.1(M.3.428A); εἰ. ἐκάλεσε τῶν ἀληθῶν τὰ νῦν τελούμενα ἐν τῇ συνάξει Max.*schol.*in loc.(M.4.137A); which is an image of spiritual life, Dion.Ar.*e.h.*4.3.4(477B); **8.** of God reflected in creation ἔχει μὲν τὰ αἰτιατὰ τὰς τῶν αἰτίων ἐνδεχομένας εἰ., αὐτὰ δὲ τὰ αἴτια τῶν αἰτιατῶν ἐξῄρηται Dion.Ar.*d.n.*2.8(M.3.645C); *ib.*7.3(869D).

B. of image as inferior to reality; **1.** exeg. Ps.38:7 ἐπειδὴ ἐν εἰ. καὶ οὐκ ἐν ἀληθείᾳ νῦν διαπορεύεται ὁ ἄνθρωπος· ἡ γὰρ ἀληθὴς ζωὴ κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνά ἐστιν· εἰκότως ὁ ψάλλων τὴν εἰ. ματαιότητα προσεῖπεν Ath.*fr.Pss.comm.*38:7(M.27.557D) = Cyr.*Ps.*38:7(M.69. 976B); as characteristic of transitoriness, Thdt.in loc.(1.852); Ps.72:20 ἡ εἰ. πρόσκαιρον ἔχει τὸ ἄνθος· εἰ. τοίνυν ἀπεικάζει τῶν Βαβυλωνίων τὴν δυναστείαν, εἰς ὀλίγον ἀρκέσασαν χρόνον id.in loc. (1119); **2.** in depreciatory sense, '*figment of the imagination*' τὴν εἰ. ἔλαθεν περιφέρουσα τοῦ πάθους ἡ ψυχή Clem.*str.*2.20(p.174.3; M.8. 1056B); id.*paed.*2.2(p.168.22; M.8.412B); μήτε...ἐμπαθῶς ἐμπαγῆναι τῶν εἰ. ταπεινότητας Dion.Ar.*c.h.*2.2(M.3.140A); Max.*cap.*3.52(M.90. 1284A); **3.** *mere image*; of Christ's humanity in Eutychian teaching, Leo Mag.*ep.*30(p.46.10; M.*PL*.54.788B) cit. s. IV.E infra.

C. *pattern, example*; **1.** of Christ οὗτος ἡμῖν εἰ. ἡ ἀκηλίδωτος, τούτῳ

...πειρατέον ἐξομοιοῦν τὴν ψυχήν Clem.*paed*.1.2(p.91.25; M.8.252C); πεποίηκεν ἃ ἐδίδαξεν, ἵνα ἕκαστος...ἐν εἰ. δὲ βλέπων λαμβάνῃ παρ' αὐτοῦ τὸ παράδειγμα τοῦ ποιεῖν Ath.*ep.Marcell*.13(M.27.25A); **2.** in gen. γέγονεν...ἡ Σοδομιτῶν δικαία τιμωρία τῆς εὐλογίστου τοῖς ἀνθρώποις σωτηρίας εἰ. Clem.*paed*.3.8(p.262.12; M.8.616B); *ib*.(p.262.25; 616C); of Noah ἀρχέτυπος εἰ., ζῶσα καὶ ἔμψυχος,...ὑπόδειγμα τρόπου θεοφιλοῦς παρεσχημένος Eus.*p.e*.7.8(309A; M.21.524A); ἡ ἐν παραδείσῳ διαγωγή, νηστείας ἐστὶν εἰ. Bas.*hom*.1.3(2.3B; M.31.168A); Nil.*epp*.1.232(M.79.168C); πρὸς δὲ τὴν ἀρχέτυπον εἰ. τῆς ἀποστολικῆς ζωῆς ἀποσκοπῶν Thdr.Stud.*or*.11.22(M.99.824D); **3.** *pattern* of thought δείξω σοι τὸν λόγον καὶ τοῦ λόγου τὰ μυστήρια, κατὰ τὴν σὴν διηγούμενος εἰ. Clem.*prot*.12(p.84.7; M.8.240B).

D. *description* ἔγγραπτον τὴν εἰ. τοῦ παραπτώματος ἔχοντες Clem.*paed*.2.2(p.177.16; M.8.432A).

III. of image of God in man; in def. of man ἄνθρωπός ἐστιν ποίημα θεοῦ λογικόν, κατ' εἰκόνα γενόμενον τοῦ κτίσαντος αὐτόν ‡Bas.*struct.hom*.1.16(1.330D; M.30.24D);

A. Persons of Godhead mirrored in soul; **1.** Trin., cf.Nil.*epp*.1.174(M.79.152A); Bas.Sel.*or*.1.3(M.85.36A); ἔχει γὰρ αὐτὴ [sc. ψυχή] καὶ τὸ λογικόν, καὶ τὸ ζωτικὸν ἐν ἑαυτῇ· καὶ γεννᾷ μὲν ὁ νοῦς τὸν λόγον, συμπρόεισι δὲ τῷ λόγῳ πνεῦμα, οὐ γεννώμενον καθάπερ ὁ λόγος, συμπαρομαρτοῦν δὲ ἀεὶ τῷ λόγῳ, καὶ συμπροϊὸν γεννωμένῳ. ἀλλὰ ταῦτα ὡς ἐν εἰ. πρόσεστι τῷ ἀνθρώπῳ· οὗ δὴ χάριν καὶ ἀνυπόστατος ὁ λόγος ἐστί, καὶ τὸ πνεῦμα Thdt.*qu.20 in Gen*.(1.28); τὸ κυριώτατον τοῦ κατ' εἰ. καὶ ὁμοίωσιν...τὸ μοναδικὸν τῆς ἐν τριάδι θεότητος...εὔδηλον ὅτι ἡ ἡμετέρα πάλιν ψυχή, καὶ ὁ ταύτης νοερὸς λόγος, καὶ ὁ νοῦς...ἀγέννητος...ἐστὶν ἡ ψυχὴ καὶ ἀναίτιος εἰς τύπον τοῦ ἀγεννήτου καὶ ἀναιτίου θεοῦ καὶ πατρός· οὐκ ἀγέννητος δὲ ὁ νοερὸς αὐτῆς λόγος, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς γεννώμενος...ἀπαθῶς, εἰς τύπον τοῦ γεννητοῦ υἱοῦ· ὁ δὲ νοῦς οὐδὲ ἀναίτιός ἐστιν, οὐδὲ γεννητός, ἀλλ' ἐκπορευτός...καὶ ἀοράτως ψηλαφῶν, κατ' εἰ. καὶ ὁμοίωσιν τοῦ παναγίου καὶ ἐκπορευτοῦ πνεύματος ‡Anast.S.*serm.imag*.1(M.89.1148B,C); cf. αἱ τρεῖς...πάσης τῆς ἀνθρωπότητος ὁμοούσιοι ὑποστάσεις, κατ' εἰ. τινά, ὡς καὶ Μεθοδίῳ δοκεῖ, τυπικῶς γεγόνασι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος· τοῦ μὲν ἀναιτίου καὶ ἀγεννήτου Ἀδάμ, τύπον καὶ εἰ. ἔχοντος, τοῦ ἀναιτίου...πατρός· τοῦ δὲ γεννητοῦ αὐτοῦ υἱοῦ, εἰ. ... τοῦ γεννητοῦ υἱοῦ...τοῦ θεοῦ· τῆς δὲ ἐκπορευτῆς Εὔας, σημαινούσης τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορευτὴν ὑπόστασιν...οὐκοῦν ἔχεις τὸ κατ' εἰ. ... τυπικὴν τριάδα ἐν μονάδι, ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν *ib*.(M.89.1145B,C); **2.** second Person ὁρᾶται...ὡς ἐν εἰ. τινὶ καὶ τύπῳ, λέγω ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ διττή τις ἐνεργείας ἔμφασις εἰς εἰ. ... Χριστοῦ· καθάπερ γὰρ ἡ αὐτοῦ θεότης ἐνήργει, καὶ θεανδρικῶς ἐνήργει καὶ θεϊκῶς ἐν οὐρανῷ πρὸ τῆς τοῦ σώματος ἀναπλάσεως...οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἡ κατ' εἰ. καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ἀοράτου θεοῦ λόγου ὑπάρχουσα, ἐνεργεῖ μὲν καὶ ψυχανδρικῶς, τουτέστι σωματοψύχως, εἰς τύπον τοῦ θεανδρικῶς Χριστοῦ *ib*.1(1148D–1149A); cf.Anast.S.*serm.imag*.(M.89.1161C); **3.** third Person τό...τὴν θείαν ἡμῖν ἐγχαράττον εἰ., καὶ σημάντρου δίκην ἐμποιοῦν τὸ ὑπερκόσμιον κάλλος, οὐχὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν; ἀλλ' οὐχ ὡς θεός, φησίν, ἀλλ' ὡς θείας χάριτος ὑπουργόν. οὐκ αὐτὸ τοιγαροῦν ἡμῖν, ἀλλ' ἡ δι' αὐτοῦ χάρις ἐνσημαίνεται...ἦν οὖν ἀναγκαῖον, εἰ. τῆς χάριτος, καὶ οὐχὶ μᾶλλον εἰ. θεοῦ διακεκλῆσθαι τὸν ἄνθρωπον Cyr.*dial.Trin*.7(5[1].638B,C).

B. of what is made in divine image and in what it consists; **1.** soul or rational part of man (prevalent conception of Alexandrian school), cf.*M.Apollon*.8; εἰ. ... τοῦ θεοῦ ὁ λόγος αὐτοῦ...εἰ. δὲ τοῦ λόγου ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινός, ὁ νοῦς ὁ ἐν ἀνθρώπῳ, ὁ κατ' εἰκόνα τοῦ θεοῦ καὶ καθ' ὁμοίωσιν διὰ τοῦτο γεγενῆσθαι λεγόμενος Clem.*prot*.10(p.71.24ff.; M.8.212C–213A); εἰ. ... θεοῦ λόγος θεῖος...εἰ. δ' εἰκόνος ἀνθρώπινος νοῦς id.*str*.5.14(p.388.14ff.; M.9.140A); *ib*.7.14(p.61.25; 520B); Eus.*Marcell*.2.3(p.49.7; M.24.805C); interpretation defended against pagan philosophers by stressing difference between εἰκών (Christ) and man created κατ' εἰ.: ὁ Κέλσος, μὴ ἐνιδὼν τῇ διαφορᾷ τοῦ κατ' εἰ. θεοῦ καὶ τῆς εἰ. αὐτοῦ, ὅτι εἰ. μὲν τοῦ θεοῦ ὁ πρωτότοκος πάσης κτίσεώς ἐστιν ὁ αὐτολόγος...κατ' εἰ. δὲ τοῦ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος πεποίηται,...ἀλλ' οὐδ' ἐπιστήσας [sc. Celsus], ἐν τίνι τῶν τοῦ ἀνθρώπου τὸ κατ' εἰ. τοῦ θεοῦ χαρακτηρίζεται,...φησὶ τὸ οὐδ' ἄνθρωπον ἐποίησεν εἰ. αὐτοῦ· οὐ γὰρ τοιόσδε ὁ θεὸς οὔτ' ἄλλῳ εἴδει οὐδενὶ ὅμοιος. οἷον δ' ἐστὶ τοῦ συνθέτου ἀνθρώπου τῷ χείρονι μέρει, λέγω δὲ τῷ σώματι, νομίζειν ἐνυπάρχειν τὸ κατ' εἰ. τοῦ θεοῦ, ὡς δ' ὁ Κέλσος ἐξείληφεν, αὐτὸ εἶναι τὸ κατ' εἰ. αὐτοῦ; εἰ γὰρ τὸ κατ' εἰ. τοῦ θεοῦ ἐν τῷ σώματί ἐστι μόνῳ, ἐστέρηται τὸ κρεῖττον, ἡ ψυχή, τοῦ κατ' εἰ. καὶ ἔστιν ἐν τῷ φθαρτῷ σώματι, ὅπερ οὐδεὶς ἡμῶν λέγει. εἰ δ' ἐστὶν ἐν τῷ συναμφοτέρῳ τὸ κατ' εἰ. τοῦ θεοῦ, ἀνάγκη σύνθετον εἶναι τὸν θεόν...λείπεται δὴ τὸ κατ' εἰ. τοῦ θεοῦ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς λεγομένῳ ἔσω ἀνθρώπῳ καὶ ἀνακαινουμένῳ καὶ πεφυκότι γίνεσθαι κατ' εἰ. τοῦ κτίσαντος νοεῖσθαι Or.*Cels*.6.63(p.133.7–134.5; M.11.1393B–1396A); cf.id.*hom.1.13 in Gen*.(p.15.9; M.12.155D); *ib.13.3*(p.118.17; 234A); τῷ γηΐνῳ γὰρ τὴν ψυχὴν ἥνωσε [sc. ὁ θεός] τὴν κατ' εἰ. θεοῦ γεγενημένην Meth.*res*.2.24(p.380.5; M.18.329C); πῶς δὲ τό, κατ' εἰ. θεοῦ, νοητέον; οὐδέν τι σωματικὸν καὶ γήϊνον ἐννοήσασθαι χρή ‡Bas.*struct.hom*.1.4(1.325F; M.30.13D); νοερὰν ψυχὴν καὶ εἰ. θεοῦ οἶδεν ὁ λόγος Gr.Naz.*or*.45.7(M.36.632A); vindicated esp. against Anthropomorphitae ἔστι...ὁμολογουμένως κατ' εἰ. θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ἡ δὲ ὁμοιότης οὐ σωματική· ὁ γὰρ θεός ἐστιν ἀσώματος...τὸ δὲ κατ' εἰ. θεοῦ πεποιῆσθαι τὸν ἄνθρωπον, ἑτέρας ἐμφάσεις...ἔχει. μόνος γὰρ αὐτὸς παρὰ πάντα τὰ ἐπὶ γῆς ζῷα λογικός ἐστι...ἐπιτηδειότητα πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν ἔχων, λαχὼν δὲ καὶ τὸ ἄρχειν ἁπάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς καθ' ὁμοιότητα καὶ εἰ. θεοῦ. οὐκοῦν κατὰ τὸ εἶναι ζῷον λογικόν...ἐν εἰ. θεοῦ πεποιῆσθαι λέγεται. εἰ δὲ νομίζουσι κατὰ τὸ τοῦ σώματος σχῆμα λέγεσθαι τὴν εἰ. οὐδὲν λυπεῖ καὶ τοῖς ἀλόγοις τῶν ζῴων σύμμορφον εἶναι τὸν θεόν Cyr.*ep.Calos*.(6[2].364A–365A); Max.*ep*.6(M.91.429B); **2.** image impressed on whole human compound πρὸς ἰδιότητα τῆς τελείας φύσεως δι' ἀμφοῖν ἀφιγμένῳ, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, καθάπερ καὶ σφραγῖδα τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἐνέπηξεν ὁ δημιουργὸς τὸ πνεῦμα ἅγιον, τουτέστι, τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς, δι' ἧς πρὸς τὸ ἀρχέτυπον διεπλάττετο κάλλος, ἀπετελεῖτο δὲ κατ' εἰ. τοῦ κτίσαντος, πρὸς πᾶσαν ἰδέαν ἀρετῆς δυνάμει τοῦ ἐνοικισθέντος αὐτῷ διακρατούμενος πνεύματος Cyr.*Jo*.9.1(4.822D,E); **3.** freedom from necessity as special characteristic; (view of Gr. Nyss., who places creation of man 'in image' before distinction of sexes), Gr.Nyss.*hom.opif*.16.3–7(M.44.180B–181A); ἐπεὶ δὲ πολὺς τῶν καθ' ἕκαστον ἀγαθῶν ὁ κατάλογος...περιληπτικῇ φωνῇ ἅπαντα συλλαβὼν ὁ λόγος ἐσήμανεν, ἐν τῷ εἰπεῖν, κατ' εἰ. θεοῦ γεγενῆσθαι τὸν ἄνθρωπον...ἓν δὲ τῶν πάντων καὶ τὸ ἐλεύθερον ἀνάγκης εἶναι, καὶ μὴ ὑπεζεῦχθαί τινι φυσικῇ δυναστείᾳ· ἀλλ' αὐτεξούσιον πρὸς τὸ δοκοῦν ἔχειν τὴν γνώμην *ib*.16.10(184B); εἰ. ἦν καὶ ὁμοίωμα...τῆς πάντων τῶν ὄντων βασιλευούσης δυνάμεως. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ αὐτεξουσίῳ τῆς προαιρέσεως πρὸς τὸν ἐξουσιάζοντα πάντων εἶχε τὴν ὁμοιότητα, οὐδεμιᾷ τινι τῶν ἔξωθεν ἀνάγκῃ δεδουλωμένος id.*virg*.12(p.298.10; M.46.369C); αὐτοπροαίρετος ὤν, καὶ τὰς τῶν ἰδίων θελημάτων πεπιστευμένος ἡνίας· μοῖρα γὰρ τῆς εἰ. καὶ αὐτή, κατεξουσιάζει γὰρ τῶν οἰκείων θελημάτων θεός Cyr.*Jo*.9.1(4.822E); **4.** dominion over creation (emphasized esp. by Antiochene school) ὅπου...ἡ τοῦ ἄρχειν δύναμις, ἐκεῖ ἡ τοῦ θεοῦ εἰ. ‡Bas.*struct.hom*.1.8(1.328D; M.30.20C); τινὲς κατ' εἰ. θεοῦ τὸν ἄνθρωπον ἐνόμισαν κατὰ τὸ τῆς ψυχῆς ἀόρατον. καὶ οὐ συνῆκαν, ὅτι καὶ ἄγγελος ἀόρατος, καὶ δαίμων ἀόρατος...πῶς οὖν θεοῦ εἰ. ὁ ἄνθρωπος; κατὰ τὸ ἀρχικόν Diod.*Gen*.1:26(M.33.1564C,D); ἐμάθετε τί ἐστι τό, κατ' εἰ., ὅτι οὐκ οὐσίας ἐστὶν ἀξία, ἀλλ' ἀρχῆς ὁμοιότης, καὶ ὅτι οὐ κατὰ τὴν τῆς μορφῆς εἰ. εἶπεν, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς ἀρχῆς λόγον, διὸ καὶ ἐπήγαγε· καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων κτλ. Chrys.*hom.9.2 in Gen*.(4.67A,B); ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰ. ἡμετέραν καὶ ὁμοίωσιν, τοῦτ' ἔστιν, ἵνα ἄρχων ᾖ καὶ τῶν ὁρωμένων ἁπάντων καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τικτομένων παθῶν· ἵνα ἄρχῃ, καὶ μὴ ἄρχηται *ib.23.5*(212D); refutation of other views in favour of this, Thdt.*qu.20 in Gen*.(1.24–27); on this view is based idea that woman was not made in image τί δή ποτε οὖν ὁ Παῦλος τὸν μὲν ἄνδρα εἰ. τοῦ θεοῦ λέγει, οὐκ ἔτι δὲ καὶ τὴν γυναῖκα, εἴπερ κατὰ τὸν τῆς ψυχῆς λόγον εἰ. θεοῦ ὁ ἄνθρωπος; λέγει γάρ, ἀνὴρ...εἰ. καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων, οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. εἰ τοίνυν εἰ. θεοῦ ὁ μὴ ὀφείλων καλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, δῆλον ὅτι καλυπτομένη οὐκ εἰ. θεοῦ, τῆς αὐτῆς ψυχῆς ὑπάρχουσα. πῶς οὖν θεοῦ εἰ. ὁ ἄνθρωπος; κατὰ τὸ ἀρχικόν Diod.*Gen*.1:26(1564C,D); **5.** (connected with 4) man, as microcosm, sums up all creation in himself ὥσπερ...βασιλεὺς πόλιν τινὰ μεγίστην κατασκευάσας...μετὰ τὴν ἁπάντων ἐκπλήρωσιν, κελεύσειεν εἰ. αὐτοῦ γενομένην μεγίστην τινά, ἐν μέσῳ πάσης ἑστάναι τῆς πόλεως, εἰς ἔλεγχον τοῦ τῆς πόλεως αἰτίου...οὕτω καὶ ὁ τῆς κτίσεως δημιουργὸς πεποίηκε μὲν πάντα τὸν κόσμον,...τελευταῖον δὲ τὸν ἄνθρωπον ἐν τάξει παρήγαγεν εἰ. οἰκείας, ὡς ἂν ἅπασα ἡ κτίσις τῇ τοῦ ἀνθρώπου χρείᾳ φαίνηται συνδουμένη Thdr.Mops.ap.Thdt.*qu.20 in Gen*.(1.29,30); καὶ τὸ μέν, κατ' εἰ., ταύτην ἔχει τὴν ἔννοιαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ μόνος, ὡς πάντα ἔχων ἐν ἑαυτῷ ὁρατά τε καὶ ἀόρατα, νοητά τε καὶ αἰσθητά...δεικνύει ἕνα τινὰ δημιουργὸν πάντων τῶν ὄντων εἶναι τὸν θεόν· καὶ κατὰ τοῦτο εἰ. ἐστι τοῦ θεοῦ, διὰ τὸ γνωρίζειν αὐτὸν ἕνα τοῦ παντὸς εἶναι δημιουργόν...διαρρήδην τὸν ἄνθρωπον εἰς δόξαν θεοῦ γεγενῆσθαι φήσας, καὶ κατὰ τοῦτο εἰ. καλέσας, ὡς μόνος ὁ ἄνθρωπος δυνάμενος γνωρίσαι ἕνα εἶναι τοῦ παντὸς τὸν θεὸν δημιουργόν Cosm.Ind.*top*.5(M.88.309B,C); **6.** other views; **a.** immortality and indwelling of H. Ghost λόγος γὰρ ὁ ἐπουράνιος πνεῦμα γεγονὼς ἀπὸ τοῦ πνεύματος καὶ λόγος ἐκ λογικῆς δυνάμεως, κατὰ τὴν τοῦ γεννήσαντος αὐτὸν πατρὸς μίμησιν εἰκόνα τῆς ἀθανασίας τὸν ἄνθρωπον ἐποίησεν, ἵν', ὥσπερ ἡ ἀφθαρσία παρὰ τῷ θεῷ, τὸν αὐτὸν τρόπον θεοῦ μοίρας ἄνθρωπος μεταλαβὼν ἔχῃ καὶ τὸ ἀθάνατον Tat.*orat*.7(p.7.8; M.6.820B); μόνος δὲ ὁ ἄνθρωπος εἰ. καὶ ὁμοίωσις τοῦ θεοῦ...ἄσαρκος μὲν οὖν ὁ τέλειος θεός, ἄνθρωπος δὲ

σάρξ· δεσμὸς δὲ τῆς σαρκὸς ψυχή, σχετικὴ δὲ τῆς ψυχῆς ἡ σάρξ. τὸ δὲ τοιοῦτον τῆς συστάσεως εἶδος εἰ μὲν ὡς ναὸς εἴη, κατοικεῖν ἐν αὐτῷ θεὸς βούλεται διὰ τοῦ πρεσβεύοντος πνεύματος *ib.*15(p.16.13; 837A,B); ἡ ἔνδοθεν ἡμῶν ψυχὴ τὴν αὐτοῦ εἰ. πρὸς ἀθανασίαν ἠμφίεσται *Hom. Clem.*16.10; cf. ἀθάνατος; **b.** Word and Wisdom ἵνα δὲ μὴ μόνον ὑπάρχῃ τὰ γενόμενα, ἀλλὰ καὶ καλῶς ὑπάρχῃ, ηὐδόκησεν ὁ θεὸς συγκαταβῆναι τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν τοῖς κτίσμασιν· ὥστε τύπον τινὰ καὶ φαντασίαν εἰ. αὐτῆς ἐν πᾶσι...ἐνθεῖναι, ἵνα καὶ σοφὰ τὰ γενόμενα, καὶ ἄξια τοῦ θεοῦ ἔργα δείκνυται. ὡς γὰρ λόγου ὄντος τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ εἰ. ἐστιν ὁ ἡμέτερος λόγος, οὕτως...αὐτοῦ σοφίας εἰ. πάλιν ἐστὶν ἡ ἐν ἡμῖν γενομένη σοφία Ath.*Ar.*2.78(M.26.312B,C); **c.** connected with procreation of children κατὰ τοῦτο εἰ. ὁ ἄνθρωπος γίνεται τοῦ θεοῦ, καθὸ εἰς γένεσιν ἀνθρώπου ἄνθρωπος συνεργεῖ Clem.*paed.*2.10(p.208.10; M.8.497B); Meth.*symp.*2.1(p.16.2; M.18.48D); **d.** multiplicity of images οὐ μίαν τινὰ εἰ. καὶ ὁμοίωσιν κέκτηται, ἀλλὰ καὶ δευτέραν, καὶ τρίτην, καὶ τετάρτην, καὶ πέμπτην. ἐξεικονίζων ὥσπερ ἐν ἐσόπτρῳ τινὶ καὶ σκιαγραφίᾳ φυσικῇ, οὐ τυπικῇ, τῆς τρισυποστάτου θεότητος τὸ μυστήριον· οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ ἑνὸς τῆς αὐτῆς τριάδος θεοῦ λόγου σαφῶς προδιαγράφων· καὶ τάχα κατ' εἰ. μὲν ἔστι γυμνὴ ἡ ψυχή, τῆς γυμνῆς θεότητος· καθ' ὁμοίωσιν δὲ τῆς τοῦ λόγου σαρκώσεως τὸ σύνθετον ἡμῶν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ‡Anast.S.*serm.imag.*1(M.89.1144D–1145A); ἔχει σου καὶ ἕτερον κατ' εἰ. θεοῦ ἡ ψυχή. λέγω δὴ τὸ ἑτεροούσιον αὐτὴν εἶναι πάσης κτιστῆς φύσεως *ib.*(1148A)∾(M.44.1332C); **7.** summary ὥστε...φιλονεικότερον ἐν τούτῳ διακείμενοι ἐκτὸς...βαίνουσι τῆς κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν παραδόσεως, τῆς πιστευούσης κατ' εἰ. μὲν εἶναι πάντα ἄνθρωπον, μὴ ὁρίζειν δὲ...ἐν ποίῳ τέτακται τὸ κατ' εἰ. ... οἱ μὲν γὰρ λέγουσιν ἐν τῇ ψυχῇ πληροῦσθαι τὸ κατ' εἰ.,...ἄλλοι δὲ λέγουσιν οὔτε ἐν ψυχῇ οὔτε ἐν σώματι, ἀλλὰ ἀρετὴν εἶναι τὸ κατ' εἰ. ἕτεροι δὲ φάσκουσι μὴ εἶναι τὴν ἀρετήν, ἀλλὰ τὸ βάπτισμα καὶ τὸ χάρισμα τὸ ἐν τῷ βαπτίσματι...ἄλλοι δὲ πάλιν τοῦτο οὐ βούλονται, ἀλλὰ θέλουσι λέγειν τότε μὲν εἶναι τὸ κατ' εἰ. ἐν τῷ Ἀδάμ, ἕως ὅτε ἐν παρακοῇ γέγονε καὶ... ἀπώλεσε τὸ κατ' εἰ. καὶ πολλή τίς ἐστι τῶν ἀνθρώπων μυθοποιΐα, οἷς οὐ χρή...τοῖς οὕτω ἢ οὕτω λέγουσιν, ἀλλ' εἶναι μὲν πιστεύειν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ κατ' εἰ. ... ποῦ δέ ἐστιν ἢ ποῦ πεπλήρωται τὸ κατ' εἰ., αὐτῷ μόνῳ ἔγνωσται τῷ θεῷ τῷ κατὰ χάριν τῷ ἀνθρώπῳ δωρησαμένῳ τὸ κατ' εἰ. Epiph.*haer.*70.3(p.235.3–22; M.42.341D–344A); κατὰ πόσους τρόπους λέγεται τό, κατ' εἰ.; κατὰ τὸ λογικόν, καὶ νοερόν, καὶ αὐτεξούσιον, κατὰ τὸ γεννᾶν τὸν νοῦν λόγον, καὶ προβάλλειν πνεῦμα· κατὰ τὸ ἀρχικόν Jo.D.*volunt.*30(M.95.168B).

C. image and original sin, v. Ἀδάμ; **1.** image lost through Fall and restored by Christ; **a.** its loss ὁ μὲν κατ' εἰ. τοῦ θεοῦ γεγονὼς χωρισθέντος ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πνεύματος...θνητὸς γίνεται Tat. *orat.*7(p.7.29; M.6.821A); Mac.Aeg.*hom.*12.1(M.34.557A); ὁ ἄνθρωπος κατ' εἰ. θεοῦ ἐγένετο καὶ ὁμοίωσιν· ἡ δὲ ἁμαρτία τὸ κάλλος τῆς εἰ. ἠχρείωσεν, εἰς τὰς ἐμπαθεῖς ἐπιθυμίας τὴν ψυχὴν καθέλκουσα Bas. *ascet.*1.1(2.318D; M.31.869D); Gr.Nyss.*virg.*12(p.299.29; M.46.372B); **b.** its restoration, necessary οὐκ ἔδει δὲ τὰ ἅπαξ κοινωνήσαντα τῆς τοῦ θεοῦ εἰ. ἀπολέσθαι Ath.*inc.*13.6(M.25.120B); through Christ ὡς γὰρ τῆς γραφείσης ἐν ξύλῳ μορφῆς παραφανισθείσης ἐκ τῶν ἔξωθεν ῥύπων, πάλιν χρεία τοῦτον παραγενέσθαι, οὗ καὶ ἔστιν ἡ μορφή, ἵνα ἀνακαινισθῆναι ἡ εἰ. δυνηθῇ ἐν τῇ αὐτῇ ὕλῃ—διὰ γὰρ τὴν ἐκείνου γραφὴν καὶ αὐτὴ ἡ ὕλη ἐν ᾗ καὶ γέγραπται, οὐκ ἐκβάλλεται, ἀλλ' ἐν αὐτῇ ἀνατυποῦται—κατὰ τοῦτο καὶ ὁ...υἱός, εἰ. ὢν τοῦ πατρός, παρεγένετο ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους τόπους, ἵνα τὸν κατ' αὐτὸν πεποιημένον ἄνθρωπον ἀνακαινίσῃ *ib.*14.1,2(120C); ‡Ath.*Apoll.*1.5(M.26.1101A); Gr.Naz.*or.*7.23(M.35.785C) cit. s. ἀνασῴζω; Gr.Nyss.*or.dom.*1(p.10.33; M.44.1125B); id.*virg.*12(p.301.18; M.46.373C); Cyr.*dial.Trin.*7(5^1.638E); *Lit.Jac.*(p.200.22); through H. Ghost ἀναπλάττεσθαι...εἰς εἰ. τὴν πρώτην τὴν ἀνθρώπου φύσιν...διὰ μετουσίας τοῦ πνεύματος Cyr.*Jo.*11.10(4.988B); action of Trin. in restoring image τοῦ σωτῆρος... ἡμᾶς ἀνακομίζοντος εἰς τὸ τῆς εἰ. ἀρχέτυπον, τουτέστι, τὸν χαρακτῆρα τοῦ πατρός. χαρακτὴρ...ὁ ἀληθινός...αὐτός ἐστιν ὁ υἱός· ὁμοίωσις... φυσικὴ τοῦ υἱοῦ, τὸ πνεῦμά ἐστι, πρὸς ὃ καὶ ἡμεῖς μορφούμενοι δι' ἁγιασμοῦ, πρὸς αὐτὴν εἰδοποιούμεθα τὴν θεοῦ μορφήν id.*dial.Trin.*7(5^1.639B); through baptism ἀνιόντες [sc. from font]...τὴν γεγραμμένην εἰ. καὶ ὁμοίωσιν τοῦ θεοῦ ἀπολαμβάνομεν, ἣν ἐδεξάμεθα διὰ τοῦ θεϊκοῦ ἐμφυσήματος, καὶ ἀπωλέσαμεν διὰ τοῦ ἁμαρτήματος Didym.*Trin.*2.12(M.39.680A); Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.303A; M.29.725D); διπλῆν ἡμῖν ἔδωκε καὶ τὴν κάθαρσιν, δι' ὕδατός τε καὶ πνεύματος· τοῦ μὲν πνεύματος, τὸ κατ' εἰ. καὶ ὁμοίωσιν ἐν ἡμῖν ἀνακαινίζοντος, τοῦ δὲ ὕδατος, διὰ τῆς τοῦ πνεύματος χάριτος καθαίροντος τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας Jo.D.*f.o.*4.9(M.94.1121A); ἐνοικεῖ τοῦ... πνεύματος ἡ χάρις τῇ τοῦ βαπτισθέντος ψυχῇ...τὸ κατ' εἰ. καὶ καθ' ὁμοίωσιν αὐτῇ ἀνακαινίζουσα †Jo.D.*B.J.*8(M.96.920B); by repentance ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ θεοῦ γίνεται πᾶς ὁ τὸ κατ' εἰ. διὰ μετανοίας ἀναλαμβάνων Or.*fr.14 in Jer.*(p.205.1; M.13.569C); **2.** image never lost οὔτε γὰρ ἀπώλεσεν ὁ ἄνθρωπος τὸ κατ' εἰ., ἀλλ' εἰ ἄρα ἐχυδαίωσε τὸ κατ' εἰ., μολύνας ἑαυτὸν ἐν ἀδιαφόροις πράγμασι καὶ ἀνηκέστοις ἁμαρτίαις. ἰδοὺ γὰρ μετὰ τὸν Ἀδὰμ τῷ Νῶε λέγει...πᾶς ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου...ἐκχυθήσεται τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὅτι ἐν εἰ. θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον....καὶ ὁρᾷς ὅτι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ λέγεται τὸ κατ' εἰ. μετὰ δεκάτην γενεὰν τοῦ τὸν Ἀδὰμ πλασθῆναι; ἅμα δὲ καὶ Δαυὶδ μετὰ πολὺν χρόνον λέγει...ἐν εἰ. διαπορεύεται ἄνθρωπος...καὶ ὅρα ὅτι ἐξέπεσεν ὁ λόγος τῶν λεγόντων τὸν Ἀδὰμ τὸ κατ' εἰ. ἀπολωλεκέναι Epiph.*haer.*70.3(pp.235.24–236.9; M.42.344B–D); Anast.S.*serm.imag.*3(M.89.1169C); but only hidden διὰ δὲ τῆς ζητουμένης δραχμῆς τὴν εἰ. ... τοῦ βασιλέως αἰνίσσεται, τὴν οὐχὶ παντελῶς ἀπολλυμένην, ἀλλὰ ὑποκεκρυμμένην τῇ κόπρῳ. κόπρον δὲ χρὴ νοεῖν...τὴν τῆς σαρκὸς ῥυπαρίαν. ἧς...ἀνακαθαρθείσης διὰ τῆς ἐπιμελείας τοῦ βίου, ἔκδηλον τὸ ζητούμενον γίνεσθαι Gr.Nyss.*virg.*12(p.301.8; M.46.373A); cf. δράχμη; **3.** solution of difficulty by distn. between εἰ. and ὁμοίωσις, latter being lost, former retained; **a.** distn. between εἰ. as constituent of humanity, and ὁμοίωσις as implying spiritual perfection, cf. *cum autem Spiritus hic commistus animae unitur plasmati; propter effusionem Spiritus, spiritualis et perfectus homo factus est: et hic est qui secundum imaginem et similitudinem factus est dei. si autem defuerit animae spiritus, animalis est vere, qui est talis, et carnalis derelictus imperfectus erit; imaginem quidem habens in plasmate, similitudinem vero non assumens per Spiritum,* Iren.*haer.*5.6.1(M.7.1137C–1138A); but cf.Clem.*exc.Thdot.*54.2(p.125.1; M.9.685A); τινὲς τῶν ἡμετέρων τὸ μὲν κατ' εἰ. εὐθέως κατὰ τὴν γένεσιν εἰληφέναι τὸν ἄνθρωπον, τὸ καθ' ὁμοίωσιν δὲ ὕστερον κατὰ τὴν τελείωσιν μέλλειν ἀπολαμβάνειν ἐκδέχονται id.*str.*2.22(p.185.26; M.8.1080C); *ib.*4.6(p.261.15ff.; 1241B); ‡Ath.*qu.script.*55(M.28.733B,C); ὥσπερ εἰ. εἶπε τὴν τῆς ἀρχῆς δηλῶν εἰ., οὕτω καὶ ὁμοίωσιν, ὥστε κατὰ δύναμιν ἀνθρωπίνην ὁμοίους ἡμᾶς γίνεσθαι θεῷ, κατὰ τὸ ἡμέτερον λέγω καὶ πρᾷον ἐξομοιοῦσθαι αὐτῷ Chrys.*hom.9.3 in Gen.*(4.67C); τὸ μὲν γὰρ κατ' εἰ., τὸ νοερὸν δηλοῖ καὶ αὐτεξούσιον· τὸ δὲ καθ' ὁμοίωσιν, τὴν τῆς ἀρετῆς κατὰ τὸ δυνατὸν ὁμοίωσιν Jo.D.*f.o.*2.12(M.94.920B); **b.** hence εἰ. in contrast to ὁμοίωσις is linked up with man's creation ἡ βουλὴ [sc. θεοῦ] δύο εἶχε, κατ' εἰ., καὶ καθ' ὁμοίωσιν· ἡ δημιουργία τὸ ἓν ἔχει μόνον, τὸ κατ' εἰ. ‡Bas.*struct.hom.*1.19(1.332D; M.30.29A); ‡Gr.Nyss. *hom.1 in Gen.1*:26(M.44.273A); **c.** and consequently cannot be lost τὸ...κατ' εἰ. φύσει δέδοται ἡμῖν· καὶ ἀμετάβλητον ἐξ ἀρχῆς καὶ εἰς τὸ τέλος συμπάρεστι· τὸ δὲ καθ' ὁμοίωσιν, ἐκ προαιρέσεως, καὶ οἴκοθεν κατορθοῦμεν ὕστερον ‡Bas.*struct.hom.*1.20(1.333A,B; M.30.29C,D); cf. ἄνθρωπον, εἰ. περιφέροντα θεοῦ, εἰ καὶ τὴν ὁμοιότητα ἀπώλεσεν *Hom. Clem.*10.7 (but acc. this work εἰ. resides in body πρόσιτε τῷ θεῷ... οἵ τινες ἔχετε αὐτοῦ ἐν μὲν τῷ σώματι τὴν εἰ., ὁμοίως τε ἔχετε ἐν τῷ νῷ τῆς γνώμης τὴν ὁμοιότητα *ib.*10.6); cf.*Clem.recogn.*5.15(M.1.1336D); **4.** double image in man, cf.1Cor.15:49; **a.** which image is realized depends on conduct εἰ...ἐπιλαθόμενοι τῆς ἐν ἡμῖν κρείττονος οὐσίας ὑποτάξομεν ἑαυτοὺς τῷ ἀπὸ τοῦ χοῦ πλάσματι, καὶ τὸ κρεῖττον τὴν εἰ. τοῦ χοϊκοῦ λήψεται· εἰ δὲ συνέντες τὸ ποιηθὲν κατ' εἰ. καὶ τὸ ληφθὲν ἀπὸ τοῦ χοῦ τῆς γῆς, ὅλοι προσνεύοιμεν ἐπὶ τοῦτον, οὐ κατ' εἰ. γεγόναμεν Or.*Jo.*20.22(20; p.355.13; M.14.621B); *ib.*2.5(4; p.59.30f.; 117C); τὴν εἰ. τοῦ χοϊκοῦ φέροντος ἀνθρώπου, λέγω δὴ τοῦ φιλοσωμάτου καὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῶντος Eus.*Is.*40:6(M.24.368B); Didym.*Ps.*38:7f.(M.39.1349C); εἰκόνα χοϊκοῦ λέγει τὴν ἀναστροφὴν τὴν χοϊκήν, εἰ. ἐπουρανίου τὴν ἐπουράνιον πολιτείαν, ἀντὶ τοῦ ἐμιμησάμεθα τὴν παρακοὴν τοῦ Ἀδάμ, μιμησώμεθα καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὴν ὑπακοὴν ὑπακούσαντες Sever.*1Cor.*15:47ff.(p.276.28ff.); Chrys.*hom.42.1 in 1Cor.*(10.395B); Cyr.*inc.unigen.*(5^1.692A); **b.** interpreted of state of man before and after resurrection of body, Thdr.Mops. *1Cor.*15:48f.(p.195.23); **c.** man by sinning becomes 'image of devil', Or.*Jo.*20.22(20; p.355.3; M.14.621A); **d.** universality of double image ἡ ψυχὴ οὐ τοῦ πρώτου μόνου γέγονε κατ' εἰ., ἀλλὰ παντὸς ἀνθρώπου...καὶ ἔστι πρεσβύτερον ὥσπερ ἐν τῷ Ἀδὰμ ἐκεῖνο ὃ οἱ πολλοὶ νοοῦσι τὸ κατ' εἰ. τοῦ προσειλημμένου αὐτῷ, ὅτε ἐφόρεσε διὰ τὴν ἁμαρτίαν τὴν εἰ. τοῦ χοϊκοῦ, οὕτως ἐν πᾶσι πρεσβύτερον τὸ κατ' εἰ. θεοῦ τῆς εἰ. τῆς χείρονος. ἐφορέσαμεν ἁμαρτωλοὶ ὄντες τὴν εἰ. τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν μετανοοῦντες τὴν εἰ. τοῦ ἐπουρανίου. πλὴν ἡ κτίσις γέγονεν ἐν εἰ. τοῦ ἐπουρανίου id.*hom.2.1 in Jer.*(p.17.8–16; M.13.277B,C); Cyr.*Jo.*11.11(4.995B,C).

D. image in spiritual life (in more strictly spiritual contexts εἰ. in soul is considered the meeting place between God and man, and hence freq. equated with those qualities that made man apt to be united to God); **1.** presence in soul presupposes practice of virtue τῷ γὰρ ὄντι εἰ. τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος εὐεργετῶν, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς εὐεργετεῖται Clem.*str.*2.19(p.169.2; M.8.1045B); σωτήριος γάρ τις ὁ τῷ σωτῆρι ἐξομοιούμενος, εἰς ὅσον ἀνθρωπίνῃ φύσει χωρῆσαι τὴν εἰ. θέμις,

ἀπαραβάτως τὰ κατὰ τὰς ἐντολὰς κατορθῶν *ib.*6.9(p.470.10; M.9.297B); cf. *ipsi animae tuae deus imaginem suam et similitudinem commendavit. istud ergo depositum tam integrum tibi restituendum est quam a te constat esse susceptum. si enim sis misericors... imago dei in te est et integrum depositum servas. ... similiter et cetera omnia, si pius, si justus es, si sanctus,...et omnia quae in deo praesto sunt per naturam si tibi per imitationem subsistant, depositum apud te divinae imaginis salvum est. si vero e contrario agas et pro misericorde crudelis, pro pio impius...abjecta imagine dei diaboli in te imaginem suscepisti et bonum depositum commendatum tibi divinitus abnegasti*, Or.*hom.4.3 in Lev.*(p.318.4ff.; M.12.436B–C); ‡Nil.*perist.*4(M.79.893A); ἔχουσι τοίνυν, φησίν [sc. Christ], οἱ τὸν σὸν...δεξάμενοι λόγον τὴν ἐμὴν ἐν ἑαυτοῖς διαλάμπουσαν εἰ., συμμορφοί τε τῷ σῷ γνησίῳ γεγόνασιν υἱῷ Cyr.*Jo.*11.9(4.983C); id.*dial.Trin.*1(5[1].393E); **2.** for only purified soul becomes image of God εἰ τοιούτων ἡ ψυχὴ κινημάτων [i.e. passions] ἐλευθέρα γένοιτο,...ἑαυτὴν ἀκριβῶς εἰδοῦσα, οἷα τῇ φύσει ἐστί, καὶ οἷον ἐν κατόπτρῳ καὶ εἰ. διὰ τοῦ οἰκείου κάλλους πρὸς τὸ ἀρχέτυπον βλέπουσα Gr.Nyss.*anim.et res.*(M.46.89C); γενώμεθα καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ἵνα γινώμεθα μακάριοι, τῆς θείας εἰ. ἐν ἡμῖν μορφωθείσης id.*beat.*6(M.44.1277A); Max.*ambig.*(M.91.1113B); **3.** hence image equated with various aspects of spiritual life; **a.** perfection, Clem.*str.*7.16(p.71.20; M.9.540B); πλησιάζουσι δὲ αὐτῷ [sc. the Spouse] οἱ τετελειωμένοι, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν αὐχοῦσι συγγένειαν οἱ τὴν εἰ. φυλάττοντες ἀδιάφθορον Thdt.*Cant.*5:1(2.108); cf. οὔπω γεγόναμεν ἄδολος πορφύρα βασιλική, οὔτε ἀνόθευτος εἰ. θεϊκή Mac.Aeg.*hom.*25.5(M.34.669D); **b.** ἀγάπη, Esaias *or.*25.12(M.40.1181A Lat.); **c.** ἀπάθεια and kindred virtues πάλιν κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ εἰ. ἑαυτοὺς καλλωπίσωμεν, διὰ τῆς ἀπαθείας ὁμοιωθέντες τῷ κτίσαντι. ὁ γὰρ τὸ ἀπαθὲς τῆς θείας φύσεως, καθὼς ἐστι δυνατόν, ἐφ' ἑαυτοῦ μιμησάμενος, οὗτος ἐπανέλαβεν ἐπὶ τῆς ἰδίας ψυχῆς τοῦ θεοῦ τὴν εἰ. Bas.*ascet.*1.1(2.318E; M.31.872A); *ib.*(319A; M.l.c.); Gr.Nyss.*hom.opif.*5.1(M.44.137B); ἀνάρχου βασιλείας ἐστὶν εἰ., ἡ τοῦ νοῦ περὶ τὴν ἀληθῆ γνῶσιν ἀτρεψία, καὶ ἡ τῆς αἰσθήσεως περὶ τὴν ἀρετὴν ἀφθαρσία Max.*cap.*3.55(M.90.1284C); **d.** contemplation, indwelling of God, and spiritual self-knowledge, Clem.*str.*7.3(p.12.22ff.; M.9.421A) cit. s. θεωρία; Or.*hom.1.13 in Gen.*(p.17.26ff.; M.12.157B,C); τῶν...ἁγίων ἡ θεοειδὴς τοῦ πνεύματος εἰ. ἀπὸ τοῦ νῦν ἔνδον ὥσπερ ἐντυπωθεῖσα, καὶ τὸ σῶμα θεοειδὲς ἔξω καὶ οὐράνιον ἀπεργάσεται Mac.Aeg.*libert.ment.*25(M.34.957C); Gr.Nyss.*beat.*6(M.44.1272B); εἰ βούλει γνῶναι θεόν, προλαβὼν γνῶθι σαυτὸν ἐκ τῆς σαυτοῦ...κατασκευῆς...διάκρινον τὴν ταύτης κατασκευήν, καὶ ὄψῃ σαυτὸν κατ' εἰ. καὶ ὁμοίωσιν θεοῦ τυγχάνοντα. ἀνώνυμός σου γὰρ καὶ ἄγνωστος, καὶ νοερά, καὶ ἀθάνατος τῆς ψυχῆς ἡ οὐσία κατ' εἰ. καὶ ὁμοίωσιν τυπικὴν τοῦ ἀνωνύμου καὶ ἀγνωρίστου καὶ ἀθανάτου θεοῦ καθέστηκεν ‡Anast.S.*serm.imag.*1(M.89.1145D); for the reason why man was created in the image was that he should know God, for which the image was sufficient, Ath.*inc.*12.1(M.25.116D); cf.*ib.*11.3(116A,B); **e.** kingdom of heaven τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἶναί τινες λέγουσι...τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς θεϊκῆς ὡραιότητος τῶν φορεσάντων τὴν εἰ. τοῦ ἐπουρανίου Max.*cap.theol.*2.93(M.90.1169A).

E. dignity and beauty conferred by image on soul, cf. *Solomon... ad animam...loquens dicit 'nisi cognoveris temet ipsam, et pulchra inter mulieres', et agnoveris pulchritudinis tuae causas inde descendere, quod 'ad imaginem dei facta es', per quod inest tibi plurimum naturalis decoris, et agnoveris, quam pulchra eras ex initio,... jubeo te 'exire' et in ultimis 'gregum vestigiis' collocari*, Or.*comm.in Cant.*2(p.141.26ff.; M.13.123C); κατ' εἰ. γὰρ δημιουργηθεῖσα τοῦ μονογενοῦς [sc. ἡ ψυχή],...ἀνυπέρβλητον ἔχει τὸ κάλλος Meth.*symp.*6.1(p.64.18ff.; M.18.113B); οὐκ οὐρανὸς γέγονεν εἰ. τοῦ θεοῦ...οὐκ ἄλλο τι τῶν κατὰ τὴν κτίσιν φαινομένων οὐδέν. μόνη σὺ [sc. ψυχή] γέγονας τῆς ὑπερεχούσης πάντα νοῦν φύσεως ἀπεικόνισμα...οὐδὲν οὕτω τῶν ὄντων μέγα, ὡς τῷ σῷ μεγέθει παραμετρεῖσθαι Gr.Nyss.*hom.2 in Cant.*(M.44.805D); οὐκοῦν καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κάτοπτρον, οὐ πρότερον ἐγένετο καλόν, ἀλλ' ὅτε τῷ καλῷ ἐπλησίασε, καὶ τῇ εἰ. τοῦ θείου κάλλους ἐνεμορφώθη *ib.*5(868D); ἐπειδὴ κατ' εἰ. θεοῦ ἐκτίσθη, ἠρκέσθη τὸ θεῖον γράμμα τῷ τοσούτῳ ἀξιώματι,...εἰ γὰρ αὐτῆς τῆς ἀγαθότητος εἶχε κεκτημένος τὴν εἰ. ... πῶς ἔτι χρείαν εἶχε μαρτυρίας ⟨τοῦ⟩ ἀκοῦσαι ὅτι ἰδοὺ καλόν, ὁπότε τὴν εἰ. αὐτοῦ τοῦ καλοῦ εἶχε κεκτημένος; Epiph.*haer.*66.18(p.42.14ff.; M.42.56C,D); Max.*cap.*1.11(M.90.1088A); on account of which dignity every man must be honoured, Meth.*res.*2.24(p.380.6ff.).

F. discussion whether other creatures, besides man, were created in image; **1.** angels εἰ. ἐστι τοῦ θεοῦ ὁ ἄγγελος...ἔσοπτρον ἀκραιφνές Dion.Ar.*d.n.*4.22(M.3.724B); cf.id.*c.h.*8.1(M.3.240A); οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἄνθρωποι κατ' εἰ. Jo.D.*volunt.*30(M.95.168B); **2.** man alone made in image οὐδὲ αὐτοί [sc. ἄγγελοι] εἰσιν εἰ. Ath.*inc.*13.7(M.25.120B); τινὲς μὲν τῶν δυσωνύμων αἱρετικῶν πρὸς τοὺς ἀγγέλους αὐτὸν εἰρηκέναι, καὶ τοὺς πονηροὺς δαίμονας ἔφασαν· οὐ συνιέντες οἱ ἐμβρόντητοι τὸ κατ' εἰ. ἡμετέραν Thdt.*qu.19 in Gen.*(1.22) ∞ ‡Ath.*qu.script.*56(M.28.733D); ἐπὶ...τῆς τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν χερουβὶμ καὶ σεραφὶμ δημιουργίας εἴρηται ὅτι...θεὸς εἶπε, καὶ ἐγενήθησαν...· ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατ' εἰ. καὶ ὁμοίωσιν θεοῦ ὄντος, οὐχ οὕτως Anast.S.*serm.imag.*3(M.89.1165B); 'image' refers to whole human race as it was first conceived in divine mind, without later sex distinction, Gr.Nyss.*hom.opif.*16.18(M.44.185D); **3.** εἰ. θεοῦ sometimes used as synonym of man, *Apoc.Mos.*10(p.5); *ib.*12(p.6); Cosm.Ind.*top.*2(M.88.120A); **4.** Devil's enmity against man due to man's creation in image, Bas.*hom.*9.9(2.81E; M.31.349C); ‡Bas.*Lac.*9(2.595B; M.31.1456D); ἔργον δὲ τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων τὰ πρὸς βλάβην τῆς εἰ. Cosm.Ind.*top.*2(M.88.120A).

G. image in Christian hierarchy, priests τοὺς οὕτω [sc. as true followers of Christ] ζῶντας, ὡς ὁμοιοειδεῖς ἐνσημαίνοντος τῷ σταυροειδεῖ τῆς οἰκείας ἀναμαρτησίας εἰ. Dion.Ar.*e.h.*5.3.4(M.3.512B); bishop, Max.*ep.*30(M.91.624B).

IV. theol.;

A. Gnost.; of double letters of alphabet as images of elements which are images of aeons, Iren.*haer.*1.14.5(M.7.605A); of order of Christ's actions, and evangelists' use of time notes, as image of order of aeons, *ib.*1.14.6(605B); of demiurge as εἰ. τοῦ Μονογενοῦς Clem.*exc.Thdot.*7(p.108.16; M.9.657C); and as εἰ. τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ καὶ προφήτην id.*str.*4.13(p.287.28; M.8.1297B); ζωγράφον δὲ τὴν σοφίαν, ἧς τὸ πλάσμα ἡ εἰ. ... ἐπεὶ ὅσα ἐκ συζυγίας προσέρχεται, πληρώματά ἐστιν, ὅσα δὲ ἀπὸ ἑνός, εἰκόνες *ib.*(p.287.30; 1297B).

B. of Wisdom as God's image ἡ σοφία ἐστὶν ὁ λόγος ᾧ εἶπε, 'ποιήσωμεν ἄνθρωπον' κτλ.· ὡς οὔσης εἰ. τοῦ ἀρχετύπου *Dial.Ath.et Zacch.*8(p.5).

C. of Logos or Son as image of Father (Col.1:13), v. ἀπαράλλακτος; εἰ. μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ ὁ λόγος αὐτοῦ...εἰ. δὲ τοῦ λόγου...ὁ νοῦς ὁ ἐν ἀνθρώπῳ Clem.*prot.*10(p.71.24; M.8.212C); ἔστιν οὖν τις, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, εἰ. τοῦ θεοῦ, καὶ τούτου εἰ. ἡ λεγομένη εἰ. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ· ἣν νομίζομεν εἶναι ἣν ἔλαβε ψυχὴν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἀνθρωπίνην, γενομένην διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς εἰ. τοῦ θεοῦ εἰκόνα· ἣν οἰόμεθα εἰ. εἰ. εἶναι τοῦ θεοῦ Or.*comm.in Rom.*1:49(*JTS* 13 p.211); εἰ ἔστιν εἰ. τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, ἀόρατος εἰ. id.*princ.*4.4.1(p.349.15); id.*Jo.*13.36(p.261.25; M.14.461C); τῆς ἀνεκφράστου καὶ ἀπερινοήτου θεότητος μόνον ἐν αὐτῷ φέροντα τὴν εἰ. Eus.*d.e.*4.2(p.152.9; M.22.253B); *ib.*4.3(p.153.14; 256B) cit. s. προαίρεσις; εἴη δ' ἂν ταύτῃ καὶ εἰ. θεοῦ...ζῶντος θεοῦ ζῶσά τις καὶ καθ' αὑτὴν ὑφεστῶσα...ἀλλ' οὐχ οἷα τις πάλιν ἡ παρ' ἡμῖν εἰ., ἕτερον μὲν ἔχουσα τὸ κατ' οὐσίαν ὑποκείμενον, ἕτερον δὲ τὸ εἶδος *ib.*5.1(p.213.30; 353D); acc. Marcellus τότε [sc. at Inc.] υἱὸν θεοῦ γεγονέναι...εἰ. τε θεοῦ id.*Marcell.*1.1(p.6.4; M.24.721C); οὐδεὶς ἐδύνατο τὸν θεὸν εἰδέναι, οὐδὲ τὸν λόγον γνωρίζειν αὐτοῦ, εἰ μὴ τὴν εἰ. εἰλήφει...δηλαδὴ τὴν σάρκα...διὰ μόνης γὰρ τῆς εἰ. γνωρίζεσθαι τὸν θεὸν καὶ τὸν τούτου λόγον διετείνατο, τὴν σάρκα λέγων εἶναι τὴν εἰ. id.*e.th.*2.25(p.136.21; M.24.965C); but agst. Marcell. εἷς δὲ καὶ μονογενὴς τοῦ θεοῦ υἱός, εἰ. τῆς πατρικῆς θεότητος καὶ διὰ τοῦτο θεός *ib.*1.2(p.63.29; 832C); Ath.*Ar.*2.78(M.26.312B); ἡ δὲ εἰ., ἑτέρου καὶ οὐχ ἑαυτῆς εἰ. οὖσα, καθὰ καὶ σὺ [sc. Marcellus] θέλεις, τοῦ πρωτοτύπου ἐν ἑαυτῇ τοὺς χαρακτῆρας φέρουσα, τὴν ἑτερότητα παρίστησιν, ἑτερότητα δὲ ὡς ὁμοιότητα· οὐχ ἑαυτῆς γάρ, ἑτέρου δέ τινος εἰ. ἐστιν οὗτος...εἰ. οὖν τοῦ πατρὸς ὁ υἱός, ζῶσα ζῶντος Acac.Caes.*fr.Marcell.* ap.Epiph.*haer.*72.10(p.264.24; M.42.396C); εἴ τις εἰ. ἀκούων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ...ταὐτὸν λέγοι τὴν εἰ. τῷ θεῷ..., ὡς μὴ ὁμολογῶν ἀληθῶς υἱόν, ἀνάθεμα...καὶ...ἀνόμοιον λέγοι [καὶ] κατ' οὐσίαν τὸν υἱὸν εἰ. ὄντα τοῦ θεοῦ...οὗ εἰ. καὶ κατ' οὐσίαν νοεῖται, ὡς ἀληθῶς μὴ λέγων υἱόν, ἀνάθεμα CAnc.(358)*anath.*6,7(p.281.22; M.42.421C); τὸ θεῖον βούλημα...διὰ τῆς οἰκείας εἰ. τοῦ...λόγου πρόεισιν εἰς ἐνέργειαν Bas.*Eun.*2.21(1.257C; M.29.620A); id.*ep.*236.1(3.361B; M.32.877A); Gr.Nyss.*Eun.*11(2 p.264.20; M.45.872D); οὐχὶ τῷ διαφέρειν τοῦ ἀρχετύπου τὴν εἰ. ... ἀλλ' ἵνα δειχθῇ ὅτι ταὐτὸν τῷ πρωτοτύπῳ ἐστίν, κἂν ἕτερον ᾖ id.*diff.ess.*8(M.32.340B); *Pap.Chr.*4.16.1.6(p.445); εἰ. ὢν τοῦ πατρὸς ὁ υἱός, οὐκ ἂν εἴη κτίσις αὐτοῦ Didym.(‡Bas.)*Eun.*4(1.287E; M.29.692B); εἰ. εἰκονοποιός *ib.*5(302A; M.724C); Cyr.*thes.*1(5[1].12C); ἔστι δὲ καὶ οὕτως εἰ. τοῦ πατρός, καθ' ὃ καὶ ἔστι θεὸς καὶ ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται κατὰ φύσιν id.*2Cor.*4:4(p.342.10; M.74.933B); Procl.CP *or.*2.3(M.65.696C); *Dial.Ath.et Zacch.*19(p.15).

D. of Son as image of attributes of God ὁ δὲ σωτὴρ εἰ. τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ Or.*Jo.*6.57(37; p.166.6; M.14.300B); εἰ. ... τῶν ἐπινοουμένων τῇ οὐσίᾳ τοῦ θεοῦ μεγαλείων, εἰ. δυνάμεως, εἰ. σοφίας, καθὸ εἴρηται Χριστὸς θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία Bas.*ep.*236.1(3.361B; M.32.877A); τὸν λόγον...[sc. τοῦ πατρὸς] οὐσίας τε καὶ βουλῆς καὶ δόξης καὶ δυνάμεως ἀπαράλλακτον εἰ. Ast.Soph.*fr.*21 ap.Eus.

*Marcell.*1.4(p.25.8; M.24.764C) ∞ *Symb.Ant.*(341)2(p.249.18; M.26.721C); of Father's will τὸ ἐν αὐτῷ θέλημα εἰ. τοῦ πρώτου θελήματος, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ θεότης εἰ. τῆς ἀληθινῆς θεότητος Or.*Jo.*13.36(p.261.25; 461C); (Eunomian) εἰ. βουλήσεως ὀνομάζουσιν Bas.*Eun.*1.24(1.235D; M.29.565B); v. βούλησις; of his ἐνέργεια, *ib.*2.31(268C; M.645A); υἱὸς γάρ ἐστι, φησίν, εἰ. καὶ σφραγὶς τῆς τοῦ παντοκράτορος ἐνεργείας Gr.Nyss.*Eun.*2(2 p.360.14; M.45.540A).

E. of Christ's humanity τὴν εἰ. λαμβάνων τῆς ἀνθρωπότητος Procl.CP *or.*6.11(M.65.741A); (Eutychian) τυγχάνειν τῆς ἡμετέρου σώματος εἰ., καὶ μὴ ἀληθείαν Leo Mag.*ep.*30(p.46.10; M.*PL*.54.788B).

F. of H. Ghost; **a.** as image of God, Eus.*e.th.*3.5(p.163.10; M.24.1012C); **b.** as image of Son, Gr.Thaum.*symb.*(p.3.8; M.10.985A); Ath.*ep.Serap.*1.24(M.26.588B); Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.302A; M.29.724C); Jo.D.*f.o.*1.13(M.94.856B).

εἴλημα, τό, 1. *covering, wrapping,* ref. Christ's burial τὸ εἰ. τῆς σινδόνος Epiph.*haer.*42.11(p.153.18; M.41.769D); **2.** *arch, vault*; of heaven, Geo.Pis.*hex.*86(M.92.1436A); in architecture, Jo.Mal.*chron.* 18 p.490(M.97.709A); *ib.*p.495(716B); **3.** *volume* κεφαλίδα δὲ βιβλίου καλεῖ τὰ εἰ. Thdt.*Jer.*36:1–3(2.562).

***εἰλη**μ**ατικός,** *arched,* Jo.Eleem.*v.Tych.*(p.139).

εἰλητός, A. *wound, wrapped*; neut. as subst.; **1.** liturg.; linen or silk *corporal* placed on altar, symbolizing grave-clothes of Christ, ‡Sophr.H.*liturg.*5(M.87.3985B); ‡Bas.*h.myst.*47(p.389.23); unfolded by deacons (compared with Joseph of Arimathea and Nicodemus) at beginning of mass of faithful, ‡Sophr.H.*liturg.*20 (4000D); or by priest, cf.*Lit.Chrys.*(p.375.6); εὐχὴ πιστῶν μετὰ τὸ ἁπλωθῆναι τὸ εἰ. *Lit.Bas.*(p.316.10); later practically identified with ἀντιμίσιον q.v.; placed by bishop on altar at consecration of church, *Euchol.*(p.660D); **2.** *roll, volume* μεμβράνας ῥωμαϊκώτερον τὰ εἰ. ἐκάλεσεν...ἐν εἰλητοῖς γὰρ εἶχον τὸ παλαιὸν τὰ τῆς θείας γραφῆς Thdr.Mops.*2Tim.*4:13(p.228.11); Thdt.ad loc.(3.695).

B. *vaulted,* s.v.l., εἰ. ναῷ Andr.Cr.*imag.*(M.97.1304A).

εἰλικρίνεια, ἡ, *purity* of intention, *sincerity* τῶν λόγων εἰ. Clem.*str.*4.22(p.311.11; M.8.1352C); *ib.*6.7(p.462.8; M.9.281B); id.*fr.*65 (p.228.21; M.9.753A) cit. s. δικαιόω; coupled with πίστις, Const.ap. Eus.*v.C.*4.42(p.134.22; M.20.1192B); *ib.*4.45(p.136.4; 1193C); μετὰ εἰλικρινείας ἀφῶμεν Chrys.*hom.in Rom.12:20*(3.171B); ref. 2Cor. 1:12, id.*hom.3.1 in 2Cor.*(10.442B).

εἰλικρινής, *pure, unmixed*; **1.** def., ref. Phil.1:10 εἰ. λογίζομαι εἶναι τὸ ἀμιγές, καὶ ἄκρως κεκαθαρμένον ἀπὸ παντὸς ἐναντίου, συνηγμένον δὲ καὶ τεταγμένον πρὸς μόνην θεοσέβειαν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἐν ἑκάστῳ καιρῷ καὶ πράγματι πρὸς τὸν ταύτης σκοπὸν ἀκριβῶς ἐπιζητούμενα· ὥστε μηδὲ πρὸς τὰ συγγενῆ τῶν κατορθωμάτων ἀπομετεωρίζεσθαι τὸν εἴς τι ταχθέντα Bas.*reg.br.*264 (2.505D; M.31.1261B); **2.** of contemplation, Clem.*str.*6.14(p.486.9; M.9.329B); *ib.*7.3(p.10.13; 416C); τὸ τῆς θεωρίας εἰ. Nil.*exerc.*75(M.79.809B); of Christ to whom is applied Sap.7:25, Or.*Jo.*13.25(p.249.32; M.14.444A), Eus.*d.e.*4.3(p.154.1; M.22.256D) citt. s. δόξα; his divinity, ‡Ath.*Ar.*4.35(p.84.15; M.26.521B); God called ὁ εἰ., *A.Jo.* 107(p.205.2); of doctrine, Eus.*h.e.*4.24(M.20.389B); τῶν δικαίων ἀξιωμάτων τὸ εἰ. ... κάλλος Cyr.*Mich.*36(3.422D); ref. morsel given to Judas at Last Supper εἰ δύνασαι τὸν εἰ. ἄρτον ἀβαφῆ φάσκειν εἶναι Or.*Jo.*32.22(14; p.465.8; 804D); **3.** morally *pure, uncontaminated,* ref. Christian life τῆς εἰ. ... ζωῆς ἡ ἀρχή [sc. ὁ σωτήρ] Or. *Jo.*1.28(27; p.34.22; M.14.73C); Eus.*h.e.*4.7.13(M.20.320B); id.*d.e.*3.7 (p.147.2; M.22.248A); of prayer δέησις εἰ. *Const.App.*3.7.6; προσευχὴ ...τοῦ νοῦ...εἰ. κρίσις Evagr.Pont.*or.*84(M.79.1185B); εἰλικρινεῖ πρόσελθε τῷ θεῷ διαθέσει Olymp.*Job* 11:13f.(M.93.144D); εἰ. διανοίᾳ Bas. Sel.*or.*4.3(M.85.69A); of God's righteousness, Cyr.*Mich.*67(3.462B); *single-minded, Ep.Dor.*(M.88.1616A); *pure in doctrine,* exeg. Phil. 1:10 ἵνα ἦτε ὑμεῖς εἰ.· τουτέστιν, ἵνα μηδὲν νόθον δόγμα τῷ τῆς ἀγάπης προσχήματι παραδέχησθε Chrys.*hom.2.1 in Phil.*(11.203D); **4.** *sincere*; characterizing believers, *1Clem.*2.5; τὸ μετανοῆσαι ἐξ εἰ. καρδίας *2Clem.*9.8; εἰ. κάθαρσις Clem.*str.*4.23(p.316.1; M.8.1361A); id.*q.d.s.*40(p.187.7; M.9.645C); Ath.*ep.mon.*(M.26.1188A); of faith, Clem.*q.d.s.*35(p.183.10; M.9.641A); Chrys.*hom.35.1 in Jo.*(8.202C); εἰ. διανοίᾳ θεραπεύει...[sc. Abel] τὸν τῆς ποίμνης δοτῆρα Bas. Sel.*or.*4.3(M.85.69A).

εἰλικρινότης, ἡ, *sincerity,* as polite form of address ἡ ὑμετέρα εἰ. *Cod.Afr.*56.

εἰλικρινῶς, 1. *purely, in purity* ψυχὴν...ἀμίαντον εἰ. τὸν προσομιλοῦντα τῷ θεῷ Clem.*str.*7.7(p.36.27; M.9.469A); εἰ. θεάσονται τὴν ἀφθαρσίαν Meth.*symp.*1.1(p.8.2; M.18.37A); ἑορτάζομεν κυρίῳ εἰ. *ib.* 9.2(p.116.9; M.181A); Hyper.*mon.*140(M.79.1488A); **2.** *sincerely, 1Clem.*32.1; εἰ. τὸ ἀληθὲς λέγειν Meth.*res.*1.42(p.287.14; M.41.1109D); of believing, *Symb.Ant.*(341)4(p.251.14; M.26.725D); *Symb.Sirm.*1 (p.254.31; M.26.736C); Chrys.*hom.35.1 in Jo.*(8.202).

***εἰλιμμένον, τό,** *chalice veil, Euchol.*(p.86).

***εἰλιτάριον, τό,** *scroll* εἰ. γὰρ οἱ Ἑβραῖοι ἀντὶ τῶν παρ' ἡμῖν βιβλίων ἐκέχρηντο Andr.Caes.*Apoc.*18(M.106.273D); CTrull.*act.*14 (H.3.1360B).

εἱμαρμένη, ἡ, *fate*;

A. def., Clem.*exc.Thdot.*69(p.129.15; M.9.692A) cit. s. δύναμις; εἰ. ... εἱρμός, οἶμαι, τῶν θεῷ τυπουμένων Gr.Naz.*carm.*1.2.34.263(M.37.964); dist. from πρόνοια and ἀνάγκη: τοῦ μὲν θεοῦ ἔργον, οὐσία καὶ πρόνοια· τῆς δὲ ἀνάγκης, τῶν ἀεὶ ὡσαύτως ἐχόντων ἡ κίνησις· τῆς δὲ εἰ., τὸ ἐξ ἀνάγκης τὰ δι' αὐτῆς ἐπιτελεῖσθαι Jo.D.*f.o.*2.25(M.94.957A).

B. its reality, affirmed ὅτι δέ ἐστι, φασίν, εἰ. τοῖς ἄλλοις, τὰ ἀποτελέσματα προλεγόμενα δείκνυσιν, ἐναργὴς δὲ ἀπόδειξις καὶ ἡ τῶν μαθημάτων θεωρία Clem.*exc.Thdot.*75(p.130.23; M.9.693B); denied ὁ κατὰ τὴν προσοῦσαν αὐτῷ φύσιν ζῶν οὐδὲν ἁμαρτάνει· οὐ γὰρ ἑαυτὸν ἐποίησε τοιοῦτον, ἀλλ' ἡ εἰ. ... οὐδεὶς οὖν κακός. ἀλλ' εἰσὶ κακοί, καὶ ἡ μὲν κακία...ἐχθρὰ τῷ θεῷ...ἡ δὲ ἀρετὴ προσφιλὴς...θεοῦ διατάξαντος νόμον τιμωρὸν τῶν κακῶν. οὐκ ἄρα εἰ. Meth.*symp.*8.16 (p.110.11ff.; M.18.173A); ποίᾳ δ' αὐτῶν εἰ. θεὸν δημιουργὸν ἁπάντων πᾶσιν ἀνθρώποις κατήγγειλεν, εἰ. δὲ μὴ εἶναι φάναι ἐξηνάγκασε; καὶ πῶς ἡ εἰ. μὴ εἶναι ἑαυτὴν λέγειν τε καὶ φρονεῖν ἐβιάσατο; Eus.*p.e.*6.6 (253D; M.21.432A); ἡ παρὰ τοῖς ἄφροσιν Ἕλλησι...εἰ. προσαγορευομένη, οὔτ' ἦν ποτε, οὔτ' ἔστιν, οὔτ' ἔσται πώποτε Nil.*epp.*1.278(M.79.184D).

C. pagan belief in it, Tat.*orat.*8(p.8.6; M.6.821A,B); *ib.*9(p.9.24; 825A); οἱ δαίμονες αὐτοὶ μετὰ τοῦ ἡγουμένου...Διὸς ὑπὸ τὴν εἰ. πεπτώκασι τοῖς αὐτοῖς πάθεσιν...κρατηθέντες *ib.*8(p.8.19; 824A); οὐδὲ γὰρ τὸν δάκτυλον ἐξεῖναί φασι χωρὶς εἰ. κινῆσαί τινι Meth.*symp.*8.16 (p.108.8; M.18.172A); πάντα...ὑπεζεῦχθαι τῇ τῆς εἰ. ἀνάγκῃ Gr.Nyss. *fat.*(M.45.148C); ἔστι...καὶ νεώς, καὶ πόλεως, καὶ ἔθνους παντὸς εἰ., κατὰ τὴν πρώτην θέσιν τὸ ἐφεξῆς ἐπικλώθουσα *ib.*(165C); philosophers' views: Plato εἰ. φησὶν εἶναι οὐ μὴν πάντα καθ' εἰ. γίνεσθαι Hipp.*haer.* 1.19(p.23.2f.; M.16.3045A); Stoic conception, *ib.*1.21(p.25.16ff.; 3048C,D); Epicurus πρόνοιαν μὴ εἶναι μηδὲ εἰ., ἀλλὰ πάντα κατὰ αὐτοματισμὸν γίνεσθαι *ib.*1.22(p.26.19; 3049B).

D. implications and consequences of this belief; **1.** immorality οἱ διοριζόμενοι μὴ εἶναι τὸν ἄνθρωπον αὐτεξούσιον, ἀλλ' ἀνάγκαις ἀφύκτοις εἰ. λέγοντες οἰακίζεσθαι...εἰς αὐτὸν ἀσεβοῦσι τὸν θεόν, παρεκτικὸν τῶν ἀνθρωπίνων αὐτὸν κακῶν...εἰσηγούμενοι Meth.*res.* 8.16(p.105.7; M.18.168D); πάντα δ' εἰ. διὰ τῶν χρησμῶν ἀναρτήσας ὁ δαίμων...θέα εἰς οἷον κακῶν δογμάτων ὄλεθρον τοὺς αὐτῷ πειθομένους καταβέβληκεν. εἰ γάρ...εἱμαρμένη οὐ μόνα τὰ ἐκτός, ἀλλὰ καὶ τὰς κατὰ λογισμὸν προθυμίας ἀναθετέον...οἰχήσεταί σοι φιλοσοφία...οὐδέ τις ἦν τοῖς σπουδαίοις ἔπαινος ἀρετῆς...εἰ. τὴν αἰτίαν πάντων ἀναδεδεγμένης...εἰ γὰρ ἐξ εἰ. τόδε τι γενήσεσθαι νομίζοι, εἴτε πονοίημεν ἡμεῖς περὶ αὐτό...εἴτε καὶ μή, πῶς οὐκ ἄν τις ἐθελήσειε τὸ ῥᾷον αἱρεῖσθαι... ὡς ἐξ εἰ. ... γενησομένου τοῦ πραχθησομένου; Eus.*p.e.*6.6(242D–243C; M.21.413A–C); καὶ τὴν πρὸς τὸ θεῖον εὐσέβειαν ἀνατρέποι ἂν ἥδε ἡ δόξα, εἴγε μηδὲν ἡμῖν ὁ θεός, μηδὲ μὴν αὐτοὶ οἱ τῶνδε χρησμῳδοί, μήτ' εὐχομένοις, μήτ' εὐσεβοῦσι συμβάλλονται εἱμαρμένης ἀνάγκαις πεπεδημένοις *ib.*(244D; M.416D); ποῦ τὸ δίκαιον;...ποῦ τὸ ὅσιον; ἢ τούτων οὐδενὸς μέλειν φῂς τῇ εἰ., οὐδὲ πρὸς ἀρετὴν βλέπειν...; Gr.Nyss. *fat.*(M.45.160A); Chrys.*hom.26.6 in Mt.*(7.321C); ὥσπερ γὰρ δῆλον ὅτι πονηρὸν τὸ φονεύειν καὶ τὸ μοιχεύειν φαῦλον, οὕτω δῆλον ὅτι τὸ προσέχειν εἱμαρμένῃ πονηρόν...ἐπεὶ ὅτι γε τῶν κεκωλυμένων ἐστίν, ὥσπερ ὁ φόνος, παρὰ τοῖς νόμοις αὐτοῖς τοῖς τῶν Ἑλλήνων, τὸ τῇ γενέσει πείθεσθαι...κατηγορούμενος ἐν δικαστηρίῳ λεγέτω, ὅτι οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ἡ γένεσις...ἆρα οὐ διὰ τοῦτο χαλεπωτέραν δώσει δίκην, ὡς καταγέλαστα ἀπολογούμενος; ‡Chrys.*prov.*3(2.761B); ὅρα...πόσα κακὰ συνέστησεν ὁ διάβολος ἀπὸ τῆς εἰ.· ὑπεροψίαν ἀρετῆς· ἐκλύει γὰρ ψυχὴν κἂν σφόδρα πρόθυμος ᾖ πρὸς τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἱδρῶτας, ὅταν πείσῃ, ὅτι τῶν γενομένων οὐδέν ἐστιν ἐφ' ἡμῖν εὐέμπτωτον πρὸς πονηρίαν ἔργον *ib.*(762D); *ib.*5(769B); **2.** ass. astrology διὰ τῆς...περιφορᾶς τῶν ἄστρων...τῆς αὐτῆς τυχεῖν...εἰ. Eus.*p.e.*6.6(253D; M.21.432A); ἠρόμην αὐτόν [sc. a pagan philosopher] εἰ θεόν τινα οἴεται τὸν κατὰ πάντων ἔχοντα κράτος, τὸν τῷ ὀνόματι τῆς εἰ. ἀποκαλούμενον...ὁ δὲ πολλήν μου καταγνούς...οὔ μοι δοκεῖς κατανενοηκέναι, φησί, τῶν οὐρανίων οὐδέν. ἦ γὰρ ἂν ἔγνως τῆς εἰ. τὴν δύναμιν, καὶ ὅπως κατελήφθη τῶν καθ' εἱρμὸν ἀπαραβάτως γινομένων ἡ δύναμις. ἐμοῦ...πρὸς τοῦτον ξενοφωνουμένου τὸν λόγον, καί τι σαφέστερον ἀξιοῦντος μαθεῖν, πότερον δύναμίν τινα προαιρετικὴν αὐτοκρατῆ...τὴν εἰ. εἶναι φαντάζεται...ὁ τῶν οὐρανίων, φησίν, ἐπισκεμμένος τὴν κίνησιν, τόν τε ζῳδιοφόρον κύκλον...ὁ...τοιαῦτα κατανοήσας, εἴσεται τῆς εἰ. τὸ σημαινόμενον, ὅτι τὸ εἱρμῷ τινι ἀπαραβάτῳ κατὰ τὴν ποιὰν συμπλοκὴν τῶν

ἀστέρων ἀναγκαίως ἀποτελούμενον τῷ ὀνόματι τῆς εἱ. διηρμήνευται Gr.Nyss.*fat.*(M.45.149B–D); this view discussed, *ib.*(152Aff.); hence **3.** implies absurdity ζῷον οὐκ ἔστιν, ἐν περιγραφῇ οὐχ ὁρᾶται, θεὸς οὐ νομίζεται...ὃ δὲ μηδέν ἐστι τούτων, τί ἐστιν; ἀλλ' ἔοικε παρ' ὑμῶν τὸ ἀεὶ ἐνεστὼς τοῦ χρόνου, εἱ. λέγεσθαι· πάσῃ γὰρ κινήσει...ὁ χρόνος συμπαρεκτείνεται. διαφέρει δὲ οὐδέν, ἢ ὕδατι προσκαθήμενον τῇ κινήσει τοῦ ῥεύματος ἀποσημειοῦσθαι τὰ ἀκαρῆ διὰ τοῦ ἀεὶ ἐνεστῶτος χρόνου τμήματα,...ἢ κινουμένων ἄστρων. εἷς γὰρ ἐπὶ πάντων τῶν μεταβατικῶς κινουμένων ὅρος κινήσεως...εἰ δὲ οὔτε ἡ τῶν ῥείθρων φορά, οὔτε ἡ τῶν πλοίων κίνησις...τοῦ χρόνου τὰ διαστήματα εἱ. ποιεῖ, πῶς τὰ χρονικὰ σημεῖα τῆς τῶν ἀστέρων κινήσεως εἰς εἱ. γένεσιν πλάσσετε, καὶ φάτε τήνδε τὴν ὥραν, ἢ τῆς ὥρας τὸ πολλοστημόριον ὅπερ τῷδε τῷ σημείῳ τῆς τῶν ἄστρων κινήσεως ἐσημειώθη, εἱ. γίνεσθαι; *ib.*(160B,C); εἰ ταῦτα τὰ φαινόμενα ἡμῖν κατ' ἀνάγκην τινὸς εἱ. ἐστὶ τοιαῦτα, πάντως καὶ τῆς ὑπερκειμένης ἐκείνης ἀνάγκης ἑτέραν αἰτίαν ἀναγκαστικὴν τῆς τοιαύτης καταστάσεως προσεπινοήσει ὁ λόγος, κἀκείνης ἄλλην, καὶ πάλιν ἄλλην τῆς ἄλλης, καὶ οὕτως εἰς ἄπειρον προϊὼν ὁ λόγος, οὐδαμοῦ στήσεται εἱμαρμένην εἱμαρμένης *ib.*(161C); εἱ. δὲ παρεισάγεις, ὡς ἐξ αὐτῆς γίνεσθαι τὰ τῷ ἀνθρώπῳ συμβαίνοντα καὶ ἄλλοις...εἰ γὰρ εἱμαρμένης τὸ σοφίζεσθαι τὸ συνετίζεσθαι τὸ λογικὸν γεννᾶσθαι καὶ ἄλογον...παυσάσθωσαν νόμοι· ἐπικρατεῖ γὰρ ἡ εἱ. μοιχῶν τε καὶ ἄλλων...ἀργείτωσαν αἱ διατριβαί, παυσάσθωσαν σοφισταί τε καὶ ῥήτορες...εἴπερ ἐξ εἱ. τυγχάνει τῶν ἐπιστημῶν καὶ μὴ ἐκ γραμμάτων μαθήσεως ὁ πορισμὸς τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει. εἰ γὰρ εἱ. τὸν πεπαιδευμένον...παρεσκεύασε, μὴ μανθανέτω τις παρὰ τοῦ διδάσκοντος Epiph.*haer.*5.3(pp.184.27–185.9; M.41.204B,C); ‡Chrys.*prov.*5(2.770A,B); ἀμέλησον τῶν σαυτοῦ πάντων· πάντως γὰρ ἥξει σοι τὰ τῆς εἱ. ... οὐδὲν ἀπὸ τῆς ῥᾳθυμίας τῆς σῆς ἢ τῆς εἱ. ῥᾳθυμία παραβλαβήσεται *ib.*(772A).

E. εἱ. and free will; **1.** belief in εἱ. destroys scriptural teaching on free will, Chrys.*hom.*62.3 *in Mt.*(7.623E); ref. Is.1:19f. τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα. εἶδες πῶς ὁ θεὸς φθέγγεται καὶ ποίους τίθησι νόμους; ἄκουσον καὶ τῆς εἱ. ... πῶς ἐναντίους εἰσάγει θεσμούς... εἶπεν ὁ θεός, ἐὰν θέλητε, καὶ ἐὰν μὴ θέλητε, κυρίους ἡμᾶς ποιῶν ἀρετῆς καὶ κακίας...ἐκεῖνος δὲ τί φησιν; ὅτι τὸ εἱμαρμένον οὐ δυνατὸν ἐκφυγεῖν, κἂν θέλωμεν, κἂν μὴ θέλωμεν ‡Chrys.*prov.*2(2.758B); **2.** even believers in εἱ. act on assumption of free will, Eus.*p.e.*6.6(244B; M.21.416B) al.; ‡Chrys.*prov.*3(2.762B); εἰ φαύλους καὶ ἀγαθοὺς εἱ. ποιεῖ, τίνος ἕνεκεν παραινεῖς τῷ παιδί, τίνος ἕνεκεν νουθετεῖς;...εἰ πλουσίους καὶ πένητας ποιεῖ, μὴ πέμψῃς εἰς διδασκαλεῖα,...ἀλλ' ἐπίτρεψον τῇ εἱ. τὰ κατ' αὐτόν...ὁρᾷς πῶς ἐν τοῖς ἐλάττοσι διαπιστῶν αὐτῆς τὴν δύναμιν, ἐν τοῖς μείζοσιν αὐτῇ πιστεύεις; εἰ γὰρ ὄντως εἱ. ἐστίν, ἄφες τὸν παῖδα καὶ πονηροῖς ἀνδράσι συγγίνεσθαι *ib.*5(770C,D); **3.** free will affirmed against εἱ.: ἡμέτερον ἔργον τὸ βιῶσαι καλῶς ἐστι...οὐδὲ...ὡς οἴονταί τινες, ἀπὸ εἱ. Or.*princ.*3.1.6(p.201.9; M.11.256B); ἡμέτερον προκρίνειν γὰρ τὰ κρείττω...οὐ δουλεύοντας εἱ. Meth.*symp.*8.13(p.98.20; M.18.161A); οἴχεται μὲν τὰ τῆς εἱ., καὶ οὐδεμιᾷ ἀνάγκῃ τὰ ἡμέτερα ἄγεται, πάντα δὲ ἐλευθερίᾳ προαιρέσεως τετίμηται Chrys.*hom.div.*8(12.381D); ref. S. Paul's conversion ποῦ τοίνυν εἰσὶν οἱ τὴν τῆς εἱ. ἀνάγκην ἐπιτειχίζοντες τῇ τῆς προαιρέσεως ἐλευθερίᾳ; id.*hom.*22.4 *in 1Cor.*(10.197C).

F. man not subject to εἱ.; **1.** gen. statement εἰ δὴ οὖν τις τὰ κατὰ φύσιν ἤτοι τοῦ σώματος ἢ καὶ τῆς ψυχῆς, εἱ. ὀνόματι χρώμενος, ὑπ' αἰτίαν ἀνάγκης καταβάλλοι, διαμάρτοι ἂν τῆς οἰκείας προσηγορίας... εἰ γὰρ ἀπαράλλακτόν φασιν εἶναι τὴν εἱ., καὶ μὴ δύνασθαί τι παρ' αὐτὴν γίνεσθαι (ἀνάγκην γὰρ εἶναι ἀπαραίτητον), πολλὰ δέ, ὡς ἔφην, παρὰ τὰ κατὰ φύσιν καὶ ψυχῇ καὶ σώματι συμβαίνει, οὐκ ἂν ὀρθῶς τις ὀνομάζοι, ταὐτὸν εἶναι λέγων εἱ. καὶ φύσιν Eus.*p.e.*6.6(246C,D; M.21.420A,B); **2.** proofs, from martyrs' lives, *ib.*(253B; M.429D); from pagan philosophers, *ib.*6.7(261C; M.445A); and from scripture, *ib.*6.9(272D; M.461D); from difference of individual fortunes εἰ οὖν καὶ πάντα καὶ ἀεὶ δύναται ἡ εἱ. αὕτη, πάντα ἐπὶ πάντων δυνήσεται. ἀλλὰ μὴν πολλαὶ καὶ ποικίλαι τοῖς ἀνθρώποις τοῦ βίου διαφοραί, κατά τε τὰς ἀξίας καὶ τὰς περιουσίας...ἄρα τὸ μὴ πάντα δύνασθαι τὴν ἀναπλασθεῖσαν ἐκείνην τῷ λόγῳ...εἱ., ἡ τῶν ἀποτελεσμάτων ἀνισότης...ἐπιδείκνυσιν. εἰ γὰρ τὸ μακρόβιον δυνάμεως ἔργον νομίζομεν, ἀσθενείας ...ἐστὶ τὸ ὠκύμορον. οὐκοῦν, τὴν μὲν ἀσθενεῖν τῶν εἱ. τὴν δὲ δύνασθαι δογματίζειν προσήκει Gr.Nyss.*fat.*(M.45.157A,B).

G. belief in εἱ. and Christianity; **1.** incompatible ὁ...εἱ. εἰσάγων ἄντικρυς θεὸν καὶ θεοῦ πρόνοιαν ἐξωθεῖ· ὥσπερ ὁ τὸν θεὸν ἐφιστὰς τοῖς πᾶσιν ἀνέλοι ἂν τὸν περὶ εἱμαρμένης λόγον. ἢ γὰρ ταὐτὸν ἂν εἴη ὁ θεὸς καὶ εἱ., ἢ θάτερον διεστὼς ἑτέρου. ταὐτὸν μὲν οὖν οὐκ ἂν γένοιτο Eus.*p.e.*6.6(252A; M.21.428C); detailed refutation of opinion that God and εἱ. are identical, *ib.*(252A,B; M.428C–429A); εἴρηται δὲ ἡμῖν ἐν ἄλλοις λόγοις πολλὰ πρὸς ἀνατροπὴν τῶν γένεσιν καὶ εἱ. νομιζόντων...ἐσχάτη δὲ αὐτοῖς ἀπορία...τοῖς καὶ ἀνάστασιν ὁμολογοῦσιν καὶ κρίσιν δικαίαν ὁριζομένοις. πῶς γὰρ δύναται κρίσις εἶναι καὶ εἱ.; Epiph.*haer.*16.3(p.212.13ff.; M.41.252B–253A); Chrys.*hom.*45.4 *in Jo.*(8.267D); discussion of opposition between εἱ. and πρόνοια, id.*oppugn.*3.10(1.92E); ‡Chrys.*prov.*2(2.756C); **2.** power of εἱ. destroyed by Christ ὁ κύριος...ὁ κατελθὼν εἰς γῆν, ἵνα μεταθῇ τοὺς εἰς τὸν Χριστὸν πιστεύσαντας ἀπὸ τῆς εἱ. εἰς τὴν ἐκείνου πρόνοιαν Clem.*exc.Thdot.*74(p.130.22; M.9.693A); ἡ γέννησις σωτῆρος γενέσεως ἡμᾶς καὶ εἱμαρμένης ἐξέβαλεν *ib.*76(p.130.30; 693B); μέχρι τοῦ βαπτίσματος οὖν ἡ εἱ., φασίν, ἀληθής, μετὰ δὲ τοῦτο οὐκέτι ἀληθεύουσιν οἱ ἀστρολόγοι *ib.*78(p.131.15; 693D); εἱ. ἀνεῖλε [sc. Χριστός] Chrys.*hom.*6.1 *in Mt.*(7.84B); **3.** superiority of Christianity ἡμεῖς δὲ καὶ εἱ. ἐσμὲν ἀνώτεροι καὶ ἀντὶ πλανητῶν δαιμόνων ἕνα τὸν ἀπλανῆ δεσπότην μεμαθήκαμεν καὶ οὐ καθ' εἱμαρμένην ἀγόμενοι τοὺς ταύτης νομοθέτας παρῃτήμεθα Tat.*orat.*9(p.10.7; M.6.825B,C); πῶς οὖν γένεσιν τὴν καθ' εἱμαρμένην ἀποδέξομαι τοιούτους [sc. pagan gods] αὐτῆς τοὺς οἰκονόμους θεωρῶν;...τί μοι καθ' εἱ. ἀγρυπνεῖς διὰ φιλαργυρίαν; τί δέ μοι καθ' εἱ. πολλάκις ὀρεγόμενος πολλάκις ἀποθνήσκεις; ἀπόθνησκε τῷ κόσμῳ παραιτούμενος τὴν ἐν αὐτῷ μανίαν *ib.*11(p.11.25; 829A); Eus.*p.e.*6.6(253D; M.21.432A); **4.** εἱ. not presupposed by belief in prophecy ὅπως δὲ μή τινες ἐκ τῶν προλελεγμένων ὑφ' ἡμῶν δοξάσωσι καθ' εἱμαρμένης ἀνάγκην φάσκειν ἡμᾶς τὰ γινόμενα γίνεσθαι. τὰς τιμωρίας ...καὶ τὰς ἀγαθὰς ἀμοιβὰς κατ' ἀξίαν τῶν πράξεων ἑκάστου ἀποδίδοσθαι ...ἀληθὲς ἀποφαινόμεθα· ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν, ἀλλὰ καθ' εἱμαρμένην πάντα γίνεται, οὔτε τὸ ἐφ' ἡμῖν ἐστιν ὅλως...εἰ δὲ εἵμαρτο ἢ φαῦλον ἢ σπουδαῖον εἶναι, οὐκ ἄν ποτε τῶν ἐναντίων δεκτικὸς ἦν...ἀλλ' οὐδ' οἱ μὲν ἦσαν σπουδαῖοι, οἱ δὲ φαῦλοι, ἐπεὶ τὴν εἱ. αἰτίαν φαύλων καὶ ἐναντία ἑαυτῇ πράττουσαν ἀποφαινόμεθα...ἀλλ' εἱ. φαμὲν ἀπαράβατον ταύτην εἶναι, τοῖς τὰ καλὰ ἐκλεγομένοις τὰ ἄξια ἐπιτίμια, καὶ τοῖς ὁμοίως τὰ ἐναντία τὰ ἄξια ἐπίχειρα Just.*1apol.*43.1–7(M.6.392C–393B); *ib.*44.11 (396B).

H. as belief of Pharisees, Hipp.*haer.*9.28(p.262.6ff.; M.16.3407A, B); *Const.App.*6.6.3; and Sadducees, Hipp.*haer.*9.29(p.262.13; 3407B).

I. εἱ. not a divinity, Clem.*prot.*10(p.73.25; M.8.217A).

εἰμί, *to be* (τὸ εἶναι *being*; ὁ ὤν, τὸ ὄν *he who is, that which is*; τὰ ὄντα *things that are*, i.e. *creatures*, occur freq. in same passages, hence are not treated separately);

A. God as being and source of all being πίστευσον ὅτι εἷς ἐστιν ὁ θεός, ὁ...ποιήσας ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι τὰ πάντα Herm.*mand.*1.1; τοῦ εἶναι πᾶσι τοῖς ἄλλοις αἴτιον, τοῦτο δή ἐστιν ὁ θεός Just.*dial.*3.5 (M.6.481B); ὁ λόγος ἡμῶν ἕνα θεὸν ἄγει...αὐτὸν μὲν οὐ γενόμενον (ὅτι τὸ ὂν οὐ γίνεται ἀλλὰ τὸ μὴ ὄν) Athenag.*leg.*4.2(M.6.900A); ὁ μὲν θεὸς...συνέχων τὰ πάντα φθάνει εἰς ἕκαστον τῶν ὄντων, μεταδιδοὺς ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ ἰδίου τὸ εἶναι, ὅπερ ἐστὶν Or.*princ.*1.3.5(p.56.1f.; M.11.150B); θέλων [sc. θεός] ὁμοῦ καὶ δυνάμενος...ὕλην ὥσπερ τινὰ καὶ οὐσίαν τῆς τῶν ὅλων γενέσεως...προβεβλημένος, ὡς μηκέτι εὐλόγως φάναι δεῖν ἐξ οὐκ ὄντων εἶναί τι τῶν ὄντων· οὐδὲ γὰρ ἂν εἴη τι τὸ ἐκ μὴ ὄντος. πῶς γὰρ τὸ μὴ ὂν ἑτέρῳ τοῦ εἶναι γένοιτ' ἂν αἴτιον; πᾶν δὲ ὅ τί ποτε καὶ ἔστιν ἐξ ἑνὸς τοῦ μόνου ὄντος καὶ προόντος, τοῦ δὴ καὶ φήσαντος, 'ἐγώ εἰμι ὁ ὤν', τὸ εἶναι λαβὸν ἔχει, ὅτι δὴ μόνος ὢν καὶ ἀεὶ ὢν αὐτὸς πᾶσι, τοῖς ἐξ αὐτοῦ τὸ εἶναι κτησαμένοις, αἴτιος τοῦ εἶναι κατέστη Eus.*d.e.*4.1(p.151.22ff.; M.22.252D); θεὸς ἦν μὲν ἀεί, καὶ ἔστι, καὶ ἔσται· μᾶλλον δέ, ἔστιν ἀεί. τὸ γὰρ ἦν, καὶ ἔσται, τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου τμήματα...ὁ δὲ ὢν ἀεί, καὶ τοῦτο αὐτὸς ἑαυτὸν ὀνομάζει... ὅλον γὰρ ἐν ἑαυτῷ συλλαβὼν ἔχει τὸ εἶναι Gr.Naz.*or.*45.3(M.36.625C); τοῦ γὰρ ὄντος ἐξῆπται τὰ ὄντα, καὶ οὐκ ἔνεστιν εἶναί τι μὴ ἐν τῷ ὄντι τὸ εἶναι ἔχον Gr.Nyss.*or.catech.*25(p.95.6; M.45.65D); id.*anim.et res.* (M.46.136A); κυριώτερον πάντων τῶν ἐπὶ τοῦ θεοῦ ὀνομάτων εἶναι, τὸ ὂν [sc. ὁ ὤν]. ὅλον γὰρ ἐν ἑαυτῷ συλλαβὸν ἔχει τὸ εἶναι, οἷόν τι πέλαγος οὐσίας ἄπειρον ‡Cyr.*Trin.*11(6².17C; M.77.1145B); ἐπειδὴ ὢν ἐστιν ὁ θεὸς ὑπερουσίως, δωρεῖται δὲ τὸ εἶναι τοῖς οὖσι...πολλαπλασιάζεσθαι λέγεται τὸ ἓν ὂν ἐκεῖνο τῇ ἐξ αὐτοῦ παραγωγῇ τῶν πολλῶν ὄντων...τῷ πάντων εἶναι τῶν ὄντων ὑπερουσίως ἐξῃρημένον Dion.Ar.*d.n.*2.11 (M.3.649B); ἐκ τοῦ ὄντος, αἰών, καὶ οὐσία, καὶ ὄν...τὰ ἐν τοῖς οὖσιν ὄντα...καὶ ὑφεστῶτα. καὶ γάρ, ὁ θεὸς οὔ πώς ἐστιν ὤν, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ προειληφώς· διὸ καὶ βασιλεὺς λέγεται τῶν αἰώνων, ὡς ἐν αὐτῷ καὶ περὶ αὐτὸν παντὸς τοῦ εἶναι καὶ ὄντος καὶ ὑφεστηκότος, καὶ οὔτε ἦν, οὔτε ἔσται...μᾶλλον δὲ οὔτε ἐστίν· ἀλλ' αὐτός ἐστι τὸ εἶναι τοῖς οὖσι· καὶ οὐ τὰ ὄντα μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι τῶν ὄντων, ἐκ τοῦ προαιωνίως ὄντος *ib.*5.4(817C,D); *ib.*5.5(820–C) et passim; commented upon τὸ ὄν, ἐπὶ τοῦ θεοῦ λεγόμενον, ὅλου συλλήβδην τοῦ εἶναι ὑπέρεστι· τοῦτο γάρ φησιν ὑπερούσιον, ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ τὸ ἐν γενέσει ὄν· τὸ γὰρ ὂν οὐσία· ἀπὸ γὰρ τοῦ εἶναι τὸ ὄνομα παρῆκται τῆς οὐσίας. ὁ οὖν θεός, ὡς καὶ τοῦ εἶναι ὑπερκείμενος (τὸ γὰρ εἶναι ἐξ αἰτίας τινὸς δηλοῖ εἰς τὸ εἶναι ἀχθῆναι) ὢν ὑπερουσίως νοεῖται· διὸ καὶ αἰὼν λέγεται εἶναι τῶν παρηγμένων ὑπ' αὐτοῦ αἰώνων· ὅπερ γὰρ μήτε ἦν, μήτε ἔσται, ἀλλ'

ἔστι μόνον, τοῦτο ἑστὼς ἔχον τὸ εἶναι, τὸ μὴ μεταβάλλειν εἰς τὸ ἔσται, μήτ' αὖ μεταβεβηκέναι ἀπὸ τοῦ [ἦν εἰς τὸ] ἔστι, τοῦτό ἐστιν αἰών· οὐ γὰρ μόνον τὰ ὄντα πάντα δεῖ παρεῖναι τῷ παντὶ καὶ ὅλῳ, ἀλλὰ τὸ μηδὲν τοῦ ποτε μὴ ὄντος Max.*schol.d.n.*5.4(M.4.313B,C); cf. Dion.Ar.*e.h.*1.3 (M.3.373C); id.*d.n.*1.5(M.3.593D); ὁ ὢν εἰς πάντα τὰ ὄντα ἐκτείνεται, καὶ ὑπὲρ τὰ ὄντα ἐστίν *ib.*5.1(816B).

B. his existence proved τοῦ μὲν γὰρ εἶναι θεόν,...καὶ ὄψις διδάσκαλος, καὶ ὁ φυσικὸς νόμος Gr.Naz.*or.*28.6(M.36.32C); ὅτι μὲν οὖν ἔστι θεός...οὐκ ἀμφιβάλλεται...ἡ γνῶσις τοῦ εἶναι θεὸν φυσικῶς ἡμῖν ἐγκατέσπαρται Jo.D.*f.o.*1.3(M.94.793B,C); ἡ τῆς κτίσεως συνοχή, καὶ συντήρησις, καὶ κυβέρνησις, διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἐστὶ θεός *ib.*(796C); ὅτι μὲν οὖν ἔστι θεός, δῆλον. τί δέ ἐστι κατ' οὐσίαν... ἄγνωστον *ib.*1.4(797B).

C. God as beyond being (negative theology) ὑπερούσιος οὐσία... κατὰ μηδὲν τῶν ὄντων οὖσα· καὶ αἴτιον μὲν τοῦ εἶναι πᾶσιν, αὐτὸ δὲ μὴ ὂν Dion.Ar.*d.n.*1.1(M.3.588B); εἰ δὲ καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ ὄντα ἐστὶν... τἀγαθόν, καὶ τὸ ἀνείδεον εἰδοποιεῖ...οὐσίας ὑπερβολὴ...καὶ εἰ θεμιτὸν φάναι, τἀγαθοῦ τοῦ ὑπὲρ πάντα τὰ ὄντα, καὶ αὐτὸ τὸ μὴ ὂν ἐφίεται, καὶ φιλονεικεῖ πῶς ἐν τἀγαθῷ καὶ αὐτὸ εἶναι *ib.*2.11(697A); αὐτὸς αἴτιος τοῦ εἶναι τὰ πάντα, καὶ πρὸ τοῦ εἶναι, ὡς ἐντεῦθεν δηλοῦται· τὸ γὰρ αὐτὸ εἶναι οὐκ αὐτό ἐστιν ὁ θεός, διὰ τὸ εἶναι τὸν θεόν, ἀλλὰ διὰ τὸν θεόν. καὶ τὸ εἶναί ἐστι, καὶ λέγεται· διὸ ἐν τῷ θεῷ ἐστι τὸ εἶναι, ὡς ἰδέα· οὐ μὴν ὁ θεός, ἐν τῷ εἶναί ἐστι. πρὸ γὰρ τοῦ εἶναι ἦν· ὅμως διὰ τὸ πάντων αἴτιος εἶναι...καὶ ἔξω πάντων ἐστίν, ὡς αἴτιος τούτων Max.*schol.d.n.* 5.8(M.4.325B).

D. uncreated and created being contrasted; **1.** God as ὁ ὢν or τὸ ὄν; **a.** opp. τὸ μὴ ὄν (= creatures): πανταχόθεν καθαρεύει τὸ ὄντως ὂν τῆς πρὸς τὸ μὴ ὂν κοινωνίας Gr.Nyss.*Eun.*9(2 p.221.19; M.45.820D); οὐδὲ γάρ ἐστιν ὁ θεὸς ὂν ἤτοι κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως τοῖς οὖσιν, ἵνα δηλωθῇ τελείως διά τινος τῶν ὄντων, ἀλλ' ὁ ὤν, τουτέστιν ὁ κυρίως ...ἔχων τὴν ὕπαρξιν, παρ' οὗ καὶ πάντα τὰ ὄντα διὰ ἀγαθότητα μόνην ἐξ οὐκ ὄντων προήχθησαν...καὶ καθ' ὁμωνυμίαν ὄντα προσηγορεύθησαν ‡Gr.Nyss.*hom.6.43 in Jo.*(p.216.22ff.); cf. ὃ δὲ ἤρξατο, ἦν ὅτε οὐκ ἦν. οὗ δὲ πρεσβύτερον τὸ οὐκ ἦν, τοῦτο οὐ κυρίως ὄν. τὸ δὲ μὴ κυρίως ὄν, πῶς θεός; Gr.Naz.*or.*42.17(M.36.477C); **b.** opp. τὰ ὄντα: ἔστι γὰρ τοῦτο τῆς πάντων αἰτίας...τὸ πρὸς κοινωνίαν ἑαυτῆς τὰ ὄντα καλεῖν, ὡς ἑκάστῃ τῶν ὄντων ὥρισται πρὸς τῆς οἰκείας ἀναλογίας. πάντα μὲν οὖν τὰ ὄντα μετέχει προνοίας...οὐ γὰρ ἂν ἦν, εἰ μὴ τῆς τῶν ὄντων οὐσίας καὶ ἀρχῆς μετειλήφει. τὰ μὲν οὖν ἄζωα πάντα, τῷ εἶναι αὐτῆς μετέχει· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐστὶν ἡ ὑπὲρ τὸ εἶναι θεότης Dion.Ar.*c.h.* 4.1(M.3.177C,D); νοῦς ὤν, ὄντως νοεῖ τὰ ὄντα ὡς ὤν. εἰ οὖν νοῶν ἑαυτὸν τὰ ὄντα νοεῖ, αὐτός ἐστι τὰ ὄντα· ἢ γὰρ ἑτέρωθι ὄντα αὐτὰ νοήσει, ἢ ἐν ἑαυτῷ, ὡς αὐτοῦ ὄντα· ἀλλαχοῦ μὲν ὄντα οὖν οὐ δυνατὸν νοῆσαι· ποῦ γὰρ ὄντα ἐν αἰσθητοῖς; τὰ γὰρ αἰσθητὰ οὐκ εἰσὶν ὄντα, ἅτε τρεπτὰ ὄντα, καὶ γινόμενα, καὶ ἀπολλύμενα. ἑαυτὸν οὖν ἄρα καὶ ἐν ἑαυτῷ νοεῖ. ἐπειδὴ δὲ καὶ ποιητὴς τῶν ὄντων ἐστὶν ὁ θεός, ἐν τῷ μήπω ὄντι νοήσει αὐτά· καὶ ἃ νοεῖ, οὐ τύπους λαμβάνων ἀφ' ἑτέρων, αὐτὸς ὢν τῶν ὄντων παράδειγμα· ὥστε οὔτε αὐτὸς ἐν τόπῳ, οὔτε τὰ ἐν αὐτῷ ὡς ἐν τόπῳ· ἀλλ' ἔχει αὐτὰ ὡς ἑαυτὸν ἔχων, καὶ ἐνὼν αὐτοῖς, πάντων μὲν ὁμοῦ ὄντων, καὶ ἐν ἀμερεῖ ὄντων ἐν αὐτῷ· διακεκριμένων δέ, ἐν τῷ ἀμερεῖ ἀμερῶς. αἱ τοίνυν νοήσεις αὐτοῦ εἰσι τὰ ὄντα· τὰ δὲ ὄντα εἰσὶ τὰ εἴδη Max.*schol.d.n.*5.6(M.4.320B,C); πάντα τὰ ὄντα, ἢ κτιστά ἐστιν, ἢ ἄκτιστα. εἰ γὰρ κτιστά, πάντως καὶ τρεπτά· ὧν γὰρ τὸ εἶναι ἀπὸ τροπῆς ἤρξατο, ταῦτα τῇ τροπῇ ὑποκείσεται πάντως...εἰ δὲ ἄκτιστα...πάντως καὶ ἄτρεπτα. ὧν γὰρ τὸ εἶναι ἐναντίον, τούτων καὶ ὁ τοῦ πῶς εἶναι λόγος ἐναντίος Jo.D.*f.o.*1.3(M.94.796A,B); οὐδὲν γὰρ τῶν ὄντων ἐστὶν [sc. ὁ θεός]· οὐχ ὡς μὴ ὤν, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ πάντα τὰ ὄντα, καὶ ὑπὲρ αὐτὸ τὸ εἶναι ὢν *ib.*1.4(800B); **2.** Gen.1:1 contrasted with Jo. 1:1 τί γὰρ...κοινὸν ἔχει πρὸς τό, 'ἐποίησε', τό, 'ἦν'; τί δὲ ὁ θεὸς πρὸς τὸν ἄνθρωπον;...ἐνταῦθα γὰρ τό, 'ἦν', οὐ δείκνυσι τὸ ἀΐδιον μόνον, ἀλλὰ καὶ τό, 'ἐν ἀρχῇ ἦν', καὶ τό, 'ὁ λόγος ἦν'. ὥσπερ οὖν τό, ὤν, ὅταν μὲν περὶ ἀνθρώπου λέγηται, τὸν ἐνεστῶτα χρόνον δηλοῖ μόνον· ὅταν δὲ περὶ θεοῦ, τὸ ἀΐδιον δείκνυσιν· οὕτω καὶ τὸ 'ἦν', περὶ μὲν τῆς ἡμετέρας λεγόμενον φύσεως, τὸν παρελθόντα σημαίνει χρόνον ἡμῖν, καὶ αὐτὸν τοῦτον πεπερατωμένον· ὅταν δὲ περὶ θεοῦ, τὸ ἀΐδιον ἐμφαίνει Chrys. *hom.3.2 in Jo.*(8.18E–19A); *ib.*3.3(19D–20A); ὅπου...δημιουργία, ἔταξε Μωυσῆς τὸ ἐποίησεν, ὅπου δὲ δημιουργὸς ἔταξεν ὁ εὐαγγελιστὴς τὸ ἦν. πολὺ δὲ τὸ μέσον τοῦ ἐποίησε καὶ τοῦ ἦν· τὸ μὲν γὰρ ἐγένετο μὴ ὄν, ὁ δὲ ἦν ἀεὶ ὤν. ἐν ἀρχῇ ἐποίησε καὶ ἐν ἀρχῇ ἦν· θεοῦ γὰρ τὸ εἶναι, κτίσματος δὲ τὸ γίνεσθαι, ὥσπερ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς μερίζει...ὃ ἦν ἐν ἀρχῇ ζωὴ ἦν. ἑξάκις λέγει τὸ ἦν, ἵνα ἑρμηνεύσῃ τὸ ὤν. περὶ δὲ τοῦ οἰκέτου, ὅτε ἐκήρυξε τὸν ὄντα, λέγει· ἐγένετο ἄνθρωπος. θεὸς ἦν, ἄνθρωπος δ' ἐγένετο †Jo.D.*creat.*1(p.59); **3.** exeg. 1Cor.1:28 and Rom.4:17 τίνα δὲ τὰ μὴ ὄντα ἢ οἱ ἐστερημένοι τοῦ ὄντος καὶ μὴ μετέχοντες αὐτοῦ, οὕτω καλούμενοι πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν μετεχόντων τοῦ εἰπόντος, 'ἐγώ εἰμι ὁ ὤν'; καλεῖ δὲ τὰ μὴ ὄντα ἵνα ὑπακούσασιν αὐτοῖς χαρίσηται τὸ εἶναι. ἀλλ' ἴσως τις πρὸς ταῦτα ἐρεῖ, πῶς ὁ ἀπόστολος ἑτέρωθί φησι μεθ' ἕτερα, 'ἐξελέξατο ὁ θεὸς τὰ μὴ ὄντα ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ'; ἀλλ' εὔδηλον ὡς ἕτερόν ἐστι τοῦτο σημαινόμενον τοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος ὅσον ἀπὸ πάσης τῆς ἐκεῖσε συμφράσεως· ὄντες μὲν γὰρ ἐνθάδε οἱ κατὰ σάρκα σοφοί...μὴ ὄντες δὲ οἱ ἄλλως παρὰ τούτοις διακείμενοι ὡς πρὸς τὴν ἐκείνων ὑπόληψιν Or.*Rom.*4:17(*JTS* 13 p.361); Eph.1:1 ἐπὶ μόνων 'Εφεσίων εὕρομεν κείμενον τό, 'τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι'· καὶ ζητοῦμεν...τί δύναται σημαίνειν. ὅρα οὖν εἰ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ 'Εξόδῳ ὄνομά φησιν ἑαυτοῦ ὁ χρηματίζων Μωσεῖ τὸ ⟨ὁ⟩ ὤν, οὕτως οἱ μετέχοντες τοῦ ὄντος γίνονται ὄντες, καλούμενοι οἱονεὶ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι, 'ἐξελέξατο' γὰρ 'ὁ θεὸς τὰ μὴ ὄντα...ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ.' καὶ ζητήσει τις, πῶς τὰ ὄντα καταργεῖ...ἐὰν γάρ τις μετεσχηκὼς τοῦ εἶναι ἐπιλαθόμενος τῆς μετοχῆς, ἑαυτῷ καταχαρίσηται τὴν τοῦ εἶναι αἰτίαν, καὶ μὴ τὴν πᾶσαν εὐχαριστίαν ἀναφέρῃ ἐπὶ τὸν ἐκ τοῦ μὴ εἶναι τὸ εἶναι αὐτῷ ὅμοιον κατ' εἰκόνα χαρισάμενον, τότε καταργεῖται τὸ ὂν id.*Eph.*1:1(p.235).

E. the being of the Son; **1.** (Marcellus), ref. Ex.3:14 'ἐγώ εἰμι ὁ ὤν', λέγει μὲν τῷ Μωσεῖ ὁ πατήρ, λέγει δὲ δηλονότι διὰ τοῦ λόγου Marcell.*fr.*56 ap.Eus.*Marcell.*2.2(p.40.35; M.24.792D); πῶς γὰρ ἐγχωρεῖ τὸν λέγοντα 'ἐγώ εἰμι ὁ ὤν' μὴ συνομολογεῖν ὅτι κατὰ ἀντιδιαστολὴν τοῦ μὴ ὄντος ὁ ὢν ἑαυτὸν εἶναί φησιν; εἰ δὲ τὸν υἱὸν ὑποστάσει διῃρημένον τοῦτο φάσκοι λέγειν τό, 'ἐγώ εἰμι ὁ ὤν', ταὐτὸν αὖθις περὶ τοῦ πατρὸς λέγειν νομισθήσεται· ἑκάτερον δὲ τούτων ἀσεβές id. *fr.*58 ap.Eus.*e.th.*2.19(p.123.16ff.; M.24.944B); εἴτ' οὖν ὁ πατὴρ λέγοι εἴθ' ὁ υἱὸς τό, 'ἐγώ εἰμι ὁ ὤν', ἀληθεύοι ἂν ἑκατέρως ὁ λόγος. ὅ τε γὰρ πατὴρ 'ὁ ὢν' εἴη ἄν, μόνος αὐτὸς ὢν 'ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν θεός'...ὅ τε υἱὸς καὶ αὐτὸς χρηματίζων 'ὁ ὢν' ἀληθεύοι ἄν, μόνος ὢν υἱὸς μονογενὴς τοῦ ὄντος· ἀλλὰ καὶ εἰκὼν τοῦ ἀοράτου θεοῦ ὑπάρχων κατὰ τοῦτο εἴη ἂν αὐτοῦ εἰκών, καθ' ὃ μόνος ἦν αὐτὸς ὁ ὤν· διὸ καὶ αὐτὸς χρηματίζοι ἂν 'ὁ ὢν' Eus.*e.th.*2.20(p.129.28ff.; 953C); **2.** in early stages of Arian controversy; **a.** Arian position οὐκ ἦν πρὸ τοῦ γεννηθῆναι...οὐδὲ ἅμα τῷ πατρὶ τὸ εἶναι ἔχει...διὸ καὶ πρὸ τοῦ υἱοῦ ἐστιν [sc. Father]...καθὸ οὖν παρὰ τοῦ θεοῦ τὸ εἶναι ἔχει...κατὰ τοῦτο ἀρχὴ αὐτοῦ ὡς θεὸς αὐτοῦ καὶ πρὸ αὐτοῦ ὢν Ar.*ep. Alex.*(p.13.9; M.26.709B,C); λεγόντων ὅτι ἦν πότε ὅτε οὐκ ἦν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ γέγονεν ὕστερον ὁ πρότερον μὴ ὑπάρχων...'πάντα γάρ', φασίν, 'ὁ θεὸς ἐξ οὐκ ὄντων ἐποίησε', συναναλαμβάνοντες τῇ τῶν ἁπάντων...κτίσει καὶ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. οἷς ἀκολούθως καί φασιν αὐτὸν τρεπτῆς εἶναι φύσεως...καὶ τῇ ἐξ οὐκ ὄντων ὑποθέσει καὶ τὰς θείας τοῦ εἶναι αὐτὸν ἀεὶ συναιροῦντες γραφάς Alex.Al.*ep.Alex.*2(p.21. 8ff.; M.18.552A,B); **b.** refuted ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ οὔτε ἐξ οὐκ ὄντων γεγένηται, οὔτε ἦν πότε ὅτε οὐκ ἦν, αὐτάρκης ἐπαίδευσεν 'Ιωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς...[Jo.1:8]...ἀλλὰ γὰρ καὶ ὅτι τοῖς ἐξ οὐκ ὄντων γενομένοις ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ συναριθμεῖται, πάντα δι' αὐτοῦ γεγονέναι φησὶν ὁ αὐτὸς 'Ιωάννης...εἰ γὰρ πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, πῶς ὁ τοῖς γενομένοις τὸ εἶναι χαρισάμενος αὐτός ποτε οὐκ ἦν...αὐτὸς μὲν ἦν ἐν ἀρχῇ, πάντα δὲ δι' αὐτοῦ ἐγένετο [καὶ ἐξ οὐκ ὄντων ἐποίησεν]. ἐναντίον γὰρ δοκεῖ τοῖς ἐξ οὐκ ὄντων γενομένοις τὸ ὂν καὶ ἀφεστηκὸς σφόδρα *ib.*4 (p.22.4ff.; 553A,B); ἀσεβεστάτης οὖν φανείσης τῆς ἐξ οὐκ ὄντων ὑποθέσεως, ἀνάγκη τὸν πατέρα ἀεὶ εἶναι πατέρα· ἔστι δὲ πατὴρ ἀεὶ παρόντος τοῦ υἱοῦ, δι' ὃν χρηματίζει πατήρ...εἰ δὲ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ θεοῦ οὐκ ἦν ἀεί, δῆλον ὅτι οὐδὲ οὗ ἐστιν εἰκὼν ἔστιν ἀεί. ἀλλὰ καὶ τῷ μὴ εἶναι τὸν τῆς ὑποστάσεως τοῦ θεοῦ χαρακτῆρα συναναιρεῖται κἀκεῖνος ὁ πάντως ὑπ' αὐτοῦ χαρακτηριζόμενος *ib.*7(pp.23.28–24.5; 557B,C); **c.** orthodox confession of faith πιστεύομεν...εἰς μόνον ἀγέννητον πατέρα, οὐδένα τοῦ εἶναι αὐτῷ τὸν αἴτιον ἔχοντα...καὶ εἰς ἕνα κύριον 'Ιησοῦν Χριστόν...γεννηθέντα οὐκ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὄντος πατρός *ib.*12(p.27.1ff.; 565A,B); **3.** Athanasian argument ὁ δὲ θεὸς ὤν ἐστι, καὶ οὐ σύνθετος· διὸ καὶ ὁ τούτου λόγος ὤν ἐστι, καὶ οὐ σύνθετος...τῶν μὲν γὰρ γενητῶν ἡ φύσις, ἅτε δὴ ἐξ οὐκ ὄντων ὑποστᾶσα, ῥευστή τις καὶ ἀσθενὴς...τυγχάνει· ὁ δὲ τῶν ὅλων θεὸς ἀγαθὸς...ἐστί... ἀγαθῷ γὰρ περὶ οὐδενὸς ἂν γένοιτο φθόνος· ὅθεν οὐδὲ τὸ εἶναί τινι φθονεῖ, ἀλλὰ πάντας εἶναι βούλεται...ὁρῶν οὖν τὴν γενητὴν πᾶσαν φύσιν...ῥευστὴν οὖσαν καὶ διαλυομένην· ἵνα μὴ...πάλιν εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀναλυθῇ τὸ ὅλον...τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ...τὴν σύμπασαν διακυβερνᾷ καὶ καθίστησιν, ἵνα, τῇ τοῦ λόγου ἡγεμονίᾳ...φωτιζομένη ἡ κτίσις, βεβαίως διαμένειν δυνηθῇ, ἅτε δὴ τοῦ ὄντως ὄντος ἐκ πατρὸς λόγου μεταλαμβάνουσα καὶ βοηθουμένη δι' αὐτοῦ εἰς τὸ εἶναι· μὴ ἄρα πάθῃ ὅπερ ἂν ἔπαθεν, εἰ μὴ ὁ λόγος αὐτὴν ἐτήρει, λέγω δὴ τὸ μὴ εἶναι Ath. *gent.*41(M.25.81C–84B); τὰ μὲν κτίσματα ὑπὸ τὴν ἀρχὴν πεποίηται, καὶ διαστηματικὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι ἔχει...ἀπὸ γὰρ ἀρχῆς τινος τοῦ μὴ εἶναί ποτε γέγονε καὶ ἐκτίσθη τὰ γενητά...οὐκοῦν τὰ μὲν κτίσματα ἤρξατο γίνεσθαι· ὁ δὲ τοῦ θεοῦ λόγος...οὐκ ἔχων ἀρχὴν τοῦ εἶναι, εἰκότως οὐκ ἤρξατο τοῦ εἶναι, οὐδὲ ἤρξατο γίνεσθαι, ἀλλ' ἦν ἀεί...καὶ τῶν μὲν γενητῶν τὸ εἶναι ἐν τῷ γίνεσθαι μετρεῖται, καὶ ἀπό τινος ἀρχῆς ἄρχεται ταῦτα διὰ τοῦ λόγου ποιεῖν ὁ θεός, ἵνα καὶ τὸ μὴ εἶναι,

πρὶν γενέσθαι, ταῦτα γινώσκηται· ὁ δὲ λόγος τὸ εἶναι οὐκ ἐν ἄλλῃ ἀρχῇ ἔχει, ἀλλ' ἐν τῷ πατρί id.*Ar.*2.57(M.26.268C–269B); ref. 2Cor.5:18 ὅτι, τοῦ θεοῦ ὄντος, τὰ πάντα παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ λόγου οὐκ ὄντα πρότερον εἰς τὸ εἶναι γέγονε, διὰ τοῦτο εἴρηται τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ λόγος, ἐπεὶ μὴ κτίσμα ἐστίν...ἔστι μόνος ἐκ τοῦ πατρός· τῆς δὲ τοιαύτης διανοίας γνώρισμα τὸ εἶναι τὸν υἱὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός id.*decr.*19 (p.16.14; M.25.449B); **4.** Eunomian controversy; **a.** orthodox position ὁ υἱὸς πρὸ αἰῶνος ὤν, καὶ ἀεὶ ὤν, οὐκ ἤρξατο τοῦ εἶναί ποτε Bas.*Eun.*2.12(1.247B; M.29.593B); **b.** Eunomian contradiction λεγόντων, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος αὐτὸν εἰς τὸ εἶναι παρῆχθαι *ib.*(247D; M.593C); ἤτοι γὰρ ὄντα, φησίν [sc. Eunomius], ἐγέννησεν ὁ θεὸς τὸν υἱόν, ἢ οὐκ ὄντα. ἀλλ' εἰ μὲν οὐκ ὄντα, μηδείς μοι, φησί, τόλμαν ἐπεγκαλείτω. εἰ δὲ ὄντα, οὐκ ἀτοπίας μόνον...ἀλλὰ καὶ πάσης εὐηθείας ὑπερβολὴν ὁ λόγος ἔχει· τῷ γὰρ ὄντι οὐ δεῖ γεννήσεως *ib.*2.14(248D,E; M.597B); μὴ ὄντα φαμὲν τὸν υἱὸν γεγεννῆσθαι *ib.*2.18(1.253C; M.609A); **c.** Basil's refutation, exeg. Jo.1:1 οὔτε τό, ἦν, διαβάντας τῷ λογισμῷ, εἰς τὸ ὅτε οὐκ ἦν δυνατὸν ὑπερκύψαι. ἀθέτησις γάρ ἐστι τοῦ ἦν, ἡ τοῦ ὅτι οὐκ ἦν ἐπίνοια *ib.*2.14(249C; M.600A); [Apoc.1:8] οἷον γὰρ τὸ ὤν, τοιοῦτον καὶ τὸ ἦν, ἀΐδιον ὁμοίως καὶ ἄχρονον...ἀνεπινόητον μὲν γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸ πρεσβύτερον, ἀχώριστον δὲ ταύτης τοῦ θεοῦ λόγου τὸ εἶναι *ib.*(249D,E; M.600B); οὐ παύσῃ μὴ ὄντα προσαγορεύων...τὸν ὄντως ὄντα...τὸν πᾶσι τοῖς οὖσι τοῦ εἶναι παρεκτικόν;...ἐγὼ γάρ εἰμι, φησίν, ὁ ὤν. καὶ τούτοις οὐδεὶς ἀντερεῖ μὴ οὐχὶ ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου εἰρῆσθαι... τίς οὖν ὁ αὐτὸς καὶ ἄγγελος καὶ θεός; ἆρα οὐχὶ περὶ οὗ μεμαθήκαμεν, ὅτι καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος; *ib.*2.18(253D; M.609A); εἰς τὸν κατόπιν χρόνον ἐπανελθόντες τῷ λόγῳ...μὴ εἶναί ποτε τὸν υἱὸν βλασφημοῦντες, ὡς τῇ μὲν ἑαυτοῦ φύσει μὴ ὄντα, χάριτι δὲ εἰς τὸ εἶναι ὑπὸ τοῦ θεοῦ παραχθέντα; εἶτα ἣν ὁ Παῦλος περὶ τῶν εἰδώλων ἀφῆκε φωνήν, εἰπών· ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς *ib.*2.19 (254C,D; M.612B); **d.** refutation by Gr. Nyss. πᾶσαν τὴν διὰ τῶν σοφισμάτων κατασκευὴν τὴν περὶ τοῦ μὴ εἶναί ποτε τὸν ὄντως ὄντα οὐδὲν ἄλλο ἢ παράβασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ...εἶναι διοριζόμεθα. καὶ γὰρ εὐαγγελιστοῦ διὰ τῆς θεολογίας πανταχόθεν ἐξορίσαντος τὸ μὴ ὂν ἐκ τοῦ ὄντος καὶ διὰ τῆς συνεχοῦς τοῦ 'ἦν' ἐπαναλήψεως τὴν τοῦ μὴ εἶναι ὑπόνοιαν ἐπιμελῶς ἐξαλείψαντος, μονογενῆ δὲ...λόγον θεοῦ... κατονομάσαντος, παγίαν ἔχομεν ταύτην ἐν ἑαυτοῖς τὴν κρίσιν..., ὅτι εἰ θεός ἐστιν ὁ...υἱός, ἀεὶ χρὴ πιστεύειν αὐτὸν εἶναι, τὸν θεὸν πεπιστευμένον. ἀλλὰ μὴν εἰ ἀληθῶς ἐστι θεός, καὶ ἀεὶ πάντως ἔστι καὶ οὐδέποτε ἐν τῷ μὴ εἶναι καταλαμβάνεται. θεὸς γάρ...εἰ νῦν ἔστι, καὶ ἀεὶ πάντως ἦν. εἰ δέ ποτε μὴ ἦν, οὐδὲ νῦν ἔστιν ὅλως. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ υἱὸν εἶναι τὸν μονογενῆ θεὸν καὶ εἰσαεὶ διαμένειν...ὁμολογεῖται, τοῦτό φαμεν ὅτι ἐν τῷ πατρὶ ὢν οὐ καθ' ἓν μόνον ἐστὶν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ κατὰ πάντα ὅσα νοεῖται ὁ πατήρ, διὰ πάντων ἐστὶν ἐν αὐτῷ Gr.Nyss.*Eun.*8 (2 p.178.28ff.; M.45.772B,C); Eunomian conception of relation of being of Father to being of Son discussed, *ib.*10(2 p.247.29ff.; 852Bff.); *ib.*9(2 p.220.28ff.; 820Cff.); πεπιστευκέναι τὴν ἐκκλησίαν... υἱὸν...κατὰ φύσιν γεννητῶς ἐκ τοῦ ὄντος ὄντα *ib.*4(2 p.79.15; 653B); ὁ τῇ τοῦ ὄντος ἐπωνυμίᾳ ἑαυτὸν γνωρίσας, ὁ μονογενής ἐστι θεός *ib.*11(2 p.263.1; 869D); **5.** in later fathers; **a.** Cyril ἀγνοοῦσιν...ὅτι τὸ ὄντως ὂν καὶ κατ' οὐσίαν τίκτειν δυνάμενον, τὸ θεῖόν ἐστιν. αὐτὸ γὰρ δὴ περὶ ἑαυτοῦ φησιν· 'ἐγώ εἰμι ὁ ὤν', ὡς τῶν ἄλλων ἁπάντων, οὐκ ὄντων μὲν πρὶν γενέσθαι, βουλήσει δὲ θείᾳ πρὸς τὸ εἶναι παρενεχθέντων. οὐκοῦν τὸ ὄντως ὄν, ᾧ καὶ τὸ εἶναι κυριώτατον ὄνομα, αὐτὸ δὴ καὶ μόνον κατ' οὐσίαν γεννήσει Cyr.*thes.*13(5[1].133A,B); ref. Jo.1:1 πῶς δὲ ἡμῖν οὐκ ἀρκέσει τὸ 'ἦν', πρὸς ἀνατροπὴν τῶν πεποιῆσθαι λεγόντων αὐτόν; εἰ γὰρ ἦν, οὐκ ἐγένετο· εἰ ἐγένετο, οὐκ ἦν. ἐπειδὴ δὲ ἦν, οὐκ ἐγένετο· τὸ γὰρ ὂν καὶ ὑπάρχον ἤδη, καὶ τοῦτο ἐν ἀρχῇ, οὐκ ἂν λέγοιτο πεποιῆσθαί ποτε *ib.*32(5[1].312C); id.*Jo.*1.1(4.11A); ἐπιπλέκει δὲ τῷ τῆς ἀρχῆς ὀνόματι χρησίμως τὸ 'ἦν', ἵνα μὴ μόνον εὐκλεής, ἀλλὰ νοῆται καὶ προαιώνιος· τέθειται γὰρ ἐν τούτοις τὸ 'ἦν', εἰς βαθεῖάν τινα...καὶ τὴν ἔξω χρόνων ἄρρητον γέννησιν ἀνατεῖνον τοῦ θεωροῦντος τὴν ἔννοιαν *ib.*(14B); *ib.*1.2 (15C); οὐ μόνον ἦν ὁ λόγος πρὸς θεόν, ἀλλ' ἦν καὶ θεός, ἵνα διὰ μὲν τοῦ εἶναι πρὸς θεόν, ἕτερος ὢν παρὰ τὸν πατέρα γνωρίζηται, καὶ υἱὸς ὑπάρχειν...πιστεύηται· διὰ δὲ τοῦ εἶναι θεός, ὁμοούσιός τε καὶ ἐξ αὐτοῦ νοῆται κατὰ φύσιν...ἦν οὖν καὶ θεός· οὐ γέγονεν ὕστερον, ἀλλὰ πάλιν ἦν, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα τῷ εἶναι θεὸν ἀκολουθήσει πάντως καὶ τὸ ἀιδίως εἶναι, ἐπεὶ τὸ ἐν χρόνῳ γεγονός, ἢ καὶ ὅλως ἐκ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρενεχθέν, οὐκ ἂν εἴη φύσει θεός. ἔχοντος...τοῦ θεοῦ λόγου διὰ μὲν τοῦ ἦν τὸ ἀΐδιον, διὰ δὲ τοῦ εἶναι θεὸν τὸ πρὸς τὸν πατέρα ὁμοούσιον *ib.*1.3(20A,C); **b.** Jo. D. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρήχθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ...ἀλλ' ἀεὶ ἦν σὺν τῷ πατρί...οὐ γὰρ ἦν ποτε ὁ πατήρ, ὅτε οὐκ ἦν ὁ υἱός...εἰ δὲ ἦν μὴ ἔχων υἱόν, οὐκ ἦν πατήρ· καὶ εἰ μετὰ ταῦτα ἔσχεν υἱόν, μετὰ ταῦτα ἐγένετο πατήρ, μὴ ὢν πρὸ τούτου πατήρ, καὶ ἐτράπη ἐκ τοῦ μὴ εἶναι πατὴρ εἰς τὸ γενέσθαι πατήρ· ὅπερ πάσης βλασφημίας ἐστὶ χαλεπώτερον Jo.D.*f.o.*1.8(M.94.812A); ἐὰν εἴπῃ ὁ αἱρετικὸς ὁ λόγος γενόμενος ἦν καὶ πρὶν γενέσθαι οὐκ ἦν, τί πλέον ἔσχε τῆς γῆς; καὶ γὰρ περὶ τῆς γῆς εἶπε Μωυσῆς· ἡ δὲ γῆ ἦν. εἰ οὖν τό, ἐν ἀρχῇ, εἰς ποίησιν λαμβάνουσι καὶ οὐ κατὰ τὴν ἀΐδιον φύσιν, οὐδὲν πλέον ἔχει τῆς γῆς· καὶ γὰρ ὁ θεὸς λόγος ἦν καὶ ἡ γῆ ἦν. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἐν ἀρχῇ ἦν μὴ γενόμενος ὁ ἀεὶ ὤν, ἡ δὲ γῆ γενομένη ἦν †Jo.D.*creat.*1(p.59); cf. Chrys.*hom.2.4 in Jo.*(8.13B,C); **6.** credal οὐ πάντοτε...εἶναι ἠδύνατο, εἰ ἀρχὴν ἔλαβεν, ὅτι ὁ πάντοτε ὢν ἀρχὴν οὐκ ἔχει λόγος CSard.*ep.cath.* ap.Thdt.*h.e.*2.8.42(3.845); ὁμολογοῦμεν...μονογενῆ τὸν λόγον, ὃς πάντοτε ἦν καὶ ἔστιν ἐν τῷ πατρί...ὃ πάντοτέ ἐστιν, οὐδέποτε τοῦ εἶναι ἤρξατο οὐδὲ ἐκλείπειν δύναται *ib.*2.8.44(846); τοὺς δὲ λέγοντας ἐξ οὐκ ὄντων τὸν υἱὸν...καὶ ὅτι ἦν χρόνος ποτὲ ἢ αἰών, ὅτε μὴ ἦν, ἀλλοτρίους οἶδεν ἡ...ἐκκλησία *Symb.Ant.*(345)2(p.252.4; M.26.728C) = *Symb. Sirm.*1 *anath.*1; οὔτε γὰρ ἐξ οὐκ ὄντων τὸν υἱὸν λέγειν ἀσφαλές...ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν ἐξ ἀγράφων ἐπισφαλῶς λέγοντας χρονικόν τι διάστημα προενθυμητέον αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον τὸν ἀχρόνως αὐτὸν γεγεννηκότα θεόν *Symb.Ant.*(345)3(p.252.10; M.26.729A).

F. of created being; **1.** creation *ex nihilo* ἐκάλεσεν γὰρ ἡμᾶς οὐκ ὄντας καὶ ἠθέλησεν ἐκ μὴ ὄντος εἶναι ἡμᾶς *2Clem.*1.8; ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι προαγαγεῖν Eus.*e.th.*1.12(p.71.5; M.24.845D); as activity of Son, *ib.*2.6(p.103.33; 908B); Ath.*inc.*42.2(M.25.169B); id. *Ar.*3.19(M.26.361C); τῷ γὰρ γενικῷ τῆς προσηγορίας ἓν κατὰ πάντων ἐστὶ τῶν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ὑποστάντων τὸ τῆς κτίσεως ὄνομα Gr.Nyss. *Eun.*5(2 p.120.8; M.45.701A); *ib.*9(2 p.223.23; 824A); Epiph.*haer.*69. 59(p.208.3; M.42.296B); affirmed by Christians opp. philosophers, acc. whom δημιουργός...μὴ δυνάμενος ἐκ μὴ ὄντων ὑποστῆναι τὰ ὄντα Proc.G.*Gen.*proem.(M.87.29B); **2.** characterized by having a beginning, Ath.*ep.Afr.*8(M.26.1044A); ‡Ath.*Ar.*4.27(p.75.23; M.26. 509C).

G. not to be predicated of evil ἔξω δὲ αὐτῆς [sc. divine nature] οὐδέν, ὅτι μὴ ἡ κακία μόνη, ἥτις, εἰ κἂν παράδοξον εἰπεῖν, ἐν τῷ μὴ εἶναι τὸ εἶναι ἔχει· οὐ γὰρ ἄλλη τίς ἐστι καὶ κακίας γένεσις, εἰ μὴ τοῦ ὄντος στέρησις. τὸ δὲ κυρίως ὂν ἡ τοῦ ἀγαθοῦ φύσις ἐστίν. ὃ οὖν ἐν τῷ ὄντι οὐκ ἔστιν, ἐν τῷ μὴ εἶναι πάντως ἐστίν Gr.Nyss.*anim.et res.*(M. 46.93B); οὐκ ἔστι τὸ κακόν, ᾗ κακόν, οὔτε ὄν, οὔτε ἐν τοῖς οὖσι Dion. Ar.*d.n.*4.33(M.3.733A).

H. ref. H. Ghost: his being is not derived from creatures; hence he is divine, Ath.*ep.Scrap.*3.2(M.26.628B).

I. of flesh of Christ, ref. Pr.8:22 ἔκτισεν γὰρ ἀληθῶς τὸ μὴ ὂν πεποιηκὼς ὁ δεσπότης ἡμῶν θεός· οὐκ οὖσαν ⟨γὰρ⟩ τὴν σάρκα, ἣν ἀνείληφεν ὁ λόγος ⟨ἀλλὰ μὴ οὖσαν ἔκτισεν⟩ Marcell.*fr.*10 ap.Eus. *Marcell.*2.3(p.46.26ff.; M.24.801D).

J. in rel. to time ἡ τῷ χρόνῳ προήκουσα τῆς μεταγενεστέρας οὐσίας τί μᾶλλον ἔχει τὸ εἶναι, κατ' αὐτὸν λέγω τὸν τοῦ εἶναι λόγον, ὥστε τὴν μὲν ἀνωτάτω καὶ κυρίαν λέγειν, τὴν δὲ μὴ οὕτως ἔχειν; Gr.Nyss.*Eun.* 1(1 p.73.20; M.45.304B).

K. εἶναι θείως *exist divinely, be deified,* Dion.Ar.*e.h.*2.1(M.3. 392B).

L. Basilidean: of primal aeon οἱ μὲν...λέγουσι...μήτε ὅλως ὄντα τι Iren.*haer.*1.11.5(M.7.569A); Βασιλείδης...λέγει εἶναι θεὸν οὐκ ὄντα, πεποιημένον κόσμον ἐξ οὐκ ὄντων οὐκ ὄντα...ἔχειν γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὰ πάντα οἷον οὐκ ὄντα ὑπὸ τοῦ οὐκ ὄντος θεοῦ γενέσθαι προβεβουλευμένα. ἦν οὖν, φασί, ἐν αὐτῷ τῷ σπέρματι υἱότης τριμερής, κατὰ πάντα τῷ οὐκ ὄντι θεῷ ὁμοούσιος ἐξ οὐκ ὄντων Hipp.*haer.*10.14(p.274.17ff.; M.16. 3427C–3430A).

***εἴποθεν,** *if from anywhere,* Nonn.*par.Jo.*7:31(M.43.809B *divisim*).

***εἰρηναγωγέω,** *lead in peace, peacefully,* Clem.*paed.*1.8(p.128.23; M.8.329A).

εἰρηναῖος, 1. *peaceable, peaceful* εἰ. ψυχῇ δέξασθαι τοὺς περὶ Ἄρειον Ath.*apol.sec.*84(p.163.5; M.25.400A); εἰ. γράμματα Soz.*h.e.* 8.3.5(M.67.1520D); spiritually εἰ. ὕμνοις Dion.Ar.*d.n.*11.1(M.3. 948D); ἄρτου καὶ ποτηρίου κοινὴ καὶ εἰ. μετάδοσις [i.e. in eucharist] id.*e.h.*3.3.1(M.3.428B); ref. union with God, *ib.*3.3.8(437A); τῆς τριάδος...ἧς οὐδὲν οὕτως...πρὸς ἑαυτὴν εἰρηναῖον Gr.Naz.*or.*22.14 (M.35.1148B); neut. plur. as subst., Ath.*inc.*50.5(εἰρήνην M.25.185C); **2.** *prescribed by peace treaty,* of reparations τὰ εἰ. χρήματα Men.*exc. Rom.*16(p.210.15; M.113.909C); *ib.*20(p.220.31; 925D).

εἰρηνάρχης, ὁ, *prince* or *author of peace*; of Christ, ‡Meth.*palm.*6 (M.18.393D); ὁ πνευματικὸς Σολομών, ὁ εἰ. Jo.D.*hom.*9.12(M.96.740A); ‡Jo.D.*hom.*6.10(M.96.677A).

***εἰρηναρχία, ἡ,** *principle of peace*; as divine name, Dion.Ar.*d.n.* 11.1(M.3.949A).

εἰρηναρχικός, *belonging to the police* εἰ. τάξις *M.Con.*2.2.

εἰρήναρχος, ὁ, *prince of peace*; of Christ, ‡Epiph.*hom.*6(M.43. 504B).

εἰρηνεύ-ω, 1. *make, establish peace, reconcile*; **a.** in gen. ~σεις δὲ μαχομένους *Did.*4.3 = *Barn.*19.12; Eus.*v.C.*3.15(p.84.2; M.20.1072A);

Gr.Naz.*ep*.185(M.37.301B); eccl. legislation *τὰ δικαστήρια ὑμῶν γινέσθω δευτέρᾳ σαββάτων, ὅπως...ἕως σαββάτου ἔχοντες ἄδειαν δυνηθείητε...~σαι εἰς τὴν κυριακὴν τοὺς διαφερομένους πρὸς ἀλλήλους* *Const.App*.2.47.1; **b.** of reconciliation of heretics, Ath.*tom*.8(M.26.805A); id.*ep.Epict*.12(p.18.5; M.26.1069A); **c.** spiritual, *pacify* *Χριστὲ ...~σόν μου τὸν λογισμόν* *A.Xanthipp*.18(p.78.20); Mac.Aeg.*hom*. 8.6(M.34.532B); ‡Proc.G.*Pr*.1:1(M.87.1221B); Dor.*doct*.17.2(M.88.1801C); *δόξα...τῇ...τριάδι, τῇ...~ούσῃ τὴν ζωὴν ἡμῶν* *Lit.Jac*.(p.160.7); **2.** *live, be at peace, have peace*; **a.** of Church *τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ ~έτω μετὰ τῶν καθεσταμένων πρεσβυτέρων* *1Clem*.54.2; *ἐκκλησίᾳ...~ούσῃ ἐν σαρκὶ καὶ πνεύματι τῷ πάθει Ἰησοῦ Χριστοῦ* Ign.*Trall*.proem.; through absence of persecution, id.*Polyc*.7.1; Const.ap.Eus.*v.C*.2.49(p.62.13; M.20.1028A); Ath.*apol.sec*.30(p.109.9; M.25.297C); **b.** of Christians having peace with each other, Herm.*vis*.3.12.3; *ἐπίσκοποι, ~ετε μετ' ἀλλήλων* *Const.App*.2.44.2; *ib*.2.54.4; *ib*.2.56.4; and with God *οὐδὲν βλάβος ἡμῶν, κἂν παρὰ πάντων πολεμώμεθα, τῷ δὲ θεῷ ~ωμεν* Chrys.*hom.1.1 in 1Cor*.(10.5C); *ἂν τῷ διαβόλῳ πολεμῶμεν, ~ομεν τῷ θεῷ* id.*hom.24.1 in Eph*.(11.180A); **c.** having peace with all creation as sign of sanctity, Ath.*v.Anton*.51(M.26.917B); **d.** as state of angels, Or.*Cels*.6.44(p.115.13; M.11.1368A); **e.** of the heavenly Jerusalem *πόλις ~ομένη* Mac.Aeg.*hom*.11.15(M.34.556C); *ib*.25.7(672C).

εἰρήνη, ἡ, *peace*;

A. def. and properties; **1.** material, an essential good without which other good things cannot be enjoyed, Gr.Nyss.*beat*.7(M.44.1281B); **2.** spiritual *τελειοτάτη τῶν εὐλογιῶν...ἡ εἰ., εὐστάθειά τις οὖσα τοῦ ἡγεμονικοῦ* Bas.*hom.in Ps*.28(1.124A; M.29.305A); *ἄνω γάρ ἐστιν ἡ εἰ. ἡ ἀληθής...ζήτησον οὖν εἰ., λύσιν τῶν τοῦ κόσμου τούτου θορύβων...ἵνα κτήσῃ τὴν εἰ. τοῦ θεοῦ* id.*hom.in Ps*.33(153E; M.376B,C); *εἰ. δὲ τὸ καθ' ἕκαστον αἱρετόν, καὶ ἡ κατὰ τῶν παθῶν δεσποτεία* Gr.Naz.*or*.32.15(M.30.1149A); *ἔστιν ἡ εἰ. ... ἀγαπητική τις πρὸς τὸ ὁμόφυλον συνδιάθεσις* Gr.Nyss.*beat*.7(M.44.1284B); exeg. Rom.1:7 *εἰ. δὲ ἥ τῶν ἀοράτων πολεμίων ἀπαλλαγὴ ὧν ἡμᾶς ἀπαλλάσσει Χριστός, καὶ τὸ μὴ στασιάζειν τὸ σῶμα πρὸς τοὺς τῆς ψυχῆς λογισμοὺς καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους εὐσεβὴς συμφωνία* Thdr.Mops.*Rom*.1:7(p.113.11); *ib*. 8:5f.(p.135.6ff.; M.66.821A).

B. sources; **1.** divine; **a.** God, *1Clem*.19.2; *ib*.60.4; Clem.*q.d.s*.22(p.174.17; M.9.628A); cf.*Hom.Clem*.9.19; *εἰ. φίλη...ἣν θεοῦ τε εἶναι ἀκούομεν, καὶ ἧς θεόν, τὸν θεὸν καὶ αὐτόθεον* Gr.Naz.*or*.22.1(M.35.1132A); Didym.*Trin*.1.26(M.39.384A); *ἡ ὄντως εἰ. παρὰ τοῦ θεοῦ* Chrys.*hom.1.1 in 1Cor*.(10.5C); Sever.*pac*.2(p.19.23); Dion.Ar.*d.n*. 11.1(M.3.949A); *ib*.11.2(952A); **b.** Christ *τὰ παθήματα αὐτοῦ* [sc. *Χριστοῦ*] *ἦν πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν. οὕτως εἰ. βαθεῖα...ἐδέδοτο πᾶσιν* *1Clem*. 2.2; *Χριστὲ...ὁ ποιῶν εἰ. πάντοτε μετὰ τῶν ἀγαπώντων τὴν εἰ.* *A.Xanthipp*.28(p.78.20f.); *τίς ὁ τοὺς μισοῦντας ἀλλήλους εἰς εἰ. συνάψας, εἰ μὴ ὁ...τοῦ πατρὸς υἱός*; Ath.*inc*.52.1(M.25.188C); *ὁ ζητῶν εἰ., Χριστὸν ἐκζητεῖ, ὅτι αὐτός ἐστιν ἡ εἰ. ... ποιῶν εἰ.* Bas.*hom.in Ps*.33(1.153E; M.29.376C); Chrys.*exp.in Ps*.45:10(5.186B); Sever.*pac*.1(p.16.19ff.); *εἰ. ἐστὶν οἷον ὥσπερ χώρας...μεγάλης, διαφόροις δεσποτείαις ὑποβεβλημένης. οἱ ὅροι διατειχίζοντες δεικνύουσιν μέχρι τίνος φθάνει ἡ τούτου δεσποτεία, καὶ πόθεν ἄρχεται ἡ τοῦ ἑτέρου κληρουχία. οὕτως, ἐπειδὴ μεταξὺ δαιμόνων καὶ Χριστοῦ, βραβεύοντος εἰ., κεῖται τὰ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν πταίσματα ἢ κατορθώματα, τῶν μὲν Χριστὸν ἀγαπώντων καὶ τὴν αὐτοῦ εἰ. τῶν δὲ δαίμοσι προστρεχόντων ὅριον τίθησιν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος εἰ., ἵνα μάθῃς ὅτι, ἕως ὅτε βλέπῃς εἰ., Χριστοῦ ἐστιν δεσποτεία. τὰ ἔξω εἰ. Χριστοῦ ἀλλότρια* *ib*.5(pp.21.23–22.2); *ib*.9(p.24.21); exeg. Jo.14:27 *ἐξιτήριον δῶρον τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς...τὴν ἑαυτοῦ εἰ. ὁ κύριος κατέλιπεν...οὐ δύναμαι πεῖσαι ἐμαυτόν, ὅτι ἄνευ...τοῦ...εἰρηνεύειν πρὸς πάντας δύναμαι ἄξιος κληθῆναι δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ* Bas.*ep*.203.1(3.300A; M.32.737B); Gr.Naz.*or*.22.16(M.35.1149B); *ἡ τοῦ κόσμου εἰ. ἐστιν ὅπου καὶ ἐπὶ κακῷ γίνεται. ἡ δὲ τοῦ Χριστοῦ εἰ. οὐ μόνον πρὸς τοὺς ἔξω εἰρηνεύειν πείθει, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἡ σὰρξ στασιάζῃ κατὰ τῆς ψυχῆς* Ammon.*Jo*.14:27(M.85.1492D); *διατί, δίδωμι; διατί, ἀφίημι; ἐπειδὴ καὶ κατὰ σάρκα καὶ κατὰ θεότητα θεωρεῖται πᾶς ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος· ἀπεδήμει δὲ κατὰ σάρκα, μένων κατὰ θεότητα...ἀφίημι, ὡς ἀναλαμβανόμενος· δίδωμι, ὡς συμπολιτευόμενος. εἰ. δὲ ὑπογέγραπται σύνθεμα τοῦ δρόμου τῶν ἀποστόλων, εἰ μὴ σύνθεμα ἔλαβεν εἰ., οὐκ ἂν ἴσχυσεν διελθεῖν τὸν κόσμον πολέμου γέμοντα* Sever.*pac*.4(pp.20.30–21.2); **c.** linked with gift of H. Ghost, Pall.*v.Chrys*.1(p.6.19ff.; M.47.7); **2.** angels *αἰτησώμεθα τὰ ἐλέη τοῦ κυρίου...τὸν ἄγγελον τὸν ἐπὶ τῆς εἰ.* *Const.App*.8.36.3; *τὰ ἐπουράνια τάγματα ἀλλήλοις ἐπιπέμπουσιν τὰ τῆς εἰ. δῶρα* Sever.*pac*.2(p.19.9); **3.** virtue *ἐὰν γὰρ σπουδάσωμεν ἀγαθοποιεῖν, διώξεται ἡμᾶς εἰ.* *2Clem*.10.2; *τὸ εἰ. ἀπολαύειν τοὺς ἀνακειμένους θεῷ. ... οὐδὲν γὰρ οὕτως εἰ. ποιεῖν εἴωθεν, ὡς ἡ τοῦ θεοῦ γνῶσις, καὶ ἡ τῆς ἀρετῆς κτῆσις* Chrys.*exp.in Ps*.4:8(5.25B); *οὐκ ἔνι εἰ. εἶναι, μὴ πρότερον ἀρετῆς κατορθωθείσης* id.*hom.9.3 in Eph*.(11.73A).

C. as possession of Christians, *Did*.15.3; *Barn*.21.9; Clem.*paed*. 3.12(p.292.61ff.; M.8.684B); *ἐν μισοῦντι ἡμᾶς τῷ κόσμῳ παραδόξως εἰ. ἄγομεν* Or.*Cels*.8.70(p.287.10; M.11.1621D); *Hom.Clem*.3.31; *εἰρήνης ἡμᾶς υἱοὺς χρηματίζειν* Bas.*hom.in Ps*.28(1.124B; M.29.305B); ref. Lc.10:5f., *Const.App*.2.54.2; *ib*.6.11.1; ref. deacon's words *πορεύεσθε ἐν εἰ. ... αὕτη γάρ ἐστιν ἡ τροφὸς ἡμῶν καὶ μήτηρ...εἰ. δὲ λέγω, οὐ τὴν ἀπὸ προσρήσεως ψιλῆς, οὐδὲ τὴν ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῶν τραπεζῶν, ἀλλὰ τὴν κατὰ θεὸν εἰ., τὴν ἐκ τῆς συμφωνίας τῆς πνευματικῆς* Chrys.*Jud*.3.6(1.614C,D).

D. in relation to various virtues *δικαιοσύνη οὖν ἐστιν εἰ. βίου... ἐφ' ἣν ὁ κύριος ἀπέλυε λέγων· ἄπελθε εἰς εἰ.· Σαλὴμ γὰρ ἑρμηνεύεται εἰ., ἧς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἀναγράφεται βασιλεύς...καὶ δὴ ἑρμηνεύεται ὁ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς δίκαιος, συνωνυμία δέ ἐστι δικαιοσύνης καὶ εἰ.* Clem.*str*.4.25(pp.319.21–320.2; M.8.1369B–1372A); Gnost., *ib*.(p.320.3; 1372A) cit. s. *δικαιοσύνη*; *ἐὰν γὰρ εἰ. ᾖ, καὶ ἀγάπη ἔσται· ἂν ἀγάπη, καὶ εἰ. ἔσται* Chrys.*hom.24.4 in Eph*.(11.185E); *εἰ. γεώργιόν ἐστιν ἀληθείας, καὶ ἀμπελὼν δικαιοσύνης, καὶ ποταμὸς εὐσεβείας* Sever.*pac*.6(p.22.29); *ὅταν φανῇ εἰ., μόνη φαίνεται,...ἀλλὰ συμπαραλαμβάνει μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, τὴν δικαιοσύνην* *ib*.17(p.23.21).

E. in the spiritual life *τῇ ὑπερεχούσῃ πάντα νοῦν εἰ. χρωμένη ἡ ψυχή, πάσης ταραχῆς ἀλλοτριουμένη* Or.*Jo*.6.1(p.106.10; M.14.197A); ref. Solomon and building of Temple, *ib*.(p.107.4ff.; M.197C–200A); *ἐὰν οὖν ἡ εἰ. ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν, δυνάμεθα τὴν ταραχὴν...τῶν παθῶν διαφυγεῖν* Bas.*hom.in Ps*.29(1.129E; M.29.320A); freeing from fear of Devil and from passions, Chrys.*exp.in Ps*.4:10(5.25E); *εἰ. συγκροτεῖ ἱερέως ψυχήν· δίδωσιν ὦτα ἀνεῳγμένα τοῖς ἀκροωμένοις· πρὸ γὰρ τῶν λόγων εἰ. λάμπουσα φωτίζει τῶν ἀκουόντων τὴν διάνοιαν* Sever.*pac*.4(p.21.9f.).

F. in relation to Church; **1.** in gen. *ἡ ἐκκλησία, ἡ ὅρασις τῆς εἰ., ἐν αὐτῇ [ἐστιν] ἡ εἰ. ἣν ἤγαγεν ἡμῖν, εἴγε ἐσμὲν τέκνα εἰ. ... ὁρᾶται* Or.*hom.9.2 in Jer*.(p.65.22f.; M.13.349D); exeg. Lc.7:50 *εἰ. δὲ γαληνός ἐστιν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία* *Const.App*.2.20.10; **2.** opp. heresy and schism; **a.** in gen., Ath.*h.Ar*.36(p.203.16; M.25.736A); id.*fug*.4(p.70.20; M.25.649A); Arsen.Hyps.*ep*.(p.147.13; M.25.372B); Sever.*pac*.1(p.16.2); Pall.*v.Chrys*.3(p.21.18; M.47.14); **b.** necessity of preserving peace *μὴ ἐπιτρέψητε διασχισθῆναι τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ...ἀλλὰ τὴν τοῦ κυρίου εἰ. προτιμήσατε* Ath.*apol.sec*.34(p.112.25; M.25.305B); *πάντα γὰρ δεῖ σπουδάσαι δεύτερα ἡγήσασθαι τῆς εἰ.* Bas.*ep*.69.2(3.163C; M.32.433A); Gr.Naz.*or*.22.2(M.35.1133A); **c.** equivalent to *maintenance of communion* with others, Ursac.*ep.Ath*.(p.138.27; M.25.356A).

G. of various kinds; **1.** divine and human *πείθουσα ὅτι ὁ θεὸς εἰ. ἐστίν, ὅτι εἰρήνευσεν ἡμῖν...μὴ θυμός, φησί, βραβευέτω,...μὴ ἀνθρωπίνη εἰ.· ἡ γὰρ ἀνθρωπίνη εἰ. ἐκ τοῦ ἀμύνασθαι γίνεται, ἐκ τοῦ μηδὲν πάσχειν δεινόν. ἀλλ' οὐ ταύτην βούλομαι, φησίν, ἀλλ' ἐκείνην, ἣν καὶ ἀφῆκεν αὐτός* [sc. *Χριστός*] Chrys.*hom.8.3 in Col*.(11.383D); **2.** material and spiritual *εἰ. ... οὐ ταύτην μόνην τὴν αἰσθητήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ταύτης ὑψηλοτέραν, καὶ ὅθεν καὶ αὕτη τίκτεται* id.*exp.in Ps*. 124:5(5.351D); material peace useless without spiritual peace, id.*exp.in Ps*.4:10(5.25C); id.*hom.7.1 in 1Tim*.(11.584B,C); **3.** right and wrong kinds, esp. ref. heretics and schismatics *ἵνα...αἱ δὲ ἐκκλησίαι εἰ. ἔχωσι πρὸς τὸ τὴν τοῦ κυρίου εἰ. τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν παραμεῖναι...ὁμολογῶ γὰρ ὑμῖν τὰ γενόμενα οὐκ εἰ., ἀλλὰ σχίσματος προφάσεις εἰσίν* Ath.*apol.sec*.32(p.111.6ff.; M.25.301C); *λέγω· ὅτι τὸ τῆς εἰ. καλόν, εἰ μὲν ἐν τῷ ὀνόματι τῆς εἰ. περιγράφεται μόνῳ, καταγέλαστόν ἐστι τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα ἐκλεγομένους, τούτοις μόνον μεταδιδόναι τοῦ εἰρηνεύειν, ἑτέρους δὲ μυρίους ἀποκλείειν τῆς πρὸς τὸ καλὸν κοινωνίας. εἰ δὲ ἡ πρὸς τοὺς βλαβεροὺς συμφωνία ἐν εἰ. προσχήματι τὰ τῶν πολεμίων τοὺς προσδεχομένους ἐργάζεται, σκόπει τίνος εἰσίν, οἷς ἀνέμιξαν ἑαυτούς* Bas.*ep*.250(3.385B,C; M.32.932B); id.*reg.br*.215(2.487C; M.31.1225A); *μηδεὶς οἰέσθω με λέγειν, ὅτι πᾶσαν εἰ. ἀγαπητέον· οἶδα γὰρ ὥσπερ στάσιν τινὰ βελτίστην, οὕτω καὶ βλαβερωτάτην ὁμόνοιαν...ἀλλ' οὗ μὲν ἂν ᾖ πρόδηλα τὰ τῆς ἀσεβείας, καὶ πυρὶ...καὶ πᾶσι πρότερον ὁμόσε χωρητέον, ἢ τῆς ζύμης μεθεκτέον τῆς πονηρᾶς* Gr.Naz.*or*.6.20(M.35.748B); no peace with sinners, *Const.App*.6.18.8; exeg. Mt.10:34 *πῶς οὖν αὐτοῖς ἐπέταξεν εἰς ἑκάστην οἰκίαν εἰσιοῦσιν εἰ. ἐπιλέγειν; πῶς δὲ καὶ οἱ ἄγγελοι, ἔλεγον,... καὶ ἐπὶ γῆς εἰ.; ὅτι τοῦτο μάλιστα εἰ., ὅταν τὸ νενοσηκὸς ἀποτέμνηται... οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ πύργου γέγονεν ἐκείνου· τὴν γὰρ κακὴν εἰ. ἡ καλὴ διαφωνία ἔλυσε, καὶ ἐποίησεν εἰ.* Chrys.*hom.35.1 in Mt*.(7.397B,C).

H. peace and sacrifice, exeg. Mt.5:23f. *διὰ γὰρ τὴν εἰ. τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου...ἡ θυσία ἐγένετο. εἰ τοίνυν διὰ τὴν εἰ. τὴν εἰς τὸν πλησίον ἡ θυσία ἐστί, σὺ δὲ οὐ κατορθοῖς τὴν εἰ., εἰ καὶ μετέχεις τῆς

θυσίας, ἀνωφελής σοι ἡ μετάληψις γέγονεν ἄνευ τοῦ κατορθώματος τῆς εἰ. ποίησον τοίνυν ἐκεῖνο πρῶτον, λέγω δὲ τὴν εἰ., δι' ὅπερ καὶ ἡ θυσία προσενήνεκται, καὶ τότε αὐτῆς ἀπολαύσεις καλῶς Chrys.*prod.Jud.*2.6(2.395B,C); ref. Jud.6:24 εἰ. τὸ πρῶτον...τοῦ θυσιαστηρίου ὄνομα· ἐν ἀρχῇ γὰρ θυσιαστήριον εἰρήνης ἐκλήθη, ἐπειδὴ πᾶσα μικροψυχία ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ λύεται. ἀπ' ἀρχῆς ἔπηξεν ὁ θεὸς ὄνομα τῷ θυσιαστηρίῳ εἰ. Sever.*pac.*4(p.21.17ff.).

I. characteristic of creation οἱ οὐρανοὶ τῇ διοικήσει αὐτοῦ σαλευόμενοι ἐν εἰ. ὑποτάσσονται αὐτῷ...καιροὶ ἐαρινοὶ καὶ θερινοὶ...ἐν εἰ. μεταπαραδιδόασιν ἀλλήλοις...τά τε ἐλάχιστα τῶν ζῴων τὰς συνελεύσεις αὐτῶν ἐν ὁμονοίᾳ καὶ εἰ. ποιοῦνται. ταῦτα πάντα ὁ μέγας δημιουργὸς...ἐν εἰ. καὶ ὁμονοίᾳ προσέταξεν εἶναι *1Clem.*20.1,9–11; πῶς δὲ...ἐφίεται πάντα εἰ.; πολλὰ γὰρ ἑτερότητι καὶ διακρίσει χαίρει...καὶ εἰ μὲν ἑτερότητα καὶ διάκρισιν ὁ ταῦτα λέγων φησὶ τὴν ἑκάστου τῶν ὄντων ἰδιότητα, καὶ ὅτι ταύτην οὐδὲ ἓν τῶν ὄντων ὄν, ὅπερ ἐστίν, ἐθέλει ποτὲ ἀπολλύειν,...καὶ ταύτην εἰρήνης ἔφεσιν ἀποφανούμεθα...καὶ ἔστι καὶ τῆς καθ' ἕκαστον ἀμιγοῦς ἰδιότητος ἡ παντελὴς εἰ. φυλακτική Dion.Ar.*d.n.*11.3(M.3.952B,C).

J. praise of peace οὐδέν ἐστιν ἄμεινον εἰ., ἐν ᾗ πᾶς πόλεμος καταργεῖται ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων Ign.*Eph.*13.2; Bas.*ep.*114(3.206D; M.32.528B); τί γὰρ ἥδιον ἄκουσμα τοῦ τῆς εἰ. ὀνόματος; *ib.*156.1(3.245B; M.613C); Gr.Naz.*or.*22.1(M.35.1132A); εἰ. ... ἡ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγγέλων ὁμοδίαιτος...εἰ., ὁ τῶν ἀγγέλων ὕμνος. εἰ., τὸ τῶν ἁγίων ἔργον. ... καὶ τὰ ἐπουράνια ὑμνεῖ τὴν εἰ., καὶ τὰ ἐπίγεια Sever.*pac.*2(p.18.20ff.); *ib.*4(p.20.15ff.); *ib.*7(p.23.16ff.).

K. liturg; **1.** in greeting ἡ εἰ. τοῦ θεοῦ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν *Lit.*ap.*Const.App.*8.13.1; in dismissal ἀπολύεσθε ἐν εἰ. *ib.*8.15.10; ὅταν εἰσέλθῃ ὁ τῆς ἐκκλησίας προεστώς, εὐθέως λέγει, εἰ. πᾶσιν· ὅταν ὁμιλῇ, εἰ. πᾶσιν· ὅταν εὐλογῇ, εἰ. πᾶσιν· ὅταν ἀσπάζεσθαι κελεύῃ, εἰ. πᾶσιν· ὅταν ἡ θυσία τελεσθῇ, εἰ. πᾶσι· καὶ μεταξὺ πάλιν, χάρις ὑμῖν καὶ εἰ. Chrys.*hom.3.3 in Col.*(11.348C); id.*Jud.*3.6(1.614C); ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὁ προεστὼς δίδωσιν εἰ. id.*hom.32.6 in Mt.*(7.373A); Pall.*v.Chrys.*14(p.84.26; M.47.48); *Lit.Jac.*(p.166.7); **2.** kiss of peace, after offertory, cf.Just.*1apol.*65.2(M.6.428A), Cyr.H.*catech.*23.3 citt. s. φίλημα; cf.Hipp.*trad.ap.*(p.6); τὰς εὐχὰς γίνεσθαι τρεῖς...εἶθ' οὕτως τὴν εἰ. δίδοσθαι· καὶ μετὰ τὸ πρεσβυτέρους δοῦναι τῷ ἐπισκόπῳ τὴν εἰ., τότε τοὺς λαϊκοὺς τὴν εἰ. διδόναι, καὶ οὕτω τὴν ἁγίαν προσφορὰν ἐπιτελεῖσθαι CLaod.*can.*19; *Const.App.*2.57.19; *Lit.*ap.*Const.App.*8.11.8; πῶς δίδως εἰ., πολέμου γέμοντι στόματι; Chrys.*hom.21.5 in Rom.*(9.679A); Dion.Ar.*e.h.*3.2(M.3.425C); *ib.*3.3.8(437A); in baptismal context ἐπειδὴ γὰρ πρὸ τοῦ φωτίσματος ἐχθρὸς ἦν, μετὰ δὲ τὸ φώτισμα γέγονε φίλος τοῦ...δεσπότου...διὰ τοῦτο καὶ τὸ φίλημα εἰ. καλεῖται Chrys.*hom.3.6 in Ac.princ.*(3.81B); given before ordination ἐπίσκοπος...δοὺς εἰ. χειροτονεῖ αὐτὸν διάκονον· καὶ πάλιν δοὺς εἰ. ποιεῖ αὐτὸν πρεσβύτερον *Dial.Tim.et Aquil.*138 v°; **3.** prayer for peace, *Lit.*ap.*Const.App.*8.10.3; *ib.*8.15.4; Chrys.*hom.37.3 in Ac.*(9.284B); *Lit.Jac.*(p.166.15ff.); **4.** angel of peace, *ib.*(p.174.10).

L. τὰ τῆς εἰ. γράμματα episcopal *letters of recommendation*, Ath.*h.Ar.*25(p.197.4; M.25.724A).

M. ὁ ἐπὶ τῆς εἰ. officer in charge of eccl. discipline in Alexandria, Leont.N.*v.Jo.Eleem.*2(p.8.4); cf.Pall.*h.Laus.*116(M.34.1220B).

N. name of a church, founded by Const., Socr.*h.e.*1.16.2(M.67.117A); *Chron.Pasch.*p.337(M.92.877B).

εἰρηνικός, **1.** *peaceful*; **a.** divine attribute, of God τῆς εἰ. ἑνώσεως θεωρήσωμεν φύσιν Dion.Ar.*d.n.*11.2(M.3.949C); *ib.*(952A); of heavenly Jerusalem μεγάλου βασιλέως...εἰ. πόλις *Clem.ep.*13(M.2.49A); of kingdom of Christ, *Hom.Clem.*19.20; hence **b.** of Christians, Bas.*hom.in Ps.*28(1.124A; M.29.305A); **c.** of death ἔξοδον αὐτοῦ εἰ. ... ποίησον Serap.*euch.*30.3; **d.** of state of men after resurrection, Gr.Nyss.*hom.1 in Cant.*(M.44.777A); **e.** interpretation of name Solomon, ‡Hipp.*fr.33 in Pr.*(p.170.2; M.10.616B); **2.** *peaceable*, of Christians, Just.*dial.*131.5(M.6.781B); ἡμεῖς δὲ τὸ εἰ. γένος Clem.*paed.*2.2(p.175.26; M.8.428B); εἰ. ... ὄργανον ὁ ἄνθρωπός ἐστιν...ἑνὶ δὲ ἄρα ὀργάνῳ, τῷ λόγῳ μόνῳ τῷ εἰ., ἡμεῖς κεχρήμεθα *ib.*2.4(p.183.3; 441B–444A); Χριστὸς δὲ εἰρηνικὸν...ἐπιπνεύσας μέλος οὐ συνάξει ἄρα τοὺς εἰ. στρατιώτας τοὺς ἑαυτοῦ; id.*prot.*11(p.82.4f.; M.8.236B); of Christian faith, Const.ap.Ath.*apol.sec.*62(p.142.21; M.25.361C); εἰ. ζωή being the greatest good, Gr.Nyss.*beat.*7(M.44.1281A); neut. as subst., *peaceable disposition, love of peace*, Athenag.*leg.*1.2(M.6.892B); Clem.*str.*4.6(p.266.16; M.8.1252B); Thphyl.*exc.gent.*5(p.482.37; M.113.944B); **3.** *of peace, peace-giving* σωτὴρ...πηγὴ...εἰ. Clem.*prot.*10(p.78.22; M.8.228B); χαρίσαι αὐτοῖς ἄγγελον εἰ. συνοδοιπόρον γενέσθαι Serap.*euch.*5.8; ἄγγελοι εἰ. †Bas.*Is.*260(1.577C; M.30.576B); neut. plur. as subst. εἰ. φρονεῖν *Lit.Marc.*(p.114.27); **4.** τὰ [γράμματα] εἰ., ἡ εἰ. [sc. ἐπιστολή] *letter(s) of commendation* εἰ. δέ ἐστιν ἡ ἄνευ σκανδάλου τινὸς τοῦ ἐπικομιζομένου ἐγχειριζομένη ὑπὸ τοῦ προέχοντος πρός τινας ἀποφέρεσθαι *Schol.*in *Can.App.*12(*Mon.*2 p.642); exchanged between bishops as sign of intercommunion, Ath.*h.Ar.*26(p.197.21; M.25.724C); Arsen.Hyps.*ep.*(p.147.18; M.25.372C); as letters of introduction, CAnt.(341)*can.*7; CChalc.*can.*11; cf. ἡ ἀνατολὴ πρὸς τὴν δύσιν διαφερομένη εἰ. παρ' ἀλλήλων οὐκ ἐδέχοντο Epiph.*haer.*70.9(p.242.16; M.42.356B); **5.** liturg. τὰ εἰ. *litany for peace*, *Euchol.*(p.57); cf.Chrys.*Jud.*3.6(1.614C); **6.** *gentle*, opp. λαῦρος: ἔτι...ὑετὸς εἰ. Or.*exp.in Pr.*28:3(M.17.241D).

εἰρηνικῶς, *peacefully*; ref. contemplation, Clem.*str.*1.5(p.18.20; M.8.720B); τὸν λαὸν εἰ. ποιμαίνων *Const.App.*2.20.3.

***εἰρηνόδωρος**, *giving peace*; of providence, Dion.Ar.*d.n.*11.3(M.3.952C); masc. as subst., as divine name, *ib.*4.21(724A); ref. liturg. praise εἰ. σημειώσεις Max.*myst.*23(M.91.700A).

εἰρηνοποι-έω, **1.** *make, establish peace, reconcile*, ref. Mt.5:9 ~οῦσι...τοὺς ἐνταῦθα πολεμουμένους τοῖς τῆς ἁμαρτίας στρατηγήμασι, μεταδιδάσκοντες ἐπὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν εἰρήνην μετιέναι Clem.*str.*4.6(p.266.19; M.8.125B); **a.** in gen., *Const.App.*3.15.4; Epiph.*haer.*42.7(p.103.3; M.41.705A); Jo.D.*trisag.*26(M.95.57B); **b.** as divine activity, of Father ὡς ἀδελφὰς οἰκοδεσπότης πατὴρ ~ῶν τὰς ἐναντίας φύσεις Geo.Pis.*hex.*259(M.92.1454A); of Christ, ref. Col.1:20, †Bas.*Is.*226(1.550B; M.30.513A); *ib.*250(570B; M.560A); Chrys.*hom.3.3 in Col.*(11.346Bff.); id.*prod.Jud.*1.6(2.384E); **c.** as Christian activity οὐδὲν γὰρ οὕτως ἴδιόν ἐστι Χριστιανοῦ, ὡς τὸ ~εῖν Bas.*ep.*114(3.207A; M.32.528B); Gr.Nyss.*beat.*7(M.44.1281A); pacifying the soul, ‡Proc.G.*Pr.*29:8(M.87.1516A); **2.** *do, make, in peace* ~οῦ τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo.*16(M.87.3473A); **3.** *give the kiss of peace*, *M.Perp.*12(p.81.24).

***εἰρηνοποίησις**, ἡ, *peace-making*, Clem.*str.*4.6(p.266.15; M.8.1252B); ref. Inc. ἦν εἰ. τῆς γῆς Apoll.*quod un.Chr.*11(p.302.4; M.28.129D).

***εἰρηνοποιΐα**, ἡ, *peace-making*, Bas.*ep.*156.1(3.245B; M.32.613C); *ib.*219.2(332E; M.813A); Gr.Nyss.*beat.*7(M.44.1289D).

εἰρηνοποιός, *peacemaking*, of Christ ὁ...εἰ. κύριος †Dion.Al.*fr.Cant.*(p.229.7); as subst. masc. Εἰρηναῖος φερώνυμός τις ὢν τῇ προσηγορίᾳ αὐτῷ τε τρόπῳ εἰ. Eus.*h.e.*5.24.18(M.20.508A); *Const.App.*2.1.7; τίς ἐστιν ὁ ὑπὸ τοῦ κυρίου μακαριζόμενος εἰ.; ὁ τῷ κυρίῳ συνεργῶν Bas.*reg.br.*215(2.487B; M.31.1225A); εἰ. δέ ἐστιν ὁ εἰρήνην διδοὺς ἄλλῳ Gr.Nyss.*beat.*7(M.44.1284A); fig. πρὸς τοὺς 'εἰ.' τῶν δογμάτων πορευτέον Clem.*str.*7.16(p.70.28; M.9.537C).

***εἰρηνοφόρος**, *bringing peace*; ref. preaching of gospel, Agath.*v.Gr.Ill.*144(p.73); *ib.*152(p.77).

***εἰρηνοχύτος**, *shedding peace*, Dion.Ar.*d.n.*11.5(M.3.953A).

εἱρμός, ὁ, **A.** *series, chain, sequence*; **1.** in gen. εἰ. τῶν γραφῶν Iren.*haer.*1.8.1(M.7.521A); Clem.*str.*4.1(p.248.23; M.8.1216B); εἰ. ... τῶν...εἰρημένων ἐν τοῖς προφήταις Or.*Cels.*7.11(p.163.2; M.11.1436D); εἰ. ... τῶν μακαρισμῶν id.*or.*18.3(p.340.31; M.11.473D); id.*Jo.*2.23(17; p.79.9; M.14.153A); of generations, Epiph.*haer.*39.8(p.77.30; M.41.673B); of agreement, Gr.Nyss.*or.catech.*6(p.30.5; M.45.25C); **2.** esp. Stoic, of chain of cause and effect τὰ τούτοις ἐφεξῆς καθ' εἰ. ἑπόμενα Athenag.*res.*1(p.48.14; M.6.976A); Or.*or.*6.3(p.313.8; M.11.436D); ἐν τῇ φύσει κατὰ τὸν ἴδιον εἰ. πορευομένη Gr.Nyss.*or.catech.*16(p.67.9; M.45.49B); ref. events of Inc. τὰ δὲ πεπραγμένα εἰ. τινι *ib.*20(p.80.12; 57C); of logical sequence εἰ. τοῦ νοήματος id.*hom.2 in Cant.*(M.44.796A); cf. εἱμαρμένη.

B. liturg., original strophe on pattern of which other strophes of same ode were fashioned, cf.*Lit.Chrys.*(p.388.7); *Max.offic.*2(M.90.216B).

εἴρ-ω, **1.** *fasten, string together*; **2.** *run over* a topic *quickly* τὸ νῦν προκείμενόν ἐστιν οὐ λαβόντα πρόβλημα παρέρχεσθαι καὶ ~ειν Or.*dial.*3(p.124.12).

εἰρωνεία, ἡ, **1.** *dissimulation, pretence*; ref. Jewish fasts and new moons, *Diogn.*4.1; of heretics: Marcellus σὺν εἰ. δὲ καταψευδόμενος Eus.*e.th.*2.12(p.114.6; M.24.925C); Arians, Epiph.*anc.*6(p.12.15; M.43.25B); *ib.*52(p.61.4; 108A); of pagans, Chrys.*hom.36.2 in Ac.*(9.278B); foreign to true Christians, Nil.*Magn.*47(M.79.1029B); **2.** *irony, sarcasm*, Eus.*h.e.*2.18.8(M.20.188A); Cyr.*Mich.*9(3.399A); *mockery*; of soldiers mocking Christ, Chrys.*hom.83.5 in Jo.*(8.496D); *ib.*84.3(501D).

εἰρωνεύ-ομαι, **1.** *feign ignorance*; through modesty, Just.*dial.*58.2(M.6.608A); Chrys.*sac.*3.14(p.71.13; 1.390C); by way of excuse, id.*hom.48.2 in Ac.*(9.360A); **2.** *pretend*, Bas.Sel.*or.*18(M.85.233C); **3.** *make a jest of, insult*, Just.*dial.*101.3(M.6.712C); Bas.*hom.*6.4(2.47A; M.31.269B); Chrys.*hom.50.4 in Mt.*(7.519A); id.*hom.23.5 in 2Cor.*(10.603A); ? *approach as a game* ὁ πένης [μὴ] ~έσθω πρὸς τὴν νηστείαν Bas.*hom.*2.2(2.11D; M.31.188A); **4.** *speak ironically* οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους...~όμενος...λέγει Chrys.*hom.30.3 in Mt.*(7.

351A); Cyr.*Os.*153(3.186E); Olymp.*Job* 1:20f.(M.93.33C); **5.** c. acc., *deceive*, Socr.*h.e.*3.1.47(M.67.377A); of Herod ~όμενος τοὺς μάγους Chrysipp.*enc.in Jo.Bapt.*14(p.46.7).

εἰρωνευτικός, *pretended* στοργή Max.*ambig.*(M.91.1205B).

***εἰρωνευτικῶς**, *deceivingly*, Max.*ep.*12(M.91.485A).

εἷς, *one*;

A. of unity of God; **1.** in gen., Herm.*mand.*1.1 cit. s. εἰμί; *Diogn.*3.2; Athenag.*leg.*8.1(M.6.904C); discussion, *ib.*4.2ff.(897B); Clem.*paed.*1.8(p.131.18; M.8.336A); Ath.*gent.*3(M.25.9A); in credal statements, *Symb.Caes.*(M.20.1537B); *Symb.Nic.*(325)(p.51; M.20.1540B); *Symb.Hier.*ap.Cyr.H.*catech.*6(M.33.538); **2.** proof of unity of God from unity of universe μιᾶς οὔσης τῆς κτίσεως, καὶ ἑνὸς ὄντος κόσμου, καὶ μιᾶς τῆς τούτου τάξεως, ἕνα δεῖ νοεῖν καὶ τὸν ταύτης ...δημιουργὸν κύριον. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ δημιουργὸς ἕνα τὸν σύμπαντα κόσμον πεποίηκεν, ἵνα...ἑνὸς ὄντος τοῦ ποιήματος, εἷς καὶ ὁ τούτου ποιητὴς πιστεύηται Ath.*gent.*39(80A,B); but reverse does not follow οὐχ ὅτι εἷς ἐστιν ὁ δημιουργός, διὰ τοῦτο καὶ εἷς ἐστιν ὁ κόσμος· ἠδύνατο γὰρ καὶ ἄλλους κόσμους ποιῆσαι ὁ θεός *ib.*(80B) et passim; **3.** God as τὸ ἕν; **a.** in gen. ἀδιαίρετον γὰρ τὸ ἓν Clem.*str.*5.12(p.380.22; M.9.121B); Dion.Ar.*e.h.*2.3.5(M.3.401A) al.; **b.** indicating transcendence ἀδιανόητόν ἐστι τὸ ὑπὲρ διάνοιαν ἓν id.*d.n.*1.1(M.3.588B); ἓν ὤν, καὶ παντὶ μέρει καὶ ὅλῳ, καὶ ἑνὶ καὶ πλήθει, τοῦ ἑνὸς μεταδούς, ἕν ἐστιν ὡσαύτως ὑπερουσίως, οὔτε μέρος ὂν τοῦ πλήθους, οὔτε ἐκ μερῶν ὅλον· καὶ οὕτως οὔτε ἕν ἐστιν, οὔτε ἑνὸς μετέχει, οὐδὲ τὸ ἓν ἔχει· πόρρω δὲ τούτων ἕν ἐστιν, ὑπὲρ τὸ ἕν, τοῖς οὖσιν ἕν...πᾶν ἓν καὶ πλῆθος παράγον *ib.*2.11(649C); **c.** reason for this divine name ἓν δέ, ὅτι πάντα ἑνιαίως ἐστὶ κατὰ μιᾶς ἑνότητος ὑπεροχήν, καὶ πάντων ἐστὶ τοῦ ἑνὸς...αἴτιον· οὐδὲν γάρ ἐστι τῶν ὄντων ἀμέτοχον τοῦ ἑνός, ἀλλ' ὥσπερ ἅπας ἀριθμὸς μονάδος μετέχει, καὶ μία δυάς, καὶ δεκὰς λέγεται, καὶ ἥμισυ ἕν...οὕτω πάντα καὶ πάντων μόριον τοῦ ἑνὸς μετέχει, καὶ τῷ εἶναι τὸ ἕν, πάντα ἐστὶ τὰ ὄντα· καὶ οὐκ ἔστι τὸ πάντων αἴτιον ἓν τῶν πολλῶν ἕν, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἑνὸς καὶ πλήθους, καὶ παντὸς ἑνὸς καὶ πλήθους ὁριστικόν *ib.*13.2(977C); κατὰ τὸ ἑνὸς ἑκάστου προεπινοούμενον εἶδος ἡνῶσθαι λέγεται τὰ ἡνωμένα, καὶ πάντων ἐστὶ τὸ ἓν στοιχειωτικόν· καὶ εἰ ἀνέλῃς τὸ ἕν, οὔτε ὁλότης, οὔτε μόριον, οὔτε ἄλλο οὐδὲν τῶν ὄντων ἔσται· πάντα γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὸ ἓν...περιείληφε. ταύτῃ γοῦν ἡ θεολογία τὴν ὅλην θεαρχίαν, ὡς πάντων αἰτίαν ὑμνεῖ τῇ τοῦ ἑνὸς ἐπωνυμίᾳ, καὶ εἷς θεὸς ὁ πατήρ, καὶ εἷς Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα *ib.*13.3(980B); **d.** in relation to creatures ἐν ἑνὶ... τὰ ὄντα πάντα *ib.*5.10(825B); οὐδὲ γάρ ἐστι πλῆθος ἀμέτοχόν πη τοῦ ἑνός, ἀλλὰ τὸ μὲν πολλὰ τοῖς μέρεσιν ἓν τῷ ὅλῳ· καὶ τὸ πολλὰ τοῖς συμβεβηκόσιν ἓν τῷ ὑποκειμένῳ· καὶ τὸ πολλὰ τῷ ἀριθμῷ...ἓν τῷ εἴδει· καὶ τὸ πολλὰ τοῖς εἴδεσιν ἓν τῷ γένει· καὶ τὸ πολλὰ ταῖς προόδοις ἓν τῇ ἀρχῇ· καὶ οὐδέν ἐστι τῶν ὄντων, ὃ μὴ μετέχει πη τοῦ ἑνὸς τοῦ ἐν τῷ κατὰ πάντα ἑνικῷ...καὶ ἄνευ μὲν τοῦ ἑνὸς οὐκ ἔσται πλῆθος, ἄνευ δὲ τοῦ πλήθους ἔσται τὸ ἓν *ib.*13.2(980A); οὐκ ἂν εὕροις τι τῶν ὄντων, ὃ μὴ τῷ ἑνὶ καθ' ὃ πᾶσα ἡ θεότης...ὀνομάζεται, καὶ ἔστι τοῦθ' ὅπερ ἐστί, καὶ τελειοῦται, καὶ διασώζεται...αὐτὸ τὸ ἓν ὂν ὁρίζον, ἐπείπερ τὸ ὂν ἕν, τὸ ἐν τοῖς οὖσιν, ἐνάριθμόν ἐστιν *ib.*13.3(980C); **4.** oneness characteristic of the divine and spiritual οὐδὲν γὰρ ἓν τῆς ὕλης καὶ τῶν σωμάτων, ἀλλ' ἕκαστον τῶν νομιζομένων ἓν ἔσχισται...εἰς πλείονα τὴν ἕνωσιν ἀπολωλεκός· ἓν γὰρ τὸ ἀγαθόν, πολλὰ δὲ τὰ αἰσχρά, καὶ ἓν ἡ ἀλήθεια, πολλὰ δὲ τὰ ψευδῆ, καὶ ἓν ἡ ἀληθὴς δικαιοσύνη, πολλαὶ δὲ ἕξεις ταύτην ὑποκρίνονται, καὶ ἓν ἡ τοῦ θεοῦ σοφία, πολλαὶ δὲ αἱ καταργούμεναι τοῦ αἰῶνος τούτου...καὶ εἷς μὲν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, πολλοὶ δὲ οἱ ἀλλότριοι τοῦ θεοῦ Or.*or.*21.2(p.345.17ff.; M.11.481A); τὸ ἀγαθὸν ἐκ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ὅλης αἰτίας· τὸ δὲ κακὸν ἐκ πολλῶν καὶ μερικῶν ἐλλείψεων Dion.Ar.*d.n.*4.30(M.3.729C); *ib.*4.31(732B); cf. εἷς ὢν ὁ θεὸς ἑνὶ ἀνθρώπῳ μίαν ἔκτισε γυναῖκα *Hom.Clem.*13.15; **5.** unity of Father and Son; **a.** affirmed ἑνὸς ὄντος τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ Athenag.*leg.*10.2(M.6.909A); ἡ τοῦ υἱοῦ θεότης τοῦ πατρός ἐστιν...καὶ οὕτως εἷς θεὸς...ἓν αὐτῶν ὄντων, καὶ μιᾶς αὐτῆς οὔσης τῆς θεότητος Ath.*Ar.*3.4(M.26.329A); id.*decr.*17(p.14.10f.; M.25.444C); **b.** denied by Arian doctrine ἓν τὸ ἀγένητον...οὐκοῦν ὁ υἱὸς τῶν γενητῶν ἐστι id.*Ar.*1.30(M.26.73B); **c.** Arian position refuted εἰ δὲ οἱ μὲν Ἕλληνες ἑνὶ ἀγενήτῳ καὶ πολλοῖς γενητοῖς λατρεύουσιν, οὗτοι [sc. Arians] δὲ ἑνὶ ἀγενήτῳ καὶ ἑνὶ γενητῷ· οὐδ' οὕτω διαφέρουσιν Ἑλλήνων. ὅ τε γὰρ παρ' αὐτῶν λεγόμενος γενητὸς εἷς ἐκ πολλῶν ἐστι· καὶ οἱ πολλοὶ δὲ πάλιν τῶν Ἑλλήνων τὴν αὐτὴν τῷ ἑνὶ τούτῳ φύσιν ἔχουσι *ib.*3.16(356A,B); τὰ μὲν κτίσματα πολλά, ὁ δὲ λόγος εἷς ἐστι· τίς οὐ συνορᾷ καὶ ἐκ τούτων, ὅτι ὁ υἱὸς διέστηκε τῶν πάντων, καὶ οὐ πρὸς τὰ κτίσματα τὴν ἐξίσωσιν ἔχει, ἀλλὰ πρὸς τὸν πατέρα τὴν ἰδιότητα; ὅθεν οὐδὲ πολλοὶ λόγοι, ἀλλὰ μόνος εἷς τοῦ ἑνὸς πατρὸς λόγος, καὶ μία τοῦ ἑνὸς θεοῦ εἰκών ἐστιν *ib.*2.27(204C); id.*ep.Aeg.Lib.*14(M.25.569B); **d.** exeg. Jo.10:30 ἓν γάρ εἰσιν, οὐχ ὡς ἑνὸς πάλιν εἰς δύο μέρη διαιρεθέντος, καὶ μηδὲν ὄντων πλὴν ἑνός· οὐδὲ ὡς τοῦ ἑνὸς δὶς ὀνομαζομένου ...ἕν εἰσιν...τῇ ταυτότητι τῆς μιᾶς θεότητος id.*Ar.*3.4(328C–329A); Arian exegesis λέγοντες μὴ οὕτως εἶναι τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἕν...ὡς ἡ ἐκκλησία κηρύσσει, ἀλλ' ὡς αὐτοὶ θέλουσι who admit only moral unity, *ib.*3.10(341A); τὰ δύο ἓν εἶναί φατε, ἢ τὸ ἓν διώνυμον, ἢ πάλιν τὸ ἓν εἰς δύο διῃρῆσθαι. εἰ...τὸ ἓν εἰς δύο διῄρηται, ἀνάγκη σῶμα εἶναι τὸ διαιρεθέν...εἰ δὲ τὸ ἓν διώνυμον, Σαβελλίου τὸ ἐπιτήδευμα, τὸν αὐτὸν υἱὸν καὶ πατέρα λέγοντος...εἰ δὲ τὰ δύο ἕν, ἀνάγκη δύο μὲν εἶναι, ἓν δὲ κατὰ τὴν θεότητα,...ὥστε δύο μὲν εἶναι, ὅτι πατήρ ἐστι καὶ υἱός...ἓν δέ, ὅτι εἷς θεός ‡Ath.*Ar.*4.9(p.53.4ff.; M.26.480A,B); *ib.*4.10(p.54.8; 480C); for unity in Trin. v. τριάς.

B. unity of Christ, Ign.*Eph.*7.2 cit. s. ἰατρός; *Diogn.*9.5 cit. s. δικαιοσύνη; ἓν γὰρ μάλιστα μετὰ τὴν οἰκονομίαν γεγένηται πρὸς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα Ἰησοῦ Or.*Cels.*2.9(p.136.31; M.11.809D); ἀμφότερα [sc. divine and human acts] ἐξ ἑνὸς πραττόμενα βλέποντες Ath.*Ar.*3.35(M.26.397B); εἷς ᾗ τὰ ἑκάτερα...θεὸς καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός ‡Ath.*Apoll.*1.16(M.26.1124A); for μία φύσις v. φύσις.

C. unity of Church and worship μηδὲ πειράσητε εὔλογόν τι φαίνεσθαι ἰδίᾳ ὑμῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ μία προσευχή, μία δέησις, εἷς νοῦς, μία ἐλπὶς ἐν ἀγάπῃ...πάντες ὡς εἰς ἕνα ναὸν συντρέχετε θεοῦ, ὡς ἐπὶ ἓν θυσιαστήριον, ἐπὶ ἕνα Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ἀφ' ἑνὸς πατρὸς προελθόντα καὶ εἰς ἕνα ὄντα καὶ χωρήσαντα Ign.*Magn.*7.1,2; id.*Philad.*4.1 cit. s. εὐχαριστία; ἕνα ἄρτον κλῶντες id.*Eph.*20.2; ἔσται ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ ἓν σῶμα, μία φρόνησις, εἷς νοῦς, μία πίστις, μία ἀγάπη Herm.*sim.*9.18.4; *ib.*9.13.5; τοῖς εἰς αὐτὸν [sc. Christ] πιστεύουσιν, ὡς οὖσι μιᾷ ψυχῇ καὶ μιᾷ συναγωγῇ καὶ μιᾷ ἐκκλησίᾳ Just.*dial.*63.5(M.6.621B); μία γάρ ἐστιν ἡ θεότης· καὶ διὰ τοῦτο μία τιμὴ καὶ μία ἐστὶ προσκύνησις ἐν υἱῷ...καὶ ὁ οὕτω προσκυνῶν ἕνα θεὸν προσκυνεῖ Ath.*Ar.*3.6(M.26.333B); εἷς θεὸς υἱὸς καὶ πατήρ, οὐ τῇ ὑποστάσει, ἀλλὰ τῷ αὐτῷ λόγῳ τῆς οὐσίας· ὡς πάντες ἄνθρωποι ἐν Χριστῷ εἷς, οὐ τῇ ὑποστάσει, ἀλλὰ τῷ λόγῳ τῆς οὐσίας καὶ συμφωνίας ‡Ath.*dial.Trin.*1.12(M.28.1136D); v. ἐκκλησία.

D. Valentinian aeon, Iren.*haer.*1.11.3(M.7.563A).

E. phrases; **1.** ἐν μιᾷ [sc. ἡμέρᾳ] *one day*, Jo.Mosch.*prat.*25(M.87.2869D); *ib.*27(2873B); Leont.N.*v.Jo.Eleem.*8(p.15.10); *ib.*36(p.73.10); **2.** πρὸ μιᾶς *the day before* πρὸ μιᾶς ἀρνούμενος...ὕστερον ὑπογράψας Ath.*decr.*3(p.3.12; M.25.420D).

εἰσάγ-ω, **1.** *introduce*; πίστις εἰσάξει Clem.*prot.*9(p.65.20; M.8.200B); Or.*hom.8.9 in Jer.*(p.63.9; M.13.348A); into eternal life ~ει [sc. God] εἰς τὸν ἄφθαρτον ναόν *Barn.*16.9; *M.Polyc.*20.2; Ath.*Ar.*1.42(M.26.100B); Gnost. εἰς τὸ πλήρωμα Clem.*exc.Thdot.*42(p.120.4; M.9.680A); virtues φόβῳ δὲ ἀφοβίαν ~ων id.*str.*2.8(p.134.3; M.8.976A); Or.*hom.19.15 in Jer.*(p.173.32; M.13.496C); Meth.*symp.* proem.(p.5.15; M.18.32B); divisions into Godhead, of Arians, Ath.*Ar.*2.37(M.26.225A); hence heresy into Church, id.*apol.sec.*82(p.161.29; M.25.396C); **2.** *intrude*; heretics into Church, *ib.*17(p.99.39; 276B); id.*ep.Aeg.Lib.*19(M.25.581B); unlawful bishop into a see, id.*h.Ar.*81(p.230.12; M.25.796B); **3.** ὁ εἰσαγόμενος *catechumen*, Or.*Cels.*3.15(p.214.15; M.11.940A); s.v.l., Eus.*v.C.*3.66(p.113.17; M.20.1144B).

εἰσαγωγεύς, ὁ, *one who introduces*, of Christ ὁ τῆς καινῆς... νομοθεσίας εἰ. Eus.*d.e.*1.6(p.34.29; M.22.68B); *ib.*3.2(p.97.15; 169B); ὁ τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας εἰ. *ib.*8 proem.(p.351.11; 572B); Χριστὸς... θύρα δέ, ὡς εἰ. Gr.Naz.*or.*30.21(p.142.17; M.36.132C); Melchizedekian αὐτὸν [sc. Melchizedek] εἶναι εἰ. πρὸς τὸν θεόν Epiph.*haer.*55.8(p.334.11; M.41.985C).

εἰσαγωγή, ἡ, **1.** *beginning* τοῦ εὐαγγελίου Epiph.*haer.*51.6(p.255.2; M.41.897A); **2.** *introduction, initiation* πρὸς θεογνωσίαν...εἰ. Or.*fr.3 in Lam.*(p.236.9; M.13.608A); id.*fr.in Pr.*1:7(M.17.156D); Eus.*h.e.*1.2.22(M.20.65A); to piety, id.*d.e.*1.6(p.27.35; M.22.56C); εἰ. ἐπὶ τὴν τελειότητα ‡Nil.*perist.*12.6(M.79.952A); **3.** *bringing in* to the world περὶ εἰσαγωγὴν τοῦ πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀντὶ τοῦ πεσόντος...Ἀδάμ Euthal.Diac.*epp.Paul.*(M.85.749D).

εἰσαγωγικός, **1.** *introductory, preliminary* εἰ. ... διδασκαλίαν τῆς ἐκκλησίας Ath.*exp.Ps.*86:2(M.27.377B); †Bas.*Is.*204(1.532B; M.30.472B); ὁ νόμος, τὸ εἰ. τῆς εὐσεβείας γράμμα Gr.Nyss.*usur.*(M.46.441C); Cyr.*ador.*3(1.93D); of baptism εἰ. ... φωτισμός id.*Jo.*3.1(4.250D); ἡ ὑπακοή...ἐν εἰ. ἀρεταῖς Ant.Mon.*hom.*39(M.89.1556B); of what is incomplete opp. perfect, John's baptism as εἰ. opp. Christ's as τελειωτικόν, Bas.*hom.*13.1(2.114B; M.31.425A); cf.Jo.D.*f.o.*4.9(M.94.1124A); of fear, Olymp.*Eccl.*12:13(M.93.625D); δύο εἰσὶ φόβοι, εἷς εἰ., καὶ εἷς τέλειος Dor.*doct.*4.1(M.88.1657C); διάφορός ἐστιν ἡ πίστις. ἡ μὲν εἰ., ἡ δὲ τελεία Vict.*Mc.*9:28(p.361.32); **2.** as subst., *beginner, novice* Χριστὸς...τοῖς δὲ εἰ. σκύμνος Or.*sel.in Gen.*49:9(M.12.145B); opp. οἱ τέλειοι, Thdt.*Ps.*110:9(1.1402); Jo.Clim.*scal.*2(M.88.653D).

εἰσαγωγός, *introducing* αἱ παραινέσεις...εἰ. εἰς εὐσέβειαν Bas.*hom. in Ps.*33(1.153C; M.29.376A); εἰ. ἀρεταὶ Diad.*perf.*41(p.46.21); ἄλλη ἐστὶν ἡ εἰ. χαρὰ καὶ ἄλλη ἡ τελειοποιός *ib.*60(p.66.24); *ib.*(p.68.4).

εἶσαι, = εἶ *thou art* μὴ γὰρ οὐκ εἶσαι πονηρὸς δαίμων; *Mir.Geo.* 13(p.30.12).

***εἰσαιτέω,** *ask for,* Andr.Cr.*Agath.*1(M.97.1437C).

***εἰσάκουσις, ἡ,** *listening to, attention* ἄξιος εἰ...εἰσακούσεως †Gregent.*disp.*(M.86.665B).

***εἰσακουστός,** *hearkened to,* Bas.*hom.in Ps.*33(1.148B; M.29. 364A).

***εἰσακτικός,** *introductory* εἰ. διδασκαλία Eus.*Is.*54:12(M.24.465C); *ib.*60:11(493D); Proc.G.*Is.*60:11(M.87.2632A).

***εἰσαναβάλλομαι,** *put off, delay,* Cosm.Mel.*schol.*(M.38.530) in Gr.Naz.*carm.*2.1.50.75.

εἰσαῦθις, 1. (*till*) *afterwards,* (*for*) *another time* ὥσπερ δὲ ἡμεῖς, οἷς τὸ θνήσκειν ῥᾴδιον ἀποβαίνει νῦν, εἰ. ἢ μετὰ ἀπολαύσεως τὸ ἀθάνατον ἢ τὸ λυπηρὸν μετὰ ἀθανασίας προσλαμβάνομεν, οὕτω καὶ οἱ δαίμονες τῇ νῦν ζωῇ πρὸς τὸ πλημμελεῖν καταχρώμενοι διὰ παντὸς...εἰ. ἕξουσιν τὴν αὐτὴν ἀθανασίαν Tat.*orat.*14(p.15.21ff.; M.6.836C); τοῦτο εἰ. ἀναβαλλομένη μὴ ὀκνήσῃς νῦν...διελθεῖν Meth.*symp.*proem.(p.3.9; M.18.29A); of the wise virgins τροφὴν ἄφθονον καὶ εἰ. ἐπορίσαντο ταῖς...λαμπάσιν *ib.*6.3(p.66.13; 116C); **2.** *recurrently* συνεχῆ...ὄντα τὸν χρόνον...ταῖς τῶν καιρῶν, ὡρῶν τε καὶ ἡμερῶν οἱονεί πως διὰ μέσου παρεγκοπαῖς καὶ ἀνακυκλήσεσι ταῖς εἰ. αὖ μέτροις τε καὶ ἀριθμοῖς ὑπέταξε θεός Cyr.*ador.*6(1.205C).

εἰσβολή, ἡ, 1. *entrance, vestibule,* Cyr.*ador.*10(1.336D); **2.** *entry* τοῦ μὴ ποιεῖσθαι...εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰ. id.*glaph.Lev.*(1.370C); διὰ ξύλου σταυροῦ...ἡ εἰ. τοῦ παραδείσου Cosm.Ind.*top.*2(M.88.124D).

***εἰσδεκτήριος,** *acceptable,* ‡Hipp.*fr.17 in Pss.*(p.145.2; M.10. 720D).

εἰσδεκτός, *acceptable, to be admitted;* to Church, Epiph.*haer.*59.5 (p.369.19; M.41.1025C).

***εἴσδεξις, ἡ,** *admission;* to a sect, Epiph.*haer.*61.1(p.380.19; M.41. 1040C).

εἰσδέχομαι, *receive, admit;* **1.** into Church; of repentant heretics, Alex.Al.*ep.Alex.*2(p.21.4; M.18.552A); Const.ap.Gel.Cyz.*h.e.*3.19.9 (M.85.1348A); **2.** met. λόγον Meth.*res.*1.28(p.256.21; M.41.1133D); Thdt.*Zach.*11:5(2.1644); id.*Rom.*6:21(3.67).

εἰσδρομή, ἡ, *entrance* τὴν εἰς ἅγια τῶν ἁγίων εἰ. οὐκ ἔχοντες Cyr. *ador.*10(1.347E); id.*glaph.Lev.*(1.348A).

***εἰσελασία, ἡ,** *charge;* of chariots, Jo.Mal.*chron.*16 p.396(M.97. 585B).

***εἰσέλθει,** prob. f.l. for εἰσέθει (εἰσθέω *run in, LS*), Cyr.*glaph. Lev.*(1.358A); id.*hom.pasch.*16(5².216E, v.l.).

εἰσεμβαίν-ω, *enter,* met. ∼ει μετὰ τὴν πρᾶξιν αὐτῆς [sc. ἁμαρτίας] μετανοῆσαι Diod.*Ps.*69:1(M.33.1607B).

***εἰσερεύγ-ομαι,** *discharge into* εἰς τὸν...Ὠκεανὸν τὸ ῥεῖθρον ∼όμενος Philost.*h.e.*3.10(M.65.493B).

εἰσέρχομαι, *enter;* of a corpse, *be brought* for burial (cf. Lat. *infero*), *Chron.Pasch.*p.304(M.92.772A); *ib.*p.306(777A).

***εἰσευρισκω,** *discover, Hom.Clem.*3.9.

***εἰσεχεῖτο,** vox nihili, Gr.Nyss.*v.Mos.*45(conj. εἰσηχεῖτο M.44. 316C).

εἰσήγησις, ἡ, 1. *instruction, admonition,* ‡Gr.Nyss.*hom.7.48 in Jo.*(p.249.30); Cyr.*Mich.*23(3.411C); *ib.*35(421B); Thdt.*qu.2 in Ruth*(1.349); **2.** *explanation,* id.*Ps.*121:1(1.1495).

εἰσηγητής, ὁ, *one who brings in, author, teacher,* of Christ εἰ. τῶν κατὰ Χριστιανισμὸν...δογμάτων Or.*princ.*4.1.1(p.293.7; M.11.344A); Cyr.*Os.*23(3.46B); of apostles τῶν πρακτέων εἰ. id.*Ps.*44:17(M.69. 1045A); of heresiarchs, Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*7.24.9(M.20.696B); Eus. *h.e.*5.28.2(512B).

***εἰσηγητικός,** *introductory,* Clem.*prot.*2(p.19.29; M.8.96B).

εἰσηγορία, ἡ, *reproach,* Or.*enarr.in Job* 22:22(M.17.85C).

***εἰσικάριος, ὁ,** (Lat. *isiciarius*) *forcemeat maker, MAMA* 3.343.

εἰσιτήρια, τά, *entry,* Gr.Nyss.*ep.*19(M.46.1076B).

***εἰσκατατάσσω,** s.v.l., *arrange into,* Or.*fr.in Ps.*105:2(p.91.4).

***εἰσκατηχέομαι,** *instruct in the faith,* Phot.*nomoc.*4.6(p.510).

***εἰσκαυχάομαι,** s.v.l., *boast,* c. infin., *Dial.Tim.et Aquil.*94 v°.

***εἰσκεκριμένως,** *accidentally, adventitiously,* Christol. ἐν ἁγιασμῷ, φυσικῶς μὲν...ἐνυπάρχοντι καθ' ὃ...ἔστι θεός, εἰ. δὲ αὖ διὰ τὸ ἀνθρώπινον Cyr.*ador.*10(1.362E); id.*Chr.un.*(5¹.731B); ref. Jo.5:26f. ἔχει...τὴν ζωὴν οὐκ ἐπίκτητον ἢ εἰ., φυσικῶς δὲ μᾶλλον ἐνυπάρχουσάν τε αὐτῷ καὶ οὐσιώδη καρπόν id.*Pulch.*(p.60.6; 5².178A); Nestorian view that Christ's powers are ἔξωθεν καὶ εἰ. κερδαίνοντα id.*Nest.*4.1 (p.76.27; 6¹.96E).

***εἰσκλέπτω,** pass.; **1.** *be robbed of* ὃν ποτε εἰσεκλάπην χρόνον *Hom.Clem.*1.8; **2.** *steal in,* i.e. *be inserted* εἰσκλαπέντος...τοῦ ἐπισήμου εἰς τὴν γραφήν Clem.*str.*6.16(p.503.22; M.9.369A).

***εἰσκολπίζομαι,** *form a gulf,* Philost.*h.e.*3.6(M.65.488A).

εἰσκομίζω, 1. *bring in, let in,* Gr.Nyss.*or.dom.*4(p.70.26; M.44. 1164B); Cyr.*Pulch.*(p.60.5; 5².178A); **2.** met., *introduce* a subject, id.*Ps.*9:14(M.69.772B); *ib.*36:27(941C); id.*Is.*3.1(2.361A,362A); Thdt. *eran.*3(4.193).

εἰσκρίνω, 1. *bring in* πῦρ ἔξωθεν...εἰσκεκρίσθαι Cyr.*Juln.*10(6². 347D); **2.** *cause to enter, introduce* souls into bodies, Clem.*ecl.*50 (p.151.1; M.9.721A); Or.*Cels.*1.32(p.84.21f.; M.11.724A); Eus.*e.th.* 1.12(p.71.21; M.24.848B); Thdt.*affect.*5(p.138.4; 4.834); a subject or opinion in writing, Cyr.*glaph.Gen.*2(1.63D); id.*Zach.*12(3.667E); knowledge in mind, id.*Os.*proem.(3.2A); Christol. οὔτε...μετὰ τὴν ἕνωσιν διαίρεσις...εἰσεκρίνετο Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3164B); **3.** perf. ptcpl. pass., *accidental* οὐδὲν εἰσκεκριμένον...ἐν αὐτῷ [sc. Χριστῷ] Cyr.*ador.*9(1.299A).

εἴσκρισις, ἡ, *entering in, introducing,* of soul τῆς εἰς τὸ γήινον σῶμα εἰ. αὐτῆς Or.*Jo.*6.14(7; p.123.34; M.14.224C); Synes.*insomn.*6 (p.154.16; M.66.1292B).

***εἴσκυρσις, ἡ,** *incursion,* Isid.Pel.*epp.*1.452(M.78.432A; perh. f.l. for εἰς κύρσεις).

εἰσκωμάζω, *burst in upon, invade;* met., Clem.*paed.*2.12(p.228.1; M.8.540C); Chrys.*sac.*3.15(p.79.17; 1.394A); id.*hom.*9.6 *in Mt.*(7. 138B); id.*hom.64.4 in Jo.*(8.387D); Isid.Pel.*epp.*1.328(M.78.372B); Thdt.*ep.*146(4.1258).

***εἰσοδέξοδος, ἡ,** *going in and going out, entry and exit* πύλη... θείας εἰ. Thdr.Stud.*iamb.*26(M.99.1789C).

***εἰσόδευσις, ἡ,** liturg., *entrance,* of Great Entrance μετὰ γὰρ τὴν τῶν θείων δώρων εἰ. Thdr.Stud.*praesanct.*(M.99.1689A) = *Lit. Praesanct.*(p.348.23).

εἰσοδεύω, *enter, Apoc.Dan.*C(p.121.14); Andr.Cr.*or.*9(M.97.1004A).

***εἰσοδικόν, τό,** *hymn concluding Little Entrance, introit,* cf.*Lit. Chrys.*(p.368.29).

εἰσόδιος, *for entering, celebrating entrance* ἄνθος εἰ. Gr.Naz.*or.*21. 28(M.30.1113C); τιμᾶται τῶν εἰ. τιμῶν τὴν ἐξόδιον πολυτελεστέραν *ib.* 21.37(1128B); masc. as subst., *entrance,* Gr.Nyss.*hom.3 in Eccl.*(M. 44.656B).

εἴσοδος, ἡ, *entrance;* **1.** of Christ into world μία δὲ εἰ. ἐπὶ τὴν οἰκουμένην, ἡ διὰ τοῦ τόκου ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρως ἐντὸς τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων γενέσθαι, μὴ ταύτῃ τῇ εἰ. χρησάμενον. οὐκοῦν τὴν διὰ σαρκὸς αὐτοῦ γένεσιν εἰ. εἰς τὴν οἰκουμένην ὀνομάζει ὁ λόγος Gr.Nyss. *Apoll.*42(M.45.1224B); ὁ δὲ Παῦλος εἰ. αὐτὴν [sc. Inc.] ὀνομάζει, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κληρονομούντων Chrys.*hom.3.1 in Heb.*(12.24C); αὐτὸς οὐδὲ ἐν κλίνῃ κατεκλίνετο, ἀλλ' ἐν φάτνῃ ἁπλῶς...τοιαῦτα τῆς εἰ. αὐτοῦ τὰ προοίμια...εἰ. δὲ ὅταν ἀκούσῃς, μὴ τόπου νόμιζε μετάβασιν, ἀλλ' οἰκονομίας συγκατάβασιν id.*hom.div.*8.2(12.374D); **2.** of men, to God and eternal life ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ...μία εἰ. ἐστι Herm.*sim.*9.12.6; cf. exeg. Jo.14:12, Apoll.ap.*cat.Jo.*14:12(p.348. 6); into eternal life, Clem.*str.*7.16(p.66.9; M.9.529A); of soul ἡ εἰς ἑαυτὴν εἰ. ἀπὸ τῶν ἔξω Dion.Ar.*d.n.*4.9(M.3.705A); **3.** of bishops into a see, Ath.*apol.sec.*5(p.91.1; M.25.256B); id.*ep.encycl.*3(p.171.22; M.25.228B); **4.** *admission* of heretics to Church ἅπασι τοῖς βουλομένοις εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσελθεῖν ἀκώλυτον παράσχου τὴν εἰ. Const. ap.Ath.*apol.sec.*59(p.140.8; M.25.357C); **5.** *privilege of entry, right of access* τὴν πρὸς τὰ ἱερὰ...εἰ. Dion.Ar.*e.h.*5.1.6(M.3.508B); **6.** liturg.; **a.** of Little Entrance, *Lit.Chrys.*(p.312.12); εὐχὴ τῆς εἰ. *ib.*(p.312. 14); in Liturgy of Presanctified ἡ εἰ. χωρὶς τοῦ εὐαγγελίου μετὰ θυμιατοῦ Thdr.Stud.*praesanct.*(M.99.1688C); ἡ εἰ. τοῦ εὐαγγελίου ἐμφαίνει τὴν παρουσίαν καὶ τὴν εἰ. τοῦ ⟨υἱοῦ τοῦ⟩ θεοῦ τὴν εἰς τὸν κόσμον ‡Bas.*h.myst.*33(p.265.12); ἡ εἰ. τοῦ εὐαγγελίου τὴν ἔλευσιν τῆς οἰκονομίας μηνύει Jo.Jej.*liturg.*(p.441); τὰ κηρία ὀψικεύοντα ἐν τῇ εἰ., δεικνύουσι τὸ θεῖον φῶς. ἡ...εἰ. τοῦ ἀρχιερέως τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου ἀνάδειξιν τοῦ Χριστοῦ ‡Sophr.H.*liturg.*13(M.87.3993C); Max.*myst.*8 (M.91.688C); **b.** of Great Entrance ἡ τῶν ἁγίων...μυστηρίων εἰ. *Lit. Chrys.*(p.318.40); cf.*Lit.Jac.*(p.178); ἡ δὲ μεγάλη εἰ. τύπος ἂν εἴη τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἐλεύσεως, ἣν μέλλομεν πάντες γυμνοὶ καὶ ὡς κατάκριτοι παραστῆναι. εὐθὺς δὲ καὶ μετὰ τὴν αὐτὴν εἰ., ἑτοίμως αἱ θύραι κλείονται Jo.Jej.*liturg.*(p.442); ἡ δὲ τῶν ἁγίων...μυστηρίων εἰ., ἀρχὴ...ἐστιν... τῆς γενομένης ἐν οὐρανοῖς καινῆς διδασκαλίας περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ θεοῦ τῆς εἰς ἡμᾶς Max.*myst.*16(M.91.693C); **c.** ἡ ἐσχάτη εἰ. return of clergy to altar after communion of people, *Lit.Jac.*(p.236.5n.).

εἰσοικέω, *settle;* intrans., Meth.*res.*2.6(p.339.13; M.18.304B); trans., Dam.*troph.*2.2(p.218.1).

εἰσοικίζ-ω, 1. *bring in as a dweller, establish,* reflex., of Inc., Gr. Nyss.*Apoll.*21(M.45.1164D); **2.** *inhabit,* Serap.*ep.mon.*11(M.40. 937B); **3.** med. and pass., *establish oneself, dwell;* met., of God in soul τούτων [sc. sins] γὰρ ἀναιρεθέντων αὖθις εἰς σε θεὸς εἰσοικισθήσεται Clem.*q.d.s.*39(p.185.19; M.9.644C); Or.*schol.in Cant.*4:16(M. 17.273A); ὁ μονογενὴς...∼εται...ἡμῖν διὰ τῆς πίστεως Cyr.*Jo.*2.4(4.

173B); of evil in man, Meth.*res*.2.2(p.333.5; M.18.300B); *ib*.2.6 (p.340.3; 304B); Christol. τὸν πρεσβύτατον τῶν αἰώνων...εἰς τὸν πρεσβύτατον...τῆς ἀνθρωπότητος ἄνθρωπον εἰσοικισθῆναι τὸν Ἀδάμ id. *symp*.3.4(p.31.5; M.18.68A); *ib*.3.7(p.33.19; 69C); Gr.Nyss.*or.catech.* 24(p.93.4; M.45.65A); **4.** *admit, give entrance to,* met. ψυχὴ καταξιωθεῖσα τὴν ἐξ ὕψους εἰσοικίσασθαι δύναμιν Mac.Aeg.*elev*.9(M.34.896C); word of salvation, faith etc., Cyr.*Jo*.4.2(4.352E); id.*Ps*.33:13(M.69.889B); exeg. Jo.3:29 ἐν ὠσὶν ~ομαι τὴν φωνήν [sc. Χριστοῦ] id.*Jo*.2.1(4.159D); diabolic perversity, id.*Is*.3.1(2.386B); virtue, Thdt. *haer*.5(4.418); God into νοῦς, id.*Cant*.3:3f.(2.79); Vict.*Mc*.9:35ff. (p.365.4); Evagr.*h.e*.4.7(p.156.32; M.86.2712A); **5.** *introduce into one's house, marry,* Evagr.*h.e*.1.20(p.28.23; M.86.2473A); met., Max. *ambig*.(M.91.1372A) cit. s. γαμικῶς.

εἰσοικισμός, ὁ, *entrance*; met., Ephr.1.284C.

εἰσπνέω, *breathe into*; met., Dam.*troph*.suppl.(p.278.15).

***εἴσπνοια, ἡ,** *inbreathing,* Max.*schol.c.h*.2.3(M.4.41A).

εἰσποι-έω, med.; **1.** *adopt*; of God adopting men as sons, Clem. *prot*.12(p.86.19; M.8.245A); id.*paed*.3.11(p.270.1; M.8.633A); Bas. *hom*.13.3(2.116B; M.31.429B); Gr.Nyss.*hom.4 in Cant*.(M.44.841C); Gennad.*fr.Rom*.11:25(p.401.6; M.85.1717C); Christol. οὐχὶ δὲ ὁμοίως τοῖς ἔξωθεν ~ούμενος Eus.*d.e*.5.4(p.225.28; M.22.372D); Gr.Nyss. *Eun*.4(1 p.79.14; M.45.653B); met. τοὺς λόγους ἐσεποιήσατο Thphyl. *exc.Rom*.2(p.222.21; M.113.929A); **2.** *incorporate* ὁ κύριος κατῆλθεν... ἡμᾶς...ἑαυτῷ δὲ εἰσποιησόμενος Clem.*exc.Thdot*.67(p.129.10; M.9. 692A); **3.** *call for the inclusion of* μάρτυρας...τούσδε ὁ παρὼν καιρὸς δοκεῖ...~εῖσθαι Eus.*p.e*.8.1(348D; M.21.585C); **4.** *receive into one's house* ~εῖσθαι...τὴν γεγενημένην ἀπόπεμπτον οὐκ ἐᾷ Cyr.*ador*.8(1. 284A).

εἰσποίησις, ἡ, *adoption*; of men by God, Eus.*d.e*.7.3(p.338.28; M. 22.552D); id.*qu.Steph*.9.2(M.22.917B).

εἰσποιητός, 1. *adopted*; Nestorian theory of Christ's adopted Sonship denounced, Cyr.*hom.pasch*.12(5².174A); id.*Chr.un*.(5¹.748E); Thdt.*ep*.146(4.1258); **2.** *received by adoption* ὁ τὴν ἐν πίστει δικαίωσιν εἰ. ἔχων διὰ Χριστοῦ Cyr.*ador*.15(1.535C); **3.** *introduced from outside* εἰ. θεοῖς Didym.*Trin*.3.23(M.39.924B); εἰ. ἁμαρτία Cyr.*Os*.154(3. 187C; εἰς ποιητήν Aubert).

***εἰσποιητῶς,** *from without, adventitiously* εἰ. παρὰ θεοῦ καταπλουτοῦσι [sc. τὰ κτίσματα] τὴν χάριν Cyr.*ador*.10(1.352D).

εἰσπράκτωρ, ὁ, *exactor,* Soz.*h.e*.2.9.2(M.67.956C).

εἴσπραξις, ἡ, 1. *exaction,* Eus.*h.e*.10.8.12(M.20.900A); id.*v.C*.1.13 (p.14.14; M.20.928B); Chrys.*stat*.18.1(2.181B); **2.** *penalty, punishment* ἡ τῶν ἁμαρτημάτων εἰ. Or.*comm.in Mt*.13.1(p.175.17; M.13. 1089A); Alex.Thess.*ep.Ath*.(p.145.12; M.25.368B); Chrys.*hom.1.4 in Is.6*:1(6.102B); Thdt.*Is*.58:3(p.227.15; 2.371).

εἰσπράσσ-ω, 1. *exact, demand,* esp. penalty for sin, *Const.App*. 2.14.9; Cyr.*ador*.5(1.154A); Thdt.*qu.54 in Gen*.(1.67); **2.** med., *have exacted, required from* Χριστὸς εἰσεπράξατο...δίκας αὐτὸν [sc. Satan] τῆς καθ' ἡμῶν ἀσεβείας Cyr.*Is*.5.5(2.860E); Thdt.*haer*.5.20(4.447); **3.** *exact an answer, question* ἐμὲ ~εις...λέγειν Hier.H.*Trin*.(M.40. 849A); τίνα δὲ ταῦτά ἐστιν ~όμενοι Leont.H.*monoph*.17(M.86.1780A); Anast.S.*hod*.1(M.89.41B); **4.** *confer, bestow,* †Gregent.*leg.Hom*.56 (M.86.612A).

***εἰσπροεδρία, ἡ,** *succession to seats of honour,* ref. Mt.20:21ff., Didym.*Trin*.3.29(M.39.948A).

***εἰσρήγνυμι,** *rend, tear* εἰσερράγη τὸ πέπλον τοῦ ναοῦ *Ev.Barth*. 2.16(p.324, v.l. διερρ-).

***εἰσύστερον,** *in time to come, later,* Meth.*symp*.8.1(p.81.1; M.18. 137C).

εἰσφθείρομαι, *intrude perniciously*; of heretics, Bas.*Eun*.1.1(1. 208A; M.29.500C); Gr.Nyss.*Eun*.1(1 p.164.12; M.45.405C); †Thdt. *Nest*.(4.1042); of sin, Gr.Nyss.*virg*.12(p.299.16; M.46.372A); of passions, Max.*qu.Thal*.proem.(M.90.256B).

εἰσφορά, ἡ, *contribution,* esp. for Church, *Const.App*.2.35.1; Chrys.*hom.74.3 in Jo*.(8.438B); of members to body, Thdt.*provid*.6 (4.573).

εἰσφρέω, 1. trans., *admit*; met., into the mind, ‡Gr.Naz.*Chr. pat*.546(M.38.180A); *introduce, intrude,* Nil.*epp*.2.321(M.79.356D); reflex. Μοντανὸς...εἰσέφρησεν ἑαυτόν Epiph.*haer*.48.11(p.234.25; M.41.872D); Thdt.*h.rel*.2(3.1135); **2.** intrans., *enter*; fig. and met., Cyr.*glaph.Gen*.2(1.34E); *ib*.7(229B); Geo.Pis.*carm*.4.14; Jo.D.*hom*. 4.27(M.96.628B); *rush in upon, attack,* Synes.*provid*.2.3(p.118.7; M. 66.1268A); met., Ephr.Ant.*fr*.(M.86.2108D).

***εἰσφρητέον,** *one must admit,* Zach.Mit.*opif*.(M.85.1032B).

εἴσω, ἔσω, (comp. v. ἐσώτερος) **1.** *within*; **a.** fig. οἱ ἔ. of those who understand Christ, Clem.*q.d.s*.5(p.163.24; M.9.609C); οἱ μὲν οὖν 'ἔξω' λεγόμενοι, δηλονότι συγκρίσει τῶν 'ἔ.', οὐ πάντη πόρρω τῶν ἔ. τυγχάνοντες, τῶν ἔ. σαφῶς ἀκουόντων Or.*princ*.3.1.17(p.227.3f.; M.11. 285A); **b.** met., of inner man χρὴ γὰρ εἶναι κοσμίας ἔνδοθεν καὶ τὴν ἔ. γυναῖκα δεικνύναι καλήν Clem.*paed*.2.12(p.230.4; M.8.544B); exeg. Rom.7:22 ἔ. ἄνθρωπον τὸν νοῦν λέγει Thdt.ad loc.(3.79); cf.Cyr.ad loc.(p.208.20; M.74.813C); τὸν ἔ. ἄνθρωπον ὀνομάζει τὸ ἐν ἡμῖν νοερόν Gennad.ad loc.(p.374.3); Gnost. (Heracleon) ἡ τοῦ πνευματικοῦ μίξις τῷ ψυχικῷ τε καὶ ὑλικῷ, ὃ δὴ λέγεται παρά σοι ἔ. ἄνθρωπος τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ ἔξω ἀνθρώπῳ συνημμένος Epiph.*haer*.36.5(p.49.4; M.41. 640A); **2.** *within reach of, subject to* ἡ ἀνθρώπου φύσις, φθορᾶς δὲ εἰ. πεσοῦσα Cyr.*ador*.1(1.11A); Thdt.*Dan*.5:12(2.1164); **3.** εἰ. τὰς χεῖρας ἔχοντας *with folded hands,* i.e. not working, Thdt.*h.rel*.10(3.1197).

***εἴτις,** neut. with article, *anything at all,* Dor.*doct*.7.3(M.88.1700D).

***εἴτουν,** = εἴτ' οὖν *or*; *that is* [as Lat. *sive*], Pall.*h.Laus*.46(p.134. 2; M.34.1225A); Cyr.*Ps*.9:10(M.69.768A).

ἐκ, *from out of, from*;

A. of place, *beyond, outside*; of state, *besides* παλλακὰς...χιλίας ...ἐκ τῶν τεσσάρων γυναικῶν Jo.D.*haer*.101(M.94.769C).

B. of time; **1.** *beyond,* cf. ἀπό II *LS*; τὸν ἐκ στρατηγῶν καὶ ὑπάτων...τὸν ἐξ ὑπάρχων the *ex*-general etc., Ast.Am.*hom*.4(M.40. 224C); **2.** elliptic ἐξ ἐκείνου *from* that time, Eus.*v.C*.1.8(p.10.23; M. 20.920B); *ib*.1.12(p.13.29; 925C); Chrys.*hom.8.4 in 1Thess*.(11.483F, 484B); ἐκ μακροῦ *for* a long time, Eus.*v.C*.1.14(p.14.33; M.20.929A).

C. of origin; **1.** theol.; **a.** Trin.; **i.** for Son as ἐκ τοῦ πατρός, ἐκ θελήματος τοῦ πατρός, ἐκ τοῦ θεοῦ, ἐκ τοῦ ὄντος v. υἱός; **ii.** for Son as ἐκ τῆς οὐσίας v. οὐσία, υἱός; **iii.** for Holy Ghost as proceeding v. πνεῦμα, ἐκπορεύω; ἐκ τῆς οὐσίας v. πνεῦμα; Cyr.*Is*.5.3(2.809E) cit. s. φύσις; **b.** Christol.; **i.** Christ born *from* BMV γεγεννημένον ἀληθῶς ἐκ παρθένου Ign.*Smyrn*.1.1; Valent. theory ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν ὅτι διὰ Μαρίας ἀλλ' οὐκ ἐκ Μαρίας Adam.*dial*.5.9(p.190.25; M.11.1844D); Valent. theory refuted οὐ γὰρ ἔφη [sc. Gabriel] τὸ γεννώμενον διὰ σοῦ, ἀλλ' 'ἐκ σοῦ' *ib*.(p.192.6; 185A); Σίμων...καὶ Μένανδρος, Κέρδων καὶ Μαρκίων...τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν μυθολογίαν ἀποκαλοῦσιν Thdt.*ep*.145(4.1248); Christ born *from* the H. Ghost and BMV ὁ ἐκ πνεύματος καὶ παρθένου τέλειος υἱὸς θεοῦ ἀποδεδειγμένος Hipp.*Noët*.4(p.243.4; M.10.809B); γεννηθεὶς ἐξ ἁγίας παρθένου καὶ ἁγίου πνεύματος Cyr.H.*catech*.4.9; σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα *Symb.Nic.-CP* (p.80.8; H.2.288B); cf. περὶ δὲ τοῦ σωτῆρος οὐκ εἴρηται διὰ γυναικός, ἀλλ' 'ἐκ γυναικός'· ὅτι ἐπὶ παντὸς μὲν ἀνθρώπου χώραν ἔχει τοῦτο, ἐπεὶ πρὸ τοῦ διὰ γυναικὸς γέγονεν ἐξ ἀνδρός, ἐπὶ δὲ τοῦ σωτῆρος μὴ γενομένου ἐξ ἀνδρὸς οὐκ ἔχει τὸ γεγονέναι αὐτὸν διὰ γυναικός· διόπερ ἐκεῖ, ἐπεὶ 'τὸ γεγενημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν' ἡ σὰρξ αὐτοῦ, μὴ γενομένη ἐξ ἀνδρός, 'γέγονεν ἐκ γυναικός' καὶ οὐ διὰ γυναικός Or.*comm.in Rom*.3:29(*JTS* 13 p.223); **ii.** for ἐκ δύο φύσεων as alternative form of Chalcedonian definition, v. φύσις; **2.** in phrase ἐκ προσώπου *in* the person (of) ἡ θεία σημαίνει γραφὴ ἐκ προσώπου τοῦ θεοῦ λέγουσα 'ποιήσωμεν ἄνθρωπον κτλ.' Ath.*gent*.34 (M.25.68D); Eun.*apol*.26(M.30.364B); Cyr.*ador*.1(1.14C); cf. ὡς ἐκ τοῦ ἀποστολικοῦ ταῦτα λέγει χοροῦ Thdt.*Is*.25:5(p.101.33; 2.294).

ἑκατόν, *a hundred*; **1.** sacred number, exeg. Mc.6:39f. ἔδει γὰρ τοὺς ἀναπαυσομένους ἐπὶ ταῖς Ἰησοῦ τροφαῖς...ἐν τάγματι εἶναι τῶν ἑ. ... ἱεροῦ ἀριθμοῦ καὶ τῷ θεῷ διὰ τὴν μονάδα ἀνακειμένου Or.*comm. in Mt*.11.3(p.38.21; M.13.909B); cf.id.*hom.2.5 in Gen*.(p.34.15; M.12. 171B); **2.** in Arian heresy, ref. Lc.15:4 Ἀθανάσιος δὲ ὁ ἀπὸ Ναζαρβῶν...ἀπεκάλυπτε τὴν αἵρεσιν ἕνα τῶν ἑ. προβάτων λέγων εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ...'ἐν ἑ. γὰρ προβάτοις παραβαλλομένων πάντων τῶν πεποιημένων εἷς ἐστι καὶ ὁ υἱὸς ἐξ αὐτῶν. εἰ μὲν οὖν τὰ ἑ. οὐκ ἔστι κτίσματα...ἢ ἔνι πλέον τι τῶν ἑ., δηλονότι μηδὲ ὁ υἱὸς ἔστω κτίσμα καὶ εἷς τῶν πάντων. εἰ δὲ τὰ ἑ. πάντα γενητὰ καὶ οὐδέν ἐστιν ἐκτὸς τῶν ἑ. πλὴν μόνου τοῦ θεοῦ, τί ἄτοπον λέγουσιν οἱ περὶ Ἄρειον, εἰ ἓν ἐν τοῖς ἑ. περιλαβόντες...τὸν Χριστὸν...εἰρήκασι;' Ath.*syn*.17(p.244. 30ff.; M.26.712B,C).

***ἑκατονταετίζω,** *spend a hundred years,* Thdr.Stud.*epp*.2.48(M. 99.1253D).

***ἑκατονταπλασιασμός, ὁ,** *hundred-fold increase,* Or.*mart*.16(p.15. 22; M.11.584B).

ἑκατοντάς, ἡ, the number *a hundred,* in neo-Pythagorean symbolism of numbers αὕτη [sc. μονάς] δεκαπλασιασθεῖσα γίνεται ἑ. καὶ πάλιν γίνεται μονάς· καὶ ἡ ἑ. δεκαπλασιασθεῖσα ποιήσει χιλιάδα, καὶ αὕτη ἔσται μονάς Hipp.*haer*.4.43(p.65.22; M.16.3106C); exeg. Gen. 14:14f., Clem.*str*.6.11(p.473.30; M.9.305A); symbolizing perfection of rational creation, ref. Lc.15:4 οἱ ἄνθρωποί ἐσμεν ἐκεῖνο τὸ πρόβατον, οἱ τῆς λογικῆς ἑ. ἀποβουκοληθέντες διὰ τῆς ἁμαρτίας Gr. Nyss.*Apoll*.16(M.45.1153A); Max.*ep*.11(M.91.456A).

ἑκατοντάχειρος, *hundred-handed,* Ath.*gent*.11(M.25.25B); Epiph. *haer*.36.1(p.44.18; M.41.633B).

***ἑκατοντόφθαλμος**, *having a hundred eyes*; of Argus, Jo.Mal. *chron*.4 p.70(M.97.148B).

ἑκατοστεύω, *bear a hundredfold*, Proc.G.*Gen*.26:13(M.87.416B); ref. Mt.13:23, †Jo.D.*B.J*.6(M.96.900B,C); *ib*.38(1220C).

ἑκατοστιαῖος, *of one per cent.* per month, Chrys.*hom.56.5 in Mt.*(7.573C); ‡Nil.*perist*.12.13(M.79.965B).

***ἑκατοστολόγος, ὁ**, *exactor of a hundred per cent.*, Bas.*hom.in Ps*.14(1.113C; M.29.280B).

***ἐκβαθρεύω**, v. *ἐκβοθ-.

ἐκβαίνω, **1.** *transcend, pass beyond*, of Moses' fast ἐκβὰς τὴν φύσιν Gr.Nyss.*v.Mos*.(M.44.321B); ἐ. ... τῶν κοσμικῶν πραγμάτων Chrys. *hom.10.3 in 2Tim*.(11.724C); Ἰησοῦς...ὁ πάσης τῆς κατὰ φύσιν τάξεως...ἐκβεβηκώς Dion.Ar.*d.n*.1.4(M.3.592A); **2.** *come forth, emerge from* μέλλωσιν ἐ. τοὺς ἀγῶνας οἱ δίκαιοι Chrys.*hom.50.1 in Mt*.(7.514C); abs., Cyr.*Jo*.1.1(4.11D); **3.** *cease* ἐκβήσεται τοῦ εἶναι... ἀρχή, προεπινοουμένου τινὸς ἑτέρου *ib*.(10E); **4.** *leave, be separated from* οὐκ ἐκβέβηκε [sc. Son] τὸν πατέρα id.*thes*.28(5¹.250D); **5.** *come to pass, be fulfilled*; of prophecies, Or.*princ*.4.1.2(p.296.3; M.11.345B); Chrys.*hom.74.3 in Mt*.(7.719C); id.*hom.24.2 in Jo*.(8.139D); **6.** *subtract* ἔκβα τριακοντάδας, λοιπὸν β' *Chron.Pasch*.p.194(M.92.480C).

ἐκβακχεύ-ω, *excite to Bacchic frenzy*; hence **1.** *madden, excite violently* πρὸς τὰς ἡδονὰς ~θείς Ast.Am.*hom*.13(M.40.364C); ὑπὸ τῆς τῶν χρημάτων ἐπιθυμίας ~θέντες Chrys.*compunct*.1.8(1.132E); id. *prod.Jud*.1.3(2.380A); ‡Nil.*perist*.3.3(M.79.820B); esp. ref. demons, Nil.*epp*.3.46(M.79.413D); Philost.*h.e*.8.10(M.65.564C); Thdt.*haer*.4. 11(4366); med. ~όμεναι γὰρ αἱ διάνοιαι ἀεὶ τοὺς κατέχοντας τὴν ἄγκυραν τῆς ἀληθείας Epiph.*haer*.49.3(p.243.16; M.41.881B); **2.** *rage against* ~εις τὴν ἐκκλησίαν Chrys.*Eutrop*.1.1(3.382A).

ἐκβάλλ-ω, **1.** *expel, drive out*; **a.** first man from paradise ὁ ~όμενος διὰ τὴν παράβασιν Meth.*symp*.3.3(p.29.24; M.18.64C); id. *res*.1.39(p.283.14; M.41.1108B); *Hom.Clem*.3.39; Chrys.*hom.13.1 in Mt*.(7.169A); **b.** devils, *A.Phil*.12(p.6.22); Ath.*Ar*.1.50(M.26.116C); id.*v.Anton*.6(M.26.849A); *Const.App*.8.1.3; **c.** met., sin from soul, Meth.*symp*.9.4(p.118.10; M.18.185A); **2.** *cast out* from Church, *excommunicate*; **a.** in gen., sinners ἐξεβλήθησαν ἐκ τοῦ γένους τῶν δικαίων Herm.*sim*.9.17.5; *ib*.9.18.3; Or.*hom.7.3 in Jer*.(p.54.2; M.13.333A); ἥμαρτέ τις, ἐδεήθη μετὰ τὴν ἁμαρτίαν περὶ κοινωνίας. ἐὰν τάχιον ἐλεήθη...αὔξεται ἡ ἁμαρτία ἑτέρων. ἐὰν δὲ...δικαστὴς... σκοπήσῃ τὴν ἐσομένην ζημίαν τῷ κοινῷ ἐκ τῆς κοινωνίας τοῦ ἑνός...δῆλον ὅτι ποιήσει ἐκβαλεῖν τὸν ἕνα, ἵνα σώσῃ τοὺς πολλούς *ib.12.5*(p.92.17; 385C); id.*comm.in 1Cor*.5:3–5(*JTS* 9 p.364.4ff.); Chrys.*hom.14.2 in Rom*.(9.578C); Thdt.*qu.19 in Lev*.(1.196); **b.** heretics Ἀρείου... τῆς ἐκκλησίας ἐκβληθέντος Ath.*apol.sec*.6(p.91.33; M.25.257B); οἱ Ἀρειανοί...ἐπὶ ἀσεβείᾳ ἐκβληθέντες *ib*.23(p.104.24; 285C); CEph. (431)*can*.1(p.27.26); **c.** eccl. legislation: on excommunication of clergy, CSard.*can*.14; cf.Bas.*ep*.188 *can*.3(3.271B; M.32.672B); on apostates οἱ δὲ ἄνευ ἀνάγκης μεγάλης παραδόντες τὴν εἰς θεὸν πίστιν... ~εσθαι μὲν ἐν γ' ἔτεσι, καὶ ἐν β' ἀκροᾶσθαι *ib*.217 *can*.81(3.329E; M. 805C); **d.** in Montanist practice ~ουσι γὰρ τὸν δευτέρῳ γάμῳ συναφθέντα Epiph.*haer*.48.9(p.231.20; M.41.869A); **3.** *remove*; from προσευχαί stage of penance, Bas.*ep*.189 *can.22*(3.293C; M.32.724A); *ib*.217 *can*.75(328D; M.804B); **4.** *depose* a bishop, Pall.*v.Chrys*.9(p.51.15; M. 47.30); **5.** *exclude* (from), *put beyond reach* of πάσης ἑαυτοὺς ἀπολογίας ἐξέβαλον Chrys.*hom.29.3 in Jo*.(8.169A); *ib.71.1*(417D); ~ουσι τοῦ εἶναι ἀληθινὸν θεὸν τὸν υἱόν *ib.80.2*(474D); Thdt.*Ps*.109:1(1.1391); **6.** *lead out* (from), Gr.Nyss.*v.Mos*.(M.44.357D); Epiph.*haer*.8.4 (p.190.8; M.41.212A); of Christ τὰ ἴδια πρόβατα ἐ. Didym.*Ps*.32:3 (M.39.1289D); of leading a procession, Thphn.*chron*.p.201(M.108. 517A); ref. Mt.9:38, Lc.10:2 ἐπὶ πάντας...~ειν τοὺς ἐργάτας Cyr.*Lc*. 10:2(p.100.28); **7.** *release* (from), Chrys.*hom.23.9 in Mt*.(7.297D); id.*hom.16.4 in Rom*.(9.609D); met. ἡ γέννησις τοῦ σωτῆρος γενέσεως ἡμᾶς...ἐξέβαλεν Clem.*exc.Thdot*.76(p.131.1; M.9.693B); Chrys.*hom. 4.5 in Heb*.(12.46C); **8.** *bring out* from a store, *produce* οὐδὲ ἐξέβαλεν ἐκ τῶν ταμιείων τὰ ἐπιβλήματα Chrys.*hom.83.4 in Mt*.(7.796B); Jo.Mosch.*prat*.179(M.87.3049C); *Chron.Pasch*.p.338(M.92.884A); waters, Thphn.*chron*.p.338(M.108.816A); **9.** *reject* doctrines etc., Ursac.ap.Ath.*h.Ar*.30(p.199.3; M.25.725D); *Symb.Sel*.(p.258.2; M. 26.745A); Chrys.*hom.16.4 in Mt*.(7.209B); Jo.Ant.*ep.Ruf*.(p.41.2; M.83.1477D); **10.** *open on to, look towards* κατ' αὐτὴν δὲ τὴν πεδιάδα ...~ει θυρώριον Cyr.S.*v.Euthym*.43(p.65.3).

***ἐκβαρύνω**, *depress*; met., *Hymn*.(*AS* 1 p.642).

ἐκβασανίζω, *examine closely*, Cyr.*ador*.10(1.363C); in biblical exegesis, id.*Nah*.4(3.479E); id.*Nest*.1.3(p.22.13; 6¹.15D).

***ἐκβασανιστέον**, *one must examine closely*, Cyr.*ador*.3(1.82A).

ἔκβασις, ἡ, **1.** *departure, leaving behind*, met. θεοποιῶν τι τῶν γενητῶν...ἐ. γνώσεως Clem.*str*.6.16(p.507.12; M.9.377B); τὸ βάπτισμα ...τῆς ὕλης ἐστὶν ἔ. id.*ecl*.5(p.138.16; M.9.701A); τῶν προσηκόντων...ἔ. Dion.Ar.*d.n*.4.23(M.3.725B); *overflowing* οὐσίας παράγει [sc. the first cause] κατὰ τὴν ἀπὸ οὐσίας ἔ. *ib*.5.8(M.824C); *escape* from ἡ παρθενεία δ' ἔ. τοῦ σώματος Gr.Naz.*carm*.1.2.34.176(M.37. 958); **2.** *issue, result, accomplishment*, Clem.*str*.1.17(p.53.13; M.8. 797A); Or.*Jo*.28.23(18; p.418.1; M.14.720A); τὴν ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων ᾠκονομήσατο ἔ. Meth.*Porph*.1(p.504.6; M.18.400A); Eus.*Marcell*.2.4 (p.58.24; M.24.824B); Gr.Nyss.*fat*.(M.45.161D); οὐδὲ γὰρ ἀπὸ τῆς ἐ., ἀλλὰ ἀπὸ τῆς προαιρέσεως ἡμᾶς ὁ μακάριος κρίνει Chrys.*sac*.4.6(p.119. 9; 1.411D); hence **3.** *fulfilment* of prophecy, Iren.*haer*.4.26.1(M.7. 1052B); *ib*.5.30.3(1205C); Clem.*paed*.3.3(p.249.23; M.8.585B); id.*str*. 2.12(p.142.16; M.8.992B); Or.*Cels*.2.19(p.148.4; M.11.833D); Chrys. *hom.26.5 in Mt*.(7.319E); **4.** *end* of life, Bas.*hom.in Ps*.1(1.93A; M.29.217A).

***ἐκβατικός**, *resulting from the event, consequential*, Jo.D.*f.o*.4.19 (M.94.1193C).

***ἐκβατικῶς**, *in regard to the result*, Olymp.*Job* 5:3(M.93.81A); *as of a result*, opp. αἰτιολογικῶς, Jo.D.*f.o*.4.19(M.94.1193B).

ἐκβιάζ-ω, **1.** *force out, expel, dislodge*; **a.** antagonist in games; ref. martyrs, *Ep.Lugd*.ap.Eus.*h.e*.5.1.38(M.20.424C); **b.** met. ψεῦδος ...τῇ δὲ χρήσει τῆς ἀληθείας ~όμενον Clem.*prot*.8(p.59.29; M.8.188B); **2.** *force, compel*, med.; **a.** met. διὰ τὴν ἀλήθειαν ~όμενοι *ib*.7(p.57. 15; M.8.184D); ~ονται μετανοεῖν id.*str*.7.2(p.10.5; M.9.416B); Eus. *h.e*.4.15.11(M.20.345C); id.*Marcell*.2.4(p.58.11; M.24.824A); demons to speak, Philost.*h.e*.7.8(M.65.545B); ‡Meth.*Sym.et Ann*.3(M.18. 353A); **b.** *importune, insist*; by prayer, Clem.*str*.5.3(p.336.18; M.9.33A); cf.*ib*.7.11(p.44.19; 485B); τῇ πολλῇ προσεδρίᾳ ἡμᾶς ~ονται [sc. κύνες] Chrys.*hom.13.5 in 1Cor*.(10.116A); *Mir.Geo*.4(p.22.11); **c.** *endeavour* ~όμενοι κατ' ἴχνη βαίνειν τοῦ στύλου τῆς ἀληθείας Or.*Jo*.32.1(p.425.10; M.14.740B); *Pers*.(p.25.18); **d.** *insist*, in argument, Clem.*str*.4.12(p.285.1; M.8.1292C); Leont.B.*Nest.et Eut*.1(M. 86.1304C); **e.** *force* an interpretation, *pervert* ῥητὸν...Ὠριγένους ἀλληγοροῦντος, καὶ εἰς τὴν...Ἰσραηλιτῶν ἐπάνοδον ~ομένου Meth.*res*. 3.9(p.405.5n.; M.18.324A); Eus.*e.th*.3.2(p.144.31; M.24.981A); id.*p.e*. 1.2(6A; M.21.29B).

ἐκβιαστής, ὁ, *exactor*, Leont.B.*mesopent*.(M.86.1993A); met., *one who urges* ὁ τῆς ἀγάπης νόμος καὶ πρὸς τὰ ὑπὲρ δύναμιν ἐ. Jo.Clim. *scal*.3(M.88.669B).

ἐκβιβάζω, *carry out, execute* ὅρκον Synes.*ep*.67(M.66.1421B); ἀπόφασιν Pall.*v.Chrys*.8(p.43.21; M.47.26); αἰτήματα Cyr.*Ps*.33:16 (M.69.892C); τὸ δόξαν Iren.Tyr.*ep*.(p.135.35; H.1.1549C).

ἐκβιβαστής, ὁ, **1.** *one who makes to come out, producer*; iron., of Or. ἐ. τῶν ἐπουρανίων Epiph.*haer*.64.8(p.417.6; M.41.1081D); **2.** *one who drives out, deliverer* Κῦρον καὶ Ἰωάννην...ἐ. τῆς ἐμῆς ἐπηρείας ποιήσομαι Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo*.45(M.87.3593C); **3.** *executor*; church functionary, *Cod.Afr*.96; as rendering by AQ of Hebr. שֹׁטְרִים (LXX γραμματεῖς), Proc.G.*Jos*.1:10(M.87.996B).

ἐκβιβαστικός, **1.** *of a tax collector*, Ath.Scholast.*coll*.4.22(p.63); **2.** neut. as subst., *executor's fee*, *ib*.1.3(p.15); *ib*.5 paratit.3(p.78).

ἐκβι-όω, **1.** *pass one's life*, ‡Nil.*Epict*.71(M.79.1312B); **2.** *finish one's life, die* βίου τὸ κέρδος, ~οῦν καθ' ἡμέραν Gr.Naz.*carm*.1.2.30.2 (M.37.909); ‡Hipp.Th.*fr*.16(p.48.7).

***ἐκβίωσις, ἡ**, *passing away, death*, Jo.D.*hom*.9.9(M.96.736A).

***ἐκβλήσκομαι**, *be cast out of*, Thphn.*chron*.p.156(M.108.424B).

ἔκβλητος, **1.** *expelled*; from heaven, of demons, Tat.*orat*.9(p.9. 26; M.6.825B); *ib*.(p.10.24; 828A); from Church, Hipp.*haer*.9.12 (p.249.20; M.16.3386B); ἔ. ... κλήρου ἁγίου id.*Noët*.1(p.235.10; M.10. 804A); **2.** *to be thrown out*; hence **a.** *to be rejected*, Clem.*paed*.3.11 (p.271.18; M.8.637A); Hipp.*Noët*.3(p.239.11; M.10.808A); **b.** *contemptible* σκυβάλων ἐκβλητότερον Eus.*l.C*.16(p.253.26; M.20.1428B); Ath.*h.Ar*.58(p.215.31; M.25.764A).

***ἐκβλητρία, ἡ**, *woman who expels*, of Eve τοῦ Ἀδὰμ ἡ ἐ. Chrys.ap. Jo.D.*parall*.(M.95.1329B).

ἐκβλύζ-ω, **1.** *gush out, leap forth*, of fire ἔσωθεν ἔξω ἐξέβλυσεν Hipp.*Dan*.2.32.9(M.10.677D); of blood and water from side of Christ, Cyr.*ador*.9(1.311C); ‡Jo.D.*azym*.1(M.95.392B); fig., of sources of wisdom ~ουσαι γῆς Clem.*str*.1.5(p.18.13; M.8.720A); ‡Meth.*Sym.et Ann*.10(M.18.372D); †Jo.D.*B.J*.15(M.96.997A); med., met. ~ονται αἱ ἡδοναί Clem.*paed*.3.1(p.236.17; M.8.556C); προνοίας... ἐκ τῆς...θεότητος ~ομένης Dion.Ar.*c.h*.4.1(M.3.177C); id.*d.n*.4.2(M.3. 696C); **2.** trans., *cause to gush out, pour forth*, *A.Jo*.17(p.160.33); Geo.Pis.*hex*.1079 (ἐμβ. M.92.1517A); fig., ref. Jo.4:14 τοὺς μεταλαμβάνοντας τοῦ ἄνωθεν ἐπιχορηγουμένου...αὐτοὺς ἐκβλῦσαι εἰς τὴν ἑτέρων αἰώνιον ζωὴν τὰ ἐπικεχορηγημένα αὐτοῖς Heracleon ap.Or.*Jo*.13.10 (p.234.32; M.14.413C).

***ἐκβλυστάνω**, *cause to gush forth, emit,* Ph.Carp.*Cant.*208(M.40.132A); met., of Cerinthus κακοποιὰ φάρμακα ἐ. Epiph.*haer.*28.1(p.313.10; M.41.377D).

ἐκβόησις, ἡ, 1. *acclamation, applause,* Eus.*l.C.*5(p.205.7; M.20.1337B); by congregation in church for teaching of Thdr. Mops., Cyr.*ep.*69(p.116.11; 5^2.197E); Eustrat.*v.Eutych.*72(M.86.2356B); **2.** *proclamation* ὀνομαστὶ μὴ ἀναθεματισθῶσι τὰ πρόσωπα εἰς τὰς ἐ. CCP(681)*act.*16(3.1385B bis); **3.** liturg., *exclamation* τρισσὴ τοῦ ἁγιασμοῦ τῆς θείας ὑμνολογίας ἐ. παρὰ παντὸς τοῦ πιστοῦ λαοῦ Max.*myst.*19(M.91.696B).

***ἐκβόητος**, neut. as subst., *wide proclamation* τὸ ἐ. τῆς πίστεως Didym.*Trin.*2.23(M.39.557B).

***ἐκβοθρεύω (-όω), *ἐκβαθρεύω,** *dig out*; met., *overthrow, destroy* ἁμαρτίας ἐκβεβοθρωμένης Cyr.*Is.*3.1(2.370E); βωμῶν ἐκβεβοθρευμένων id.*Juln.*7(6^2.220E); ἐκβαθ- *Hom.Clem.*7.9; *ib.*17.3; *ib.*17.11.

***ἐκβολβέω**, *peel like an onion* Μαξιμιανὸς δὲ κακῷ μόρῳ ὀφθαλμίᾳ ...περιπεσών, ἐξεβολβήθη τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτομάτῳ νόσῳ Epiph.*mens.*20(M.43.269C).

ἐκβολή, ἡ, 1. *excommunication* ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐ. Chrys.*hom.60.2 in Mt.*(7.608B); **2.** liturg., *dismissal* of catechumens ἐ. διὰ τῶν λειτουργῶν γίγνεται Max.*myst.*14(M.91.693A); *Lit.Bas.*(p.316.6); **3.** *putting forth,* of fish ταῖς τῶν πτερυγίων ἐ. ... διερέττοντα Cyr.*ador.*14(1.503E); **4.** ἐν ἐ. γίνεσθαι *be deprived* of, id.*hom.pasch.*25(5^2.300D).

§ἐκβολίζ-ω, *drag down, degrade,* of a nun addicted to drink ἐὰν αὐτὴν ἐάσωμεν ~ει τὰς ἀδελφάς *V.Dan.*7(p.69.13).

ἐκβομβ-έω, *thunder forth* ~εῖσα [sc. φωνή] οὐρανὸν ἐζόφωσε ‡Jo.D.*ep.Thphl.*14(M.95.364A).

***ἐκβουλεύω**, *devise plots,* Areth.*Apoc.*5(M.106.536B).

ἐκβράζ-ω, 1. *throw up*; pass., of Jonah κηρύξαντος...μετὰ τὸ ἐκβρασθῆναι Just.*dial.*107.2(M.6.724C); ‡Epiph.*v.proph.Jon.*2(p.27; M.43.416B); Isid.Pel.*epp.*1.114(M.78.257D); met., Evagr.*h.e.*1.1(p.6.10; M.86.2421A); **2.** *cast up, produce,* of the earth γῆ...λυμαντικὰ ζῶα ἐξέβρασεν *Hom.Clem.*8.17; fig. οὐχ ἡ γῆ αὐτομάτως...ἡμᾶς ~ει ‡Bas.*struct.hom.*2.1(1.337E; M.30.40C); Chrys.*hom.10.2 in Heb.*(12.104B); χρόνος ἐξέβρασεν Isid.Pel.*epp.*1.388(M.78.401A); **3.** intrans., *gush forth*; of waters, Thdt.*Ezech.*47:3–5(2.1040); med., Proc.G.*Is.*41(M.87.2360D); **4.** *boil over*; met., *be excited* τὴν Ἐνθύμησιν τῆς ἄνω σοφίας...ἀφορισθεῖσαν τοῦ ⟨ἄνω⟩ πληρώματος...ἐκβεβράσθαι κατὰ ἀνάγκην Iren.*haer.*1.4.1(M.7.480A); πρὸς τὸν παράνομον... ἐξεβράσθησαν ἔρωτα Chrys.*hom.4.1 in Rom.*(9.455C); **5.** *pullulate, sprout forth* ~εται τῶν κλημάτων ὁ βότρυς Cyr.*Mich.*61(3.454B); **6.** medic., *break out in*; of the body, Pall.*h.Laus.*38(p.121.9; M.34.1194B); abs., of the person, Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo.*8(M.87.3440B); met., of human nature after Fall ἐξέβραττε...σκώληκας Germ.CP *or.*2(M.98.264A).

ἐκβράσματα, τά, 1. *things thrown up, offscourings, refuse* θαλάττης τὰ ἐ. Clem.*paed.*2.12(M.8.540A); met. τὰ...κακίας ἐ. Or.*comm.in Ex.*(M.12.272C); τῶν αἱρετικῶν τὰ ἐ. Cyr.*fr.Ac.*20:29(p.445; M.74.772D); **2.** *castings up* ἰχθύων ἐ. ... γίνεται Epiph.*haer.*30.34(p.382.2; M.41.472D).

***ἐκβραχυπλοῦτος**, *getting rich quickly,* Cyr.*Am.*73(3.332D, conj. for ἐκ βραχὺ πλουτῶν; Aubert ἐν βραχεῖ πλουτούντων).

ἐκγαλακτόω, pass., *be turned into milk,* Clem.*paed.*1.6(p.116.28; M.8.304A).

***ἐκγαμίζω**, *give in marriage,* Epiph.*haer.*30.18(p.357.16; M.41.436A).

ἐκγεννάω, *beget* Son ἀπὸ γαστρὸς ἐκ τῆς ἡμετέρας οὐσίας σε ἐξεγέννησα Cosm.Ind.*top.*5(M.88.256B).

ἔκγονος, *born of, sprung from*; as subst.; **1.** *grandchild,* theol. (view of Pneumatomachoi) εἰ ἐκ τοῦ υἱοῦ λήψεται τὸ πνεῦμα...πάππος ὁ πατήρ, καὶ ἔ. ἐστιν αὐτοῦ τὸ πνεῦμα Ath.*ep.Serap.*4.1(M.26.637C); cf. τὸ πνεῦμα...οὐκ ἀδελφὸν υἱοῦ, οὐκ ἔ. πατρός Epiph.*haer.*62.4(p.392.20, v.l. ἔγγ- M.41.1053D); **2.** fig., spiritual *son*; of priest in relation to bishop who ordained him, Bas.*ep.*81(3.174B; M.32.457A); **3.** met., *offspring* νοητὰ τῆς ψυχῆς ἔ. Meth.*symp.*4.2(p.48.3; M.18.89B); *ib.*7.4(p.75.20; 129D); Ath.*decr.*4(p.4.1; M.25.421C); τἀγαθὸν...ἑνὸς ἐκγονον αἰτίου Dion.Ar.*d.n.*4.19(M.3.717A); *ib.*4.21(724A).

ἐκγυμνάζω, *exercise, train,* spiritually, Meth.*fr.14 in Job*(p.514.20; M.18.405B).

***ἐκγυναικόω**, *make effeminate,* Germ.CP *or.*1(M.98.240B).

***ἐκδαμάζω**, *dominate, master,* Thdt.*Dan.*7:7(2.1195).

***ἔκδαρσις, ἡ,** *flaying,* Nect.*Thdr.*6(M.39.1828B).

ἐκδεδιῃτημένως, *dissolutely, luxuriously,* Thdt.*qu.21 in Jud.*tit.(1.339 v.l. ἐκδιαιτώμενος).

***ἐκδεδίττομαι**, *terrify,* Cyr.*Nah.*1(3.474A).

***ἐκδέησις, ἡ,** *petition,* Evagr.*h.e.*1.9(p.17.12; M.86.2445A).

***ἐκδειμάτωσις, ἡ,** *terror,* Pall.*v.Chrys.*20(p.146.27; M.47.82).

ἐκδεκτέον, *one must take as meaning, interpret,* Clem.*paed.*1.5(p.99.28; M.8.268C); οὐ κακίας, ἀλλὰ δυνάμεως ὄνομα...ἐ. id.*ecl.*26(p.144.11; M.9.709D); id.*q.d.s.*14(p.169.10; M.9.620A); Or.*Jo.*1.37(42; p.48.24; M.14.97D).

***ἐκδενδρόω**, *clear of trees,* Jo.Mal.*chron.*12 p.292(M.97.441B).

[*]ἐκδεσμέω, *make binding, secure,* ‡Eust.*hex.*(M.18.724D).

ἐκδέχ-ομαι, 1. *wait for, expect*; esp. life after death, *Barn.*10.11; ~ώμεθα...τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐν ἀγάπῃ *2Clem.*12.1; Just.*2apol.*11.6(M.6.461C); id.*dial.*5.3(M.6.488B); Cyr.*Ps.*29:10(M.69.857A); opp. receive quickly, *2Clem.*20.3; **2.** *come next*; ptcpl., *adjacent,* Gr.Nyss.*Pulch.*(M.46.868A).

ἐκδημαγωγέω, *proclaim publicly,* Paul.Sil.*Soph.*131(M.86.2124B).

ἐκδημ-έω, 1. *depart (from)*; **a.** in gen. ἐ. τῆς...πατρίδος Marc.Diac.*v.Porph.*6; Thphyl.*exc.gent.*(p.479.5; M.113.937A); **b.** this life τὴν τελευταίαν ἐκδημίαν ἀφ' ἡμῶν ~ήσας Gr.Naz.*ep.*63(M.37.124B); ἐ. ἀπὸ τοῦ σώματος Gr.Nyss.*ep.*2(M.46.1013C); Thdt.*h.rel.*11(3.1201); πρὸς κύριον ἐ. Jo.Mosch.*prat.*182(M.87.3053C); ‡Hipp.Th.*fr.*16(p.49.5); of BMV ~οῦσα γὰρ τῶν τοῦ σώματος, ἐνδημεῖς πρὸς τὰ κρείττονα Jo.D.*hom.*8.10(M.96.716C); *ib.*9.9(736B); **2.** *travel abroad, be in exile,* i.e. on earth τῷ κατὰ θεὸν ~ήσαντι ἀντὶ τοῦ γενέσθαι ἐκεῖ Gr.Nyss.*ep.*2(M.46.1013A); **3.** *travel, go out,* met. διὰ τῶν ὁρωμένων πρὸς τὸν ἀόρατον ~ήσωμεν Thdt.*affect.*4(p.119.12; 4.813).

***ἐκδήμησις, ἡ,** *departure,* sc. from life, Jo.Mosch.*prol.prat.*(p.92).

ἐκδημία, ἡ, *departure*; **a.** from body, or life τελευταία ἐ. Gr.Naz.*ep.*63(M.37.124B); ref. 2Cor.5:6 ἀπὸ τοῦ σώματος ἐ. ἐνδημίαν πρὸς τὸν κύριον id.*or.*7.21(M.35.784A); ἡ ἐντεῦθεν ἐ. Epiph.*haer.*59.10(p.376.5; M.41.1033B); Cyr.*Ps.*16:1(M.69.817B); †Jo.D.*B.J.*39(M.96.1228A); **b.** met., in prayer, *flight* of mind to God δι' εὐχῆς πρὸς θεὸν ἐ. Gr.Naz.*ep.*6(M.37.29C); Evagr.Pont.*or.*46(M.79.1176D); Nil.*Eulog.*2(M.79.1096B); τῆς πρὸς θεὸν ἐ. τε καὶ ἑνώσεως ἡ προσευχὴ τῷ νῷ γίνεται πρόξενος Jo.D.*hom.*1.10(M.96.561B).

***ἐκδιαίνομαι**, *become fluid,* Leont.H.*monoph.*(M.86.1816C).

ἐκδιαιτ-άομαι, 1. *live in an undisciplined way, luxuriously* Ἑβραίων...πλήθεσιν ἔτι ταῖς παλαιαῖς ἀγωγαῖς ἐκδεδιῃτημένοις Eus.*h.e.*1.2.22(M.20.64B); σῶμα ἐκδεδιῃτημένον ἄρτι...σωφρονεῖ Serap.*Man.*18(p.37; M.40.913C); ἐπιθυμίαις ~ώμενος Ast.Am.*hom.*1(M.40.165B); Thdt.*Am.*6:3ff.(2.1435); **2.** *corrupt* ὑπὸ τῶν ἐπαίνων...τὰ ὦτα ἐκδεδιῄτηται Synes.*regn.*2(p.7.10; M.66.1056B).

***ἐκδιαίτημα, τό,** *habitation,* Eus.*Is.*40:19ff.(M.24.373A).

***ἐκδιασώζω**, *preserve,* Thdr.Stud.*cant.*3.9(p.342).

***ἐκδιατρίβω**, *stay, sojourn,* Ath.*v.Anton.*85(M.26.961C) perh. f.l. for ἐνδιατρίβω.

ἐκδίδωμι, 1. reflex., *give* oneself *up, devote* oneself ἡδοναῖς σφᾶς αὐτοὺς ἐ. Clem.*str.*7.16(p.67.2; M.9.532A); Eus.*v.C.*4.29(p.129.5; M.20.1177C); ὁ τῇ διακονίᾳ ἑαυτὸν ἐκδιδοὺς Mac.Aeg.*or.*9(M.34.860B); δουλεύειν μᾶλλον διὰ τὸν θεὸν ἐκδόντες τῇ ἀδελφότητι ἑαυτοὺς id.*perf.*9(M.34.848B); pass. ἐκδεδόσθαι νηστείαις Const.ap.Eus.*v.C.*3.18(p.86.14; M.20.1077A); med. σφᾶς αὐτοὺς...ἐκδίδοσθαι ἡδοναῖς Clem.*paed.*2.10(p.214.23; M.8.512A); c. prep. τοῖς...σφᾶς αὐτοὺς ἐκδεδωκόσιν εἰς ὄλεθρον Thdt.*qu.47 in Gen.*(1.61); id.*Is.*64:5(2.391); *V.Dan.*10(p.376.2); pass. βασιλέως...πρὸς τὸ φιλάνθρωπον ἐκδεδομένου Eus.*v.C.*4.31(p.129.27; M.20.1180C); intrans. πρὸς οὐδεμίαν παραμυθίαν ἐκδέδωκεν Jo.Mosch.*prat.*171(M.87.3040A); **2.** *interpret*; **a.** in gen., Clem.*str.*6.16(p.507.4; M.9.377A); τινὲς δὲ τῶν ἑρμηνέων...ἐξέδωκαν ὅτι... *Chron.Pasch.*p.22(M.92.108A); **b.** esp. *render, translate* ὁ Σύμμαχος ἀντὶ τοῦ 'ἠφανισμένοι' ἐξέδωκεν 'ἔρημοι' Or.*fr.35 in Lam.*(p.252.6; M.13.628C); Eus.*e.th.*3.2(p.143.11; M.24.977D); Thdt.*Dan.*9:24(2.1239); **3.** *let out, emit* ἡ γλῶσσα τῇ τροφῇ πιεζομένη...τὴν προφορὰν ἐ. τεθλιμμένην Clem.*paed.*2.1(p.163.11; M.8.400A); **4.** *announce, make public,* id.*str.*1.12(p.36.2; M.8.753B); διὰ προφητῶν μελλούσης αὐτοῦ θεοφανείας ἅπασιν ἐκλάμψειν ἀνθρώποις ἐξεδίδου θεσπίσματα Eus.*e.th.*1.13(p.73.28; M.24.852B); cf.*ib.*2.17(p.120.18; 937B); **5.** *edit, publish* Ἰωάννης...ἐξέδωκε τὸ εὐαγγέλιον Iren.*haer.*3.1.1(M.7.845B); Or.*comm.in Mt.*1(p.3.8; M.13.829A); **6.** *derive,* Max.*ep.*2(M.91.393C); *Schol.*in Max.*ep.*2(M.91.408B); **7.** tr. Lat. *confero, betake oneself* ἐν τῷ ὄρει ἑαυτὸν ἐκδέδωκεν Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)3.16(M.*PL.*77.262A).

ἐκδικ-έω, 1. *vindicate, justify*; bishop's office, Ign.*Polyc.*1.2; oneself, Bas.*ep.*207.1(3.309D; M.32.760B); εἰς τὸν σταυρὸν ἀνελθὼν [sc. Christ]...πᾶσαν ~ήσας τὴν κτίσιν Gr.Ant.*mul.ung.*2(M.88.1849A); **2.** *champion* by taking up a cause: truth, Or.*hom.14.14 in Jer.*(p.120.11; M.13.421D); Ath.*ep.Aeg.Lib.*13(M.25.568A); doctrines, *ib.*10(560B); αἵρεσιν ~ῶν ἐξῆλθε τῆς ἐκκλησίας id.*Dion.*3(p.48.9; M.25.484B); πίστιν id.*decr.*27(p.24.12; M.25.468A); Law, Chrys.

*hom.*48.3 *in Mt.*(7.496C); **3.** *defend* βασιλεὺς κατασκευάσας οἰκίαν... ὡς ἴδιον ἔργον ἐ. καὶ περισώζει Ath.*inc.*10.1(M.25.112C); *M.Ner.et Ach.*10(p.9.28); *Chron.Pasch.*p.392(M.92.1005C); **4.** *claim* τὰ ἄλογα ζῷα διὰ σφραγῖδος δείκνυσι τίνος ἐστὶν ἕκαστον, καὶ ἐκ τῆς σφραγῖδος ~εῖται Clem.*exc.Thdot.*86(p.133.6; M.9.697B); ref. Novatian ἐπισκοπὴν...μὴ ἐπιβάλλουσαν αὐτῷ ~εῖ Corn.ap.Eus.*h.e.*6.43.9(M.20.620B); τὰ ἀλλότρια...~ῆσαι Chrys.*hom.*22.5 *in Mt.*(7.282A).

ἐκδίκησις, ἡ, 1. *revenge, vengeance, A.Phil.*131(p.61.17); *Ep. Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.1.60(M.20.432A); Chrys.*hom.*32.6 *in Gen.*(4.325E); esp. of God, *T.Lev.*5.3; *ib.*18.1; θεὸς ἐκδικήσεων *A.Paul.et Thecl.*17 (p.246.11); Cyr.*Ps.*17:9(M.69.821B); ‡Jo.D.*Artem.*59(M.96.1305C); **2.** *vindication, defence* ἐ. ... τῆς ἀληθείας Leo Mag.*ep.*44(p.25.12; M.*PL*.54.828A); ἐ. τῆς καθολικῆς πίστεως *ib.*106.1(p.56.18; 1002C); **3.** *legal representation, advocacy* οἱ τὴν ἐ. τῶν ἐκκλησιῶν ἀναδεξάμενοι *Cod.Afr.*97.

ἐκδικητής, ὁ, *vindicator. champion,* of S. Paul ἐ. τῶν ἀπεριτμήτων *A.(Pass.)Petr.et Paul.*1(p.118.6); iron., of Novatian ὁ ἐ. ... τοῦ εὐαγγελίου Corn.ap.Eus.*h.e.*6.43.11(M.20.621A); ἐ. κακίας, διάβολον Jo.Carp.*cap.*7(M.85.1840); Jo.D.*imag.*3.10(M.94.1333A); tr. name Jareb, Cyr.*Os.*59(3.92C).

ἔκδικος, ὁ, 1. *champion* τῆς ἀληθείας ἔ. *A.Petr.et Paul.*60(p.205.12); Heracleon ap.Or.*Jo.*20.38(30; p.380.10; M.14.664D); tr. name Jareb, Cyr.*Os.*59(3.92C); **2.** *legal representative, public advocate* εἶδος ἦν δικαστῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ εὐτελῶν οἱ ἀγοραῖοι...ὥσπερ εἰσὶν οἱ ἔ. κατὰ πόλεις τινάς Ammon.*Ac.*19:38(M.85.1577C); Pall.*v.Chrys.*15 (p.91.5; M.47.51); of Church συνεδρεύσαντες ἅμα τοῖς ἀποσταλεῖσιν ἔ. παρὰ τοῦ...Κελεστίνου Jo.Ant.*ep.Xyst.et Cyr.*(p.33.12; M.77.164B); Παῦλος ὁ ἔ. τῆς ἐκκλησίας Thdr.Lect.*h.e.*2.11(M.86.188C); CChalc. *can.*2; *ib.*23.

***ἐκδισκεύω,** *throw out* from τοῦ ζῆν...ἐ. Philost.*h.e.*11.1(M.65.593A).

ἐκδιφρεύ-ω, *throw from a chariot*; pass., met., of Satan διὰ τὸ ὕψος τῆς γνώμης τοῦ ὕψους τῆς ἀξίας ~θεὶς Bas.Sel.*or.*23.1(M.85.269D).

ἔκδιψος, *very thirsty,* Mac.Aeg.*hom.*18.12(M.34.632B); met. ψυχαὶ ...μηδὲ...ταπεινούμεναι, μηδὲ ἔ. οὖσαι id.*carit.*26(M.34.929A).

***ἐκδιωγμός, ὁ,** *expulsion* ἐ. ... πυρετοῦ Serap.*euch.*29.1.

ἐκδίωξις, ἡ, *expulsion,* Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3176B).

ἐκδορά, ἡ, *flaying,* Thdt.*Dan.*7:5(2.1192); id.*affect.*9(p.229.8; 4.935); Tim.CP *haer.*(M.86.21A).

ἔκδοσις, ἡ, 1. *putting forth, spreading out* αἱ τῶν ὀρπήκων ἐ. Cyr. *Os.*163(3.193B); **2.** *interpretation*; **a.** *exegesis* ἔχει...ἄλλας ἐ. τὰ προειρημένα Clem.*str.*2.18(p.159.14; M.8.1028A); *ib.*6.14(p.489.17; M.9.337C); Jo.D.*hom.*1.7(M.96.557A); **b.** *version* of scriptures ἐ. τῶν Ἑβδομήκοντα Or.*hom.*15.5 *in Jer.*(p.129.12; M.13.433D); id.*Jo.* 6.6(3; p.115.7; M.14.212B); †Ath.*exp.fid.*3(M.25.205A); Thdt.*qu.* 33 *in* 1*Reg.*(1.378); **c.** *translation, rendering*; of a word or passage, Epiph.*haer.*19.1(p.218.1; M.41.261A); Cyr.*Jo.*3.4(4.282E); Thdt.*qu.* 10 *in* 1*Reg.*(1.363); **d.** *exposition* ἐ. ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως Jo.D.*f.o.*tit.(M.94.789).

ἐκδότης, ὁ, *translator,* Epiph.*haer.*65.4(p.6.26; M.42.17B).

ἔκδοτος, *given over, surrendered* ἑαυτὸν ἔ. δέδωκα τῷ θανάτῳ Ign. *Smyrn.*4.2; to the Lord, *A.Thom.*A 13(p.118.12); to eternal punishment, *ib.*58(p.175.8); esp. to passions and vice, Clem.*paed.* 2.10(p.210.4; M.8.501B); id.*str.*3.4(p.210.8; ἔνδοτον M.8.1136B); τῇ ἁμαρτίᾳ Mac.Aeg.*or.*6(M.34.857B); Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.348A).

***ἐκδότως,** ἐ. ἔχω *be inclined* to, c. πρός, Just.*dial.*89.1(M.6.688C).

***ἐκδουλεύω,** *be enslaved,* †Jo.D.*B.J.*15(M.96.992A).

ἐκδοχεῖον, τό, *receptacle,* Clem.*paed.*2.3(p.181.1; M.8.437C); met. Μάρκος μήτραν καὶ ἐ. τῆς Κολορβάσου Σιγῆς αὐτὸν...γεγονέναι λέγων Iren.*haer.*1.14.1(M.7.593A).

[*]**ἐκδόχειος,** *receiving* ἐ. κόλπος Dion.Ar.*c.h.*15.6(M.3.336B).

ἐκδοχή, ἡ, 1. *understanding in a certain sense, interpretation,* of scripture οὕτως ὀνομαζόντων ἡμῶν τὴν πρόχειρον ἐ. Or.*princ.*4.2.4 (11; p.312.10; M.11.364B); id.*Jo.*1.15(p.19.6; M.14.48C); ὁ υἱός... κατὰ ταύτην τὴν ἐ. ἀγένητος ἂν λεχθείη Ath.*Ar.*1.31(M.26.76B); τὴν δὲ σωματικὴν ἐ. ... παραιτούμεθα Proc.G.*Is.*8:16ff.(M.87.1989B); **2.** *expectation* (cf. Heb.10:27), *A.Jo.*88(p.194.2); κατ' ἐ. κολάσεως Max. *qu.Thal.*10(M.90.289B).

ἐκδρομή, ἡ, 1. *coming forth, advance,* of Christ ἐκδρομὴν ὥσπερ τινὰ ἀπὸ τῆς τοῦ τεκόντος οὐσίας σημαίνει Cyr.*Jo.*5(4.447D; εἰσδρομὴν Aubert); met. ἐκ τῶν μερικῶν...ὁ λόγος...ὁ προφητικὸς...ἐπὶ τὰ καθόλου...ποιεῖται τὴν ἐ. Cyr.*Ag.*19(3.649A); **2.** *departure, death,* Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3184B); **3.** *offshoot,* fig. ὥσπερ τινὰς περιττωμάτων ἐ. Cyr.*hom.pasch.*6(5^2.72A).

ἐκδυναμόω, *deprive of power,* Oecum.1*Cor.*6:15ff.(p.435.15).

ἐκδυσωπ-έω, 1. *put to shame* τὰς τῶν Ἰουδαίων ἀπειθείας ~ῶν Cyr. *ador.*1(1.5B); *ib.*3(100C); hence **2.** *persist in asking, importune, prevail upon,* ref. prayer; of Christ in Gethsemane, Mac.Mgn. *apocr.*3.9(p.72.5); ‡Chrys.*hom.*5(13.213C); Μωυσῆς ἐξεδυσώπει θεόν Cyr.*Os.*40(3.71E); id.*Zach.*6(3.661B); Acac.Mel.*hom.*(p.90.17; M.77.1468A); Jo.Eub.*concept.BMV* 4(M.96.1465A); **3.** *persuade, convince* ἐξεδυσωπεῖτο ὑπὸ τῶν αὐτῆς...συμβουλευόντων Just.2*apol.*2.5(M.6.444B); Thdr.Heracl.*Is.*45:14(M.18.1340D); Cyr.*ador.*1(1.39B); id. *Mal.*38(3.857E); Bas.Sel.*or.*30.1(M.85.336A).

ἐκδύω, med., *strip oneself of, put off*; met., *Hom.Clem.*8.23; ref. 2Cor.5:2(cf.15:53) ἐκδύσασθαι τὴν φθοράν Clem.*ecl.*12(p.140.9; M.9.704B); ref. Eph.4:22 τῆς κακίας ἐκδυσάμενοι τὸν χιτῶνα id.*paed.*1. 6(p.109.15; M.8.289A); ἐκδεδυμένος τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον Cyr.H. *catech.*19.10.

***ἐκδωματόω,** *build up,* Agath.*v.Gr.Ill.*120(p.61).

***ἐκδωμάτωσις, ἡ,** *construction, building up,* Agath.*v.Gr.Ill.*120 (p.61).

ἐκεῖ, *there*; esp. *in the world to come,* opp. ἐνταῦθα, Athenag.*leg.* 12.1(M.6.913A); ἐνταῦθα μικρὰ λαβὼν ἐ. ... σύνοικόν σε ποιήσεται Clem.*q.d.s.*32(p.181.15; M.9.637C); opp. ἐνθένδε, id.*str.*7.7(p.30.32; M.9.456C); ἐ. ... ὅλον δι' ὅλου τὸ θεῖον ὁρασίς ἐστι Gr.Nyss.*Eun.*12 (1 p.274.24; M.45.981A).

ἔκζεσις, ἡ, *breaking out, boiling over* φυσικῆς ἰκμάδος ἔ. προσλαβόμενον Melet.*nat.hom.*synops.(M.64.1084C); met. ἀντιφάρμακον τῆς ἐ. Clem.*paed.*2.2(p.168.28; M.8.413A).

ἐκζητ-έω, 1. *seek out* ~ῶμεν τὰ εὐάρεστα...αὐτῷ [sc. θεῷ] 1*Clem.* 35.5; *Did.*4.2; *Barn.*2.1; ~εῖτε τοὺς πεινῶντας Herm.*vis.*3.9.5; τὴν ἀγαθὴν ~οῦντες μονάδα Clem.*prot.*9(p.65.30; M.8.200C); ~οῦντες, τί ζητεῖ κύριος ἀφ' ὑμῶν *Barn.*21.6; **2.** *seek,* c. infin., Philox.*ep.*17 (p.168); **3.** *demand an account of, require* οὗ [sc. Christ] τὸ αἷμα ~ήσει ὁ θεός Polyc.*ep.*2.1; Just.*dial.*95.4(M.6.701D); *Dial.Tim.et Aquil.*138 v°; hence **4.** *avenge,* Thphn.*chron.*p.150(M.108.408A).

ἐκζήτησις, ἡ, 1. *inquiry,* Bas.*hom.in Ps.*33(1.146D; M.29.357D); of final judgement, Didym.*Ps.*9:4(M.39.1201B); **2.** *search,* Agath. *v.Gr.Ill.*159(p.81).

ἐκζητητής, ὁ, *investigator,* Thphl.Ant.*Autol.*3.4(M.6.1125C).

***ἐκζητικός,** *investigating,* Max.*qu.Thal.*59(M.90.604B, v.l. ζητητικάς).

ἐκθαμβ-έω, 1. *amaze, stupefy,* Gr.Thaum.*pan.Or.*8(p.22.2; M.10.1077B); Epiph.*haer.*76.33(p.382.12; M.42.584A); **2.** *terrify* δράκων... τοὺς ἀναβαίνοντας...~ῶν ὅπως μὴ τολμῶσιν ἀναβαίνειν *M.Perp.*4 (p.67.16).

***ἐκθαμβητής, ὁ,** *one who terrifies* οἱ ἐ. τῶν προβάτων Epiph.*haer.* 77.16(p.429.20; M.42.661D).

***ἐκθάμβωσις, ἡ,** *discomfiture* σταυρέ, ἐ. τῆς φλογίνης ῥομφαίας Sophr.H.*or.*5(M.87.3313B).

ἐκθειάζ-ω, 1. *make into a god, divinize*; **a.** ref. pagan practice of deifying creatures, abstract concepts etc., Clem.*prot.*2(p.19.14; M.8.96A); *ib.*5(p.49.9; 165B); Eus.*l.C.*13(p.236.5; M.20.1397C); Epiph. *haer.*33.8(p.459.1; M.41.569C); **b.** pass., of Adam ὁ δοκῶν ~εσθαι τῇ συμβουλίᾳ τοῦ δράκοντος ‡Caes.Naz.*dial.*30(M.38.892); **c.** met. ~εις τὰ βρώματα...; θεός σού ἐστιν ἡ κοιλία Or.*hom.*7.3 *in Jer.*(p.53.26; M.13.332D); **2.** *confess* or *worship as God* ἡ...ἀκόλουθος Χριστῷ διδασκαλία τὸν δημιουργὸν ~ει Clem.*str.*1.11(p.34.10; M.8.749C); τὸ τῆς ἀρρήτου σοφίας ἐξεθείαζον [sc. angels] πέλαγος [i.e. Christ] ‡Gr. Nyss.*occurs.*(M.46.1156C); **3.** *extol, revere, admire,* Clem.*str.*5.11 (p.372.24; M.9.105B); ‡Just.*coh.Gr.*13(M.6.265D); ~ων...ἀποστολικοὺς ἄνδρας Eus.*h.e.*2.17.2(M.20.176A); Cyr.*Juln.*5(6^2.155D).

ἐκθε-όω, 1. *make into a god,* of pagans οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν ὁρμώμενοι τῶν πραγμάτων ~οῦνται Clem.*prot.*2(p.19.27; M.8.96B); id.*str.*1.21 (p.67.21; M.8.829A); Or.*hom.*5.2 *in Jer.*(p.33.2; M.13.300A); Geo. Pis.*hex.*992(M.92.1511); **2.** *deify* τὴν ἐπουράνιον μελετῶντες πολιτείαν, καθ' ἣν ~ούμεθα Clem.*paed.*1.12(p.149.4; M.8.368B); τῶν ~ουμένων νοῶν πρὸς τὸ ὑπέρθεον φῶς ἕνωσις Dion.Ar.*d.n.*1.5(M.3.593C); *ib.*8. 5(893A).

ἐκθερίζω, *reap fully*; met., Cyr.*Os.*122(3.154B); in form ἐξεθέρησεν Jo.Eub.*innoc.*1(M.96.1501A).

***ἐκθεριστικός,** *capable of cutting off completely* ἐ. ... κακίας...ὁ τοῦ θεοῦ λόγος Max.*qu.Thal.*62(M.90.649C).

ἔκθεσις, ἡ, 1. *exposition*; **a.** of writings κεφαλαίων συστηματικὴν ἔ. Clem.*str.*1.1(p.10.26; M.8.704A); esp. of scripture, *exegesis, ib.*4.1 (p.248.12; 1216A); σφαλλόμενον ἐν τῇ τοῦ ἀποστολικοῦ ῥητοῦ ἐ. Eus. *Marcell.*1.2(p.11.22; M.24.737B); Diod.*proem.Pss.*(p.82.28); **b.** of teaching ἡ τῆς ἑτεροδόξου διδασκαλίας ἔ. Clem.*ecl.*29(p.146.8; M.9.713B); Epiph.*haer.*72.1(p.256.3; M.42.384A); Thdt.*Ps.*48:4f.(1.916); **c.** in gen., *explanation,* Eus.*Marcell.*2.1(p.31.23; M.24.776B);

2. *citation* τὸν εὐαγγελιστὴν πεποιῆσθαι αὐτοῦ τὴν ἔ. Eus.*d.e*.9.4(p.413.24; M.22.665D); ‡Just.*confut*.12(M.6.1516D); **3.** *setting forth, publication*; **a.** in gen. ἡ τοῦδε τοῦ δόγματος ἔ. Eus.*v.C*.2.23(p.50.26; M.20.1001A); Ματθαῖος μόνος Ἑβραϊστὶ...ἐποιήσατο τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἔ. Epiph.*haer*.30.3(p.338.3; M.41.409B); **b.** esp. of doctrinal statements, *creed* ὑπογράφεις οὖν τῇ ἐ. Λουκιανοῦ ‡Ath.*dial.Trin*.3.1 (M.28.1204A); ἡ τῶν...Ἀρειανῶν ἔ. Epiph.*haer*.73.26(p.301.15; M.42.453C); Thdt.*h.e*.2.22.1(3.881); **4.** title of edict of Heracl. on monothelite controversy, Martin.ap.CLater.*act*.3(H.3.792D); Max.*Pyrr*. (M.91.288C); Anast.Ap.*a.Max*.1.6(M.90.120D).

ἔκθεσμος, *unlawful*, hence *monstrous, depraved* ἔ. σποράν Athenag.*res*.1(p.48.6; M.6.976A); of idolatry, Eus.*v.C*.1.13(p.14.10; M.20.928B); Philost.*h.e*.8.4(M.65.560A); neut. as subst., *unlawful action*, *ib*.6.3(p.71.18; 533C).

***ἐκθέσμως**, *unlawfully*, Eus.*p.e*.1.4(11C; M.21.40A); *uncanonically*; ref. election of bishop, Synes.*ep*.67(M.66.1413D).

***ἐκθεωρέομαι**, *be visible*, Gr.Nyss.*v.Mos*.(M.44.317D).

ἐκθέωσις, ἡ, *making into a god, deification*; **1.** in paganism τὰς τῶν ἀλόγων ζῴων ἐ. Eus.*p.e*.2.6(74C; M.21.141B); **2.** myst. ὁ θεὸς...ἑαυτὸν ἐπιδιδοὺς...πρὸς ἐκθέωσιν τῶν ἐπεστραμμένων Dion.Ar.*d.n*.9.5 (M.3.912D); *ib*.12.3(972A); ἡ κατὰ χάριν τῶν ἁγίων ἐ. Max.*opusc*.(M.91.33B); ἡ δοθεῖσα πρὸς ἐκθέωσιν αὐτοῖς [sc. angels] κατὰ χάριν φυσικὴ δυναστεία *cat.Judae* 6(p.156.2); **3.** Christol. ὥστε γενέσθαι τῷ μὲν κυριακῷ ἀνθρώπῳ...τὸν πλοῦτον τῆς ἐ., ἐκ τῆς πρὸς θεὸν συμφυΐας Leont.H.*Nest*.1.18(M.86.1468C).

ἐκθεωτικός, *deifying*, myst. δυνάμεις ἐ. Dion.Ar.*d.n*.2.7(M.3.645A); ἐ. ... χάριν Max.*qu.Thal*.2(M.90.272B); id.*myst*.22 tit.(M.91.697D); in next world μίαν ἐνέργειαν τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων, τὴν πάντων ἐ. τῶν ἁγίων, τῆς ἐλπιζομένης μακαριότητος id.*opusc*.(M.91.33A).

***ἐκθήγομαι**, *be roused to frenzy*, Cyr.*Jo*.3.4(4.272D).

ἐκθηλάζ-ω, *caress, flatter* εἰ καὶ ἐκολακεύετο...τὴν ψυχὴν ~ων Gr.Mag.*dial*.(tr.Zach.)3.38(M.*PL*.77.318A).

ἐκθηλύν-ω, *make effeminate*, †Bas.*Is*.48(1.417C; M.30.209B); Gr.Nyss.*res*.3(M.46.677D); Nil.*exerc*.34(M.79.761D); met., *deprive* bread *of its goodness*, Clem.*paed*.2.1(p.155.22; M.8.384A); pass., *be effeminate* ἀπᾴδει γὰρ τοῦ λόγου καὶ τὸ ~εσθαι *ib*.2.7(p.191.21; 460C); ἡμᾶς βούλεται [sc. ὁ νόμος] μήτε κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἔργα, μήτε κατὰ τὴν διάνοιαν καὶ τὸν λόγον ~ομένους id.*str*.2.18(p.155.23; M.8.1020C); ~ονται...εἰς ἀνάνδρους ἐπιθυμίας Cyr.*Jo*.3.6(4.321A); ptcpl. pass., *enfeebled, silly* Ἄρειος...ἔγραψε θαλίαν ἐκτεθηλυμένοις καὶ γελοίοις ἤθεσι Ath.*Dion*.6(p.50.1; M.25.488B); ἐκτεθηλυμένα ῥήματα id.*Ar*.1.22(M.26.57C); ψυχὰς...κραταιῶς ἐπιτελούσας τὰ δόγματα, ἀλλὰ οὐχὶ...ἐκτεθηλυμένας ὁ λόγος ἐπιζητεῖ †Bas.*Is*.26(1.400C; M.30.172A); τὸ ἐκτεθηλυμένον *womanish behaviour*, Or.*Apoc*.16(p.28).

ἐκθηρι-όω, *turn into a beast, make savage*, pass.; **1.** *become like a beast*; through idolatry, Clem.*prot*.10(p.67.12; M.8.204B); through giving way to passions, Chrys.*hom.15.10 in Mt*.(7.201C); through sin, id.*hom.11.1 in Phil*.(11.284A); **2.** *be enraged* Φαρισαῖοι...οὕτως ἐξεθηριώθησαν, ὡς καὶ περὶ σφαγῆς αὐτοὺς βουλεύεσθαι Chrys.*hom.39.1 in Mt*.(7.432B); *ib.29.3*(345D); *ib.62.1*(619D); **3.** *be savagely bent on, crave wildly* τὸ ἄλογον μέρος τῆς ψυχῆς τὸ περὶ ἡδονὰς...~ούμενον Clem.*paed*.3.11(p.266.34; M.8.628A).

***ἐκθηρίωσις, ἡ**, *savagery*, Const.Diac.*laud*.26(M.88.509A).

ἐκθλίβ-ω, **1.** *squeeze out*, Gr.Naz.*ep*.57(M.37.112B); δάκρυον τῶν ὀμμάτων ~οντι Cyr.*Ps*.37:1(M.69.952D); id.*Mal*.38(3.858E); **2.** *squeeze, crush, oppress*, Jerusalem συνάξω τὴν ἐκτεθλιμμένην Mich.4:6 cit.ap.Just.*dial*.109.3(M.6.728C); Tat.*orat*.10(p.11.16; M.6.828C); τοὺς πειρασμούς, καθ' οὓς ἐκθλιβέντες...ἐδοκιμάσθησαν Meth.*res*.1.56(p.316.14; M.41.1149B); ὁ πατήρ μου...ὕβρεσιν αὐτὴν [sc. μητέρα]...ἐξέθλιβεν *M.Ner.et Ach*.3(p.2.26); **3.** reflex., *squeeze* oneself *out, extricate* oneself τῶν ἀγγέλων τινὰς...μηδέπω τέλειον εἰς τὴν μίαν ἐκείνην ἕξιν ἐκ τῆς εἰς τὴν διπλόην ἐπιτηδειότητος ἐκθλίψαντας ἑαυτούς Clem.*str*.7.7(p.35.4; M.9.465C); **4.** ἄγγελος ~ων *destroyer angel* (ref. Ex.12:12), Mel.*pass*.22 p.4.8; **5.** (Lat. *infligo*) *inflict*, Gr.Mag.*dial*.(tr.Zach.)1 proem.(M.*PL*.77.150B).

***ἐκθριαμβεύω**, *publish abroad*, Bas.*Spir*.66(3.55B; M.32.189A).

ἐκθροέω, *trouble, perturb, terrify*, *Apoc.Dan*.C(p.121.26); pass., *T.Sym*.4.9; *T.Dan*.4.5.

ἐκθρυλέω, *noise abroad, publish*, Cyr.*Jo*.5.1(4.459C); id.*ador*.10(1.343A); Socr.*h.e*.2.29.1(M.67.276C).

***ἐκθρύπτω**, *enervate*, Cyr.*ador*.5(1.149D).

***ἐκθυλακόομαι**, *come forth from* the womb, ‡Caes.Naz.*dial*.140 (M.38.1052).

***ἐκθυσιάζω**, *sacrifice*, *Orac.Sib*.5.355.

***ἐκθωρακίζ-ω**, *disarm* ὁ κριτὴς [sc. Christ] ἰδιωτικὸν ἱμάτιον περιέθετο, ἵνα τὸν κλέπτην διάβολον...~ῃ ὁπλούμενον Procl.CP *or*.4.2 (M.65.712C).

***ἐκκαής**, *ardent*, Jo.D.*imag*.1(M.94.1281C); id.*hom*.4.33(M.96.636B).

ἐκκακ-έω, *be fainthearted, lose heart, grow weary*, *Ev.Thom*.A 7 (p.148); *T.Job* 24(p.118.4); Ath.*v.Anton*.16(M.26.868A); Jo.D.*f.o*.4.17(M.94.1177A); c. infin. μὴ ~ήσῃς ἀγαθοποιεῖν ἐν τῷ ποιοῦντί σε κακόν *A.Phil*.95(p.37.20).

***ἐκκακύνω**, *revile*, Isid.Pel.*epp*.2.128(M.78.573A).

ἐκκαλ-έω, med.; **1.** *call out* δαίμων...ἐνεργῶν ἐν τοῖς ἐνθουσιαζομένοις ὑπ' αὐτοῦ ἀνθρώποις, Εὐὰν ~εῖται Thphl.Ant.*Autol*.2.28(M.6.1097A); **2.** *call, incite, invite*; to love of wisdom, Clem.*paed*.1.10 (p.145.7; M.8.360C); εἰς σωτηρίαν *ib*.1.8(p.129.1; 329B); to sin, *ib*.2.2 (p.168.24; 412B); Meth.*symp*.2.5(p.22.15; M.18.56B); εἰς ἁγιασμόν *ib*.3.10(p.38.8; 76C); πρὸς τὸ πιστεῦσαι Chrys.*hom.49.1 in Mt*.(7.505B); **3.** in law, *appeal* (*to*), exeg. Ac.25:10 ἐν τῇ Ῥώμῃ θέλω ἀπελθεῖν...κἀκεῖ δικάσασθαι ~οῦμαί σε Ammon.*Ac*.25:10(M.85.1593B); αἱρετοὺς δικαστὰς μὴ ἐξὸν ~εῖσθαι *Cod.Afr*.96; ref. African clergy ἐὰν δὲ ἀπ' αὐτῶν [sc. τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐπισκόπων] ~έσασθαι θελήσωσι, μὴ ~έσωνται, εἰ μὴ πρὸς τὰς τῆς Ἀφρικῆς συνόδους *ib*.125; Jo.Mal.*chron*.13 p.340(M.97.508A).

***ἐκκάλυπτος**, *stripped*, Agath.*v.Gr.Ill*.50(p.28).

***ἐκκάλυψις, ἡ**, *unfolding, discovery*, Clem.*str*.1.2(p.13.20; M.8.709A).

***ἐκκάμπτω**, *bend down, submit*, Amph.*hom*.4.5(M.39.76C).

ἐκκαπηλεύω, **1.** *sell*, Cyr.*Joel*.38(3.235A); **2.** *adulterate, pervert*, id.*Is*.1.6(2.170C); *ib*.5.4(825C); id.*ep*.40(p.29.7; 5^2.218E).

***ἐκκατάλειψις, ἡ**, *leaving alone, dereliction*, of church without bishop τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱππῶνι...ἡ ἐ. *Cod.Afr*.78 (Lat. *destitutio*).

ἔκκαυσις, ἡ, **1.** *kindling, heat*, met. μετ' εὐνοίας, οὐκ ἐ. ‡Pion.*v.Polyc*.18; Cyr.*Ps*.9:25(M.69.781A); **2.** *passion* τὰ πρὸς μῖξιν καὶ ἔ. ἁμαρτήματα Meth.*res*.1.61(p.326.3; M.41.1160A); **3.** *ardour* ἔ. ... καὶ κόλλησις τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ θεῖον Diad.*perf*.16(p.20.13).

ἔκκειμαι, *be cast out*; hence *be excluded* θεὸς...ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὁ υἱός, τῆς ἐπὶ τούτῳ λαμπρότητος οὐκ ἐκκείσεται Cyr.*Jo*.2.2 (4.162B).

***ἐκκεκαλυμμένως**, *undisguisedly, openly*, Chrys.*hom.77.3 in Mt*.(7.744B); id.*hom.43.3 in 1Cor*.(10.403D); Cyr.*Jo*.5.3(4.498B).

***ἐκκέλευστος**, *aroused to action*, Synes.*ep*.73(M.66.1440B).

ἐκκενόω, *empty out, pour out*; ref. Cant.1:2, applied to Christ as Word incarnate τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ τὴν τὸν κόσμον πληρώσασαν δύναμιν, κατὰ τὴν αὐτοῦ παρουσίαν...'ἐξεκενώθη' δέ, ὡς μηκέτι σιωπᾶσθαι κατακεκλεισμένον ἐν ἀπορρήτοις Or.*schol.in Cant*.1:2(M.17.253B); cf. *'exinanivit' autem 'de plenitudine'...in qua erat. ... nisi enim exinanisset unguentum, hoc est plenitudinem divini spiritus, et 'humiliasset se usque ad formam servi', capere eum nullus in illa deitatis 'plenitudine' potuisset*, id.*Cant*.1(p.107.20ff.; M.13.98A); *ib*.(p.102.4; 93C); cf. δηλοῖ...τὴν εἰς πάντα τὰ ἔθνη τοῦ μονογενοῦς κληθεῖσαν ἐπωνυμίαν, καθ' ὃ πάντα τὰ ἔθνη εὐωδιάζουσι πρὸς αὐτὸν τὴν αὐτοῦ φέροντα προσηγορίαν Cyr.*Cant*.1:1f.(M.69.1277); v. μύρον.

ἐκκεντέω, *pierce, stab*, ref. side of Christ δύο παρουσίας αὐτοῦ...μίαν μὲν ἐν ᾗ ἐξεκεντήθη ὑφ' ὑμῶν, δευτέραν δὲ ὅτε ἐπιγνώσεσθε εἰς ὃν ἐξεκεντήσατε Just.*dial*.32.2(M.6.544A); *ib*.64.7(625A); *ib*.118.1 (749A); Gnost. exeg. ἐξεκέντησαν δὲ τὸ φαινόμενον, ὃ ἦν σὰρξ τοῦ ψυχικοῦ Clem.*exc.Thdot*.62(p.128.3; M.9.689A); Marcell.*fr*.103 ap.Eus.*Marcell*.2.4(p.53.6f.; M.24.813B); Thdr.Heracl.ap.*cat.Jo*.12:8 (p.323.25).

***ἐκκέντησις, ἡ**, *putting out* of the eyes, Eus.*h.e*.8.12(M.20.773A; p.770.17 not.).

***ἐκκένωσις, ἡ**, *complete emptying*; of Christ, Eus.*d.e*.5.1(p.214.8; M.22.356B); ἐ. τῆς ἐλπίδος ‡Ath.*fr.Ps*.140:8(p.41).

ἐκκεραΐζ-ω, *overthrow* ~ομένης τοῦ δράκοντος τῆς ἰσχύος Meth.*symp*.8.13(p.98.5; M.18.160B); Cyr.*Zach*.10(3.664E).

***ἐκκεχειρία, ἡ**, *respite, intermission* τῶν πολεμίων ἐ. Nil.*exerc*.32 (M.79.760D); id.*Magn*.1(M.79.969C); ‡Nil.*perist*.12.12(M.79.964D).

***ἐκκηρυκτέον**, *one must proscribe, excommunicate*, Isid.Pel.*epp*.2.114(M.78.556B).

ἐκκήρυκτος, **1.** *excommunicated* ἐκκήρυκτος ἐκκλησίας θεοῦ Gr.Thaum.*ep.can*.2(M.10.1025D); abs., CAnc.(314)*can*.18; ἐ. διὰ τὴν ἀσέβειαν γενόμενοι Ath.*ep.encycl*.5(p.174.12; M.25.233A); Epiph.*haer*.69.3(p.155.15; M.42.208C); **2.** *rejected, repudiated* ἐ. τῇ θεολογίᾳ πᾶς ὁ ἀλλοτριοεπίσκοπος Dion.Ar.*ep*.8(M.3.1089C); cf.Ant.Mon.*hom*.123(M.89.1817D).

ἐκκηρύσσ-ω, **1.** *exclude from civil rights* ὡς ἀθεωτάτους ἡμᾶς [sc. Christians] ~ετε Tat.*orat*.27(p.28.30; M.6.865A); **2.** *exclude from*

μήτε ἑαυτὸν τῶν ἄθλων τοῦ σωτῆρος ~έτω Clem.*q.d.s.*3(p.161.29; M.9.608B); οὓς δεῖ ἐκκηρύξαι τῶν εὐχῶν Gr.Thaum.*ep.can.*5(M.10.1037C); ὃν ἡμεῖς συνόδου Χριστιανῶν ~ομεν Synes.*ep.*5(M.66.1344A); abs., Cyr.*Jo.*3.6(4.328A); **3.** *excommunicate*, Malch.*ep.*ap.Eus.*h.e.*7.30.17(M.20.717C); Gr.Thaum.*ep.can.*2(M.10.1028A); Philost.*h.e.*2.11 (M.65.476B).

ἐκκλησία, ἡ, *church*;

A. as an institution; **1.** def. and descriptions τὸ βούλημα αὐτοῦ [sc. θεοῦ] ἀνθρώπων ἐστὶ σωτηρία καὶ τοῦτο ἐ. κέκληται Clem.*paed.*1.6 (p.106.11; M.8.281B); id.*str.*7.5(p.21.25; M.9.437C) cit. s. ἄθροισμα; ἐ. παρὰ τὸ ἐκκεκλικέναι τὰς ἡδονὰς λέγεσθαι Meth.*creat.*8(p.498.22; M.18.340C); ἐ. δὲ καλεῖται φερωνύμως, διὰ τὸ πάντας ἐκκαλεῖσθαι καὶ ὁμοῦ συνάγειν Cyr.H.*catech.*18.24; ἐ. ... ἡ διὰ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ᾠκοδομημένη οἰκία id.*hom.10.2 in Eph.*(11.78A); τὸ ἄθροισμα τῶν ἁγίων τὸ ἐξ ὀρθῆς πίστεως καὶ πολιτείας ἀρίστης συγκεκροτημένον ἐ. ἐστί Isid.Pel.*epp.*2.246(M.78.685A); Cyr.*glaph.Gen.*4(1.139A); v. σύστημα; Arian οἱ πλήθει τὴν ἐ. ὁρίζοντες, καὶ τὸ βραχὺ διαπτύοντες ποίμνιον Gr.Naz.*or.*33.1(M.36.216A); **2.** characteristics; **a.** unity μετανοήσαντες ἔλθωσιν ἐπὶ τὴν ἑνότητα τῆς ἐ. Ign.*Philad.*3.2; πιστοὺς αὐτοῦ, εἴτε ἐν Ἰουδαίοις εἴτε ἐν ἔθνεσιν, ἐν ἑνὶ σώματι τῆς ἐ. αὐτοῦ id.*Smyrn.*1.2; μία ἐ. Clem.*paed.*1.4(p.96.3; M.8.260C); id.*str.*3.10 (p.227.28; M.8.1172A); opp. multiplicity of heresies φανερὸν οἶμαι γεγενῆσθαι μίαν εἶναι τὴν ἀληθῆ ἐ. τὴν τῷ ὄντι ἀρχαίαν, εἰς ἣν οἱ κατὰ πρόθεσιν δίκαιοι ἐγκαταλέγονται. ἑνὸς γὰρ ὄντος τοῦ θεοῦ...διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἄκρως τίμιον κατὰ τὴν μόνωσιν ἐπαινεῖται...τῇ γοῦν τοῦ ἑνὸς φύσει συγκληροῦται ἐ. ἡ μία, ἣν εἰς πολλὰς κατατέμνειν βιάζονται αἱρέσεις. κατά τε οὖν ὑπόστασιν κατά τε ἐπίνοιαν κατά τε ἀρχὴν κατά τε ἐξοχὴν μόνην εἶναί φαμεν τὴν ἀρχαίαν καὶ καθολικὴν ἐ. ... ἡ ἐξοχὴ τῆς ἐ., καθάπερ ἡ ἀρχὴ τῆς συστάσεως, κατὰ τὴν μονάδα ἐστίν, πάντα τὰ ἄλλα ὑπερβάλλουσα καὶ μηδὲν ἔχουσα ὅμοιον ἢ ἴσον ἑαυτῇ *ib.*7.17 (p.76.5ff.; M.9.552A,B); Bas.*ep.*161.1(3.252B; M.32.629B); ἐ. γάρ ἐστιν ἀπὸ μιᾶς πίστεως γεγεννημένη, τεχθεῖσα δὲ διὰ πνεύματος ἁγίου, μία τῇ μόνῃ καὶ μία τῇ γεγεννηκυίᾳ Epiph.*exp.fid.*6(p.501.21; M.42.781D); τὸ γὰρ τῆς ἐ. ὄνομα οὐ χωρισμοῦ, ἀλλὰ ἑνώσεώς ἐστι καὶ συμφωνίας ὄνομα...τὴν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης μίαν δεῖ εἶναι ἐ., καίτοι τόποις πολλοῖς κεχωρισμένην Chrys.*hom.1.1 in 1Cor.*(10.4B,D); τὰς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐ., μίαν νῦν ὀνομάζει, διὰ τὸ ἑνὸς εἶναι δεσπότου καὶ μίαν εἶναι τὴν πίστιν ἐν αὐταῖς...ὥστε καὶ ἀναριθμήτους οὔσας, μίαν εἶναι Cyr.*Ps.*44:10(M.69.1041B); typified by one tabernacle and one Temple, id.*glaph.Lev.*1(1.351C); Olymp.*fr.Jer.*4:6 (M.93.636B); **b.** holiness, *M.Polyc.*proem.; τὴν εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ κατ' ἐπίγνωσιν ἁγίαν γενομένην ἐ. Clem.*str.*7.5(p.21.22; M.9.437C); Bas.*ep.*114(3.207C; 529A); Max.*qu.Thal.*63(M.90.665C); **c.** catholicity ἡ καθολικὴ ἐ. Ign.*Smyrn.*8.2; τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς ἐ. *M.Polyc.*19.2; ἐ. ... καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἕως περάτων τῆς γῆς διεσπαρμένη Iren.*haer.*1.10.1(M.7.549A); *ib.*3.11.8(885A); Clem.*str.*7.17(p.75.8; M.9.548A); ἐκκλησίαι Χριστοῦ δι' αὐτῶν ἐν ὅλοις τοῖς ἔθνεσι συστήσονται Eus.*d.e.*1.1(p.5.7; M.22.20A); Cyr.H.*catech.*18.23 cit. s. ἁμαρτία; opp. heret. assemblies ἐπειδὴ δὲ τὸ τῆς ἐ. ὄνομα περὶ διαφόρων λέγεται πραγμάτων...κυρίως δὲ ἄν τις εἴποι καὶ ἀληθῶς ἐ. εἶναι πονηρευομένων τὰ συστήματα τῶν αἱρετικῶν...διὰ τοῦτό σοι νῦν... παρέδωκεν ἡ πίστις τό, καὶ εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν ἐ.· ἵνα ἐκείνων μὲν τὰ μιαρὰ συστήματα φεύγῃς, παραμένῃς δὲ τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐ. ... κἂν ποτε ἐπιδημῇς ἐν πόλεσι, μὴ ἁπλῶς ἐξέταζε...ποῦ ἐστιν ἁπλῶς ἡ ἐ.· ἀλλά, ποῦ ἐστιν ἡ καθολικὴ ἐ. τοῦτο γὰρ ἴδικον ὄνομα τυγχάνει τῆς ἁγίας ταύτης *ib.*18.26; *ib.*18.27; ἡ οἰκουμενικὴ ἐ. *Const.App.*7.30.2; ἀπὸ τοιούτων ἡ ἐ. συνείλεκτο, Ἑλλήνων, μάγων, ἀνδροφόνων, γοήτων, ψευστῶν, ὑπούλων Chrys.*exp.in Ps.*5:7(5.34C); id.*Is.interp.*2.3(6.22A); id.*hom.54.2 in Mt.*(7.548D) cit. s. 4.a infra; †Chrys.*Jud.et gent.*1(1.558D); ‡Chrys.*pent.*1(3.789E); Nil.*epp.*3.29(M.79.385B); δέχεται γὰρ ἡ ἐ. κατὰ πάντα καιρὸν τοὺς πιστεύειν ἐθέλοντας, ἐκκλείει δὲ ὅλως οὐδενὶ τὴν εἰς τοῦτο σπουδήν Cyr.*Is.*5.4(2.848C); τὴν... ἐ. κατὰ πρώτην θεωρίας ἐπιβολήν, τύπον καὶ εἰκόνα θεοῦ φέρειν... ὥσπερ γὰρ ὁ θεὸς πάντα τῇ ἀπείρῳ δυνάμει ποιήσας...συνάγει καὶ περιγράφει...κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ...ἐ., τὰ αὐτὰ τῷ θεῷ περὶ ἡμᾶς ὡς ἀρχετύπῳ εἰκὼν ἐνεργοῦσα δειχθήσεται. πολλῶν γὰρ ὄντων... ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν...μίαν πᾶσι κατὰ τὸ ἴσον δίδωσι...θείαν μορφὴν Max.*myst.*1(M.91.664D–665C); **d.** apostolicity, v. ἀποστολικός; **e.** credal affirmations of some or all of the above notes, cf. *credis in...sanctam ecclesiam...?* Hipp.*trad.ap.*21.17; Marcell.*ep.*(p.258.12; M.42.385D); πιστεύω...εἰς...ἁγίαν ἐ. καθολικὴν *Symb.App.* (Hahn p.30); εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν ἐ. *Symb.Hier.*ap.Cyr.H.*catech.*18.22(M.33.1044A); εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐ. *Symb.*ap.Epiph.*anc.*118(p.147.14; M.43.232D); *Symb.Nic.–CP*(p.80.15; H.2.288B); πιστεύομεν εἰς μίαν μόνην ταύτην καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐ. ‡Ath.*interpr.*(p.66.26; M.26.1232B); **f.** indestructibility οὐδὲν ἐκκλησίας δυνατώτερον,...ἄνθρωπον ἐὰν πολεμῇς, ἢ ἐνίκησας, ἢ ἐνικήθης· ἐ. δὲ ἐὰν πολεμῇς, νικῆσαί σε ἀμήχανον...ἡ ἐ. οὐρανοῦ ἰσχυροτέρα Chrys.*a.exil.*1.1(3.415C,D); ref. Mt.16:18 οἱ θεμέλιοι τῆς ἐ. οὐδὲ οὕτως [sc. through persecutions] ἐσαλεύθησαν... ὁ τοίνυν διὰ ῥήματος τὸν οὐρανὸν στερεώσας...τί θαυμάζεις, εἰ τὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς...τιμιωτέραν ἐ. διὰ τοῦ ῥήματος τούτου πάλιν ἐτείχισεν; id.*hom.2.1 in Ac.princ.*(3.62B,C); hence ἐ. called a mountain (Is. 2:2) id.*Is.interp.*2.2(6.20C); χειμάζεται ἡ ἐ., ἀλλ' οὐ καταποντίζεται... τὴν βελοθήκην αὐτοῦ ἐξεκένωσεν ὁ διάβολος, τὴν δὲ ἐ. οὐκ ἔβλαψε ‡Chrys.*pent.*1(3.791A,B); **g.** summary, cf. *eorum autem qui ab ecclesia sunt semita, circumiens mundum universum, quippe firmam habens ab apostolis traditionem, et videre nobis donans omnium unam et eandem esse fidem...et eandem figuram ejus quae est erga ecclesiam ordinationis custodientibus...*, Iren.*haer.*5.20.1(M.7.1177A, B); τὸ ἀρχαῖον τῆς ἐ. σύστημα κατὰ παντὸς τοῦ κόσμου linked with apostolic teaching as part of true *gnosis*, *ib.*4.33.8(1077B); **3.** teaching office; **a.** in gen., cf.Iren.*haer.*4.32.1(M.7.1071A); διδασκαλεῖον δὲ ἡ ἐ. Clem.*paed.*3.12(p.289.27; εἰς καλὸν δὲ ἡ ἐ. M.8.677A); Chrys.*exp.in Ps.*48:1(5.204D); **b.** as teacher of truth, cf. *pro sola vera... fide, quam ab apostolis ecclesia percepit, et distribuit filiis suis*, Iren.*haer.*3 proem.(M.7.843B); *non oportet adhuc quaerere apud alios veritatem, quam facile est ab ecclesia sumere*, *ib.*3.4.1(855A); *qui sunt extra veritatem, id est qui sunt extra ecclesiam*, *ib.*4.33.7(1076C); *ubique enim ecclesia praedicat veritatem: et haec est* ἑπτάμυχος *lucerna, Christi bajulans lumen...oportet...confugere autem ad ecclesiam, et in ejus sinu educari*, *ib.*5.20.1,2(1177B–1178A); cf.Or.*princ.*1 proem.2(p.8.27; M.11.116B); id.*hom.5.14 in Jer.*(p.43.29; M.13.317A); **c.** hence uniformity in doctrine, cf. *praedicationem vero ecclesiae undique constantem, et aequaliter perseverantem, et testimonium habentem a prophetis et ab apostolis*, Iren.*haer.*3.24.1 (M.7.966A,B); οὐκ ὀφείλει ἐ. ἐκκλησίας διαφορὰν ἔχειν ἐν γνώσει, ἐπεὶ οὐκ ἔστε ἐ. ἡ ψευδομένη Or.*dial.*1(p.120.5f.); **d.** avoiding extremes, ref. Valentinus and Marcion, Chrys.*sac.*4.4(p.114.4; 1.409C) cit. s. ἀμετρία; ref. Nestorians and monophysites τῆς ἐ. παρωσαμένης τὰς ἐφ' ἑκάτερα...παρατροπάς, μέσην τε καὶ ἀληθεστάτην τεμνούσης ὁδόν Thdr.Raith.*praep.*(p.196.3; M.91.1497B); *ib.*(p.199.27; 1501D); **e.** ref. scripture, Iren.*haer.*3.11.8(M.7.885A) cit. s. στήριγμα; φιλομαθῶς ἐπίγνωθι, καὶ παρὰ τῆς ἐ., ποῖαι μέν εἰσιν αἱ τῆς παλαιᾶς διαθήκης βίβλοι, ποῖαι δὲ τῆς καινῆς Cyr.H.*catech.*4.33; ταύτας μόνας μελέτα σπουδαίως, ἃς καὶ ἐν ἐ. ... ἀναγινώσκομεν *ib.*4.35; Chrys.*hom. in 2Tim.3:1*(6.282B) cit. s. γράμμα; ref. Zach.4:3 αἱ δύο...ἐλαῖαι τῆς χρυσῆς λυχνίας, τουτέστι, τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐ., αἱ δύο διαθῆκαι τυγχάνουσιν Max.*qu.Thal.*63(M.90.676D); **f.** for Church and faith v. πίστις; and tradition v. παράδοσις; **4.** organization; **a.** founded on S. Peter Πέτρος, χωρήσας τὴν τῆς ἐ. ἐν αὐτῷ οἰκοδομὴν ἀπὸ τοῦ λόγου Or.*Cels.*6.77(p.147.18; M.11.1416B); Πέτρον...τὸν διὰ πίστεως ὑπεροχὴν ἐφ' ἑαυτὸν τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐ. δεξάμενον Bas.*Eun.*2.4(1.240E; M.29.580A); ὁ μὲν Πέτρα καλεῖται, καὶ τοὺς θεμελίους τῆς ἐ. πιστεύεται Gr.Naz.*or.*32.18(M.36.193C); Χριστὸς...λέγει αὐτοῖς· χαῖρε Πέτρε ἐπίσκοπε ὅλης τῆς ἐ. μου *A.Petr.et Andr.*2(p.117.20); ὁ πατὴρ ...τῷ Πέτρῳ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ υἱοῦ ἐχαρίσατο· ὁ δὲ υἱός...ἀνθρώπῳ θνητῷ πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν ἐξουσίαν ἐνεχείρισε, τὰς κλεῖς αὐτῷ δούς, ὃς τὴν ἐ. πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἐξέτεινε Chrys.*hom.54.2 in Mt.*(7.548D); ἐκ τοῦ Χριστοῦ σὺ [sc. S. Peter] παραλαβὼν τὴν ἐ. ... καλῶς ἐκυβέρνησας...ἀπόστολε Jo.Mon.*hymn.Petr.*4(M.96.1392D); *ib.*5(1393A); **b.** different orders χρὴ οὖν τὴν ἐ. ... φιλόθεον ἔχειν τάξιν...πρὸ πάντων ὁ ἐπίσκοπος ὡς ἄρχων περὶ ὧν λέγει ἀκουέσθω· οἱ πρεσβύτεροι τὰ κελευόμενα γίνεσθαι σπουδαζέτωσαν· οἱ διάκονοι ἐκπεριερχόμενοι τῶν ἀδελφῶν τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς ἐπισκεπτέσθωσαν...οἱ λοιποὶ πάντες ἀδελφοὶ τὸ ἀδικεῖσθαι ἀναδεχέσθωσαν *Hom.Clem.*3.67; relationship between bishop and his church as between husband and wife, Ath.*apol.sec.*6(p.93.12; M.25.260C); τάξις κἂν ταῖς ἐ., τὸ μὲν εἶναι τὸ ποίμνιον, τὸ δὲ ποιμένας διώρισε· καὶ τὸ μὲν ἄρχειν, τὸ δὲ ἄρχεσθαι· καὶ τὸ μὲν οἷον εἶναι κεφαλήν, τὸ δὲ πόδας... τὸ δὲ ἄλλοτι τῶν μελῶν τοῦ σώματος Gr.Naz.*or.*32.10(M.36.185B); Chrys.*hom.30.4 in 1Cor.*(10.274D) cit. s. χήρα; cf.id.*hom.3.3 in Ac.princ.*(3.75Cff.); formed on heavenly hierarchies, Clem.*str.*6.13 (p.485.28; M.9.328C); for allegorical application of Cant.3:9f. to various eccl. offices v. Gr.Nyss.*hom.7 in Cant.*(M.44.913B,C); cf. id.*v.Mos.*(M.44.385A); **c.** requirements for Church rulers, Herm.*vis.*2.2.6 cit. s. προηγέομαι; τοὺς δυνατοὺς λόγῳ καὶ βίῳ ὑγιεῖ χρωμένους ἄρχειν ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἐκκλησιῶν παρακαλοῦμεν,...καὶ εἰ ἄρχουσιν οἱ καλῶς ἄρχοντες ἐν τῇ ἐ. τῆς κατὰ θεὸν πατρίδος (λέγω δὲ τῆς ἐ.)... ἄρχουσι κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ προστεταγμένα Or.*Cels.*8.75(p.292.5ff.; M.11.1629B,C); οἱ τῶν ἐ. προεστῶτες τῆς οἰκείας ἀρχῆς ὑφέξουσι τὸν λόγον· καὶ μάλιστα οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ πλέον τὰς πικρὰς...εὐθύνας

ὑπέχοντες Chrys.*hom.in Mt.18:23*(3.7C); learning needed, id.*hom.15.2 in 1Tim.*(11.636F); **d.** remuneration δεῖ γὰρ τοὺς τῇ ἐ. προσεδρεύοντας ἐκ τῆς ἐ. διατρέφεσθαι *Const.App.*2.25.14; **e.** importance of churches founded by apostles, and pre-eminently that of Rome, as source and criterion of doctrinal tradition, Iren.*haer.*3.3.2(M.7.848B–849A); **5.** Church and state πότε κρίσις ἐκκλησίας παρὰ βασιλέως ἔσχε τὸ κῦρος ἢ ὅλως ἐγνώσθη τοῦτο τὸ κρῖμα;...πολλὰ κρίματα τῆς ἐ. γέγονεν, ἀλλ' οὔτε οἱ πατέρες ἔπεισάν ποτε περὶ τούτων βασιλέα οὔτε βασιλεὺς τὰ τῆς ἐ. περιειργάσατο Ath.*h.Ar.*52(p.213.9f.; M.25.756C); church government superior to civil government, Chrys.*hom.15.4 in 2Cor.*(10.548B); **6.** reasons for removal from Church: idolatry, avarice, gluttony, Or.*hom.7.3 in Jer.*(p.54.2f.; M.13.333A); sin in gen., Meth.*lepr.*7(p.461.3); *Const.App.*2.16.1; *ib.*2.17.4; **7.** Church and Israel; **a.** Church continuation of synagogue; cf. ref. Ps.44:7–12 τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν, ὡς οὖσι μιᾷ ψυχῇ καὶ μιᾷ συναγωγῇ καὶ μιᾷ ἐ., ὁ λόγος τοῦ θεοῦ λέγει ὡς θυγατρί, τῇ ἐ. τῇ ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ γενομένῃ καὶ μετασχούσῃ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Just.*dial.*63.5(M.6.621D); cf. *Abraham, et semen ejus quod est ecclesia,* Iren.*haer.*4.8.1(M.7.993C); cf.*ib.*4.18.2(1025A); cf. *disseminaverunt enim sermonem de Christo patriarchae et prophetae; demessa est autem ecclesia, hoc est, fructum percepit, ib.*4.25.3(1051C); ἥτις [sc. ἡ ἐ.] ἐστὶ θυγάτηρ τῆς πάλαι συναγωγῆς Or.*fr.118 in Lam.*(p.278.11; M.13.661B); οἱ γὰρ παλαιότεροι καὶ ὁ νόμος τοὺς τῆς ἐ. προεξήγγειλαν ἡμῖν προφητεύοντες χαρακτῆρας, ἡ δὲ ἐ. τοὺς τῶν καινῶν αἰώνων Meth.*symp.*9.2(p.115.29; M.18.180C); τὴν ἐ. τοῦ θεοῦ, πολλοῖς ἱδρῶσι... συνειλεγμένην, τοῖς πρὸ Χριστοῦ τε καὶ μετὰ Χριστόν Gr.Naz.*or.*21.24(M.35.1109A); Gr.Nyss.*hom.5 in Cant.*(M.44.868A); ἱερὰ καθολικὴ ἐ., ἡ τὴν δεκάπληγον ἐκπεφευγυῖα καὶ τὴν δεκάλογον εἰληφυῖα καὶ τὸν νόμον μεμαθηκυῖα καὶ τὴν πίστιν κεκρατηκυῖα...καὶ τὴν δεκάδα ἐγνωκυῖα καὶ ἐπὶ τὸ ἰῶτα *Const.App.*2.26.2; οὗτος γάρ ἐστιν ὁ χαρακτὴρ τῆς ἐ., ἀπὸ νόμου καὶ προφητῶν καὶ ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν συνηγμένος...τοῖς χρωμένοις εἰς σωτηρίαν κατεσκευασμένη Epiph.*exp.fid.*25(p.525.25; M.42.832B); Chrys.*hom.2.2 in Ac.princ.*(3.62D,E); παραδεξαμένη γὰρ ὥσπερ ἡ ἐ. τὸ Χριστοῦ μυστήριον διὰ τῶν...ἀποστόλων, ὡς ἐξ ὁμοίας μὲν ἀδελφῆς τῆς τῶν Ἰουδαίων συναγωγῆς, μήτηρ πέφηνε λαοῦ τοῦ ἐν προσθήκαις ἀεί,...προστέθειται δὲ ταῖς ἐξ Ἰσραὴλ ἀγέλαις ἡ ἐξ ἐθνῶν ἐ. Cyr.*glaph.Gen.*4(1.137D,E); **b.** Church opp. synagogue (v. συναγωγή); ref. Ps.9:18, Clem.*str.*1.19(p.62.2; M.8.813A); εἰ δέ ἐστί τις διαφορὰ ἐ. καὶ συναγωγῆς, τῆς μὲν κυρίως ἐ. ... ἁγίας καὶ ἀμώμου τυγχανούσης, εἰς ἣν οὔτε ὁ ἐκ πόρνης εἰσέρχεται...ἀλλ' οὐδὲ Αἰγύπτιος ἢ Ἰδουμαῖος, ἐὰν μὴ υἱῶν γεννηθέντων αὐτοῖς διὰ τὴν τρίτην γενεὰν μόλις δυνηθῶσιν ἐφαρμόσαι τῇ ἐ. ... τῆς δὲ συναγωγῆς ὑπὸ ἑκατοντάρχου οἰκοδομουμένης, ἐν τοῖς πρὸ τῆς Ἰησοῦ ἐπιδημίας χρόνοις τοῦτο ποιοῦντος,...ὁ φιλῶν δὴ προσεύχεσθαι ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὐ μακράν ἐστι τῶν γωνιῶν τῶν πλατειῶν. ἀλλ' οὐχ ὁ ἅγιος τοιοῦτος· οὐ φιλεῖ γὰρ προσεύχεσθαι ἀλλὰ ἀγαπᾷ, καὶ οὐκ ἐν συναγωγαῖς ἀλλ' ἐν ἐ. Or.*or.*20.1(pp.343.13–344.3; M.11.477C–480A); id.*Cels.*2.6(p.132.22; M.11.804D); ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀπόστολος εἰς τὸν Χριστὸν ἐκλαμβάνει καὶ τὴν ἐ. τό, 'καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν', λεκτέον ὅτι οὐκ ἀπέλυσεν ὁ Χριστὸς τὴν προτέραν (ἵν' οὕτως ὀνομάσω) γυναῖκα αὐτοῦ (τὴν προτέραν συναγωγήν) κατ' ἄλλην αἰτίαν...ἢ ὅτε ἐπόρνευσεν ἐκείνη ἡ γυνή id.*comm.14.17 in Mt.*(p.325.7; M.13.1229C); id.*hom.14.15 in Jer.*(p.122.1; M.13.424C); τὰ...τῶν Ἰουδαίων λέλυται· σκιὰ γὰρ ἦν· τὰ δὲ τῆς ἐ. ἥδρασται ‡Ath.*Ar.*4.34(p.83.17; M.26.520D); δευτέραν ᾠκοδόμησεν ἐξ ἐθνῶν ὁ σωτὴρ τὴν τῶν Χριστιανῶν ἡμῶν ἁγίαν ἐ. ... τῆς γὰρ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ μιᾶς ἀποβληθείσης κατὰ πάσης τῆς οἰκουμένης λοιπὸν αἱ τοῦ Χριστοῦ πληθύνουσιν ἐ. Cyr.H.*catech.*18.25; *ib.*18.27; Church more glorious than Temple, Cyr.*glaph.Gen.*2(1.56C); ref. Mt.5:15 μόδιον...κέκληκε τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ...ὑφ' ὃν μόδιον κρατεῖσθαι...ὁ λόγος οὐ βούλεται· τὸ ὕψει ἐπικεῖσθαι θέλων, καὶ τῷ μεγέθει τοῦ κάλλους τῆς ἐ. πάντας γὰρ ἄν, τῷ γράμματι τοῦ νόμου καθάπερ μοδίῳ κρατούμενος ὁ λόγος, ἐστέρησε φωτὸς ἀιδίου, μὴ διδοὺς θεωρίαν πνευματικὴν...ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, λέγω τὴν ἐ., ἤγουν τὴν ἐν πνεύματι λογικὴν λατρείαν, ἵνα πάντας φωτίσῃ Max.*qu.Thal.*63(M.90.669A); **8.** Church opp. heresy, cf. *apud eos* [sc. heretics] *quidem error, et seductio, et magica phantasia...in ecclesia autem miseratio, et misericordia, et firmitas, et veritas,* Iren.*haer.*2.31.3(M.7.825B); ἄλλο δέ τι ἔριν, ἣν [ἐν] ταῖς αἱρέσεσι προσκριτέον, ἄλλο χάριν, ἣν τῇ ἐ. προσοικειωτέον Clem.*str.*7.16(p.71.12; M.9.540B); *ib.*(p.74.23; 545B); Church judging heretics, Hipp.*Noët.*1(p.235.12; M.10.804B); προφάσει γνώσεως ἐπανισταμένων τῶν ἑτεροδόξων τῇ...ἐ. Or.*Jo.*5.8(p.105.5; M.14.196A); opp. Valentinians, id.*Cels.*5.61(p.64.24; M.11.1277B); μόνη...ἡ καθολικὴ τοῦ θεοῦ ἐ. εἰς ἑαυτὴν συνεστραμμένη διέλαμπεν, μηδαμοῦ γῆς αἱρετικοῦ συστήματος μηδὲ σχισματικοῦ λειπομένου Eus.*v.C.*3.66(p.113.25; M.20.1144B); ref. Arianism πῶς τῆς καθολικῆς ἐ. εἰσὶν οἱ τὴν ἀποστολικὴν ἀποτιναξάμενοι πίστιν; Ath.*Ar.*1.4(M.26.20A); id.*ep.encycl.*6(p.175.9; M.25.236A); id.*apol.sec.*60(p.140.12; M.25.357C); ref. Manicheans, Cyr.H.*catech.*6.35; τίς οὐκ οἶδεν ὅτι τὸ χωρίζον ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τὴν ἐ. ἡ τοῦ κτίσματός ἐστι φωνὴ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ λεγομένη; Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.77.11; M.45.652A); opp. dualist heresies, *Const.App.*6.12.1; οἱ ἐξ Εὐτυχέος καὶ Διοσκόρου... πολεμοῦσι τὴν μόνην καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν τοῦ θεοῦ ἐ. Thdr.Raith.*praep.*(p.185.10; M.91.1484A); *ib.*(p.194.29; 1496C); opp. schism, Chrys.*hom.11.5 in Eph.*(11.88A) cit. s. σχίζω; **9.** opp. Judaism, paganism, and heresy, cf. *hanc oblationem ecclesia sola puram offert fabricatori...Judaei autem jam non offerunt...non enim receperunt verbum, [per] quod offertur deo. sed neque omnes haereticorum synagogae,* Iren.*haer.*4.18.4(M.7.1027A); οἱ μὲν ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τὰ ἔθνη, οἱ δὲ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἡ ἐ. ἡ ἀληθής, οἱ δὲ ἐν οἰήσει οἱ κατὰ τὰς αἱρέσεις Clem.*str.*7.16(p.71.5; M.9.540A); ἐκ τοῦ κατὰ τὰς θυσίας νόμου περί τε Ἰουδαίων τῶν χυδαίων περί τε τῶν αἱρέσεων μυστικῶς διακρινομένων, ὡς ἀκαθάρτων, ἀπὸ τῆς...θείας ἐ., καταπαύσωμεν τὸν λόγον *ib.*7.18(p.77.4; 553B); cf.*A.Andr.et Mt.*14(p.81.11); **10.** Christian communities in cities also called ἐ., *1Clem.*proem.; Iren.*haer.*3.3.4(M.7.854B); Clem.*str.*7.12(p.53.16; M.9.501C); *Const.App.*6.12.3.

B. Christ and Church; **1.** Church as belonging to him, Ign.*Philad.*proem.; id.*Smyrn.*8.2; οἱ ἀπὸ τῆς ἐπωνύμου Χριστοῦ ἐ. Or.*Cels.*8.16(p.233.29; M.11.1540B); Ph.Carp.ap.Cosm.Ind.*top.*10(M.88.433C); ᾠκοδόμησε [sc. Χριστὸς] τὴν ἁγίαν πόλιν, τοῦτ' ἔστι, τὴν ἐ. ... τεθεμελίωκε τοίνυν τὴν ἐ. αὐτὸς ὢν ὁ θεμέλιος, ἐφ' ᾧ καὶ ἡμεῖς ἐποικοδομούμεθα Cyr.*Is.*4.2(2.612B); id.*ador.*3(1.100B); Leont.H.*Nest.*1.18(M.86.1468B); **2.** as bride (v. νύμφη), and wife: as Adam and Eve are parents of all men, so Christ and Church of all good works, Or.*fr.45 in Jo.*(p.520.21); ἐκ τῶν ὀστῶν αὐτοῦ [sc. Χριστοῦ] καὶ τῆς σαρκὸς τὴν ἐ. συμφωνῆσαι γεγονέναι, ἧς δὴ χάριν καταλείψας τὸν πατέρα...κατῆλθεν ὁ λόγος προσκολληθησόμενος τῇ γυναικὶ καὶ ὕπνωσε τὴν ἔκστασιν τοῦ πάθους...ὅπως αὐτὸς ἑαυτῷ παραστήσῃ τὴν ἐ. ἔνδοξον...πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ νοητοῦ...σπέρματος, ὃ σπείρει...ἐν τῷ βάθει τοῦ νοός, ὑποδέχεται δὲ καὶ μορφοῖ δίκην γυναικὸς ἡ ἐ. εἰς τὸ γεννᾶν τὴν ἀρετήν...οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἡ ἐ. συλλαβεῖν τοὺς πιστεύοντας... δύναιτο...ἐὰν μὴ καὶ δι' αὐτοὺς ὁ Χριστὸς κενώσας ἑαυτόν...πάλιν ἀποθάνῃ καταβὰς ἐξ οὐρανῶν καὶ προσκολληθεὶς τῇ ἑαυτοῦ γυναικὶ τῇ ἐ. Meth.*symp.*3.8(pp.35.11–36.3; M.18.73A,B); τῶν οὖν γάμων ἤδη τετελεσμένων, καὶ νυμφευθείσης ὑπὸ τοῦ λόγου τῆς ἐ.,...καὶ εἰς τὸν τῶν μυστηρίων θάλαμον αὐτῆς παραδεχθείσης, ἀνέμενον οἱ ἄγγελοι τὴν ἐπάνοδον τοῦ βασιλέως, τῆς ἐ. ἐπαναχθείσης ἐπὶ τὴν κατὰ φύσιν μακαριότητα Gr.Nyss.*hom.11 in Cant.*(M.44.997A); Χριστὸς εἰσῆλθε ...ἐν παραδείσῳ...καὶ ἐξέστη...τὴν σωτήριον αὐτοῦ ἔκστασιν, δι' ἧς τὴν οἰκείαν σύμβιον ἐ. τέτοκε καὶ προσεκολλήθη ταύτῃ Anast.S.*hex.*12(M.89.1064A); ξύλον δὲ νόησον τὸν λαὸν τοῦ Χριστοῦ· ζωὴν δὲ τὴν ἐ.· αὐτὴ γάρ ἐστι ἣν ἐκάλεσε ζωήν, ὡς μητέρα οὖσαν πάντων τῶν ἐν θεῷ ζώντων· ἣν εἰς τὸν αἰῶνα φυλάττουσιν ἐκ τοῦ ὄφεως τὰ χερουβίμ... ὥσπερ γὰρ ὁ υἱὸς ὁδὸς ἡμῖν ἐστι πρὸς τὸν πατέρα...οὕτως καὶ ἡ ἐ. ὁδὸς ζωῆς ἡμῖν ἐστι πρὸς τὸν υἱόν...καὶ διὰ τοῦτο ζωὴν ὠνόμασε καὶ τὴν αὐτοῦ γυναῖκα, ὡς τὰ ζῷα ὑμᾶς ζωοποιοῦσαν...διὸ τὸ ξύλον ἑαυτὸν τῆς ζωῆς, τοῦτ' ἔστι τῆς ἐ., ταύτης αὐτῷ ἀρθείσης ὑπὸ τοῦ πατρός, καὶ συνενδυθείσης τὸν ἐκ ζῴων τοῦ παραδείσου δερμάτινον χιτῶνα. ὅταν μὲν οὖν ὁ Χριστὸς οἰκεῖ ἐν ἡμῖν...δερμάτινον χιτῶνα ἐνδύεται· ὅταν δὲ πάλιν τὴν λεγομένην ζωὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐ. ὥσπερ τινὰ δίσκηνον θεάσῃς· ὅθεν μὲν ἔχουσαν τὸ ἱερὸν ἱλαστήριον, ἔμψυχον σάρκα περιφέρουσαν τὴν τοῦ ἀμνοῦ *ib.*(1064C–1065A); **3.** operating through and for him, cf.Iren.*haer.*4.37.7(M.7.1104C); Clem.*paed.*3.12(p.291.13; M.8.681A); ἡ ἐ. γὰρ ὑπηρετεῖ τῇ τοῦ κυρίου ἐνεργείᾳ id.*ecl.*23(p.143.6; M.9.708D); Or.*or.*26.3(p.360.24ff.; M.11.501A); *ib.*23.4(p.353.3; 492A); τῆς δυνάμεως τοῦ κυρίου συμπαρούσης τῇ ἐ. *ib.*31.5(p.399.5; 553D); περὶ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ [sc. Χριστοῦ], ἥτις ἐστὶ πᾶσα ἡ ἐ., ἡ ἐν αὐτῷ κυριεύσουσα...μετὰ τὸ αὐτὸν σταυρωθῆναι Ath.*inc.et c.Ar.*21(M.26.1021B); Max.*qu.Thal.*63(M.90.668A); **4.** as his body (v. σῶμα); **a.** in gen., Ign.*Smyrn.*1.2 cit. s. ἀνάστασις; σῶμα δὲ λέγουσιν...τὴν τῶν πιστῶν ἐ. Clem.*ecl.*56(p.152.28; M.9.724C); τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ...τύπος...τῆς ἐ. Or.*Jo.*10.35(20; p.209.18; M.14.369D); *ib.*10.43(27; p.222.18; 393B); ὁ κτίσας γε ἀπ' ἀρχῆς τὸν κατ' εἰκόνα...ἄρρεν αὐτὸν ἐποίησε καὶ θῆλυ τὴν ἐ. ... καὶ καταλέλοιπέ γε διὰ τὴν ἐ. κύριος ὁ ἀνὴρ πρὸς ὃν ἦν πατέρα...καὶ ἐκολλήθη τῇ ἐνταῦθα καταπεσούσῃ γυναικὶ αὐτοῦ...καὶ οὐκέτι γέ εἰσι δύο, ἀλλὰ νῦν μία γέ ἐστι σάρξ, ἐπεὶ τῇ γυναικὶ ⟨ἐ.⟩ λέγεται τὸ 'ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ ...'· οὐ γάρ ἐστί τι ἰδίᾳ σῶμα Χριστοῦ ἕτερον παρὰ τὴν ἐ. οὖσαν σῶμα αὐτοῦ...καὶ ὁ θεὸς γε τούτους τοὺς μὴ δύο, ἀλλὰ γενομένους σάρκα μίαν συνέζευξεν, ἐντελλόμενος ἵνα ἄνθρωπος μὴ χωρίζῃ τὴν ἐ. ἀπὸ τοῦ κυρίου id.*comm.14.17 in Mt.*(pp.325.31–326.26; M.13.1252A,B); Ath.*inc.et c.Ar.*5(M.26.992B) cit. s. μέλος; cf.*ib.*12(1004B); πᾶσαν τὴν ἐ.

ἓν σῶμα τοῦ νυμφίου Gr.Nyss.*hom.13 in Cant.*(M.44.1052A); *Const. App.*2.8.3; **b.** as his flesh ἐ. ζῶσα 'σῶμά ἐστιν Χριστοῦ'. λέγει γὰρ ἡ γραφή· 'ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἄρσεν καὶ θῆλυ'· τὸ ἄρσεν ἐστὶν ὁ Χριστός, τὸ θῆλυ ἡ ἐ. ... ἦν γὰρ πνευματική, ὡς καὶ ὁ Ἰησοῦς ἡμῶν...ἡ ἐ. δὲ πνευματικὴ οὖσα ἐφανερώθη ἐν τῇ σαρκὶ Χριστοῦ, δηλοῦσα ἡμῖν, ὅτι ἐάν τις ἡμῶν τηρήσῃ αὐτὴν ἐν τῇ σαρκὶ καὶ μὴ φθείρῃ, ἀπολήψεται αὐτὴν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· ἡ γὰρ σὰρξ αὕτη ἀντίτυπός ἐστιν τοῦ πνεύματος...εἰ δὲ λέγομεν εἶναι τὴν σάρκα τὴν ἐ. καὶ τὸ πνεῦμα Χριστόν, ἄρα οὖν ὁ ὑβρίσας τὴν σάρκα ὕβρισεν τὴν ἐ. *2Clem.*14.2–4; **c.** Christ the head, Clem.*paed.*1.5(p.103.21f.; M.8.277A); πάντα γὰρ ταῦτα [sc. Christian doctrines]...διὰ τῆς ἐ. οἱ φίλοι τοῦ νυμφίου μαθόντες, ἐκαρδιώθησαν, ἄλλον χαρακτῆρα τῆς θείας σοφίας ἐν τῷ μυστηρίῳ κατανοήσαντες...ὃν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε...οὗτος σῶμα ἑαυτοῦ τὴν ἐ. ἐποίησε, καὶ διὰ τῆς προσθήκης τῶν σωζομένων, οἰκοδομεῖ αὐτὴν ἐν ἀγάπῃ...εἰ οὖν σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἡ ἐ., κεφαλὴ δὲ τοῦ σώματος ὁ Χριστός, τῷ ἰδίῳ χαρακτῆρι μορφῶν τῆς ἐ. τὸ πρόσωπον· τάχα διὰ τούτων πρὸς ταῦτα βλέποντες οἱ φίλοι τοῦ νυμφίου, ἐκαρδιώθησαν... κἀκεῖνοι ὡς ἐν κατόπτρῳ καθορῶντες καθαρῷ, τῷ προσώπῳ τῆς ἐ., τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον βλέπουσι Gr.Nyss.*hom.8 in Cant.*(M.44.949A, B); *ib.13*(1056A,B); τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ ἡ ἐ., καὶ γὰρ πλήρωμα κεφαλῆς σῶμα, καὶ πλήρωμα σώματος κεφαλή Chrys.*hom.3.2 in Eph.*(11.19F); exeg. 1Cor.12:12, Chrys.*hom.30.1 in 1Cor.*(10.270A) cit. s. σῶμα; v. κεφαλή; **d.** Christ animating Church ὥσπερ ψυχὴ...κινεῖ τὸ σῶμα οὐ πεφυκὸς ἀφ' ἑαυτοῦ κινεῖσθαι ζωτικῶς, οὕτως ὁ λόγος κινῶν ἐπὶ τὰ δέοντα καὶ ἐνεργῶν τὸ ὅλον σῶμα τὴν ἐ. κινεῖ καὶ ἕκαστον μέλος τῶν ἀπὸ τῆς ἐ. Or.*Cels.*6.48(pp.119.29–120.5; M.11.1373B); *ib.*6. 79(p.151.2f.; 1417D); **e.** Christians his members, v. μέλος; **f.** myst. interprn. of various members ἡ ὡραία λαλιά, δι' ἧς τὰ χείλη τῆς ἐ. κατὰ τὸ κόκκινον ἐκεῖνο σπαρτίον εὐπρεπῶς ἐπανθίζεται Gr.Nyss.*hom.7 in Cant.*(M.44.929A); apostles its neck, *ib.*(932Cff.); πρόδηλον, εἰς ποῖα μέλη τῆς ἐ. ὁ τῶν ὀφθαλμῶν ἔπαινος βλέπει. ὀφθαλμὸς ἦν Σαμουὴλ ὁ βλέπων· ὀφθαλμὸς ὁ Ἰεζεκιὴλ...καὶ νῦν οἱ τὸν ἐκεῖνον τόπον ἀναπληροῦντες τῷ σώματι τῆς ἐ., καὶ ἐπισκοπεῖν τεταγμένοι, ὀφθαλμοὶ κυρίως κατονομάζονται *ib.*(917D–920A); ὀδόντων χρεία τῇ ἐ., πληρούντων ἐν τῷ διαλεπτύνειν τὴν τῶν δογμάτων σαφήνειαν *ib.*(925D); τῇ γὰρ [sc. ὑπηρεσίᾳ] τῶν ὀδόντων, τουτέστι τῶν διδασκαλικῶν ὑφηγημάτων τὸ στόμα τῆς ἐ. συμφθέγγεται. διὰ τοῦτο πρῶτον οἱ ὀδόντες...λούονται, καὶ οὐκ ἀτεκνοῦσι...καὶ τότε τῷ κοκκίνῳ εἴδει τὰ χείλη περιανθίζεται, ὅταν πᾶσα ἡ ἐ. κατὰ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ συμφωνίαν χεῖλος ἓν καὶ φωνὴ μία *ib.*(928B); ἀτελής ἐστιν ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς ἐ. ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ χάρις τῆς τῶν χειρῶν ὑπουργίας διεζευγμένη...χεῖρα δὲ νοοῦμεν πάντως τὴν τὰ κοινὰ τῆς ἐ. εἰς τὰς τῶν ἐντολῶν χρείας διαχειρίζουσαν *ib.14*(1068C–1069A); αἱ κνῆμαι τοῦ σώματος οἱ μαρμάρινοι στῦλοι, τουτέστιν οἱ τῷ λαμπρῷ βίῳ καὶ τῷ ὑγιαίνοντι λόγῳ τὸ κοινὸν σῶμα τῆς ἐ. βαστάζοντες *ib.*(1077A); Chrys.*hom.10.1 in Eph.*(11.75D); χάρις καὶ δύναμις, οἱ δίδυμοι τῆς ἐ. μασθοί Procl.CP *or.*17.3(M.65.812C); **g.** individual perfection necessary for full membership of body, Clem.*str.*7.14(p.62. 19ff.; M.9.521A); ἔστι γὰρ ὅτε πολλαχῶς αὐτὸ τὸ ἄθροισμα...τῶν πεπιστευκότων ἐ. οὕτως ὀνομάζουσιν αἱ γραφαί, τῶν τελειοτέρων κατὰ προκοπὴν εἰς ἓν πρόσωπον καὶ σῶμα τὸ τῆς ἐ. ἀναγομένων. οἱ μὲν κρείττονες...οὗτοι διὰ τὴν τελείαν κάθαρσιν καὶ πίστιν ἀποστερωθέντες τῶν τῆς σαρκὸς ἀτοπημάτων ἐ. γίνονται καὶ βοηθὸς τοῦ Χριστοῦ Meth. *symp.*3.8(p.37.1ff.; M.18.73D); **h.** contemplative and active qualities δι' ἀμφοτέρων προσήκει τῷ σώματι τῆς ἐ. πράττειν καλῶς, τοῦ διορατικοῦ τῆς ἀληθείας συγκεκραμμένου πρὸς τὸ δραστήριον Gr.Nyss. *hom.13 in Cant.*(M.44.1057B); **i.** body of Christ opp. 'church' of Devil σῶμα αὐτοῦ, οἱ ἁμαρτωλοί, καὶ οἱ τὴν ἁμαρτίαν ἐνεργοῦντες δαίμονες, ὥσπερ τοῦ κυρίου ἡ ἐ. οὐκ εἶπε δέ, 'ἥνωνται', ἀλλά, 'κεκόλληνται'· τὸ γὰρ ἓν οὐκ ἔστι παρ' ἐκείνῳ...καὶ ἡ ἐ. αὐτοῦ οὐ μὴν ἥνωται, πρὸς ἑαυτὴν γὰρ διαφέρεται Olymp.*Job* 41:14(M.93.445A).

C. Church and H. Ghost τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ λαλῆσαν μετὰ σοῦ ἐν μορφῇ τῆς ἐ. Herm.*sim.*9.1.1; ἡ δὲ τῆς ἐ. διακόσμησις...διὰ τοῦ πνεύματος ἐνεργεῖται Bas.*Spir.*39(3.34A; M.32.141A); τῇ ἐ. δεδώρηται ὁ κατὰ φύσιν ἔχων τὸ πνεῦμα [sc. Christ], τὰς ἐνεργείας τοῦ πνεύματος ὡς θεός...τὸ γὰρ πνεῦμα τὸ ἅγιον...τῇ λυχνίᾳ, τουτέστι τῇ ἐ., καθάπερ λύχνους τὰς οἰκείας ἐνεργείας δωρούμενον. λύχνου γὰρ τρόπον τὸ σκότος λύοντος, πᾶσα τοῦ πνεύματος ἐνέργεια τὴν πολύτροπον γένεσιν τῆς ἁμαρτίας ἐξωθεῖσθαι τῆς ἐ. ... πέφυκε Max.*qu.Thal.*63(M.90. 672B–D).

D. pre-existent (heavenly) Church; **1.** as first creature, Herm. *vis.*2.4.1; ἡ πρωτότοκος ἐ. Clem.*prot.*9(p.62.25; M.8.193B); τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐ. id.*str.*1.19(p.61.23; M.8.812C); *ib.*7.15(p.65.20; M.9.528B); cf. *non...ex adventu salvatoris in carne sponsam dici aut ecclesiam putes, sed ab initio humani generis et ab ipsa constitutione mundi... prima etenim fundamenta congregationis ecclesiae statim ab initio sunt posita, unde et Apostolus dicit aedificari ecclesiam non solum super apostolorum fundamentum, sed etiam prophetarum*, Or.*Cant.*2 (p.157.14ff.; M.13.134A,B); Valentinian πρὸ καταβολῆς κόσμου... λέγεται ἡ ἐ. ἐκλελέχθαι Clem.*exc.Thdot.*40(p.119.23; M.9.677C); **2.** ἐ. πρωτοτόκων (Heb.12:23) cf. *apostolorum maximus, qui sciret multas esse non solum in terris, sed et in coelis ecclesias, ex quibus et septem quasdam Johannes enumerat, ipse tamen Paulus ostendere volens esse quandam praeterea etiam primitivorum ecclesiam dicit*, Or.*hom.3.3 in Num.*(p.17.5ff.; M.12.596C); cf. *vos trahit* [sc. *Christus*] *ad salutem, congregat in ecclesiam nunc quidem super terram, si autem dignos fructus feceritis, in ecclesiam primitivorum*, id.*hom. 7 in Lc.*(pp.53.24–54.1; M.13.1819B); Ath.*ep.Aeg.Lib.*19(M.25.584A); Gr.Naz.*or.*8.6(M.35.796B); Dion.Ar.*ep.*9.5(M.3.1112D); **3.** in heaven, as mother (or pattern) of earthly Church ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ πατρός...ἐσόμεθα ἐκ τῆς ἐ. τῆς πρώτης, τῆς πνευματικῆς. ... τὰ βιβλία καὶ οἱ ἀπόστολοι τὴν ἐ. οὐ νῦν εἶναι, ἀλλὰ ἄνωθεν ⟨λέγουσιν⟩ *2Clem.* 14.1,2; εἰκὼν δὲ τῆς οὐρανίου ἐ. ἡ ἐπίγειος Clem.*str.*4.8(p.278.10; M.8. 1277B); *ib.*6.14(p.486.4; M.9.329A); *ib.*7.11(p.49.19; 496B); Or.*Ps.* 44:9f.(p.42) cit. s. νύμφη; id.*princ.*1.6.2(p.82.16; M.11.168B); χαρακτὴρ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐ. τῆς ἀπ' αἰῶνος οὔσης, κατὰ δὲ διαδοχὴν χρόνων...ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐνσάρκῳ παρουσίᾳ ἀποκαλυφθείσης Epiph.*anac.*suppl.(p.415.24; M.42.640C); Cyr.*Is.*5.5(2. 885E); Max.*myst.*2(M.91.669A).

E. scriptural types, Eve εἰ δὲ καὶ ἡ Εὔα ἐπιτέτευκται τῷ Παύλῳ εἰς τὴν ἐ. ἀναγομένη, οὐ θαυμαστόν, τοῦ Κάϊν ἐκ τῆς Εὔας γεγενημένου καὶ πάντων τῶν ἑξῆς τὴν ἀναγωγὴν ἐχόντων ἐπὶ τὴν Εὔαν, ἐκτυπώματα τῆς ἐ. τυγχάνειν, πάντων ἀπὸ τῆς ἐ. προηγουμένῳ λόγῳ γεγενημένων Or.*princ.*4.3.7(p.333.25ff.; M.11.388A); Proc.G.*Gen.*3:15(M. 87.205C); τῆς ἐ. τύπον ἔχει, μήτηρ εἰκότως ἐστὶ τῶν ζώντων *ib.*3:20 (217D); Rebecca, Clem.*paed.*1.5(p.103.13; M.8.276B); Cyr.*glaph. Gen.*4(1.113B); Rachel Λεία μὲν...ἡ συναγωγή, Ῥαχὴλ δὲ ἡ ἐ. ἡμῶν Just.*dial.*134.3(M.6.788A); cf.Iren.*haer.*4.21.3(M.7.1046A); ἑρμηνεύεται ...ἡ Ῥαχήλ, θεοῦ ποίμνιον. ποίμνιον γὰρ τοῦ σωτῆρος ἡ ἐ. Cyr.*glaph. Gen.*6(1.185A); type of gentile Church, *ib.*(207B); Rahab (and Ruth), Chrys.*hom.3.4 in Mt.*(7.38C–39A); Ῥαὰβ 'πλατυσμὸς' ἑρμηνεύεται, ἡ γὰρ τὸ πρῶτον πόρνη, νῦν δὲ σώφρων ἐ. διὰ τῆς πίστεως πλατύνεται ταῖς θεωρίαις, καὶ τοῖς θείοις νοήμασιν Nil.*epp.*1.53(M. 79.105D); Thdt.*qu.2 in Jos.*(1.302); bride of Cant., v. νύμφη; 'daughter' of Ps.44:11, Bas.*hom.in Ps.*44(1.167C; M.29.409A); cf. Chrys.*exp.in Ps.*44(5.178C,D); Cyr.*Ps.*44:11(M.69.1041D); Lot's wife, cf.Iren.*haer.*4.31.3(M.7.1070A); wives of Moses and Hosea, cf.*ib.* 4.20.12(1042Aff.); Exodus, cf. *a deo typus et imago fuit profectionis ecclesiae quae erat futura ex gentibus*, *ib.*4.30.4(1067C); Judaea and Jerusalem, Chrys.*Is.interp.*2.2(6.20A); holy mountain, ref. Is.63:18, Cyr.*Is.*5.5(2.885C); Mount Carmel, *ib.*3.3(457A); ref. Ps.44:14, Cant. 2:13 διπλοῦς...ὁ τῆς ἐ. χαρακτήρ· ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη ...πᾶσαν δὲ τὴν τοῦ κάλλους δόξαν...ἔσωθεν ἐπιφερομένη· ἐν μὲν τοῖς βιωτικοῖς ἐκφέρουσα κατὰ τὸν Σολομῶντα, ὡς συκῆ, τῆς σεμνότητος τοὺς ὀλύνθους· ἐν δὲ τοῖς ἱερατικοῖς...προβάλλουσα ὡς ἄμπελος τῆς χρηστότητος τοὺς κυπρίζοντας βότρυας Procl.CP *or.*6.3(M.65.725B); for other types v. Ἱερουσαλήμ; Σιών; παράδεισος; σκηνή; κιβωτός; νῆσος; ἔρημος; περίζωμα; κῆπος; πύργος; λυχνία; πῶλος; δένδρον.

F. metaphors; mother, v. μήτηρ; cf.Iren.*haer.*3.24.1(M.7.966C) cit. s. H infra; exeg. Pr.1:8 πατρὸς μὲν ἀκούομεν λόγους, τῆς γραφῆς· μητρὸς δὲ τὰς ἀγράφους παραδόσεις τῆς ἐ. ... ἔστι δὲ καὶ τοὺς φυσικοὺς νοεῖν πατέρας, ἢ καὶ τοὺς πνευματικοὺς νοεῖν διδασκάλους. καὶ γὰρ τούτων μήτηρ ἡ ἐ. Or.*fr.in Pr.*1:8(M.17.157A); discussion of Is.54:1 as referring to Church of gentiles, Cyr.*Is.*5.2(2. 755Eff.); ref. Apoc.12:5, Meth.*symp.*8.7,8(p.89.4ff.; M.18.148B); virgin-mother, v. μήτηρ; BMV = Church ὑμνοῦντας τὴν ἀειπάρθενον Μαρίαν, δηλονότι ἐ. Cyr.*hom.div.*4(p.104.29; 5².358D); Jo.D.*hom.*10.3 (M.96.757A); virgin, before rise of heresies, Heges.ap.Eus.*h.e.*3.32. 7(M.20.284B); διὰ τοῦτο ἐκάλουν τὴν ἐ. παρθένον, οὔπω γὰρ ἔφθαρτο ἀκοαῖς ματαίαις Eus.*h.e.*4.22.4(380A); ἡ ἐ. ... παρθένος λέγεται, καὶ μὴν πόρνη ἦν πρὸ τούτου· τὸ γὰρ θαυμαστὸν τοῦ νυμφίου, ὅτι ἔλαβε πόρνην, καὶ ἐποίησε παρθένον Chrys.*Eutrop.*2.6(3.392A); Cyr.*Is.*1.2(2. 35D); moon, v. σελήνη; ship, Hipp.*antichr.*59(p.39.13; M.10.777B); μέγα πρόκειται τῷ λόγῳ τὸ πέλαγος τῶν θείων ῥητῶν θεωρίας. πολὺς δὲ διὰ τῆς ναυτιλίας ταύτης ὁ τῆς γνώσεως πλοῦτος ἐλπίζεται· ἡ δὲ ἔμψυχος αὕτη ναῦς ἐ., ἐν παντὶ τῷ ἰδίῳ πληρώματι πρὸς τὸν πλοῦτον τῆς ἐξηγήσεως βλέπει μετέωρος Gr.Nyss.*hom.12 in Cant.*(M.44. 1016B); Chrys.*hom.2.1 in Ac.princ.*(3.61C); Cyr.*Ps.*103:25(M.69. 1264C,D); ship and fold, *Const.App.*2.57.12; other metaphors: fruit (of Christ), Clem.*exc.Thdot.*33(p.117.24; M.9.676B); a man, consisting of body and soul, id.*paed.*1.6(p.113.2; M.8.296B); divine fatherland, Or.*Cels.*8.75(p.292.11f.; M.11.1629C) cit. s. πατρίς; olive-tree, id.*comm.in Mt.*16.17(p.532.28; M.13.1432A) cit. s. ἐλαία; persecuted

Church a widow, Gr.Naz.*or*.4.16(M.35.546B); vineyard, *ib*.35.3(M. 36.260B); crown of bridegroom, Gr.Nyss.*hom.7 in Cant*.(M.44. 916C); bath βαλανεῖον γάρ ἐστιν ἡ ἐ. πνευματικόν, οὐ ῥυπὸν σώματος, ἀλλὰ ψυχῆς ἀποσμῆχον κηλῖδα Chrys.*hom.15.5 in 2Cor*.(10.551A); house and city, Cyr.*glaph.Gen*.3(1.99C); id.*Is*.1.4(2.123D); v. γῆ, ἀτῦλος; list of various metaphors ὅρα γὰρ τὴν ἐ. ... ὅτι ποτὲ νύμφη ἐστί, ποτὲ θυγάτηρ ἐστί, ποτὲ παρθένος ἐστί, ποτὲ δούλη ἐστί, ποτὲ βασίλισσά ἐστι, ποτὲ στεῖρά ἐστί, ποτὲ ὄρος ἐστί, ποτὲ παράδεισός ἐστι, ποτὲ πολυτόκος ἐστί, ποτὲ κρίνον ἐστί, ποτὲ πηγή ἐστι, πάντα ἐστί. διὰ τοῦτο ἀκούσας ταῦτα, μὴ νόμιζε σωματικὰ εἶναι...ὅτι οὐκ ἐν σώματι ταῦτα, ἀλλ' ἐν ψυχῇ Chrys.*Eutrop*.2.9(3.393C).

G. Church and world ὁ θεὸς ὁ...κτίσας ἐκ τοῦ μὴ ὄντος τὰ ὄντα καὶ πληθύνας καὶ αὐξήσας ἕνεκεν τῆς ἁγίας ἐ. αὐτοῦ Herm.*vis*.1.1.6; οὐκ ἀγνοοῦμεν δέ τινα κόσμον ἐξειληφέναι τὴν ἐ. μόνην, κόσμον οὖσαν τοῦ κόσμου, ἐπεὶ καὶ φῶς λέγεται τοῦ κόσμου...κόσμος δὲ τοῦ κόσμου ἡ ἐ., κόσμου αὐτῆς γινομένου Χριστοῦ...ὅτε μὲν Χριστὸς φῶς τοῦ κόσμου ἐστίν, τάχα τῆς ἐ. ἐστὶ φῶς· ὅτε δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ φῶς τοῦ κόσμου, μήποτε τῶν παρακαλουμένων εἰσὶ φῶς, ἑτέρων ὄντων παρὰ τὴν ἐ., ὥσπερ τῷ Παύλῳ περὶ τούτων εἴρηται...[1Cor.1:2]· ἐὰν ⟨οὖν⟩ τις ὑπονοῇ τοῦ κόσμου φῶς λέγεσθαι τὴν ἐ., οἱονεὶ τοῦ λοιποῦ γένους τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀπίστων...δεικνύτωσαν πῶς τὸ λοιπὸν γένος φωτίζεται ὑπὸ τῆς παρεπιδημούσης τῷ κόσμῳ ἐ. εἰ δὲ τοῦτο δεικνύναι οὐ δύνανται, ἐπιστησάτωσαν μήποτε ὑγιῶς ἐξειλήφαμεν φῶς μὲν εἶναι τὴν ἐ., κόσμον δὲ τοὺς ἐπικαλουμένους...λεγέσθω τοίνυν ἡ ἐ. κόσμος ὅτε ὑπὸ τοῦ σωτῆρος φωτίζεται· ἡμεῖς δὲ ζητοῦμεν εἰ κατὰ τὸ 'ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου' κόσμον νοητέον ὑγιῶς τὴν ἐ., περικλειομένου τοῦ αἴρεσθαι τὴν ἁμαρτίαν εἰς μόνην τὴν ἐ. Or.*Jo*.6.49(38; pp.167.22–168.20; M.14.301C–304B); κόσμου γὰρ κτίσις ἐστὶν ἡ τῆς ἐ. κατασκευή· ἐν ᾗ κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνὴν καὶ ὁ οὐρανὸς κτίζεται καινός Gr.Nyss.*hom.13 in Cant*.(M.44.1049B); διὰ τί οὐρανός; διὰ τὴν ἐ., οὐχ ἡ ἐ. διὰ τὸν οὐρανόν Chrys.*hom.4.2 in Is.6:1* (6.122E); τοῦ σύμπαντος κόσμου τοῦ ἐξ ὁρατῶν καὶ ἀοράτων οὐσιῶν ὑφεστῶτος, εἶναι τύπον καὶ εἰκόνα τὴν...ἐ. Max.*myst*.2(M.91.668C); *ib*.3(672A).

H. Church in human life; **1.** its necessity, cf. *in ecclesiam enim, inquit, posuit deus...universam...operationem spiritus cujus non sunt participes omnes, qui non currunt ad ecclesiam sed semetipsos fraudant a vita...ubi enim ecclesia, ibi et spiritus dei; et ubi spiritus dei, illic ecclesia, et omnis gratia: spiritus autem veritas. quapropter qui non participant eum, neque a mamillis matris nutriuntur in vitam, neque percipiunt de corpore Christi procedentem nitidissimum fontem*, Iren.*haer*.3.24.1(M.7.966B–967A); ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ ἐ. διδασκόμενοι...τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν ἕξομεν Cyr.H.*catech*.18.28; σπουδάζετε οὖν μηδέποτε τὴν ἐ. τοῦ θεοῦ καταλιπεῖν· εἰ δέ τις ταύτην ὑπερίδοι ...ὁ τοιοῦτος τί ἀπολογήσεται τῷ θεῷ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως; *Const.App*. 2.61.1; Chrys.*Eutrop*.2.6(3.391D); *ib*.2.1(387A); **2.** importance for spiritual life τελειούμεθα τότε. ὅτε ἐσμὲν ἐκκλησίας τὴν κεφαλήν, τὸν Χριστόν, ἀπειληφότες Clem.*paed*.1.5(p.101.3; M.8.272A); cf. οὗτος [sc. 'gnostic'] ἑαυτὸν ἐπιδίδωσιν ὑπὲρ τῆς ἐ. id.*str*.7.9(p.39.28; M.9. 477A); ἰατρεῖον γάρ ἐστι πνευματικὸν ἡ ἐ., καὶ δεῖ τοὺς ἐνταῦθα παραγενομένους κατάλληλα τὰ φάρμακα λαμβάνοντας, καὶ τοῖς οἰκείοις τραύμασιν ἐπιτιθέντας, οὕτως ἐπανιέναι Chrys.*hom.1.1 in Gen*.(4.2C); *ib.32.1*(316C); τρέφει γὰρ ἡ ἐ. ... ἁγίων κεφαλὰς...καύχημα μὲν γὰρ ἐκκλησιῶν οἱ τοῖς τῶν ἀρετῶν ὑψώμασιν ἐμβεβηκότες Cyr.*Is*.5.4(2. 849A,D); εἰκὼν...ἐστι τοῦ θεοῦ...ἡ ἁγία ἐ., ὡς τὴν αὐτὴν τῷ θεῷ περὶ τοὺς πιστοὺς ἐνεργοῦσα ἕνωσιν Max.*myst*.1(M.91.668B); **3.** myst., soul as Church ἔστι δὲ ἡ νύμφη τοῦ λόγου ψυχή, ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐ. Or.*schol. in Cant*.7:1(M.17.280C); *ib*.8:8(285C); Mac.Aeg.*hom*.12.15(M.34. 565C,D); εἰ ἐ. κατ' οἶκον ἕκαστος τὴν διάνοιαν ἔχομεν, καὶ τελεῖν ἐν αὐτῇ τοὺς θεσμοὺς τῆς ἐ. ὀφείλομεν Nil.*paraen*.104(M.79.1260A); cf. ἄνθρωπον εἶναι τὴν...ἐ. ... ψυχὴν μὲν ἔχουσαν τὸ ἱερατεῖον· καὶ νοῦν, τὸ θεῖον θυσιαστήριον· καὶ σῶμα, τὸν ναόν...καὶ ἔμπαλιν, ἐ. μυστικὴν τὸν ἄνθρωπον, ὡς διὰ ναοῦ μὲν τοῦ σώματος, τὸ πρακτικὸν τῆς ψυχῆς... φαιδρύνοντα· ὡς δι' ἱερατείου δὲ τῆς ψυχῆς τοὺς κατ' αἴσθησιν λόγους... τῷ θεῷ προσκομίζοντα Max.*myst*.4(M.91.672B); *ib*.5(681C,D); τῇ κατὰ ἀναγωγὴν θεωρίᾳ τὴν ἐ. ἔλεγεν ἄνθρωπον εἶναι πνευματικόν, μυστικὴν δὲ ἐ. τὸν ἄνθρωπον *ib*.6(684A); τὴν ἀρετήν, ἐ. τροπικῶς νοουμένην *ib*. 9(689B); **4.** and individual perfection, view that Church consists only of perfect μετὰ τὸ τούτους [sc. πονηρούς] ἀποβληθῆναι ἔσται ἡ ἐ. τοῦ θεοῦ ἓν σῶμα Herm.*sim*.9.18.4; cf. *animas scilicet, quae ad perfectionem venerunt, quae omnes simul efficiunt corpus ecclesiae*, Or. *Cant*.3(p.232.22; M.13.191B); cf.*ib*.2(p.113.25ff.; 101D); ref. Ps.91:14 οἱ πεφυτευμένοι...ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἥτις ἐστὶν ἐ. θεοῦ ζῶντος...ὁ δὲ θεοποιῶν κοιλίαν, ἢ δόξαν, ἢ ἀργύριον...οὔτε ἐν τῇ αὐλῇ ἐστι τῇ ἁγίᾳ, κἂν ἄξιος τῶν αἰσθητῶν συνάξεων εἶναι δοκῇ Bas.*hom.in Ps*.28(1. 117A; M.29.288C); opposite view ταῖς παρὰ τῶν δυσσεβῶν τρικυμίαις βαλλομένη ἡ τοῦ θεοῦ ἐ., οὐ μεγαφρονεῖ, ὡς ἀγωνιζομένη, ἀλλὰ ἁμαρτίαις...ἀνατίθησι τὰ γινόμενα, καὶ τῆς παρὰ τοῦ σωτῆρος ἐπικουρίας ἀπολαῦσαι παρακαλεῖ...οὐδὲ ἐκ τελείων πᾶσα συνέστηκεν ἡ... ἐ.· ἀλλ' ἔχει καὶ τοὺς ῥαστώνῃ συζῶντας Thdt.*Ps*.39:13(1.862).

I. various descriptive points: adumbration in pagan literature Πυθαγόρας...τὴν ἐ. τὴν νῦν οὕτω καλουμένην τὸ παρ' αὐτῷ ὁμακοεῖον αἰνίττεται Clem.*str*.1.15(p.42.1; M.8.768B); God's special care for it, Chrys.*a.exil*.1.2(3.416A); cf.Herm.*vis*.1.3.4; equality of its members τοῦτο γὰρ τῆς ἐ. τὸ προτέρημα...ὥστε κἂν δοῦλος ἦς, κἂν ἐλεύθερος, οὐδέν σοι πλέον, οὐδὲν ἔλαττον Chrys.*hom.3.2 in Mt*.(7.36B); id.*hom. 1.1 in Philm*.(11.775D); beggars, too, needed for its perfection, id. *hom.30.4 in 1Cor*.(10.274D); laity as ἡ ἐκλεκτὴ ἐ. *Const.App*.2.26.1; *ecclesia* of Gr. citizens compared with Church δῆμος καὶ ἐ., πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἄνθρωποι, ὡς ἓν ὄντες πρᾶγμα τῇ μιᾷ κλήσει καλοῦνται Just.*dial*.42.3(M.6.565B); ἐ. ... τοῦ θεοῦ...ἡ Ἀθήνησι πραεῖά τις καὶ εὐσταθής...ἡ δ' Ἀθηναίων ἐ. στασιώδης καὶ οὐδαμῶς παραβαλλομένη τῇ ἐκεῖ ἐ. τοῦ θεοῦ. τὸ δ' αὐτὸ ἐρεῖς περὶ ἐ. τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Κορίνθῳ καὶ τῆς ἐ. τοῦ δήμου Κορινθίων...καὶ ἐὰν εὐγνώμων ᾖ ὁ τούτου ἀκούων...θαυμάσεται τὸν καὶ βουλευσάμενον καὶ ἀνύσαι δυνηθέντα πανταχοῦ συστήσασθαι ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, παροικούσας ἐκκλησίαις τῶν καθ' ἑκάστην πόλιν δήμων. οὕτω δὲ καὶ βουλὴν ἐκκλησίας θεοῦ βουλῇ τῇ καθ' ἑκάστην πόλιν συνεξετάζων εὕροις ἄν, τίνες μὲν τῆς ἐ. βουλευταὶ ἄξιοί εἰσιν...οἱ δὲ πανταχοῦ βουλευταὶ οὐδὲν ἄξιον τῆς ἐκ κατατάξεως ὑπεροχῆς...οὕτω δὲ καὶ ἄρχοντα ἐκκλησίας ἑκάστης πόλεως ἄρχοντι τῶν ἐν τῇ πόλει συγκριτέον Or.*Cels*. 3.30(p.227.13ff.; M.11.957C–960A); its beauty, Meth.*symp*.8.5(p.87. 12ff.; M.18.145C,D); its predestination, Ign.*Eph*.procem.; not Church, but Christ its head, worshipped, Bas.*hom.in Ps*.44(1. 168A; M.29.409C); dead to world, Cyr.*glaph.Gen*.(1.207C).

J. prayer for Church, *Did*.10.5; προσευχέσθω ὁ διάκονος ὑπὲρ τῆς ἐ. πάσης *Const.App*.2.57.18; *ib*.3.5.2; ὑπὲρ τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐ. τῆς ἀπὸ περάτων ἕως περάτων δεηθῶμεν *Lit*.ap.*Const. App*.8.10.4.

K. praise of Church οὐ γὰρ οὕτως ἥλιος φανός, οὐδὲ τὸ ἐκ τούτου φῶς, ὡς τῆς ἐ. τὰ πράγματα Chrys.*Is.interp*.2.2(6.21B); id.*hom.1.1 in Is.6:1*(6.96B); Cyr.*Is*.5.6(2.901E).

L. of heret. bodies πάντα μᾶλλον ὑπομένουσι...ὑπὸ φιλοτιμίας τῆς αἱρέσεως καὶ τῆς πολυθρυλήτου κατὰ τὰς ἐ. αὐτῶν πρωτοκαθεδρίας Clem.*str*.7.16(p.69.20; M.9.536B); *ib*.(p.70.6; 537A); Thdt.*Ps*.47:17 (1.1064); id.*Cant*.2:2(2.54).

M. Gnost.; **1.** distn. bet. heavenly and earthly Church, Iren. *haer*.1.5.6(M.7.501B); acc. Sethians, cf. *esse autem hanc et veram, et sanctam ecclesiam, quae fuerit appellatio, et conventio, et adunatio patris omnium primi hominis, et filii secundi hominis, et Christi filii eorum, et praedictae feminae*, *ib*.1.30.2(693B); acc. Naassenes, Hipp.*haer*.10.9(p.268.20; M.16.3419B); acc. Valentinians προηνέχθη ὑπὸ τῆς μητρός...σπέρματα τῆς ἐ. μετὰ τὴν τοῦ φωτὸς αἴτησιν Clem. *exc.Thdot*.40(p.119.14; M.9.677C); τὸ δ' 'ἀπορροίας ἐκκλησίας ἐπιγείου καὶ περιτομῆς' τάχα ἐλήφθη ἀπὸ τοῦ ὑπό τινων λέγεσθαι ἐ. τινὸς ἐπουρανίου...ἀπόρροιαν εἶναι τὴν ἐπὶ γῆς ἐ. Or.*Cels*.6.35(p.104.19ff.; M.11.1349B); **2.** Church to be changed into angel, Clem.*exc.Thdot*. 21(p.113.27; M.9.668C); **3.** Valent., relation to body of Jesus τὸ ὁρατὸν τοῦ Ἰησοῦ ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἐ. ἦν τῶν σπερμάτων τῶν διαφερόντων, ἣν ἐστολίσατο διὰ τοῦ σαρκίου *ib*.26(p.115.15; 672B); τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, ὅπερ ὁμοούσιον ἦν τῇ ἐ. *ib*.42(p.120.7; 680A); **4.** an aeon (Valent.) ἐκ δὴ τοῦ Λόγου καὶ τῆς Ζωῆς προβεβλῆσθαι κατὰ συζυγίαν Ἄνθρωπον καὶ Ἐ. Iren.*haer*.1.1.1(M.7.448A); Hipp.*haer*.4.51(p.76.2; M.16.3122A); Epiph.*haer*.31.2(p.386.2; M.41.477A).

N. church building; **1.** in gen., Or.*or*.31.7(p.400.20; M.11.556C); οἰκία κοινὴ πάντων ἐστὶν ἡ ἐ. Chrys.*hom.32.6 in Mt*.(7.373B); νόμον τίθημι, ὥστε μηδένα ὀφθῆναι ἔρημον ἐκκλησίας χωρίον ἔχοντα id.*hom. 18.4 in Ac*.(9.149E); οἱ πρόγονοι τὰς ἐ. ἡμῖν ᾠκοδόμησαν, οὐχ ἵνα ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων συναγαγόντες ἡμᾶς ἀλλήλοις δεικνύωσι...ἀλλ' ἵνα μαθητὰς ὁμοῦ καὶ διδασκάλους συναγαγόντες, βελτίους τούτους δι' ἐκείνων ἐργάσωνται *ib.29.3*(230A); for interior decoration, v. Nil.*epp*. 4.61(M.79.577Bff.); for distn. bet. ἐ. and ἐκκλησιαστήριον v. latter; **2.** on going to church οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς οὐδὲν ἀγαθόν...οὐ γὰρ εἴδομεν αὐτοὺς εἰσελθεῖν ἐν ἐ. ποτέ *Apoc.Bar*.13(p.93.15); ὦ ἐπίσκοπε, κέλευε...τῷ λαῷ εἰς τὴν ἐ. ἐνδελεχίζειν ὄρθρου καὶ ἑσπέρας ἑκάστης ἡμέρας *Const.App*.2.59.1; αἰσχύνομαι διὰ τοὺς ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόλις ἐν ἐ. φαινομένους Chrys.*hom.2.6 in 2Cor*.(10.437E); prayer in church better than at home, id.*incomprehens*.3.6(1.469C); Nil.*paraen*.105 (M.79.1260A); **3.** behaviour in church ἐπὶ δὲ τὴν ἐ. ἀκτέον τὴν γυναῖκα καὶ τὸν ἄνδρα ἐστολισμένους κοσμίως, ἀπλάστῳ βαδίσματι Clem.*paed*.3.11(p.280.4; M.8.657A); cf. *quid de absentibus conqueror? praesentes etiam et in ecclesia positi non estis intenti, sed*

communes ex usu fabulas teritis, verbo dei...terga convertitis, Or.*hom.10.1 in Gen.*(p.93.7ff.; M.12.215B,C); Cyr.H.*procatech.*14; legislation on sitting or standing in church acc. age etc., *Const.App.*2.57.12; χρὴ γὰρ ἐν ἐ. ἐπιστημόνως καὶ νηφαλέως...ἑστάναι, ἐκτεταμένην ἔχοντα τὴν ἀκοὴν εἰς τὸν τοῦ κυρίου λόγον *ib.*2.57.13; noisy and ostentatious behaviour castigated, Chrys.*hom.1.2 in Is.6*:1(6.97D); id.*hom.19.9 in Mt.*(7.257C); attitude of mind μηδεὶς...ἐν ἐ. τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν μελετάτω id.*hom.2.5 in Jo.*(8.14D); τὴν ἐ. ὡς οὐρανὸν πάτει· καὶ μηδὲν ἐν αὐτῇ μηδὲ λέγε, μηδὲ λογίζου γήινον Nil.*paraen.*57(M.79.1253B); *ib.*65(1253D).

O. *congregation*, *Lit.*ap.*Const.App.*8.5.11; εὐχὴν...ἁπάσης αὐτῷ τῆς ἐ. συμπληρωσάσης Dion.Ar.*e.h.*2.2.6(M.3.396A).

ἐκκλησιάζ-ω, 1. *attend an assembly*; **a.** *attend a church service*, Eus.*v.C.*4.60(p.142.5); id.*l.C.*1(p.197.12; M.20.1321A); οἶκοι εὐκτήριοι, ἔρημοι τῶν ~όντων Bas.*ep.*90.2(3.182A; M.32.473B); Chrys.*coemet.*1(2.397A); Soz.*h.e.*7.19.8(M.67.1477B); legislation εἴ τις παρὰ τὴν ἐκκλησίαν ἰδίᾳ ~οι...ἀ. ἔ. CGangr.*can.*6; **b.** *attend a church council*, Eustrat.*v.Eutych.*28(M.86.2308B); pass., *be gathered together*, at CNic.(325), Basilisc.*encycl.*(p.50.6; M.86.2600C); **2.** *address a church meeting, preach*, Bas.*ep.*28.2(3.108B; M.32.308C); Philost.*h.e.*9.14(M.65.580B); **3.** *preach to, teach*, in etym. of Ecclesiastes, ‡Ath.*synops.*23(M.28.348B) cit. s. ἐκκλησιαστής; πάντας ἀνθρώπους ~ων Olymp.*Eccl.*1 proem.(M.93.480A); **4.** med., *be member of, belong to the Church* ἐν ἐπαίνῳ...παρὰ πᾶσιν ~ομένοις ἐνυπάρχει Epiph.*haer.*59.4(p.368.16; M.41.1024C); **5.** pass., *be received, approved by Church*, of canonical books ἐκ τῶν...~ομένων γραφῶν Cyr.H.*catech.*15.13; ‡Ath.*synops.*78(M.28.437A); ‡Ath.*dial.Trin.*1.5(M.28.1124C); of πίστις, CEph.(449)*act.*(*ACO* 2.1.1; p.191.12; H.2.257A).

***ἐκκλησιάρχης, ὁ,** *sacristan* περὶ τὸ διάφανσμα σημαίνει ὁ ἐ. *Const.Stud.*14(M.99.1709B).

***ἐκκλησίασις, ἡ,** *conventicle* ἰδίᾳ συνάξεις ποιούμενοι καὶ ἐ. καὶ διδασκαλίας ἑτέρας CGangr.*ep.*(H.1.530E).

ἐκκλησιαστήριον, τό, *church building*, opp. ἐκκλησία: τὴν μὲν ὄντως ἐκκλησίαν καθαιρεῖ...τὸ δ' ἐ. οἰκοδομεῖ...εἰ δὲ γνοίη ἀκριβῶς, ὅτι ἄλλο ἐστὶν ἐκκλησία καὶ ἄλλο ἐ.· ἡ μὲν γὰρ ἐξ ἀμώμων ψυχῶν συνέστηκε, τὸ δ' ἀπὸ λίθων καὶ ξύλων οἰκοδομεῖται...μανθανέτω, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀποστόλων, ὅτε ἡ ἐκκλησία ἐκόμα...χαρίσμασι πνευματικοῖς...ἐκκλησιαστήρια οὐκ ἦν· ἐπὶ δὲ ἡμῶν τὰ ἐ. πλέον τοῦ δέοντος κεκόσμηται, ἡ δ' ἐκκλησία...κωμῳδεῖται Isid.Pel.*epp.*2.246(M.78.685A–C); *ib.*1.113(257C).

ἐκκλησιαστής, ὁ, 1. *leader of Church*; of Christ, Gr.Nyss.*hom.6 in Cant.*(M.44.905A); **2.** *preacher* ἐ. καὶ Χριστοῦ κῆρυξ Diad.*ascens.*1(M.65.1141A); author of Eccl. ἐκλήθη [sc. Σολομών]...ἐ., ὅτι αὐτὸς ἐξεκκλησίαζε τοὺς λαούς ‡Ath.*synops.*23(M.28.348B); Olymp.*Eccl.*1 proem.(M.93.480A); *ib.*1(480D); Isid.H.*etym.*6.2.19.

ἐκκλησιαστικός, *of the Church, belonging to the Church, ecclesiastical*; **1.** of Church doctrine and institutions ἐ. κανόνα *M.Polyc.*epilog.2; Clem.*str.*6.15(p.495.4f.; M.9.349A); τάξει CLaod.*can.*27; διδασκαλίᾳ Eus.*Marcell.*1.3(p.17.29; M.24.749D); Ath.*ep.Afr.*(M.26.1029B); δόγματος Ath.*apol.sec.*69(p.147.20; M.25.372C); Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.146.20; M.45.385D); δόξης Eus.*h.e.*4.7.5(M.20.317A); which form 'mind' of Church ἐκ τοσούτων ἐτῶν καταγγελλομένου τοῦ ἐ. φρονήματος †Hipp.*Artem.*ap.Eus.*h.e.*5.28.6(M.20.513A); *Symb.Ant.*(345)9(p.254.11; M.26.736A); Thdt.*ep.*82(4.1144); **2.** of persons, gen. as subst. masc.; **a.** of Christians opp. pagans ζητοῦμεν τῆς παρουσίας ἡμέτερον σημεῖον, ἐκκλησιαστικὸν ζητοῦμεν οἱ ἐ. Cyr.H.*catech.*15.7; **b.** of orthodox opp. heretics κατὰ μὲν τὸν Ἡρακλέωνα...κατὰ δὲ τὸν ἐ. Or.*Jo.*13.44(p.270.4; M.14.477C); Eus.*h.e.*2.25.6(M.20.208C); λέγει γὰρ καὶ ὁ ἐ. καὶ ὁ αἱρετικός Gr.Nyss.*Eun.*2(2 p.364.29; M.45.544C); Epiph.*haer.*70.9(p.241.20; M.42.353B); **c.** of clerics opp. laymen ἄρχοντας κοσμικοὺς ὑπὸ τῶν ἐ. ἀγομένους Cyr.H.*catech.*17.10; Bas.*ep.*44.1(3.131C; M.32.361A); Nil.*serm.*8(M.79.1276C); **d.** ἡ ἐ. ψυχή *the Christian soul*, Cyr.*fr.Cant.*3:6(M.69.1285D,1288A); **3.** neut. plur.; **a.** *church property*, *Const.App.*3.7.3; Isid.Pel.*epp.*1.269(M.78.341D); **b.** *ecclesiastical functions* Παῦλος, τὰ μὲν ἐ. διατυπῶν Ath.*decr.*5(p.4.17; M.25.432A); Chrys.*fr.in Jer.*1:8(M.64.749C); Philost.*h.e.*9.4(M.65.572A); **4.** name of Valent. aeon Ἐ. καὶ Μακαριότης Iren.*haer.*1.1.2(M.7.449B); Epiph.*haer.*31.2(p.386.4; M.41.477A).

ἐκκλησιαστικῶς, *in accordance with church principles* δικαίως καὶ ἐ. ποιοῦντες Ath.*apol.sec.*89(p.167.11; M.25.408B); Marcell.*ep.*(p.256.18; M.42.384C); Bas.*ep.*156.2(3.246C; M.32.617A); opp. ἀγοραίως, Gr.Naz.*ep.*23.12(M.35.1164C); τῶν βιούντων ἐ. Didym.*Ps.*23:2(M.39.1296A).

ἐκκλησιέκδικος, ὁ, *legal representative of Church, church syndic*, Nil.*epp.*1.71 tit.(M.79.113B); *ib.*3.6 tit.(368D); CCP(536)*act.*2(*ACO* 3 p.159.32; H.2.1233A); Leont.N.*v.Jo.Eleem.*5(p.11.6); *ib.*(p.11.12,14).

ἔκκλησις, ἡ, 1. for ἔκκλισις, *turning away*, Diod.*Ex.*6:24(M.33.1583A); **2.** error for ἐπίκλησις, Iren.*haer.*4.18.5(M.7.1028B).

ἐκκλητικός, *provocative, stimulating* ἐπιγάστριον βίον, οὗ πλοῦτός ἐστιν ἐ. Clem.*paed.*2.1(p.164.9; M.8.400C); *ib.*2.4(p.181.20; 440B).

ἔκκλητος, *selected for arbitration*; hence as subst. fem., *appeal*, *Hom.Clem.*19.23(*GCS* p.266.14; ἐκκλήτως M.2.445B); Ammon.*Ac.*25:25(M.85.1596B); Socr.*h.e.*2.40.41(M.67.344B); in case of clerical appeal, both parties to choose judges, *Cod.Afr.*96; rules for appeal against bishop and magistrate, Ath.Scholast.*coll.*1.2(p.10).

ἐκκολάπτω, *hew, carve out*, Herm.*sim.*9.9.7; Zach.Mit.*opif.*(M.85.1024B); *M.Ner.et Ach.*20(p.20.10).

ἐκκόλαψις, ἡ, *hewing out*, Herm.*sim.*9.2.2.

***ἐκκομβόομαι,** v. ἐγκομβόομαι.

ἐκκομιστής, ὁ, *corpse-bearer*, Thdr.Stud.*or.*11.4(M.99.805C).

ἐκκομπάζω, *utter boastfully*, Men.*exc.Rom.*14(p.206.20; M.113.904D).

ἐκκοπή, ἡ, 1. *amputation*, met. τῆς ἐπιθυμίας ἐ. Clem.*str.*6.9(p.468.31; M.9.296A); Chrys.*hom.16.2 in Eph.*(11.117E); *cutting short* of argument, *Dial.Tim.et Aquil.*81 r°, 84 r°; **2.** *falling short, failure*, Cyr.*Is.*4.3(2.630E); Leont.B.*mesopent.*(M.86.1977B); **3.** *segregation* ἡ ἐ. ἐκ πάντων ἐν τῇ ἑνώσει τῇ ἐν Χριστῷ Philox.*ep.*24(p.175).

ἐκκόπτ-ω, 1. *cut off*, met.; **a.** *extirpate* evil, *1Clem.*63.2; Clem.*q.d.s.*29(p.179.7; M.9.633D); Thdt.*qu.48 in Gen.*(1.62); **b.** *excommunicate* τὸν πεπορνευκότα...ἐξέκοψαν Chrys.*hom.1.1 in 2Cor.*(10.418A); **2.** pass., *be cut off from*, met. ~έσθω τῆς ἐκκλησίας *Can.App.*28; ~έσθω...τῆς κοινωνίας *ib.*29; Phot.*nomoc.*9.15(M.104.1105C).

ἐκκορακίζω, *peck out* eyes *like a raven* (but perh. f.l. for ⟨ἐσκορακίζω⟩; σκορακίζω = *bid* someone go ἐς κόρακας) ἵνα...ἐκκορακίσω τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ Thphn.*chron.*p.249(M.108.625B).

ἐκκορυφόω, *pile up*; met., Mac.Aeg.*elev.*10(M.34.897C).

***ἐκκουσσεύω,** (Lat. *excuso*) *excuse, apologize*, Jo.Mal.*chron.*14 p.356(M.97.532B); ἐξκουσ-, *ib.*ap.*Chron.Pasch.*p.316(M.92.804A).

ἐκκρέμαμαι, *hang*; met., *depend*, Just.*dial.*96.1(M.6.704A); *hang upon, cling to* τῆς ἐνταῦθα ζωῆς ἐ. Clem.*q.d.s.*2(p.160.24; M.9.605C).

***ἔκκρουμα, τό,** *shout* ἡ συλλαβὴ ἡ λεγομένη Κὼφ ἑρμηνεύεται ἔ., τουτέστιν ἀναβόησις Hesych.H.*Ps.tit.*144.38(M.27.1317B, v.l. ἔκκρουσμα).

***ἐκκρύπτω,** *reveal, make known*, opp. κρύπτω, Bas.Sel.*or.*17.3(M.85.224C).

***ἔκκτητος,** *acquired* ἐ. τε καὶ ἀργυρώνητον Cyr.*ador.*12(1.425B).

ἐκκυκλέω, *display* on a stage, Clem.*prot.*2(p.11.14, v.l. ἐγκ-; M.8.72A).

***ἐκκύκλησις, ἡ,** *bringing out, producing*, Clem.*str.*3.4(p.208.4, v.l. ἐγκ-; M.8.1132A).

ἐκκυλίομαι, *turn aside*, Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3153C).

ἐκκυμαίνω, *agitate*, Clem.*paed.*1.6(p.114.7; M.8.297B); Meth.*lepr.*5(p.456.1); Gr.Nyss.*v.Mos.*17(M.44.304D); met., of stirring up passions, Clem.*paed.*2.2(p.169.20; M.8.413C); id.*str.*3.14(p.240.17; M.8.1196C); Gr.Naz.*carm.*2.1.11.305(M.37.1050A).

***ἐκκωμῳδέω,** *ridicule*, Isid.Pel.*epp.*2.162(M.78.616C); *ib.*2.178(629C).

***ἐκκωτίλλω,** *allure*, *V.Const.*35(p.565.23).

ἐκλαλητικός, *capable of divulging, babbling out*, Isid.Pel.*epp.*2.109(M.78.549D).

ἐκλαμβάνω, *take down* λόγοι...ὑπὸ τῶν ὀξυγράφων ἐκληφθέντες Socr.*h.e.*6.4.9(M.67.672C); Jo.Mal.*chron.*18 p.494(M.97.713C); abs., CChalc.*act.*1(*ACO* 2.1.1 p.87.19; H.2.93B).

ἐκλαμπρύνω, 1. *enlighten*, met. οἱ πίστει τῇ εἰς Χριστὸν ἐκλελαμπρυσμένοι Cyr.*Os.*10(3.31B); Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3161A); **2.** *throw light on*; met., Cyr.*Jo.*3.4(4.279E).

***ἐκλαμπτικός,** *illuminating*, Gr.Nyss.*hom.14 in Cant.*(M.44.1072B); met. ἐ. τοῦ βαπτίσματος χάριν *ib.*2(793D).

ἐκλάμπ-ω, 1. *shine*; met., Trin., of H. Ghost παρὰ τοῦ λόγου...~ει Ath.*ep.Serap.*1.20(M.26.580A); Thdt.*rect.conf.*9(M.6.1221C); ref. Inc. ἡ ἐπιφάνεια ἡ νῦν ἐκλάμψασα ἐν ἡμῖν τοῦ...λόγου Clem.*prot.*1(p.7.27; M.8.61C); cf.*ib.*11(p.80.17; 232B); Eus.*d.e.*8 proem.(p.351.20; M.22.572B); of grace in soul, Clem.*prot.*11(p.82.25; M.8.236D); id.*str.*7.7(p.29.13; M.9.453B); **2.** c. acc. cogn., *flash forth*, met. ὁ πατὴρ ἐξέλαμψεν ἐξ ἑαυτοῦ τὸν υἱόν, ἀμερίστως...ὥσπερ...ὁ ἥλιος τὸ ἐξ αὐτοῦ πεμπόμενον ἀπαύγασμα Cyr.*thes.*6(5[1].47A).

ἔκλαμψις, ἡ, *shining*; **1.** in gen., Eus.*d.e.*9.1(p.406.7; M.22.656A); Isid.Pel.*epp.*1.395(M.78.404C); Melet.*nat.hom.*2(M.64.1169C); **2.** of Christ, at Inc. τὴν εἰς ἀνθρώπους ἔ. τοῦ...σωτῆρος Eus.*l.C.*9(p.218.15; M.20.1364A); id.*d.e.*9.1(p.405.22; M.22.653C); Cyr.*Ps.*46:4(M.69.1249A); ἡ...μεταμόρφωσις κατὰ τὴν ἔ. ἣν Vict.*Mc.*9:3(p.353.9); Jo.D.

*hom.*1.13(M.96.565B); of Second Advent τὴν ἐ. τῆς δόξης Chrys.*hom.* *76.3 in Mt.*(7.735D).

ἐκλέγ-ω, *choose*; **1.** of man συγχωρεῖ [sc. H. Ghost]...τὰ πρὸς τὸ χρήσιμον συντελοῦντα τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει ~ειν ποτὲ τὴν κτίσιν Didym. *Trin.*2.7(M.39.600A); θεοῦ παιδεύοντος...ἐπὶ τῷ ~εσθαι τὰ βελτίω Cyr.*Ps.*33:8(M.69.977A); **2.** med., of divine election θεὸς...ὁ ἐκλεξάμενος τὸν...Χριστὸν καὶ ἡμᾶς δι' αὐτοῦ εἰς λαὸν περιούσιον *1Clem.* 64; Ign.*Eph.*proem.; Clem.*str.*5.12(p.378.20; M.9.117B); ‡Meth.*Sym. et Ann.*13(M.18.380A); ref. choice of apostles, *Barn.*5.9; Didym. (‡Bas.)*Eun.*5(1.300B; M.29.720D).

ἔκλειψις, ἡ, 1. *eclipse*; **a.** at Crucifixion, Or.*comm.ser.in Mt.* 134(p.274.6; M.13.1783); prophesied in Zach.14:6,7, id.*fr.83 in Lc.* (p.273.2); οὐκ ἦν ἔ., ἀλλ' ὀργή,...τρεῖς γὰρ ὥρας παρέμεινεν Chrys. *hom.88.1 in Mt.*(7.825A); **b.** as argument agst. divinity of moon, Arist.*apol.*6.3; Zach.Mit.*opif.*(M.85.1049A); **2.** *omission*; cf. *eclipsis est defectus dictionis, in quo necessaria verba desunt*, Isid.H.*etym.* 1.34.10.

ἐκλεκτικῶς, *judiciously, with discrimination*, Clem.*str.*7.15(p.64. 16; M.9.525B).

ἐκλεκτός, A. *chosen*; **1.** ref. divine election; **a.** in gen. οἱ ἐ. τοῦ θεοῦ *1Clem.*49.5; ἱκεσίαν ποιούμενοι, ὅπως τὸν ἀριθμὸν...τῶν ἐ. αὐτοῦ ...διαφυλάξῃ ἄθραυστον ὁ δημιουργός *ib.*59.2; *ib.*2.4; τοῖς...δικαίοις· εἰσὶν δὲ οὗτοι ἐ. τοῦ θεοῦ *ib.*46.4; cf.*ib.*1.1; διὰ ταύτης [sc. faith] σῴζονται οἱ ἐ. τοῦ θεοῦ Herm.*vis.*3.8.3; πνευματικὸς καὶ διὰ τοῦτο ἐ. Clem.*str.*4.26(p.323.9; M.8.1377B); *ib.*(p.324.15; 1380B); Or.*engast.* 10(p.294.9; M.12.1028B); ἐγλεκτὸς τοῦ θεοῦ *MAMA* 1.237(Phrygia); **b.** in OT ὁ ἐ. Δαυίδ *1Clem.*52.2; of Abraham, Clem.*str.*5.1(p.328.5; M.9.13A); **c.** of Church ἐ. πόλεως Aberc.*epitaph.*1; ἡ καθολικὴ ἐκκλησία καὶ ἀμπελὼν αὐτοῦ ἐ. *Const.App.*1 proem.; *ib.*2.26.1; ref. Is. 43:20, 1Petr.10:9 τὸ γένος μου τὸ ἐ. Cyr.*Is.*4.1(2.574B); **d.** in heret. systems; **i.** dualist in gen. πᾶς βίος ἀκίνδυνος ἐκλεκτῷ Clem.*str.*3.5 (p.214.15; M.8.1144B); **ii.** Basilides τὴν...ἐ. [sc. ψυχήν] ἐπιτίμως διὰ μαρτυρίαν *ib.*4.11(p.285.5; 1292C); φύσει πιστοῦ καὶ ἐ. ὄντος *ib.*5.1(p.327.27; M.9.13A); **iii.** Valent. πᾶν πνευματικὸν σπέρμα, τοὺς ἐ. id.*exc.Thdot.*1(p.105.10; M.9.653A); τὴν ἐκκλησίαν..., τὸ ἐ. καὶ τὸ κλητόν *ib.*58(p.126.12; 688A); τάχα...ὡς ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας τῶν ἐ. ... γενομένων *ib.*13(p.111.12; 664B); ὁ Χριστὸς ὡς πρὸς τὰ πληρώματα ἐ. γενόμενος *ib.*33(p.117.20; 676B); τῶν ἐ. τῶν ἀγγελικῶν ὑπὸ τοῦ ἄρρενος ἔτι πρότερον προβεβλημένων *ib.*39(p.119.11; 677C); **iv.** Naassene, of angelic Church ἐκκλησία ἐ. Hipp.*haer.*5.6(p.78.21; M.16.3126B); **v.** Manich. τοῖς ἐ. αὐτοῦ,...οὐ πλέον ἑπτὰ οὖσι τὸν ἀριθμόν Hegem.*Arch.*11(p.19.5; M.10.1445B); *ib.*10(p.16.10; 1444A); **2.** of Christians in gen. τῶν ἀπίστων καὶ τῶν ἐ. *M.Polyc.*16.1; Clem. *q.d.s.*36(p.183.18; M.9.644A); *Const.App.*3.16.3; τὸν Χριστόν, οὗ μέτοχοι γενόμενοι...μέλη ἐστὲ...ἐ. *ib.*2.61.5; τίνας...φησι τοὺς ἐ.; τοὺς πιστούς Chrys.*hom.76.2 in Mt.*(7.733C); **3.** ref. choice by God for a particular function, of Christ ἐ. ... οὐκέθ' ὁμοίως τοῖς ἀποστόλοις· ...ἀλλὰ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐπὶ μόνον αὐτὸν ἐπανεπαύσατο Eus. *Is.*42:1(M.24.385B); of prophets Ἱερεμία, ὁ ἐ. μου *Apoc.Bar.rel.*1. 1; of apostles, Eus.*d.e.*2.3(p.86.9; M.22.153A); οἱ...ἐ. μου,...τουτέστιν, οἱ...μαθηταί, ἤγουν...οἱ τῶν ἐμῶν θεσπισμάτων ἱερουργοί Cyr. *Is.*5.6(2.905D); of BMV, Jo.Mon.*hymn.Geo.*4(M.96.1393A).

B. *choice, excellent*, of Christ τὸ ἐ. φῶς, τὸ ἐξελθὸν ἐκ στόματος αὐτοῦ *Apoc.Bar.rel.*3.9; Proc.G.*Is.*49:1–13(M.87.2472B); of saints, Ign.*Philad.*11.1; of patriarchs, prophets, Or.*Jo.*28.16(21; p.415.33; M.14.725B); of Christians ὅλοι ἐ. καὶ ἅγιοι γενέσθωσαν Serap.*euch.* 5.3; Didym.*Ps.*17:26(M.39.1253D); τῶν ἐ. πατέρων Evagr.*h.e.*1.13 (M.86.2456A).

***ἐκλεπτουργ-έω,** *work out in detail* ὁ θεὸς οὐκ αὐτὸς ~εῖ τῶν δεῦρο τὰ ἕκαστα, ἀλλὰ χρῆται χειρὶ τῇ φύσει Synes.*regn.*27(p.58.6; M.66. 1104D).

ἐκλεπτύν-ω, 1. *wear down*, Thdr.Mops.*Zach.*1:18–21(M.66.516C); met. αἱ μάστιγες τὴν φλεγμονὴν τῆς παρακοῆς ~ουσι Const.Diac.*laud.* 29(M.88.512D); **2.** *make subtle*, Gr.Nyss.*hom.opif.*30.24(M.44.249D); pass., of risen body of believer, Isid.Pel.*epp.*2.43(M.78.485B).

ἐκλευκαίν-ω, *make white*; **1.** lit., Clem.*paed.*1.6(p.114.12; M.8. 297C); **2.** met., *make plain*, ‡Ath.*nativ.Chr.*6(M.28.969D); Thdt. *ep.*112(4.1186); γράμματα...τὸ ἦθος τῆς ψυχῆς ~οντα Sophr.H.*ep. syn.*(M.87.3200B).

ἐκληπτέον, *one must understand*, Clem.*str.*1.28(p.110.5; M.8.925A); Chrys.*hom.26.3 in 1Cor.*(10.231A); Dion.Ar.*d.n.*2.1(M.3.637A).

ἐκλήπτωρ, ὁ, *one who takes up*; met., of one undertaking work, Epiph.*haer.*66.85(p.128.6; M.42.165B); of one co-operating with grace, *cat.Apoc.*3:14–17(p.232.4); *contractor* ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι ἐ. μὴ γίνωνται *Cod.Afr.*16; ἐ. τῶν δημοσίων φόρων Thphn.*chron.*p.323(M.108.781A).

ἐκληρέω, *speak foolishly*; of heretics, Isid.Pel.*epp.*1.247(M.78. 333A).

ἔκληψις, ἡ, 1. *undertaking*; in commerce, forbidden to bishops, priests, and deacons, *Cod.Afr.*16; **2.** *assumption* τὴν πρὸς αὐτὸν [sc. τὸν Χριστὸν] ἐ. τῆς σαρκὸς ὁ λόγος ἔπραξε Leont.H.*Nest.*6.9(M.86. 1757B); **3.** *interpretation* πρὸς...πνευματικὴν ἐ. Cyr.*Ps.*65:3(M.69. 1133A); τὴν...ἀλληγορικὴν ἐ. Areth.*Apoc.*26(M.106.624B); cf.*ib.*29 (648A); in gen., Leont.H.*Nest.*7.6(M.86.1768^{d}B).

ἐκλικμάω, *winnow*; met., *scatter like chaff*, Socr.*h.e.*6.6.33(M.67. 680C).

ἐκλιμπάνω, *cease*; hence **1.** *die*, Hipp.*Dan.*4.51.3; **2.** *be eclipsed*; of sun, Jo.D.*hom.*8.10(M.96.716B).

ἐκλογεύς, ὁ, *one who chooses, selector* εἰ δὲ καὶ ἃ βούλει λαμβάνεις ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς καὶ ἃ βούλει καταλιμπάνεις,...οὐχ ἑρμηνευτὴς τῶν νόμων ἀλλὰ ἐ. τῶν οὐ κατὰ τὸν νοῦν σου γραφέντων Epiph.*haer.* 44.5(p.196.11; M.41.828C); of H. Ghost ἁγίων ἐ. id.*anc.*73(p.91.27; M.43.153A).

ἐκλογή, ἡ, *choice*; **1.** of divine election; **a.** in gen., ref. denial that circumcision attests election, *Diogn.*4.4; τὸν κύριον τὸν ἐκλογὰς ποιοῦντα ἀπὸ τῶν ἰδίων δούλων *M.Polyc.*20.1 = *M.Sab.*8.3; ἡ ἐ. *the elect*, Clem.*str.*3.9(p.225.14; M.8.1165C); σφόδρα εἰσὶν ὀλίγοι οἱ καταντῶντες ἐπὶ τὴν ἐ. τοῦ θεοῦ Or.*hom.4.3 in Jer.*(p.26.4; M.13. 289A); mystery symbolized in Lc.14:16ff., id.*Jo.*13.34(p.259.28; M. 14.460A); τὴν...ἑτοιμασθεῖσαν ἡμῖν ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, κατ' ἐ., ζωήν Ath.*Ar.*2.76(M.26.309A); **b.** of covenant with Israel τῇ τῶν πατέρων ἐ. Thdr.Mops.*Rom.*11:28(p.159.20; M.66.860A); of Jews in Christ's time τὸ κατ' ἐ. χάριτος λεῖμμα Or.*Cant.*2(p.131.27; M.17.256C); **c.** messianic μὴ ἀρνεῖσθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, ἐάν...ἐ. γενόμενος εἰς τὸν Χριστὸν εἶναι ἀποδεικνύηται Just.*dial.*48.3(M.6.580C); **d.** of the faithful ἐκλογῆς μέρος ἡμᾶς ἐποίησεν αὐτῷ *1Clem.*29.1; of Jews and Greeks ἡ ἐξ ἀμφοῖν ἐ. μία Clem.*str.*6.13(p.435.24; M. 9.328B); of calling of gentiles, ref. Dt.32:21 προφητικῶς δηλοῦται ἡ διὰ τὰ ἁμαρτήματα τοῦ προτέρου λαοῦ ἐσομένη τῶν...ἐθνῶν ἐ. Or. *princ.*4.1.4(p.298.6; M.11.348B); prophesied in Ps.21, Eus.*d.e.*10.8 (p.491.28; M.22.789B); of Jewish converts ἐ. τοὺς ἐξ αὐτῶν πεπιστευκότας καλεῖ Thdt.*Rom.*11:7(3.119); **e.** of man's part in election τὴν διαφορὰν τῆς ἐ. ἀξία γενομένη ψυχῆς αἵρεσίς τε καὶ συνάσκησις πεποίηκεν Clem.*str.*5.14(p.421.13; M.9.205C); οὐ...ἡ ἐ. [sc. τοῦ θεοῦ] ...βιαστικὴ τῶν καλουμένων ἐστίν, ἀλλὰ προτρεπτική Chrys.*hom.47.4 in Jo.*(8.281C); Thdt.*Cant.*2:3(2.55); **f.** in system of Basilides φυσικὴν ἡγοῦνται τὴν πίστιν... καθὸ καὶ ἐπὶ τῆς ἐ. τάττουσιν αὐτήν Clem.*str.*2.3(p.118.11; M.8.941B); *ib.*(p.118.18; 941B); μὴ βιούντων ὀρθῶς..., ὡς ἤτοι ἐχόντων ἐξουσίαν καὶ τοῦ ἁμαρτεῖν διὰ τὴν τελειότητα, ἢ πάντως γε σωθησομένων φύσει, κἂν νῦν ἁμάρτωσι, διὰ τὴν ἔμφυτον ἐ. *ib.*3.1(p.196.17; 1104A); ξένην τὴν ἐ. τοῦ κόσμου *ib.*4.26(p.321.29; 1376A); denied μαθήσει καὶ καθάρσει καὶ τῇ τῶν ἔργων εὐποιΐᾳ, ἀλλ' οὐ φύσει σῳζομένης τῆς ἐ. *ib.*5.1(p.328.1; M.9.13A); **g.** Valent. ἑαυτοὺς...ἀποκαλοῦντες...σπέρματα ἐκλογῆς Iren.*haer.*1.6.4(M.7. 509A); ref. Gen.1:27 τὴν προβολὴν τὴν ἀρίστην...τῆς Σοφίας,...ἀφ' ἧς τὰ μὲν ἀρρενικὰ ἡ ἐ., τὰ δὲ θηλυκὰ ἡ κλῆσις, καὶ τὰ μὲν ἀρρενικὰ ἀγγελικὰ καλοῦσι Clem.*exc.Thdot.*21(p.113.20; M.9.668B); **h.** of divine election to functions in Church: of apostles, Iren.*haer.*1.3.2 (M.7.469A); Or.*Jo.*32.18(11; p.457.15; M.14.792C); Eus.*h.e.*2.1.1(M. 20.133A); of clergy ἔξεστιν...κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τελείως βιώσαντας... εἰς τὴν ἐ. τῶν ἀποστόλων ἐγγραφῆναι Clem.*str.*6.12(p.485.8; M.9. 328A); ἐκφαντορικός [sc. ordaining bishop] ἐστι τῆς θεαρχικῆς ἐ. Dion.Ar.*e.h.*5.3.5(M.3.512B); **2.** *the elect* (collectively), Clem.*str.*3.9 (p.225.14; M.8.1165C); Or.*Jo.*2.3(p.56.5; M.14.112B); **3.** of human power of choice τὰ ἔργα ἡμῶν ἐν ἐ. ... τῆς ψυχῆς ἡμῶν *Pss.Sal.*9.7; of lay people, opp. monks ἐν ἐκλογαῖς γε μὴν διατριβόντων Eus.*d.e.*6.18 (M.22.460C; conj. μὴ διατριβόντων *not concerning themselves with a choice* (*of the best*), p.279.34).

***ἐκλόγιον, τό,** *elect member* ὦ τιμιώτατα τῆς ἐκκλησίας ἐ., ἱερεῖς καὶ πατέρες ‡Jo.D.*fid.dorm.*1(M.95.248A).

ἐκλογισμός, ὁ, descriptive *account*, Clem.*str.*6.4(p.448.28; M.9. 253A)

***ἐκλόχευσις, ἡ,** *birth*, Sophr.H.*or.*2.31(M.87.3256A).

ἐκλοχίζω, *pick out, choose*, ref. Cant.5:10 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἐκλελοχισμένον ἀπὸ μυριάδων ἑαυτὸν κατασημαίνει Cyr.*Jo.*1.4(4.39E).

ἔκλυσις, ἡ, 1. *relaxation*, in laughter τοῦ προσώπου ἐ. Clem.*paed.* 2.5(p.186.2; M.8.448C); *ib.*2.8(p.205.25; 492C); **2.** *weakness*; **a.** physical, a hindrance to prayer, Mac.Aeg.*or.*3(M.34.856A); *fainting*, ref. Christ's delay before raising Lazarus ἵνα μηδεὶς ἔχῃ λέγειν...ὅτι ἐ. ἦν ...καὶ οὐ θάνατος Chrys.*hom.62.1 in Jo.*(8.369C); **b.** moral, Meth. *symp.*8.7(p.90.2; M.18.149B); Bas.*reg.fus.*proem.1(2.327B; M.31. 889B); Gr.Naz.*ep.*95(M.37.169A).

***ἐκλυτέον**, *one must relax*, Clem.paed.3.9(p.263.17; M.8.617B).

ἐκλυτρόομαι, *be redeemed*, Cyr.Nest.5.2(p.96.42; 6^1.128C); id.ador.1(1.41D); id.Abac.1(3.518D).

ἐκλύτρωσις, ἡ, *redemption*, cat.Mt.27:27(p.234.26).

ἐκλύτως, *unrestrainedly* οὐκ ἀφίησιν [sc. Χριστός] αὐτὴν [sc. τὴν σάρκα] τοῦτο παθεῖν ἐ. Cyr.Jo.7(4.685C).

ἐκμαγεῖον, τό, **1.** *eraser, obliterator*; met., of almsgiving ἐ.…τῶν …κακῶν Chrys.hom.14.2 in 1Tim.(11.627F); **2.** *impress*, met.; **a.** of Christ ὁ λόγος…τὸ ἐ. τοῦ ἀρχετύπου…κάλλους Gr.Naz.or.38.13(M.36.325B); **b.** of soul τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς ἐ. Gr.Nyss.hom.2 in Cant.(M.44.805D); Nil.Magn.44(M.79.1024B); Cyr.glaph.Gen.1(1.5E); **c.** of OT types Χριστοῦ…ἐ. ὁ ἱερεύς id.ador.13(1.475C); of tabernacle ἐ. τοῦ παντὸς κόσμου Cosm.Ind.top.arg.(M.88.56C).

***ἐκμαγεύς**, ὁ, *one who wipes*, in enumeration of servants waiting at meals ῥαντῆρες, ἐ. κύκλων Gr.Naz.carm.1.2.8.145(M.37.659A).

ἐκμαγεύω, *bewitch*, ‡Felix III Papa ep.Petr.2(p.13.16; H.2.824E).

ἐκμάθησις, ἡ, **1.** *study*, Gr.Thaum.pan.Or.6(p.15.23; M.10.1069B); Nil.epp.3.43(M.79.413A); Proc.G.Is.2:1–11(M.87.1893C); **2.** *teaching*, ref. scriptures τὰς ἐ. καὶ ἐπαγγελίας αὐτῶν Eus.Is.3:1–2(M.24.108C); id.h.e.6.2.8(M.20.524C).

***ἐκματαιάζω**, *labour in vain*, Gr.Nyss.hom.1 in Eccl.(M.44.628D).

ἐκμεθύσκω, **1.** *give to drink*, Cyr.inc.unigen.(5^1.711E); **2.** *intoxicate*; met., id.ador.1(1.19D).

***ἐκμει-όω**, *destroy* χάριν φωτοφόρον σκότος ∼οῦσαν ‡Sophr.H.triod.(M.87.3872C).

***ἐκμελέομαι**, *placate*, Chrys.prod.Jud.3(2.722A; conj. ἐκμειλίξασθαι M.50.717).

ἐκμελής, *inharmonious*; hence met., *unrestrained*, Clem.paed.2.5(p.186.2; M.8.448C); id.str.5.4(p.338.25; M.9.37B); Eun.ap.Gr.Nyss.Eun.1(1 p.50.27; M.45.280A); ἐ. … νοῦς Cyr.Zach.71(3.750C); of impious words, Gr.Nyss.Eun.1(1 p.38.6, v.l. ἐμμ- M.45.265B).

ἐκμελῶς, **1.** *inharmoniously*; met., Clem.paed.2.4(p.185.27; M.8.448B); hence **2.** *unseasonably*; met., Olymp.Job 22 proem.(M.93.237A); **3.** *carelessly*, Men.exc.Rom.20(p.220.16; M.113.925B).

***ἐκμεστόομαι**, *be filled up*, met. ζωὴν…εὐωδίας δὲ τῆς νοητῆς ἐκμεμεστωμένην Cyr.ador.16(1.566A); ib.17(614D); id.Juln.4(6^2.145E).

***ἐκμηκάω**, *bellow, shout*, Nil.epp.3.43(M.79.412D).

ἐκμηχανάομαι, *devise, contrive*, Cyr.Ps.37:13(M.69.964C); id.Jo.10.2(4.907D).

ἐκμισθόομαι, *hire, engage* services of, ‡Bas.Lac.5(2.591B; M.31.1448A); Gr.Nyss.Eun.1(1 p.34.25; M.45.261C).

ἐκμολύνω, *defile*, Bas.hom.in Ps.7(1.100C; M.29.236A).

ἐκμοχλεύω, *overthrow*; met., Cyr.ador.14(1.490A); id.hom.pasch.10(5.140D); of Christ ἐξεμόχλευε…τὰ τοῦ ᾅδου θεμέλια Bas.Sel.or.26.2(M.85.308A).

***ἐκμυέω**, *exclude, reject*, †Gregent.disp.(M.86.673B).

[*]**ἐκμυζαίνω**, *squeeze out*; met., ‡Caes.Naz.dial.146(M.38.1128).

ἐκμύζ-ω, **1.** *squeeze*, T.Dan 1.8; med., *press upon*, A.Xanthipp.8(p.63.3); **2.** *squeeze out* from ἰὸν…τῆς φύσεως ἡμῶν ∼εσθαι ‡Caes.Naz.dial.146(M.38.888).

ἐκμυκτηρίζω, *mock*, T.Jos.2.3; Protev.3(p.7); Nil.epp.2.151(M.79.272B).

ἐκμυκτηρισμός, ὁ, *mockery*, Max.qu.Thal.proem.(M.90.256C).

***ἐκμύζησις**, ἡ, *drawing out, extraction* ἐ. μυελῶν Const.Diac.laud.32(M.88.516A).

ἐκμυσάττομαι, *loathe, abominate*, Cyr.Jo.3.4(4.271A); ib.5.5(553A).

***ἐκνεανιεύομαι**, *act pretentiously, give oneself airs*, Cyr.Jo.1.4(4.37D).

***ἐκνεκρόω**, *mortify, annihilate*, Amph.hom.1.5(M.39.44B); Cyr.hom.pasch.14(5^2.187E); δαιμόνων…ἐκνενέκρωται…ἐνέργεια Sophr.H.or.4(M.87.3304D).

ἐκνέμω, *assign*, Cyr.ador.13(1.453B); of Church as people assigned to Christ, id.Is.2.2(2.236D).

ἐκνευρίζ-ω, *unnerve*; met., *weaken, deprive of strength* τὸ… μυστήριον τῆς Χριστοῦ γενέσεως ἐκνευρίσαντας [sc. Arians] Alex.Al.ep.Alex.14(p.29.12; M.18.569C); αἱ τῶν ἀτόπων ἐπιθυμίαι τὸν τόνον τῆς ψυχῆς ∼ουσιν Gr.Nyss.or.dom.3(p.50.18; M.44.1152B); ὃν [sc. Devil] ὁ Χριστὸς ἐξενεύρισε Proc.G.Jud.1:2(M.87.1045A); τὸν ἐχθρὸν ἐξηνεύρισας [sc. S. George] νεῦρον Jo.Mon.hymn.Geo.8(M.96.1400A); pass., of human nature at Fall, Gr.Nyss.or.dom.4(p.72.12; M.44.1164C); of soul, Nil.epp.2.167(M.79.281A).

ἐκνευρόω, = foreg., met. ἐξενεύρωσεν ὑμᾶς [sc. devils] ὁ κύριος Ath.v.Anton.9(M.26.857B); V.Pach.A 26(p.153.16).

ἐκνεύ-ω, *turn the head aside*; hence intrans. **1.** *turn aside*, Just. dial.9.3(M.6.496A); Pall.h.Laus.35(p.106.4; M.34.1131A); **2.** *turn, incline* to, met. ὁ ∼ων πρὸς σωφροσύνην Meth.res.1.60(p.324.16; M.41.1157B); Cyr.Ps.31:1(M.69.865C); Bas.Sel.or.5.1(M.85.76C); **3.** trans., *project*, Cyr.ador.9(1.310C).

ἐκνήφω, *become sober*; met., *mend one's ways*, Bas.reg.fus.proem.1(2.328A; M.31.892B); Cyr.Ps.3:8(M.69.729C); Thphn.chron.p.301(M.108.736A).

***ἐκνίκημα**, τό, *reward of victory, prize*; met., in address to catechumens, ref. theol. controversies ἐμὸς ὁ πόλεμος, ἔστω σὸν τὸ ἐ. Gr.Naz.or.40.43(M.36.420C).

ἐκνίκησις, ἡ, *complete victory* τὸ δέ, εἰς νῖκος, τὸ εἰς ἐ. Cyr.Soph.33(3.610C; ἐκδίκησιν Aubert).

ἔκνοος, *not perceiving, not admitting to the mind* στηλώθην, βροτέης ἔκνοος εὐπαθίης Gr.Naz.carm.2.1.34.170(M.37.1319A).

ἐκνοτίζω, *make to drip*, Geo.Pis.hex.252(M.92.1453A).

***ἐκνυμφεύω**, *deflower*; met., Hom.Clem.5.14.

ἐκουσιάζ-ομαι, *offer willingly, spontaneously* ∼όμενον δὲ λέγει τῷ κυρίῳ, τὸν οὐχ ὑπὲρ ἁμαρτημάτων προσφέροντα, δῶρα δὲ προσκομίζοντα τῷ θεῷ Proc.G.2Par.17:6(M.87.1213A); id.Cant.7:1(M.87.1728B).

ἐκουσιασμός, ὁ, **1.** *voluntary offering*, ref. unworthy widows οὔτε γὰρ οἱ ἱερεῖς τοιαύτης ἐ. δέξονταί ποτε οἷον ἅρπαγος ἢ πόρνης Const.App.3.8.2; **2.** *free will*, of divine good pleasure τὰ δὲ καθ' ἐκουσιασμὸν γενόμενα Eus.Nic.ep.Paulin.(p.17.6; M.82.916B).

***ἐκουσιαστί**, *voluntarily*, Afric.chron.5(M.10.81A).

***ἐκουσιογνώμων**, *having a willing mind*, neut. as subst. εἰς… ἀπλότητα…καὶ ἐ. … ἐληλακότας Jo.Clim.scal.4(M.88.688B).

ἐκούσιος, *voluntary*, ref. God οὔτε γὰρ ὁ θεὸς ἄκων ἀγαθὸς… (ἐκούσιος δὲ ἡ τῶν ἀγαθῶν μετάδοσις αὐτῷ) Clem.str.7.7(p.32.1; M.9.457C); ref. Christ τῷ ἐ. πάθει ‡Ath.dial.Trin.4.5(M.28.1257B); τὸν ἐ. …θάνατον Lit.Jac.(p.200.26); of free will in men ἐ. προαιρέσει σωζόμενοι Clem.paed.1.6(p.110.4; M.8.289B); of offerings, Const.App.2.25.2; ib.3.4.2; neut. as subst. ἀρετῆς μὲν ἐὰν ἀνέλῃς τὸ ἐ., ἀνεῖλες αὐτῆς καὶ τὴν οὐσίαν Or.Cels.4.3(p.276.18; M.11.1033A); τῷ ἐ. τῆς ἁμαρτίας id.or.25.1(p.357.20; M.11.497A).

ἐκουσιότης, ἡ, *willingness* Ἰωναδὰβ γὰρ ἑρμηνεύεται θεοῦ ἐ. Hesych.H.Ps.tit.70(M.27.931C); *voluntary choice*, ref. counsels of perfection Χριστὸς…οὐδ' ἐξ ἐπιταγῆς τινα παρθενεύειν βούλεται, ἀλλ' ἐξ ἐ. Mac.Mgn.apocr.3.43(p.149.30); ‡Caes.Naz.dial.132(M.38.1036).

ἐκουσίως, *voluntarily* ὁ σωζόμενος…ἐ. … σπεύσει πρὸς σωτηρίαν Clem.str.7.7(p.32.4; M.9.460A); Or.hom.19.2 in Jer.(p.178.15; M.13.501D); ref. Christ's death, Meth.symp.3.8(p.35.13; M.18.73A); Didym.Trin.3.10(M.39.856A); Anast.S.hod.23(M.89.304A) cit. s. γνωμικῶς.

***ἐκπαθαίνομαι**, *indulge one's passions*, Clem.prot.4(p.47.16; M.8.160C); id.paed.2.10(p.218.11; M.8.517C).

ἐκπαλαί-ω, *carry through a struggle* πλέξαντα τοῖς ∼ουσι στεφάνους Isid.Pel.epp.1.302(M.78.357C).

***ἐκπαρέχω**, *surrender, give up*, Mac.Aeg.elev.3(M.34.892C).

***ἐκπασσαλεύω**, *unfasten*, ‡Gr.Naz.Chr.pat.1264(M.38.237A).

ἐκπατέω, **1.** *tread*, Eus.Is.1:24ff.(M.24.100B); **2.** met., *tread under foot, despise*, A.Andr.fr.7(p.41.13).

***ἔκπεινος**, *very hungry*; met., Mac.Aeg.hom.10.4(M.34.544A); ψυχαὶ…ἐ. οὖσαι περὶ τὴν δικαιοσύνην id.carit.25(M.34.928C).

ἐκπειράζω, *tempt*, Herm.mand.4.3.6 al.; Clem.str.2.12(p.143.27; M.8.996A); ib.3.16(p.242.31; 1204A); A.Andr.et Mt.12(p.78.2).

ἐκπέμπ-ω, **1.** *send forth*, of Christ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐξεπέμφθη 1Clem.42.1; τὸ πνεῦμα…ἐξ αὐτῆς [sc. divine essence] φυσικῶς ∼όμενον Cyr.thes.34(5^1.342E); hence **2.** *exclude*; met., of possibilities in argument, Cyr.thes.32(5^1.301C); id.Ps.34:1(M.69.893C).

ἔκπεμψις, ἡ, **1.** *sending forth, procession*, theol. υἱοῦ δέ, ἡ γέννησις· πνεύματος δέ, ἡ ἐ. Gr.Naz.or.25.16(M.35.1221B); **2.** *offering*, in pagan ritual οἱ τὴν ἐ. τῶν ἄρτων βαστάζοντες Clem.str.6.4(p.449.22; M.9.256A).

ἐκπερίειμι, *go out and around*; met., of circumventing, Gr.Thaum.pan.Or.6(p.16.20; M.10.1072A); of investigating, ib.15(p.34.27; 1096A); Eus.d.e.8.5(p.401.28; M.22.648D).

ἐκπεριέρχομαι, **1.** *go out and around*, met. ἐ. ἡ πρόνοια τοῦ θεοῦ Or.enarr.in Job 22:14(M.17.84D); **2.** *surround*; met., of fostering pupils' abilities, Gr.Thaum.pan.Or.7(p.18.26; M.10.1073B).

***ἐκπεριέχομαι**, *surround completely*, Gr.Nyss.hex.14(M.44.77A).

***ἐκπεριζώννυμαι**, *gird*, met. ταύτην [sc. ἱερωσύνην] καὶ ὁ Ἅβραὰμ ἐκπεριζωσάμενος Ephr.3.5D.

***ἐκπεριθέω**, *travel about, traverse, go round*, Cyr.Abac.50(3.564A); id.hom.pasch.14(5^2.187C).

***ἐκπερίιξις**, ἡ, *travelling about*, Synes.*regn*.27(p.57.21; M.66.1104C).

***ἐκπεριλαμβάνω**, **1.** *embrace, encompass*, Bas.*hex*.4.4(1.36C; M.29.85C); **2.** *comprise, include*, Or.*Cels*.4.62(p.333.27; M.11.1129B); πάντα...προγνώσει ἐ. ὁ θεός *ib*.6.45(p.116.16; 1368D); Gr.Nyss.*anim. et res*.(M.46.60B, v.l. ἐμπ.).

***ἐκπερινοστέω**, *go round, traverse*, Just.*1apol*.54.9(M.6.412A); of apostles, Eus.*fr.Lc*.9:3(M.24.544D); Synes.*ep*.101(M.66.1472B); met. Ἡρακλῆς...ἐστι νοῦς, ὃς...ἐ. τὸν κόσμον *Hom.Clem*.6.16.

ἐκπερονάω, *pierce*, met. Χριστὲ...σῶμ' ἐμὸν ἐκπερόνησον Eudoc.*Cypr*.1.176(M.85.840A).

ἐκπετάννυμι, *stretch out*; of Moses stretching out his hands in prayer; as type of Cross, Just.*dial*.90.4(M.6.692A) v. σταυρός; of God, ref. Rom.10:21 τὸ...ἐκπετάσαι τὰς χεῖρας, τὸ καλέσαι... δηλοῖ Chrys.*hom.18.3 in Rom*.(9.633D).

ἐκπέτασις, ἡ, *rift*, eschatol. σημεῖον ἐκπετάσεως ἐν οὐρανῷ *Did*.16.6.

ἐκπιεσμός, ὁ, *squeezing out*; met., *oppression* πενήτων ἐ. Isid.Pel.*epp*.1.37(M.78.205A).

ἐκπίπτ-ω, **A.** *fall* from; **1.** of original Fall; **a.** of angels ἐκπεσόντες τῶν οὐρανῶν, περὶ τὸν ἀέρα ἔχοντες καὶ τὴν γῆν Athenag.*leg*.25.1(M.6.948C); τῶν...λογικῶν τὰ ἁμαρτήσαντα καὶ διὰ τοῦτο ἐκπεσόντα τῆς ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσεως Or.*princ*.2.8.3(p.160.19); who did not all fall to same extent, *ib*.1.6.2(p.81.6; M.11.167A); of the Devil, Ath.*inc*.25.5(M.25.140B); **b.** of men ὁ ἄνθρωπος ἐξέπεσεν ἐκ τελείου ἐπὶ τὸ ἀτελές Or.*Jo*.13.37(p.262.31; M.14.464C); Eus.*p.e*.7.8(307D; M.21.521B); Nemes.*nat.hom*.1(M.40.516B); abs. πρὸ τοῦ ἐκπεσεῖν Meth.*res*.1.49(p.303.8; M.18.280A); *ib*.1.38(p.283.7; M.41.1108A); id.*symp*.11(p.136.17; M.18.213A); **c.** Gnost., acc. Heracleon, of Samaritans as fallen spirits, Or.*Jo*.13.25(p.249.7; M.14.441A); (Valent.) of Sophia when dazzled by brightness of First God, Didym.*Trin*.3.42(M.39.992C); **2.** *lapse*; **a.** intellectually; from orthodoxy, Or.*fr.1 in Jo*.(p.483.12); Eus.*e.th*.1.7(p.65.28; M.24.836C); Chrys.*hom.24.2 in Jo*.(8.140D); into ἐπὶ Ἰουδαϊσμόν Eus.*d.e*.1.2(p.9.2; M.22.25B); εἰς αἵρεσιν Ath.*Ar*.1.54(M.26.125A); *fall into (the error of) imagining, make the mistake of thinking of* φῶς...ἀκούων οὐκ ἐ. ἐπὶ τὸ σωματικὸν φῶς Eus.*e.th*.2.11(p.112.15; M.24.924A); **b.** morally; of those who deny the faith in persecution τοῖς ἐκπεπτωκόσι Petr.I Al.*ep.can*.8(M.18.480D); *ib*.10(488B); ἐ. τις ἀπὸ τοῦ πνεύματος διά τινα κακίαν Ath.*Ar*.3.25(M.26.376C); esp. of virgins and widows, Bas.*ep*.199 *can*.18(3.291B; M.32.717A); Chrys.*hom.13.2 in 1Tim*.(11.619C); *ib.15.1*(635A); **3.** *be drawn out* εἰς...ἄμετρον μῆκος ἐξέπεσεν ἡ γραφή Eus.*Marcell*.1.1(p.2.9; M.24.713A); **4.** *fail* ~ει τοῦ Ὠριγένους ἡ ἀλληγορία Epiph.*anc*.62(p.75.15; M.43.129A); μὴ εἴπωσι...ὅτι ἐξέπεσεν ἡ ἐπαγγελία τοῦ θεοῦ Chrys.*hom.16.2 in Rom*.(9.605D); **5.** of persons, *run out* of πάντων [sc. arguments] ~οντες Ath.*Ar*.1.31(M.26.76B); **6.** ἐς τὸ φανερὸν ἐ. *be made known publicly, become public knowledge*, Men.*exc.gent*.30(p.472.5; M.113.840D).

B. *be excluded* from, ref. excommunication εἰς τὸν ἀφ' οὗ ἐξέπεσον τόπον ἀναλαμβάνονται Bas.*ep*.188.3(3.271C; M.32.672B); of Christ acc. Marcellus ἐκπεσεῖσθαι τῆς βασιλείας Eus.*Marcell*.2.1(p.33.29; M.24.780C); ref. deposition, Constantius Imp.ap.Ath.*apol. Const*.31(M.25.636C); CChalc.*can*.2.

ἐκπλατύν-ω, *widen out, broaden*; hence met.; **1.** *open* μὴ τοῖς ἑτεροδιδασκαλοῦσιν ὁ κατὰ τῶν ἁπλουστέρων ~ηται δρόμος Cyr.*Jo*.1 proem.(4.8E); **2.** *explain*, *ib*.1.7(58B); **3.** *spread, amplify* ~εσθαι τοῦ σωτῆρος τὴν δόξαν *ib*.10(830A); **4.** reflex., *magnify oneself*; of Pharisees, *ib*.6.1(621B).

ἐκπλέκω, *disentangle*, Herm.*sim*.6.2.6.

***ἐκπλεονεκτ-έω**, *remove greed*, i.e. *satisfy* παραπέφυκε...τοῖς τὴν...ἀλαζονείαν ἠρρωστηκόσι τὸ πλεονεκτεῖν ἐθέλειν· οὓς οὐ δύναται τὸ τυχὸν...~εῖν Or.*adnot.in Dt*.14:19(M.17.25C).

ἐκπλέω, *disembark*, Marc.Diac.*v.Porph*.61.

***ἔκπληγμα**, τό, *terrifying object, terror* ὁ σταυρός, τρόπαιον κατὰ τῆς ἀδικίας καὶ ἔ. Meth.*Porph*.1(p.504.12; M.18.400B).

ἔκπληκτος, **1.** *astonishing*, of the empty tomb ἔ. ... πρᾶγμα Chrys.*hom.89.2 in Mt*.(7.834D); of Inc. ἔ. μυστήριον Epiph.*haer*.79.3(p.477.33; M.42.744B); Gr.Mag.*dial*.(tr.Zach.)3.5(M.*PL*.77.227B); **2.** *astonished*, *A.Thom*.A 40(p.157.20); **3.** *mad* βουλὴ...ἔ. Herm.*vis*.1.2.4; οἱ ἔ. Vict.*Mc*.3:24f.(p.309.17).

ἐκπλήκτως, **1.** *in an astonishing way*, Trin. ὁ γεννηθεὶς...ἐκ τοῦ ἐ. γεννήσαντος Epiph.*haer*.76.28(p.377.20; M.42.573C); **2.** *in astonishment*, Melet.*nat.hom*.30(M.64.1284C).

ἐκπληξία, ἡ, *unconsciousness, stupor*; of disciples, acc. pagan opinion, Eus.*d.e*.3.5(p.121.29; M.22.208B); contrasted with ἔκπληξις, Geo.Pis.*Pers*.2.313(M.92.1231A).

ἔκπληξις, ἡ, **1.** *terror*, ref. Valent. theory of Creation ἐκ τῆς ἐ. ... τὰ στοιχεῖα Clem.*exc.Thdot*.48(p.122.16, v.l. πλήξεως M.9.681C); **2.** *amazement, admiration*, *A.Paul.et Thecl*.10(p.242.10); ref. wonders of creation ἐπέκεινα...ἐ. Eus.*l.C*.11(p.228.13; M.20.1384A); ref. divine action οὐ κενὴν ἔ. ... κινεῖ Cyr.*Lc*.5:5(M.72.836A); ref. unity of Trin. πάσης γέμον...ἐ. Sophr.H.*ep.syn*.(M.87.3156B); **3.** *trance*, exeg. Ac.10:10 δηλοῖ...τὴν ἐπὶ θαυμασμῷ ἔ. Didym.*Ac*.10:10(M.39.1677A).

***ἐκπληροφορέομαι**, *be fully intent on, persevere in*, Mac.Aeg.*or*.4(M.34.856B).

ἐκπληρόω, *fulfil*; hence **1.** *accomplish*, Thdt.*Rom*.4:1(3.46); *ib*.8:3(81); Thphn.*chron*.p.388(M.108.925C); **2.** *celebrate* festival, *ib*.p.234(590C); **3.** *satisfy*, Clem.*prot*.2(p.24.6; M.8.408A); **4.** *grant* prayer, Or.*or*.11.4(p.323.26; M.11.452A).

ἐκπλήρωσις, ἡ, **1.** *fulfilment*; of prophecies, Eus.*d.e*.1.3(p.18.18; M.22.40D); ‡Just.*qu.et resp*.58(M.6.1300C); Pall.*v.Chrys*.12(p.78.24; M.47.44); **2.** *accomplishment*, Bas.*Eun*.2.12(1.247B; M.29.593B); Gr.Nyss.*or.catech*.33(p.125.15; M.45.84D); ref. Father τὴν...διὰ τῶν ἔργων ἐ., διὰ τοῦ Χριστοῦ Chrys.*hom.1.4 in Eph*.(11.8A); **3.** *satisfaction* τὴν τῆς ὀργῆς ἐ. Philost.*h.e*.4.12(M.65.525C); *cat.Mt*.18:22(p.149.28).

ἐκπληρωτής, ὁ, *one who carries out, fulfils* ὁ τῶν θείων θελημάτων ἐ. Cyr.*Am*.61(3.318A; om. Aubert); Leont.N.*v.Jo.Eleem*.46(p.102.17).

***ἐκπλουτέω**, *be very rich in, abound in*; spiritually, Cyr.*ador*.9(1.294A); id.*Os*.9(3.30C, conj. πεπλουτηκότες).

ἐκπλύν-ω, **1.** *wash away*; met., ref. *forgiveness of sins* τὴν ~ουσαν δύναμιν [i.e. of Inc.] Gr.Nyss.*or.catech*.27(p.102.4; M.45.69D); of Jo. Bapt., Bas.Sel.*or*.18.1(M.85.228A); **2.** *wash, wash clean*, met. ἑτέρους τῶν μιασμάτων ~οντα [sc. τὸν ἐπίσκοπον] Synes.*ep*.105(M.66.1484D).

ἔκπλυσις, ἡ, *washing away, ablution*; of OT ablutions foreshadowing Christian dispensation, Cyr.*ador*.11(1.395C); *ib*.15(548B); id.*Ps*.50:8(M.69.1096A); met. κάθαρσίς ἐστιν ἔ. μολυσμάτων Gr.Naz.*carm*.1.2.34.173(M.37.958).

ἔκπνευσις, ἡ, *expiring, breathing one's last*, of Christ τὴν ἔ. οὐκ ἄν τις εἴποι θεότητος μετάστασιν, ἀλλὰ ψυχῆς ἀποχώρησιν ‡Ath.*Apoll*.1.18(M.26.1125B); Anast.S.*qu.et resp*.152(M.89.808C).

***ἔκπνοια**, ἡ, *breathing out*, Max.*schol.c.h*.2.3(M.4.41A).

***ἐκπόθητος**, *much desired*, Thdot.Anc.*hom.BMV et Sym*.3(M.77.1393B).

ἐκποιέω, med.; **1.** *exclude*; met., Gr.Thaum.*pan.Or*.13(p.29.7; M.10.1088A); **2.** *alienate* church lands, alienation of which is invalid, CNic.(787)*can*.12.

***ἐκποιητέον**, *one must allow, accept*, Proc.G.*Dt*.24:6(M.87.937A).

ἐκποικίλλω, *adorn*, met. pass., Cyr.*ador*.1(1.4A).

ἐκπολεμέω, *defeat*, Gr.Thaum.*pan.Or*.16(p.38.10; M.10.1100C).

ἐκπολεμόομαι, *defeat* ἐξεπολεμώθησαν Οὐνιγούροις Men.*exc.gent*.2(p.443.8; ἐξεπολεμήθησαν M.113.793C).

ἔκπομα, τό, **1.** *potion* ἔοικεν γὰρ ὁ πονηρὸς τοῖς τὰ θανάσιμα φάρμακα διδοῦσιν γλυκέσιν ἐκπόμασιν ‡Ath.*diab*.2(p.5.27); **2.** = ἔκπωμα, *drinking cup*, Thdr.Stud.*antirr*.2.29(M.99.373B).

ἐκπομπεύ-ω, **1.** *lead about*, Chrys.*hom.12.6 in 1Cor*.(10.105C, 106C); **2.** *reveal, expose*; lit., Socr.*h.e*.3.2.6(M.67.381B); Soz.*h.e*.7.15.2(M.67.1453A); met., of indiscriminate publication of Christian doctrine, Chrys.*hom.7.1 in 1Cor*.(10.51A); id.*hom.70.2 in Mt*.(7.689E); Bas.Sel.*or*.16.1(M.85.205B); θεῖα μυστήρια...πᾶσιν ἔθνεσιν ~όμενα [i.e. through Passion] Areth.*Apoc*.45(M.106.701A); **3.** *publicly hold up to blame*, Chrys.*hom.11.3 in 1Cor*.(10.91B); id.*hom.31.3 in Heb*.(12.289D); Isid.Pel.*epp*.2.297(M.78.724D); **4.** *indulge in display*, Chrys.*hom.71.4 in Mt*.(7.699D); ref. use of rhetoric, Bas.Sel.*or*.34.1(M.85.369B).

ἐκπομπή, ἡ, *sending forth*, ref. Creation ἐκπομπῇ...πνεύματος τὰ γενόμενα γίγνεται Didym.(‡Bas.)*Eun*.5(1.307B; M.29.737A); in gen., Andr.Caes.*Apoc*.59(M.106.408B); *emission* of light, Areth.*Apoc*.10(M.106.568D); met., *announcement* μυστηρίου ἐ. id.ap.*cat.Apoc*.17:7(p.429.26).

***ἐκπονεστέρως**, *with toil, diligently*, Mac.Aeg.*hom*.29.3(M.34.717B).

***ἐκπονηρεύω**, *corrupt*, Synes.*ep*.114(M.66.1496B).

***ἐκπόρευμα**, τό, *that which proceeds*, †Ath.*exp.fid*.4(M.25.208A) cit. s. ἀεί; πνεῦμα, ἐνυπόστατον ἐ. Jo.D.*trisag*.28(M.95.60D).

***ἐκπορεύσιμος**, *proceeding*; of H. Ghost, Gr.Naz.*carm*.1.2.10.989(M.37.751A).

***ἐκπόρευσις**, ἡ, *going forth, procession*; **1.** lit., of evacuation τῶν βρωμάτων...ἡ. ἐ. Cyr.ap.†Leont.B.*sect*.10(M.86.1260D); **2.** of procession of H. Ghost from divine substance of Father ἀπὸ τοῦ ἑνὸς

πατρὸς καθ' ἕνωσιν τῆς ἑαυτοῦ θεότητός ἐστι...ἐ. Didym.*Trin.*2.2(M.39.460B); *ib.*3.38(976B); οὐδὲ ἐν ἴσῳ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὴν ἐκ τῆς οὐσίας πρόοδον, ἤγουν ἐ. ... δημιουργικῶς δὲ μᾶλλον Cyr.*Is.*5.3(2.809E); as distinctive property of H. Ghost ἀγεννησίαν τοῦ πατρός... γέννησιν τοῦ υἱοῦ...καὶ τὴν ἐ. τοῦ πνεύματος Gr.Naz.*or.*31.8(p.155.3; M.36.141B); διαφορὰ τῆς γεννήσεως καὶ τῆς ἐ. ‡Ath.*dial.Trin.*3.4(M.28.1209A); Didym.*Trin.*2.1(M.39.448C); ἀγεννησία, καὶ ἡ γέννησις καὶ ἡ ἐ., ἅπερ καὶ ἰδιότητας ὀνομάζουσι Max.*opusc.*(M.91.249B); *ib.*(136A) cit. s. πνεῦμα; ‡Caes.Naz.*dial.*3(M.38.861A); Jo.D.*f.o.*1.2(M.94.794C); its mode incomprehensible, *ib.*1.8(820A); Jo.V H.*icon.*4(M.96.1353A); typified ὁ τύπος τῆς ἐ. τοῦ...πνεύματος θεωρεῖται εἰς τὴν ἐκπορευτὴν Εὔαν ‡Ath.*qu.al.*15(M.28.785D).

***ἐκπορευτής, ὁ,** *one who causes procession* πατὴρ...ἐ. πνεύματος Leont.H.*Nest.*1.20(M.86.1485B).

***ἐκπορευτικός, 1.** *causing procession,* of Father ἐ. τοῦ πνεύματος Leont.H.*Nest.*1.29(M.86.1496A); **2.** *sent out, proceeding*; **a.** in gen. ἡ ἐκ τόπου εἰς τόπον ἐ. μετάστασις Anast.S.*hod.*20(M.89.272B); **b.** of H. Ghost πνευματικῶς ἐ. καὶ οὐ δημιουργικῶς Didym.*Trin.*2.2(M.39.464C); ἡ ἐ. ὑπόστασις ‡Gr.Nyss.*hom.5 in Jo.*(p.183.31); cf.*ib.*9(p.289.8); Anast.S.*hod.*17(264C).

***ἐκπορευτικῶς,** *by proceeding* ὁ Ἀδὰμ...προβάλλων ἐκ τῆς ἑαυτοῦ οὐσίας ἐ. μὲν τὴν Εὔαν...καὶ γεννητικῶς τὸν...Σὴθ Cosm.Ind.*top.*5(M.88.309C); of H. Ghost, opp. γεννητικῶς, Didym.*Trin.*1.35(M.39.437C); ‡Ath.*dial.Trin.*1.6(M.28.1125A) cit. s. δημιουργικῶς; Leont.H.*Nest.*2.4(M.86.1537C) cit. s. γεγεννημένως; Zach.Mit.*opif.*(M.85.1116D).

***ἐκπορευτός,** *proceeding*; of H. Ghost, as his distinguishing characteristic τὸ...ἀγέννητον, καὶ τὸ γεννητόν, καὶ τὸ ἐ. Gr.Naz.*or.*42.17(M.36.477C); Leont.H.*Nest.*2.17(M.86.1576B); ἐκ πατρὸς...πνεῦμα ἅγιον οὐ γεννητόν, ἀλλ' ἐ. Jo.D.*haer.*102(M.94.780A); term denotes Person, not divine nature, Thdt.*rect.conf.*3(M.6.1212A); εἰ...τὸ πνεῦμα...καθ' ὃ ἐ., φύσις ἐστί, καὶ οὐ καθ' ὃ θεός, οὐδ' ἔσται φύσει θεὸς Eulog.*fr.dogm.*(M.86.2945D); Thdr.Stud.*antirr.*3.7(M.99.432A); typology ἡ Εὔα ἐ. ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδὰμ εἰς τύπον τοῦ...πνεύματος ‡Ath.*qu.al.*15(M.28.785C); cf.Meth.*fr.*3(p.521.8); τὸ ἐ. ἐξώρισαν [sc. Arians] τῆς θεότητος Gr.Naz.*or.*21.13(M.35.1096B).

***ἐκπορευτῶς,** *by procession* οὔτε...ὁ θεὸς γεγέννηκε υἱὸν ἐ. Hier.H.*Trin.*(M.40.853A); of H. Ghost πνεῦμα...προϊὸν...ἐκ τοῦ πατρός, οὐχ υἱικῶς δέ,...ἀλλ' ἐ. Gr.Naz.*or.*39.12(M.36.348B); Thdt.*rect.conf.*9(M.6.1224A); Thal.*cent.*4.94(M.91.1468D); Jo.D.*hom.*4.4(M.96.605A).

ἐκπορεύ-ω, I. *send out*;

A. in gen.; of export of merchandise, Thphn.*chron.*p.121(M.108.340B).

B. Trin. ὁ πατὴρ...~ει καὶ οὐκ ~εται ‡Ath.*qu.al.*11(M.28.784C); μηδὲ ἀφ' ἑαυτοῦ [sc. the Word] ~ειν πνεῦμα πρώτως, μηδὲ ~εσθαι κατὰ τὸ ἅγιον πνεῦμα Leont.H.*Nest.*2.24(M.86.1585C).

II. med. and pass., *proceed*;

A. of Son before Inc. (cf. Mich.1:2–4) τὸν κύριον τὸν μηδέπω ~όμενον ἐκ τοῦ τόπου ἑαυτοῦ Or.*Jo.*20.18(16; p.350.26; M.14.613B); ἐκ τοῦ πατρὸς ~εται Marcell.*fr.*60 ap.Eus.*e.th.*3.4(p.158.10; M.24.1004B); εἰ...οὐκ ἐκ τοῦ πατρὸς ~εται τουτέστιν, ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, ὁ υἱός..., πῶς οὐκ ἐν ἀμείνοσι νοοῖτ' ἂν τὸ πνεῦμα παρὰ τὸν υἱόν; Cyr.*Jo.*10.2(4.911D).

B. of H. Ghost; **1.** as proceeding from Father; **a.** in gen. τὸ μόνον ἐκ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ ἀνάρχως...ἐκπορευθὲν Didym.*Trin.*2.1(M.39.448A); τῆς...τοῦ πατρὸς αἰτίας ἐξημμένον ἔχει τὸ εἶναι, ὅθεν καὶ ~εται Gr.Nyss.*diff.ess.*4(M.32.329C); **b.** ἐκ τοῦ πατρός: Bas.*ep.*125(3.216E; M.32.549C); *Symb.*ap.Epiph.*anc.*118(p.147.12; M.43.232D); *Symb.Nic.–CP*(*ACO* 2.1.2 p.80.13; H.2.288B); ἐξ αὐτοῦ...τοῦ πατρὸς...τὸ πνεῦμα ~εται ἐνυπόστατον ὂν Epiph.*haer.*57.4(p.349.17; M.41.1001B); **c.** παρὰ τοῦ πατρός: Bas.*Eun.*2.34(1.271B; M.29.652C); ‡Chrys.*Mt.20:1*(8.104C); ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς ~εται Gr.Nyss.*or.dom.*3(p.64.1); **2.** relation of his procession to Son; **a.** proceeds from Father and is of Son ὁ παρὰ τοῦ πατρὸς ~εται, καὶ τοῦ υἱοῦ ἴδιον ὂν Ath.*ep.Serap.*1.2(M.26.533B); cf. ἐκ πατρὸς λέγεται ~εσθαι, ἐπειδὴ παρὰ τοῦ λόγου τοῦ ἐκ πατρὸς ὁμολογουμένου ἐκλάμπει *ib.*1.20(580A); ὁ...υἱός, ὁ τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ~όμενον πνεῦμα δι' ἑαυτοῦ καὶ μεθ' ἑαυτοῦ γνωρίζων Gr.Nyss.*diff.ess.*4(M.32.329C); ref. Jo.15:16 ~εται ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς...κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος φωνήν, ἀλλ' οὐκ ἀλλότριόν ἐστιν τοῦ υἱοῦ Cyr.*apol.Thdt.*9(p.135.2; 6[1].229B); **b.** expressions based on Jo.16:14f. ἐκ τοῦ πατρὸς ~όμενον, ἐκ τοῦ υἱοῦ λαμβανόμενον Gr.Nyss.*Maced.*10(M.45.1313B) ∞ *Symb.*ap.Epiph.*anc.*119(p.148.30; M.43.236B) ∞ Epiph.*anc.*7(p.13.15; 28A); id.*haer.*69.63(p.213.1 M.42.305C); et freq.; **c.** procession through Son; **i.** asserted ἐκ τοῦ πατρὸς οὐσιωδῶς, δι' υἱοῦ γεννηθέντος, ἀφράστως ~όμενον Max.*qu.Thal.*63(M.90.672C); δύναμις τοῦ πατρός· ἐκ πατρὸς ...δι' υἱοῦ ~ομένη Jo.D.*f.o.*1.12(M.94.849A); **ii.** denied ἴδιον δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ, εἰ μὲν ὡς ὁμοφυὲς καὶ ἐκ πατρὸς ~όμενον ἔφη, συνομολογήσομεν. ... εἰ δὲ ὡς ἐξ υἱοῦ ἢ δι' υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον, ὡς βλάσφημον τοῦτο...ἀπορρίψομεν Thdt.ap.Cyr.*apol.Thdt.*9(p.134.10; 6[1].228C); id.*ep.*171(p.163.32; 4.1355); **3.** procession illustrated by similes; **a.** breathing; ref. Ps.32:6 ὁ παρὰ τοῦ πατρὸς ~εται (τουτέστιν, ὁ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ) Bas.*hom.in Ps.*32(1.135E; M.29.333B); ‡Ath.*qu.al.*15(M.28.785C); **b.** flowing of water ἡ πηγὴ οὐ γενεσιουργεῖ τὸ ἐξ αὐτῆς ὕδωρ, ἀλλ' ~όμενον ἔχει καὶ ὁμοούσιον Didym.*Trin.*2.22(M.39.553C); ‡Chrys.*Spir.*(3.798C); **c.** creation of Eve ὡς ἡ Εὔα οὔτε γεννητὴ οὔτε ἀγέννητος, ἀλλὰ μέσως, οὕτως καὶ τὸ ...πνεῦμα παρὰ τοῦ πατρὸς ~εται ‡Ath.*qu.al.*15(M.28.785C); Jo.D.*f.o.*1.8(M.94.817A); **4.** heret.; difficulties of Marcellus about bearing of procession on divine unity stated at length, Marcell.*fr.*60 ap.Eus.*e.th.*3.4(p.158.4ff.; M.24.1004B); ? against Sabellians οὔτε τοῦ πνεύματος, ἢ εἰς πατέρα μεταπίπτοντος, ἢ εἰς υἱόν, ὅτι ἐκπεπόρευται Gr.Naz.*or.*39.12(M.36.348C); against Macedonius ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ~εται ὃ καθ' ὅσον μὲν ἐκεῖθεν ~εται, οὐ κτίσμα· καθ' ὅσον δὲ οὐ γεννητόν, οὐχ υἱός *ib.*31.8(p.154.15; 141B).

ἐκπορίζω, *sail out* [sc. from CP, through straits], Marc.Diac.*v.Porph.*27; Thphn.*chron.*p.294(M.108.720B).

ἐκπορνεύ-ω, 1. *fornicate*; **a.** lit. ἐ. ἐν γυναιξὶν *T.Dan* 5.5; Tat.*orat.*10(p.11.21; M.6.828C); Or.*mart.*6(p.7.30; M.11.569C); Eus.*Is.*1:22(M.24.97C); Soz.*h.e.*3.14.36(M.67.1080C); of Nicolaitans, Clem.*str.*3.4(p.207.25; M.8.1132A); cf.*Const.App.*6.8.2; *ib.*6.10.3; **b.** met.; **i.** of moral degeneration, Clem.*paed.*2.1(p.154.23; M.8.380A); *ib.*2.12(p.232.30; 549C); **ii.** of intellectual unfaithfulness; pagan philosophy, id.*str.*1.5(p.18.29; M.8.720C); Or.*mart.*9(p.10.7; M.11.576B); Eus.*Is.*25:11(M.24.269D); δι' ἀποστασίαν Χριστοῦ...~σασα [sc. ψυχή] †Bas.*Is.*42(1.413A; M.30.200B); **2.** *prostitute*; met., of corruptors of the faith τῶν τὴν σεμνότητα τῶν μυστηρίων ~σάντων *ib.*46(416B; M.208A).

***ἐκπραγματεύομαι,** *elaborate*, Cyr.*Jo.*1.7(4.60B).

ἔκπραξις, ἡ, 1. *punishment* ἐ. παραπτωμάτων *Hom.Clem.*12.11; Eus.*Is.*63:2(M.24.501C); **2.** *accomplishment* ἐ. δίκης *V.Const.*27(p.559.25).

ἐκπραΰνω, *soothe, subdue*, ‡Paul.Sil.*therm.Pyth.*154(M.86.2266).

***ἐκπροθέω,** *extend, stretch*, Paul.Sil.*ambo.*61(M.86.2254B).

ἐκπροικίζω, *provide with dowry*, Eus.Al.*serm.*21.16(M.86.441C).

***ἐκπροπόρευμα, τό,** *that which proceeds*; of H. Ghost, Anon.ap. Didym.*Trin.*2.27(M.39.753A).

***ἐκπροσωπ-έω,** ? f.l. for εὐπροσωπέω, *be of fine appearance* τῷ ~οῦντι τῷ ἐπιγείῳ βασιλεῖ ἐξομοιωθῆναι ‡Jo.D.*conf.*9(p.118.27; M.95.293B).

***ἔκπτυστος,** *spat out*; met., Sophr.H.*v.Anast.*(M.92.1697B).

ἔκπτωσις, ἡ, 1. *falling out*, Christol. διάκρινον...λοιπὸν τὰς φύσεις ...οὔτε...κατ' ἔ. ἐκ θεοῦ γέγονεν ἄνθρωπος, οὔτε κατὰ προκοπὴν ἐξ ἀνθρώπου θεός Amph.*fr.*(M.39.109A); Max.*ep.*19(M.91.592D); **2.** *fall*; **a.** of Devil, Eus.*d.e.*4.9(p.163.7; M.22.272C); ref. question how if Christ has foreknowledge, he is not cause of fall of Devil and Adam, ‡Just.*qu.et resp.*58(M.6.1300B); τῆς ἐ. τῷ διαβόλῳ τῦφος ἐγένετο πρόξενος Thdt.*haer.*5.8(4.407); **b.** ref. Or.'s doctrine of fall of created spirits, Or.*princ.*4.14(p.319.12; M.11.372B); idea of a perpetual fall refuted in case of spirits in human bodies, Isid.Pel.*epp.*4.163(M.78.1248D); **c.** of man ἐγενόμεθα...ἄδοξοι...διὰ τὴν ἔ. Bas.*hom.in Ps.*114(1.202A; M.29.489B); ἡ τοῦ...σωτῆρος...περὶ τὸν ἄνθρωπον οἰκονομία ἀνάκλησίς ἐστιν ἀπὸ τῆς ἐ. id.*Spir.*35(3.28C; M.32.128C); ἡ. ἔ. τῆς δόξης Chrys.*hom.16.5 in Gen.*(4.130C); ἡ ἐν Ἀδὰμ... ἔ. Sophr.H.*or.*7.4(M.87.3328A); Anast.S.*hod.*13(M.89.220D); **d.** of moral failure ἔ. πίστεως Bas.*fid.*1(2.224D; M.31.680A); Chrys.*hom.13.2 in Eph.*(11.300C); id.*hom.67.5 in Mt.*(7.668B); of defection of Jews, *ib.68.1*(669D); Euthal.Diac.*epp.Paul.*(M.85.752B); **3.** *exclusion*; **a.** of removal from office, suspension, or degradation as clerical penalty ἡ ἔ. τῆς ὑπηρεσίας Bas.*ep.*127.51(3.325C; M.32.796A); ἡ τῆς ἱερωσύνης ἔ. Niceph.Ur.*v.Sym.*151(M.86.3128A); dismissal from magistrate's office ἔ. ... τῆς ἀρχῆς Ath.Scholast.*coll.*4.13(p.58); from military rank ἔ. τῆς ζώνης *ib.*1.2(p.7); deposition from throne, Thphn.*chron.*p.403(M.108.960C); **b.** of exclusion of an idea in argument, Diod.*fat.*(M.103.852C); **4.** *loss*; in gen., ‡Just.*qu.et resp.*98(M.6.1341A); ref. pain of loss in hell τὴν ἔ. τῆς δόξης ἐκείνης πολὺ τῆς γεέννης πικροτέραν Chrys.*hom.23.7 in Mt.*(7.295A); cf.*ib.23.9*(298A); through immoral living, *ib.25.4*(305E); Cyr.*Ps.*36:2(M.69.924D); ἔ. ... κερδῶν Phot.*nomoc.*13.2(M.104.901A); *loss of life*, Or.*Jo.*28.10(9; p.400.26; M.14.700C); **5.** *lack*, Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.369C).

***ἐκπτωτικός,** *tending to fall away*, Pall.*h.Laus.*47(p.138.6).

ἔκπτωτος, **1.** *fallen*; of sinners, ‡Thdr.Mops.*resp.Chrys.*(M.48. 1063); of man in gen., Thdot.Anc.*hom.*2.11(p.79.5; M.77.1381A); *ἐ. γένος* Jo.Thess.*dorm.BMV* B 11(p.423.24); **2.** *excluded* from, of man who dies in sin *ἐ. τοῦ παντός* †Gregent.*disp.*(M.86.645B); *Ἀδὰμ ἐ. τοῦ παραδείσου* Anast.S.*qu.et resp.*59(M.89.628A); **3.** *rejected*; of men before Inc., Chrys.*cruc.*2.1(2.411C).

***ἐκπυρακτόομαι,** *be made red hot,* Bas.*Eun.*3.2(1.274A; M.29. 660B).

***ἐκπυρεύω,** *inflame,* Jo.D.*hom.*1(M.96.557B).

ἐκπύρωσις, ἡ, *conflagration, burning*;

I. of final conflagration;

A. in gen., prophesied in Dt.32:22, Just.*1apol.*60.8(M.6.420A); renewing and not destroying creation *ἔθος ταῖς γραφαῖς...τὴν εἰς τὸ κρεῖττον...ἀπὸ ταύτης τῆς καταστάσεως τοῦ κόσμου μεταβολὴν ἀπώλειαν λέγειν. ... ταραχθήσεσθαι...τὴν κτίσιν, ὥσπερ τεθνηξομένην κατὰ τὴν ἐ., ἵνα καὶ ἀνακτισθῇ* Meth.*res.*48(p.301.6; M.18.276A).

B. in non-Christian thought; **1.** Stoic; **a.** resemblances between Stoic and Christian doctrines listed, Just.*1apol.*20.4(M.6.357C); Stoic doctrine derived from prophets, Clem.*str.*5.1(p.332.2; M.9. 21A) cit. s. *ἀνάστασις*; *ib.*5.14(p.396.23; 160B); **b.** moral aspect; theory incompatible with free will, Just.*2apol.*7.3(M.6.456B); and rejected because it would mean resurrection of evil to continue evil-doing, Tat.*orat.*3(p.3.22; M.6.809B); **c.** ref. denial that all natures will be changed into fire *ἡμεῖς τὴν ἐ. φαμεν γενήσεσθαι, ἀλλ' οὐχ, ὡς οἱ Στοϊκοί, κατὰ τὸν τῆς ἄλληλα πάντων μεταβολῆς λόγον* Just. *2apol.*7.3(M.6.456B); *οἱ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς στοᾶς, ἐπικρατήσαντος ὡς οἷόν τε τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν ἄλλων στοιχείου, τὴν ἐ. ἔσεσθαι πάντων εἰς πῦρ μεταβαλλόντων, ἡμεῖς δὲ τῆς λογικῆς φύσεώς φαμεν ὅλης κρατῆσαί ποτε τὸν λόγον καὶ μεταποιῆσαι πᾶσαν ψυχὴν εἰς τὴν ἑαυτοῦ τελειότητα* Or.*Cels.*8.72(p.288.23; M.11.1624C); **d.** other Christian objections *τις...λέγει...ἐ. ἀποβαίνειν κατὰ καιρούς, ἐγὼ δὲ εἰσάπαξ* Tat.*orat.*25(p.27.7; M.6.861A); *ὁ τῶν Στοϊκῶν θεὸς...ἡ ἐ.* [i.e. opp. true concept of God as incorruptible and simple] Or.*Cels.*4.14(p.284. 25; M.11.1045A); **e.** argumentum ad hominem: elements cannot be divine if they perish in *ἐ.*, Athenag.*leg.*22.3(M.6.937B); **2.** in argument of Celsus *βουλόμενος ἡμᾶς παραδεῖξαι μηδὲν...καινὸν λέγειν περὶ...ἐ., ἀλλὰ καὶ παρακούσαντας τῶν παρ' Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις... λεγομένων ταῖς ἡμετέραις πεπιστευκέναι...γραφαῖς* Or.*Cels.*4.11(p.281. 13; M.11.1040C); and reply that Moses wrote of *ἐ.* first, *ib.*(p.281. 31; 1041A); *ἐ.* not part of cosmic cycle but due to sin, *ib.*4.12 (p.282.15; 1041C); **3.** ref. idea of Noëtus that world will end by *ἐ.*, taken from Heraclitus, Hipp.*haer.*9.10(p.243.27; M.16.3375C); **4.** of pagan philosophers' relation to biblical eschatology *οἱ τὴν ἐ. εἰσάγοντες τοῦ κόσμου Ἑλλήνων σοφοί, τὰ μὲν περὶ ἡλίου καὶ σελήνης εἰρημένα δέχονται, οὐκέτι δὲ καὶ τὴν ἐξ οὐρανοῦ τῶν ἀστέρων πτῶσιν ὁμολογοῦσιν* Thdr.Mops.*Mt.*24:29(M.66.712A); **5.** Jewish *ἐν...τῷ πολέμῳ πεσεῖν τὸν Χριστὸν ἐν μαχαίρῃ, ἔπειτα μετ' οὐ πολὺ τὴν συντέλειαν καὶ ἐ. τοῦ παντὸς ἐπιστῆναι* Hipp.*haer.*9.30(p.264.16; M.16. 3411B); partic., Essene *κρίσιν ἔσεσθαι καὶ τοῦ παντὸς ἐ., καὶ τοὺς ἀδίκους κολασθήσεσθαι* *ib.*9.27(p.261.11; 3406B); Pharisee, *ib.*9.28 (p.262.10; 3407B).

II. of fire of hell *οὐ...μὴ γενέσθαι τὴν ἐ. ἐπὶ κολάσει τῶν ἀσεβῶν οἱ ...δαίμονες πεῖσαι δύνανται* Just.*1apol.*57.1(M.6.413B).

III. of lust; *ἐ. τοῦ σώματος* as ground for second marriage, Meth. *symp.*3.12(p.41.5; M.18.80A).

ἐκπυρωτικός, *burning, consuming,* Dion.Ar.*c.h.*13.3(M.3.301B).

ἐκριζ-όω, **1.** *uproot*; met.; **a.** ref. material things, *destroy*, Cyr.S. *v.Euthym.*17(p.27.23); **b.** moral *~οῖ* [sc. the virtuous soul] *τὴν ἁμαρτίαν* *T.Aser* 1.7; *πολλοὺς ~οῖ* [sc. *ἡ διψυχία*] *ἀπὸ τῆς πίστεως* Herm.*mand.*9.9; of true penance as uprooting of sin, Clem.*q.d.s.*39 (p.185.16; M.9.644C); Isid.Pel.*epp.*2.171(M.78.621D); **2.** *overthrow*, met. *ἄνθρωποι...ὑψούμενοι ~οῦσθε* *Orac.Sib.fr.*3.21; *ζῆλος καὶ ἔρις ...ἔθνη μεγάλα ἐξερίζωσεν* *1Clem.*6.4; *A.Jo.*5(p.153.12); *ib.*8(p.155. 17).

***ἐκρίζωμα, τό,** *uprooting*; met., †Nil.*vit.*3(M.79.1141D).

***ἐκρίζωσις, ἡ,** *uprooting, pulling out* *ὀδόντων ἐ.* Nect.*Thdr.*6(M.39. 1828B); met., Or.*hom.1.9 in Jer.*(p.8.23; M.13.265C); *ἐ. τῆς ἁμαρτίας* Meth.*res.*1.42(p.288.14); *πλάνης ἐ.* ‡Just.*qu.et resp.*1(M.6.1249B).

***ἐκριζωτέος,** *to be uprooted* or *eradicated*, CSard.*can.*1.

***ἐκριπτέον,** *one must cast away,* Clem.*paed.*2.10(p.212.16; M.8. 505B).

ἔκριψις, ἡ, *casting out,* Meth.*res.*2.25(p.381.14; M.18.329A).

ἐκρύομαι, *deliver,* Cyr.*glaph.Gen.*1(1.12D); †Gregent.*disp.*(M.86. 645B).

ἔκρυσις, ἡ, *efflux*; met., ref. Christ *διὰ δὲ τῶν ἐκρυέντων ἐκ τῆς πλευρᾶς ἐδήλου ταῖς ἐ. τῶν παθῶν ἀπὸ τῶν ἐμπαθῶν ἀπαθεῖς γενομένας τὰς οὐσίας σεσῶσθαι* Clem.*exc.Thdot.*61(p.127.9, v.l. *τὰς ἐ.* M.9. 688C).

ἐκσεί-ω, **1.** *shake*, fig. *κατασύρονται* [i.e. from true doctrine] *τοῦ δράκοντος ~σθέντες ταῖς πλοκαῖς* Meth.*symp.*8.10(p.92.23; M.18. 153B); **2.** reflex.; met., *shake oneself out*, hence *examine one's conscience* *ἐπὶ πολὺ οὖν ἐμαυτὸν ~σας οὐχ εὗρον ἐμαυτὸν πλημμελήσαντα εἰς αὐτήν* Jo.Mosch.*prat.*46(M.87.2901B).

***ἐκσελλίζομαι,** *be unseated, be thrown,* Jo.Mal.*chron.*4 p.89(M.97. 173A).

***ἐκσκέπτωρ, ὁ,** (Lat. *exceptor*) *amanuensis, secretary* (cf. Justn. *cod.*12.19.5 al.); charged with promulgating decrees *Καλλικράτῃ ἐ. Ῥουφίνου τοῦ ἐπάρχου* Epiph.*haer.*71.1(p.250.25; M.42.376C); official assisting at Councils *τῶν δεήσεων ἡ ἀνάγνωσις...διὰ τοῦ...ἐ. ἀνεγνώσθη* CChalc.*act.*1(*ACO* 2.1.1 p.152.19; H.2.177B); *ἐ. τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων...τὰ ὑπομνήματα ἐξέδωκα* *ib.*(p.179.12; 213B); *ἐ. ... δι' ὧν δηλοῦσι τοῖς δήμοις οἱ ἄρχοντες τὸ δοκοῦν* Proc.G.*Jos.*1:11 (M.87.996B).

***ἐκσκουβίτωρ, ὁ,** (Lat. *excubitor*) *member of imperial palace guard,* Evagr.*h.e.*4.2(p.154.2; M.86.2705A); *Chron.Pasch.*p.323(M.92.825C); Thphn.*chron.*p.116(M.108.328B).

ἐκσμήχω, *wash off*; med., met., moral pollution, Cyr.*ador.*6 (1.195E).

ἐκσοβέω, *drive away*; met., cf. 1Cor.15:24 *παραδίδωσι* [sc. Christ] *τὴν βασιλείαν αὐτῷ* [sc. *τῷ πατρί*]*...ἐλευθέραν,...ἐκσεσοβημένων τῶν ἐχθρῶν* Cyr.*Juln.*4(6^2.150B); of Jews *τῆς πρὸς αὐτὸν* [sc. *τὸν Χριστόν*]*...οἰκειότητος ἐκσεσοβημένοις* id.*Ps.*34:6(M.69.897C); id. *ador.*7(1.239E); *λόγοις...ἐκτὸς ὁδοῦ τῆς βασιλικῆς...ἐκσεσοβημένοις* id. *Jo.*4.1(4.333A).

***ἐκσπελλευτής (ἐκσπηλευτής), ὁ,** **1.** *exactor of money,* official charged with enforcing payment, Cyr.S.*v.Sab.*61(p.163.3); *ib.*70 (p.172.21); **2.** met., *reckoner*; of angels present at hour of death *ὅτε οἱ θεῖοι ἐ. καλοῦσιν τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ σώματος ἀποδημῆσαι* Ephr.3. 265C; *ib.*266E; *οὐ γὰρ ἔχει ἡ ὥρα ἐκσπηλευτῶν μου ἐγγισάντων* Anast. S.*Ps.*6(M.89.1112C).

***ἐκστάνω,** v. *ἐξιστάνω*.

ἔκστασις, ἡ, **A.** various meanings defined (exeg. Ac.10:10) *ἐ. ... δηλοῖ...τὴν ἐπὶ θαυμασμῷ ἔκπληξιν, καὶ τὸ ἔξω τῶν αἰσθητῶν γενέσθαι, ποδηγούμενον ἐπὶ τὰ πνευματικά, καὶ τὸ παρακόπτειν* Didym.*Ac.* 10:10(M.39.1677A); *ἐ. ἐστι νεῦσις πάλιν πρὸς κακίαν λογικῆς ψυχῆς μετὰ τὴν ἀρετὴν καὶ γνῶσιν τὴν τοῦ θεοῦ* Evagr.Pont.*cap.*9(M.40. 1265B); *ἐ. δὲ κατὰ διαφορὰς πολλὰς ἔχει τὸν τρόπον. ἐ. δι' ὑπερβολὴν θαύματος λέγεται καὶ ἐ. λέγεται ἡ μανία διὰ τὸ ἐκστῆναι τοῦ προκειμένου. ἐκείνη δὲ ἡ τοῦ ὕπνου ἐ.* [sc. that of Adam] *κατ' ἄλλον τρόπον ἐρρέθη, κατὰ τὴν φυσικὴν ἐνέργειαν* Epiph.*haer.*48.4(p.226.7ff.; M.41. 861C); of myst. ecstasy *τί ἐστιν ἐ.; πνευματική, φησί, θεωρία γέγονεν αὐτῷ· τοῦ σώματος, ὡς ἂν εἴποι τις, ἐξέστη ἡ ψυχή* Chrys.*hom.22.1 in Ac.*(9.178E).

B. *separation,* Christol. *οὐδὲ γὰρ κατ' ἐ. θεότητος γέγονεν ἄνθρωπος* ‡Chrys.*nativ.*1(6.392B).

C. met., *alienation* or *distraction of mind*; **1.** in gen. *ἑωράκαμεν πολλοὺς ἀπαλλαγέντας χαλεπῶν συμπτωμάτων καὶ ἐ. καὶ μανιῶν* Or. *Cels.*3.24(p.220.31; M.11.948C); Evagr.Pont.*vit.cog.*9(M.40.1276A); Proc.G.*Is.*8:19ff.(M.87.1996C); of Christianity considered by pagans as frenzy, iron. *μενέτω δὲ ἡ ἐ. μέχρι θανάτου* Eus.*d.e.*3.4(p.120.12; M.22.205A); **2.** caused by intoxication, Meth.*symp.*5.5(p.58.22; M. 18.105B); *ib.*5.6(p.60.12; 108B); **3.** caused by fear, Epiph.*haer.*48.5 (p.227.11; M.41.864A); of Abraham *ἐ. καὶ φόβος μέγας...ἐπιπίπτει αὐτῷ* Chrys.*hom.37.2 in Gen.*(4.375C); ref. Second Advent *Χριστὸς... τοσαύτην ἐμποιήσει τὴν ἐ., ὡς καὶ αὐτὰς ἐκπλαγῆναι τὰς οὐρανίους δυνάμεις* ‡Jo.D.*B.J.*25(M.96.1096C); **4.** by sin *ὑπὲρ τῶν διὰ νόσον τῆς ψυχῆς καὶ ἐ. τοῦ κατὰ φύσιν λογισμοῦ ἔτι ἐχθρῶν* Or.*Cels.*4.19(p.289. 12; M.11.1052D); exeg. Ps.30(tit. and v. 23) *τὸ δέ, 'ἐκστάσεως', οὐδὲν ἕτερον ἢ αὐτὴν τὴν ἁμαρτίαν ἡμῖν κατασημαίνει, δι' ἣν ὥσπερ ἀγαθῶν φρενῶν ἐξίστατο ἡ ψυχή* Ath.*exp.Ps.*30(M.27.156D); *'εἰς δὲ τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαβίδ, ἐκστάσεως'...αἰνίττεσθαι δέ μοι τὰ κατὰ τὸν Οὐρίαν δοκεῖ...'ἐγὼ δὲ εἶπον ἐν ἐ. μου, ἀπέρριμαι ἀπὸ προσώπου τῶν ὀφθαλμῶν σου'· τουτέστιν, ᾠήθην ἡμαρτηκώς, τῆς σῆς γεγυμνῶσθαι προνοίας* Thdt.*Ps.*30:1(1.792); but cf. *ὁ δὲ τῆς ἐ. ψαλμὸς...ἐκστῆναι συμβουλεύων ἐκείνων, ὧν ἐπιβλαβής ἐστιν ἡ συνάφεια* Gr.Nyss.*Pss.titt.*B 6(M. 44.509C); **5.** by opinions of heretics, ‡Ath.*haer.*7(M.28.516B); **6.** in attenuated sense; **a.** *distraction* (in prayer), Jo.Clim.*scal.*28(M.88. 1137A); **b.** *surprise,* *A.Phil.*11(p.6.7).

D. myst., *ecstasy*; **1.** exeg.; **a.** of Adam's 'ecstasy'; not an alienation of the mind, Epiph.*haer.*48.6(p.227.23,26; M.41.864C); *οὔτε ἐ. μόνον, ἣν τὸ συμβάν, οὔτε ὕπνος ὁ συνήθης· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ σοφὸς...δημιουργὸς ἔμελλεν ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ μίαν ἀφαιρεῖσθαι,*

ἵνα μὴ ἡ αἴσθησις ὀδύνην αὐτῷ ἐργάσηται...καὶ μισήσῃ τὸ πλαττόμενον ζῷον...διὰ τοῦτο τοσοῦτον αὐτῷ ὕπνον ἐπήγαγεν, ἔ. ἐπιβαλών Chrys.*hom.*15.2 *in Gen.*(4.117C); ἔ. δέ, τὸ ἔξω γενέσθαι τῆς συνήθους αἰσθήσεως, οἷα φιλεῖ θεός, οἰκονομίας χάριν ποιεῖν· οὕτω καὶ τῷ Ἀβραὰμ ἐπέπεσεν ἔ. εἰς τὸ δείξασθαι τῶν ἀποκαλυπτομένων τὴν θεωρίαν...τὸ γάρ, ὕπνωσεν, οὐχ ὕπνον, φασίν, ἀκαριαῖον δηλοῖ ἐν ᾧ τὴν γυναῖκα θεὸς ἅμα τῷ θέλειν ἐποίησεν, ἀλλὰ τῆς ἐ. τὸ εἶδος δηλοῖ Proc. G.*Gen.*2:18(M.87.173B); **b.** of Christ's 'ecstasy' on Cross; typified by Adam's, Meth.*symp.*3.8(p.35.13; M.18.73A) cit. s. ἐκκλησία; τοῦτο γὰρ κυρίως ἂν ἡ πλευρὰ λέγοιτο τοῦ λόγου, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας... ἀφ' οὗ λαμβάνων ὁ θεὸς μετὰ τὴν ἔ. τοῦ Χριστοῦ, ὃ δή ἐστι μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ τὸ πάθος, τὴν βοηθὸν αὐτῷ κατασκευάζει, λέγω δὴ τὰς ἡρμοσμένας αὐτῷ καὶ νενυμφευμένας ψυχάς *ib.*(p.36.17; 73C); **c.** prophetic ecstasy, as state distinct from normal consciousness, ref. Zach.2:10–13 τοῦτον [sc. Ἰησοῦν] δὲ αὐτὸν οὐκ ἐν τῇ ἀποκαλύψει αὐτὸν ἑωράκει ὁ προφήτης, ὥσπερ οὐδὲ τὸν διάβολον καὶ τὸν τοῦ κυρίου ἄγγελον οὐκ αὐτοψίᾳ, ἐν καταστάσει ὤν, ἑωράκει, ἀλλ' ἐν ἐ., ἀποκαλύψεως αὐτῷ γεγενημένης Just.*dial.*115.3(M.6.741B); νομίζω...ὑμᾶς... οὐκ ἀνοήτους γεγονέναι...τῶν...προφητῶν, οἳ κατ' ἔ. τῶν ἐν αὐτοῖς λογισμῶν, κινήσαντος αὐτοὺς τοῦ θείου πνεύματος, ἃ ἐνηργοῦντο ἐξεφώνησαν, συγχρησαμένου τοῦ πνεύματος ὡς εἰ καὶ αὐλητὴς αὐλὸν ἐμπνεῦσαι Athenag.*leg.*9.1(M.6.908A); ἐκστάσει μὲν οὖν ἅπαντες ὡς εἰκὸς τῶν ἀπορρητοτέρων ἐδέχοντο τὴν γνῶσιν, ἐπείπερ ἐνῆν αὐτοὺς ταῖς ἐννοίαις πόρρω που τῆς παρούσης καταστάσεως γεγονότας, οὕτω δυνηθῆναι τῇ τῶν δεικνυμένων θεωρίᾳ προσανέχειν μόνῃ Thdr.Mops. *Nah.*1:1(M.66.401C); of David (ref. Ps.115:11) εἶδεν ἐκεῖνο τὸ ἀμήχανον καὶ ἀπερινόητον κάλλος ἐν τῇ μακαρίᾳ...ἐ. Gr.Nyss.*virg.*10 (p.290.5; M.46.361B); id.*hom.10 in Cant.*(M.44.989D); **d.** of ecstasies of apostles: S. Peter, Thdr.Mops.*Nah.*1:1(M.66.401D) cit. s. θεωρία; contrasted with Montanist pseudo-ecstasies (v. infra, 2.d) γεγόνασι δὲ ἐν ἐ. οἱ προφῆται, οὐκ ἐν ἐ. λογισμῶν. γέγονε γὰρ καὶ Πέτρος ἐν ἐ., οὐχὶ μὴ παρακολουθῶν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ ὁρῶν ἀντὶ τῆς καθημερινῆς ἀκολουθίας ἕτερα παρὰ τὰ τοῖς ἀνθρώποις ὁρώμενα...ὅρα δὲ ὅτι παρηκολούθει καὶ οὐκ ἦν ἐν ἐ. φρενῶν ὁ ἅγιος Πέτρος. ὅτε γὰρ ἤκουσεν ⟨τό⟩, 'ἀναστὰς θῦσον καὶ φάγε' οὐχ ὡς μὴ τὸν νοῦν ἐρρωμένος ἐπείσθη, ἀλλά φησι πρὸς τὸν κύριον, μηδαμῶς Epiph.*haer.*48.7(p.228.14–23; M. 41.865A); cf.Didym.*Ac.*10:10(M.39.1677A); S. Paul, ref. Ps.67:28 τίς δὲ ὁ Βενιαμὶν ἢ ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ἐκ φυλῆς Βενιαμίν; ...ἐν ἐ. δὲ διὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ἀποκαλύψεων Ath.*exp.Ps.*67:28(M. 27.301B); cf.Cyr.*Ps.*67:28(M.69.1156C); ὥσπερ...Δαβὶδ...ἐν ἐ. γενόμενος, εἶδε τὸ ἀθέατον κάλλος...οὕτως ἐμεθύσθη καὶ ὁ νεώτερος Βενιαμὶν Παῦλος, ὅτε ἐν ἐ. ἐγένετο λέγων, εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ, πρὸς ἐκεῖνον γὰρ αὐτὸν ἡ ἔ. ἦν Gr.Nyss.*hom.10 in Cant.*(M.44.989D); **2.** as myst. experience of other Christians; **a.** characteristics; ref. Ps.115:11 ἀλλ' ἔκστασίν τινα θείαν οἵαν ὑπέμεινεν ὁ ἐν τῇ ἐκστάσει εἰπών, 'πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης', ἐπὶ ταῖς αἰτήσεσι καὶ τοῖς συνδούλοις ἐκ τούτων ἐκστᾶσα, γυμνῷ, φημί, τῷ νῷ τοῦ καθ' ἑαυτὴν ἔρωτος ἐμφορεῖσθαι †Bas.Anc.*virg.*26(M.30.725A); leaves behind the things of sense, Dion.Ar.*myst.*1.1(M.3.100A); ἄσχετον ἔ. φησι τὴν ἀναχώρησιν πάσης σχέσεως, ἀντὶ τοῦ ἵνα μηδεμιᾷ κατέχοιτο σχέσει, μήτε πρὸς αὐτόν, μήτε πρός τι τῶν κτισμάτων Max.*schol.myst.*1.1 (4.417B); senses being closed τοῦ γὰρ σώματος ἡ ἀκοὴ μετὰ τῶν ἄλλων αἰσθητηρίων ἤργει διὰ τὴν ἐ. Nil.*Magn.*27(M.79.1004B); is prayer of the perfect ἔστι μὲν γὰρ προηγουμένη τῶν τελείων προσοχὴ (perh. f.l. for προσευχή) καὶ τῶν κατὰ τὴν αἴσθησιν ἐ. ὁλοσχερὴς *ib.* (1004A); μοναχός ἐστιν ἀδιάστατος ἔ. Jo.Clim.*scal.*23(M.88.969A); experience of martyr Περπετούα...ὡς ἐξ ὕπνου ἐγερθεῖσα οὕτως ἐν πνεύματι γέγονεν ἔ. παθοῦσα *M.Perp.*20(p.91.28); **b.** combined with visions, Mac.Aeg.*hom.*8.3(M.34.529A); Pall.*h.Laus.*1(p.15.25; M.34. 1010A); *ib.*4(p.20.17; 1017B) ∞ Soz.*h.e.*6.2.7(M.67.1296A); *Apophth. Patr.*(M.65.357B); **c.** ecstasy and 'inebriation' πᾶσα μέθη ἔ. εἴωθε ποιεῖν τῆς διανοίας...τοῦτο διὰ τῆς θείας ἐκείνης βρώσεώς τε καὶ πόσεως καὶ τότε ἐγίνετο, καὶ πάντοτε γίνεται, συνεισιούσης τῇ βρώσει τε καὶ τῇ πόσει τῆς ἀπὸ τῶν χειρόνων πρὸς τὰ βελτίω μεταβολῆς καὶ ἐ. Gr.Nyss.*hom.10 in Cant.*(M.44.989C); ref. Cant.5:1 τοιαύτης τοίνυν γινομένης τῆς ἐκ τοῦ οἴνου μέθης, ὃν προτίθησι τοῖς συμπόταις ὁ κύριος, δι' ἧς πρὸς τὰ θειότερα τῆς ψυχῆς ἔ. γίνεται *ib.*(992B); Dion.Ar.*ep.*9.5 (M.3.1112C) cit. s. μέθη; **d.** heret. ecstasy (cf. παρέκστασις) of false prophets ἐν δὲ τοῖς ψεύδεσι καὶ ἀληθῆ τινα ἔλεγον οἱ ψευδοπροφῆται, καὶ τῷ ὄντι οὗτοι ἐν ἐ. προεφήτευον ὡς ἂν ἀποστάτου διάκονοι Clem. *str.*1.17(p.55.11; M.8.800C); of Montanist prophets and prophetesses, who, unlike true prophets, prophesy in ecstatic frenzy, Epiph. *haer.*48.3(p.224.7; M.41.860C); cf.Mont.*fr.*ap.Epiph.*haer.*48.4(p.224. 22ff.; M.41.861A) cit. s. πλῆκτρον; **3.** pagan, of the Pythia τὸ εἰς ἔ. καὶ μανικὴν ἄγειν κατάστασιν τὴν δῆθεν προφητεύουσαν Or.*Cels.*7.3 (p.155.24; M.11.1425A).

ἐκστατικός, 1. *alienated, mentally deranged*, Epiph.*haer.*48.5 (p.227.12; M.41.864A); **2.** *causing mental derangement* πάσης μέθης θυμὸς καὶ ἁμαρτία ἐκστατικώτερον Chrys.*hom.60.1 in Mt.*(7.607B); *alienating*, in good sense οἶνον, τὸν φύσεως ἐ. κατὰ τὴν τῆς θεώσεως χάριν Proc.G.*fr.Cant.*6:10(M.87.1757B); **3.** myst., *ecstatic*, of God κατ' ἐ. ὑπερούσιον δύναμιν ἀνεκφοίτητον ἑαυτοῦ Dion.Ar.*d.n.*4.13(M.3. 712B); esp. of divine love ἔστι δὲ καὶ ἐ. ὁ θεῖος ἔρως, οὐκ ἐῶν ἑαυτῶν εἶναι τοὺς ἐραστάς, ἀλλὰ τῶν ἐρωμένων *ib.*(l.c.); τὴν ἀγάπην...ἐ. οὖσαν τῶν ἐξ αὐτῆς Max.*ambig.*(M.91.1249B); *ib.*(1088B); of myst. transports ὕπνου...ὥσπερ...ἐ. ... φορᾶς πρὸς θεοειδῆ μεταποιουμένους κατάστασιν παραπέμποντος Andr.Cr.*or.*12(M.97.1052C).

***ἐκστάω**, late form of ἐξίστημι; **1.** *cause* ἔκστασις, *terrify*, Jo.D. *carm.theoph.*87(p.212; M.96.829B); **2.** intrans., *stand outside, be separated from* τὸ γὰρ τῶν κατὰ φύσιν ἐκστᾶν Max.*opusc.*(M.91.96B).

ἐκστηθίζω, 1. *recite by heart*, Anast.S.*hod.*3(M.89.92A); Thdr. Stud.*poen.*1.55(M.99.1740C); **2.** *prate, babble*, Jo.Clim.*scal.*18(M.88. 932C).

ἐκστραγγίζ-ω, *squeeze out, drain*, *A.Phil.*131(p.61.9); met. πίνει... τὸ ποτήριον...καὶ πίνων ~ει Eus.*Is.*51:18f.(M.24.449D); cf.SM ap. Proc.G.*Is.*52:1ff.(M.87.2500D).

ἐκστρατεία, ἡ, *military expedition*, Cyr.*Is.*2.4(2.303D); Men.*exc. Rom.*3(p.185.11; M.113.873A); †Jo.D.*B.J.*25(M.96.1089B).

ἐκσφενδονάω, *cast out, expel*; met., of Devil expelling man from life, *Barn.*2.10; Bas.*hom.*10.3(2.85C; M.31.357D).

ἐκσφράγισμα, τό, 1. *impression of a seal* ὡς...κατὰ δακτυλίου χαρακτὴρ ἐντυπούμενος, τὸ...ἐ. μηδὲν ἐν τοῖς κατ' οὐσίαν ἐλλεῖπον ἔχει· οὕτως ὁ υἱὸς τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα τοῦ πατρὸς φέρει ‡Ath.*annunt.* 6(M.28.924C); **2.** *image*; met., of death of S. Peter τοῦ θείου πάθους ἐ. Jo.Mon.*hymn.Geo.*5(M.96.1393A); τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ...τὸ ἐ. διὰ τοῦ σταυροῦ κοσμούμενον ‡Bas.*h.myst.*7(p.259.20); **3.** *seal*; met., of sign of cross at end of τρισάγιον: οἱονεὶ ἐ. τῶν περὶ Χριστοῦ προηγορευμένων προφητικῶν φωνῶν ‡Sophr.H.*liturg.*17(M. 87.3997A).

***ἐκσχετικός**, *depending on, clinging to*, dub. l., Melet.*nat.hom.*27 (M.64.1257B, v.l. ἐκ σχέσεως).

ἔκταξις, ἡ, *office of tax collector*, meton., of one charged with this office ταξεώτην ἤτοι μανδάτορα, ἤ τινα ἑτέραν ἔ. †Gregent.*leg.Hom.*45 (M.86.605B).

***ἐκτάραγμα, τό**, *disturbance*, opp. γαλήνη, Nil.*epp.*4.1(M.79.549D).

ἔκτασις, ἡ, 1. *stretching out*, of hands; **a.** of Christ's hands on Cross signifying calling of Jews and gentiles, Iren.*haer.*5.17.4(M.7. 1171C); **b.** in prayer τὴν κατάστασιν τὴν μετ' ἐ. τῶν χειρῶν καὶ ἀναστάσεως τῶν ὀφθαλμῶν πάντων προκριτέον· οἱονεὶ τὴν εἰκόνα τῶν πρεπόντων ἰδιωμάτων τῇ ψυχῇ κατὰ τὴν εὐχήν, καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος Or.*or.*31(p.396.11; M.11.549D); ἔχοντος...τοῦ σώματος...χεῖρας, εἰς ...ἔ. τῆς πρὸς τὸν θεὸν εὐχῆς Ath.*gent.*4(M.25.9D); example of Moses in battle shows gesture was familiar to saints, †Bas.*Is.*35(1.408B; M.30.189A); οὐκ ἐν...ἐ. τῶν χειρῶν τὸ ἀκούεσθαί ἐστιν Chrys.*hom. 1.4 in 2Tim.*(11.664C); τί βούλεται καὶ τῶν χειρῶν ἡ ἔ. ἐν τῇ εὐχῇ; ἐπειδὴ πολλαῖς πονηρίαις διακονοῦνται αὗται...δι' αὐτὸ...τοῦτο κελευόμεθα αὐτὰς ἀνατείνειν, ἵνα ἡ τῆς εὐχῆς διακονία δεσμὸς αὐταῖς γένηται τῆς κακίας id.*exp.in Ps.*140:2(5.431C); **c.** typifying arms of Cross; of Moses and others, v. σταυρός, σταυροειδής; **2.** *extension*, Trin., ref. eternal generation of Son against Marcellus οὐδὲ σῶμα ἦν, ὡς...ἔ. ἢ μεταβολὴν...ἐπ' αὐτῷ λογίσασθαι Eus.*e.th.*1.12(p.72.17; M. 24.849A); γεγεννῆσθαι παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ υἱοῦ τὴν οὐσίαν, οὐ κατὰ ἔ. προβληθεῖσαν Eun.ap.Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.56.29; M.45.628B); ἀναθεματίζομεν...τοὺς λέγοντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ ἐ. καὶ τῇ συστολῇ ἀπὸ τοῦ πατρὸς κεχωρίσθαι Dam.Papa *anath.*ap.Thdt.*h.e.*5.11.5(3. 1037); ἔ. δέ τινα τῆς τοῦ πατρὸς θεότητος ἔφησεν εἰς τὸν Χριστὸν ἐληλυθέναι, καὶ ταύτην θεὸν λόγον ἐκάλεσε. ... τὸ δὲ...πνεῦμα παρέκτασιν τῆς ἐ. λέγει Thdt.*haer.*2.10(3.336); **3.** *attaining* to, ref. spiritual 'inebriation' δι' ἧς τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τῶν ὑλικῶν πρὸς τὸ θειότερον ἡ ἔ. γίνεται Gr.Nyss.*hom.5 in Cant.*(M.44.873B).

ἐκτάσσ-ω, 1. *draw up in battle order*; met., ref. Eph.6:14ff. ἡμᾶς ὁ ἀπόστολος εἰρηνικῶς ~ει Clem.*prot.*11(p.82.13; M.8.236C); **2.** *assign*, *T.Job* 32(p.123.3); Meth.*symp.*7.3(p.74.14; M.18.129A); Ath. Scholast.*coll.*20.1(p.172); **3.** *give commands* to θεοῦ...ἴδιον...τοῖς στοιχείοις ~ειν Tim.III Al.*fr.*(p.316.26; M.86.268C); **4.** *fulfil* an office, †Gregent.*leg.Hom.*45(M.86.605B).

ἐκτατέον, *one must stretch out*, Clem.*paed.*2.1(p.163.8; M.8.397C).

***ἐκτατικῶς**, *at great length*, comp., Gr.Nyss.*v.Ephr.*(M.46.849B).

ἐκτείν-ω, I. *stretch out*;

A. the hands; **1.** of Christ stretching out both hands on Cross to call both Jew and gentile, Ath.*inc.*25.3(M.25.140A); **2.** of outstretched arms of Moses as type of Crucifixion, v. σταυρός; **3.** of

hands stretched out to perform cures; an act of Christ's human nature, Ath.*ep.Serap.*4.14(M.26.657A); id.*Ar.*3.32(M.26.392A) cit. s. θεϊκῶς; 4. in prayer, *1Clem.*2.3; Eus.*v.C.*4.15(p.123.25; M.20.1164B); Ath.*ep.mort.Ar.*3(p.179.16; M.25.688B); use of gesture illustrated from scripture, †Bas.*Is.*35(1.408B; M.30.188D); 5. liturg., in blessing ~ω τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον Serap.*euch.*15.1; *ib.*4.1; in ordination of priest τὴν χεῖρα ~ομεν...ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον *ib.* 27.1; in renunciation of Devil at baptism πρὸς τὰς δυσμὰς ἑστῶτες... προσετάττεσθε ~ειν τὴν χεῖρα· καὶ ὡς παρόντι ἀπετάττεσθε τῷ σατανᾷ Cyr.H.*catech.*19.2.

B. met., of God ἡ χεὶρ τοῦ μονογενοῦς...ἐκταθήτω ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τοῦ λαοῦ τούτου Serap.*euch.*6.1; ref. the tension of spiritual exertion in pursuing action or contemplation πρὸς ἣν [sc. πρᾶξις or θεωρία] πέφυκας, ~ου πλέον Gr.Naz.*carm.*1.2.33.4(M.37.928A); of fixing eyes on an object, Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)2.31(M.*PL*.66.189B); ἐ. τοὺς ὀφθαλμοὺς...κατὰ τὴν χώραν τῆς Αἰθιωπίας *Vaticin.*1(p.48).

II. *stretch along the ground*, hence *prostrate*, of Christ ἐν τῷ ὄρει ...αὐτὸν [sc. διάβολον]...ἐξέτεινεν Chrys.*hom.78.4 in Mt.*(7.756A); of animals, pass., *crawl* ὅσα εἰς γῆν ἐκτέταται Dion.Ar.*d.n.*4.2(M.3.696C).

III. *expand*; 1. Trin., ref. theory of Marcellus τοῦτο...ἀπὸ τῶν Στωϊκῶν ὑπέλαβε, διαβεβαιουμένων συστέλλεσθαι καὶ πάλιν ~εσθαι τὸν θεὸν μετὰ τῆς κτίσεως, καὶ ἀπείρως παύεσθαι ‡Ath.*Ar.*4.13(p.57.4; M.26.484C); agst. Sabellius εἰ μὴ ἡ λεγομένη παρ' αὐτῷ μονὰς ἄλλο τί ἐστι παρὰ τὸν πατέρα. οὐκ ἔτι...πλατύνεσθαι ἔδει λέγειν, ἀλλ' ἡ μονὰς τριῶν ποιητική, ὥστε εἶναι μονάδα, εἶτα καὶ πατέρα, καὶ υἱόν, καὶ πνεῦμα. εἰ γὰρ ἐπλατύνθη αὕτη, καὶ ἐξέτεινεν ἑαυτήν, αὐτὴ ἂν εἴη, ὅπερ ἐξετάθη *ib.*(p.57.14; 485A); εἰς πλῆθος ~ειν τὸν ἀριθμὸν τῶν θεοτήτων, μόνων τῶν τὴν πολύθεον πλάνην νενοσηκότων ἐστί Gr.Nyss.*Trin.*4(p.74.14; M.32.688C); 2. of Christ as reinterpreting content of Law τὴν προτέραν ἐντολὴν...εἰς ἄκρον φιλοσοφίας...ἐκτείνας Chrys.*hom.17.1 in Mt.*(7.222A).

IV. *apply, extend*; 1. in gen. ἐπὶ τὰ τοιαῦτα τὰς...ἐπιθυμίας ἐ. Const.ap.Eus.*v.C.*2.41(p.59.1; M.20.1017B); ‡Ath.*Apoll.*2.9(M.26.1148B); of laws, Ath.Scholast.*coll.*1.16(p.22); Heracl.*nov.*25(p.46); 2. of God ἅπασι τὸ φῶς ἐξέτεινεν Const.ap.Eus.*v.C.*2.71(p.70.10; M.20.1045A); Ath.*decr.*16(p.20.16; M.25.457D); ἡ τἀγαθοῦ θεωνυμία... εἰς τὰ ὄντα, καὶ εἰς τὰ οὐκ ὄντα ~εται, καὶ ὑπὲρ τὰ οὐκ ὄντα ἐστίν Dion.Ar.*d.n.*5.1(M.3.816B); similarly with names Being, Life, Wisdom, *ib.*(l.c.); εἰς τὰ οὐκ ὄντα ~εται τὸ ἀγαθόν, ὡς εἰς τὸ εἶναι καλοῦν αὐτά Max.*schol.d.n.*5.1(M.4.309B); 3. of Christ ἀρχὴν ἔχει τοῦ τὴν κυριότητα ἑαυτοῦ...~ειν...πρὸς τοὺς ἀπειθήσαντας Ath.*Ar.*2.12(M.26.173A); of gospel εἰς πάντας ἀνθρώπους ἡ τῆς σωτηρίας ἐκτέταται χάρις Cyr.*Ps.*35:8(M.69.920B).

ἐκτελ-έω, 1. *accomplish*; pass., of fulfilment of prophecies, Or.*hom.11 in Lc.*(p.77.6); 2. *perform*; of celebrating liturg. functions: Jewish, Eus.*d.e.*1.3(p.14.24; M.22.33C); *ib.*1.6(p.28.16; 57A); eucharist, *ib.*1.10(p.47.32; 89D); Eustrat.*v.Eutych.*29(M.86.2309A); Leont.H.*monoph.*(M.86.1900B); baptism and eucharist, Cosm.Ind.*top.*5(M.88.193C); 3. *make* ὁ κατ' εἰκόνα ~ούμενος τοῦ κυρίου [i.e. the 'gnostic'] Clem.*str.*3.10(p.227.24; M.8.1172A); *ib.*2.18(p.165.22; 1040A); *ib.*7.16(p.71.20; M.9.540B).

ἐκτέμνω, 1. *cut off*; met., c. genit., *disinherit* from, Chrys.*hom.11.4 in 2Cor.*(10.511B); *divorce*, id.*hom.26.8 in 1Cor.*(10.239C); *excommunicate*, *ib.18.1*(152B); Thdt.*haer.*4.10(4.365); 2. *castrate*; of castration of pagan gods as proof that they are not divine, Athenag.*leg.*21.3(M.6.936A); Clem.*prot.*2(p.13.10; M.8.76B); of castration ref. clergy, CNic.(325)*can.*1; a punishment of martyrs, Eus.*m.P.*7(p.923.21; M.20.1484C).

***ἐκτενή**, ἡ, *prolonged, fervent prayer*, Afric.*chron.*10(M.10.72A).

ἐκτενής, 1. *intensive, concentrated*, Clem.*str.*6.11(p.479.8; M.9.316A); 2. *assiduous, earnest, fervent* νηστείαν μετὰ...ἐ. ὀλολυγμοῦ Just.*dial.*107.2(M.6.725A); μισθὸν...ἐ. πίστεως Jo.Mosch.*prat.*171(M.87.3040B); τὸ ἐ. εἰς ἀρετήν Cyr.*Ps.*62:9(M.69.1121D); esp. of prayer, in gen. ἐ. τὴν δέησιν καὶ ἱκεσίαν ποιούμενοι *1Clem.*59.2; *Ep. Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.2.3(M.20.433B); Chrys.*nativ.*1.7(2.365C); ἐκτενεστέρας...προσευχάς Cyr.*ep.*25(p.119.1; 5^{2}.88E); Messalian μόνη ἡ ἐ. προσευχὴ διώκειν δύναται...τὸν δαίμονα Tim.CP *haer.*(M.86.48B); of monks ἀγρυπνίας μετὰ ἐ. προσευχῆς Jo.D.*spir.neq.*4(M.95.80B); liturg., of litany said by deacon while celebrant prays secretly (consisting of nine petitions each answered by choir with threefold *kyrie*) τῆς ἐ. ἱκεσίας cf.*Lit.Chrys.*(p.373.4).

ἐκτενῶς, *fervently, perseveringly*; 1. ref. prayers βοήσωμεν πρὸς αὐτὸν ἐ. *1Clem.*34.7; Chrys.*hom.83.1 in Mt.*(7.791B); Nil.*epp.*1.246(M.79.173A); ‡Ath.*ep.Cast.*1(M.28.852A); 2. ref. liturg. prayer said by deacon for catechumens ὁ διάκονος...κηρυττέτω...ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων 'πάντες τὸν θεὸν ἐ. παρακαλέσωμεν' *Lit.*ap.*Const.App.* 8.6.5; *ib.*8.6.7; or energumens, *ib.*8.7.2; or penitents, *ib.*8.9.2; *ib.* 8.9.5; Chrys.*hom.2.5 in 2Cor.*(10.435B,C); ἔτι ἐκτενέστερον ὑπὲρ αὐτῶν παρακαλέσωμεν *ib.*2.7(438B).

***ἐκτεχνάζομαι**, *invent, devise*, Mac.Mgn.*apocr.*3.27(p.117.33); Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3157B).

ἐκτίθημι, *set out*;

A. act., *expose* children; practice condemned, Just.*1apol.*27.1(M.6.369B); *ib.*29.1(373A); Athenag.*leg.*35.2(M.6.969B); Clem.*str.*2.18(p.163.3; M.8.1033A).

B. med. and pass.; 1. of various ways of diffusing ideas; a. *publish*, Eus.*v.C.*4.46(p.136.32; M.20.1197A); Philost.*h.e.*8.2(M.65.556A); abs., of parties in controversy, *set forth one's views* ἔμειναν... μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐκτιθέμενοι †Leont.B.*sect.*5.4(M.86.1232A); b. *quote*, Or.*Jo.*10.31(18; p.205.23; M.14.364C); *ib.*13.61(59; p.294.6; 517A); c. *apply* μαρτυρίαν...εἰς μόνον τὸ πρόσωπον τοῦ υἱοῦ ἐκτεθεῖσαν Gel.Cyz.*h.e.*2.16.11(M.85.1261C); 2. of various kinds of intellectual formulation; a. *state*, Arist.*apol.*8.2; Meth.*res.*3.18(p.414.20; M.18.325B); *Hom.Clem.*2.1; b. *narrate*, Tat.*orat.*36(p.38.7; M.6.880B); Socr.*h.e.*1.1.1(M.67.33A); Bas.Sel.*v.Thecl.*2 proem.(M.85.561A); 3. *expound* scripture, Or.*Jo.*10.23(16; p.194.28; M.14.348A); Meth.*res.*1.54(p.310.15; M.41.1129A); 4. *define*, pass.; a. of formulations of councils, Ath.*decr.*3(p.3.7; M.25.420C); ‡Ath.*dial. Trin.*3.1(M.28.1204A); τοῖς ἐκτεθεῖσι συνέθεντο Thdt.*h.e.*1.8.17(3.763); b. of scriptural readings, *be appointed*, Eus.*d.e.*4.16(p.193.33; M.22.321D).

ἐκτικός, 1. *retentive, tenacious*, Iren.*haer.*1.4.5(M.7.488A); Clem.*str.*6.9(p.470.17; M.9.297C); 2. *participating*, Nemes.*nat.hom.*2(M.40.580B); 3. *habitual*; Christol. οὐ νομιοῦμεν...προαιρετικὴν καὶ ἐ. ἀρετὴν ἐνδείκνυσθαι τὸν υἱὸν...φύσεως δὲ μᾶλλον ἀτρέπτου καρπόν Cyr.*Jo.*5.5(4.530C); ref. Jo.15:2ff. ἐ. μέν ἐστιν ἡμῶν ἡ κόλλησις πρὸς Χριστὸν καὶ προαιρετικὴν ἔχουσα τῆς συναφείας τὴν δύναμιν, τελειοῦσα δὲ ἀγάπῃ καὶ πίστει *ib.*10.2(866D).

ἐκτιναγμός, ὁ, 1. *shaking, gnashing* Σενναάρ, ὅπερ ἑρμηνεύεται ὀδόντων ἐ. Or.*Cels.*5.30(p.31.23; M.11.1225C); 2. *shaking off* ἐ. ὕπνου Nil.*epp.*1.26(M.79.93A); ref. Ps.126:4, id.ap.Proc.G.*Cant.*2:15(M.87.1612B).

ἐκτιστής, ὁ, *one who pays back* μὴ...γένῃ...πονηροῦ δανείου πονηρότερος ἐ. Bas.*hom.*10.3(2.85A; M.31.357B); of God, ‡Nil.*perist.* 4.17(M.79.848D).

ἐκτομεύς, ὁ, *one who cuts out, removes*, Geo.Pis.*Sev.*307(M.92.1645A).

***ἔκτομος**, 1. *cut out* φιάλη τις, Ἰασσίδος ἐ. ἄκρης Paul.Sil.*Soph.*595(M.86.2142A); 2. *castrated*, ref. priests of Cybele ἔ. ἠχή Gr.Naz.*carm.* 2.2(poem.)7.262(M.37.1571).

***ἔκτονος**, *out of tune*, Clem.*str.*2.2(p.180.4; M.8.1068B).

ἐκτοπίζω, 1. *expel*, Jul.Papa *ep.Dian.*(p.113.14; M.25.308B); Ath.*h.Ar.*19(p.192.18; M.25.713C); Gr.Naz.*or.*42.3(M.36.461A); 2. pass., *be outlandish*; of Christianity regarded by pagans as ἐκτετοπισμένη, Eus.*h.e.*1.2.1(M.20.53B); id.*d.e.*1.2(p.7.20; M.22.24A).

***ἐκτοπιστέον**, *one must send away*, Clem.*paed.*3.3(p.247.29; M.8.581B).

ἔκτοπος, *inordinate*; esp. of passions, Meth.*symp.*4.5(p.51.24; M.18.96A); Eus.*h.e.*1.12.19(M.20.64A); Cyr.*Is.*1.1(2.20D); Thdt.*haer.*5.20(4.447).

ἐκτόπως, *excessively, intemperately*, Cyr.*Ps.*49:16(M.69.1084B); id.*Nah.*17(3.496C).

ἐκτορεύω, *carve, fashion*; pass., met., of the matter of poetry, Cyr.*Chr.un.*(5^{1}.714D).

ἐκτορνεύ-ω, *carve, fashion*; lit., Chrys.*hom.14.6 in 1Tim.*(11.632D); of God τῶν δὲ [sc. ὤτων] ἑλικοειδῶς ἐξετόρνευσεν Pall.*v.Chrys.* 4(p.26.23; M.47.17); pass., of the ear, Chrys.*hom.6.6 in Phil.*(11.243E); ‡Caes.Naz.*dial.*140(M.38.1060); of man εἰκόνα τοῦ πλάσαντος ...~θεῖσαν Bas.Sel.*or.*2.1(M.85.37B); of the creed, Cyr.*ep.*40(p.23.23; 5^{2}.112E).

ἕκτος, *sixth*, ἕκτη [sc. ὥρα] *sext* ἕ. ... καὶ τὰς ἑσπερινὰς εὐχὰς ἐπιτελοῦσι Chrys.*hom.14.4 in 1Tim.*(11.631A).

ἐκτός, 1. *outside*; a. Trin.; i. of Son λόγου...ἴδιον ἐργάζεσθαι τὰ τοῦ πατρὸς ἔργα, καὶ μὴ εἶναι ἐ. αὐτοῦ Ath.*Ar.*2.20(M.26.189C); (Arian) εἰ...οὐκ ἔστιν ὁ λόγος πατήρ,...ἐ. ἂν εἴη ὁ λόγος τοῦ πατρός, ὄντος τοῦ υἱοῦ ἐν τοῖς κόλποις τοῦ πατρός ‡Ath.*Ar.*4.16(p.60.20; M.26.489B); refuted διὰ τί οὖν οὐχὶ καὶ τὸ πνεῦμα [sc. ἐν τῷ τοῦ πατρὸς ὀνόματι περιέχεται]; ἢ ἐ. τοῦ πατρὸς τὸ πνεῦμα; *ib.*4.21(p.67.24; 500A); ii. of H. Ghost ἐν τῷ υἱῷ ἐστιν ὁ πατήρ, καὶ τὸ πνεῦμα οὐκ ἔστιν ἐ. τοῦ λόγου Ath.*ep.Serap.*1.14(M.26.565B); ἐν ᾧ...θεοποιεῖται ἡ κτίσις, οὐκ ἂν εἴη ἐ. αὐτὸ τῆς τοῦ πατρὸς θεότητος *ib.*1.25(589B); b. Christol. ἐν

πάσῃ τῇ κτίσει ὤν, ἐ. μέν ἐστι τοῦ παντὸς κατ' οὐσίαν id.*gent.*33(M.25.68A); οὐκ ὄντος [sc. Christ's body] ἐ. αὐτοῦ τοῦ λόγου id.*Ar.*1.45 (104C); **c.** moral, of the flesh as τὸν ἐ. ἄνθρωπον Clem.*paed.*3.1(p.237.6; M.8.557A); **d.** of non-Christians οἱ ἐ. *ib.*3.11(p.281.21; 661A); ‡Just.*qu.et resp.*33(M.6.1280B); *Const.App.*1.10.3; Epiph.*haer.*66.10 (p.31.8; M.42.44C); **2.** *without* οὐ δακρύων ἐ. Eus.*v.C.*4.71(p.147.5; M.20.1225B); ref. coeternity πατὴρ γὰρ ἐ. υἱοῦ οὐκ ἂν κληθείη Jo.D.*f.o.*1.8(M.94.812A).

ἐκτραγῳδ-έω, 1. *deck out in tragic language,* Gr.Naz.*or.*16.6 (M.35.941B); Ast.Am.*hom.*1(M.40.172A); Proc.G.*Dt.*32:25(M.87.969A); pass., Clem.*prot.*1(p.4.2; M.8.53A); **2.** *dramatize, ib.*2(p.14.7; 77B); **3.** *reveal,* Chrys.*hom.11.3 in 1Cor.*(10.91B); id.*hom.71.4 in Mt.*(7.699D); αὐτῷ ~ήσατε δυσχερείας Isid.Pel.*epp.*1.226(M.78.324C).

ἐκτραν-όω, *make clear;* hence **1.** *say openly,* ref. CSel. φανερῶς τὸ ὁμοιούσιον ἐδογμάτισαν, τὸ πρότερον...οὐκ ~οῦντες αὐτό Socr.*h.e.*2.45.3(M.67.360A); **2.** *speak clearly;* without accent, *ib.*6.11.3(697A); **3.** *set forth* πρὸς τὸ ~οῦσθαι χαλεπώτατα τὰ τῆς θείας φύσεως ἴδια Cyr.*Jo.*1(4.8D).

ἐκτραχηλίζω, *overthrow;* met., of spiritual downfall: intellectual τοὺς δήμους εἰς τὴν ὁμοίαν πλάνην ἐξετραχήλισαν [sc. Greek philosophers] Eus.*p.e.*4.22(173D; M.21.304A); Bas.*Eun.*1.9(1.221B; M.29.532A); of Adam through Devil's lies, Chrys.*hom.15.2 in Mt.*(7.186B); Isid.Pel.*epp.*2.90(M.78.536A); of Jews by misinterpretation of prophecy, Areth.ap.*cat.Apoc.*11:10(p.343.32); moral: esp. through pursuit of pleasure, Meth.*symp.*5.6(p.61.3; M.18.108C); Cyr.H.*catech.*19.6; Chrys.*hom.39.9 in 1Cor.*(10.376D); id.*hom.13.5 in Heb.*(12.138D); Areth.ap.*cat.Apoc.*17:2(p.428.6); through pride, Chrys.*hom.3.5 in Heb.*(12.33B); Pall.*h.Laus.*26(p.81.3; M.34.1091B); Thdr.Stud.*epp.*2.162(M.99.1505A); through fame, Chrys.*hom.40.4 in Mt.*(7.443B); through riches, id.*hom.66.1 in Jo.*(8.394C).

***ἐκτράχηλος,** *violent, uncontrolled* ἐ. μηδὲν ἐννοεῖν Gr.Naz.*carm.*2.1.11.1907(M.37.1163).

ἐκτραχύν-ω, *make rough* or *harsh;* **1.** lit.; med., *become rough;* of skin, Bas.*hex.*5.7(1.46E; M.29.109C); **2.** esp. ref. taste, *ib.*5.8(48C; M.113C); Proc.G.*Is.*5:20(M.87.1920C); med., c. dat. βοτάνη τις... ~ομένη τῇ γλώσσῃ Or.*enarr.in Job* 20:18(M.17.73C); **3.** met. ἡ ἀρετὴ...πόνοις ~ει τὸν βίον τῶν ἀσκουμένων †Bas.*Is.*213(1.539A; M.30.488A); pass., Cyr.*Jo.*3.4(4.272B); of persons εἰς θυμοὺς ~όμενοι ‡Chrys.*pasch.*2(8.255B).

***ἐκτρεπτέον,** *one must change,* Clem.*paed.*3.6(p.256.3; M.8.604B).

ἐκτρέπ-ω, 1. *turn from;* med. and pass., of defection from truth or virtue, Ign.*Magn.*11.1; Just.*dial.*8.2(M.6.492D); τῶν ἐκτραπέντων ἀπὸ τῆς ἀληθείας Ath.*ep.Serap.*1.33(M.26.605C); **2.** *avoid;* med. and pass., esp. error and ref. refusal of communion to heretics, Clem.*paed.*3.2(p.241.27; M.8.569B); Ath.*h.Ar.*41(p.206.18; M.25.741C); οὓς [sc. heretics] ἐκτραπεῖσα ἡ ἐκκλησία Eus.*e.th.*1.3(p.64.2; M.24.832D); τοῦτον ~όμενοι Socr.*h.e.*5.3.4(M.67.569B); *ib.*4.28.16(540B); **3.** *turn away* ἔννοιαι...ἡμαρτημέναι...τὸν ἄνθρωπον...οὐρανίου ἐξέτρεψαν διαίτης Clem.*prot.*2(p.19.9; M.8.96A); ‡Ath.*Apoll.*2.18(M.26.1165A).

ἐκτρέφ-ω, 1. *bring up, rear;* met., of Church ἐγὼ ὑμᾶς ἐξέθρεψα ἐν πολλῇ ἁπλότητι Herm.*vis.*3.9.1; ἡ ἐκκλησία εἰς τὸ γεννᾶν τὴν ἀρετὴν καὶ ἐ. Meth.*symp.*3.8(p.35.18; M.18.73A); **2.** *bring forth* συκῇ...τὸν καρπὸν ~ούσῃ Bas.*hex.*5.7(1.47D; M.29.112C).

ἐκτρέχ-ω, *run from;* hence **1.** *proceed,* of Son οὐκ ἂν εἴη τέλειος, μὴ πάντως ἀπό τινος ~ων ἀρχῆς Cyr.*thes.*10(5[1].77E); **2.** *depart;* met., from an opinion, id.*ador.*11(1.400A); **3.** *continue,* Aen.*ep.*25(p.31); met., of gospel as superseding Law μετάστασις τύπων ἐκδεδραμηκότων πρὸς ἀλήθειαν Cyr.*Is.*4.5(2.703D); **4.** *overrun* Οὖννοι...τὴν Ἀρμενίαν ἐξέδραμον Thphn.*chron.*p.138(M.108.376B).

ἐκτρίβω, 1. *wear out,* Ephr.1.205D; Chrys.*hom.8.3 in 1Tim.*(11.592D); met., *spend* time, Just.*dial.*2.5(M.6.477C); **2.** *crush;* met., of effect of sin on soul, Herm.*sim.*6.2.1; cf.id.*mand.*10.2.1ff.; of oppression, Malchus *exc.Rom.*9(p.169.8; M.113.777D); hence med., *beat down* πληγὰς...ἐκτριψάμενος *A.Andr.*B 2(p.59.5).

***ἐκτροπαλίζομαι,** *turn aside;* met., Meth.*symp.*6.4(p.68.14; M.18.117D).

ἐκτροπή, ἡ, *turning from,* hence *divergence* ἑκούσιος...ἡ...τῆς ἀληθείας ἐ. Clem.*str.*1.17(p.57.19, v.l. ἐκλογή M.8.804C); τὸ ψεῦδος μυρίας ἐ. ἔχει *ib.*1.13(p.36.8; 753C); *ib.*2.11(p.141.13; 989A); of distractions in prayer αἱ τῶν λογισμῶν ἐ. Mac.Aeg.*or.*4(M.34.856B); id.*ep.*(M.34.412A); of idolatry, Thdr.Mops.*Os.*4:15–19(M.66.153B); of Jewish rejection of Christ, Cyr.*Is.*1.1(2.4D).

ἔκτροπος, 1. *inharmonious, out of tune,* Gr.Naz.*carm.*1.1.8.92(M.37.453); neut. as subst. ἀνάρμοστον δὲ τὸ ἔ. Gr.Nyss.*Eun.*4(1 p.93.27; M.45.669C); id.*Pss.titt.*A 3(M.44.444B); **2.** met., *unbefitting* ἔ. εἶδος Gr.Naz.*carm.*2.2(poem.)6.73(M.37.1547).

ἐκτρυγ-άω, *gather fully* ἕως ὁ τῶν ἀμπέλων καρπὸς ~ηθῇ Mac.Mgn.*apocr.*4.16(p.186.29).

ἔκτρωμα, τό, *abortion;* **1.** in gen., Olymp.*Job* 3:16(M.93.64A); †Jo.Jej.*serm.*(M.88.1924A); **2.** as expression of humility εἰμι...ἔσχατος αὐτῶν καὶ ἔ. Ign.*Rom.*9.2; κἀγὼ...τὸ ἔ. τῶν μοναχῶν Sym.Styl.*ep.*(p.194.34; M.86.2533A); so meant by S. Paul, Thdt.*1Cor.*15:8(3.266); Jo.D.*1Cor.*15:8(M.95.689D); **3.** Valent., ref. Achamoth after separation from Pleroma ὥσπερ ἔ., διὰ τὸ μηδὲν κατειληφέναι Iren.*haer.*1.4.1(M.7.480A); cf.*ib.*1.8.2(523B); τῆς ἔξω Σοφίας, τουτέστι τοῦ ἐ. Hipp.*haer.*6.36(p.166.8; M.16.3250C); τῷ γεγεννημένῳ ὑπ' αὐτῆς ἐ. *ib.*6.31(p.158.22; 3239C); in system of Basilides, of human race οἱονεὶ ἔ. *ib.*7.26(p.205.8; 3315C); cf. of men as children of the fem. principle, Clem.*exc.Thdot.*68(p.129.13; M.9.692A).

***ἐκτρώσκω,** *produce abortion, Orac.Sib.*2.282.

ἐκτυπ-έω, for ἐκκτυπέω; **1.** *bang, make a loud noise on* κελεύσας ...ταυρέας ~εῖν πρὸς τὸ ἀποδιωχθῆναι τὰ πνεύματα Jo.Mal.*chron.*11 p.272(M.97.412C); **2.** *deafen* (met.) by a loud noise βρονταῖς αὐτοὺς ~ήσει Thdt.*Zach.*9:15(2.1638).

ἔκτυπος, 1. *express, distinct* τρανὴν καὶ ἔ. ... κατάληψιν Or.*Jo.*13.3 (p.228.19; M.14.404A); τοῦ πρωτοτύπου ἔ. χαρακτὴρ Alex.Al.*ep.Alex.*38(p.25.26; M.18.561C); Acac.Caes.*fr.Marcell.*(p.260.15; M.42.389B); comp., *clearer, more distinct,* Gr.Naz.*or.*33.17(M.36.237A); εἰς ἀρραβῶνα τοῦ ἐκτυπωτέρου τε καὶ ἀληθεστέρου πάσχα Sophr.H.*or.*5(M.87.3316B); **2.** *manifest, A.Thom.*A 138(p.245.12).

ἐκτυπ-όω, 1. *impress* a seal etc., hence *work in relief, model, Diogn.*2.3; οἱ τεχνῖται τῶν ἰδιωτῶν καὶ παρὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας ~οῦσι τὸ βέλτιον Clem.*str.*7.16(p.68.5; M.9.533A); Or.*Jo.*10.39(23; p.216.25; M.14.384A); fig. τῶν τιμωρητῶν ἀγγέλων ἐντραπησομένων τὴν ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπ' αὐτοῖς ἐκτετυπωμένην σφραγῖδα Meth.*symp.*9.1(p.115.21; M.18.180C); Bas.Sel.*v.Thecl.*1(M.85.513B) cit. s. σταυρός; met. τὸ ἅγιον πνεῦμα...εἰς τὰς λέξεις ὡς εἰπεῖν τὴν αὐτοῦ διάνοιαν ~ωσάμενον Clem.*ecl.*32(p.146.29; M.9.716A); τῆς καθ' ὁμοίωσιν μορφῆς ἐν αὐτοῖς [sc. τοῖς φωτιζομένοις] ~ουμένης τοῦ λόγου Meth.*symp.*8.8 (p.90.10; 149C); *ib.*(p.91.3; 152A); Thdt.*Col.*3:10(3.493); **2.** *form* ἡ ὕλη...~οῦται τὰς ἰδέας ἀπὸ τοῦ υἱοῦ· ~οῦται δὲ ὁ μὲν υἱὸς ἀπὸ τοῦ πατρός Hipp.*haer.*5.17(p.114.22; M.16.3175C); *ib.*5.19(p.118.20; 3182C); τὸν ἄνθρωπον ὃν ἀνείληφεν...μορφούμενον κατὰ δικαιοσύνην καὶ ~ούμενον Or.*Jo.*1.28(30; p.36.7; M.14.76C); Didym.(‡Bas.)*Eun.*5 (1.301E; M.29.724C); Gr.Naz.*carm.*1.2.8.82(M.37.655A); ~οῦντες καὶ ὀνομασίας μυρίας βαρβαρικὰς ἀρχόντων Epiph.*haer.*25.3(p.270.12; M.41.324C); *ib.*33.8(p.458.5; 568D); *ib.*73.36(p.311.11; M.42.469C); Chrys.*hom.8.3 in 1Tim.*(11.592E); **3.** *represent* τὸ ἐν τῷ ὕδατι, ὅτε ἐβαπτίζετο, ἀντὶ τῆς σαρκὸς ἐκείνης ἐκτετυπωμένον σῶμα Hipp.*haer.*8.10(p.230.23; M.16.3355B); ὁ υἱός, εἰκὼν ἀκριβής, φύσει ~οῦσα τὸν ἴδιον πατέρα Epiph.*haer.*65.8(p.11.29; M.42.25C); **4.** *express* τὴν σελήνην...διὰ τῶν ἡμερῶν τὸν ἀριθμὸν τῶν τριάκοντα αἰώνων ~οῦν Iren.*haer.*1.17.1(M.7.640A); θελήσαντά φησι τὸν δημιουργὸν τῆς ἄνω ὀγδοάδος τὸ ἀπέραντον...μιμήσασθαι καὶ μὴ δυνηθέντα τὸ μόνιμον αὐτῆς καὶ ἀΐδιον ~ῶσαι *ib.*1.17.2(641A); **5.** *indite,* cf. διατυπόω; βίβλους τινὰς ἐξετύπωσαν Epiph.*haer.*40.7(p.88.8; M.41.688C); **6.** τοὺς πρεσβευτὰς...δικαιοτάτῃ ἀντιρρήσει ἀντιβεβηκέναι, ὥστε μὴ παραίτησιν ἔχειν τὴν ἐπιχείρησιν, ἥτις ἑαυτὴν οὐδὲ ἐκτυπωθεῖσα ἐπέσχεν Leo Mag.*ep.*104.4(p.60.25; M.*PL*.54.998A; prob. f.l. for ἐπιτιμηθεῖσα ed.).

ἐκτύπωμα, τό, A. *impression* of a seal; **1.** lit. ἐ., ὃ καὶ ἐκσφράγισμα ἑρμηνεύεται ‡Ath.*annunt.*6(M.28.924C); ὥσπερ σφραγῖδος ἐ. πολλὰ μετέχει τῆς ἀρχετύπου σφραγῖδος Dion.Ar.*d.n.*2.5(M.3.644A); Max.*ambig.*(M.91.1076C); **2.** met., of sign of cross as baptismal seal, Serap.*euch.*25.2 cit. s. χρίω; ἐλαίῳ ἔλιπανέ σου τὴν κεφαλὴν...ἵνα γένῃ ἐ. σφραγῖδος, ἁγίασμα θεοῦ Cyr.H.*catech.*22.7; Jo.D.*imag.*1.27(M.94.1264B) cit. s. μυστήριον; **3.** of a die ἐν τοῖς χρυσοῖς νομίσμασι τὴν αὐτὸς αὑτοῦ εἰκόνα ὧδε γράφεσθαι διετύπου...τούτου μὲν οὖν τὰ ἐ. καθ' ὅλης τῆς Ῥωμαίων διέτρεχεν οἰκουμένης Eus.*v.C.*4.15(p.123.22; M.20.1164B); hence **4.** *image* of any kind, Athenag.*leg.*19.3(M.6.929B); Eus.*h.e.*7.18.2(M.20.680B); Thdt.*qu.20 in Gen.*(1.26); Philost.*h.e.*3.11(p.40.15; M.65.496C); ‡Jo.D.*ep.Thphl.*21(M.95.373A); προσκύνει... τὸ σεβάσμιον ἐ. τοῦ δεσποτικοῦ χαρακτῆρος †Jo.D.*B.J.*19(M.96.1032B); (Gnost.) *image* in sense of *representation* of a heavenly reality πασῶν...τῶν ἀπείρων τοῦ τρίτου αἰῶνος ἰδεῶν ἀπειλημμένων ἐν τούτῳ τῷ κατωτάτῳ σκότῳ...ἐναπεσφράγισται μετὰ τῶν λοιπῶν τὸ ἐ. πῦρ ζῶν ἀπὸ φωτὸς γενόμενον Hipp.*haer.*8.9(p.228.25; M.16.3351D); σοὶ λέγω τῷ ἐ. τῷ ἐν τῷ οὐρανῷ *A.Andr.et Mt.*13(p.80.1); τὸν Χριστὸν εἶναί τι ἀνδροείκελον ἐ. Epiph.*haer.*30.17(p.356.19; M.41.433C); **5.** *representation, likeness,* Cyr.*Os.*1(3.9B); id.*Am.*55(3.310C);

τὸ ἀκριβὲς τοῦ εἴδους ἐ. καθάπερ ἡ τοῦ βασιλέως ἐν ξύλῳ γραφή id.*Jo.* 2.8(4.230A); εἶχεν δὲ ἡ εἰκὼν τὸ ἐ. τῆς δεσποίνης ἡμῶν Jo.Mosch.*prat.* 45(M.87.2900B); **6.** *corresponding likeness,* as of matrix and seal τὰ νοήματα ὁμοιώματα καὶ ἐ. τῶν ὑποκειμένων ὄντα Clem.*str.*8.8(p.94. 7; M.9.589A); λέοντες λέοντας οὐκ ἐσθίουσι, διὰ τὸ ἴδιον ἐ. Epiph. *haer.*66.76(p.118.1; M.42.149B); *ib.*76.3(p.343.14; 520C); **7.** *similitude,* ‡Ath.*qu.al.*19(M.28.789C); **8.** *expression* νοῦ δ' ἔργον ἡ νόησις ἐ. τε Gr.Naz.*carm.*1.2.34.28(M.37.947A); **9.** *material form* ἐμμένειν... πρὸς τὸν ἔσω ἡμῶν ἄνθρωπον, ὅπου οὐκ ἔστιν ἐ. τῶν λογισμῶν καὶ οὐδὲ θεωρία τῶν συνθέτων Isaac *ep.*22(p.174).

B. *figure, type* τοῦ Κάιν ἐκ τῆς Εὔας γεγενημένου καὶ πάντων τῶν ἑξῆς τὴν ἀναγωγὴν ἐχόντων ἐπὶ τὴν Εὔαν, ἐ. τῆς ἐκκλησίας τυγχάνειν Or.*princ.*4.3.7(p.333.27; M.11.388A); τὰς αἰσθητὰς εὐωδίας, ἐ. τῆς νοητῆς διαδόσεως Dion.Ar.*c.h.*1.3(M.3.121D); id.*e.h.*2.3.2(M.3.397C); σκηνὴν...ἐ. παντὸς τοῦ κόσμου Cosm.Ind.*top.*arg.(M.88.56C).

C. *pattern* ἡττήθη τελέως ὁ θάνατος, εἰς ἀφθαρσίας ἐ. ἀνασταυρωθείσης τῆς σαρκός Meth.*Porph.*3(p.507.6; M.18.401C); id.*symp.*1.4 (p.13.8; M.18.45A).

ἐκτύπως, **1.** *in outline* ταῦτ' ἐστὶν ἡμῖν ἐ. ὁρίσματα Gr.Naz.*carm.* 1.2.34.267(M.37.964); **2.** *clearly, distinctly, definitely* εἰκόνα...ἐ. καὶ ἀκριβῶς ὡμοιωμένην πρὸς πατρικὴν ἀγαθότητα Acac.Caes.*fr.Marcell.* (p.261.22; M.42.392A); Cyr.*hom.pasch.*22(5^{2}.274B); comp., Or.*Jo.*13. 36(p.261.17; M.14.461B); Gr.Naz.*or.*41.11(M.36.444B); Jo.D.*carm. pasch.*125(p.221; M.96.844B).

ἐκτύπωσις, ἡ, **1.** *clarification* ἐ. καὶ τράνωσις τούτων...ὑπὸ τοῦ... πνεύματος Or.*comm.in Eph.*1:13(p.243); **2.** *form, expression,* Hipp. *haer.*10.11(p.271.20; M.16.3423C); Max.*schol.e.h.*3.3.7(M.4.144B); **3.** *likeness* τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὴν ἐ. τοῦ Χριστοῦ προσλαμβάνουσι οἱ φωτιζόμενοι Meth.*symp.*8.8(p.90.8; M.18.149B).

ἐκφαίν-ω, **1.** *produce,* Trin. θεὸς...ἐ. ... λόγον ἀληθῶς ἐξ ἑαυτοῦ Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.306E; M.29.736B); **2.** *make clear*; ref. outstretched arms of Moses as type of cross πρῶτος ἐξέφανεν...τὴν δοκοῦσαν κατάραν Just.*dial.*90.3(M.6.689C); of Christ explaining parables, Clem.*paed.*1.8(p.29.7; M.8.329C); Dion.Ar.*c.h.*7.3(M.3. 209B); ref. purpose of angelic illumination τὸ ~ειν ἐν ἑαυταῖς τὴν κρυφίαν ἀγαθότητα id.*d.n.*4.2(M.3.696B); id.*myst.*1.3(M.3.1000C); φωναῖς οὐκ ~εται *Hymn.*(*AS* 1 p.547).

***ἐκφανδόν,** *openly,* Cyr.*ador.*4(1.110A; ἐκφάνδην M.68.308A).

ἐκφανής, **1.** *shining out, made manifest*; of Inc. ἀπειρίας τὰς ἐ. διὰ σαρκὸς θεουργίας ἀνθρώποις παρέχειν...μηνύματα Max.*ambig.*(M.91. 1168A); neut. as subst., the *open* εἰς τὸ ἐ. προελθεῖν Gr.Nyss.*hex.*10 (M.44.72D); **2.** *illustrious,* Socr.*h.e.*6.2.12(M.67.664C).

ἔκφανσις, ἡ, *manifestation*; **1.** of God ὥσπερ ἔ. ὄντα ἑαυτοῦ δι' ἑαυτοῦ Dion.Ar.*d.n.*4.14(M.3.712C); πρὸς τῶν διαπύρων...νοῶν εἰς ἔ. ἀνακινεῖσθαι φιλεῖ id.*e.h.*4.3.10(3.481D); **2.** Trin., of eternal relations τὸ...τῆς ἐ., ἵν' οὕτως εἴπω, ἢ τῆς πρὸς ἄλληλα σχέσεως διάφορον διάφορον αὐτῶν καὶ τὴν κλῆσιν πεποίηκεν Gr.Naz.*or.*31.9(p.155.14; M.36.141C); cf.Cyr.*Jo.*3.5(4.302B); τὰς διακρίσεις...τῆς θεαρχίας, προόδους τε καὶ ἐ. Dion.Ar.*d.n.*2.4(M.3.640D); τὴν τρισυπόστατον τῆς ὑπερουσίου γονιμότητος ἔ. *ib.*1.4(592A); Max.*schol.d.n.*1.4(M.4.196B) cit. s. πρόοδος; ἡ τῆς ἐνεργείας τοῦ υἱοῦ διὰ τοῦ πνεύματος ἔ. *cat.Rom.* 8:10(p.228.14); **3.** ref. Inc. ἡ ἔ. ἡ εἰς ἀνθρώπους Chrys.*hom.13.3 in Jo.*(8.76A); κρύφιος...ἐστι καὶ μετὰ τὴν ἔ., ἤ, ἵνα τὸ θειότερον εἴπω, καὶ ἐν τῇ ἐ. Dion.Ar.*ep.*3(M.3.1069B); τῇ καθ' ἡμᾶς ἐ. ἄνθρωπος γέγονε τέλειος Max.*ambig.*(M.91.1280B); of manifestation of divine attributes in Christ's life, Cyr.*Lc.*2:40(M.72.508B); **4.** *explanation,* Dion.Ar.*c.h.*2.5(M.3.144C).

***ἐκφαντεία, ἡ,** *elucidation, explanation,* Dion.Ar.*c.h.*2.1(M.3. 136D).

ἐκφαντικός, **1.** *manifesting,* Dion.Ar.*d.n.*4.11(M.3.708C); Max. *ambig.*(M.91.1109B); of Christ ὡς ἄνθρωπος...τῆς οἰκείας ἐκφαντικὸς ὑπῆρχε θεότητος *ib.*(1056A); Trin., of Word τῆς τοῦ πατρὸς οὐσίας ἐ. Eun.ap.Cyr.*Jo.*1.4(4.31A); Cyr.*Jo.*3.5(306E) cit. s. πρόοδος; λόγος τῶν τοῦ πατρὸς θελημάτων ἐ. *ib.*11.7(964B); ref. H. Ghost ἐν τῷ λόγῳ ἀναπαυομένην [sc. δύναμιν], καὶ αὐτοῦ οὖσαν ἐ. Jo.D.*f.o.*1.7(M.94.805B); **2.** *clear,* Areth.*Apoc.*55(M.106.729B).

***ἐκφαντικῶς,** **1.** *by way of manifesting,* Cyr.*Jo.*6.1(4.607D); ἐν τῇ τοῦ πατρὸς νηδύϊ γεννώσῃ...τὸν υἱὸν ἐ., ὡς ἐν ἐκλάμψει *ib.*1.10(105E); **2.** *clearly,* superl., ‡Meth.*Sym.et Ann.*8(M.18.369C).

ἐκφαντορία, ἡ, *manifestation, revelation*; **1.** of God τῇ κρυφιότητι τῶν ἀπορρήτων οἰκειοτέρα μᾶλλόν ἐστιν ἐπὶ τῶν ἀοράτων ἡ διὰ τῶν ἀνομοίων ἀναπλάσεων ἐ. Dion.Ar.*c.h.*2.3(M.3.141A); manifestation transmitted by angels, *ib.*4.2(180B); **2.** of apparitions of angels ὑπερκοσμίους ἐ. *ib.*2.1(137C); ‡Ath.*occurs.*2(M.28.976A); **3.** of revelation in scripture ἡ τῶν προφητῶν ἐ. ‡Sophr.H.*liturg.*(M.87.3997B); ‡Bas.*h.myst.*39(p.387.2); Jo.D.*trisag.*(M.95.25A); description and explanation, Dion.Ar.*c.h.*5(M.3.196B); **4.** = *tradition* ἡ πατρικὴ ἐ. Mod.*dorm.*3(M.86.3285B).

ἐκφαντορικός, **1.** *manifesting, revealing, expressing*; **a.** ref. God τὴν τῶν ὅλων τοῦ θεοῦ προόδων ἐ. ἀγαθωνυμίαν Dion.Ar.*d.n.*3.1(M.3. 680B); ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὴν σωστικὴν ἀγαθουργίαν, εἰς ἐ. ἐληλυθὼς τάξιν id.*c.h.*4.4(M.3.181D); διὰ λόγου προβολεὺς [sc. Father] ἐ. πνεύματος Jo.D.*f.o.*1.12(M.94.848D); **b.** of angels πρώτως...ἐ. τῆς θεαρχικῆς κρυφιότητος Dion.Ar.*c.h.*4.2(180A); ἐ. ... πάντες εἰσὶ καὶ ἄγγελοι τῶν πρὸ αὐτῶν *ib.*10.2(273A); **c.** ref. scripture αἱ τῶν λογίων ...ἐ. παραδόσεις *ib.*5(196B); cf.id.*e.h.*5.3.7(M.3.513C); **d.** of bishop, in ordaining ἐ. ἐστι τῆς θεαρχικῆς ἐκλογῆς *ib.*5.3.3(512B); in excommunicating ὡς ἐ. τῶν θείων δικαιωμάτων *ib.*7.3.7(564B); **2.** *splendid* ἐκφαντορικώτατον...ὕμνον ‡Ath.*annunt.*15(M.28.940B).

***ἐκφαντορικῶς,** **1.** *by explaining,* Dion.Ar.*e.h.*5.1.6(M.3.505D); id. *d.n.*1.4(M.3.592B); **2.** *clearly,* id.*c.h.*7.1(M.3.205C); Jo.Thess.*dorm. BMV* 2.1(p.406.20).

ἐκφάντωρ, ὁ, *one who declares, expounds,* Dion.Ar.*ep.*7.1(M.3. 1077C); οἱ ἱερεῖς ἐ. εἰσι τοῦ θεοῦ *ib.*8.2(1092A).

***ἐκφαραγγόομαι,** *be made into gullies,* Gr.Nyss.*hex.*27(M.44.89B).

***ἐκφεγγής,** *radiant, shining,* Philost.*h.e.*10.9(p.129.13; M.65. 589B).

***ἐκφενακίζω,** *deceive,* Didym.*Trin.*3.42(M.39.992B).

ἐκφέρ-ω, *bring out*; **1.** Trin. ὁ πατὴρ...ἐξ ἑαυτοῦ ἐξήνεγκε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Epiph.*haer.*76.49(p.403.28; M.42.620C); **2.** of revealing θεοῦ μόνου ἐστὶ τὸ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ ἀπόρρητα ~ειν Chrys.*hom. 29.2 in Mt.*(7.344A); of mysteries not to be revealed to non-Christians, id.*hom.40.1 in 1Cor.*(10.379A); cf.*ib.16.3*(139B); **3.** of giving opinion or judgement, Clem.*str.*7.16(p.68.24; M.9.533C); Eus.*h.e.*5.23.4(M.20.493A); τὴν καθαιρετικὴν ψῆφον...ἐξενεχθῆναι Philost.*h.e.*2.11(M.65.476A).

ἐκφεύγω, *escape,* esp. of avoidance of eternal punishment ἵνα πιστεύσαντες εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸ ἀποθανεῖν ἐκφύγητε Ign.*Trall.* 2.1; δι' ὕδατος καὶ πίστεως καὶ ξύλου οἱ προπαρασκευαζόμενοι... ἐκφεύξονται τὴν μέλλουσαν ἐπέρχεσθαι τοῦ θεοῦ κρίσιν Just.*dial.*138.3 (M.6.793C); id.*1apol.*68.2(M.6.432A).

ἔκφευξις, ἡ, *escape,* Eus.*Ps.*54:7-12(M.23.477C).

***ἐκφλεγμαίνω,** *seethe,* Bas.*hom.in Ps.*32(1.136C; M.29.336A).

ἐκφλέγω, *kindle*; lit., Clem.*str.*6.15(p.490.21; M.9.340C); met. ὁ λόγος...ἐ. ... τὸν ἄνθρωπον *ib.*5.8(p.360.2; 80A); ἐ. τὰς ἐπιθυμίας id. *paed.*2.4(p.183.5; M.8.441C); Meth.*symp.*3.11(p.39.20; M.18.77B).

ἐκφλογ-όω, *inflame* τῇ περισσείᾳ τοῦ αἵματος τὰ ἐνδὸς [v.l. ἐντὸς] ~οῦσθαι *M.Ner.et Ach.*4(p.3.16).

ἐκφλόγωσις, ἡ, *conflagration*; at end of world, Meth.*res.*1.47 (p.299.19; M.18.276A); ref. end of Sodom, Jo.D.*Man.*1.41(M.94. 1545A).

ἐκφοίτησις, ἡ, *becoming public, publication,* Clem.*str.*5.10(p.370. 9; M.9.100C).

***ἐκφοιτητικῶς,** ἐ. ἔχω *be going out* or *advancing* τῷ μὴ ἐ. ἔχοντα πρὸς τὸν ὄντα, ἀπιέναι...πρὸς τὸ μὴ εἶναι Leont.H.*Nest.*2.30(M.86. 1589A).

ἐκφορά, ἡ, *bringing forth*; of Creation, Clem.*str.*6.16(p.506.18; M.9.376B).

ἐκφόρησις, ἡ, *carrying away, removal,* Clem.*str.*1.23(p.99.7; M.8. 905A); Melet.*nat.hom.*synops.(M.64.1109A).

ἔκφορος, *to be divulged* μὴ ῥίπτειν εἰς βεβήλους ἀκοὰς τὰ μὴ ἔ. Gr. Naz.*or.*27.5(p.9.7; M.36.17B); ref. S. Paul's rapture εἰ μὲν ἔ. ἦν ἃ παρέσχεν ὁ τρίτος οὐρανός *ib.*28.20(p.51.11; 52C); Dion.Ar.*d.n.*1.8(M. 3.597C); Areth.*Apoc.*28(M.106.640B).

ἐκφορτίζομαι, *be relieved, freed* πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας σαρκικῆς... ἐκπεφορτισμένους Cyr.*ador.*11(1.408B).

***ἐκφορτόω,** *unload,* Geo.Pis.*hex.*1123(M.92.1521A).

ἔκφρασις, ἡ, *exposition,* Clem.*str.*1.1(p.9.9; M.8.700A); γένους... τοῦ Χριστοῦ...οὔτις ἂν εἰς ἔ. αὐτάρκης γένοιτο λόγος Eus.*h.e.*1.2.2 (M.20.53B).

***ἐκφρενής,** *demented,* Tim.I Al.*resp.*(M.33.1305B).

***ἔκφρικτος,** *dreadful,* Herm.*vis.*1.3.3.

ἐκφρονέω, *deviate from,* Gr.Nyss.*v.Ephr.*(M.46.828A).

ἐκφυάς, ἡ, *offshoot*; met., ref. heresies, Hipp.*haer.*9.6(p.240.15; M.16.3370B).

***ἐκφυή, ἡ,** *production, growth* τῶν πονηρῶν καρπῶν ἐ. Eus.*theoph. fr.*11(6; p.25.15; M.24.636C).

ἐκφυσ-άω, *blow away,* met. τοῦ ἁγίου πνεύματος ~ῶντος τοὺς χείρονας Heracleon ap.Or.*Jo.*10.33(19; p.207.11; M.14.368A).

***ἐκφυσιόω,** *puff up,* Anon.ap.Eus.*h.e.*5.16.9(M.20.468B).

ἔκφυσις, ἡ, *germination, growth*; met., of evil thoughts, Meth. *res.*1.41(p.287.10; M.18.269C).

[*]**ἐκφυτέω**, *spring from, be begotten*; of Christ, Jo.Mon.*hymn.Nic.* 5(M.96.1385C).

***ἐκφώνημα, τό,** *utterance*, Tat.*orat.*22(p.25.13; M.6.857A); *ib.*33 (p.34.23; 873C); of Montanist prophecies ἐν τῇ τῶν νόθων ἐ. ἀκροάσει Anon.ap.Eus.*h.e.*5.16.8(M.20.468A).

ἐκφώνησις, ἡ, 1. *pronunciation*, of emanation of aeons from Father (Marcosian) ἕκαστον...τῶν στοιχείων...ἰδίαν ἐ. ... ἔχειν Iren. *haer.*1.14.1(M.7.596A); τὸν πατέρα ἐπιστάμενον τὸ ἀχώρητον αὐτοῦ, δεδωκέναι τοῖς στοιχείοις, ἃ καὶ αἰῶνας καλεῖ, ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὴν ἰδίαν ἐ. ἐκβοᾶν, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἕνα τὸ ὅλον ἐκφωνεῖν *ib.*1.14.2 (601A); τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ὅλων ἔφη γενέσθαι, ὅταν τὰ πάντα κατελθόντα εἰς τὸ ἓν γράμμα, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐ. ἠχήσῃ· ἧς ἐ. εἰκόνα τὸ ἀμὴν ὁμοῦ λεγόντων ἡμῶν ὑπέθετο εἶναι *ib.*1.14.1(597A); **2.** *expression, designation*; **a.** in gen., Thphl.Ant.*Autol.*2.18(M.6. 1081A); Bas.*Spir.*5(3.5B; M.32.76B); Gel.Cyz.*h.e.*proem.tit.(p.1.24); **b.** ref. theol. terminology ἡμῶν [i.e. opp. pagans]...θειοτέρας... τινος ἐ. λόγοις καταχρωμένων Tat.*orat.*12(p.14.1; M.6.832D); οὐ...τοῦ πνεύματος ἐλευθερίαν δουλεύειν...φάμεν τῇ σμικροπρεπείᾳ τῶν ἔξωθεν, ἀλλὰ...οἰκείως ὑπαλλάττειν τὰς ἐ. Bas.*Spir.*6(3.5E; M.32.77A); Trin. αἱ...τῶν ὀνομάτων διαστολαί...ὡς οὐχὶ ὅσων αἱ ἐ. αἱ αὐταί, ταῦτα καὶ τῷ σημαινομένῳ ἤδη ταὐτά, ἵνα τὸ πατέρα εἶναι τοῦ υἱοῦ τὸν θεὸν διὰ τοὺς ἐπὶ γῆς πατέρας ὀνομαζομένους ἀφέληται id.*Eun.*2.22(1.257E; M. 29.620B); of formula *Gloria patri* etc., Philost.*h.e.*3.13(M.65.501B); **3.** *prayer said aloud*, at conclusion of prayers said silently by priest, *Lit.Jac.*(p.220.18); **4.** *promulgation* of conciliar decree συνοδικὴ ἐ. Tarasius ap.CNic.(787)*act.*1(H.4.73C).

***ἐκφωνητήριον, τό,** *utterance, means of expression*, Const.*or.s.c.*1 (p.154.8; M.20.1233A).

***ἐκφώσκω,** *dim the light, obscure*, met. τῆς θείας εἰκόνος χαρακτῆρας ἐξεφώσκαμεν Jo.D.*f.o.*4.4(M.94.1108B).

***ἐκφωτίζ-ω, 1.** *shed light* (*upon*), met. ὁ λόγος...ὁ...~ων τὸν ἄνθρωπον Clem.*str.*5.8(p.360.2; M.9.80A); **2.** *bring to light, reveal*; met., ref. fathers of CNic. τὸ ἅγιον πνεῦμα τοιούτων...ἀνδρῶν ταῖς διανοίαις ἐγκείμενον τὴν θείαν βούλησιν ἐξεφώτισε Const.*ep.*(Opitz 3 p.54.4)ap.Socr.*h.e.*1.9.40(M.67.85C).

ἐκχαραδρ-όω, pass., *be broken up into streams* or *channels*, Gr. Nyss.*virg.*8(p.285.7; M.46.356C); met. ἀπὸ τῆς τῷ πολλῷ ῥεύματι τῶν παθῶν ~ωθείσης σαρκός ‡Proc.G.*Pr.*30:17(M.87.1529A).

***ἐκχερσόω,** *dry up*, met. ῥύπους...τῆς σῆς προσευχῆς ἐξεχέρσωσας ξίφει Geo.Pis.*hex.*39(M.92.1429A); id.*Heracl.*2.67(M.92.1322A).

ἐκχέ-ω, *pour forth*; **1.** lit.; **a.** in gen., ref. baptism in absence of running water ~ον εἰς τὴν κεφαλὴν τρὶς ὕδωρ *Did.*7.3; of casting figures κηροπλαστοῦσι, καὶ οὕτως ~ουσι καθ' ὁμοιότητα ἐκείνου Mac. Aeg.*hom.*16.7(M.34.617D); **b.** of blood of Christ ἐκχυθὲν παντὶ τῷ κόσμῳ *1Clem.*7.4; Clem.*paed.*1.6(p.116.6; M.8.301B); Or.*hom.14.6 in Jer.*(p.111.26; M.13.412B); **2.** met.; **a.** of H. Ghost, usu. ref. Joel 2:28 πνεῦμα τῆς χάριτος τὸ ἐκχυθὲν ἐφ' ἡμᾶς *1Clem.*46.6; *Barn.* 1.3; Or.*Jo.*19.5(1; p.303.33; M.14.533B); poured out by Father, Ath.*ep.Serap.*3.1(M.26.625B); by Son, id.*Ar.*2.18(M.26.184B); **b.** ref. Inc. ἐκχεῖσθαι...ὁ λόγος Or.*Cels.*6.78(p.150.11; M.11.1417B); **c.** of surrender to passion or emotion ἐκχεῖσθαι πρὸς ἕτερον id.*mart.* 9(p.9.28; M.11.576B); Meth.*symp.*5.6(p.60.19; M.18.108B); Chrys. *hom.9.5 in 1Thess.*(11.492F); of BMV at Annunciation οὐκ...ἑαυτὴν ἐξέχεεν...ἀλλ' 'ἐταράχθη' id.*hom.4.5 in Mt.*(7.54B); **d.** of extension in time, ref. Son πρὸ τῶν αἰώνων καὶ μετὰ τούτους τὸ ἄπειρον αὐτοῦ τῆς ζωῆς...ἐκκέχυται Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.215.3; M.45.464B).

ἐκχοΐζω, *dig away*; **1.** lit., Marc.Diac.*v.Porph.*76; Pall.*h.Laus.*39 (p.125.1; M.34.1195C); Jo.Mal.*chron.*9 p.225(M.97.349B); **2.** met. τὰς ...καρδίας ἐ. †Cyr.*coll.VT*(6^4.58A; M.77.1261C) = Max.*cap.*2.60(M. 90.1244A).

***ἐκχόϊσις, ἡ,** *digging out, excavation*, Jo.Mal.*chron.*18 p.437(M.97. 645A).

***ἐκχοϊσμός, ὁ,** = foreg., Thphn.*chron.*p.43(M.108.164B); *ib.*p.148 (401B).

***ἔκχυμα, τό,** *pouring out*, *Orac.Sib.*3.320; plur., *ib.*11.106.

ἔκχυσις, ἡ, *pouring out, shedding*, *Apoc.En.*17.7; Isid.Pel.*epp.*1. 297(M.78.356B); met., of H. Ghost πνεύματος ἁγίου ἐ. ἐπὶ πάντας ἐγίνετο *1Clem.*2.2; of divine wisdom (ref. Ecclus.1:9f.), Ath.*Ar.*2.79 (M.26.313C).

ἐκχώρησις, ἡ, *submission, surrender*; of will to God, Max.*ambig.* (M.91.1076B).

***ἐκχωρισμός, ὁ,** *banishment*; met., of evil spirits, Serap.*euch.*29.1.

***ἔκψηγμα, τό,** plur., *scrapings, chips*, Clem.*paed.*2.12(p.227.18; M.8.540B).

***ἐκψοφέω,** *frighten with noise*, Hipp.*haer.*5.16(p.111.19; M.16. 3171B; conj. ἐκφοβοῦν).

ἐκψύχω, 1. *faint*; met., Thphl.Ant.*Autol.*1.6(M.6.1033C); **2.** *die*, Philost.*h.e.*3.26(M.65.513B).

ἑκών, *willing*, i.e. having a deliberate intention; **1.** of Christ, ref. Phil.2:7 ἑ. κενώσας ἑαυτόν Or.*hom.1.7 in Jer.*(p.6.27; M.13.264B); σωματικὰς ὕβρεις, ἃς ἑ. ... ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέμεινεν Ath.*Ar.*1.7(M.26.24C); Chrys.*hom.84.2 in Mt.*(7.899D); **2.** of intellectual and moral life, ref. martyrdom ἑ. ὑπὲρ θεοῦ ἀποθνήσκω Ign.*Rom.*4.1; voluntary martyrs blamed ὁ παραβιασάμενος ἑαυτόν τε καί τινας προσελθεῖν ἑκόντας *M.Polyc.*4; of penance τινὲς ... ἑ. θλίβονται, γινώσκοντες τὰς πράξεις αὐτῶν ἃς ἔπραξαν Herm.*sim.*8.10.4; Thal.*cent.*3.16(M.91. 1449B); of heretics τὰ...τοῖς θεοπνεύστοις λόγοις...παραδιδόμενα ἑκόντες εἶναι σοφίζονται Clem.*str.*7.16(p.73.6; M.9.544A); Ath.*inc.*40. 5(M.25.165C); of Jews rejecting Christ μὴ ἀγνοοῦντες, ἀλλ' ἑ. id.*ep. Serap.*4.20(M.26.669C); Thdt.*Rom.*10:13(3.113).

ἐλαία, ἡ, I. *olive-tree*;

A. lit.; **1.** use of its wood for ancient pagan images, Athenag.*leg.* 17.3(M.6.924B); **2.** of Noah's olive-branch πόθεν εὗρε τὸ φύλλον τῆς ἐ.;...τὸ δένδρον ἀειθαλές ἐστι, καὶ εἰκός, τῶν ὑδάτων ὑπονοστησάντων, ἔτι...τὴν τῶν φύλλων ἔχειν κόμην Chrys.*hom.26.4 in Gen.*(4.250B); **3.** of Mount of Olives; **a.** as abode of ascetics, Pall.*h.Laus.*44 (p.131.12; M.34.1209C); **b.** symbolism of name τὸ ὄρος δὲ τῶν 'Ε. ⟨ἡ ἐκκλησία⟩ ἐστίν,...αἵτινες λέγουσι καρποφοροῦσαι καλλιέλαιος οὖσαι· ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐ. κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ· καὶ...εἰσιν ὡσεὶ νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς Χριστοῦ τραπέζης Or.*comm.in Mt.*16.17 (p.532.28; M.13.1432A); **c.** as place of pilgrimage, Eus.*onomast.* (p.74.17); **d.** scene of vision of Cross before Constantius' victory over Magnentius, Cyr.H.*ep.Const.*4(M.33.1169A); Soz.*h.e.*4.5.2(M.67. 1117B).

B. as symbol; **1.** of peace, ref. Gen.8:11 ἀποστέλλονται...οἱ ἅγιοι παρὰ Χριστοῦ...ὑπονοστοῦσι δὲ ὥσπερ λαλοῦντες εἰρήνην. τουτὶ γὰρ οἶμαι πλαγίως ὑποδηλοῦν τὸ ἐν στόματι κεῖσθαι τῆς περιστερᾶς τὸν τῆς ἐ. θαλλόν Cyr.*glaph.Gen.*(1.40C); **2.** of mercy, Meth.*symp.* 10.2(p.123.11; M.18.193D); καθάπερ οἱ ἄνθρωποι, κλάδους ἐ. ἐκκόψαντες, ἐπισείουσι τοῖς βασιλεῦσι, διὰ τοῦ φυτοῦ αὐτοὺς καὶ φιλανθρωπίας ἀναμιμνήσκοντες, οὕτω...οἱ ἄγγελοι τότε ἀντὶ κλάδων ἐ. αὐτὸ τὸ σῶμα δεσποτικὸν προτεινόμενοι, τὸν δεσπότην παρακαλοῦσιν Chrys.*incomprehens.*3.7(1.470D); **3.** as emblem of priesthood, *T.Lev.* 8.8; **4.** exeg.: Jud.9:8-15, as symbol of Law, Meth.*symp.*10.2 (p.123.22; M.18.196A); Ps.51:10 ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστι χαρά, εἰρήνη,...τοῦτον τοίνυν τὸν καρπὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ ὁ ἅγιος ἔλεγεν, ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐ. κατάκαρπος. ἐλαίᾳ...ὁμοιοῖ ἑαυτόν, ἐπειδὴ ἐλεημοσύνης ἐπικρατούσης ἐν αὐτῷ, ἀκολούθως εἵποντο αἱ λοιπαὶ ἀρεταί Or.*sel. in Ps.*51:10(M.12.1460A); μεταφυτεύῃ λοιπὸν εἰς τὰς ἐ. τὰς νοητάς... ἐγὼ δὲ ὡς ἐ., κτλ. ... ἐ. οὐκ αἰσθητή, ἀλλὰ νοητή, φωτοφόρος Cyr.H. *catech.*1.4; ὁ γὰρ ὡς ἐ. κατάκαρπος ῥιζωθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ἑδραῖόν τε καὶ ἀμετακίνητον τοῦ κατὰ τὴν πίστιν στερεώματος ἐν ἑαυτῷ βεβαιώσας καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ θείου ἐλαίου δι' εὐχαριστίας τῇ ἀπειρίᾳ τῶν αἰώνων συμπαρατείνας Gr.Nyss.*Pss.titt.*B 13(M.44. 565A); Is.17:6 οἱ δὴ πάντες ἐπ' ἄκρου τῆς ἐ., δηλαδὴ τῆς 'Ιουδαίων διαδοχῆς, ἣν καὶ Παῦλος ῥίζαν ἁγίαν καὶ ἀπαρχὴν καὶ καλλιέλαιον εἴρηκε Proc.G.*Is.*17:1-11(M.87.2124D); Zach.4:3, the two olive-trees typifying: kingship and priesthood, Thdr.Mops.*Zach.*4:1-3(M.66. 528D); Thdt.*Zach.*4:1-3(2.1613); synagogue and gentiles (ref. Rom. 11:17), Cyr.*Zach.*23(3.683E); Nil.*epp.*2.15(M.79.205D); Rom.11:17, grafting simile not true to nature, cf.Or.*comm.in Rom.*8.11(M.14. 1195A); bearing of simile on problem of free will; every man, possessing one and same nature, may prove to be either good or wild olive according to his free choice, cf.*ib.*(M.14.1192A); ὅταν καὶ οἱ κατὰ φύσιν τῆς ἐ. κλάδοι δι' ἀπιστίαν ἐν ἀπωλείᾳ μένωσιν, καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγριελαίου παρὰ φύσιν εἰς καλλιέλαιον ἐμφυτευόμενοι σώζωνται, πῶς οἱ καὶ σωτηρίαν καὶ ἀπώλειαν ἐκ φύσεως εἰσάγοντες οὐκ αἰσχύνονται; Apoll.*Rom.*11:24(p.74.29); μία μὲν φύσις πάντων ὥσπερ καὶ τῆς ἐ., οὐ μία δὲ προαίρεσις ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἀγρίου καὶ ἡμέρου Sever.*Rom.* 11:24(p.223.2); Jo.D.*Rom.*11:24-27(M.95.536A); Pauline simile applied to relationship of faith to philosophy, Clem.*str.*6.15(p.491.7; M.9.341B); and to transformation of catechumen into baptized Christian, Cyr.H.*catech.*1.4; interpretation ἀπαρχὴν καλεῖ...Χριστὸν ...ῥίζαν δὲ...Ἀβραάμ...κλάδους δὲ ἐ. τὸν τῶν 'Ιουδαίων λαὸν...πιότητα δὲ ἐ. τὴν τῆς εὐσεβείας διδασκαλίαν Thdt.*Rom.*11:18(3.122); **5.** of BMV αὕτη ἡ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ πεφυτευμένη κατάκαρπος ἐ. Procl. CP *or.*6.17(M.65.757A); τὴν...καλλίκαρπον ἐ. τοῦ πατρικοῦ ἐλαίου (v.l. ἐλέου) Jo.D.*hom.*9.14(M.96.741A).

II. *olive*;

A. lit., recommended as article of temperate diet, Clem.*paed.*2.1 (p.164.23; M.8.401A); part of ascetic's diet, *Hom.Clem.*12.6; *V. Pach.A* 15(p.139.5).

B. met., symbol of peace, cf. '*pacem meam relinquo vobis.*' *de hac ergo oliva oleum premamus operum nostrorum*, Or.*hom.13.2 in Lev.* (p.470.26; M.12.546C).

III. *naevus, mole* on the skin, Jo.Mal.*chron.*5 p.138(M.97.236C).

***ἐλαιάζω**, *be olive-green*, Gr.Nyss.*hom.14 in Cant.*(M.44.1072C).

ἐλαιόδευτος, *soaked in oil*, of Jewish meal-offering σεμίδαλις ἐ. Cyr.*Ps.*34:28(M.69.912D); id.*Is.*1.1(2.14D); id.*ador.*2(1.55E); id. *glaph.Num.*(1.399A).

ἐλαιόθρεπτος, *oil-fed*; of wise virgins' lamps (Mt.25:1–4), Meth. *symp.*6.3(p.66.14; M.18.116C); Rom.Mel.(*SBBAW* 1899 p.53).

***ἐλαιόκλαδος, ὁ**, *olive twig*, Jo.Mal.*chron.*11 p.272(M.97.412C).

ἐλαιοκομέω, s.v.l., *be filled with oil*, Pall.*v.Chrys.*20(M.47.72; ἐλαίῳ κομούσων p.129.12).

***ἐλαιόμορφος**, *like oil*, *Apoc.Paul.*28(p.54).

ἔλαιον, τό, I. in secular use;

A. *olive-oil*; **1.** in gen.; in use by athletes, Thphl.Ant.*Autol.*1.12 (M.6.1041B); Clem.*paed.*2.8(p.197.11; M.8.473A); for food, *A.Thom.* A 29(p.146.2); Heracleon ap.Or.*Jo.*13.32(p.257.16, v.l. ποτοῦ M.14. 456B); Thdt.*Ps.*103:15(1.1336); used by ascetics at Pentecost only, id.*h.rel.*5(3.1166); abstinence from oil as penance, Thdr.Stud.*conf.*6 (M.99.1724C); used for illumination in churches, *Can.App.*3; **2.** first-fruits of oil offered; **a.** by Jews, Just.*dial.*112.4(M.6.733C); **b.** by Christians; to prophets, *Did.*13.6; to bishop, *Const.App.* 2.34.5; 7.29.3.

B. *fish oil* συμβρέξαντες ἐλαίῳ τῶν δελφίνων *A.Mt.*18(p.240.8).

C. *mineral oil* (= ῥαδινάκη), found in Persia, Hipp.*haer.*5.21 (p.124.22; M.16.3190C).

II. *oil*, in religious use;

A. in OT; **1.** in anointing of **a.** kings, Chrys.*hom.4.4 in Phil.* (11.225B); Thdt.*Ps.*88:20(1.1237); **b.** priests, *T.Lev.*8.4; ‡Germ. CP *contempl.*(M.98.385C); **c.** prophets, Chrys.*hom.4.4 in Phil.*(11. 225B); ‡Germ.CP *contempl.*(M.98.385C); but ποῦ χριστοὺς καλεῖ τοὺς μὴ χρισθέντας ἐλαίῳ; 'μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου πονηρεύεσθε.' τότε δὲ οὐδὲ ἡ κατασκευὴ...τῆς χρίσεως ἦν Chrys.*hom.1.1 in Rom.*(9.430B); **2.** in sacrifices, symbolizing joy caused by Christ's sacrifice, Cyr.*glaph.Lev.*2(1.345C).

B. of anointing of Christ; **1.** typified by Jacob's pouring of oil on stone which is Christ, Just.*dial.*86.3(M.6.681A); **2.** anointing with oil being symbol of Christ's unction with H. Ghost, Gr.Nyss. *Maced.*16(M.45.1321A); αὐτὸς κεχρίσθαι λέγεται, οὐδαμοῦ χρισάμενος ἐ., ἀλλὰ πνεῦμα δεξάμενος Chrys.*hom.1.5 in Ac.*(9.9D); Χριστὸς δὲ ἀπὸ τοῦ χρισθῆναι λέγεται...καὶ ποίῳ, φησίν, ἐ. ἐχρίσθη; ἐ. μὲν οὐκ ἐχρίσθη, πνεύματι δέ id.*hom.1.1 in Rom.*(9.430B); exeg. Ps.44:8 καλῶς δὲ ἀγαλλιάσεως ἔ. τὸ πνεῦμα προσαγορεύεται, ἐπειδὴ καὶ εἰς τῶν ὑπὸ τοῦ πνεύματος...γεωργουμένων καρπῶν ἐστιν ἡ χαρά Bas. *hom.in Ps.*44(1.165E; M.29.405A); εἰ χρίεται Χριστός, οὐκ ἐν ἐ. γηΐνῳ, ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ *Dial.Ath.et Zacch.*58(p.36.3); **3.** ἔ. ἀγαλλιάσεως (Ps.44:8) interpreted of Christ's anointing (cf. supra), Just.*dial.*56.14(M.6.601B); Or.*Cels.*6.79(p.150.33; M.11.1417C); *Const. App.*5.20.8.

C. of baptismal anointing; **1.** oil (for baptismal use), with bread and water, regarded by heathen as apostle's principal magical apparatus, *A.Thom.*A 152(p.261.14) cit. s. γοητεύω; **2.** administered before baptism; **a.** as sign of bestowal of H. Ghost ἄρας τὸ ἔ. κατέχεεν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῆς, εἰπών, ἔ. ἅγιον εἰς ἁγιασμὸν ἡμῖν δοθέν... ἐλθέτω ἡ δύναμίς σου...ἐπιχυθέντος δὲ τοῦ ἐ. ... ἐβάπτισεν...ὡς δὲ ἐβαπτίσθη...ἄρτον κλάσας...κοινωνὸν ἐποίησεν αὐτὴν τῷ τοῦ Χριστοῦ σώματι *ib.*121(p.230.22); *ib.*132(p.239.25); *ib.*157(p.266.11); cf.*T.Lev.* 8.4; *A.Xanthipp.*2(p.59.6); χρίσεις τὴν κεφαλὴν τῶν βαπτιζομένων... τῷ ἁγίῳ ἐ. εἰς τύπον τοῦ πνευματικοῦ βαπτίσματος...ἔπειτα βαπτίσεις ...καὶ μετὰ τοῦτο ὁ ἐπίσκοπος χριέτω...τῷ μύρῳ. ἔστι...τὸ ἔ. ἀντὶ πνεύματος ἁγίου *Const.App.*3.16.4; *ib.*7.22.2; **b.** as preparatory rite, with 'oil of exorcism', cf.Hipp.*trad.ap.*21; εἶτα ἀποδυθέντες, ἐ. ἠλείφεσθε ἐπορκιστῷ, ἀπ' ἄκρων τριχῶν κορυφῆς ἕως τῶν κάτω· καὶ κοινωνοὶ ἐγίνεσθε τῆς καλλιελαίου, Ἰησοῦ Χριστοῦ Cyr.H.*catech.*20.3; πρῶτον μὲν ἐ. χριόμεθα, ἔπειτα δὲ τὰ προλεχθέντα ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τελέσαντες σύμβολα, τῷ μύρῳ σφραγιζόμεθα ὕστερον ‡Just.*qu.et resp.* 137(M.6.1389C); Dion.Ar.*e.h.*2.2.7(M.3.396C); προσφέρεται ὁ βαπτιζόμενος, καὶ λαμβάνει ὁ ἱερεὺς ἐκ τοῦ ἁγίου ἐ. τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου...καὶ λέγει· χρίεται ὁ δεῖνα ἔ. ἀγαλλιάσεως *Rit.Bapt.*(p.403); its significance τὸ...ἐπορκιστὸν ἔ. σύμβολον ἦν τῆς κοινωνίας τῆς πιότητος τοῦ Χριστοῦ, φυγαδευτήριον τυγχάνον παντὸς ἴχνους ἀντικειμένης ἐνεργείας Cyr.H.*catech.*20.3; **3.** administered after baptism; in symbolical explanation of Susanna's bath, Hipp.*Dan.*1.16.3(M.10.693A) cit. s. χρίω; τὴν Σωσάνναν μιμήσασθε καὶ πάντα ῥύπον ἀποσμήξασθε καὶ ἐ. ἐπουρανίῳ ἁγιάσθητε *ib.*1.33; anointing with oil administered by presbyter immediately after baptism, followed by bishop's unction with oil, cf.Hipp.*trad.ap.*21,22; cf. τὸ ἔ. τὸ χρῖσμα μυστικὸν...λέγει Ath. *exp.in Ps.*22:5(M.27.140D); Bas.*Spir.*66(3.55A; M.32.188B); administered by bishop, *Const.App.*2.32.3; προσεπενήνεκται δὲ καὶ ἡ τοῦ ἐ. χρεία, συντελοῦσα πρὸς τελείωσιν τοὺς δικαιουμένους ἐν Χριστῷ διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος Cyr.*Joel.*32(3.224E); δῆλα ταῦτα τοῖς μεμυημένοις,...ἴσασι γὰρ καὶ τὸ πνευματικὸν ἔ. Thdt.*Ps.*22:5(1.749); τὸ ἔ. βαπτίσματι παραλαμβάνεται, μηνύον τὴν χρίσιν ἡμῶν, καὶ χριστοὺς ἡμᾶς ἐργαζόμενον Jo.D.*f.o.*4.9(M.94.1125B); τὸ χρίεσθαι ἐ. τοὺς βαπτιζομένους ἐστὶ κατὰ τὸ ἔ. ᾧ ἐχρίοντο οἱ βασιλεῖς...καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχρίσθη ‡Germ.CP *contempl.*(M.98.385C); combined with consignation (but for this purpose μύρον q.v. more commonly used), cf.Hipp.*trad.ap.*22; cf. ἐκέλευσεν προσενεγκεῖν αὐτοὺς ἔ., ἵνα διὰ τοῦ ἐ. δέξωνται τὴν σφραγῖδα *A.Thom.*A 26(p.142.4); Cyr.H. *catech.*22.7 cit. s. ἐκτύπωμα; regarded as sacramental medium of bestowal of H. Ghost, Hipp.*Dan.*1.16.3(M.10.693A); Thdt.*Ps.*22:5 (1.749); Jo.D.*f.o.*4.9(M.94.1125B); cf.Hesych.H.*Ps.*104:15(M.93. 1293C); its use warranted not by scripture but by tradition, Bas. *Spir.*66(3.55A; M.32.188B); **4.** in Gnost. initiation, mixture of water and oil poured on initiate's head, Iren.*haer.*1.21.4(M.7.664B).

D. of anointing of sick with oil (cf. Jac.5:14) δεόμεθα, ὥστε ἐκπέμψαι δύναμιν ἰατικὴν...ἐπὶ τὸ ἔ. τοῦτο, ἵνα γένηται τοῖς χριομένοις ...εἰς ἀποβολὴν πάσης νόσου Serap.*euch.*29.1; *PLond.*1928.6; cf.Gr. Naz.*or.*43.37(M.36.545C,548A); Βενιαμὶν...κατηξιώθη χαρίσματος ἰαμάτων, ὡς πάντα ᾧ ἂν χεῖρα ἐπετίθει ἢ ἔ. εὐλογήσας ἐδίδου, πάσης ἀπαλλάττεσθαι ἀρρωστίας Pall.*h.Laus.*12(p.35.4; M.34.1034D); ‡Pall. *h.mon.*1.12(p.7.16; M.34.1113A); *ib.*9.11(p.53.2; 1154B); ‡Jo.D.*fid. dorm.*18(M.95.264B); oil employed being taken from church lamps, Chrys.*hom.32.6 in Mt.*(7.373C); from relics, Eustrat.*v.Eutych.*45 (M.86.2328A) cit. s. εἰκών; *ib.*55(2337A); from martyrs' sanctuaries, Chrys.*pan.mart.*2(2.669E); used with accompaniment of magical formulae ἐάν τις βαλεῖ ἅλας εἰς ἔ. καὶ ἐπαλείψει τὸν ἀσθενῆν λέγων, χερουβίμ, σεραφίμ, βοηθεῖτε, εὐθὺς ἀναχωρῶ [sc. demon] *T.Sal.*18. 34(M.122.1345C); used in curing sick animals, Thdt.*h.rel.*8(3. 1183).

E. in anointing of dead, Iren.*haer.*1.21.5(M.7.665B); ‡Chrys.*pat.*1 (9.808D); by Archontici to obtain invisibility and superiority over heavenly powers, Thdt.*haer.*1.11(4.303); Dion.Ar.*e.h.*7.2(M.3.556D); *ib.*7.3.8(565A).

F. in anointing of holy places τὸ παρὰ πολλῶν γυναίων τῶν ἐν κυρίῳ πεπιστευκότων γινόμενον· εἰώθασι γὰρ ἐν τοῖς θείοις σηκοῖς ἐ. χρίειν τὰς τῶν ἀνακτόρων κιγκλίδας, καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων τὰς θήκας Thdt.*qu.84 in Gen.*(1.94).

G. Manich. ἐὰν παύσησθε ἐσθίοντες [sc. οἱ ἐκλεκτοί] εὔχεσθε καὶ βάλλετε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔ. ἐξωρκισμένον ὀνόμασι πολλοῖς, πρὸς στηριγμὸν τῆς πίστεως ταύτης Hegem.*Arch.*11(p.19.7; M.10.1445B).

H. consecration of oil, for baptismal use καὶ ὁ ἄρτος καὶ τὸ ἔ. ἁγιάζεται τῇ δυνάμει τοῦ ὀνόματος, οὐ τὰ αὐτὰ ὄντα κατὰ τὸ φαινόμενον οἷα ἐλήφθη, ἀλλὰ δυνάμει εἰς δύναμιν πνευματικὴν μεταβέβληται Clem.*exc.Thdot.*82(p.132.10; M.9.696C); for purpose not clearly stated Ἰησοῦ ἐλθέτω ἡ νικητικὴ αὐτοῦ δύναμις, καὶ ἐνιδρύσθω τῷ ἐ. τούτῳ...ἐλθέτω δὴ καὶ ἡ δωρεὰ δι' ἧς τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ ἐμφυσήσας εἰς τὰ ὀπίσω ὑποχωρῆσαι ἐποίησας...καὶ ἐπιδημῆσαι τῷ ἐ. τούτῳ ᾧ ἐπιφημίζομεν τὸ σὸν ἅγιον ὄνομα *A.Thom.*A 157(p.267.6); Bas.*Spir.* 66(3.55A; M.32.188B); Gr.Nyss.*bapt.Chr.*(M.46.581C); *Const.App.* 7.42.3; *Rit.Bapt.*(p.402); v. εὐλογέω, εὐλογία; for unction of sick, Serap.*euch.*17.1; *ib.*29.1; *Const.App.*8.29.2, private offerings of oil and water consecrated for exorcism and healing, cf.*Euchol.* (pp.332–346).

I. of 'oil of tree of life'; sought by Adam as remedy for Fall, *Apoc.Mos.*9(p.5); *A.Pil.*B 19(p.325).

J. in Elchezaite baptismal formula, Hipp.*haer.*9.15(p.253.19; M. 16.3391A) cit. s. μάρτυς; *ib.*(p.254.10; 3391C).

K. met.; **1.** ref. unction with H. Ghost; **a.** of Christ, ref. Ps.22:5 μυρίζει τὴν κεφαλὴν τῷ ἐ. τοῦ πνεύματος Gr.Nyss.*ascens.*(M.46.692B); **b.** of soul αἱ γὰρ εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν ἀπομένουσαι ψυχαὶ...ἄνωθεν... ἐκ τοῦ πνεύματος οὐκ ἐγεννήθησαν, τὸ ἔ. τῆς ἀγαλλιάσεως μὴ δεξάμεναι Mac.Aeg.*hom.*4.6(M.34.477B); **2.** of 'royal unction' of Christians, Thphl.Ant.*Autol.*1.12(M.6.1041C) cit. s. Χριστιανός; Mac.Aeg.*hom.* 15.35(M.34.600B) cit. s. βασιλεύς; *ib.*17.1(624D); **3.** as symbol of God's loving-kindness, Chrys.*hom.4.4 in Phil.*(11.225B); **4.** of divine mercy (with play on ἔλεος, ἐλεέω), Clem.*paed.*2.8(p.195.9; M.8.468B); Chrys.*hom.78.1 in Mt.*(7.752A); τὸ γὰρ ἔ. τοῦτο οὐ νῦν μόνον πολλὴν ἔχει τὴν ἰσχύν· ἀλλ' ὅτε καὶ αἱ θυσίαι ἤνθουν παρευδοκίμησε...τὴν ἐκείνων δύναμιν· ἔλεον (v.l. ἔλαιον) γάρ, φησί, θέλω καὶ οὐ

θυσίαν id.*hom.13.4 in Jo.*(8.76D); τὴν ἱερωσύνην ἀπὸ ἐλέους ἐποίησε, καὶ βασιλεῖς ἐλαίῳ ἐχρίοντο· κἂν ἄρχοντά τις ἐπαινῇ, οὐδὲν οὕτως αὐτῷ πρέπον ἐρεῖ, ὡς ἔλεον· τοῦτο γὰρ ἀρχῆς ἴδιον, τὸ ἐλεεῖν id.*hom.4.4 in Phil.*(11.225B); id.*hom.6.3 in 2Tim.*(11.695D); Cyr.*ador.*16(1.585C); Vict.*Mc.*6:12(p.324.11); **5.** of cheerfulness, Bas.*hex.*5.6(1.45C; M.29.108B); Cyr.*Os.*30(3.55E); id.*hom.pasch.*2(5².20C); Thdt.*qu.1 in Lev.*(1.184); **6.** of spiritual riches, Cyr.*ador.*17(1.626A); **7.** of tranquillity, Jo.Clim.*scal.*8(M.88.832D); **8.** of Christian doctrine, cf.Or.*hom.7.4 in Ezech.*(p.394.24; M.13.722C); Cyr.*ador.*9(1.321C); **9.** of grace preserved by good living, cf. *quicumque custodit se post acceptam gratiam dei...non contaminavit sanctificationem dei...quia sanctum oleum chrismatis dei super ipsum est. illud oleum de quo in Exodo scriptum est, quomodo potest secundam litteram proprie oleum dei dici, quod ante myrepsica confectum est...?*, Or.*hom.12.4 in Lev.*(p.462.18; M.12.540C); **10.** of good works, '...*pacem meam relinquo vobis.*' *de hac ergo oliva oleum premamus operum nostrorum ex quo lucerna domino possit accendi, ut non in tenebris ambulemus*, *ib.13.2*(p.470.26; 546C); οἷόν τι ἔ. τὴν ἀγαθὴν πρᾶξιν τῷ νοερῷ τούτῳ φωτὶ προσενέγκωμεν Thdt.*Gal.*6(3.397); **11.** of BMV αὕτη τὸ ἅγιον τῆς χρίσεως ἔ. Procl.CP *or.*6.17(M.65.753B); **12.** exeg., **a.** Ps.44:8, of object of 'spiritual sense' of smell αἰσθήσεις τοῦ δικαίου, ...γενόμεναι ζῶντος ἄρτου, ὀσφραινόμεναι Χριστοῦ μύρων εὐωδίας, ἐ. ἀγαλλιάσεως Or.*fr.57 in Lc.*(p.261.3; M.17.357A); for Christol. interprn. v. supra II.B; **b.** Ps.140:5, cf. *ungue etiam caput tuum, sed observa ne oleo peccati: oleum enim peccatoris non impinguet caput tuum*, Or.*hom.10.2 in Lev.*(p.444.10; M.12.527C); εἰ δὲ οὕτως ἀποροῦσιν αἱ ἐκκλησίαι, λυσιτελεῖ διαφθαρῆναι, ἢ παρ' ἐχθρῶν τοῦ θεοῦ λαβεῖν τι...περὶ γὰρ τοιούτων καὶ ὁ προφήτης λέγει, ἔ. ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου *Const.App.*4.8.2; **c.** Mt.25:1–13, cf. *oleum autem caritatis et pacis et reliquarum virtutum in vasis suis condere nescierunt*, Or.*hom.1.5 in Lev.*(p.288.10; M.12.411B); *vendunt...oleum luminibus...prophetae sancti et apostoli qui...consilium dant*, *ib.*4.5(p.322.18; 439C); ἔ. ὁ ἐπιχεόμενος λόγος τοῦ ψυχικοῦ τοῦ τὴν ἀγαθὴν πρᾶξιν ἐργαζομένου id.*fr.in Mt.*25:1(p.147.15; M.13.1700C); τὸ γὰρ ἔ. τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ δικαιοσύνῃ παραβλητέον Meth.*symp.*6.3(p.67.18; M.18.117B); as symbolizing mercy, Chrys.*hom.78.1 in Mt.*(7.752A); id.*hom.6.3 in 2Tim.*(11.695D); τὸ τῆς εὐσεβείας ἔ. *Const.App.*2.13.3; symbolizing grace of H. Ghost, Mac.Aeg.*hom.*4.6(M.34.476D); **d.** Lc.10:30–37 Ἰησοῦς...τὸ ἔ., τὸν ἐκ σπλάγχνων πατρὸς ἔλεον, προσενεγκών Clem.*q.d.s.*29(p.179.12; M.9.636A); cf. *vulnera peccatorum non solum olei lenitate mitigentur, verum etiam vini austeritate purgentur*, Or.*hom.17.9 in Gen.*(M.12.261C); Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo.*67(M.87.3656B); **e.** Lc.12:49 τὸν...βαπτιστὴν...οὐχ ἑτέρωθεν τὴν τοῦ δύνασθαι φωταγωγεῖν κομισάμενον δύναμιν, ἢ διὰ τοῦ ἐ. τοῦ νοητοῦ, δυνατῶς...ἔχοντος εἰς τὸ φῶς καῦσαι τὸ θεῖον ἐν ἡμῖν, ὃ δὴ καὶ...ὁ σωτὴρ κατεμήνυσε λέγων, πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν κτλ. Cyr.*Jo.*3.1(4.250C); **f.** Mt.26:7 τὸ ἔ. αὐτός ἐστιν ὁ κύριος, ἀφ' οὗ τὸ ἔλεος τὸ ἐφ' ἡμᾶς· τὸ δὲ μύρον, δεδολωμένον ἔ., ἐστὶν ὁ Ἰούδας ὁ προδότης Clem.*paed.*2.8(p.194.25; M.8.468A).

ἐλαιοτριβεῖον, τό, *oil-press*; hence (in translation of Hebr. בַּת) a liquid measure, Epiph.*mens.*21(M.43.273A).

***ἐλαιοτρίπτης, ὁ,** *oil-presser*, Epiph.*mens.*21(M.43.273B).

***ἐλαιοφορ-έω,** *bear oil*; of BMV, with play on ἔλαιον, ἔλεος: ἡ ~ήσασα ἡμῖν, ὡς θεογεώργητον χωρίον, τὴν πηγὴν τοῦ ἐλέους Χριστὸν Mod.*dorm.*2(M.86.3285A).

ἐλαιοφόρος, *oil-bearing*; of Samaria, Cyr.*Os.*135(3.167E); of widow's cruse (3Reg.17:14), id.*Jo.*3.4(4.280E).

ἐλαιώδης, *having the nature of oil* εὐκατάπρηστος γὰρ ἡδοναῖς ἡ νεότης, ὡς ἐλαιωδεστέρα πρὸς ἔξαψιν ‡Chrys.*Thecl.*(2.749C).

Ἐλαιών, ὁ, *Olivet, Mount of Olives*, Just.*dial.*99.2(M.6.708C); Or.*comm.in Mt.*16.17(p.532.1; M.13.1429C); ὁ σωτὴρ ἀνελήφθη ἀπὸ τοῦ Ἐ. Epiph.*mens.*14(M.43.261A); serves as witness of Christ's Resurrection ἕστηκε μέχρι σήμερον ὁ Ἐ. τὸν...ἀναβάντα τοῖς τῶν πιστῶν ὀφθαλμοῖς μονονουχὶ δεικνύων...πολλοὺς οὖν ἔχεις τοὺς μάρτυρας· ἔχεις ἀναστάσεως τὸν τόπον τοῦτον Cyr.H.*catech.*14.23; scene of vision of Cross at time of Constantius' victory over Magnentius, ‡Jo.D.*Artem.*10(p.51.18; M.96.1261C); site of monastery Ἰννοκέντιον τὸν πρεσβύτερον τοῦ Ἐ. Pall.*h.Laus.*44(p.131.2; M.34.1209B).

ἐλασία, ἡ, 1. *riding, running*, Ph.Carp.*Cant.*proem.(M.40.28A); Jo.Mal.*chron.*2 p.48(M.97.121B); **2.** met., *expulsion* τῶν δαιμόνων ἐ. ‡Pall.*h.mon.*2.6(p.25.23; M.34.1027C).

ἐλάτη, ἡ, 1. *spathe of date*, or *fruit* enclosed by it, exeg. Cant. 5:11 οἱ βόστρυχοι διὰ τὴν πυκνότητα παραβάλλονται ταῖς τῶν φοινίκων ἐ. Or.*schol.in Cant.*5:11(M.17.273D); ἐ., καρπὸς εἰσι φοινίκων ἀρσένων, τοῖς θήλεσιν ἐπιβαλλόμενοι, καὶ ὡρίμους γίνεσθαι παρασκευάζοντες τοὺς ἐκείνων καρπούς. ἐπειδὴ τοίνυν τῶν ποικίλων αὐτοῦ χαρισμάτων ἀπολαύοντες οἱ πεπιστευκότες αὐτῷ καρποφοροῦσιν αὐτῷ τὴν εὐσέβειαν, ἐλάταις εἰκότως ἀπεικάζει τοὺς βοστρύχους Thdt.*Cant.*5:1(2.117); *ib.*7:8f.(148); **2.** *silver fir* ἐ.... γινόμενοι [sc. βόστρυχοι]...προσθήκη τοῦ κάλλους γίνονται τοῦ νυμφίου...καθὼς...ὁ ἀπὸ κόρακος ἐ. γενόμενος [sc. S. Paul], καὶ διὰ τοῦτο βόστρυχος τῆς θείας κεφαλῆς χρηματίσας Gr.Nyss.*hom.13 in Cant.*(M.44.1056C,D).

ἐλατήρ, ὁ, met., *one who expels, exorcizes*, ref. πάθη, Philost.*h.e.* 2.8(M.65.472A); τῶν ἀπαισίων ἐ. Men.*exc.Rom.*8(p.192.32; M.113.885A).

***ἐλαττόνως,** *to a lesser extent* ὁ...πατὴρ...φθάνει εἰς ἕκαστον τῶν ὄντων,...ἐ. δὲ παρὰ τὸν πατέρα ὁ υἱὸς φθάνων ἐπὶ μόνα τὰ λογικά Or.*princ.*1.3.5(p.56.1, v.l. ἐλάττων M.11.150B); ref. H. Ghost τὸ μὴ...ἔχειν...δυνάμει καὶ δόξῃ ἐ. Didym.*Trin.*2.6(M.39.508A).

ἐλαττ-όω, A. *diminish*; **1.** ref. God καθ' ἑκάστην...ἡμέραν ἁμαρτήματα...γίνεται. καὶ...ὁ θεὸς πάρεστι καὶ τὰ τῆς δίκης οὐχ ὑστερίζει. τί οὖν παρὰ τοῦτο ~οῦται; Const.ap.Gel.Cyz.*h.e.*3.19.33(M.85.1353A); τὰ...κτίσματα κἂν μηδέπω ὑπάρχῃ, οὐκ ~οῖ τὸν ποιητήν Ath.*Ar.*1.29(M.26.73A); of divine gifts οὐκ ~οῦνται ταῖς μετοχαῖς Dion.Ar.*d.n.*9.1(M.3.909C); **2.** Trin., Just.*dial.*61.1(M.6.616A) cit. s. πῦρ; ὥσπερ...ἀπὸ μιᾶς δᾳδὸς ἀνάπτεται μὲν πυρὰ πολλά, τῆς δὲ πρώτης δᾳδὸς διὰ τὴν ἔξαψιν τῶν πολλῶν δᾳδῶν οὐκ ~οῦται τὸ φῶς, οὕτω καὶ ὁ λόγος προελθὼν ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς δυνάμεως, οὐκ ἄλογον πεποίηκε τὸν γεγεννηκότα Tat.*orat.*5(p.6.2; M.6.817A); οἱ ~οῦντες τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν εἰς θεὸν βλασφημοῦσι Ath.*hom.in Mt.11*:27(M.25.220A); τὸν υἱὸν...ἀϊδίως...ὄντα ἐν αὐτῷ [sc. τῷ πατρί],...καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ~οῦντα τὴν τοῦ πατρὸς οὐσίαν Cyr.*thes.*16(5¹.176A); **3.** Christol.; **a.** in gen. 'ὁ Χριστός', φησί [sc. Arius], 'δι' ἡμᾶς πέπονθεν.' ἀλλ' ἤδη φθάσας ἔγωγε εἶπον, ὡς μορφῇ σώματος ἀπεστάλη. 'ναί', φησίν, 'ἀλλὰ δέος μὴ δόξωμεν κατά τι ~οῦν' Const.ap.Gel.Cyz.*h.e.*3.19.32(M.85.1352D); Ath.*decr.*14(p.12.29; M.25.440D) cit. s. θεοποιέω; ref. Jo.5:34 οὐδὲν ἐγὼ παρὰ τοῦτο εἰς τὴν φύσιν ἠλάττωμαι τὴν ἐμήν Chrys.*hom.6.1 in Jo.*(8.43A); ref. Ps.8:6 and Heb.2:7 ὁ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένος διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον Cyr.*Heb.*2:7(p.385.9; M.74.961D); **b.** ref. scriptural difficulties, Is.48:16 ἔστι...περὶ τοῦ ἀποστείλαντος τὸν Χριστὸν πνεύματος ἀπολογήσασθαι, οὐχ ὡς φύσει διαφέροντος ἀλλὰ διὰ τὴν γενομένην οἰκονομίαν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ἐλαττωθέντος παρ' αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος Or.*Jo.*2.11(6; p.66.21; M.14.129C); Mt.28:18 τὸ ἐδόθη...καὶ τὸ ὅμοια τούτοις, οὐκ ~οῖ τὴν θεότητα τοῦ υἱοῦ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον δείκνυσιν αὐτὸν ἀληθῶς υἱόν Ath.*Ar.*3.36(M.26.400C); Lc.2:52, *ib.*3.53(433C); Ps.109:1, ‡Ath.*serm.fid.*19(p.13; M.26.1272D); **4.** exeg. Jo.3:30 οὔτε ὁ Χριστὸς αὔξει, οὔτε ὁ Ἰωάννης ~οῦται, ἀλλὰ δίκην ἑωσφόρου ὁ Ἰωάννης ὑπὸ τοῦ νοητοῦ ἡλίου σκέπεται Ammon.*Jo.*3:30(M.85.1416A); Cyr.*Jo.*2.1(4.160E); δεῖ...αὐτὸν μὲν...ταῖς καθ' ἡμέραν τῶν σημείων προσθήκαις ἀεὶ πρὸς τὸ μεῖζον ἀναπηδᾶν,...ἐμὲ δὲ ~οῦσθαι, μένοντα ἐν οἷσπερ ὑπάρχων ὁρῶμαι *ib.*(160C).

B. med., *be less* or *lower than* εἰ...τὸ μὲν πνεῦμα...ἐν τῷ λόγῳ πάρεστιν..., οἱ δὲ ἄγγελοι ~οῦνται τούτῳ...οὐκ ἀμφίβολον οὖν, ὅτι οὔτε τῶν γενητῶν, οὔτε ὅλως ἄγγελός ἐστιν...τὸ πνεῦμα Ath.*ep.Serap.*1.26(M.26.592C).

ἐλάττωμα, τό, *defect*; **1.** Trin. τὸ...γέννημα, ἐὰν μὴ ἀεὶ συνῇ τῷ πατρί, ἐ. τῆς τελειότητος τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἐστιν Ath.*Ar.*1.29(M.26.73A); **2.** Christol. ἐπειδὴ...αὐτὸς λέγεται ὑψῶσθαι, καὶ ὅτι ὁ θεὸς αὐτῷ ἐχαρίσατο, καὶ νομίζουσιν οἱ αἱρετικοὶ ἐ. εἶναι ἢ πάθος τῆς τοῦ λόγου οὐσίας *ib.*1.45(104C); οὐδὲ τοῦτο [sc. ignorance] ἐ. τοῦ λόγου ἐστίν, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἧς ἐστιν ἴδιον καὶ τὸ ἀγνοεῖν *ib.*3.43(413B); ὅταν πεινάσῃ μετὰ τὸ νηστεῦσαι, τοῦ σώματος ἐ. ‡Ath.*serm.fid.*24(p.20; M.26.1277A); **3.** in anti-pagan apologetic, man cannot be divine ἐ. πολλὰ ἔχοντα Arist.*apol.*7.3; ref. pagan gods τοῖς ἀνθρωπίνοις αὐτῶν ἐ. τὰς θεοῦ ἐννοίας μὴ ἁρμόζειν αὐτοῖς διελέγξουσι Ath.*gent.*17(M.25.36C); **4.** moral; **a.** to be corrected ἀποταξάμενοι τοῖς ἐ. [i.e. at baptism] Clem.*paed.*1.6(p.109.3; M.8.288B); φόβος θεοῦ παντοίων ἐ. ψυχῆς περιγίνεται Bas.*reg.fus.*10.2(2.352E; M.31.945B); τὰ ἐ. ἑαυτῶν ἀναλογισάμενοι, διανύσωμεν τῷ χρόνῳ τὴν τούτων διόρθωσιν, τῷ μὲν παρόντι μηνὶ τοῦτο, τῷ δὲ ἐπιόντι τὸ ἕτερον Chrys.*hom.84.5 in Jo.*(8.497E); correction of one's faults to be asked of others, id.*hom.30.3 in Heb.*(12.283C); οἱ...θέλοντες σωθῆναι, οὐδὲ προσέχουσιν ἐ. τοῦ πλησίον, ἀλλ' τοῖς ἰδίοις Dor.*doct.*6.6(M.88.1692B); **b.** to be borne patiently in case of others; superiors, Nil.*exerc.*27(M.79.756B); ref. Mt.5:32 πάντα φέρειν κελεύει τὰ τῆς γυναικὸς ἐ. Thdt.*affect.*9(p.237.19; 4.944); **c.** and concealed συγκρύπτετε ἀλλήλων τὰ ἐ. *T.Jos.*17.2; Chrys.*hom.21.4 in Heb.*(12.199D); Esaias *or.*4.1(M.40.1112B).

ἐλάττων, *less*; **1.** Trin.; ref. Arian exegesis of Jo.14:10 λέγοντες ...πῶς...δύναται ὁ πατήρ, μείζων ὤν, ἐν τῷ υἱῷ ἐ. ὄντι χωρεῖν; Ath.*Ar.*3.1(M.26.321B); ref. names λόγος and σοφία: εἰ ὀνόματα μόνον

ἐστὶ ταῦτα τοῦ υἱοῦ, ἄλλος αὐτὸς εἴη παρὰ ταῦτα. καὶ εἰ μὲν βελτίων ἐστὶ τῶν ὀνομάτων, οὐχ ὅσιον ἐκ τῶν ἐ. τὸν βελτίονα σημαίνεσθαι· εἰ δὲ ἐ. ἐστὶ τῶν ὀνομάτων, πάντως ἔχει καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐπὶ τὸ κάλλιον προσηγορίας id.*decr.*16(p.13.20; M.25.441C); προειπὼν γάρ, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, ἵνα μὴ νομίσῃ τις ἐ. εἶναι τὴν θεότητα τοῦ υἱοῦ, εὐθέως αὐτοῦ καὶ τὰ γνωριστικὰ τῆς γνησίας τίθησι θεότητος Chrys.*4.3 in Jo.*(8.30D); **2.** Christol. οὐ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων βελτίον γέγονεν· ἀλλὰ μᾶλλον θεὸς ὑπάρχων τὴν δούλου μορφὴν ἔλαβε Ath.*Ar.*1.40(M.26.93C); ref. Mt.12:28 οὐ παρῃτήσατο διὰ τὸ ἀνθρώπινον ἑαυτοῦ εἰπεῖν ἑαυτὸν καὶ ἐ. τοῦ πνεύματος *ib.*1.50(116A); id.*ep.Serap.*4.20(M.26.669C); ref. Jo.20:22 τοῖς δὲ μαθηταῖς τὴν θεότητα...δεικνὺς ἑαυτοῦ, οὐκέτι δὲ ἐ. τοῦ πνεύματος ἑαυτόν, ἀλλὰ ἴσον σημαίνων, ἐδίδου μὲν τὸ πνεῦμα id.*Ar.*1.50(116B); ref. Heb.1:4 οὐ μετὰ τὸ σῶμα γέγονε κρείττων τῶν ἀγγέλων, ἵνα μὴ τὸ πρὶν ἐ., ᾖ ἴσος αὐτῶν φαίνηται id.*Dion.*11(p.54.10; M.25.496C); **3.** in anti-pagan apologetic; sun cannot be divine ἐ. ὄντα τοῦ οὐρανοῦ πολύ Arist.*apol.*6.2; nor can moon, being less than sun, *ib.*6.3; **4.** superl., of Inc. πῶς ἂν...ἐν ἐ. μέρει γῆς φανείη...; Just.*dial.*127.3(M.6.773A); πολλὴν...τὴν θεολογίαν εἶναι καὶ ἐ. [i.e. because of impossibility of adequate expression] Dion.Ar.*myst.*1.3(M.3.1000B); **5.** neut. as adv., Epiph.*haer.*30.31(p.376.13; M.41.460D); Chrys.*hom.4.4 in 1Cor.*(10.30B); id.*hom.4.3 in 2Cor.*(10.458A).

ἐλάττωσις, ἡ, *diminution*; **1.** Trin., ref. Eunomian theory that Son is of different nature from Father γίνεται αὐτοῖς ἡ τῆς ἐ. κατασκευὴ τῶν Μανιχαϊκῶν δογμάτων ἀρχή Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.165.1; M.45.404D); ref. Jo.1 as proof that there was no diminution of Godhead in Logos, Chrys.*hom.4.3 in Jo.*(8.31A); cf.*ib.5.3*(37C); against Pneumatomachoi; no ἐ. in case of H. Ghost implied by 1Cor.12:8, id.*hom.29.4 in 1Cor.*(10.264E); **2.** Christol. τὸ ἄκτιστον...μήτε αὔξησιν, μήτε ἐ. ἐπιδεχόμενον ‡Ath.*Apoll.*1.4(M.26.1100A); ἔλεγεν ἀπεστάλθαι, οὐχ ἵνα ἐ. τινα αὐτοῦ νομίσῃς εἶναι τὸ ῥῆμα, ἀλλ' ἵνα ἐμφράξῃ τὰ ἐκείνων στόματα Chrys.*hom.39.2 in Jo.*(8.228A); ref. 1Cor.11:3 ἐνταῦθα ἐπιπηδῶσιν ἡμῖν οἱ αἱρετικοὶ ἐ. τινα ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπινοοῦντες τῷ υἱῷ id.*hom.26.2 in 1Cor*(10.229B).

ἔλαφος, ὁ, ἡ, *deer*; **1.** of Christ νεβρῷ...ἐλάφων ὁ νυμφίος ἀπεικάσται, οὐ μόνον ὡς ἀναλίσκων τοὺς ὄφεις, ἀλλ' ὅτι καὶ παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν...καὶ ὅτι ἐταπείνωσεν ἑαυτόν· ἢ γὰρ ἂν 'ἐ.' ὑπῆρχε τελεία Or.*Cant.*3(p.201.30; M.13.167D); cf. *cervus...inimicus serpentum atque bellator est. ... forsitan salvator...sit...cervus juxta opera. ... interficit ipse serpentes, contrarias fortitudines jugulat*, id.*hom.2.11 in Cant.*(p.56.28; M.13.56C); cf.id.*Cant.*3(p.213.25; M.13.176D); διὰ τοῦτο...ὡμοίωται νεβρῷ...ἐλάφων, ὡς πατῶν...τὴν ἐναντίαν ἐνέργειαν Gr.Nyss.*hom.5 in Cant.*(M.44.861C); Ph.Carp.*Cant.*49(M.40.65C); ἀπόστρεψον ἐπὶ τὰ ἔθνη, ὁμοιούμενος τῷ δόρκωνι ἢ νεβρῷ τῶν ἐ. τῇ ὀξύτητι καὶ τῷ τῆς πίστεως δρόμῳ, ἐπὶ πάντα τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης διατρέχων ἐν ὡραίοις ποσὶ τῶν ἀποστόλων *ib.*71(76B); νεβρῷ...αὐτὸν ἐλάφων ἐοικέναι φησίν, ὡς...συνθλάσαντα τὰς κεφαλὰς τοῦ δράκοντος...καὶ δεδωκότα τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ Thdt.*Cant.*2:9(2.62); Cyr.*Ps.*17:34(M.69.825A); **2.** of apostles and preachers of Christianity; in desert of world that does not know God ἐλάφους γάρ,...ὁ κύριος καταρτισάμενος· ζῷον φιλέρημον Eus.*Ps.*28:9(M.23.257B); ὅτε...καὶ αὐτὸς ὁ νυμφίος ἐλάφῳ παραβάλλεται, τίνας δ' ἂν εἴποις ἐνταῦθα ἐ. ἢ τοὺς μάθητὰς καὶ ἀποστόλους; ἔστι δὲ καὶ ὀφιοκτόνον τὸ ζῷον. διδάσκει τοίνυν ὁ παρὼν λόγος, ὡς ἀπὸ τῆς ἐρημίας τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους ἐ. τινες παρῆλθον, οἱ μαθηταί id.*Is.*34:15(M.24.337B); Ath.*exp.Ps.*17:34(M.27.117C); ἐ. ... ἐνταῦθα τοὺς...ἀποστόλους ὀνομάζει, ὧν οἱ πόδες ὡραῖοι...ὡς πατοῦντες τοὺς θανατοῦντας ὄφεις, καὶ ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς ἐπιβουλεύοντας Thdt.*Cant.*2:9(2.64); id.*Ps.*28:9(1.784); Hesych.H.*Ps.tit.*28.18(M.27.752B); **3.** of converts, ref. Is.35:6, Dt.12:15 μὴ μάτην ἐλάφῳ καθαρῷ ζῴῳ καὶ πολεμίῳ τῶν ὄφεων καὶ μηδὲν βλάπτεσθαι ὑπὸ ἰοῦ αὐτῶν δυναμένῳ παραβεβλῆσθαι τοὺς πρότερον χωλοὺς καὶ διὰ Ἰησοῦν ἀλλομένους ὡς ἐ. Or.*comm. in Mt.*11.18(p.66.10; M.13.968A); id.*Cels.*2.48(p.170.20; M.11.872B); Eus.*Is.*35:5(M.24.340D); Cyr.*Is.*3.3(2.474B); **4.** of the righteous; **a.** as destroying power of serpent, Or.*Cant.*3(p.214.17; M.13.177B); Eus.*Ps.*17:33(M.23.181A); Ath.*exp.Ps.*17:34(M.27.117C); ἐ. ... διψαλέον...γίνεται καὶ ἀπὸ τῆς φύσεως καὶ ἀπὸ τοῦ τοὺς ὄφεις κατεσθίειν...καὶ σὺ τοίνυν τοῦτο ποίησον· τὸν νοητὸν ὄφιν κατάφαγε· ἐδάφισον τὴν ἁμαρτίαν, καὶ δυνήσῃ διψᾶν τὸν τοῦ θεοῦ πόθον Chrys.*exp.in Ps.*41(5.138A); **b.** as seeking heights of spiritual life; ref. Ps.103:18 cf. *ego puto quod scientiam trinitatis montes excelsos appellaverit, ad cujus capacitatem nullus, nisi cervus efficiatur, adscendit*, Or.*Cant.*3(p.214.21; 177B); ref. Ps.103:18 and Ps.41:2 ὄρη...τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐ. καί, ἐπιποθεῖ ἡ ἐ. ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. ἐπεὶ οὖν καὶ πᾶς δίκαιος ἐν ὑψηλοῖς ἔχει τὴν διατριβήν,...καὶ πρὸς τὰς ποτίμους πηγὰς ἀνατρέχει, τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς θεολογίας ἀναζητῶν Bas.*hom.in Ps.*28(1.121D; M.29.300B); †Bas.*hom.in Ps.*28(1.361B; M.30.80C); Ath.*exp.Ps.*41:2(M.27.201A); Proc.G.*Cant.*8:14(M.87.1780A); **5.** of OT saints; ref. Ps.28:9, Cant.2:9, cf. *forte possunt cervi accipi sancti quique,...ex quorum semine Christus secundum carnem descendit. quos cervos vox domini perfectos fecit et ipsorum est hinnulus iste*, Or.*Cant.*3(p.214.11; M.13.177A); ἡ ἐ. ... καθαρὸν κατὰ τὸν νόμον, ἤδη δὲ καὶ ὀφιοκτόνον ...καὶ τῶν τὰς ἐρήμους μεταδιωκόντων. τοιοῦτος δὲ ἦν ὁ προφητικὸς χορός Eus.*Ps.*41:2(M.23.369A); **6.** (Naassene) τριτάτη ψυχὴ δ' ἔλαβεν ἐργαζομένην (sic) νόμον, διὰ τοῦτο ἔλαφον (sic) μορφὴν περικειμένη Hipp.*haer.*5.10(p.103.1; M.16.3159A).

ἐλαφρία, ἡ, *levity, lightheartedness*, Bas.*reg.fus.*41.2(2.387E; M.31.1024A); Mac.Aeg.*hom.*27.8(M.34.697D); Cyr.*Os.*26(3.49D); Isid.Pel.*epp.*1.430(M.78.420C).

ἐλαφρίζω, *lighten*; met., *alleviate*, Gr.Naz.*carm.*1.2.1.265(M.37.542A); Nonn.*par.Jo.*11:31(M.43.844B).

ἐλαφρός, **1.** *light*, ref. Mt.11:30 ἐ. ἔσται τὸ φορτίον...ἂν ταπεινὸς γένῃ καὶ πρᾶος καὶ ἐπιεικής Chrys.*hom.38.2 in Mt.*(7.428B); ἐ. ἐστιν ὁ ζυγὸς τοῦ Χριστοῦ· ἐπεὶ οὐ κολάζει ἡμᾶς καθάπερ ὁ νόμος Cyr.*fr. Mt.*11:30(M.72.405B); **2.** *simple, unintelligent*, *Const.App.*1.6.2; Mac.Aeg.*hom.*17.5(M.34.628A); Cyr.*ep.*11.4(p.11.16; 5^{2}.38A); **3.** *easy*; of the way to heaven ὁ σωτὴρ...ταύτην ἐ. ... κατεσκεύασεν Ath.*ep.fest.*28(p.296.7; M.26.1433C).

ἐλαφρότης, ἡ, *lightheartedness, freedom from care* ἐ., καὶ ἀγαλλιάσει θείᾳ Mac.Aeg.*hom.*24.6(M.34.665D); ἐν ἀναπαύσει καὶ ἐ. Ammonas *ep.*2(p.437.7).

ἐλαφρύν-ω, *relieve*; of bishop reconciling sinners, *Const.App.*1.18.7; *ib.*1.20.4; ref. Gal.5:3 ἑνὸς...ὄντος δεσπότου, δυναμένου βαρύνειν καὶ ~ειν Epiph.*haer.*42.11(p.156.25; M.41.776A).

ἐλαφρῶς, *lightly*, Herm.*sim.*7.6.

***ἐλεακατάκαρπος**, *bearing the fruit of mercy* with play on *olive-bearing*, ref. BMV ἐ. τὰς ψυχὰς...ἱλαρύνουσα Ephr.3.529B.

ἐλεγκτικός, **1.** *reproving*, of prophecy ψόγος ἐ. Clem.*paed.*1.9(p.134.29; M.8.341B); of Christ reproving sin, Or.*Jo.*13.9(p.233.30; M.14.412D); *ib.*6.23(13; p.133.12; 241B); τὸ...ἐν τῷ πυρὶ βάπτισμα ἐ. ... ἐστι πάσης κακίας †Bas.*bapt.*1.3.1(2.649D; M.31.1573A); ὁ ἐ. [sc. ἀπέχεται] ὑποκρίσεως Marc.Er.*opusc.*2.24(M.65.933C); of scripture ὁ ἐ. λόγος Thdt.*Cant.*3:8(2.86); Euthal.Diac.*Ac.*(M.85.653A); **2.** *argumentative* χρὴ μετεῖναι τὸ ἐ. εἶδος ἕνεκα τοῦ τὰς δόξας ἀπατηλὰς διακρούεσθαι τῶν σοφιστῶν Clem.*str.*1.6(p.23.19; M.8.729C); Or.*Jo.*10.24(16; p.196.26; M.14.349B); **3.** *attracting* ἐ. εἰς ἐπιθυμίαν ἐστὶ τὸ προσηνὲς τῇ ὄψει Gr.Nyss.*hom.6 in Cant.*(M.44.900C).

ἐλεγκτικῶς, **1.** *reprovingly*, Clem.*paed.*1.2(p.92.23; M.8.253C); **2.** *by argument*, id.*str.*8.1(p.80.7; M.9.560A).

ἐλεγμός, ὁ, *reproach*, *Pss.Sal.*10.1; Ammon.*Ac.*18:25(M.85.1572D); exeg. Is.37:3 ἐ. δὲ [sc. καλεῖ] τὴν τοῦ λαοῦ παρανομίαν Thdt.*Is.*37:3(p.145.17); ref. Jo. Bapt. ὑπὲρ ἐλεγμοῦ ἀληθείας...τυμπανισθεὶς Thdr.Stud.*epp.*2.37(M.99.1228A).

ἔλεγξις, ἡ, **1.** *reproach*, *Apoc.En.*14.1; τὸ ὕδωρ τῆς ἐ. κυρίου *Protev.*16(p.30); **2.** *refutation* τῆς πλάνης ἡ ἐ. ‡Ath.*Apoll.*1.3(M.26.1097A).

ἔλεγχος, ὁ, **1.** *examination*, ref. final judgement ἐν καιρῷ τοῦ ἐ. περὶ τῶν ἁμαρτημάτων Meth.*res.*1.24(p.248.20; M.41.1093C); **2.** *proof*, ref. persecution of Christians ἡμῶν...τὸ ὄνομα ὡς ἐ. λαμβάνετε Just.*1apol.*4.4(M.6.333A); of arguments from scripture agst. heretics and Jews, Ath.*Ar.*1.10(M.26.32B); id.*inc.*33.3(M.25.153A); as title of books written by Dion. Al. to refute accusation of heresy, id.*Dion.*13(p.55.20; M.25.500B) al.; of proof given by Christ of his divinity, Chrys.*hom.52.3 in Jo.*(8.308A); **3.** *condemnation*, in writings of S. John ὁ ἐ. τοῦ κόσμου τοῦ διαβόλου τοῦ ἀντιχρίστου Dion.Al. ap.Eus.*h.e.*7.25.21(M.20.701C); **4.** *reproof*; **a.** administered by God ἐλέγχου σκοπὸς ἡ τῶν ἐλεγχομένων σωτηρία Clem.*paed.*1.8(p.132.8; M.8.336C); πάντα ποιήσωμεν εἰς τὸ ⟨μὴ⟩ δεηθῆναι τοιούτων ἐ. Or.*Jo.*6.58(37; p.167.17; M.14.300B); **b.** in Christian life φιλεῖ...πως τὸ μὴ λανθάνον δι' αἰσχύνην τῶν ἐ. ἀφίστασθαι τῶν ἁμαρτημάτων Clem.*paed.*3.2(p.241.17; 569A); ἀφόρητον...ἐ. ... ὅταν μὴ καὶ παράκλησιν ἀναμεμιγμένην ἔχῃ Chrys.*hom.9.1 in 2Tim.*(11.715D); τὸ...ἀταράχως βαστάζειν τὸν...ἐ.,...σημεῖόν ἐστιν, ὅτι ἡττώμενος ἢ ἀγνοῶν ἐνήργησεν αὐτὸ [sc. τὸ πάθος] Dor.*doct.*19(M.88.1809D); ἐ. πρὸς τοὺς ἐξ ἀπειρίας μὴ εἰδότας βοηθεῖν τοῖς κάμνουσι ἐπίστασις *Schol.*21 in Jo.Clim.*scal.*26(M.88.1041B); ἐάν...φῶς ὦμεν, καὶ φανεροῦν τὸ σκότος δυνάμεθα τῇ τοῦ φωτὸς ἀντιθέσει, ἐ. οὗτος ὁ κάλλιστος Jo.D.*Eph.*5:12–15(M.95.848C); **c.** ref. heretics τὰς προφητείας εἴργουσιν ἑαυτῶν τῆς ἐκκλησίας, ὑφορώμενοι δι' ἐ. Clem.*str.*7.16(p.70.6; M.9.537A); **5.** *catalogue*, Eus.*d.e.*1 proem.(p.3.7; M.22.16B).

ἐλέγχ-ω, **A.** *reprove*; **1.** of God θυμῷ θεοῦ ἔστιν ~θῆναι Or.*Jo.*6.58

(37; p.167.14; M.14.300B); ὁ ἐνοικῶν εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν, καὶ διδάσκων αὐτοὺς τὸ θέλημα αὐτοῦ οὐκ ἔχει ἐλέγξαι ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως; Hesych.H.*Ps.tit.*93.18(M.27.1053C); Andr. Caes.*Apoc.*9(M.106.249D); **2.** of Christ at Temptation, rebuking Devil, Just.*dial.*125.4(M.6.768B); cf.Chrys.*hom.13.3 in Mt.*(7.170E); παντὶ σθένει ὁ τῆς ἀνθρωπότητος παιδαγωγὸς...σώζειν ἐπιβέβληται τοὺς νηπίους,...~ων Clem.*paed.*1.9(p.133.30; M.8.341B); reproving Pharisees, Or.*Jo.*6.31(15; p.140.16; M.14.253A) al.; **3.** of scripture τὰ διὰ τοῦ θεοῦ ὑπὸ τοῦ προφητικοῦ πνεύματος ~ονται Just.*dial.*38.2 (M.6.557B) al.; of S. Paul τοιούτου μάρτυρος ~οντος τὴν τῶν ἀνθρώπων ἄνοιαν Clem.*prot.*9(p.63.13; M.8.196A); προφήτου τὴν παρανομίαν ~οντος ‡Nil.*narr.*2(M.79.608A) etc.; **4.** ref. Christian life; **a.** utility of reproving μεῖζον...ἀγαθὸν τὸ ~θῆναι τοῦ ἐλέγξαι νομίζω, ὅσῳ μεῖζόν ἐστι τὸ αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι κακοῦ τοῦ ἄλλον ἀπαλλάξαι Meth. *res.*1.30(p.262.13; M.41.1140C); ~ομένη...ἁμαρτία πολλάκις ὑπερυθριᾷ, καὶ ὑπονοστεῖ τρόπον τινά, πρὸς τὸ πρόσω χωρεῖν καὶ ἐπεκτείνεσθαι μηδαμόθεν εὑρίσκουσα· δοκοῦσα δέ πως διαλανθάνειν ἀεὶ πρὸς τὸ μεῖζον αἴρεται Cyr.*Jo.*6(4.565C); id.*Is.*2.1(2.195D); τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ~ε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι Jo.D.*1Tim.*5:16–25 (M.95.1013A); **b.** manner of reproving οὐ λήψῃ πρόσωπον ἐλέγξαι τινὰ ἐπὶ παραπτώματι *Barn.*19.4; *Did.*4.3; ~ετε ἀλλήλους μὴ ἐν ὀργῇ, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ *ib.*15.3; *ib.*2.7; *Const.App.*7.31.3; Chrys.*hom.9.1 in 2Tim.*(11.715E); ref. 1Tim.5:20 ~ε δὲ οὐχ ἁπλῶς, φησίν, ἀλλὰ μετὰ ἀποτομίας· οὕτω γὰρ καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἕξουσι id.*hom.15.2 in 1Tim.* (11.637D); the more serious sins to be reproved sharply, id.*hom.5.3 in Tit.*(11.759F); **c.** of how reproof should be received οὐ...μισῶν τοὺς ~οντας ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἀγαπῶν Or.*Jo.*32.15(9; p.450.23; M.14. 781A); διὰ...τοῦτο...ἐπαχθεῖς ἐσμεν ~οντες, ἐπειδὴ ἐκθηριούμεθα ~όμενοι. εἰ γὰρ ᾔδει ὁ ἀδελφός, ὅτι ἐλέγξας σε ἐπῃνεῖτο παρὰ σοῦ, καὶ αὐτὸς ~όμενος τὴν αὐτὴν ἀμοιβὴν ἀπέδωκεν ἄν Chrys.*hom.3.1 in Ac.* *9:1*(3.117E); σημεῖόν ἐστιν ὅτι ἑκουσίως ἐνεργεῖ τις πάθος, ὅτε ~όμενος ...περὶ αὐτοῦ ταράσσεται Dor.*doct.*19(M.86.1809D); of man who practises self-accusation τοὺς ~οντας...ὡς εὐεργέτας ἀγαπᾷ *Schol.*33 in Jo.Clim.*scal.*25(M.88.1009D).

B. *examine* τὸ πνεῦμα...τὰ κρυπτὰ ~ει Ign.*Philad.*7.1.

C. *convict*; **1.** in gen., Just.*dial.*141.1(M.6.797C); ref. command in Gen.2:17 ἵνα γένηται καὶ ~θῇ...ὁ...τέκτων τῆς ἁμαρτίας ἁμαρτωλός Meth.*res.*2.2(p.332.11; M.41.1165A); exeg. Jo.8:46 τὸ δέ, ἐλέγξει περὶ ἁμαρτίας, τοῦτ' ἔστι, πᾶσαν ἀπολογίαν αὐτῶν ἐκκόψει Chrys.*hom. 78.2 in Jo.*(8.459E); Cyr.*Jo.*6(4.564D); cf.Ammon.*Jo.*8:46(M.85. 1453A); **2.** of persecution of Christians τοὺς μὲν ἄλλους αἰτίαν λαβόντας ἀδικημάτων μὴ πρότερον ἢ ~θῆναι κολάζεσθαι, ἐφ' ἡμῶν δὲ μεῖζον ἰσχύειν τὸ ὄνομα τῶν ἐπὶ τῇ δίκῃ ἐλέγχων Athenag.*leg.*2.2(M. 6.893C); Just.*1apol.*4.2(M.6.332B).

D. *test*, martyrs ἵνα τὴν δόξαν παρ' αὐτῷ κτήσωνται μείζονα, διὰ πολλῶν αὐτοὺς ἤλεγξε πόνων Meth.*res.*1:56(p.315.11; M.41.1149B).

E. *prove* ἐλέγξας [sc. God before Inc.]...ἐν...τῷ πρόσθεν χρόνῳ τὸ ἀδύνατον τῆς ἡμετέρας φύσεως εἰς τὸ τυχεῖν ζωῆς *Diogn.*9.6; hence *convince*, *Barn.*12.5.

F. *prove wrong, refute* ἡ...τοῦ ἰσχυροῦ αὐτοῦ λόγου δύναμις, δι' ἧς... ἤλεγξε τοὺς...Φαρισαίους Just.*dial.*102.5(M.6.713C) al.; esp. of confutation of heretics from scripture, Clem.*str.*4.1(p.249.3; M.8. 1216B); Ath.*gent.*6(M.25.13B); Jo.D.*f.o.*1.7(M.94.808A).

G. *overcome* κἂν ἅπαντα ὁμοῦ συνέλθῃ τὰ ἐν ἀνθρώποις κακά, τὴν τοῦ φιλοθέου...ψυχὴν οὐδέποτε ἐλέγξει Chrys.*Laz.*3.7(1.747C).

ἐλεεινότης, ἡ, *pitiable state, misery*, ‡Meth.*Sym.et Ann.*8(M.18. 365C); *Lit.Jac.*(p.218.14); as humble way of referring to oneself, *Rit.Bapt.*(p.399).

ἐλε-έω, A. *have mercy*, of God; **1.** in gen., *2Clem.*1.7; Herm.*vis.* 1.3.2; Clem.*prot.*1(p.6.31; M.8.60B) etc.; **2.** modes of expression; **a.** by creating man in his image, Ath.*inc.*3.3(M.25.101B); *ib.*11.1 (116A); **b.** by saving him, Or.*princ.*3.1.8(p.208.3; M.11.261B); ref. Rom.9:16, *ib.*3.1.18(p.229.10ff.; 288A); hence **c.** through Inc., *Diogn.* 9.2; ἐπεὶ δὲ πλουσίως ~εῖ ἀγαθὸς ὢν ὁ θεός...διὰ τῆς τοῦ υἱοῦ παρουσίας ...~ῶν...τοὺς ἐλεημένους, κυρίως τε ~εῖ ὁ κρείττων τοῦ ἐλάσσω,... κρείττων δὲ ὁ θεὸς τοῦ ἀνθρώπου κατὰ πάντα, εἰ τοίνυν ὁ κρείττων τὸν ἥσσω ~εῖ, μόνος ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐλεήσει Clem.*str.*2.16(pp.151.27–152.3; M.8.1012B,C); ὁ θεὸς...~ήσας καὶ θέλων πᾶσι γνωσθῆναι, ποιεῖ τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν ἐνδύσασθαι σῶμα ἀνθρώπινον Ath.*Ar.*2.14(M.26.176B); **d.** and Passion, Just.*dial.*106.1(M.6.721C); υἱὸς...ὑπὲρ ἡμῶν προσενέγκας ἑαυτὸν ἠλέησεν ἡμᾶς Ath.*Ar.*2.9(M.26.165B); **3.** Gnost., God having mercy only on πνευματικοί, Or.*princ.*3.1.8(p.207.5; M. 11.261A); **4.** liturg., ref. prayer for catechumens, *Lit.*ap.*Const.App.* 8.6.4; κύριε ~ησον before collect, *Lit.Jac.*(p.166.16); after Alleluia, *ib.*(p.170.19).

B. pass., *receive, find mercy*, with God; **1.** in gen., *1Clem.*56.16; ἵνα ἐν ᾧ κλήρῳ ἠλεήθην ἐπιτύχω Ign.*Philad.*5.1; id.*Rom.*9.2; Clem. *paed.*2.8(p.195.9; M.8.468B); **2.** of Church τῇ ἠλεημένῃ...ἐκκλησίᾳ Ign.*Rom.*proem.; id.*Philad.*proem.; id.*Smyrn.*proem.; ἐγὼ κατάκριτος, ὑμεῖς ἠλεημένοι id.*Eph.*12.1; **3.** of Jews εὐχόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν, ἵνα ~ήθητε ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Just.*dial.*96.3(M.6.704B).

C. of men; **1.** *have pity*; on pagans, Just.*1apol.*25.3(M.6.368A); οὓς οὐ μόνον οὐ μισοῦμεν, ἀλλ'...~οῦντες μεταθέσθαι πεῖσαι βουλόμεθα *ib.*57.1(413C); as special activity of 'gnostic' ἔχων...ἔναυλον τὴν φωνὴν τὴν λέγουσαν, ὃν ἐγὼ πατάξω, σὺ ~ησον Clem.*str.*7.12(p.53. 19; M.9.501C); discussion of when showing pity would be inopportune, Or.*hom.12.5 in Jer.*(p.91.25ff.; M.13.385Aff.); **2.** *give alms*, *Did.*5.2 = *Barn.*20.2; to be done in secret, Clem.*str.*4.22(p.309.15; M.8.1348B); indiscriminately, Chrys.*Laz.*2.5(1.734E); not for sake of human praise, id.*hom.65.4 in Mt.*(7.650A); possible also to poor, id.*anom.*8.2(1.516A); ref. Manicheans ἐχθρόν ἐστι παρ' αὐτοῖς τὸ ~εῖν πένητα. ἣν τοίνυν καινὴ μέμψις...ἐπινοηθὲν παρ' αὐτῶν...ὁ μὲν ~ῶν κατηγορεῖτο, ὁ δὲ εὐεργετούμενος ἐτύπτετο· καὶ μᾶλλον ἤθελον πεινᾶν τὸν πένητα ἢ τὸν βουλόμενον ~εῖν παρέχειν Ath.*h..Ar.*61(p.217. 24ff.; M.25.768B).

***ἐλεημονητικός,** *merciful*; neut. as subst., in catalogue of virtues, Jo.D.*virt.*(M.95.85C); = Ephr.3.425D (ἐλεημονιτικόν).

***ἐλεημονικός,** *merciful, compassionate*, Adam.*dial.*3.4(p.118.26; M.11.1796A); *Hom.Clem.*3.26; Olymp.*Eccl.*5:17–19(M.93.549A); neut. as subst., Eus.*fr.Lc.*17:3(M.24.581B).

***ἐλεημονιτικός,** v. *ἐλεημονητικός.

ἐλεημοσύνη, ἡ, I. *mercy*;

A. divine, *Pss.Sal.*9.20; *ib.*15.15; exeg. Ps.32:5 εἰ καθ' ἑαυτὴν ὑπῆρχεν ἡ τοῦ θεοῦ κρίσις,...ποία ἦν ἐλπίς;...νῦν δὲ 'ἀγαπᾷ ἐ. καὶ κρίσιν.' οἱονεὶ πάρεδρον ἑαυτῷ τὴν ἐ. ποιησάμενος,...οὔτε ἡ ἐ. ἄκριτος, οὔτε ἡ κρίσις ἀνελεήμων. πρὸ τῆς κρίσεως οὖν ἀγαπᾷ ἐ., καὶ μετὰ τὴν ἐ. ἔρχεται ἐπὶ τὴν κρίσιν Bas.*hom.in Ps.*32(1.134D,E; M.29.332A); compared with human ἐ. (= *almsgiving*), Chrys.*hom.71.4 in Mt.* (7.699D,E).

B. human, perh. also = *almsgiving* λέγω δὴ τὴν ἐ. τὴν βασιλίδα τῶν ἀρετῶν, τὴν ταχέως ἀνάγουσαν εἰς τὰς ἁψῖδας τῶν οὐρανῶν τοὺς ἀνθρώπους, τὴν συνήγορον τὴν ἀρίστην. μέγα πρᾶγμα ἐ. ... μεγάλα τὰ πτερὰ τῆς ἐ.· τέμνει τὸν ἀέρα, παρέρχεται τὴν σελήνην...παρατρέχει... τὰς ἀνωτέρας πάσας δυνάμεις, καὶ αὐτῷ παρίσταται τῷ θρόνῳ τῷ βασιλικῷ Chrys.*poenit.*3.1(2.295C,D); its superiority over κακία, id.*hom. 1.3 in Ps.48:17*(5.509B); βλέπε πόσον ἐστὶν ἐ. ἑαυτῷ παραβάλλει ὁ θεὸς τὸν ἐλεήμονα ‡Chrys.*eleem.*1(1.819B); ἐ. χωρίς, ἄκαρπος ἡ ψυχή †Max.*loc.comm.*7(M.91.765D); *act of mercy* τὸ οὖν σπεύδειν σωφρονεῖν τοὺς ἀδελφούς, τοῦτο πρώτη ἐ. *Hom.Clem.*3.68.

II. *almsgiving*;

A. def. and scope; **1.** in gen. τέχνη τίς ἐστιν ἡ ἐ., ἐν οὐρανῷ τὸ ἐργαστήριον ἔχουσα Chrys.*hom.52.3 in Mt.*(7.533E); ἐ. δὲ οὐκ ἐν χρήμασι γίνεται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν πράγμασιν id.*hom.25.3 in Ac.*(9. 205D); cf.*ib.25.4*(l.c.); ἢ μικρὰν ἐ. οἴει εἶναι, ψυχὴν ἀπορουμένην, κινδυνεύουσαν περὶ τῶν ἐσχάτων, ὑπὸ πυρώσεως συνεχομένην, δυνηθῆναι ἀπαλλάξαι τῆς νόσου; *ib.*(206A); **2.** part of service of God, cf. Iren.*haer.*3.12.7(M.7.900B); ὃς καὶ χρήματα διδούς, αἰτεῖ παρά σου τὴν ἐ. διὰ τῆς χειρὸς τῶν πενήτων Bas.*hom.*5.7(1.40E; M.31.253D); τίς ὁ τῆς ἐ. τεχνίτης ἐστίν; ὁ τὸ πρᾶγμα καταδείξας, θεὸς δηλονότι Chrys. *hom.71.3 in Mt.*(7.699A); ref. Lc.16:9, id.*hom.1.4 in Heb.*(12.12A); ‡Nil.*perist.*9.6(M.79.873D); cf.*ib.*12.12(964B); οὐδὲν οὕτως εὐφραίνει τὸν θεόν, ὡς ἐ. †Max.*loc.comm.*7(M.91.768C).

B. necessity and importance τὰ τῆς σωτηρίας δι' ἐλεημοσύνης ἐφόδια ὠνησώμεθα Nect.*Thdr.*18(M.39.1836B); *ib.*22(1837D); μὴ... ἀμελῶμεν τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, ἀλλ' ἐπιθώμεθα τῇ ἐ. Chrys.*hom. 1.6 in Col.*(11.332D); πολλὴν ἐπιδειξώμεθα περὶ τὴν ἐλεημοσύνης σπουδήν, ἐπειδὴ μηδὲ ἑτέρως ἔστι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν id.*hom.1.8 in 2Cor.4:13*(3.266C); ref. Mt.25:35 τέσσαρας ἀνάγκας ἐφίστησιν ἐ.· τὸ ἀξιόπιστον τοῦ αἰτοῦντος, ὅτι δεσπότης ἐστὶν ὁ αἰτῶν· τὸ ἀναγκαῖον τῆς χρείας, ὅτι πεινᾷ· τὸ εὔκολον τῆς δόσεως, ὅτι τραφῆναι ζητεῖ καὶ ἄρτον αἰτεῖ μόνον...τὸ μέγεθος τῆς δωρεᾶς, ὅτι βασιλείαν ἀντὶ τούτων τῶν μικρῶν ἐπαγγέλλεται id.*hom.in 1Tim.5:9*(3.326E); hence can be practised also by the poor, since not quantity but the intention is important, id.*anom.*8.2(1.516B); id.*hom.55.4 in Gen.*(4. 536E); ref. Mt.25:1ff. καὶ αἱ παρθένοι διὰ τοῦτο μόνον ἐξεβλήθησαν τοῦ νυμφῶνος...ἐπειδὴ τῆς ἀπὸ ἐ. ἦσαν ἔρημοι βοηθείας, τῷ νυμφίῳ οὐ συνεισῆλθον id.*hom.4.3 in Eph.*(11.29C not.); ‡Chrys.*eleem.*1(1.820B).

C. conditions of right almsgiving; **1.** two opinions; **a.** should be done with discernment, *Did.*1.6; ἐ. δεῖ ποιεῖν...ἀλλὰ μετὰ κρίσεως καὶ τοῖς ἀξίοις Clem.*fr.*53(p.225.25; M.9.744A); **b.** should be done indiscriminately σὺ τοίνυν, ὅτε ἐ. ποιεῖς, μὴ βίον ἐξετάσῃς, μηδὲ τρόπων εὐθύνας ἀπαίτει. ἐ. γὰρ διὰ τοῦτο λέγεται, ἵνα καὶ τοῖς ἀναξίοις

παρέχωμεν Chrys.*hom.2.8 in 2Cor.4:13*(3.276C); id.*Laz.*2.5(1.734E); ὁ γὰρ τοὺς μονάζοντας μόνον ἐπιζητῶν, κἀκείνους μόνους εὖ ποιεῖν θέλων,...καὶ λέγων, ἐὰν μὴ ᾖ ἄξιος...οὐκ ὀρέγω χεῖρα, τὸ πλέον τῆς ἐ. ἐξεῖλε...καίτοιγε ἐ. ἐκείνη ἐστίν, ἡ εἰς τοὺς ἁμαρτωλοὺς...ἐ. γὰρ τοῦτό ἐστιν, οὐ τὸ τοὺς κατωρθωκότας, ἀλλὰ τὸ τοὺς πεπλημμεληκότας ἐλεεῖν id.*hom.10.4 in Heb.*(12.108D); cf.Ant.Mon.*hom.*98(M.89.1732B); **2.** from right motives: not from vainglory, Chrys.*hom.20.6 in 1Cor.*(10.178C); Dor.*doct.*14:5(M.88.1784A); not in order to receive benefits from God in exchange, *ib.*14.6(1784C,D); οὕτως διδόντες, ὡς αὐτοὶ λαμβάνοντες. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν γνώσει ἐ. *ib.*14.7(1785B); **3.** promptly ὁ ἀπαιτούμενος ἄγχεται· καὶ σὺ τὴν ἐ. εἰς τὴν αὔριον ἀναβάλλῃ; Bas.*hom.*6.6(2.49C; M.31.276A); and joyfully, Chrys. *eleem.*4(3.254D); id.*hom.in 1Cor.11:19*(3.243E); id.*hom.55.4 in Gen.*(4.536E); exeg. Mt.6:1, id.*hom.19.1 in Mt.*(7.245A–D); **4.** acc. one's means, id.*hom.28.4 in Heb.*(12.262B); not from ill-gotten gains, id. *hom.73.3 in Jo.*(8.433E).

D. effects; in gen. μέγα οὖν πρᾶγμα ἐ. ... ταύτην ἀσπασώμεθα, ἧς οὐδὲν ἴσον· ἱκανή ἐστι καὶ ἄλλας ἁμαρτίας ἐξαλεῖψαι, καὶ τὴν κρίσιν ἀπελάσαι· σοῦ σιωπῶντος ἕστηκε, καὶ συνηγορεῖ...τοσαῦτα ἀγαθὰ ἐκ τῆς ἐ. Chrys.*poenit.*3.3(2.297C,D); id.*hom.52.3 in Mt.*(7.534A); benefits giver rather than receiver, Chrys.*eleem.*4(3.254C); id.*hom. 15.1 in Phil.*(11.309E); id.*hom.20.2 in Mt.*(7.262D); id.*hom.2.9 in 2Cor.4:13*(3.278D); wipes out sins, *2Clem.*16.4; ἐ., ἡ πάσης ἀπηλλαγμένη ἀδικίας· αὕτη πάντα καθαρὰ ποιεῖ Gr.Naz.ap.†Max.*loc. comm.*7(M.91.765C); οὐκ ἔστιν ἁμάρτημα, ὃ μὴ δύναται καθαρίσαι ἐ. ...πᾶσα ἁμαρτία κατωτέρα ταύτης ἕστηκε Chrys.*hom.25.3 in Ac.*(9.205C); οὐδὲ γὰρ οὕτως ὕδατος φύσις ἀπονίπτει κηλῖδας σώματος, ὡς ἐ. δύναμις ἀποσμήχει ῥύπον ψυχῆς id.*hom.3.12 in 2Cor.4:13*(3.289E); id.*poenit.*3.1(2.295E); πλῦνον τὰς χεῖρας τῆς ψυχῆς τῇ ἐ. *ib.*3.2(297A); ‡Chrys.*eleem.*1(1.819C); αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν τῆς ἐ. ... ὅτι δύναται καὶ ἁμαρτίας ἀφιέναι Dor.*doct.*14.6(M.88.1784B); spiritual benefits; makes men like fruitful olive (Ps.51:10), Bas.*hex.*5.6(1. 46C; M.29.109A); γενοῦ τοῦ προφήτου δι' ἐλεημοσύνης ἑταῖρος...πολύχους βλαστάνει ὁ τῆς ἐ. καρπός Gr.Nyss.*paup.*1(M.46.460A); τὴν ἐ. κατεργασώμεθα· τὴν ὡς ἀληθῶς οὐκ εἰς τρίτον οὐρανόν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν τῶν οὐρανῶν ποιητὴν ἐπαναγαγοῦσαν· ἐ., τὴν ὡσεὶ πυρὸς ἅρμα καὶ ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν συστὰν εἰσδέξηται γῆθεν ἀνάγουσαν Nect.*Thdr.*15 (M.39.1833B); ἐ. ... βασιλὶς γάρ ἐστιν ὄντως, ὁμοίους ἀνθρώπους ποιοῦσα θεῷ Chrys.*hom.32.3 in Heb.*(12.298D); id.*hom.69.3 in Jo.*(8.411C); ὁ κύριος τὴν ἐ. ὥρισε πρὸς τὴν ὁμοίωσιν τοῦ πατρός, ὡς προσεγγίζουσαν αὐτῷ τοὺς τελειοῦντας αὐτήν Isaac *ep.*8(p.162); preserves from damnation, Chrys.*exp.in Ps.*111:5(5.282B); δυνατὸν σωθῆναι, τὸ τῆς ἐ. κατασκευάζοντας φάρμακον id.*hom.64.5 in Mt.*(7.641C); procures merciful judge, id.*hom.5.2 in Gen.*(4.33C); εἰ ...ἁμαρτωλὸς ὁ τεθνηκὼς...δεῖ...ποιεῖν τὰ δυνάμενα τινὰ παραμυθίαν αὐτῷ περιποιῆσαι, ἐ. καὶ προσφορὰς id.*hom.62.5 in Jo.*(8.374D); *ib. 86.5*(511C); ὅσῳ πλειόνων γέγονεν ἁμαρτημάτων ὑπεύθυνος, τοσούτῳ μειζόνως αὐτῷ δεῖ τῆς ἐ. ... δυσωπήσει τοῦτο τὸν θεόν, εἰ καὶ μὴ ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ δι' αὐτὸν ἕτερος αἴτιος γίνεται τῆς ἐ. ... πολλοὶ καὶ ἐκ τῶν ὑφ' ἑτέρων δι' αὐτοὺς γεγενημένων ἐ. ἀπώναντο id.*hom.21.3 in Ac.*(9. 175B,C); ‡Nil.*perist.*6.1(M.79.856D); hence to be given on behalf of dead, Justn.*ep.Thdr.Mops.*(p.68.4; M.86.1091A); punishment hereafter for refusal to give alms, Chrys.*Laz.*2.4(1.733A); salvation impossible without it, id.*hom.23.3 in Jo.*(8.136E); other effects: cures wrath, Evagr.Pont.*cap.pract.*A 63(M.40.1237B); makes houses immune from demons, Chrys.*eleem.*4(3.254B); keeps lamps burning (Mt.25:1ff.), id.*hom.23.3 in Jo.*(8.136D); overcomes death, id.*hom. 55.4 in Gen.*(4.536B); keeps Devil away, id.*hom.45.4 in Ac.*(9. 343E).

E. in relation to other virtues and good works καλὸν οὖν ἐ. ὡς μετάνοια ἁμαρτίας· κρείσσων νηστεία προσευχῆς, ἐ. δὲ ἀμφοτέρων *2Clem.*16.4; cf. μετάνοια, νηστεία; ass. fasting and prayer, Ath. *virg.*6(p.40.1; M.28.257B); better than fasting and sleeping on ground, Gr.Naz.ap.†Max.*loc.comm.*7(M.91.765C); surpasses virginity, Chrys.*eleem.*3.2(2.296A,C); id.*anom.*8.2(1.515E); id.*hom.1.6 in 2Cor.4:13*(3.265D); indispensable for prayer, *ib.3.12*(289E–290A); πτερόν ἐστι τῆς εὐχῆς ἡ ἐ. ... ὥσπερ γὰρ πῦρ ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔλαιον ἐπιστάζον, σβέννυται· οὕτως καὶ ἡ εὐχή, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἐ. ἀφανίζεται *Schol.*16 in Jo.Clim.*scal.*28(M.88.1444C,D); ass. μακροθυμία and ἀμνησικακία, Evagr.Pont.*cap.pract.*A 63(M.40.1236C); superior to other virtues, Chrys.*hom.6.2 in Tit.*(11.768A,B); id.*El.et vid.*1(3. 328B).

F. Sunday most suitable day because free from business, Chrys. *eleem.*3(3.252D).

G. exhortation to women ποίοις δὲ ὀφθαλμοῖς ἀντιβλέψετε ἐ. ἀπαιτοῦσαι τοὺς ἄνδρας, ὅταν τὰ πλείονα εἰς τὴν τοῦ σώματος περιβολὴν ἀναλίσκητε; τότε δυνήσῃ μετὰ παρρησίας διαλέγεσθαι τῷ ἀνδρὶ περὶ ἐλεημοσύνης, ὅταν τὸν κόσμον τῶν χρυσίων ἀποθῇ Chrys.*hom.69.3 in Jo.*(8.412B).

ἐλεήμων, *merciful*; **1.** of God, Just.*dial.*107.2(M.6.725A); *Hom. Clem.*2.45; Gr.Nyss.*beat.*5(M.44.1249B); Son, Clem.*str.*6.15(p.491. 14; M.9.341C); †Hipp.*Artem.*ap.Eus.*h.e.*5.28.12(M.20.513D); Dion. Ar.*ep.*8.5(M.3.1096C); gospel ἐγέννησε φόβον ὁ νόμος, ἐ. οὗτος εἰς σωτηρίαν Clem.*str.*1.27(p.108.13; M.8.921B); baptism ἔστι γάρ τι ἐκεῖ ἀπαρχῆς ἐ., ἐπιφερόμενον τῷ ὕδατι *Hom.Clem.*11.26; **2.** virtue demanded from Christians, *Did.*3.8; *2Clem.*4.3; ref. Mt.5:7 ἐ. δ' εἶναι βούλεται οὐ μόνον τοὺς ἔλεον ποιοῦντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐθέλοντας ἐλεεῖν, κἂν μὴ δύνωνται Clem.*str.*4.6(p.265.14; M.8.1249B); cf.id.*paed.* 3.12(p.286.25; M.8.672A); ἀγαπᾶτε...τοὺς ἀδελφοὺς...ἐ. ὀφθαλμοῖς *Clem.ep.*8; κἂν ἄνθρωπός τις ὢν ἐ. γένηται, τῆς θείας ἀξιοῦται μακαριότητος Gr.Nyss.*beat.*5(M.44.1249B); Chrys.*hom.14.9 in Rom.*(9. 588C); esp. from priests, Polyc.*ep.*6.1; from true prophets, *Hom. Clem.*2.6; ὁ ἐ. loved by all, Chrys.*hom.1.3 in Ps.48:17*(5.509B); both God and men, id.*hom.32.3 in Heb.*(12.300B); as cognomen of Jo. Eleem., Sophr.H.*epigr.*2(M.87.4009B).

***ἐλεητικῶς**, *mercifully*, Ath.*exp.Ps.*118:64(M.27.492B).

***Ἑλενιανοί, οἱ**, *Heleniani*, sect connected with Simon Magus, Cels.ap.Or.*Cels.*5.62(p.65.16; M.11.1280A).

ἔλεος, ὁ, τό, *mercy, pity*;

A. def. (Stoic) ἀποδιδόασι...τὸ δὲ ἔ. λύπην ἐπὶ ἀναξίως κακοπαθοῦντι Clem.*str.*2.16(p.151.9; M.8.1012A); ὁ δὲ ἔ. οὐχ ᾗ τινες τῶν φιλοσόφων ὑπειλήφασι, λύπη ἐπ' ἀλλοτρίαις συμφοραῖς, μᾶλλον δὲ ἀστεῖον τί ἐστιν *ib.*4.6(p.265.11; 1249B); ἔ. ἐστι πάθος ἐπὶ τοὺς παρ' ἀξίαν τεταπεινωμένους, παρὰ τῶν συμπαθῶς διατιθεμένων γινόμενον Bas.*hom.in Ps.*114(1.201E; M.29.489B); ἔστιν ὁ ἔ. ... ἑκούσιος λύπη ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς συνισταμένη...ἔ. ἐστιν ἐπὶ τῶν δυσφορούντων ἐπί τισιν ἀνιαροῖς ἀγαπητικὴ συνδιάθεσις...ἐκφύεταί πως τῆς ἀγάπης ὁ ἔ., οὐκ ἂν γενόμενος, εἰ μὴ ἐκ ταύτης. καὶ εἴ τις ἀκριβῶς ἐξετάσειε τὸ τοῦ ἐ. ἰδίωμα, ἐπίτασιν εὑρήσει τῆς ἀγαπητικῆς διαθέσεως, τῷ κατὰ τὴν λύπην πάθει συμμεμιγμένην Gr.Nyss.*beat.*5(M.44.1252B,C); Thdr. Mops.*Os.*6:4–7(M.66.161D); Jo.D.*f.o.*2.14(M.94.932B).

B. divine; **1.** in gen., *1Clem.*9.1; Just.*dial.*8.4(M.6.493B); Clem. *prot.*10(p.67.19; M.8.204B); in greetings χάρις ὑμῖν, ἔ., εἰρήνη Ign. *Smyrn.*12.2; Polyc.*ep.*proem.; *M.Polyc.*proem.; made manifest on Last Day, Herm.*sim.*4.2; called forth by man's weakness, Clem. *str.*7.7(p.32.9; M.9.460A); more congenial to God's nature than wrath, Gr.Naz.*or.*16.14(M.35.953A); to be measure of human mercy, Chrys.*hom.60.4 in Jo.*(8.356E); **2.** scope τῷ ἐ. αὐτοῦ σκεπασθῶμεν ἀπὸ τῶν μελλόντων κριμάτων *1Clem.*28.1; ἐλέους ... σκοπὸς ἡ τῶν ἐλεγχομένων σωτηρία Clem.*paed.*1.8(p.132.7; M.8.336C); ὁ γὰρ ἔ. σου ἄφατος, καὶ λόγον ὑπερβαίνων...οὐ γὰρ ἁμαρτωλοὶ μόνον ἐλέῳ σώζονται, ἀλλὰ καὶ δίκαιοι ἐ. τειχίζονται...καὶ οἱ δίκαιοι ἐλέους χρῄζουσιν, ἵνα καὶ ἐξ ἁμαρτωλῶν δίκαιοι γένωνται, καὶ ἵνα δίκαιοι γενόμενοι, μένωσι δίκαιοι· καὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος ἐξ ἐ. ἐγένετο τοιοῦτος ‡Chrys.*hom. 3.2 in Ps.50*(5.584C,D); ὅπου γὰρ ἔ., ἐξέτασις οὐκ ἔστιν· ὅπου ἐ., δικαστήριον οὐ κάθηται· ὅπου ἔ., εὔθυναι οὐκ ἀπαιτοῦνται· ὅπου ἔ. ἀνεξέταστος ἡ σωτηρία· ὅπου ἔ., συγχωρεῖται ἡ ἀπολογία *ib.*(585C); **3.** shown esp. through Christ ἐ. ποιήσαντος αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς...ὅτι... ἔγνωμεν δι' αὐτοῦ τὸν πατέρα *2Clem.*3.1; called ἐλέους πηγή, Clem. *paed.hymn.*37(684A); with play on ἔλαιον q.v., id.*paed.*2.8(p.194.25; 468A) cit. s. ἔλαιον; τοῦ σωτῆρος...τοῦ ποιοῦντος ἐν παντὶ τόπῳ τὸ ἐ. αὐτοῦ τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν Ath.*v.Anton.*58(M.25.928A); ref. Inc. ἐγένετο ὅπερ ἧς σύ, ἵνα γίνῃ σύ, ὅπερ οὐκ ἧς· τοῦτο ἐλέους ‡Chrys. *hom.3.2 in Ps.50*(5.585D); exeg. Os.6:6 εἰ δὲ δή τις ἕλοιτο καὶ αὐτὸν εἶναι λέγειν τὸν υἱὸν τὸ ἐ. τοῦ πατρός, τὸ ὑπὲρ θυσίαν καὶ ὁλοκαυτώματα, συνήσει καλῶς...ἐ. γὰρ ἀληθῶς τὸ παρὰ πατρὸς ὁ Χριστός, ὡς ἀφαιρῶν ἁμαρτίας Cyr.*Os.*65(3.99A,B); **4.** conditional upon renunciation of evil desires, *2Clem.*16.2; because it is not ἄκριτος, Bas.*hom.in Ps.*114(1.201E; M.29.489A); Gr.Naz.*or.*16.19(M.35.961B); *ib.*43.63(M.36.580B); **5.** = salvation μηδέποτε τὰ τῆς μοναρχίας προτιμήσαντες οὐπώποτε ἐ. τυχεῖν δυνηθῶσιν *Hom.Clem.*3.3; *Clem. ep.*8.

C. human οὐδενὶ γὰρ οὕτω τῶν πάντων, ὡς ἐ. θεὸς θεραπεύεται, ὅτι μηδὲ οἰκειότερον ἄλλο τούτου θεῷ, οὗ ἔ. καὶ ἀλήθεια προπορεύονται, καὶ ᾧ προσοιστέον τὸν ἔ. πρὸ τῆς κρίσεως Gr.Naz.*or.*14.5(M.35.864B,C); εὔνοι ἅπαντες τῷ ἐλεοῦντι γινόμεθα, φυσικῶς τοῖς μετέχουσι τοῦ ἐ. τὴν ἀγάπην ἐντίκτοντος. οὐκοῦν ἐστιν ὁ ἔ. ... εὐνοίας πατήρ, ἀγάπης ἐνέχυρον, σύνδεσμος πάσης φιλικῆς διαθέσεως Gr.Nyss.*beat.*5(M.44. 1253C); id.*paup.*2(M.46.480D); Chrys.*hom.60.6 in Jo.*(8.360B); said to be lacking in Manicheans, Ath.*h.Ar.*61(p.217.23; M.25.768A).

ἐλέπολις, ἡ, *siege engine*, Cyr.*Jo.*4.4(4.389B); met., of machinations of Devil against soul, Eus.*h.e.*10.4.57(M.20.872B); luxuries,

Nil.*exerc*.59(M.79.792B); ἐπιθυμίαι, Isid.Pel.*epp*.1.87(M.78.244A); Gr. Agr.*Eccl*.7.1(M.98.1024C).

ἐλευθερία, ἡ, I. *freedom*;

A. def. τὸ κρατεῖν τούτων [sc. παθῶν] ἐ. μόνη Clem.*str*.2.23(p.192.21; M.8.1096A); defined as poverty by Crates, Epiph.*exp.fid*.9 (p.507.30; M.42.796A); ἡ δ' ἐ. ἐστὶν ἡ πρὸς τὸ ἀδέσποτόν τε καὶ αὐτοκρατὲς ἐξομοίωσις...πᾶσα δ' ἐ. μία τίς ἐστι τῇ φύσει καὶ πρὸς ἑαυτὴν οἰκείως ἔχει Gr.Nyss.*anim.et res*.(M.46.101C,D); ἀκριβὴς ἐ. τὸ μηδενὸς ὅλως δεῖσθαι Chrys.*hom.80.3 in Jo*.(8.477A); exeg. Gal.2:4 ἐ. δὲ καλεῖ τὴν ἔξω τοῦ νόμου διαγωγήν Thdt.*Gal*.2:4(3.368); *ib*.5:1 (3.387); v. παρρησία.

B. human; **1.** in gen., Tat.*orat*.7(p.7.14; M.6.820B); αὐτεξούσιον δὲ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον γεγονέναι λέγω, τουτέστιν ἐλεύθερον, ἀφ' οὗ καὶ οἱ διάδοχοι τοῦ γένους τὴν ὁμοίαν ἐ. ἐκληρώσαντο Meth.*arbitr*.16 (p.186.11); Chrys.*dimiss.Chan*.2(3.434D); **2.** proved by possibility of sudden change, Chrys.*Is.interp*.1.6(6.12A); id.*hom.41.3 in Ac*.(9.312B); **3.** in relation to God's law αἱ ἐντολαὶ οὐχὶ τὴν ἁμαρτίαν ἐκκόπτουσι..., ἀλλὰ τοὺς ὅρους τῆς δοθείσης ἡμῖν ἐ. φυλάττουσιν Marc.Er. *opusc*.4(M.65.992A); exeg. Mt.18:7 ὅταν δὲ ἀνάγκην εἴπῃ, οὐ τὸ αὐθαίρετον τῆς ἐξουσίας ἀναιρῶν, οὐδὲ τὴν ἐ. τῆς προαιρέσεως Chrys.*hom. 59.1 in Mt*.(7.594B); endangered by Devil, id.*Is.interp*.2.2(6.27C).

C. partic. Christian; **1.** in gen., *A.Thom*.A 166(p.280.17); Ath. *ep.Aeg.Lib*.20(M.25.585B); **2.** through Christ, Clem.*prot*.9(p.63.3; M. 8.193C); working through apostles, *A.Thom*.A 39(p.156.16); μηδὲ λεγόντων ἐ. τὴν ὑπὸ ἡδονῆς δουλείαν...ἡμεῖς γὰρ ἐ. μεμαθήκαμεν, ἣν ὁ κύριος ἡμᾶς ἐλευθεροῖ μόνος Clem.*str*.3.5(p.216.25f.; M.8.1148C); μορφὴν δούλου ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας τῶν δουλευσάντων τῇ ἁμαρτίᾳ λαβών Or.*Jo*.1.31(37; p.41.9; M.14.85B); δι' αὐτοῦ τοῦ λόγου καὶ ἐν αὐτῷ ἡ ἐ. Ath.*Ar*.2.67(M.26.292A); id.*v.Anton*.26(M.26.881C); ἡ ἐ. τοῦ παντὸς ἀνθρώπου δι' ἀνθρώπου ὑπάρξῃ, ἐν τῇ καινότητι τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ ‡Ath.*Apoll*.1.14(M.26.1117C); by ransoming man from Devil, Bas.*hom.in Ps*.48(1.179D; M.29.437B); exeg. Jo.8:36 ἐὰν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ οὐδεὶς ἀντιλέγει λοιπόν, ἀλλὰ βεβαίαν ἔχετε τὴν ἐ. ... δείκνυσι καὶ ἁμαρτίας ἑαυτὸν καθαρόν, καὶ τὴν μέχρι προσηγορίας ἐ. αἰνίττεται· ταύτην γὰρ καὶ ἄνθρωποι διδόασιν, ἐκείνην δὲ μόνος ὁ θεός Chrys.*hom.54.2 in Jo*.(8.317B); CEph.(431)*act*.7(p.122.16; H.1. 1620E); χάρις διὰ τὴν εἰς τὸν Χριστὸν πίστιν δύο σοι ἐ. δεδώρηται, οὐ μόνον γὰρ τῆς ἁμαρτίας τὴν δυναστείαν κατέλυσεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ θανάτου τὴν τυραννίδα κατέπαυσεν Thdt.*Rom*.8:2(3.80); Dion.Ar.*e.h*. 2.3.6(M.3.401D); **3.** in baptism, *A.Thom*.A 121(p.231.4, conj. ἐλαιοθεσία); εἰ οὐκ ἔστι τέλειον τὸ βάπτισμα, ἀλλ' ἐξ ἀγώνων λέγουσιν ἔχειν τὴν τελειότητα, μάταιος παρ' ἐκείνοις ὁ τῆς ἐ. νόμος...ἄδικον δὲ καὶ τὸν Χριστὸν εἰσάγουσι, τοῖς βαπτισθεῖσιν ἔργα ἐλευθερίας προστάξαντα, ἔτι παρὰ προαίρεσιν δεδουλωμένοις τῇ ἁμαρτίᾳ, καθὼς λέγουσι· καὶ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ, οὐκέτι χάρις...· εἰ δὲ χάριτι, τὸ ἔργον οὐκ ἔστιν ἔργον, ἀλλ' ἐντολὴ τοῦ ἐλευθερώσαντος, καὶ ἔργον ἐ. καὶ πίστεως...ὅτι ἐντολαὶ τοῦ Χριστοῦ αἱ μετὰ τὸ βάπτισμα δεδομέναι, νόμος ἐλευθερίας ἐστί Marc.Er.*opusc*.4(M.65.988A,B); **4.** contrasted with slavery of sin, Clem.*prot*.1(p.4.28; M.8.56B); Chrys.*hom. 58.5 in Mt*.(7.593B); Nonn.*par.Jo*.8.36(M.43.817C); cf. liberty of πνευματικός contrasted with slavery of ψυχικός in Valent. system, Clem.*exc.Thdot*.57(p.126.7; M.9.685D); **5.** in spiritual life οὐ γὰρ ἄλλως...ἐ. περιγίνεται ἢ διὰ τῆς ἀπαύστου...πρὸς τὰς τῶν παθῶν ἡμῶν ἀντιμαχήσεις ⟨? ὑπομονῆς, ? ἐνστάσεως, edd.⟩ id.*str*.2.20(p.178.14; M.8.1065A); ἐν ἐ. μετεωροπορεῖν τὸν νοῦν, καὶ τὰ ἄνω βλέπειν Gr. Nyss.*virg*.22(M.46.404A); its condition being poverty, whereas riches endanger it, Chrys.*hom.58.4 in Mt*.(7.590B,C); **6.** personified; Rachel its type, Thdt.*Phil*.3:5(3.462).

D. as quality of saints, cf. παρρησία; of OT prophets, Or.*hom. 15.1 in Jer*.(p.125.20; M.13.429A); of martyr, Eus.*m.P*.7(p.923.14; M.20.1484C); of Joseph in service of Potiphar, Thdt.*provid*.8(4. 611).

E. of eternal life τῆς δουλείας ἀπαλλάττομαι καὶ εἰς τὴν ἐ. ἐκλήθην *A.Thom*.A 142(p.249.8); σήμερον τὴν ἐ. λαμβάνω *ib*.167(p.282.2); ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀποκαταστάσεως ἁπάντων καὶ αὐτὴν τὴν κτίσιν ἐκ τῆς δουλείας εἰς τὴν ἐ. μεταβληθήσεσθαι Marcell.*fr*.104 ap.Eus.*e.th*.3.9 (p.165.28; M.24.1017A).

F. as divine quality Χριστέ...ὦ ἐ. ἄφραστος δουλαγωγηθεῖσα παρ' ἡμῶν *A.Jo*.77(p.189.18); *ib*.109(p.208.5); εἰ δὲ πᾶσα μὲν ἡ κτίσις συστενάζει ἐ. χάριν τῆς ἀπὸ τῆς φθορᾶς τῆς δουλείας, ὁ δὲ υἱὸς οὐκ ἔστι τῶν στεναζόντων, οὐδὲ τῶν δεομένων ἐ., ἀλλ' αὐτὸς ὁ...ἐλευθερῶν τὰ πάντα Ath.*Ar*.2.72(M.26.300C); of Cross as sign of freedom, Meth.*Porph*.1(p.504.31; M.18.400C).

G. political and religious; position of a free woman διὰ τί γὰρ σχῆμα οὐκ ἐποίησας τῆς σῆς ἐ. *A.Thom*.A 89(p.204.16); or a free man, *Clem.epit*.A 46; Roman citizenship, Soz.*h.e*.1.9.6(M.67.884C); of autonomy of a city, *Chron.Pasch*.p.187(M.92.457C); of freedom of worship endangered by Arians, Ath.*h.Ar*.53(p.213.25; M.25.757B); id.*v.Anton*.82(M.26.960B).

II. *setting free*; of souls in Hades, ‡Bas.*h.myst*.60(p.395.6); *manumission*, *Cod.Afr*.82; Soz.*h.e*.1.9.7(M.67.885A).

III. *liberality*, Bas.*ep*.108(3.201C; M.32.517A); Gr.Nyss.*hom.9 in Cant*.(M.44.972A).

IV. *looseness of expression*, Mac.Mgn.*apocr*.3.11(p.76.10).

V. *impertinence*, ref. Eunomius τοῦτο μὲν ὑπὸ τῆς συγγενοῦς ἐ. ὑφείλετο Gr.Nyss.*Eun*.1(1 p.179.20; M.45.424C).

VI. liturg. εὐχὴ τῆς ἐ. *prayer of absolution* before Communion, *Lit.Gr.Naz*.(M.36.728A).

ἐλευθεριάζ-ω, *be free*; from restraint, to do moral wrong τῶν δεσμῶν μὴ ἐώντων ~οντα χρῆσθαι ταῖς ἡδοναῖς Meth.*res*.1.31(p.266.9; M.41.1141C); *ib*.1.32(p.268.12; 1144C); Bas.*hom*.13.1(2.114E; M.31. 425C); to give way to passions, Chrys.*hom.23.2 in 1Cor*.(10.202B); from sin, ‡Nil.*perist*.2.2(M.79.820A); Andr.Caes.*Apoc*.61(M.106. 412B); of dogmas, from heret. contamination, Sophr.H.*or*.2.6(M. 87.3225A).

ἐλευθερικός, 1. *free*; superl., of service of God, Clem.*str*.7.7 (p.32.15; M.9.460A); **2.** *making free, liberating*; of Christ, ‡Meth. *Sym.et Ann*.8(M.18.368C); of his teaching ἐ. παραβολῆς Diad.*perf*. proem.(p.5.17) prob. f.l. for εὐαγγελικῆς; **3.** *exempt from taxation* ζυγῶν ἐ. opp. ταμιακά, Thdt.*ep*.42(4.1101).

ἐλευθέριος, *free*; **1.** ἡ ἐ. ἡμέρα *day of freedom*, or *noble day*; of Easter Day, Ath.*ep.encycl*.5(p.174.8; M.25.232C); **2.** τὸ ἐ. *free will*, Tit.Bost.*Man*.2.20(M.18.1176A).

ἐλευθεριότης, ἡ, *free will*, Tit.Bost.*Man*.2.4(M.18.1141A); making man the image of God, *ib*.2.5(1141C).

ἐλευθερόγλωσσος, *free of speech*, Hipp.*haer*.4.21(p.52.9; M.16. 3087A).

***ἐλευθεροπρασία, ἡ,** *licence*, *Orac.Sib*.2.13.

ἐλευθεροπρέπεια, ἡ, *disposition of a free man, nobility of character*, *Hom.Clem*.4.7; Isid.Pel.*epp*.5.332(M.78.1528C).

ἐλεύθερος, A. *free*; **1.** ref. arguments of Pneumatomachoi against divinity of H. Ghost 'οὔτε δοῦλον', φησίν, 'οὔτε δεσπότην, ἀλλὰ ἐ.'... τίνα οὖν λέγεις ἐ.;...τὸν μήτε ἄρχειν ἑτέρου δύναμιν ἔχοντα μήτε ἄρχεσθαι καταδεχόμενον; ἀλλ' οὔτε ἔστι τις τοιαύτη φύσις ἐν τοῖς οὖσι, καὶ τοῦτο ἐννοῆσαι κατὰ τοῦ πνεύματος ἀσέβεια Bas.*Spir*.51(3.42E, 43D; M.32.160C,161C); **2.** ref. Christ; **a.** as free in his divine nature, cf.Jo.8:35, Clem.*paed*.1.5(p.105.4; M.8.280B); ὃς ἐ. ὢν γέγονας δοῦλος καὶ πραθεὶς πολλοὺς εἰς ἐλευθερίαν εἰσήγαγες *A.Thom*.A 39 (p.156.15); Cyr.*apol.Thdt*.6(p.129.9; 6^1.223C); from this, Arians argue that he is mutable, Ath.*Ar*.1.35(M.26.84B); **b.** as making men free; by Inc., Meth.*Porph*.1(p.503.12; M.18.397D); ἵνα...τὴν τρεπτὴν σάρκα λαβών, τὴν μὲν ἁμαρτίαν ἐν αὐτῇ κατακρίνῃ, ἐ. δὲ αὐτὴν κατασκευάσῃ εἰς τὸ δύνασθαι λοιπὸν τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληροῦν ἐν αὐτῇ Ath.*Ar*.1.51(M.26.120A); by his death ἵνα τοὺς μὲν πάντας...ἐ. τῆς ἀρχαίας παραβάσεως ποιήσῃ id.*inc*.20.2(M.25.132A); id.*ep.fest*. (p.295.20; M.26.1433A); **c.** exeg. Ps.87:5 ἐν νεκροῖς κατὰ τὸ μόνος ἐκεῖ εἶναι ἐ. Or.*Jo*.1.31(34; p.39.15; M.14.81C); Meth.*fr.Job* 38:16 (p.517.8; M.18.405C); νεκρὸς ἂν ἐ. ἦν μόνος· οὐ γὰρ εἶχεν ἁμαρτίαν τὴν κάτοχον αὐτὸν ποιοῦσαν θανάτῳ Ath.*exp.Ps*.87:5(M.27.380C); Thdt. *Rom*.8:3(3.81); **3.** of men in gen., ref. origin of freedom, Meth. *arbitr*.16(p.186.9) cit. s. ἐλευθερία; λογικὸς μὲν ὢν [sc. Adam] τὴν φύσιν, ἐ. δὲ τὸν λογισμόν ‡Ath.*Apoll*.2.6(M.26.1141A); οἶδεν μὲν γὰρ ἐ. τὴν φύσιν ὁ δημιουργός· πεποίηται γὰρ οὕτως παρ' αὐτοῦ Cyr.*1Cor*. 7:21(p.273.15; M.74.877B); its degeneration δοῦλοι γεγόναμεν οἱ ἐ., διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἐπράθημεν Tat.*orat*.11(p.12.14; M.6.829B); τὸ φρόνημα, ἐπὰν δέον ἄνω φέρεσθαι, τὰ κάτω ζητεῖ τοῖς τῆς σαρκὸς ἐνεχόμενον κακοῖς...τὸ ἐ. κατὰ τοῦ τιμίου ἀπολωλεκός Or.*fr.57 in Lc*. (p.261.14; M.17.357A); **4.** of Christians; **a.** Church, Thdt.*Gal*.4:25 (3.386); **b.** as free from dominion of sin οὐκ ἐ. γὰρ οἱ υἱοὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ἐπεὶ πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλος τῆς ἁμαρτίας ἐστίν, ἐ. δὲ οἱ μείναντες ⟨ἐν⟩ τῇ ἀληθείᾳ τοῦ λόγου τοῦ θεοῦ Or.*comm. in Mt*.13.11(p.209.27; M.13.1121C); Chrys.*hom.1.1 in Phil*.(11. 194D); Thdt.*1Cor*.7:22(3.207); through faith and baptism, Clem. *paed*.1.6(p.106.24; M.8.284A); Marc.Er.*opusc*.4(M.65.989A); ἐκλήθης διὰ τῆς πίστεως εἰς ἐ. υἱότητα Cyr.*1Cor*.7:21(p.273.12; M.74.877A); as free from actual sin οὐ γὰρ τὸ μὴ κολάζεσθαι τοῦτο ἐ. ποιεῖ σῶμα, ἀλλὰ τὸ ζῆν ἐν δικαιοσύνῃ διηνεκῶς Chrys.*stat*.6.5(2.79E); **c.** of freedom from diabolical possession, *A.Thom*.A 44(p.161.9); δούλους δὲ καὶ ἐ. [sc. νοήσεις] τοὺς ἐν τοῖς δαίμοσι προὔχοντάς τε καὶ ὑποτεταγμένους Oecum.*Apoc*.6:15(p.94) = Areth.*Apoc*.18(M.106.601A); **d.** of martyrs ἐκεῖνοι [sc. SS. Peter and Paul] μὲν ἐ., ἐγὼ δὲ μέχρι νῦν δοῦλος, ἀλλ' ἐὰν πάθω,...ἀναστήσομαι...ἐ. Ign.*Rom*.4.3; **5.** of Sunday